

„Și Cuvântul S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr [...]. Și celor care L-au primit, care cred în numele Lui, le-a dat puterea să se facă fii ai lui Dumnezeu”.

(Ioan 1, 14 și 12)

„Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Unicul Său Fiu L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică”.

(Ioan 3, 16)

Redactori:

Protos. Andrei ANGHEL
Preot Sorin-Vasile TANCĂU
Preot Cristian ANTONESCU

Layout:

Daniela Gabriela PASCU

Copertă:

Daniela Gabriela PASCU
Preot Sorin-Vasile TANCĂU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DANIEL, patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

Evanghelia slavei lui Hristos: predici la duminicile de peste an /

Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. - București: Basilica, 2016

ISBN 978-606-8495-34-7

252:281.95

© Editura *BASILICA* – 2016

ISBN 978-606-8495-34-7

www.editurapatriarhiei.ro

editura@patriarhia.ro

Tipărit la TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

tipografia@patriarhia.ro

CUVÂNT ÎNAINTE

Evanghelia slavei lui Hristos este Evanghelia iubirii smerite și milostive a lui Hristos, Cel ce S-a făcut om smerit și muritor, ca pe oamenii muritori să-i înalțe în iubirea și slava veșnică a Preasfintei Treimi.

Evanghelia este numită în Noul Testament: „Evanghelia împărăției” (Matei 4, 23; 9, 35); „Evanghelia împărăției lui Dumnezeu” (Marcu 1, 14); „Evanghelia harului lui Dumnezeu” (Faptele Apostolilor 20, 24); „Evanghelia lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu” (Marcu 1, 1); „Evanghelia Fiului Său” (Romani 1, 9); „Evanghelia lui Hristos” (Romani 1, 16; Romani 15, 19; 1 Corinteni 9, 12; 1 Corinteni 9, 18; 2 Corinteni 2, 12; 2 Corinteni 9, 13; Galateni 1, 7; Filipeni 1, 27; Filipeni 1, 16; 1 Tesaloniceni 3, 2); „Evanghelia lui Dumnezeu” (Romani 1, 1; Romani 15, 16; 2 Corinteni 11, 7; 1 Tesaloniceni 2, 2; 2, 8; 2, 9; 1 Petru 4, 17); „Evanghelia slavei lui Hristos” (2 Corinteni 4, 4); „Evanghelia mântuirii voastre” (Efeseni 1, 13); „Evanghelia păcii” (Efeseni 6, 15); „Evanghelia Domnului nostru Iisus” (2 Tesaloniceni 1, 8); „Evanghelia slavei fericitului Dumnezeu” (1 Timotei 1, 11); „Evanghelia veșnică” (Apocalipsa 14, 6).

Evanghelia este vestea bună a mântuirii lumii în Iisus Hristos, prevestită de prorocii Vechiului Testament, deoarece Mesia - Hristos va fi plinirea (desăvârșirea) Legii și a Prorocilor.

Între Persoana lui Hristos și Evanghelia Sa este o legătură tainică sau mistică profundă. Iisus Hristos, Fiul și Cuvântul veșnic al lui Dumnezeu, este tainic prezent în cuvintele Evangheliei Sale, deoarece aceste cuvinte ale Evangheliei lui Hristos exprimă verbal lumina și misterul sau chipul Persoanei divino-umane a lui Hristos, a vieții și a lucrării Sale mântuitoare, de unire a oamenilor muritori cu Dumnezeu Cel veșnic viu. În acest sens, Părintele Dumitru Stăniloae precizează: „Cuvintele Evangheliilor Îl arată pe Cel ce le-a grăit, sau pe Iisus Hristos, ca Dumnezeu și om, ca Dumnezeu coborât la oameni, sau făcut și om, fără să înceteze a fi și Dumnezeu”¹. De aceea, în timpul slujbelor liturgice din biserică, ascultarea Evangheliei lui Hristos este, în mod tainic, duhovnicesc, întâlnire cu Persoana lui Hristos Cel răstignit și înviat, Cel ce înainte de Înălțarea Sa la cer a făgăduit ucenicilor Săi: „*Iată, Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului*” (Matei 28, 20).

Întrucât lumina sau chipul spiritual al Persoanei divino-umane a lui Hristos este conținutul Evangheliei Sale, *există o singură Evangheliie a mântuirii și a vieții veșnice*, pe care au consemnat-o în scris cei patru evangheliști: *Matei, Marcu, Luca și Ioan*, fapt pentru care se vorbește și de patru Evanghelii. Totuși, „chipul lui Hristos este același în toate, ca dovadă că a fost trăit ca (fiind) același de Evangheliști și de Apostoli, sau Persoana Lui s-a impus atât de perfect definit în unicitatea ei de bogăție și putere nemărginită, încât niciun Evanghelist sau Apostol n-a putut să nu fie întipărit de această unicitate a Lui și să nu-l simtă ca fiind chipul unei Persoane mai presus de cele omenești”².

În predicarea Sfintei Evanghelii a lui Hristos este necesară transmiterea adevărurilor adânci ale textului evanghelic în cuvinte

1. Pr. Prof. Dumitru STĂNILOAE, *Chipul evanghelic al lui Iisus Hristos*, Editura Basilica, București, 2016, p. 428.

2. Pr. Prof. Dumitru STĂNILOAE, *Chipul evanghelic...*, p. 430.

lămuritoare, pe înțelesul poporului. Însuși Domnul Iisus Hristos a comunicat Evanghelia Sa în cuvinte simple, evitând cuvinte complicate sau termeni filosofici pe care i-ar fi înțeles numai o elită de oameni. Prin urmare, și limbajul teologic al predicilor duminicale din acest volum păstrează duhul Evangheliei, în sensul că *scopul predicii ca tâlcuire a Evangheliei este de a lumina și pregăti sufletul pentru comuniunea cu Hristos*, nu de a impresiona pe ascultători. La un anumit timp după citirea și tâlcuirea Sfintei Evanghelii, pe Sfânta Masă din Altar se aduc darurile euharistice spre sfințire și împărtășire cu Hristos, arătându-se astfel legătura dintre Sfânta Evanghelie și Sfântul Potir. Desigur, Evanghelia lui Hristos, care conține „*credința dată odată pentru totdeauna sfinților*” (Iuda 1, 3), trebuie explicată sau tâlcuită în fiecare loc și în fiecare timp, pentru ca ea să devină lumină sau sens al vieții creștine cotidiene și călăuză pentru dobândirea mântuirii și a vieții veșnice. Scopul tâlcuirii Sfintei Evanghelii este, așadar, luminarea sufletului ascultătorilor ca să simtă că *în cuvintele Evangheliei lui Hristos Se află prezent și lucrător Însuși Hristos prin harul Duhului Sfânt*, iar tot ceea ce a zis și a făcut El „în vremea aceea” are valoare și acum, deoarece „*Iisus Hristos, ieri și azi și în veci, este același*” (Evrei 13, 8). În această privință, Părintele Dumitru Stăniloae observă că „*Iisus Hristos le-a dat oamenilor conștiința valorii veșnice a cuvintelor Sale, fapt care dovedește și el dumnezeirea Sa. Căci în aceste cuvinte El a dat oamenilor și cunoașterea profetică a veșniciei viitoare. Și această conștiință pe care ne-a dat-o a exprimat-o astfel: «Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece» (Matei 24, 35)*”³.

Cele 56 de predici la *Duminicile de peste an* care alcătuiesc prezentul volum, intitulat *Evanghelia slavei lui Hristos*, reprezintă o formă revăzută și completată a predicilor publicate, cu câțiva

3. Pr. Prof. Dumitru STĂNILOAE, *Chipul evanghelic...*, p. 430.

ani în urmă, în *Ziarul Lumina*. Ele reprezintă omilii sau tâlcuiri la textele Evangheliilor din Duminicile de peste an, uneori presărate cu îndemnuri pastorale inspirate din scrierile Sfinților Părinți, astfel încât și oamenii mai simpli să înțeleagă că participarea tuturor credincioșilor la viața Bisericii reprezintă un mare câștig pentru viața lor spirituală, iar slujitorii Bisericii să primească o încurajare și un ajutor în lucrarea lor pastorală, cultural-misionară și social-filantropică.

Anul acesta, 2016, Biserica Ortodoxă Română îl cinstește în mod deosebit pe *Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul*, Episcop al Râmnicului (1705-1708) și Mitropolit al Țării Românești (1708-1716), unul dintre marii ctitori de limbă și cultură românească, preocupat permanent de rodirea Cuvântului Evangheliei prin înmulțirea cărților tipărite pentru cultivarea credinței ortodoxe și creșterea spirituală în virtuți a celor păstoriți de el. Odată, în *Cuvântul său de învățătură la Bogoiavlenie (Botezul Domnului)*, Sfântul Ierarh Antim spunea credincioșilor: „*precum nu poate trăi trupul omului fără de hrană simțitoare, așa nici sufletul nu poate trăi fără hrana cea duhovnicească, care iaste cuvântul lui Dumnezeu*”⁴.

Prin urmare, în anul 2016, *Anul comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești*, publicăm acest volum de predici ca pe un pios omagiu adus memoriei acestui mare Păstor de suflete și ca răspuns la îndemnul său de a transmite oamenilor lumina Evangheliei iubirii milostive a lui Hristos, spre slava lui Dumnezeu și bucuria credincioșilor.

† DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

4. SFÂNTUL ANTIM IVIREANUL, „Cuvânt de învățătură la Bogoiavlenie”, în vol. *Didahii*, Editura Basilica, București, 2016, p. 175.

Învierea Domnului
(Sfintele Paști)

ÎNVIEREA LUI HRISTOS – ARVUNA ÎNVIERII NOASTRE

„La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul. Acesta era întru început la Dumnezeu. Toate prin El s-au făcut; și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut. Întru El era viață și viața era lumina oamenilor. Și lumina luminează în întuneric și întunericul

nu a cuprins-o. Fost-a om trimis de la Dumnezeu, iar numele lui era Ioan. Acesta a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre Lumină, ca toți să creadă prin el. Nu era el Lumina, ci ca să mărturisească despre Lumină. Cuvântul era Lumina cea adevărată, care luminează pe tot omul care vine în lume. În lume era și lumea prin El s-a făcut, dar lumea nu L-a cunoscut. Întru ale Sale a venit, dar ai Săi nu L-au primit. Și celor câți L-au primit, care cred în numele Lui, le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu, Care nu din sânge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut. Și Cuvântul S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr. Ioan mărturisea despre El și striga, zicând: Acesta era despre Care am zis: Cel care vine după mine a fost înaintea mea, pentru că mai înainte de mine era. Și din plinătatea Lui noi toți am luat, și har peste har. Pentru că Legea prin Moise s-a dat, iar harul și adevărul au venit prin Iisus Hristos” (Ioan 1, 1-17).

„Aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie”.

(Crezul ortodox)

Hristos a înviat!

Intrucât Hristos Cel înviat din morți este numit în Sfânta Scriptură „*începătură (a învierii) celor adormiți*” (1 Corinteni 15, 20) sau „*întâi născut între mulți frați*” (Romani 8, 29), sărbătoarea Învierii lui Hristos nu este numai pomenire și mărturisire a adevărului Învierii lui Hristos, ci și vedere duhovnicească sau iconă

profetică a *Învierii de obște* a tuturor oamenilor din toate timpurile și din toate popoarele.

Credința puternică în *Învierea lui Hristos* este în Ortodoxie și *credință puternică în învierea tuturor oamenilor*. De aceea, **Crezul** pe care îl mărturisim în Biserică se încheie cu aceste cuvinte: „*aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie*”.

Învierea Domnului nostru Iisus Hristos este binevestită în noaptea de Paști *nu înăuntrul bisericii, ci în afara bisericii, pentru că ea privește nu numai pe creștini, ci pe toți oamenii*.

Învierea lui Hristos nu este revenire la viața pământească amestecată cu suferință și stricăciune, ci începutul unei alte vieți: *viața cerească și veșnică pentru suflet și pentru trup*. În acest înțeles Sfântul Apostol Pavel spune: „*precum în Adam toți mor, așa și în Hristos toți vor învia*” (1 Corinteni 15, 22), iar, „*vrăjmașul cel din urmă, care va fi nimicit, este moartea*” (1 Corinteni 15, 26).

Legătura dintre adevărul *Învierii lui Hristos* și adevărul *Învierii de obște* este atât de puternică, încât cine nu primește adevărul *Învierii lui Hristos* respinge și adevărul *Învierii celei de obște* sau universale, iar cine crede în *Învierea lui Hristos* trebuie să mărturisească și credința în *învierea morților*.

În acest înțeles, Sfântul Apostol Pavel scrie corintenilor: „*Iar dacă se propovăduiește că Hristos a înviat din morți, cum zic unii dintre voi că nu este învierea morților? Dacă nu este înviere a morților, nici Hristos n-a înviat. Și dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică și credința voastră [...]. Atunci cei ce au adormit în Hristos au pierit. Iar dacă nădăjduim în Hristos numai în viața aceasta, suntem mai de plâns decât toți oamenii*” (1 Corinteni 15, 12-14; 18-19).

Vedem, așadar, că *taina Învierii lui Hristos și a omenirii întregi este inima Evangheliei propovăduite de Apostoli și temelia credinței mărturisite de Biserică*.

Lumina Învierii lui Hristos dă sens istoriei universale a omenirii

De aceea, sărbătoarea Sfințelor Paști este numită „Sărbătoarea sărbătorilor”, iar icoana Învierii lui Hristos se află imprimată pe prima copertă a Sfintei Evanghelii și se oferă credincioșilor spre a fi cinstită și sărutată. Mai mult, fiecare săptămână din calendarul ortodox începe cu ziua Învierii, cu duminica, orientând astfel timpul Bisericii și al istoriei către învierea universală și către viața veșnică. Lumina Învierii lui Hristos dă sens vieții creștine zilnice, pentru că Hristos Cel înviat rămâne tainic prezent și lucrător în Biserica Sa până la sfârșitul veacurilor: „iată, Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacurilor” (Matei 28, 20). Lumina Învierii lui Hristos dă sens istoriei universale a omenirii, pentru că o îndreaptă spre învierea tuturor oamenilor, din toate timpurile și din toate locurile. În plus, lumina Învierii lui Hristos dă sens întregii creații, întregului univers sau cosmos, pentru că ea îndreaptă întreg universul spre „un cer nou și un pământ nou” în care „moarte nu va mai fi” (Apocalipsa 21, 1; 4). De aceea, Biserica Ortodoxă cântă în noaptea Sfințelor Paști: „acum toate s-au umplut de lumină și cerul și pământul și cele de sub pământ”. Acum toate s-au umplut de sens, pentru că toată existența va fi eliberată de robia, de absurditatea și stricăciunea morții (cf. 1 Corinteni 15, 51-58).

Lumânările pe care le poartă în mâini clerul și credincioșii în noaptea de Paști, când ies din biserică și stau în exteriorul lăcașului de cult, sunt simbolul luminii pe care Învierea lui Hristos o aduce în lume și pentru întreg universul.

Lumina veșnică a Învierii lui Hristos este acum tainic prezentă în Biserică, fiind adunată în sufletele credincioșilor prin rugăciune, ca legătură vie cu Hristos Cel înviat, prin binevestirea și ascultarea

Evangeliei lui Hristos, prin împărtășirea cu Sfintele Taine, prin împlinirea poruncii iubirii față de aproapele, prin dobândirea sfințeniei, ca unire a omului cu Dumnezeu Cel Sfânt, dobândită prin pocăință și prin viețuire curată sau virtuoaasă.

Lumina Învierii lui Hristos este exprimată sau simbolizată de veșmintele luminoase, de icoanele și obiectele liturgice aurite care împodobesc biserica în noaptea de Paști. *Frumusețea văzută a sărbătorii ne îndreaptă mintea și inima spre lumina nevăzută, spre slava netrecătoare a Împărăției lui Dumnezeu în care vor locui dreptii și sfinții după Învierea de obște (cf. Apocalipsa 21, 23).*

Întrucât Capul Bisericii este Hristos Cel înviat din morți (cf. *Coloseni* 1, 18), misiunea Bisericii se desfășoară în lume, sfințind timpul mântuirii ca timp dintre Învierea lui Hristos și Învierea întregii omeniri sau Învierea cea de obște (universală).

Sărbătoarea Învierii lui Hristos ne îndeamnă pururea să ne eliberăm de păcate, să săvârșim fapte bune și să trăim în sfințenie

Sfânta Scriptură ne învață că învierea tuturor morților se va realiza când Hristos **va veni cu slavă și putere multă ca să judece viii și morții**: „*Vine ceasul când toți cei din morminte vor auzi glasul Lui (Hristos) și vor ieși cei care au făcut cele bune, spre învierea vieții, iar cei care au făcut cele rele, spre învierea osândirii*” (*Ioan* 5, 28-29; cf. *Matei* 16, 27; 25, 31-46; *Romani* 14, 10; *2 Corinteni* 5, 10; *1 Tesaloniceni* 4, 13-17; *2 Tesaloniceni* 1, 7-10).

Legătura dintre venirea în slavă a lui Hristos, învierea morților și judecata universală a tuturor popoarelor și persoanelor este mărturisită în **Crezul** Bisericii Ortodoxe, unde se spune despre Hristos Cel

înviat din morți și înălțat la ceruri că El „*va veni cu slavă să judece viii și morții, iar Împărăția Lui nu va avea sfârșit*”.

Lumina care leagă taina învierii universale a morților, a judecății de apoi a faptelor săvârșite de oameni în lume și bucuria vieții veșnice este lumina însăși a vieții și lucrării Bisericii în lume.

De aceea, când ne pregătim pentru sărbătoarea Învierii, în timpul Postului Sfințelor Paști, ne pocăim de faptele noastre rele prin Taina Spovedaniei sau a Mărturisirii păcatelor, *judecându-ne pe noi înșine și cerând iertare pentru răul pe care l-am săvârșit cu gândul, cu vorba și cu fapta*. Totodată, încercăm să ne înnoim și să sfințim viața, să iubim mai mult pe Dumnezeu în rugăciune și pe semenii noștri în fapte bune, să-i iertăm pe oameni și să-i ajutăm. De aceea, în noaptea Sfințelor Paști, Biserica ne îndeamnă „*să iertăm toate pentru Înviere și să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi*”.

Sărbătoarea Învierii lui Hristos ne cheamă permanent să ne eliberăm de păcate, să săvârșim fapte bune și să trăim în sfințenie. În acest sens, Sfântul Apostol Pavel nu desparte credința creștină în Hristos Cel înviat de pregătirea creștinilor pentru învierea de obște, judecata universală și mântuirea ca dobândire a vieții veșnice, motivând săvârșirea binelui astfel: „*știind fiecare, fie rob, fie de sine stăpân, că faptele bune pe care le va face, pe acelea le va lua ca plată*” (Efeseni 6, 8; cf. 2 Corinteni 5, 10; Romani 2, 6-16).

Întreaga Sfântă Scriptură a Noului Testament este plină de îndemnuri la viețuire în lumina Învierii lui Hristos și pregătire pentru Învierea de obște: „*Oare nu știți că toți câți în Hristos Iisus ne-am botezat, întru moartea Lui ne-am botezat? [...] Așa și voi, socotiți-vă că sunteți morți păcatului, dar vii pentru Dumnezeu, în Hristos Iisus, Domnul nostru*” (Romani 6, 3; 11).

„*Nu vă potriviți cu acest veac, ci să vă schimbați prin înnoirea minții [...]. Dragostea să fie nefățarnică. Urâți răul, alipiți-vă de bine.*”

Bucurați-vă în nădejde; în suferință fiți răbdători, la rugăciune stăruiiți [...]. Nu răsplătiți nimănui răul cu rău. Purtați grijă de cele bune înaintea tuturor oamenilor” (Romani 12, 2; 9; 12; 17).

Să vedem pe fiecare om ca pe un împreună-călător cu noi spre Învierea de obște

Sărbătoarea Sfințelor Paști, ca sărbătoare a Învierii lui Hristos și ca pregustare a bucuriei veșnice a sfinților din Împărăția lui Dumnezeu, *ne îndeamnă la pocăință și iertare, la viață sfântă și la fapte bune.*

Să cerem lui Hristos Cel înviat din morți să ne dăruiască iubire din iubirea Sa smerită și milostivă, ajutor din puterea Sa, pentru a trăi și a lucra cu bucurie după voia Lui.

Astăzi, când în jurul nostru vedem multe *semne ale morții fizice și spirituale*: boală și suferință, sărăcie și nedreptate, violență, lăcomie de bani și de putere, lipsă de iubire și de ajutorare, cutremure de pământ și tulburări climatice în natură care afectează viața oamenilor, a animalelor și a plantelor, *să ne rugăm Domnului Hristos Cel înviat din morți să ne dăruiască puterea de a nu ne pierde speranța și bunătatea sufletului.* Să-L rugăm să ne întărească în lucrarea noastră de ajutorare a bolnavilor, bătrânilor, copiilor orfani și săracilor. *Să arătăm în jurul nostru lumină din lumina Învierii lui Hristos; să privim fața fiecărui om în lumina Învierii lui Hristos ca pe o sfântă lumânare de Paști aprinsă în lume de iubirea lui Hristos pentru oameni; să vedem pe fiecare om ca pe un împreună-călător cu noi spre Învierea de obște,* când Hristos Cel înviat va veni în slavă să judece viii și morții și să dăruiască slavă și bucurie celor dreți și milostivi (cf. *Matei 25, 31-46*).

Să ne bucurăm și să mulțumim lui Dumnezeu mai ales pentru lumina Învierii pe care ne-o dăruiește atunci când întâlnim în jurul

nostru oameni buni și sinceri, harnici și milostivi, curați și smeriți, copii ascultători și părinți buni, tineri evlavioși și bătrâni înțelepți. *Acestea sunt semne ale vieții creștine și ale pregătirii pentru Învierea de obște, haine de sărbătoare pentru suflet, binecuvântare pentru Biserică și pentru țară.*

Să ajutăm, cu evlavie și dărnicie, la construirea de noi biserici în România și în diaspora română, spre slava Preasfintei Treimi și spre mântuirea noastră, să creștem copii în credința ortodoxă pentru a fi acum credincioși buni ai Bisericii noastre, cetățeni înțelepți și harnici ai Patriei noastre, dar și viitori cetățeni ai Raiului, adică moștenitori ai Împărăției cerești a Preasfintei Treimi.

Să înălțăm rugăciuni și pentru toți românii care se află departe de țară, printre străini, ca să păstreze credința ortodoxă strămoșească, dragostea frățească și să cultive iubirea față de valorile spiritualității creștine românești!

Cu prilejul Sfințelor Paști, vă adresăm tuturor părintești doriri de sănătate și mântuire, pace și bucurie, dimpreună cu salutarea pascală: *Hristos a înviat!*

Duminica a 2-a după Paști
(a Sfântului Apostol Toma)

CREDINȚA ÎN HRISTOS – IZVOR DE VIAȚĂ VEȘNICĂ

„În ziua cea dintâi a săptămânii, fiind seară și ușile fiind încuiate, acolo unde erau adunați ucenicii de frica iudeilor, a venit Iisus și a stat în mijlocul lor și le-a zis: Pace vouă! Și, zicând acestea, le-a arătat mâinile și coasta Sa. Deci s-au bucurat ucenicii văzându-L pe Domnul. Atunci

Iisus le-a zis iarăși: Pace vouă! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi. Și, spunând acestea, a suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh Sfânt! Cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate, și cărora le veți ține, ținute vor fi. Însă Toma, unul din cei doisprezece, cel numit Geamănul, nu era cu ei când a venit Iisus. Deci i-au spus lui ceilalți ucenici: Am văzut pe Domnul! Dar el le-a zis: Dacă nu voi vedea în mâinile Lui semnul cuielor, și dacă nu voi pune degetul meu în semnul cuielor, și dacă nu voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede. Și, după opt zile, ucenicii Lui erau iarăși înăuntru, și Toma era împreună cu ei. Și a venit Iisus, ușile fiind încuiate, și a stat în mijlocul lor și a zis: Pace vouă! Apoi a zis lui Toma: Adu degetul tău încoace și vezi mâinile Mele, și adu mâna ta și o pune în coasta Mea, și nu fi necredincios, ci credincios! A răspuns Toma și I-a zis: Domnul meu și Dumnezeu meu! Iisus i-a zis: Pentru că M-ai văzut ai crezut. Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut! Iisus a făcut înaintea ucenicilor Săi și alte multe minuni, care nu sunt scrise în cartea aceasta. Iar acestea s-au scris ca să credeți că Iisus este Hristos, Fiul lui Dumnezeu, și, crezând, viață să aveți în numele Lui” (Ioan 20, 19-31).

Duminica a doua după sărbătoarea Învierii Domnului este numită *Duminica Tomii*, pentru că al doilea personaj principal din această Evanghelie, după Mântuitorul Iisus Hristos, este *Sfântul Apostol Toma*. Evanghelia este plină de înțelesuri duhovnicești sau semnificații spirituale pentru viața Bisericii, în general, și pentru viața fiecărui creștin, în special.

Evanghelia ne arată că în seara zilei Învierii Sale, Domnul Iisus Hristos *a intrat prin ușile încuiate* în casa în care se aflau ucenicii Săi adunați de frica iudeilor, a stat în mijlocul lor și le-a zis: „*Pace vouă*”, iar apoi le-a arătat mâinile și coasta Sa și le-a zis: „*Pace vouă! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi. Și, spunând acestea, a suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh Sfânt! Căroră veți ierta păcatele, le vor fi iertate, și căroră le veți ține, ținute vor fi*” (Ioan 20, 21-23). Toma însă, nefiind de față la prima arătare a Domnului Hristos în mijlocul ucenicilor Săi, a zis acestora: „*Dacă nu voi vedea în mâinile Lui semnul cuielor și dacă nu voi pune degetul meu în semnul cuielor, și dacă nu voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede*” (Ioan 20, 25). De aceea, pentru a-l încredința pe Toma de adevărul sau realitatea Învierii Sale, ca mai înainte pe ceilalți ucenici, Domnul Iisus Hristos S-a arătat încă o dată ucenicilor Săi după opt zile, a trecut, de asemenea, prin ușile încuiate, a stat în mijlocul lor și a zis: „*Pace vouă!*”. Însă, după aceea, imediat, S-a adresat în mod direct lui Toma și i-a spus: „*Adu degetul tău încoace și vezi mâinile Mele, și adu mâna ta și o pune în coasta Mea, și nu fi necredincios, ci credincios*” (Ioan 20, 27).

Hristos este Domnul vieții și Dumnezeu adevărat

Domnul Iisus Hristos, voind să-l vindece pe Toma de îndoială, pe un ton de muștrare, i-a arătat acestuia realitatea sau adevărul Învierii Sale din morți printr-o dovadă palpabilă, fizică, de atingere a trupului Său înviat din morți. Îndată ce Sfântul Apostol Toma a atins cu degetul lui semnele cuielor din mâinile lui Iisus și cu mâna lui semnul lăsat de sulița care I-a străpuns coasta Sa, el nu a zis: cred că ai înviat din morți, ci a exclamat cu multă evlavie: „*Domnul meu și Dumnezeul*

meu!" (Ioan 20, 28). Astfel, *Toma a mărturisit că Domnul Iisus Hristos este Domnul vieții și Dumnezeu adevărat*. Cântările liturgice ale Bisericii, pe care le auzim la *Utrenie* în această duminică, spun că atunci când Toma a atins coasta lui Iisus Cel înviat din morți, el „a pipăit cu îndrăzneală coasta care strălucea de dumnezeiescul foc” (Cântarea a 5-a). Deci, *Sfântul Apostol Toma nu a mărturisit doar adevărul Învierii Domnului Iisus Hristos, ci și dumnezeirea Sa. Toma a atins cu mâna trupul văzut al lui Iisus Cel înviat și L-a mărturisit pe Fiul lui Dumnezeu Cel nevăzut, prezent în trupul Său omenesc înviat; a atins trupul limitat și a mărturisit pe Dumnezeu Cel nelimitat; a atins trupul lui Iisus Hristos zămislit de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și a mărturisit pe Dumnezeu Creatorul Cel necreat. A atins coasta omului Iisus Cel răstignit și înviat și a mărturisit pe Dumnezeu-Omul, Care a biruit moartea și a dăruit omenirii viață veșnică.*

Îndoiala în credință poate fi vindecată și transformată în bucuria întâlnirii omului cu Dumnezeu

Deși, la început, Sfântul Toma s-a îndoit de Învierea lui Hristos, totuși, după ce L-a întâlnit personal pe Hristos și a atins trupul Lui cu mâna sa, îndoiala lui a fost biruită sau vindecată, iar el a devenit un mărturisitor puternic al adevărului Învierii lui Hristos și al dumnezeirii Sale. Apoi, Domnul Iisus Hristos i-a spus lui Toma: „*Pentru că M-ai văzut ai crezut. Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut!*” (Ioan 20, 29), adică fericiți sunt cei ce, deși n-au văzut pe Hristos Cel înviat cu ochii trupului, totuși au crezut în El. Prin urmare, **credința nu este o vedere fizică, trupească, prin simțuri, ci este o vedere spirituală, o cunoaștere a realităților spirituale nevăzute și netrecătoare.**

Mântuitorul Iisus Hristos îi fericeste pe cei ce au această putere sau capacitate spirituală de a cunoaște realitățile nevăzute, de a vedea prezența lui Dumnezeu dincolo de vederea fizică, prin simțuri. În acest sens, Sfântul Apostol Pavel spune: „Cele ce se văd sunt trecătoare, iar cele ce nu se văd sunt veșnice” (2 Corinteni 4, 18). Deoarece Dumnezeu este nematerial, nemărginit și netrecător, El nu poate fi văzut cu ochii trupești limitați. Însă, sufletul omului luminat de credință poate vedea sau cunoaște prezența lui Dumnezeu mai presus de vederea fizică, sau de cunoaștere prin simțuri.

Evanghelia de astăzi se termină cu o învățătură sau o concluzie esențială referitoare la credință: „Iar acestea s-au scris ca să credeți că Iisus este Hristos, Fiul lui Dumnezeu, și, crezând, viață să aveți în numele Lui” (Ioan 20, 31).

Cel care crede în Hristos Cel răstignit și înviat poate dobândi viața veșnică

În finalul ei, Evanghelia nu se referă doar la credința și mărturisirea lui Toma, ci se referă la toți cei care vor crede în Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. *Iar rodul credinței lor în Hristos este viața veșnică.* Prin urmare, *când mărturisim credința în Iisus Hristos și în Învierea Lui, noi arătăm că dorim să avem viață veșnică. Credem în Iisus Hristos Cel înviat pentru că vrem să trăim veșnic în iubirea Lui, în lumina și bucuria Preasfintei Treimi. Scopul scrierii Evangheliei este acela de a întări credința oamenilor în Iisus Hristos și de-a chema pe oameni la mântuire, adică la viață veșnică. Așadar, credința nu este o simplă convingere intelectuală, de ordin filosofic sau cultural, ci ea este o legătură vie a omului credincios cu Dumnezeu Cel viu, Creatorul lumii, Care din iubire pentru oameni și pentru mântuirea lor S-a făcut Om.*

Credința cultivată prin rugăciune devine o pregustare a bucuriei din Împărăția cerurilor

Acest adevăr este în primul rând mărturisit de Sfinții Apostoli. De pildă, Sfântul Apostol Pavel zice: „*Credința este incredințarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute*” (Evrei 11, 1). Deci *credința este o pregustare a darurilor cerești netrecătoare promise de Dumnezeu și dorite de oameni, precum și o vedere spirituală a unor realități și lucrări sfinte nevăzute cu ochii trupești*. Prin urmare, *credința este o relație spirituală sau o legătură vie cu Dumnezeu Care ne dăruiește în arvună bucuria comuniunii cu El: „Gustați și vedeți că bun este Domnul”* (Psalmul 33, 8). Toate Sfintele Taine ale Bisericii sunt *pregustare a bucuriei din Împărăția cerurilor, bucurie din bucuria lui Hristos Cel înviat din morți*. De unde știm noi aceasta? De la Sfântul Apostol Petru, care spune: „*Pe El (pe Iisus Hristos) fără să-L fi văzut, Îl iubiți; întru El, deși acum nu-L vedeți, voi credeți și vă bucurați cu bucurie negrăită și preaslăvită*” (1 Petru 1, 8).

Îl iubiți, deși nu L-ați văzut, credeți în El, deși acum nu-L vedeți, dar crezând vă bucurați întru El cu bucurie negrăită și preamărită, adică bucurie mai presus de orice exprimare în cuvinte și izvorâtă din slava lui Hristos Cel înviat și înălțat la cer. Bucuria negrăită și preaslăvită a creștinilor este bucuria cerească a mântuirii, a unirii omului cu Dumnezeu. De aceea, Sfântul Apostol Petru adaugă imediat: „*Dobândind răsplata credinței voastre, mântuirea sufletelor*” (1 Petru 1, 9). Cu alte cuvinte: *recompensa, răsplata sau rodul credinței vii este mântuirea sufletului, adică unirea omului cu Dumnezeu. Deși nu Îl vedem pe Hristos cu ochii trupești, totuși, prin credință Îl simțim prezent în Biserică și în viața noastră. Ca atare, când se intensifică legătura omului cu Hristos-Domnul prin credință, rugăciune și fapte bune, prezența lui Hristos în viața sa îi aduce multă bucurie*

negrăită și preaslăvită. În acest sens, Sfântul Maxim Mărturisitorul († 662), în secolul al VII-lea, vorbea despre virtutea credinței ca fiind **puterea de legătură spirituală care înfăptuiește unirea desăvârșită, nemijlocită și mai presus de înțelegere a credinciosului cu Dumnezeu.** De aceea, *credința, ca legătură vie a omului credincios cu Hristos Cel răstignit și înviat, este lumina vieții Bisericii pe pământ și arvuna vieții veșnice și a bucuriei preaslăvite din Împărăția Preasfintei Treimi.*

Credința este dar al lui Dumnezeu care trebuie însă cultivat

În Duminica Tomii aducem mulțumire lui Dumnezeu mai ales pentru darul credinței. Dumnezeu dăruiește tuturor oamenilor acest dar, pentru că „Dumnezeu voiește ca tot omul să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (1 Timotei 2, 4). Deoarece tot omul este creat după chipul lui Dumnezeu (cf. Facerea 1, 26-27), el poartă în sine începutul legăturii sau relației lui cu Dumnezeu, legătură care însă trebuie cultivată, pentru a deveni relație personală, conștientă și afectivă. Totuși, din nefericire, nu toți oamenii cultivă acest dar al legăturii lor personale cu Dumnezeu, Făcătorul universului și al omului. Unii oameni nici nu-și mai pun întrebarea: *cine a făcut cerul și pământul, soarele și luna, aerul și apa, fără de care oamenii nu ar putea trăi. Aceștia trăiesc și se comportă în lume, în creația lui Dumnezeu, ca și când Dumnezeu nu ar exista, folosesc darurile Creatorului în totală necunoaștere sau uitare de Creator.* Însă, dacă nu credem în Dumnezeu – Creatorul universului sau nu vrem să comunicăm cu El prin rugăciune, aceasta nu înseamnă că Dumnezeu nu există. Dar, cei care cred în Dumnezeu, Făcătorul cerului și al pământului, și intră în legătură cu El prin rugăciune și prin fapte bune, *aceia primesc în arvună, încă din viața aceasta pământească, bucuria cerească negrăită și*

preaslăvită a credinței lucrătoare prin iubire. Totuși, plinătatea acestei bucurii o primește omul credincios numai după Învierea de obște, când și trupul său înviat va participa la bucuria veșnică a sufletului său unit deplin cu Dumnezeu prin har.

Credința în Hristos se împlinește prin întâlnirea cu El

Noi credem că Hristos-Domnul a înviat, mai întâi pentru că Sfinții Apostoli, care ne-au propovăduit Evanghelia lui Hristos, au văzut cu ochii lor trupești pe Hristos Cel răstignit și înviat, iar apoi simțim și noi, prin har, adevărul Învierii Sale și prezența Sa în viața noastră. La început, credința vine din ascultarea cuvântului Evangheliei, iar apoi ea se confirmă și se luminează prin bucuria prezenței lui Hristos Cel înviat în sufletul celui care crede în El. Aici vedem legătura tainică dintre citirea Evangheliei ca binevestire a adevărului credinței și răspunsul nostru ca mărturisire a credinței. Mai întâi ascultăm Sfânta Evanghelie și apoi mărturisim Crezul, adică mărturisim credința în adevărul Evangheliei. Iar după ce mărturisim în Crez dumnezeirea și lucrarea lui Hristos Cel răstignit și înviat, ne împărtășim cu El în Sfânta Euharistie.

Prin credință vedem sau simțim duhovnicește pe Hristos Cel înviat prezent în Biserica Sa

Când intrăm duminica în biserică, ne întâlnim cu Hristos Cel înviat, sărutând icoana Învierii Lui, comunicăm cu Hristos Cel înviat prin rugăciune și prin ascultarea Evangheliei Sale, iar apoi în Euharistie ne împărtășim cu Hristos Cel înviat, primind Trupul și Sângele Lui,

ca arvună a vieții și bucuriei veșnice din Împărăția Preasfintei Treimi. Astfel, bucuria trăită de femeile mironosițe și de ucenicii Domnului care L-au întâlnit pe Hristos Cel înviat în prima zi a Învierii Sale este confirmată, mărturisită și este transmisă în lume de către Biserica lui Hristos. Credința Sfinților Apostoli, care L-au văzut cu ochii lor trupești pe Hristos Cel înviat, luminează credința noastră, a creștinilor, văzându-L acum pe Hristos duhovnicește cu ochii sufletului sau cu ochii credinței. De aceea, putem rosti în fiecare Duminică rugăciunea: „Învierea Lui Hristos văzând, să ne închinăm Sfântului Domnului Iisus”. Prin aceasta devenim și noi vestitori ai Învierii Mântuitorului Iisus Hristos și mărturisitori ai iubirii Lui milostive pentru oameni, spre slava Preasfintei Treimi și a noastră mântuire. Amin!

Duminica a 3-a după Paști
(a Mironosițelor)

FEMEILE MIRONOSIȚE – MODELE DE CURAJ, CREDINȚĂ ȘI EVLAVIE ÎN BISERICĂ

„În vremea aceea a venit Iosif cel din Arimateea, sftenic ales, care aștepta și el Împărăția lui Dumnezeu, și, îndrăznind, a intrat la Pilat și a cerut trupul lui Iisus. Iar Pilat s-a mirat că Iisus a murit așa curând și, chemând pe sutaș,

l-a întrebat dacă a murit de mult. Deci, aflând de la sutaș, a dăruit lui Iosif trupul. Atunci Iosif, cumpărând giulgiu și coborându-L de pe cruce, L-a înfășurat în giulgiu și L-a pus într-un mormânt care era săpat în stâncă și a prăvălit o piatră la ușa mormântului. Iar Maria Magdalena și Maria, mama lui Iosi, priveau unde L-au pus. Și, după ce a trecut ziua sâmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov, și Salomeea au cumpărat miresme, ca să vină să-L ungă. Și dis-de-dimineată, în ziua cea dintâi a săptămânii, pe când răsărea soarele, au venit la mormânt; și ziceau între ele: Cine ne va prăvăli nouă piatra de la ușa mormântului? Dar, ridicându-și ochii, au văzut că piatra fusese răsturnată; căci era foarte mare. Și, intrând în mormânt, au văzut un tânăr șezând în partea dreaptă, îmbrăcat în veșmânt alb, și s-au spăimântat. Iar el le-a zis: Nu vă înspăimântați! Căutați pe Iisus Nazarineanul, Cel răstignit? A înviat! Nu este aici. Iată locul unde L-au pus. Dar mergeți și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru că va merge în Galileea mai înainte de voi; acolo Îl veți vedea, după cum v-a spus vouă. Și, ieșind, au fugit de la mormânt, căci erau cuprinse de frică și de uimire, și nimănui nimic n-au spus, căci se temeau” (Marcu 15, 43-47; 16, 1-8).

In *Duminica a 3-a după Paști*, numită și *Duminica Femeilor Mironosițe*, prăznuim, potrivit sinaxarului din *Penticostar*, pomenirea femeilor purtătoare de miruri de mare preț care s-au dus la mormânt să ungă trupul lui Iisus, dar, pe neașteptate, află de la înger că El a înviat, iar ele devin vestitoare ale Învierii Sale din morți. Tot în această duminică se face pomenire de *Iosif* cel cu bun chip, sau de neam nobil, și de *Nicodim*, care au fost martori ai îngropării Domnului nostru Iisus Hristos.

Sfintele Femei Mironosițe sunt dascăli ai Bisericii prin modul lor de a fi credincioase

Această duminică are o semnificație deosebită, întrucât ne arată că în Biserică învățăm credința vie în Iisus Hristos nu numai din învățătura Sfinților Apostoli, care este fundamentală pentru toți creștinii, *ci o învățăm și din pilda Vieții Sfinților*. De aceea, în biserică, pe lângă Sfânta Evanghelie și Scrierile Apostolilor mai citim și *Viețile Sfinților*. **Sfintele Femei Mironosițe din Evangheliile scrise de Sfinții Marcu și Matei sunt mari dascăli ai Bisericii nu atât prin învățătura lor de credință, deoarece aceasta nu putea fi diferită de cea a Sfinților Apostoli, cât prin modul lor de a exprima starea lor de credință și curaj, de smerenie și prețuire față de Mântuitorul Cel răstignit și înviat din morți.**

Sfinții Părinți ai Bisericii, mai ales Sfântul Ioan Gură de Aur, *compară, prin contrast, curajul femeilor mironosițe cu teama prea mare a ucenicilor lui Iisus*. Pe când ucenicii Săi (viitorii Apostoli) se aflau adunați și încuiați într-o casă, de frica iudeilor, dis-de-dimineată, la revărsatul zorilor, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov și a lui Iosie, și Salomeea au cumpărat aromate sau miresme și au mers la mormânt ca să ungă trupul lui Iisus, după tradiția iudeilor. Evanghelia după Sfântul Marcu ne arată că *în sufletul acestor femei iubirea sau prețuirea față de Hristos era mai tare decât teama de primejdie*, ele aveau un curaj deosebit, pe care în dimineața Învierii lui Iisus nu l-au avut ucenicii Săi.

Ungerea trupului mort cu aromate simboliza în tradiția iudaică cinstirea lui și dorința de a evita descompunerea acestuia

Mironosițele sunt femei credincioase care L-au admirat și L-au prețuit pe Domnul Iisus Hristos, iar unele dintre ele au văzut

răstignirea Lui și au plâns pentru suferințele Lui. De aceea, cu multă duiosie și mult respect, dis-de-dimineată, în ziua cea dintâi a săptămânii, care urma după sâmbătă, au mers la mormântul lui Iisus ca să împlinească lucrarea începută de Iosif din Arimateea și Nicodim când au uns cu aloe și cu smirnă trupul Lui înainte de înmormântare. Acum însă ele aduc miruri de mare preț pentru a cinsti după cuviință pe Iisus Domnul Cel îngropat și, în același timp, pentru a evita oarecum descompunerea sau stricăciunea trupului Său, ca o dorință de conservare a acestuia.

Învierea Domnului, trecerea Sa la viața cerească veșnică

Spre surprinderea acestor femei curajoase, Iisus Cel îngropat, Care trebuia uns cu miruri de mare preț nu mai era în mormânt, pentru că a înviat din morți, iar stricăciunea n-a cuprins trupul Lui. De ce? Fiindcă *trupul Lui era unit cu Dumnezeirea Lui, iar Învierea Lui nu este revenire la viața biologică marcată de compunere și descompunere, ci Învierea Lui este trecere la viața cerească, la viața veșnică, la viața fără de moarte și fără de stricăciune, după cum ne arată cântările „Duminicii Femeilor Mironosițe”.*

Aceste femei sunt pline de curaj, deoarece dragostea lor sfântă și respectul lor mare față de Iisus Hristos le-au întărit sufletește. *Când iubești și prețuiești mult pe cineva, găsești timpul necesar și curajul necesar de a înfrunța dificultăți și obstacole pentru a ajunge la persoana iubită sau prețuită. În dimineața Învierii lui Iisus Hristos, femeile mironosițe au fost cele mai curajoase ființe umane dintre toți oamenii care L-au cunoscut pe Iisus.* Dis-de-dimineată, femeile mironosițe, înfruntând întunericul și teama că li se poate întâmpla ceva neprevăzut, întrucât mormântul fusese sigilat și păzit

de către ostașii romani, se întrebau între ele: *cine ne va prăvăli piatra de pe mormânt?* Piatra fiind mare și grea, grija lor era firească. *Dar Evanghelia după Sfântul Evanghelist Marcu ne spune că îndată după ce și-au exprimat această grijă sau preocupare, ridicându-și ele privirea spre locul unde se afla mormântul, au văzut piatra răsturnată. Întrucât nu era acolo niciun bărbat puternic ca să le dea o mână de ajutor, pentru curajul lor și pentru prețuirea lor față de Hristos, s-a făcut o minune. Un înger al lui Dumnezeu a coborât din cer și a răsturnat piatra de la ușa mormântului. A prăvălit-o nu ca să învieze Hristos, pentru că El înviase deja, nestrucând pecetea mormântului, după cum S-a născut din Fecioara Maria fără să-i strice fecioria ei și după cum va intra în seara aceleiași zile prin ușile încuiate acolo unde erau adunați ucenicii. Îngerul a prăvălit piatra de pe mormântul Domnului Iisus deja înviat din morți, pentru ca ele să poată vedea mormântul gol.* Evanghelia după Sfântul Evanghelist Marcu ne spune că femeile mironosițe au intrat în mormântul în care a fost pus Iisus, iar acolo au întâlnit un înger asemenea unui tânăr, îmbrăcat în veșmânt alb, care le-a spus: „*Căutați pe Iisus Nazarineanul, Cel răstignit? A înviat! Nu este aici. Iată locul unde L-au pus. Dar mergeți și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru că va merge în Galileea mai înainte de voi*” (Marcu 16, 6-7).

Dragostea și curajul mironosițelor au fost răsplătite cu bucuria de a se întâlni cu Însuși Hristos Cel înviat

Ele au ieșit din mormântul Domnului fiind „*cuprinse de frică și de uimire*”, spune Evanghelia după Sfântul Marcu, și, de aceea, nu au spus nimănui nimic. Iar Evanghelia după Sfântul Matei ne spune că **pe când mergeau ele de la mormânt spre casă, Iisus Cel înviat**

din morți le-a întâmpinat și le-a zis: „*Bucurați-vă, nu vă temeți!*” (cf. *Matei* 28, 9-10). Astfel, dragostea și prețuirea lor, curajul și credința lor *au fost răsplătite cu bucuria de-a se întâlni cu Însuși Domnul Iisus Hristos Cel înviat din morți*. Prin urmare, această întâlnire a femeilor mironosițe cu Domnul Iisus Hristos Cel înviat din morți a confirmat ceea ce îngerul le-a spus, și anume: „*A înviat! Nu este aici*” (*Marcu* 16, 6). Sfântul Evanghelist *Matei* spune că pe când mergeau ele să vestească ucenicilor Învierea, iată, Însuși Iisus Cel înviat le-a întâmpinat zicând: „*Bucurați-vă! Iar ele, apropiindu-se, au cuprins picioarele Lui și I s-au închinat*” (*Matei* 28, 9).

Femeile Mironosițe sunt apostoli către Apostoli, adică trimise de înger către cei ce vor fi trimiși de Hristos să predice Evanghelia Sa

Atât prin atitudinea lor plină de evlavie și respect, de prețuire și dragoste pentru Hristos, cât și prin faptul că au crezut în Învierea Lui fără îndoială, fără a mai pune vreo întrebare îngerului, femeile mironosițe au devenit dascăli sau învățătoare ale Bisericii, ele au devenit apostoli către Apostoli sau „apostoli ai Apostolilor”, după cum le-a numit Sfântul Ioan Gură de Aur. Adică ele au fost trimise de înger către cei ce vor fi trimiși de Hristos să vestească în toată lumea Învierea Lui ca fiind temelie a Învierii de obște. Îngerul le-a binevestit lor, iar ele au binevestit ucenicilor lui Iisus Hristos adevărul și bucuria Învierii Sale. Femeile mironosițe sunt cele dintâi ființe umane care mărturisesc adevărul Învierii lui Hristos, iar modul în care Hristos-Domnul le răsplătește evlavia și credința lor este minunat. El le dăruiește bucurie din bucuria Învierii Sale, întâmpinându-le pe cale. Vedem aici taina Bisericii. Femeile mironosițe au devenit

icoana Bisericii pline de evlavie față de Hristos și pline de credință că Hristos Cel înviat din morți este prezent în mijlocul ei. După ce au auzit Evanghelia Învierii binevestită de către înger și au crezut ceea ce îngerul le-a spus, femeile mironosițe s-au împărtășit cu bucurie de însăși vederea lui Hristos Cel răstignit și înviat, Care le-a întâmpinat pe cale și le-a zis „bucurați-vă, nu vă temeți”. Cine crede în Hristos și Îl iubește pe El se întâlnește cu El. Întâlnirea aceasta cu Hristos Cel înviat o trăim și noi când sărutăm, în fiecare duminică, icoana Învierii Sale din biserică, ascultăm Evanghelia Învierii Sale la Utrenie, apoi Evanghelia de la Sfânta Liturghie și, la momentul potrivit, ne împărtășim cu El din Sfântul Potir. Ne împărtășim cu El aproape de „locul unde au stat picioarele Lui” (pe Cruce și în mormântul din care a înviat), adică aproape de Masa Sfântului Altar, unde se săvârșește Euharistia sau Sfânta Împărtășanie. Femeile mironosițe care s-au închinat lui Iisus, cuprinzând picioarele Lui, ne arată cum trebuie să-L primim sau să-L întâmpinăm pe Hristos Cel înviat, și anume cu metanie până la pământ. De la ele au învățat slujitorii Sfântului Altar că atunci când intră în Sfântul Altar trebuie să se închine până la pământ, ca și când ar cuprinde picioarele Mântuitorului Iisus Hristos, simbolizat prin Masa Sfântului Altar (mormântul Învierii Sale), pe care se află tot timpul Sfânta Evanghelie, Sfânta Cruce și Sfânta Euharistie (Trupul și Sângele Său), deoarece prin acestea se arată iubirea Sa smerită și jertfelnică pentru Dumnezeu și pentru oameni, iubire mai tare decât moartea. De la femeile mironosițe învățăm, așadar, cum să ne comportăm în biserică, locul în care ne întâlnim cu Hristos Cel înviat din morți. Ele nu au zis nimic, ci doar s-au închinat și au cuprins picioarele Lui în semn de evlavie, de respect și de prețuire multă (cf. Matei 28, 9). Prin urmare, când noi ne împărtășim cu Hristos Cel înviat din morți, prezent în Sfântul Potir, repetăm gestul femeilor mironosițe, întrucât

ne apropiem de Hristos „cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste”, în deplină evlavie și tăcere.

Dacă omul credincios nu mai este ajutat de oameni, Dumnezeu trimite îngeri să-l ajute

Pe când mergeau ele spre mormântul lui Iisus, femeile mironosițe se întrebau: „*Cine ne va prăvăli nouă piatra de la ușa mormântului?*” (Marcu 16, 3) Evanghelia ne-a arătat cum a răspuns Dumnezeu la întrebarea lor, și anume, *le-a trimis un inger în ajutor.*

Uneori există și în viața noastră momente de singurătate, de neajutorare, *când nu mai putem conta pe nimeni dintre oameni, când cei care ar trebui sau ar putea să ne ajute nu o fac.* În astfel de momente numai credința și nădejdea în Dumnezeu sau iubirea noastră față de Hristos mai pot deveni izvor de ajutorare sau de întărire. **Adesea, când nu se mai găsesc oameni care să ne ajute, ne ajută chiar îngerii lui Dumnezeu.** Ei ne izbăvesc sau ne scapă tainic sau în mod neașteptat dintr-o situație dificilă sau dintr-o încercare grea dacă sporește credința noastră în Dumnezeu și dacă ne rugăm cu evlavie lui Hristos. **Femeile mironosițe ne arată tăria credinței în Hristos și a iubirii lor față de Hristos, iubire smerită și sfântă mai tare decât orice calcul de ajutor omenesc din lumea aceasta. Ele ne arată taina și credința Bisericii lui Hristos, care își pune mai mult nădejdea în ajutorul dumnezeiesc, decât în ajutorul omenesc, adesea absent sau interesat în mod egoist.**

De aceea, se cuvine ca în această zi a *Duminicii Femeilor Mironosițe* să ne aducem aminte de toate femeile care din timpul Sfinților Apostoli până astăzi au arătat credință, prețuire și evlavie pentru Hristos și pentru Biserica Sa.

Femeile Mironosițe sunt modele pentru toate femeile credincioase

*Femeile Mironosițe sunt icoana tuturor femeilor credincioase din Biserică, femei care, de-a lungul istoriei, prin credința, curajul și jertfelnicia lor au devenit adesea mucenițe sau martire, mărturisind cu prețul vieții lor pe Hristos Cel răstignit și înviat, sau au devenit **cuvioase maici și surori în mănăstiri, sau bune mame creștine în familie, care au dat naștere copiilor și i-au crescut în dreapta credință, binevestind prin evlavia, smerenia și hărnicia lor în familie, Biserică și societate, credința lor în Hristos.** Cunoaștem numele unor femei mironosițe din Noul Testament, și anume: **Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov și a lui Iosif ori Iosie (numită și Maria lui Cleopa), Salomeea, Ioana, soția lui Huza, un ispravnic al regelui Irod, Suzana,** iar Sinaxarul sărbătorii adaugă și pe **Maria și Marta,** surorile lui Lazăr, care au ajutat pe Mântuitorul și pe Sfinții Apostoli în lucrarea lor sfântă de propovăduire a Evangheliei. **Ele au ajutat cu bani sau cu munca necesară pentru pregătirea meselor și a hainelor, adesea în călătoriile pe care Domnul Iisus și ucenicii Săi le-au făcut în Țara Sfântă. Ele au devenit icoana femeilor credincioase, care susțin financiar sau cu munca lor construcția de biserici și împodobirea lăcașurilor de cult, ajutorarea săracilor, a copiilor orfani, a bătrânilor, a bolnavilor.** Deși în Evanghelii ele nu apar totdeauna în prim-plan, totuși Evangheliile le menționează. **Ele, împreună cu Sfântul Ioan Evanghelistul, singurul dintre Apostoli care a urmat pe Iisus până la cruce, au văzut pătimirile și moartea Lui pe Cruce. De aceea, ele s-au învrednicit să fie primele persoane care L-au întâlnit pe Hristos Cel înviat, după cum primul dintre ucenici care a ajuns la mormântul Domnului înviat din morți a fost Sfântul Ioan Evanghelistul, ucenicul iubit al Domnului.***

Femeile mironosițe reprezintă, de asemenea, pe toate femeile, dar mai ales pe mamele creștine, care dis-de-diminează, la revărsatul zorilor, merg la icoana Mântuitorului Iisus Hristos și-I cer ajutor să prăvălească atâtea „*pietre grele ale vieții*” de pe inima sau sufletul lor. Adică, **ele reprezintă pe toate femeile care cer ajutorul lui Hristos pentru a putea crește copiii în credință, pentru a fi soții credincioase în familie și femei evlavioase în Biserică, pentru a fi purtătoare de valori ale credinței**, deoarece aromatele de mare preț pe care femeile credincioase le aduc lui Hristos sunt **darurile sau valorile credinței în Hristos**, bogăția spiritualității sau a legăturii omului cu Dumnezeu, adică darurile Duhului Sfânt primite de oamenii credincioși ca arvonă a bunătăților veșnice din Împărăția Preasfintei Treimi.

Femeile mironosițe reprezintă și pe acele femei din mănăstiri și schituri care au devenit, prin lacrimi de pocăință și prin multă rugăciune, prin nevoință și prin slujbe dis-de-diminează în biserică, **maici, monahii sau călugărite** născătoare de virtuți sfinte ale credinței creștine: evlavia, smerenia, ascultarea, bunătatea inimii. Așadar, **ca femei credincioase, femeile mironosițe reprezintă profetic, în același timp, pe mamele și fetele din familii, maicile și surorile din mănăstiri**. Însă ele reprezintă și mulțimea de femei credincioase care veghează la căpătâiul bolnavilor în spitale, mulțimea profesoarelor de religie, mulțimea asistentelor medicale sau asistentelor sociale, mulțimea de femei care lucrează în instituții de educație și cultură și în multe alte domenii de activitate, purtând în sufletul lor și arătând în jurul lor lumina credinței și bucuria Învierii lui Hristos, ca speranță a vieții în comuniune cu Dumnezeu și oamenii.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu să învățăm de la femeile mironosițe curajul de a-L căuta pe Hristos Cel înviat în rugăciune și de a-L mărturisi prin cuvinte și fapte bune, trăind bucuria întâlnirii cu El în fiecare duminică și sărbătoare în Biserica Sa, spre slava lui Dumnezeu și spre a noastră mântuire. Amin!

Duminica a 4-a după Paști
(Vindecarea slăbănogului de la Vitezda)

HRISTOS VINDECĂ ȘI RIDICĂ PE CEL BOLNAV ȘI PĂCĂTOS

„În vremea aceea era o sărbătoare a iudeilor și Iisus S-a suit la Ierusalim. Iar în Ierusalim, lângă Poarta Oilor, era o scaldătoare, care se numea pe evreiește Vitezda, având cinci pridvoare. În acestea zăcea mulțime de bolnavi: orbi, șchiopi, uscați, așteptând mișcarea apei. Căci un înger al Domnului

se cobora din când în când în scaldătoare și tulbura apa, și cine intra întâi după tulburarea apei, se făcea sănătos de orice boală era cuprins. Și era acolo un om care era bolnav de treizeci și opt de ani. Iisus, văzându-l pe acesta zăcând și, știind că este așa încă de multă vreme, i-a zis: Voiești să te faci sănătos? Bolnavul I-a răspuns: Doamne, nu am om ca să mă arunce în scaldătoare, când se tulbură apa; că, până când vin eu, altul se coboară înaintea mea. Iisus i-a zis: Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă! Și îndată omul s-a făcut sănătos, și-a luat patul și umbla. Dar în ziua aceea era sâmbătă. Deci ziceau iudeii către cel vindecat: Este zi de sâmbătă și nu este îngăduit să-ți iei patul. El le-a răspuns: Cel ce m-a făcut sănătos, Acela mi-a zis: Ia-ți patul tău și umblă. Ei l-au întrebat: Cine este omul care ți-a zis: Ia-ți patul tău și umblă? Iar cel vindecat nu știa cine este, căci Iisus Se dăduse la o parte din mulțimea care era în acel loc. După aceasta, Iisus l-a aflat în templu și i-a zis: Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu ți se întâmple ceva mai rău. Atunci, omul a plecat și a spus iudeilor că Iisus este **Cel Care l-a făcut sănătos**” (Ioan 5, 1-15).

Periada care urmează sărbătorii Învierii Domnului ne arată că în *Iisus Hristos se află izvorul vieții și al sănătății, izvorul milostivirii și al iertării păcatelor, izvorul ridicării omului din moartea pricinuită de păcat și al pregustării vieții veșnice încă din lumea aceasta ca arvonă prin întâlnirea și împărtășirea cu El, Cel ce este „Calea, Adevărul și Viața”* (Ioan 14, 6). De aceea, potrivit Evangheliei *Duminicii a 2-a după Paști*, numită și *Duminica Tomii*, Hristos-Domnul **vindecă pe ucenicul Său Toma de îndoială**, spunându-i: *„Nu fi necredincios, ci credincios!”* (Ioan 20, 27). Apoi

Evanghelia *Duminicii Mironosițelor* ne arată că Hristos-Domnul **vindecă pe femeile mironosițe de întristare și teamă**, zicându-le: „*Bucurați-vă, nu vă temeți!*” (*Matei 28, 9-10*). Iar Evanghelia care se citește în *Duminica Slăbănogului* ne arată că Iisus **vindecă pe un om de paralizie**, la scaldătoarea Vitezda din Ierusalim. Apoi vom auzi Evanghelia *Duminicii Samarinenței* care ne spune că Hristos-Domnul **vindecă pe o femeie de nestatornicia ei în iubire**, iar Evanghelia *Duminicii a 6-a după Paști*, sau a *Duminicii Orbului*, ne spune că Hristos **vindecă pe un om orb din naștere**.

Aceste vindecări săvârșite de Domnul Iisus Hristos ne arată **puterea Lui dumnezeiască, dar și multa Lui iubire milostivă față de oameni, dorința Lui de a-i ridica din păcat și din boală, de a-i vindeca sufletește și trupește**, deoarece păcatul este o boală a sufletului care adesea atrage după sine și boli ale trupului, deși aceasta nu este o regulă strictă. Adică *există oameni bolnavi care suferă nu ca urmare a păcatelor proprii, ci ca urmare a unei pedagogii divine, după cum a spus Mântuitorul Iisus Hristos despre orbul din naștere care nu a păcătuit nici el, nici părinții lui, ci s-a născut orb, „pentru ca să se arate în el lucrarea lui Dumnezeu”* (cf. *Ioan 9, 3*).

Domnul Iisus Hristos este Duhovnicul și Doctorul sufletelor noastre

În Evanghelia *Duminicii Slăbănogului* se vede totuși *o legătură între păcat și boală*, pe care Domnul Iisus Hristos o amintește celui vindecat de boală **în mod foarte discret, ca duhovnic și doctor de suflete, întrucât Hristos-Domnul dorește să salveze, să ridice, să recupereze pe cel păcătos, fără să-l umilească**. El nu îl ceartă pe cel bolnav înainte de vindecare, ci îl sfătuiește după ce l-a vindecat: „*Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu*

mai păcătuiești, ca să nu ți se întâmple ceva mai rău” (Ioan 5, 14). Totuși, Hristos-Domnul nu îi dă acest sfat în auzul tuturor, ci în taină, doar față în față cu păcătosul pe care l-a vindecat, păstrând astfel o legătură de confidențialitate între doctorul-duhovnic și pacientul-penitent. Vedem aici modelul convorbirii duhovnicești dintre doctorul de suflete, care este duhovnicul, și penitentul sau omul care se pocăiește pentru păcatele lui, dorind să se vindece de păcat și de boală. Această putere vindecătoare, milostivă și smerită, a Domnului Iisus Hristos este scoasă în evidență de către Biserică în perioada dintre sărbătoarea Învierii Domnului, adică a ridicării Sale din morți, și sărbătoarea Înălțării Sale la cer, pentru a ne arăta că Hristos înviază din morți ca să ne învieze și pe noi din moarte, mai întâi din moartea sufletească pricinuită de păcat, iar apoi să ne învieze din stricăciunea fizică a trupului, ca să ne înalțe la ceruri în slava și iubirea Preasfintei Treimi. Așadar, toată perioada aceasta liturgică este o pedagogie de însănătoșire a sufletului și de înălțare a lui în lumina și bucuria Învierii lui Hristos.

Dumnezeu vine în ajutorul celui bolnav și singur

Evanghelia Duminicii Slăbănogului ne arată că Domnul Iisus Hristos merge la scaldătoarea Vitezda cu un scop precis, și anume pentru a vindeca un om bolnav care suferea de treizeci și opt de ani și aștepta milostivirea și ajutorul lui Dumnezeu. Nu ni se spune în Evanghelie pentru care păcat al său suferea atât de mult acest om bolnav. De fapt, la suferința fizică a acestui om paralizat se mai adaugă și singurătatea sa, deoarece niciunul dintre oamenii prezenți acolo nu-l ajută. Slăbănogul sau paralizatul de la scaldătoarea Vitezda, care în limba ebraică a Vechiului Testament înseamnă „casa milei” sau „casa îndurării”, mărturisește el însuși că niciunul dintre oameni n-are milă de el și nu-l ajută să intre în

scăldătoare. Când Iisus îl întreabă: „*Voi ești să te faci sănătos?*”, el îi răspunde: „*Doamne, nu am om ca să mă arunce în scăldătoare, când se tulbură apa; că, până când vin eu, altul se coboară înaintea mea*”, adică până ce ajunge el *târându-se* spre apă. **Omul acesta bolnav nu era singur într-o pustie, ci era singur într-o mulțime de oameni!** Slăbănogul de la Vitezda nu trăia departe de oameni, nici nu era izolat în casă, ci el se afla printre mulți bolnavi însoțiți de membri ai familiei lor sau de prieteni care, fiind sănătoși, îi ajutau pe cei bolnavi, **dar fiecare dintre aceștia se ocupa doar de bolnavul pe care îl îngrijea, însă îndată ce se vindeca bolnavul lui, nu se mai interesa și de vreun alt bolnav.** Treizeci și opt de ani de **suferință, fără răzvrătire**, treizeci și opt de ani de **răbdare fără cârtire**, treizeci și opt de ani de **tăcere întru smerenie**, treizeci și opt de ani de **suferință cauzată de boala paraliziei și de singurătate cauzată de nepăsare din partea altora** au brăzdat viața acestui om paralizat. El aștepta mereu cu speranță tulburarea apei de către înger, ca fiind o nouă șansă de vindecare, dacă cineva l-ar ajuta să intre în apă. **Într-o mulțime de oameni, el aștepta mereu un singur om mai milostiv sau mai omenos care să-l ajute să intre în scăldătoare spre a se vindeca.** Erau mulți oameni în jurul său, *dar dispăruse cu desăvârșire omenia din ei.* Deși acești oameni din jur erau mulți, totuși, pentru bolnavul paralizat, ei păreau a fi împreună *un pustiu spiritual, pentru că egoismul și indiferența lor au făcut pustii sufletele lor.*

Răbdarea desăvârșită, smerenia adâncă și speranța neîntreruptă aduc izbăvirea

Spre acest om paralizat de 38 de ani și neajutat de nimeni a venit Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Care S-a făcut Om, pentru mântuirea oamenilor. Se pare că acest bolnav, care suferea de treizeci și opt de

ani, era mai în vârstă decât Mântuitorul Iisus Hristos. Deci, el suferea de boală încă înainte de nașterea lui Hristos ca Om și venirea Lui în lume. Întrucât acest bolnav aștepta îndelung *întru răbdare desăvârșită* și *întru speranță neîntreruptă* un om ca să-l ajute pentru a putea fi vindecat și el, *Însuși Dumnezeu-Omul, Iisus Hristos, a venit ca să-l ajute. Domnul Iisus cunoștea bine îndelunga suferință a slăbănogului, dar și multa lui pocăință pentru păcate, multa lui răbdare fără răzvrătire și multa lui speranță fără întrerupere.* Când slăbănogul i-a spus lui Iisus: „Doamne, nu am om ca să mă arunce în scaldătoare” (Ioan 5, 7), el a exprimat, de fapt, *mai mult o cerere, decât a dat o explicație.* El simțise că a venit lângă el omul care îl poate ajuta să intre în scaldătoare după tulburarea apei de către înger. Însă, îndată bolnavul va constata că **omul de lângă el nu venise ca să-l ajute să intre în scaldătoare, ci chiar să-l vindece, imediat și discret, prin cuvânt, zicându-i: „Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă!”** (Ioan 5, 8). Plin de credință, *întărită prin suferință*, paralizatul de la scaldătoria Vitezda *s-a ridicat, a luat așternutul pe care ședea și a început să umble.* Între timp însă, Cel care i-a spus: „Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă!” a plecat, nu a mai rămas acolo unde săvârșise vindecarea slăbănogului, ca să nu fie recunoscut de ce prezenți la scaldătoria Vitezda.

Binele trebuie săvârșit în orice timp

Vindecarea slăbănogului de la scaldătoria Vitezda a fost săvârșită de Iisus *într-o zi de sâmbătă.* Vindecarea minunată a adus bucurie multă celui eliberat de boală, dar i-a întristat pe cei ce invidiau pe Iisus tocmai pentru că face minuni. Aceștia l-au muștrat pe omul vindecat, întrucât a fost vindecat în zi de sâmbătă, însă el, recunoscător față de Cel ce l-a vindecat, i-a lămurit pe invidioși,

zicând: „*Cel ce m-a făcut sănătos, Acela mi-a zis: Ia-ți patul tău și umblă*” (Ioan 5, 11). Ei l-au întrebat: „*Cine este omul care ți-a zis: Ia-ți patul tău și umblă?*” Dar slăbănogul nu știa să răspundă cine este omul care l-a vindecat.

Sfinții Părinți ai Bisericii, mai ales Sfântul Ioan Gură de Aur, spun că, de fapt, cei care invidiau pe Iisus nu erau deranjați atât de mult de faptul că un om paralizat a fost vindecat în zi de sâmbătă, cât de *faptul că Iisus a săvârșit minunea vindecării*. Invidia lor, ascunsă sub paravanul respectării sâmbetei, i-a făcut pe ei nemulțumiți de vindecarea slăbănogului.

Însă, **vindecând pe acest slăbănog sâmbăta, Domnul Iisus Hristos ne arată că în orice timp trebuie să săvârșim binele, atât în zi de lucru, cât și în zi de sărbătoare. Să arătăm oricând iubire milostivă și ajutorare celor suferinzi, bolnavi și singuri. De ce? Pentru că în orice timp când arătăm milostivire și bunătate față de cei care au nevoie de ajutorul nostru, noi preamărim pe Dumnezeu Cel Milostiv și Bun. Iubirea milostivă și smerită a oamenilor față de semenii lor aflați în dificultate este semnul că iubirea milostivă a lui Dumnezeu pentru oameni lucrează tocmai prin oamenii care îi ajută pe alții.**

Să fim recunoscători lui Dumnezeu pentru binefacerile primite

Evanghelia ne mai arată încă o virtute a acestui om care s-a pocăit prin suferință, și anume recunoștința sau mulțumirea adusă lui Dumnezeu. El nu știa cum se numea omul care i-a zis: „Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă!”, dar a simțit că vindecarea lui s-a făcut cu puterea lui Dumnezeu care lucra prin acest om. De aceea, îndată după ce s-a vindecat și putea să umble, el a mers la templu să mulțumească lui Dumnezeu

pentru vindecare, să-I arate recunoștință sau mulțumire, chiar dacă nu știa cine este omul prin care Dumnezeu l-a vindecat. Or, tocmai acolo, *în templu*, L-a întâlnit pe Cel ce l-a vindecat. Însă Acesta îi spune acum: „*Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu ți se întâmple ceva mai rău*” (Ioan 5, 14). Atunci omul paralizat care fusese vindecat a înțeles că Cel ce l-a vindecat era *Iisus din Nazaret*.

După ce a aflat cine l-a vindecat, el a ieșit din templu și a mărturisit în fața iudeilor că Iisus l-a vindecat. Vedem aici recunoștința lui față de Dumnezeu și curajul lui de-a mărturisi puterea vindecătoare a lui Iisus. Cu alte cuvinte, *acest om paralizat, după ce a fost vindecat, devine nu numai recunoscător față de Dumnezeu, ci și un mărturisitor al lui Iisus Hristos și al puterii Lui dumnezeiești prin care a săvârșit minunea vindecării lui*.

Scăldătoarea Vitezda era prefigurarea mântuirii prin lucrarea Bisericii

Sfinții Părinți ai Bisericii spun că *îngerul care tulbura apa și aducea vindecare primului om care se arunca în scăldătoare era o prefigurare a harului Tainei Sfântului Botez*; cu deosebirea însă că în Vechiul Testament harul era dăruit *în arvună*, pe când, *în Biserica lui Hristos, harul iertării și al vindecării de păcate și boli este dăruit în plinătate*. Atunci se vindeca numai *primul om* care intra în scăldătoare, acum se vindecă *toți oamenii* care se botează în scăldătoarea sau în apa Botezului. Cei ce se botează se vindecă de boala păcatului strămoșesc și de toate *păcatele săvârșite până atunci*, precum și de boli trupești, dacă au credință puternică. *Biserica este noua Vitezdă, spațiul vindecării sau locul ridicării, prin harul vindecător și mântuitor al Sfințelor Taine: a Botezului, a Pocăinței, a Sfântului Maslu și a Sfintei Euharistii*,

deoarece Biserica este Trupul tainic al lui Hristos Cel Răstignit și Înviat, plin de harul Preasfintei Treimi.

Evanghelia de azi ne arată că există o legătură între păcat și boală, dar și o legătură între suferință și pocăință

Îndelunga suferință a omului paralizat s-a transformat în stare de pocăință, din care izvoră smerită răbdare unită cu neîntreruptă speranță. Sfântul Ioan Gură de Aur, în cartea sa: *Comentariu la Evanghelia după Ioan*, spune că acest om bolnav, adică **paralizatul de la scaldătoarea Vitezda**, ne învață „*multa răbdare fără cârtire*”; el nu se revoltă, adică nu se răzvrățește împotriva lui Dumnezeu, nu-și blestemă soarta pentru că suferă de mulți ani, ci **suferă întru răbdare smerită unită cu speranță neîntreruptă**. Deși mulți oameni se aflau în jurul lui, și totuși nimeni nu l-a ajutat vreodată, el nu îi judecă pe ceilalți, nu-i blestemă, nu-i vorbește de rău pe cei care ar fi putut să-l ajute și nu l-au ajutat, ci **suferă întru speranță, rabdă și așteaptă vindecarea de la Dumnezeu**, iar această răbdare a lui întru smerenie și întru speranță, fără să cârtească împotriva lui Dumnezeu și fără să judece pe cei din jur, a fost socotită lui de Dumnezeu ca *virtute sau lumină a sufletului*, adică **suferință chinuitoare transformată în pocăință vindecătoare**.

Suferința trupului poate schimba și însănătoși sufletul omului în relația lui cu Dumnezeu și cu semenii

De la acest slăbănog sau paralizat învățăm că putem schimba suferința adusă de boală în pocăință pentru păcate. Cunoscând că în omul paralizat s-a făcut această **transformare spirituală a suferinței**

în pocăință, Mântuitorul Iisus Hristos S-a dus personal la scaldătoarea Vitezda ca să vindece pe acest om care nu mai era ajutat de nimeni dintre oameni. Iar după ce bolnavul a fost vindecat, vedem recunoștința lui față de Dumnezeu și față de omul Iisus Hristos, după ce a trecut prin multă suferință, și a arătat smerenie și speranță întru răbdare. Nu toți oamenii au aceeași putere de a răbda sau de a suferi întru smerenie, însă acest păcătos care s-a pocăit prin suferință a fost ales de Hristos-Domnul să ne arate că omul bolnav se poate folosi de o suferință a trupului pentru a dobândi o stare de sănătate a sufletului în relația lui cu Dumnezeu și cu semenii. Și chiar dacă omul bolnav nu dobândește imediat sau deloc vindecarea trupului, el poate dobândi vindecarea sufletului de boala păcatului, adică poate primi mântuirea și dobândi viața veșnică în iubirea lui Dumnezeu.

Să ne rugăm Domnului Hristos să ajute pe toți cei care suferă să transforme suferința bolii lor în speranță de vindecare și mântuire, prin întâlnirea lor cu Hristos Cel Înviat, Duhovnicul și Doctorul sufletelor și al trupurilor, spre slava Preasfintei Treimi și spre mântuirea oamenilor. Amin!

DUMINICA SAMARINENCI

Duminica a 5-a după Paști
(a Samarinencei)

HRISTOS CHEAMĂ LA MÂNTUIRE PE TOȚI OAMENII

„În vremea aceea a venit Iisus la o cetate a Samariei, numită Sihar, aproape de locul pe care Iacov l-a dat lui Iosif, fiul său. Și era acolo fântâna lui Iacov. Iar Iisus, fiind ostenit de călătorie, S-a așezat lângă fântână și era ca la al șaselea ceas. Atunci a venit o femeie din Samaria să scoată

este Dumnezeu, și cei ce I se închină trebuie să I se închine în duh și în adevăr. I-a zis femeia: Știm că va veni Mesia, Care se cheamă Hristos; când va veni, Acela ne va vesti nouă toate. Iisus i-a zis: Eu sunt, Cel ce vorbesc cu tine. Dar atunci au sosit ucenicii Lui. Și se mirau că vorbea cu o femeie. Însă nimeni n-a zis: Ce o întrebi? sau: Ce vorbești cu ea? Iar femeia și-a lăsat găleata și s-a dus în cetate și a zis oamenilor: Veniți să vedeți un om care mi-a spus toate câte am făcut. Nu cumva acesta este Hristos? Și au ieșit din cetate și veneau către El. Între timp, ucenicii Lui Îl rugau, zicând: Învățătorule, mănâncă. Iar El le-a zis: Eu am de mâncat o mâncare pe care voi nu o știți. Ziceau, deci, ucenicii între ei: Nu cumva I-a adus cineva să mănânce? Iisus le-a zis: Mâncarea Mea este să fac voia Celui Care M-a trimis pe Mine și să săvârșesc lucrul Lui. Nu ziceți voi că mai sunt patru luni și vine secerișul? Iată, zic vouă: Ridicați ochii voștri și priviți holdele, că sunt albe pentru seceriș. Iar cel ce seceră primește plată și adună roade spre viață veșnică, pentru ca împreună să se bucure și cel ce seamănă și cel ce seceră. Căci în aceasta se adeverește cuvântul: Că unul este semănătorul și altul secerătorul. Eu v-am trimis să secerăți ceea ce voi n-ați muncit; alții au muncit și voi ați intrat în munca lor. Și mulți samarineni din cetatea aceea au crezut în El, pentru cuvântul femeii care mărturisea: Mi-a spus toate câte am făcut. Deci, după ce au venit la El, samarinenii Îl rugau să rămână la ei. Și a rămas acolo două zile. Și mult mai mulți au crezut pentru cuvântul Lui. Iar femeii îi ziceau: Credem nu numai pentru cuvântul tău, căci noi înșine am auzit și știm că Acesta este cu adevărat Hristos, Mântuitorul lumii” (Ioan 4, 5-42).

Sfânta Evanghelie din *Duminica femeii samarince* este plină de înțelesuri duhovnicești, care arată de ce această Evanghelie se citește acum, în *Duminica a 5-a după Sfintele Paști*, ce legătură are această Evanghelie cu taina Învierii Domnului, cu taina Înălțării Domnului la cer, și mai ales cu taina Pogorârii Duhului Sfânt, care încheie perioada pascală, numită și a *Penticostarului*.

Iisus Hristos este Izvorul harului

Iisus spune femeii din Samaria, la fântâna lui Iacov, aproape de cetatea Sichem sau orașul Sihar, că: „*Dacă ai fi știut darul lui Dumnezeu și Cine este Cel ce-ți zice: Dă-Mi să beau, tu ai fi cerut de la El și ți-ar fi dat apă vie*” (*Ioan 4, 10*). **Deci, în primul rând, Evanghelia de astăzi ne arată că Iisus Hristos nu este doar tămăduitor sau vindecător de boli, ci Iisus Hristos este și Izvorul harului și al adevărului** (cf. *Ioan 1, 17*). Sfântul Apostol Pavel numește har *lucrarea mântuitoare a lui Hristos*. De aceea el salută pe creștinii din Corint cu această binecuvântare: „*Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu-Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi*” (*2 Corinteni 13, 13*), binecuvântare preluată de Biserică în Sfânta Liturghie.

Așadar, *harul pe care ni-l descoperă și ni-l dăruiește Hristos-Domnul conține în el iubirea milostivă a lui Dumnezeu-Tatăl și sfințenia Sfântului Duh, dăruite oamenilor spre a dobândi viața veșnică. Harul este însăși iubirea Preasfintei Treimi împărtășită oamenilor de către Mântuitorul Iisus Hristos Cel înviat din morți și înălțat la ceruri, prin Duhul Sfânt, Care coboară în lume pentru a uni pe oameni duhovnicește cu Hristos Cel preaslăvit din ceruri și pentru a dărui oamenilor viață veșnică.*

Între iudei și samarineni erau multe bariere mentale de ordin religios și cultural

Învățătura centrală a Evangheliei de astăzi este faptul că Iisus Hristos dăruiește lumii **harul mântuitor**, numit „**apa cea vie**”. Însă El vorbește despre această realitate dumnezeiască sau cerească pornind de la viața pământească. La început, *Iisus cere femeii samarince apă obișnuită din fântână, mai mult pentru a intra în dialog cu această femeie*. Domnul Iisus Hristos cere femeii samarince apă și ca să vadă dispoziția sufletului persoanei necunoscute, mai ales că între iudei și samarineni erau multe bariere mentale de ordin religios și cultural, întrucât între ei domnea o dușmănie veche. Se disprețuiau reciproc și se evitau reciproc. *Ținutul Samariei se afla între Galileea, din nordul Țării Sfinte, și Iudeea, din sudul acesteia. Iudeii, ca să nu se întâlnească cu samarinenii, îi ocoleau străbătând distanțe mari, deoarece samarinenii erau considerați oameni de alt neam și de altă credință*. Credința lor mozaică era amestecată cu foarte multe împrumuturi din religii păgâne, politeiste. Cu alte cuvinte, samarinenii erau considerați de iudei ca fiind inferiori și trădători, având o credință pervertită prin influențe păgâne. De aceea, când iudeii mergeau în Galileea, ocoleau Samaria, adică o evitau.

Prin desființarea barierelor mentale și a complexelor de superioritate culturală și religioasă, Mântuitorul Iisus Hristos prefigurează taina Bisericii sau comuniunea oamenilor în iubirea Preasfintei Treimi

Domnul Iisus Hristos este iudeul care nu ocolește Samaria. Mai mult, El vorbește cu o femeie din Samaria, trecând astfel, prin

dialog, peste barierele mentale ale ostilității, create de diferențele religioase și culturale. *El trece peste complexul superiorității iudeilor față de samarineni și peste complexul inferiorității samarinenilor față de iudei.* Iar față de această femeie, deși diferită ca neam și credință, *El manifestă respect, întrucât și ea este ființă umană, creată după chipul lui Dumnezeu și chemată la mântuire.* **Prin aceasta se vede că Evanghelia Mântuitorului Iisus Hristos nu este destinată numai evreilor, ci tuturor popoarelor. Prin ruperea barierelor mentale și prin vindecarea celor ce suferă de complexul de superioritate, Domnul Iisus Hristos anunță deja taina Bisericii Sale, care se va constitui nu numai din iudei, ci și din alte etnii, adică din toate popoarele ce vor crede în El.**

Evanghelia ne mai spune că ucenicii lui Iisus, care plecaseră să cumpere ceva de mâncare, când se reîntorc și văd că El vorbește cu o femeie, se miră. *De ce se miră? Pentru că El, bărbat iudeu, acordă atenție unei femei de alt neam.* Dar ucenicii Săi n-au îndrăznit să-L întrebe despre ce vorbește cu ea. *Vedem aici o altă barieră mentală pe care Domnul Iisus Hristos o înlătură, și anume **complexul superiorității bărbatului față de femeie.*** În lumea antică păgână, femeia era considerată ca fiind doar un obiect util. Bărbatul era stăpân asupra ei și putea chiar dispune de viața ei. Putea fi omorâtă fără ca lui să i se întâmple ceva. Poligamia era în floare, iar femeia era umilită și disprețuită. *Deși în societatea iudaică femeia se bucura de o anumită considerație, totuși exista o mare diferență de valoare între bărbat și femeie. Atunci nu se considera că femeia este egală cu bărbatul în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.* Însă, prin însuși faptul că Iisus vorbește cu o femeie de altă credință și de alt neam, vedem că *El cheamă la sfințenie și mântuire nu numai bărbați, ci și femei.* De aceea, în Biserica lui Hristos vor exista în timp multe femei sfinte, așa cum se poate vedea și în calendar.

Apa cea vie este harul care vindecă pe om de păcat și îi sfințește viața

În convorbirea Sa cu femeia samarineancă, Iisus pornește de la apa zilnică pe care o bea omul pentru a-și întreține viața trecătoare a trupului. Însă, repede, *Domnul Iisus trece de la apa care are izvorul ei în pământ la o altă apă, și anume la apa care-și are izvorul în viața cerească, la apa cea vie, care este harul lui Dumnezeu*. El îi spune femeii samarince: „*Dacă ai fi știut darul lui Dumnezeu și Cine este Cel ce-ți zice: Dă-Mi să beau, tu ai fi cerut de la El și ți-ar fi dat apă vie*” (Ioan 4, 10).

Când femeia și-a dat seama că Iisus vorbește de altă apă decât apa obișnuită care astâmpără setea trupului pentru o vreme, I-a zis: „*Doamne, dă-mi această apă ca să nu mai însetez, nici să mai vin aici să scot*” (Ioan 4, 15). Dar, îndată Iisus trece pe un alt plan al dialogului, și anume, la *starea vieții personale intime sau afective a femeii samarince*. El îi spune acesteia: „*Mergi și cheamă pe bărbatul tău și vino aici*”, însă ea, surprinsă de aceste cuvinte, răspunde: „*Nu am bărbat*”, iar Iisus îi spune: „*Bine ai zis că nu ai bărbat, căci cinci bărbați ai avut și cel pe care îl ai acum nu-ți este bărbat*” (Ioan 4, 16-18). Deci, foarte discret, *cu tact pastoral sau cu înțelepciune, fără să-i reproșeze că este imorală sau nestatornică în iubire*, Domnul Iisus Hristos arată totuși acestei femei că El cunoaște viața ei și că numai **apa cea vie sau harul lui Dumnezeu vindecă pe om de păcate, îi schimbă viața și îi transformă dorința lui de fericire momentană și trecătoare, în dorința de fericire veșnică**. În clipa aceea, femeia samarineancă și-a dat seama că *în fața ei se află un profet sau un proroc, care are în el harul lui Dumnezeu și cunoaște viața omului, adică starea sufletului și faptele lui*. Îndată femeia a lăsat găleata jos lângă fântână și a alergat în cetate, iar acolo, în cetate, a spus tuturor: *Iată, am întâlnit un proroc, pe Mesia, pe Care Îl așteaptă iudeii și pe Care Îl așteptăm și noi, samarinenii*. Auzind aceste cuvinte, locuitorii cetății au devenit

foarte atenți și curioși, întrucât femeia le-a spus că El *cunoștea toată viața ei*. În realitate, Domnul Iisus nu i-a spus femeii toate câte a făcut, ci i-a spus doar că a avut cinci bărbați, iar cel pe care îl are acum nu este soțul ei legitim. În scurt timp, o mulțime de oameni au ieșit din cetate și au venit la Domnul Iisus ca să-L vadă. Apoi, ei L-au invitat să intre în cetatea lor. Evanghelia ne spune că Domnul Iisus Hristos a rămas în cetate timp de două zile. *Unii Sfinți Părinți ai Bisericii interpretează cele două zile ca fiind zile în care Iisus a predicat, în formă concentrată, Vechiul și Noul Testament, sau a învățat pe samarineni cele două porunci ale iubirii, adică iubirea față de Dumnezeu și iubirea față de semenii, ca fiind condiții necesare pentru a dobândi mântuirea*. Drept urmare, mulți samarineni au crezut în El, ca fiind Hristos-Mesia Cel așteptat.

Adevărata închinare adusă lui Dumnezeu se va muta de la Templul din Ierusalim la bisericile din toată lumea

În Evanghelia de astăzi, Hristos-Domnul vorbește cu femeia samarineancă și despre **adevărata închinare adusă lui Dumnezeu**, afirmând că **adevărații închinători ai Tatălui sunt închinătorii în duh și în adevăr, adică în stare de rugăciune și de credință adevărată care se fac roditoare de viață sfântă și fapte bune. Duhul și adevărul înseamnă aici viață de comuniune a omului cu Dumnezeu, realizată prin rugăciune luminată de Duhul Sfânt și prin mărturisirea adevărului dreptei credințe**. Această învățătură, potrivit căreia adevărații închinători ai Tatălui sunt închinătorii „*în duh și în adevăr*”, înseamnă și că ei sunt *închinători ai Preasfintei Treimi*, deoarece *Duhul Sfânt îndeamnă și ajută deplin pe om să se roage lui Dumnezeu-Tatăl* (cf. Romani 8, 26 și Galateni 4, 6) și să mărturisească pe Fiul Său, *Iisus Hristos, Cel ce este „Calea, Adevărul și Viața”* (Ioan 14, 6).

Cu alte cuvinte, Domnul Iisus Hristos spune că **adevărata credință va fi una spirituală și universală**. Prin urmare, El a prevestit vremea în care iudeii nu se vor mai închina Tatălui ceresc în Ierusalim, nici samarinenii nu se vor mai închina în muntele lor, Garizim, ci **se vor închina Tatălui ceresc pretutindeni, deoarece nu contează atât de mult locul geografic al cultului, cât contează starea duhovnicească în care oamenii trăiesc credința lor în iubirea lui Dumnezeu-Tatăl, în adevărul vieții veșnice descoperit de Hristos și în lucrarea sfințitoare a Duhului Sfânt**. Domnul Iisus Hristos spune că „vine ceasul și acum este” când *oamenii se vor închina Tatălui în duh și în adevăr, nu numai în Ierusalim, ci pretutindeni, mai precis în fiecare biserică unde este preamărit Tatăl în Duh și Adevăr, adică Tatăl este preamărit, împreună cu Duhul Sfânt și cu Fiul, Care este Adevărul, sau Tatăl este preamărit prin harul Duhului Sfânt și prin adevărul credinței descoperit de Fiul Său, Iisus Hristos. Astfel fiecare biserică adevărată devine un „Ierusalim”, oriunde s-ar afla pe pământ, devine o poartă deschisă spre Ierusalimul ceresc (cf. Apocalipsa 21, 2).*

Femeia samarineancă prefigurează Biserica alcătuită din neamuri diferite

Femeia samarineancă, *deși are o credință confuză (sincretistă) și o viață morală dezordonată, totuși se schimbă în bine și crede în Hristos, deoarece dorește să primească apa cea vie, sau harul divin ca iubire sfântă nesfârșită, o iubire netrecătoare și neînșelătoare. Dintr-o femeie păcătoasă, ea devine o femeie mărturisitoare a lui Hristos, o misionară care aduce la Hristos o cetate întregă, și-L duce pe Hristos în cetatea Siharului, ca să schimbe și viața altora. Cu admirație, Sfântul Ioan Gură de Aur zice despre această femeie că ea nu a adus la Hristos un*

om sau doi, ci o cetate întreagă. Vedem cum Iisus, pornind de la o convorbire cu o femeie păcătoasă despre apa naturală sau pământească și trecând la o convorbire despre *apa cea vie* sau viața veșnică, în scurt timp o convertește pe această femeie păcătoasă, iar prin ea se convertesc apoi o mulțime de oameni. **Fericitul Augustin spune că această femeie samarineancă reprezintă Biserica provenită dintre alte neamuri decât poporul evreu. Biserica lui Hristos este compusă din iudeii care au crezut în El, dar și din toate popoarele de religii diferite, de culturi diferite care s-au convertit, adică au crezut în Hristos.** Vedem aici că *femeia samarineancă reprezintă tainic viitorul Bisericii. De unde știm că această interpretare a Fericitului Augustin este adevărată?* Din Evanghelia care s-a citit astăzi, pentru că Domnul Iisus Hristos spune: „*Priviți holdele, că sunt albe pentru seceriș*” (Ioan 4, 35), deși nu era atunci timpul secerișului. *El se referă simbolic la mulțimile de oameni care vor crede în Iisus Hristos și vor intra în lumina Împărăției cerurilor prin lucrarea harului lui Dumnezeu. Deci, harul lui Dumnezeu trezește în om dorul de viață veșnică, de mântuire, schimbă viața omului din viață păcătoasă în viață duhovnicească sfântă, în comuniunea de iubire veșnică a lui Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt.* În acest sens, Iisus Hristos le spune ucenicilor Săi: *voi secerăți unde alții au semănat, adică unde au semănat patriarhii și prorocii Vechiului Testament, și aveți acum privilegiul de a vedea cum vin popoarele la Hristos, pe Care L-au prevestit cu mult timp înainte patriarhii și prorocii.*

Să ne ajute Bunul Dumnezeu să înțelegem că, de fapt, Evanghelia de astăzi este și o pregătire a credincioșilor pentru sărbătoarea Înălțării Domnului, deoarece, prin Înălțarea Sa la cer, Hristos-Domnul vrea să ne înalțe **în lumina cea veșnică a Preasfintei Treimi**, iar prin Pogorârea Duhului Sfânt, serbată în *Duminica a 8-a după Paști*, ni se dăruiește din belșug **apa cea vie**, adică harul Duhului Sfânt, pe Care L-am primit mai întâi la Botez, spre slava Preasfintei Treimi și spre a noastră mântuire.

VINDECAREA ORBULUI DIN NAȘTERE

Duminica a 6-a după Paști
(Vindecarea orbului din naștere)

ORBUL VINDECAT MĂRTURISEȘTE DUMNEZEIREA LUI HRISTOS

„În vremea aceea, trecând Iisus, a văzut pe un om orb din naștere. Și ucenicii Lui L-au întrebat, zicând: Învățătorule, cine a păcătuit, acesta sau părinții lui, de s-a născut orb? Iisus a răspuns: Nici acesta n-a păcătuit, nici părinții lui, ci ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu. Trebuie să fac, până

este ziuă, lucrările Celui Care M-a trimis pe Mine; căci vine noaptea, când nimeni nu poate să lucreze. Atât cât sunt în lume, Eu sunt Lumina lumii. Acestea zicând, a scuipat jos și a făcut tină din scuipat și a uns cu tină ochii orbului. Apoi i-a zis: Mergi de te spală în scaldătoarea Siloamului, *care se tâlcuiește: trimis*. Deci s-a dus și s-a spălat și a venit văzând. Iar vecinii și cei care-l văzuseră mai înainte că era orb ziceau: Nu este acesta cel ce ședea și cerșea? Unii ziceau: El este. Alții ziceau: Nu este el, ci seamănă cu el. Dar acela zicea: Eu sunt. Deci îi ziceau: Cum ți s-au deschis ochii? Acela a răspuns: Omul care se numește Iisus a făcut tină, a uns ochii mei și mi-a zis: Mergi la scaldătoarea Siloamului și te spală. Deci, ducându-mă și spălându-mă, am văzut. Zis-au lui: Unde este Acela? Și el a zis: Nu știu. L-au dus la farisei pe cel ce fusese oarecând orb. Și era sâmbătă în ziua în care Iisus a făcut tină și i-a deschis ochii. Deci, iarăși îl întrebau și fariseii cum a văzut. Iar el le-a zis: Tină a pus pe ochii mei și m-am spălat și văd. Însă unii dintre farisei ziceau: Acest om nu este de la Dumnezeu, fiindcă nu ține sâmbăta. Iar alții ziceau: Cum poate un om păcătos să facă asemenea minuni? Și era dezbinare între ei. Au zis, deci, orbului iarăși: Dar tu ce zici despre El, că ți-a deschis ochii? Iar el a zis că Proroc este. Dar iudeii n-au crezut despre el că era orb și a văzut, până ce n-au chemat pe părinții celui ce vedea. Și i-au întrebat, zicând: Acesta este fiul vostru, despre care ziceți că s-a născut orb? Deci cum vede el acum? Au răspuns, însă, părinții lui și au zis: Știm că acesta este fiul nostru și că s-a născut orb; dar cum vede el acum, noi nu știm; sau cine i-a deschis ochii lui, noi nu știm. Întrebați-l pe el; este în vârstă; va vorbi singur despre sine. Acestea le-au spus părinții lui pentru că se temeau de iudei. Căci iudeii pusese acum la cale ca, dacă cineva va

mărturisi că El este Hristos, să fie dat afară din sinagogă. De aceea au zis părinții lui: Este în vârstă; întrebați-l pe el. Deci au chemat a doua oară pe omul care fusese orb și i-au zis: Dă slavă lui Dumnezeu. Noi știm că Omul acesta este păcătos. A răspuns deci acela: Dacă este păcătos, nu știu. Un lucru știu că, fiind orb, acum văd. Deci i-au zis: Ce ți-a făcut? Cum ți-a deschis ochii? Le-a răspuns: V-am spus acum și n-ați auzit? De ce voiți să auziți iarăși? Nu cumva voiți și voi să vă faceți ucenici ai Lui? Și l-au ocărât și i-au zis: Tu ești ucenic al Aceluia, iar noi suntem ucenici ai lui Moise. Noi știm că Dumnezeu a vorbit cu Moise, dar pe Acesta nu-L știm de unde este. A răspuns omul și le-a zis: Tocmai în aceasta stă minunea: că voi nu știți de unde este, iar El mi-a deschis ochii. Și noi știm că Dumnezeu nu-i ascultă pe păcătoși; dar, dacă este cineva cinstitor de Dumnezeu și face voia Lui, pe acesta îl ascultă. Din veac nu s-a auzit să fi deschis cineva ochii unui orb din naștere. Dacă n-ar fi Acesta de la Dumnezeu, n-ar putea să facă nimic. Au răspuns și i-au zis: În păcate te-ai născut tot, și tu ne înveți pe noi? Și l-au dat afară. A auzit Iisus că l-au dat afară și, găsimdu-l, l-a întrebat: Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu? El a răspuns și a zis: Dar cine este, Doamne, ca să cred în El? Și a zis Iisus: L-ai și văzut! Cel ce vorbește cu tine, Acela este. Iar el a grăit: Cred, Doamne! și s-a închinat Lui” (Ioan 9, 1-38).

Evanghelia *Duminicii a 6-a după Paști*, numită *Duminica Orbului*, continuă șirul Evangheliilor din perioada de după Sfintele Paști, în care se prezintă mai multe vindecări săvârșite de Mântuitorul Iisus Hristos ca să înțelegem mai bine puterea Lui vindecătoare și dătătoare de viață nouă.

Am văzut în Evangheliile din Duminicile precedente că Domnul Iisus Hristos a vindecat boala unui om paralizat, a vindecat afecțiunea nestatornică și credința confuză a femeii samarinence și a locuitorilor cetății Sihar din Samaria, iar acum vedem că El *dăruiește vedere unui om nefericit care s-a născut orb.*

Orbirea sufletească este mai grea decât orbirea trupească

Evanghelia din *Duminica Orbului* pune în contrast izbitor *iubirea milostivă a lui Iisus*, care vindecă un orb din naștere, făcându-l să vadă, și *invidia întunecată a fariseilor* care nu-l iubeau pe Iisus când El vindeca pe cei bolnavi, deoarece atrăgea mulțime de oameni la El.

Scopul Evangheliei de astăzi este acela de a arăta că *uneori mai ușor cred în Hristos și-L mărturisesc unii oameni orbi din naștere, decât alții care, deși văd cu ochii trupești, nu cred în El.* Cu alte cuvinte, **Evanghelia ne arată că mai mare boală este necredința sau orbirea spirituală a omului decât orbirea lui trupească, sau că mai ușor se vindecă cineva de orbirea trupească decât de orbirea sufletească a necredinței.**

Orbul despre care vorbește Evanghelia de azi *nu a cerut nimănui să-l vindece.* El a fost doar observat de Domnul Iisus și de ucenicii Săi care L-au întrebat pe Iisus dacă omul acesta este orb pentru că a păcătuit el sau părinții lui. Iar *Domnul Iisus a răspuns că nu a păcătuit nici el, nici părinții lui, ci s-a născut orb pentru ca să se arate în el lucrarea lui Dumnezeu.*

Iisus Hristos este Lumina lumii

Cum putea cineva să păcătuiască înainte de a se naște? Desigur, la prima vedere, întrebarea nu avea rost, dar Iisus Domnul a răspuns

că nu a păcătuit nici cel orb, nici părinții lui, *pentru a respinge credința falsă a unora dintre iudei imprumutată de la păgâni, și anume că uneori sufletul unui om care a păcătuit mult, la ieșirea lui din trup, intră în alt om sau într-un copil care se naște și petrece încă o viață pe pământ în alt trup, spre a se curăți ori izbăvi de păcatele lui anterioare prin suferință. Totodată, Iisus spune că acest om s-a născut orb nu pentru păcatele părinților săi, ci pentru ca să se arate în el lucrarea lui Dumnezeu. Care lucrare? **Lucrarea de vindecare sau de înnoire a vieții omului.** Într-adevăr, prin vindecarea acestui orb din naștere s-a arătat lucrarea lui Dumnezeu, și anume că *Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, este Făcătorul lumii, Cel ce împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt l-a creat pe om la începutul lumii, zicând: „Să facem om după chipul și asemănarea Noastră”* (cf. *Facerea 1, 26-27*), și că tot El este și „*Lumina lumii*” (Ioan 8, 12; 9, 5), adică *sensul prim și ultim al vieții, al existenței universului și al umanității, că El, Iisus Hristos, este dătătorul vederii trupești sau fizice și dătătorul vederii sufletești sau spirituale care se numește credință. El este Izvorul luminii văzute cu ochii trupești, dar și al luminii văzute numai cu ochii sufletești ai credinței.**

Fiul lui Dumnezeu S-a făcut Om ca să vindece natura umană bolnavă

Domnul Iisus Hristos a scuipat în țărână și a făcut tină spre a unge cu aceasta ochii orbului. Gestul Său arată că întrucât **El este Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu, Care, la Facerea lumii, S-a aplecat și a luat țărână din pământ, a făcut om și a suflat în fața lui suflare de viață** (cf. *Facerea 2, 7*), **tot El poate reface sau**

vindeca acum natura umană, după ce aceasta a devenit infirmă, neputincioasă și suferindă.

Iisus a uns ochii orbului cu tină și apoi l-a trimis la scaldătoarea Siloamului nu pentru că era acolo o apă miraculoasă, ci l-a trimis din două motive: *în primul rând, ca să constate ascultarea smerită a orbului și credința lui puternică.* Iar acest orb s-a dovedit a fi *mai ascultător și mai credincios decât fariseii*, care aveau vedere fizică, dar nu aveau și vedere duhovnicească. **Orbul din naștere nu a întrebat: cine mă va duce acolo la scaldătoare?, nici nu a întrebat: de ce trebuie să merg la scaldătoarea Siloamului?** El nu a arătat nicio ezitare, ci a făcut ce i s-a cerut, adică a mers îndată acolo unde a fost trimis. Nu știm cum a ajuns el acolo, cine l-a ajutat, sau mai degrabă, a mers până la scaldătoare și a găsit-o, prin însăși puterea îndrumătoare a cuvântului Domnului Iisus Hristos. *Al doilea motiv pentru care Domnul Iisus l-a trimis pe omul orb la scaldătoarea Siloamului este ca să vadă cât mai multă lume că el a mers la scaldătoarea Siloamului în timp ce era orb.* Ochii lui, fiind acum acoperiți cu tină, atrăgeau și mai mult atenția mulțimii asupra faptului că el este un *nevăzător*. Însă după ce s-a spălat, împlinind cu multă smerenie și multă credință ceea ce Iisus i-a poruncit, orbul din naștere s-a vindecat, *a devenit văzător*, iar multă lume care-l văzuse înainte că era orb, putea să constate acum că este văzător. Altfel spus, orbul a fost trimis de Hristos la scaldătoarea Siloamului, care înseamnă *trimis*, pentru a deveni apoi și el un *trimis sau misionar-mărturisor al dumnezeirii lui Hristos printre iudei.* Vedem aici lucrarea minunată și pedagogia sfântă a lui Hristos, Care arată că unii oameni infirmi sau bolnavi pot să mărturisească dumnezeirea și sfințenia Lui, în timp ce unii oameni sănătoși care se cred desăvârșiți se împotrivesc Lui și refuză să recunoască prezența și lucrarea lui Dumnezeu în El.

Scăldătoarea Siloamului este prefigurarea Tainei Sfântului Botez

Sfinții Părinți ai Bisericii au înțeles că scăldătoarea Siloamului era și o *prefigurare sau o preînchipuire a Tainei Sfântului Botez* care *luminează viața* celor ce se botează. Din acest motiv, Botezul a fost numit în primele veacuri și *Sfânta Luminare*, iar până astăzi în rugăciunile Bisericii Ortodoxe preotul spune celui nou botezat: „*Botezatu-te-ai, spălatu-te-ai, curățitu-te-ai, luminatu-te-ai*”. Deci, prin spălarea orbului din naștere la scăldătoarea Siloamului, acesta **primește nu numai darul vederii materiale, ci și darul vederii spirituale care este credința în Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu**. Însă pe cât era de mare *bucuria acestui orb din naștere care a fost vindecat* prin iubirea milostivă a Mântuitorului Iisus Hristos, tot atât de mare devenise *invidia cărturarilor și a fariseilor care cărteau și defăimau pe Iisus* întrucât El a săvârșit această vindecare minunată într-o zi de sâmbătă.

Orbul vindecat devine misionar ascultător și credincios al lui Iisus

Evanghelia de astăzi ne prezintă pe larg *întâlnirea Domnului Iisus Hristos cu acest orb și vindecarea lui, iar apoi convorbirea dintre orbul vindecat și fariseii cărturari care, fiind invidioși pe Iisus, s-au mâniat pe orbul vindecat*. În cele din urmă vedem cum **acest orb din naștere vindecat de Iisus Hristos devine mărturisitor al puterii Lui vindecătoare**, atât de insistent, încât încearcă să-i lămurească pe farisei despre puterea dumnezeiască a lui Iisus, zicând că *dacă Iisus nu ar fi de la Dumnezeu, El nu ar putea face minuni* (cf. Ioan 9, 33). Prin urmare, dacă Iisus n-ar fi trimis de Dumnezeu, n-ar fi putut săvârși

această minune. Văzând fariseii că orbul devine mărturisitor al puterii dumnezeiești a lui Hristos și posibil ucenic al Lui, l-au certat și l-au dat afară din sinagogă. Însă, după ce orbul vindecat a fost certat și exclus din sinagogă de către farisei, el s-a întâlnit cu Omul care l-a vindecat. Acesta i-a zis „*Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu? El a răspuns și a zis: Dar cine este, Doamne, ca să cred în El? Și a zis Iisus: L-ai și văzut! Cel ce vorbește cu tine, Acela este! Iar el a grăit: Cred, Doamne! Și s-a închinat Lui*” (Ioan 9, 35-38). Așadar, **de la mărturisirea puterii dumnezeiești vindecătoare a lui Iisus, omul vindecat de orbire trupească ajunge la credința că Iisus este Fiul lui Dumnezeu și I se închină Lui.**

Astăzi, necredința, ca incapacitate spirituală a unor oameni de-a crede în Dumnezeu Creatorul universului și al omului, descoperit lumii în mod deplin prin și în Iisus Hristos, se manifestă în multe forme: *ateism sau ostilitate față de religie, nihilism sau indiferență față de valorile credinței, secularizare sau diminuare a vieții spirituale, până la uitarea de Dumnezeu și de Biserică.* Însă, adesea, **oamenii care au trecut prin suferință și au cunoscut ajutorul lui Dumnezeu, ca vindecare de boală și eliberare de păcate, sporesc în credință ca fiind vedere duhovnicească a prezenței și lucrării lui Dumnezeu în viața omului.** Desigur, este mult mai bine să sporim în credință fără a trece prin suferință, ci doar prin înmulțirea rugăciunii și a faptelor bune ca răspuns al nostru la iubirea lui Dumnezeu, Care a făcut cerul și pământul, Care ne dăruiește viață și sănătate, ajutor și înțelepciune de-a trăi viața în comuniunea familiei și a societății.

În concluzie, Evanghelia de astăzi ne arată **cum un orb din naștere a devenit văzător și mărturisitor credincios al lui Hristos, iar unii dintre cărturarii farisei care vedeau trupește au rămas în orbirea lor spirituală refuzând să creadă că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu.** De asemenea, vedem că *Dumnezeu poate face și*

dintr-un om infirm sau bolnav un dascăl, un mărturisitor, un trimis al Său în lume pentru a lumina pe alții. Vedem cât de mare este iubirea lui Dumnezeu și cât de mare este lucrarea harului lui Dumnezeu în oameni. De aceea, împreună cu orbul vindecat din Evanghelie mărturisim și noi că Iisus este Fiul lui Dumnezeu, Care S-a făcut Om din iubire pentru oameni și pentru mântuirea lor, și, luminați fiind de harul Domnului Iisus Hristos, ne închinăm Lui, Cel slăvit împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt. Amin!

PRIMELE SAINE SSULSISIS ~ MISSA, ANUL 325

Duminica a 7-a după Paști
(a Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic)

DREAPTA CREDINȚĂ ȘI RUGĂCIUNEA MENȚIN UNITATEA BISERICII

„În vremea aceea Iisus, ridicându-Și ochii către cer, a zis: Părinte, a venit ceasul! Preaslăvește pe Fiul Tău, ca și Fiul să Te preaslăvească, precum I-ai dat stăpânire peste tot trupul, ca să dea viață veșnică tuturor acelor pe care Tu i-ai dat Lui. Și aceasta este viața veșnică: Să Te cunoască pe

Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos, pe Care L-ai trimis. Eu Te-am preaslăvit pe Tine pe pământ; lucrul pe care Mi l-ai dat să-l fac, l-am săvârșit. Și acum, preaslăvește-Mă Tu, Părinte, la Tine însuși, cu slava pe care am avut-o la Tine mai înainte de a fi lumea. Arătat-am numele Tău oamenilor pe care Mi i-ai dat Mie din lume. Ai Tăi erau și Mie Mi i-ai dat și cuvântul Tău l-au păzit. Acum au cunoscut că toate câte Mi-ai dat sunt de la Tine, căci cuvintele pe care Mi le-ai dat, Eu le-am dat lor, iar ei le-au primit și au cunoscut cu adevărat că de la Tine am ieșit și au crezut că Tu M-ai trimis. Eu pentru aceștia Mă rog; nu pentru lume Mă rog, ci pentru cei pe care Mi i-ai dat, că ei sunt ai Tăi. Și toate ale Mele sunt ale Tale și ale Tale sunt ale Mele și M-am preaslăvit întru ei. Și Eu nu mai sunt în lume, iar ei în lume sunt și Eu vin la Tine. Părinte Sfinte, păzește-i în numele Tău pe cei pe care Mi i-ai dat, ca să fie una, precum suntem Noi. Când eram cu ei în lume, Eu îi păzeam în numele Tău pe cei pe care Mi i-ai dat; și i-am păzit și n-a pierit nici unul dintre ei, decât numai fiul pierzării, ca să se împlinească Scriptura. Iar acum vin la Tine și pe acestea le grăiesc în lume, pentru ca bucuria Mea să o aibă deplină în ei” (Ioan 17, 1-13).

Duminica a 7-a după sărbătoarea Sfințelor Paști, numită și *Duminica Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic*, este consacrată mărturisirii **dreptei credințe și unității Bisericii**. În primul rând, dreapta credință înseamnă *mărturisirea dumnezeirii Mântuitorului nostru Iisus Hristos*. Când Biserica a întocmit calendarul, a stabilit ca această duminică, a șaptea după Paști, care precede marea sărbătoare a *Pogorării Duhului Sfânt* și care urmează după *Înălțarea*

*Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, să fie o duminică de pomenire a Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic de la Niceea din anul 325. De ce? Pentru că în vremea acestor Sfinți Părinți foarte multă lume s-a îndepărtat de la dreapta credință, urmându-l pe ereticul Arie din Alexandria, care spunea că Dumnezeu adevărat este numai Tatăl, iar Fiul este doar o făptură (creatură) îndumnezeită. Atunci, **318 Sfinți Părinți, adunați în Sinodul I Ecumenic de la Niceea, care s-a deschis la 20 mai în anul 325, au mărturisit că Iisus Hristos este „Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, Care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toți vecii; Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut, nu făcut; Cel deoființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut; Care, pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, S-a pogorât din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara și S-a făcut Om; și S-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat și a pătimit și S-a îngropat; și a înviat a treia zi, după Scripturi; și S-a înălțat la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui; și iarăși va să vină cu slavă, să judece viii și morții, a Cărui împărăție nu va avea sfârșit”.***

Duminica a 7-a după Paști, a celor 318 Sfinți Părinți de la Niceea, este o punte de legătură între sărbătoarea Înălțării Domnului și sărbătoarea Pogorârii Duhului Sfânt

Mărturisirea dumnezeirii Domnului Iisus Hristos înseamnă și că Cel ce S-a înălțat la ceruri este Cel ce S-a pogorât din ceruri. *A coborât din ceruri Fiul lui Dumnezeu Cel nevăzut și S-a înălțat la ceruri Fiul lui Dumnezeu Cel văzut în trupul Său omenesc; a coborât pe pământ Dumnezeu-Fiul, ca să devină și Fiul Omului și să dăruiască oamenilor harul prin care pot deveni fii ai lui Dumnezeu.* Prin urmare, Sfinții Părinți de la Niceea, care au mărturisit dumnezeirea lui Iisus

Hristos, sunt pomeniți special în această duminică, îndată *după sărbătoarea Înălțării întru slavă a Domnului Iisus Hristos Cel înviat, pentru a înțelege mai bine că prin mărturisirea dreptei credințe în Iisus Hristos omul dobândește slava vieții cerești veșnice.*

În același timp, duminica aceasta, închinată pomenirii Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic, este și o pregătire pentru sărbătoarea următoare, a *Pogorării Sfântului Duh*, care ne prezintă constituirea Bisericii Domnului Iisus Hristos prin venirea Duhului Sfânt în chip de limbi de foc peste Sfinții Apostoli, pentru a aduna laolaltă, în iubirea Preasfintei Treimi, persoane diferite din neamuri diferite și din locuri diferite, unite între ele prin credința lor comună în Iisus Hristos și prin harul Sfântului Botez (cf. *Faptele Apostolilor 2, 1-41*). Așadar, *Înălțarea Domnului nostru Iisus Hristos întru slavă este o pregătire pentru Pogorârea Sfântului Duh întru smerenie, ca pe cei smeriți să-i înalțe întru slava Preasfintei Treimi descoperită nouă de Hristos-Domnul. Însă, Înălțarea la ceruri a Domnului nostru Iisus Hristos nu înseamnă despărțirea Lui de cei care cred în El, ci începutul unui alt mod al prezenței Lui în lume, nu una fizică, văzută, ci o prezență duhovnicească, în Duhul Sfânt. De aceea, înainte de a Se înălța la cer, Mântuitorul Iisus Hristos a făgăduit ucenicilor Săi: „Iată, Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului” (Matei 28, 20). În acest sens, Biserica mărturisește prin toate slujbele ei această prezență nevăzută, însă reală, a lui Hristos în viața ei, dar mai ales prin Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie.*

Hristos-Domnul Se roagă pentru unitatea Bisericii Sale

Evanghelia de astăzi ne arată că, înainte de pătimirea, moartea, învierea și înălțarea Sa la ceruri, *Domnul Iisus Hristos S-a rugat*

pentru Ucenicii și Apostolii Săi și pentru cei care vor crede în El ca urmare a propovăduirii Evangheliei Sale de către aceștia. El S-a rugat ca Dumnezeu-Tatăl să-i păzească, în lume, după ce El, prin moarte și înviere, va trece din lumea pământească la viața cerească. Această rugăciune este numită și **Rugăciunea arhierescă** a Domnului Iisus Hristos, rostită înainte de Pătimirile Sale (cf. Ioan 17, 1-13). Vedem, așadar, că, înainte de a trece prin suferința Crucii, **Mântuitorul Iisus Hristos Se roagă pentru ca ucenicii Săi „să fie una”, după cum El și Tatăl sunt una** (cf. Ioan 17, 11), iar apoi **El Se roagă și pentru cei care cred în El ca ei „să fie una”** (cf. Ioan 17, 21), și anume să trăiască în comuniune după cum Tatăl și Fiul sunt una, adică trăiesc în comuniune desăvârșită, în dăruire reciprocă de iubire sfântă. **Domnul Iisus Hristos Se roagă pentru unitatea ucenicilor Săi și a Bisericii Sale, știind că din cauza păcatului există primejdia multor neînțelegeri și dezbinări între cei ce cred în El, deoarece diavolul sau „dezbinătorul” caută să învrăjbească pe oameni și să-i separe.** Prin rugăciunea Sa pentru ucenicii Săi și pentru cei care vor crede în El, Domnul Iisus Hristos ne arată că **nu este suficient să vorbim despre unitatea Bisericii, ci trebuie să ne și rugăm pentru ea.** Trebuie să ne rugăm ca să putem păstra și mărturisi împreună **dreapta credință creștină**, să putem păstra și cultiva împreună **dreapta viețuire creștină** și să putem păstra și arăta împreună **sfânta unitate a Bisericii**, a celor care cred în Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, adică în Sfânta Treime, ca fiind singurul Dumnezeu adevărat, Izvorul vieții, al iubirii și al bucuriei veșnice.

Domnul Iisus Hristos nu vorbește despre unitatea Bisericii într-o predică, ci în stare de rugăciune, știind cât de greu este ca într-o lume înclinată adesea spre păcat, conflict și dezbinare să fie păstrată și promovată unitatea sau comuniunea de credință și viață sfântă. Totodată, Domnul Iisus Hristos știe că Tatăl ascultă rugăciunea Fiului, întrucât Fiul a păzit, ca Păstor al ucenicilor Săi, pe cei încredințați Lui de către

Tatăl. De aceea, Domnul Iisus spune Tatălui din ceruri: I-am păzit și le-am făcut lor cunoscut numele Tău, adică numele de Tată al unui Fiou veșnic, și n-a pierit niciunul dintre ei, decât fiul pierzării (cf. Ioan 17, 6; 12), adică Iuda Iscarioteanul. Cu alte cuvinte, Iuda s-a pierdut, adică s-a despărțit de Hristos și de ucenicii Săi, nu pentru că Hristos l-ar fi umilit sau l-ar fi alungat, ci pentru că el de bunăvoie s-a despărțit de Hristos. De ce? Deoarece a iubit banii din lumea pământească mai mult decât pe Hristos-Domnul, pe Fiul lui Dumnezeu, Făcătorul cerului și al pământului și Mântuitorul lumii.

Grija Păstorului pentru cei încredințați lui de Dumnezeu spre păstorire

În Evanghelia de astăzi vedem și grija sfântă a Arhiereului, adică a Marelui Preot sau a Păstorului Cel Bun, pentru ucenicii Săi, pentru oamenii încredințați Lui spre păstorire, adică spre a fi hrăniți și adăpați spiritual cu adevărul Evangheliei și cu darurile Duhului Sfânt. De aceea, această rugăciune arhierească a Mântuitorului Iisus Hristos devine lumină vie pentru grija părintească a păstorilor duhovnicești față de cei pe care-i păstoresc pe calea mântuirii; îndeosebi, lumină vie pentru responsabilitatea pastorală a arhierilor care conduc eparhii, adică păstoresc cler și popor. Iată încă un motiv pentru care Biserica a rânduit ca această duminică, a șaptea după Sfintele Paști, care precede Duminica Pogorării Duhului Sfânt, să fie consacrată Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic și să fie citită Evanghelia care conține rugăciunea lui Iisus pentru unitatea Bisericii. Acești Sfinți Părinți Episcopi, adică arhipăstori ai preoților, diaconilor și credincioșilor din eparhiile lor, aveau datoria de a păzi dreapta credință în fața ereziilor, a dezbinărilor sau schismelor de tot felul.

Crezul ortodox este sinteza dreptei credințe a Bisericii lui Hristos

Această *Duminică a 7-a după Sfintele Paști* ne cheamă să păstrăm dreapta credință, mai ales astăzi, într-o lume din ce în ce mai tulburată și mai rătăcită din punct de vedere spiritual. Ea ne cheamă să mărturisim *Crezul ortodox* așa cum ni l-au lăsat nouă moștenire Sfinții Părinți de la Sinodul I Ecumenic de la Niceea, din anul 325, și cei de la Sinodul al II-lea Ecumenic, care s-a ținut la Constantinopol în anul 381, când s-a formulat partea a doua a *Crezului ortodox*, pe care îl rostim la Botez și la fiecare Sfântă Liturghie, întrucât reprezintă credința noastră ortodoxă în formă concentrată. *Această credință apostolică, formulată de Sfinții Părinți ai Bisericii la primele două sinoade ecumenice, iar apoi tâlcuită de Biserică în cărțile de slujbă și în cărțile de teologie, este lumina vieții creștine și temeliea mântuirii sau a dobândirii vieții veșnice.* Însă pentru a păstra dreapta credință a Bisericii Ortodoxe trebuie să cunoaștem bine *Crezul ortodox*, să îl învățăm pe de rost, noi și copiii noștri. De asemenea, trebuie să avem în casele noastre cartea numită *Învățătura de credință ortodoxă* sau *Catehismul*, care se tipărește mai des tocmai pentru a cunoaște mai bine credința noastră ortodoxă și modul de a trăi duhovnicește în Biserică și în societate. Deci, *Duminica a 7-a după Paști* ne îndeamnă să păstrăm dreapta credință, să îi creștem pe copiii și pe tinerii noștri în dreapta credință, să nu ne lăsăm amăgiți de rătăcirii, de tot felul de grupări religioase care se consideră trimise de Dumnezeu, dar care, de fapt, caută să-i rupă pe ortodocși de Biserica Sfinților Apostoli și a Sfinților Părinți și să-i atragă la gruparea sau comunitatea lor despărțită de „credința dată sfinților o dată pentru totdeauna” (Iuda 1, 3).

Numai în comuniunea Sfinților se păstrează dreapta credință

Duminica Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic ne învață și adevărul că *dreapta credință nu se păstrează de unul singur, în izolare, ci în comuniune de gândire, de mărturisire și de viațuire cu Biserica*, după cum *Sfinții Părinți adunați în Sinodul de la Niceea au mărturisit împreună dreapta credință* și au respins rătăcirea sau erezia lui Arie. Cu alte cuvinte, **dreapta credință se păstrează în Biserică și de către Biserică**, iar *Sfântul Sinod este glasul Bisericii luminat de Dubul Sfânt, pentru a mărturisi dreapta credință și a păstra astfel comuniunea vie cu Preasfânta Treime, Izvorul vieții veșnice*. Dacă ne rupem de Sfânta Biserică, nu mai suntem dreptcredincioși și dreptmăritori creștini, deoarece **numai în comuniunea Sfinților din toate timpurile se păstrează dreapta credință mântuitoare și sfințitoare**. De aceea, *un episcop ortodox nu poate fi hirotonit de către un singur episcop, ci de către cel puțin trei episcopi care au confirmat mărturisirea lui de credință ortodoxă, ca să se arate astfel legătura acestui nou episcop cu întreg episcopatul ortodox din lume, cu Biserica Ortodoxă întreagă*. De asemenea, oricât am fi de inteligenți sau de învățați, niciodată nu trebuie să interpretăm singuri, de capul nostru, Sfânta Scriptură, ci împreună cu Sfânta Biserică, împreună cu Sfinții Părinți ai Bisericii din toate veacurile și din toate locurile, împreună cu toți păstorii sufletești, episcopii și preoții ortodocși care păstoresc sau îndrumă comunitățile creștine pe calea mântuirii. Prin urmare, **dreapta credință înseamnă temelia mântuirii noastre, a dobândirii vieții și fericirii veșnice**. Iar dacă pierdem dreapta credință, pierdem darul vieții veșnice, întrucât pierdem certitudinea drumului celui adevărat al mântuirii. *Dreapta credință ne cheamă însă și la dreapta viațuire, adică ne cheamă la pocăință pentru păcate și la ridicarea din păcate, la creșterea în virtuți, la fapte bune de milostenie*

și de ajutorare a semenilor noștri. Dreapta credință ne cheamă și la o **dreaptă lucrare misionară**, aceea de-a transmite Evanghelia iubirii Mântuitorului Iisus Hristos, prin cuvânt și faptă, generației viitoare, copiilor și tinerilor, *prin educație religioasă în familie, în biserică și în școală*, astfel ca, din neam în neam sau din generație în generație, să Îl mărturisim pe Hristos Cel Milostiv și Iubitor de oameni și să ne punem în El nădejdea mântuirii și a vieții veșnice.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu, pentru rugăciunile Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic și ale tuturor Sfinților, *să păstrăm dreapta credință ca fiind cel mai mare dar spiritual al vieții, să creștem în ea și în sfințenia pe care ne-o dăruiește ea*, și astfel să dobândim și să trăim bucuria despre care vorbește Mântuitorul în Evanghelia Sa zicând: „*ca bucuria Mea să o aibă deplină în ei*” (Ioan 17, 13), adică să avem bucuria de a fi ortodocși sau dreptcredincioși creștini și bucuria de a trăi în lume cu nădejdea mântuirii și a vieții veșnice. Amin!

Duminica a 8-a după Paşti
(a Rusaliilor)

DUHUL SFÂNT CONSTITUIE ŞI SFINŢEŞTE BISERICA LUI HRISTOS

„În ziua cea din urmă – ziua cea mare a sărbătorii –,
Îisus a stat între ei şi a strigat, zicând: Dacă însetează
cineva, să vină la Mine şi să bea. Cel ce crede în Mine,
precum a zis Scriptura, râuri de apă vie vor curge din
lăuntrul său. Iar aceasta a zis-o despre Duhul pe Care

aveau să-L primească cei ce au crezut în El. Căci încă nu era dat Duhul, pentru că Iisus încă nu fusese preaslăvit. Deci, mulți din popor, auzind cuvintele acestea, ziceau: Cu adevărat, Acesta este Prorocul. Iar alții ziceau: Acesta este Hristos. Iar alții ziceau: Nu cumva din Galileea va să vină Hristos? N-a zis oare Scriptura că Hristos va să vină din seminția lui David și din cetatea Betleem, de unde era David? Și s-a făcut dezbinare în mulțime pentru El. Și unii dintre ei voiau să-L prindă, dar nimeni n-a pus mâinile pe El. Deci slugile au venit la arhierii și la farisei, iar aceia le-au zis: De ce nu L-ați adus? Slugile au răspuns: Niciodată n-a vorbit un om așa cum vorbește Acest Om. Deci le-au răspuns fariseii: Nu cumva ați fost și voi amăgiți? Nu cumva a crezut în El cineva dintre căpetenii sau dintre farisei? Dar mulțimea aceasta, care nu cunoaște Legea, este blestemată! A zis către ei Nicodim, cel ce venise mai înainte la El noaptea, fiind unul dintre ei: Nu cumva Legea noastră judecă pe om, dacă nu-l ascultă mai întâi și nu știe ce a făcut? Ei au răspuns și i-au zis: Nu cumva și tu ești din Galileea? Cercetează și vezi că din Galileea nu s-a ridicat proroc. Și s-a dus fiecare la casa lui. Deci, iarăși a vorbit Iisus, zicând: Eu sunt Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții” (Ioan 7, 37-53; 8, 12).

Atât *Apostolul*, cât și *Evanghelia* care se citesc la această sărbătoare ne arată lucrarea Duhului Sfânt în lume. *Apostolul* ni-L prezintă pe Duhul Sfânt **în chipul unor limbi de foc**. *Evanghelia* ne arată, potrivit cuvintelor Mântuitorului Iisus Hristos, că Duhul Sfânt este **apa cea vie**.

Duhul Sfânt nu anulează identitatea omului, ci o luminează și o îmbogățește

Apostolul zilei este o lectură din cartea *Faptele Apostolilor* care descrie evenimentul Pogorârii Duhului Sfânt ca **un vuiet de suflare de vânt** peste ucenicii Domnului nostru Iisus Hristos, adunați laolaltă în Ierusalim (cf. *Faptele Apostolilor* 2, 2). În limba ebraică, același cuvânt *ruah* înseamnă *dub* și *vânt*. Duhul Sfânt vine din cer ca un vuiet mare de vânt și apare *deasupra capului fiecărui* dintre ucenici *în limbi ca de foc*. Duhul Sfânt vine peste fiecare dintre ucenicii lui Hristos când ei se aflau *adunați laolaltă*, întrucât *El sfințește pe fiecare om în parte și pe toți laolaltă*, adică *sfințește persoane adunate în comunitate, pentru a trăi în comuniune. El sfințește persoane distincte și le pune în comuniune și conlucrare. Duhul Sfânt nu anulează identitatea sau personalitatea omului, ci o luminează și o îmbogățește, astfel încât fiecare persoană umană, prin lucrarea Duhului Sfânt, se pune într-o legătură tainică de viață sfântă cu Persoanele divine ale Preasfintei Treimi și cu persoanele umane care mărturisesc aceeași credință, formând astfel Biserica lui Hristos, plină de harul Preasfintei Treimi* (cf. 2 Corinteni 13, 13). De aceea, în ziua Pogorârii Duhului Sfânt peste ucenicii Domnului se săvârșește și **botezul în apă și în Duh** al primilor creștini (cf. *Faptele Apostolilor* 2, 38-41). Cine se botează în apă și în Duh, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, *incepe o relație și o viață nouă, de comuniune cu Persoanele Preasfintei Treimi în Biserica lui Hristos*.

Duhul Sfânt Se coboară în chip de limbi de foc și pentru a arăta că „focul” harului este curățitor de păcate, după cum focul fizic este curățitor de rugină. Când metalele sunt ținute mai mult timp în foc, rugină, praful sau zgura de pe ele se curăță, iar ele devin incandescente sau luminoase, nu mai sunt rigide, ci devin flexibile, pot lua o formă nouă, una pe care n-au avut-o înainte. Deci,

Duhul Sfânt, asemenea focului material pe care îl cunoaștem noi, *curățește duhovnicește pe om de rugina sau zgura păcatului, adică de toată necurăția sufletului și a trupului.* În același timp, Sfântul Duh luminează și transformă sufletul omului păcătos și întunecat din cauza păcatului *în suflet bun și luminat.* De aceea, Botezul în apă și în Duh Sfânt mai este numit și **Sfânta Luminare.** Totodată, Duhul Sfânt, ca și focul, nu doar curățește sufletul de necurăție, *ci și încălzește viața spirituală a sufletului răcit din cauza patimilor egoiste, iar această căldură a Duhului Sfânt se vede mai întâi în lacrimile pocăinței și în dorința de o viață nouă.* Sfinții Părinți ai Bisericii spun că **primele semne clare ale prezenței și lucrării Duhului Sfânt în omul credincios sunt smerenia și pocăința, iar lacrimile pocăinței arată că Duhul Sfânt curățește pe om de păcat și în același timp face roditoare credința în el asemenea apei care udă un pământ uscat și-l face roditor** (Sfântul Efrem Sirul). În lacrimile fierbinți ale pocăinței se vede legătura duhovnicească dintre *Evanghelia* după Sfântul Evanghelist Ioan, care prezintă pe Duhul Sfânt ca fiind „**apa cea vie**”, și scrierile Sfântului Evanghelist Luca (*Faptele Apostolilor*), care prezintă pe Duhul Sfânt ca „**foc**” *curățitor, încălzitor și luminător.* În lacrimile pocăinței, „**focul**” regretului sau al căinței pentru păcatele săvârșite se transformă în „**apa cea vie**”, adică în *lucrarea harului care spală păcatele omului prin pocăință, și devine izvor de sfințenie și de fapte bune.*

Duhul Sfânt confirmă și cultivă viața adevărată a creștinului sau comuniunea lui de iubire cu Dumnezeu și cu oamenii

Duhul Sfânt, a treia Persoană din Sfânta Treime, nu are chip. El nu Se arată în formă de om, ci El Se arată fie ca foc luminător, încălzitor și curățitor, fie ca apă vie care dă viață. De ce Duhul Sfânt Se prezintă

astfel și nu ia chip de om după cum a luat Fiul lui Dumnezeu? Pentru că **Duhul Sfânt nu concurează pe Fiul Cel Veșnic al lui Dumnezeu, Care S-a făcut Om din iubire pentru oameni și pentru mântuirea lor. El nu concurează pe Fiul și nici nu-L completează pe Fiul, ci-L confirmă și-L comunică oamenilor pe Fiul, ca Fiul să locuiască în ei, să devină Viața vieții lor, mai ales prin împărtășirea lor cu Hristos prin Sfintele Taine ale Bisericii** (cf. *Ioan* 6, 54-57). De aceea, El este **Duhul înfierii** celor ce cred în Hristos, Fiul veșnic al Tatălui ceresc. Întrucât Duhul Sfânt **cercetează adâncurile lui Dumnezeu** (cf. *1 Corinteni* 2, 10), *lucrarea Sa nu este una care se impune din exterior, ci una care se propune din interior, una de intimitate, de modelare a sufletului omului. El nu Se arată în fața omului, ci locuiește tainic sau mistic în sufletul omului, îl inspiră, fără să-l constrângă, pentru ca omul, în mod liber, să gândească și să trăiască asemenea lui Hristos. Deci, Duhul Sfânt lucrează tainic sau discret în om, respectând libertatea omului de a se întoarce sau nu spre Dumnezeu-Tatăl și de a împlini sau nu voia Fiului lui Dumnezeu, a lui Hristos, descoperită sau arătată în Sfânta Sa Evanghelie. Așadar, Duhul Sfânt este Duhul libertății, după cum ne spune Sfântul Apostol Pavel, când zice: „unde este Duhul Domnului, acolo este libertate” (*2 Corinteni* 3, 17). **Duhul Sfânt nu apare în mod vizibil în fața omului, ca să nu facă presiune asupra acestuia, ci El vine tainic în sufletul omului și-l inspiră să rostească un cuvânt folositor, să îplinească o lucrare bună și, mai ales, să cultive prin rugăciune o permanentă legătură de iubire duhovnicească a omului cu Dumnezeu și cu ceilalți oameni. Duhul Sfânt este în același timp Duhul libertății și Duhul comuniunii sau al unității.** El respectă libertatea noastră atât de mult, încât noi putem asculta glasul Lui tainic sau putem să-L ignorăm. De aceea, Sfântul Apostol Pavel zice: „Duhul să nu-L stingeți” (*1 Tesaloniceni* 5, 19). Concret, omul poate stinge lucrarea Duhului în el prin necredință,*

nepăsare și nelucrare. Duhul Sfânt este Duhul comuniunii, deoarece adună laolaltă pe cei înstrăinați sau diferiți unul de altul. Duhul Sfânt cheamă la unitate sau comuniune diversitatea darurilor din umanitate și din natură (creație). El distribuie sau împarte darurile lui Dumnezeu pentru ca oamenii să le cunoască, să le cultive și apoi să le adune laolaltă ca ofrandă de recunoștință adusă lui Dumnezeu-Dăruitorul. Duhul Sfânt nu Se arată în chip de om, dar dorește să facă din fiecare om credincios un chip al lui Hristos Dumnezeu-Omul. Iar cea mai frumoasă rodire a acestei lucrări a Duhului Sfânt în oameni sunt Sfântii Bisericii. De aceea, în Ortodoxie, prima duminică după Pogorârea Duhului Sfânt este Duminica Tuturor Sfinților pe care Duhul Sfânt i-a ajutat să devină părtași ai sfințeniei și bunătății lui Hristos Cel Unul Sfânt, Dumnezeu-Omul.

Duhul Sfânt este „Arhitectul Bisericii” și „Plugarul firii omenești”

Prin harul Sfântului Botez, care a fost săvârșit îndată după Pogorârea Duhului Sfânt peste Apostoli (cf. Faptele Apostolilor 2, 38-41), Duhul Sfânt adună laolaltă în iubirea Preasfintei Treimi persoane și popoare diferite. Sfântul Vasile cel Mare a numit pe **Duhul Sfânt „Arhitectul Bisericii”**, întrucât El zidește din interior, din sufletul omului, templul lui Dumnezeu în om, adică realizează sălășluirea harului Preasfintei Treimi în Biserica lui Hristos, formată din neamuri de limbi diferite, cărora li s-a binevestit în limba lor maternă „focul” iubirii lui Dumnezeu pentru mântuirea oamenilor. Ca înnoitor și sfințitor al vieții creștinului, Duhul Sfânt a fost numit și „**Plugarul firii omenești**” (Sfântul Ioan Gură de Aur). El arde spinii păcatului și potolește seceta sufletului

arid, prin apa Botezului și prin lacrimile pocăinței, pentru a cultiva apoi virtuțile sfinte ale vieții creștine. De aceea, cântăm adesea în Biserică: *prin Duhul Sfânt tot sufletul viază și întru curăție se înalță* (Utrenia, Antifonul I, glasul 4). Duhul Sfânt ridică pe cei căzuți, luminează pe cei întunecați de păcate și eliberează pe cei robiți de patimi. Deci, *Duhul Sfânt înnoiește și sfințește viața omului*. Roadele lucrării Sale în viața oamenilor sunt aceste virtuți: „*dragostea, bucuria, pacea, îndelunga-răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția*” (Galateni 5, 22-23). **Duhul Sfânt luminează mintea omului ca să înțeleagă Sfintele Scripturi și încălzește inima lui ca să se roage mai fierbinte.** Când nu știm sau nu putem să ne rugăm cum trebuie, Duhul Se roagă în noi cu suspine negrăite (cf. Romani 8, 26) și strigă: *Avva, Părinte* (cf. Galateni 4, 6), ca să iubim mai mult pe Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos. Iar întrucât noi, creștinii, suntem botezați în Duhul Sfânt, *Care purcede din Tatăl și Se odihnește în Fiul* (vezi Vecernia Rusaliilor), îndrăznim să-L numim pe Dumnezeu Cel din ceruri **Tatăl nostru**, mărturisind astfel că suntem fiii Lui, înfiați prin harul Sfântului Duh ca urmare a credinței noastre în Dumnezeu-Fiul, în Iisus Hristos (cf. Romani 8, 14-15). Duhul Sfânt este **apa cea vie**, ne spune Evanghelia, pentru că El, prin Botez și prin Pocăință, ne înviază sufletul în lumea aceasta din moartea cauzată de păcat (cf. Romani 6, 4-5 și 8, 9-10), iar la Învierea cea de obște ne ridică și trupul din stricăciune (cf. Iezechiel 37, 5-6 și Romani 8, 11). **Duhul Sfânt dăruiește viață la toată făptura. El dăruiește viață vegetală și viață animală:** „*Trimite-vei Duhul Tău și se vor zidi și vei înnoi fața pământului; lua-vei duhul lor și se vor sfârși și în țărână se vor întoarce*” (Psalmul 103, 31; 30). Însă oamenilor creați după chipul lui Dumnezeu Cel Veșnic viu și botezați în numele Sfintei Treimi, *Duhul Sfânt le dăruiește nu numai existența biologică sau viața pământească trecătoare,*

ci și viața spirituală sau viața cerească netrecătoare, în bucuria și slava Preasfintei Treimi.

De aceea, toate Sfintele Taine și ierurgii ale Bisericii se realizează prin lucrarea Sfântului Duh.

Prin lucrarea Duhului Sfânt se constituie Biserica instituită (întemeiată) de Mântuitorul Iisus Hristos

Când coboară la Cincizecime peste Sfinții Ucenici și Apostoli ai lui Hristos, *Duhul Sfânt constituie Biserica lui Hristos, care se extinde apoi prin Botezul oamenilor din neamuri (etnii) diferite*. Cum constituie Duhul Sfânt Biserica lui Hristos, dacă Hristos este Capul și temelia Bisericii? *Deoarece în Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul, firea divină s-a unit cu firea umană prin lucrarea Duhului Sfânt* (cf. Luca 1, 35), *tot prin lucrarea Duhului Sfânt viața divino-umană a lui Hristos, Capul-Bisericii, se împărtășește sau se extinde acum în toți oamenii care cred în Hristos și astfel se constituie Biserica lui Hristos*. **Prin urmare, taina Bisericii aceasta este: viața lui Hristos Cel Răstignit, Înviat și Înălțat la ceruri, adică în slava Preasfintei Treimi, se dăruiește acum oamenilor, prin lucrarea Duhului Sfânt, ca oamenii să poată participa la viața și bucuria veșnică din Împărăția lui Dumnezeu.** Din acest motiv, în Biserica Ortodoxă, sfintele slujbe nu încep cu rugăciunea *Tatăl nostru*, ci cu o rugăciune adresată Sfântului Duh: *„Împărate Ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, Care pretutindeni ești și pe toate le împlinești; Vistierul bunătăților și Dătătorule de viață, vino și Te sălășluiește întru noi și ne curățește pe noi de toată întinăciunea și mântuiește, Bunule, sufletele noastre”*. Îndată după această rugăciune adresată Duhului Sfânt, spunem *„Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi”*, după care rostim rugăciunea

Preasfântă Treime. Aceasta înseamnă că **numai prin harul Duhului Sfânt prezent în noi ne putem uni cu Preasfânta Treime.** Iar după ce am rostit rugăciunea *Preasfântă Treime*, spunem și rugăciunea *Tatăl nostru*, **pentru a arăta că suntem fii ai lui Dumnezeu-Tatăl înfiați de Duhul Sfânt prin harul Botezului care ne unește cu Hristos, Dumnezeu-Fiul.** Sfântul Ioan Gură de Aur spune că Pogorârea Duhului Sfânt urmează după Înălțarea întru slavă a lui Hristos la ceruri, pentru că *Hristos-Domnul ne-a împăcat cu Dumnezeu-Tatăl, când a înălțat pe tronul împărătesc al Preasfintei Treimi firea Sa umană innoită și sfințită prin Răstignire, Moarte și Înviere, ca să ne dăruiască nouă, oamenilor, viața Sa cerească și preaslăvită.* Deci, **Duhul Sfânt Mângâietorul și Sfințitorul vine în lume ca să constituie Biserica lui Hristos, întemeiată de El prin Întruparea și lucrarea Sa mântuitoare, și să sfințească pe cei care cred în Hristos și-L iubesc pe El, ca să-i facă părtași ai vieții Lui preaslăvite în iubirea Preasfintei Treimi.**

Să mulțumim lui Dumnezeu-Tatăl pentru iubirea Sa milostivă arătată oamenilor prin Domnul nostru Iisus Hristos și împărtășită nouă prin lucrarea Duhului Sfânt în Biserică!

În încheiere, mai observăm că în această zi de Rusalii **se aduc în biserică pentru binecuvântare frunze de tei sau de nuc, întrucât ele ne amintesc simbolic de limbile ca de foc prin care s-a arătat harul Duhului Sfânt lucrător în ucenicii lui Hristos, trimiși de El să binevestească Evanghelia Sa în limbi diferite, adică la neamuri sau popoare diferite, până la marginile pământului, începând de la Ierusalim.** Prezența acestor multe frunze la sărbătoarea Rusaliilor ne îndeamnă să ne rugăm Domnului nostru Iisus Hristos să păzească Biserica Sa cea una sfântă alcătuită din persoane și popoare diferite și să binecuvânteze cu harul Său întreaga natură sau creație, spre slava Preasfintei Treimi și spre dobândirea vieții veșnice. Amin!

DUMINICA TUTUROR SFINȚILOR

Duminica întâi după Rusalii
(a Tuturor Sfinților)

SFINȚII, RODIRI ALE LUCRĂRII DUHULUI SFÂNT ÎN LUME

„Zis-a Domnul către ucenicii Săi: Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, voi mărturisi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar de cel care se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Cel ce iubește

pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; cel ce iubește pe fiu ori pe fiică mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; și cel ce nu-și ia crucea și nu-Mi urmează Mie, nu este vrednic de Mine. Atunci Petru, răspunzând, I-a zis: Iată, noi am lăsat toate și Ți-am urmat Ție. Cu noi, oare, ce va fi? Iar Iisus le-a zis: Adevărat zic vouă că voi, cei ce Mi-ați urmat Mie, la înnoirea lumii, când Fiul Omului va ședea pe tronul slavei Sale, veți ședea și voi pe douăsprezece tronuri, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel. Și oricine a lăsat case, sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau copii sau țarini, pentru numele Meu, înmulțit va lua înapoi și viață veșnică va moșteni. Și mulți dintâi vor fi pe urmă și cei de pe urmă vor fi întâi” (*Matei 10, 32-35; 37-38; 19, 27-30*).

Duminica *Tuturor Sfinților* urmează în calendar imediat după *Duminica Pogorârii Sfântului Duh*, pentru a ne arăta că **rostul venirii sau pogorârii Sfântului Duh în lume este constituirea Bisericii și sfințirea oamenilor**, care începe cu Botezul în apă și în Duhul Sfânt.

În acest sens, duminica prăznuită imediat după *Duminica Pogorârii Sfântului Duh* se numește în calendarul creștin ortodox *Duminica Tuturor Sfinților*. Astfel, Biserica Ortodoxă se deosebește de Bisericile occidentale care pomenesc pe *toți sfinții și pe toți morții la începutul lunii noiembrie (1 și 2)*.

Numai prin lucrarea Sfântului Duh oamenii pot deveni sfinți

Dacă nu serbăm *Duminica Tuturor Sfinților imediat după Duminica Pogorârii Sfântului Duh*, nu înțelegem deplin scopul principal al

lucrării Duhului Sfânt în Biserica lui Hristos, și anume *sfințirea oamenilor*.

Prin urmare, această *Duminică a Tuturor Sfinților* ne arată că Duhul Sfânt vine în lume pentru a constitui duhovnicește, în mod văzut, Biserica instituită de Hristos, Capul ei, ca unire și comunitate a oamenilor din popoare diferite cu Hristos în iubirea Preasfintei Treimi, pentru sfințirea oamenilor, mai ales prin Sfintele Taine ale Bisericii. Duhul Sfânt face din oamenii credincioși sfinți. De aceea, se spune în prochimenu *Apostolului* de astăzi: „*Minunat este Dumnezeu întru sfinții Săi*” (*Psalmul* 67, 36). Duhul Sfânt îl ajută pe om să crească duhovnicește, astfel încât chipul lui Dumnezeu din om să devină asemănare cu Dumnezeu, prin împărtășire de sfințenia lui Dumnezeu. Prin harul Duhului Sfânt, omul se apropie mereu de Dumnezeu-Tatăl și are conștiința harică de fiu duhovnicesc al Său, prin credința lui în Iisus Hristos, Fiul veșnic al lui Dumnezeu. Cu alte cuvinte, *Pogorârea Duhului Sfânt în lumea căzută în păcat are ca scop ridicarea oamenilor la viața de sfințenie, spre a fi asemenea Fiului lui Dumnezeu Care S-a făcut Om, pentru ca oamenii să devină fii ai lui Dumnezeu după har*.

Frumusețea sfințeniei se arată mai ales în comuniunea smerită a omului cu Dumnezeu și în iubirea sa milostivă față de semenii

În fiecare zi din calendarul Bisericii Ortodoxe sunt pomeniți unul sau mai mulți sfinți, însă la fiecare Sfântă Liturghie sunt pomeniți și toți sfinții grupați în cete diferite de îngeri și oameni slujitori ai lui Dumnezeu: proroci, apostoli, ierarhi, mucenici, cuvioși ș.a. Dar există și o sărbătoare consacrată *pomenirii tuturor sfinților într-o singură zi*, iar aceasta se numește *Duminica Tuturor Sfinților*.

Sărbătoarea *Duminica Tuturor Sfinţilor* ne ajută să înţelegem că *unitatea Bisericii se realizează cu prioritate în comuniunea sfinţilor*. În **Crez** sau în **Simbolul credinţei**, mărturisim că *Biserica este una, sfântă, sobornicească şi apostolească*. Vedem că unitatea Bisericii este profund legată de *sfînţenia ei*, deoarece şi în Dumnezeu unitatea şi sfînţenia sunt nedespărţite. Desigur, *Dumnezeu Cel Sfânt este Unul nu pentru că ar fi o singurătate eternă, ci este Unul pentru că este o comuniune desăvârşită de viaţă şi iubire veşnică între trei Persoane Sfinte, distincte şi nedespărţite: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt*. În acest sens, slava Sfintei Treimi este frumuseţea comuniunii Sale interioare desăvârşite şi a iubirii Sale milostive, smerite şi dătătoare de bucurie veşnică pentru întreaga lume. **Sfînţenia lui Dumnezeu este iubirea Sa desăvârşită, iar Dumnezeu împărtăşeşte sfînţenia Sa oamenilor pe măsura credinţei lor adevărate şi a iubirii lor smerite**.

Iată de ce *Ortodoxia a rânduit ca această Duminică a Tuturor Sfinţilor să fie duminica în care se arată rodul lucrării Duhului Sfânt în Biserică*. Această duminică ne arată **taina unităţii Bisericii trăită în sfînţenie**. **Unitatea şi Sfînţenia nu se realizează niciodată prin izolare egoistă, prin orgoliu şi prin autosuficienţă, ci prin comuniune de iubire smerită**. Chiar şi părinţii din pustie, care erau cei mai îndepărtaţi oameni de oraşe sau sate, *aveau conştiinţa comuniunii lor cu Sfânta Biserică*. De aceea, chiar şi aceia dintre ei care au ajuns la o sfînţenie deosebită şi au pregustat, încă din lumea aceasta pământească, lumina sau slava Împărăţiei cerurilor, totuşi, înainte de moarte, *au cerut să primească Sfânta Euharistie (Trupul şi Sângele Domnului), arătând astfel că ei fac parte din Sfânta Biserică a lui Hristos, din Trupul Său tainic*. Aşadar, pentru a sublinia **legătura dintre sfînţenie şi unitate sau comuniune**, *Biserica a voit să ne înveţe că, deşi în fiecare zi pomenim unul sau mai mulţi sfinţi, totuşi, aceşti sfinţi nu se află în izolare, ci în comuniune şi în conlucrare*. În acest sens, *Dumnezeu este minunat în*

diversitatea și comuniunea sfinților uniți între ei prin același har și aceeași credință în Hristos, deși sunt diferiți ca vârstă, ca timp și loc în care au trăit, ca neam, ca gen, ca rang în societate: de la împărați până la simpli țărani și de la oameni vestiți până la simpli anonimi. Toate cetele de sfinți, în bogăția diversității lor și în frumusețea comuniunii lor cu Preasfânta Treime, au în fruntea lor pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și Pururea Fecioara Maria, întrucât ea a născut ca om pe Cel Unul Sfânt, pe Iisus Hristos, Capul Bisericii și Mântuitorul lumii.

Duminica Tuturor Sfinților arată legătura dintre sfinții cunoscuți și cei necunoscuți oamenilor, fiind toți uniți în harul și iubirea Preasfintei Treimi

Un alt motiv pentru care Biserica a rânduit această sărbătoare numită *Duminica Tuturor Sfinților* este acela al *legăturii dintre sfinții cunoscuți și cei necunoscuți*. Biserica a înscris mulți sfinți în sinaxarul și în calendarul ei. *Totuși, mai există o mulțime de sfinți necunoscuți, care nu sunt încă în mod oficial și solemn canonizați de Biserică sau recunoscuți ca sfinți, dar sunt cunoscuți de Dumnezeu.* În acest sens, reținem dialogul profetului Ilie cu Dumnezeu, când Ilie zice către Dumnezeu: „*Cu râvnă am râvnit pentru Domnul Dumnezeu Savaot, căci fiii lui Israel au părăsit legământul Tău, au dărâmat jertfelnicele Tale și pe prorocii Tăi i-au ucis cu sabia, rămânând numai eu singur, dar (ei) caută să ia și sufletul meu*” (3 Regi 19, 10). Însă Dumnezeu îi răspunde: „*Mi-am oprit dintre israeliți șapte mii de bărbați; genunchii tuturor acestora nu s-au plecat înaintea lui Baal și buzele tuturor acestora nu l-au sărutat*” (3 Regi 19, 18). Deci, totdeauna există mai mulți sfinți decât cei cunoscuți de oameni, însă Dumnezeu va arăta slava acestor sfinți când dorește El, în timpul istoriei sau la A Doua Venire a lui Hristos,

la *innoirea lumii*, despre care vorbește Evanghelia de astăzi. Atunci, desigur, se vor arăta toți sfinții, cunoscuți și necunoscuți de oameni. De aceea, **Duminica Tuturor Sfinților are și un înțeles profetic, de anticipare sau prevestire a comuniunii sfinților din Împărăția lui Dumnezeu, de pregustare a frumuseții și bucuriei comuniunii tuturor sfinților**, cunoscuți și necunoscuți de oameni în timpul istoriei.

„Înmulțit va lua înapoi” înseamnă bucuria negrăită a comuniunii omului cu Hristos în Împărăția Preasfintei Treimi

În Evanghelia *Duminicii Tuturor Sfinților*, Mântuitorul Iisus Hristos spune că „*oricine a lăsat case, sau frați, sau surori sau tată sau mamă sau femeie sau copii sau țarine pentru numele Meu, înmulțit va lua înapoi și va moșteni viața veșnică*” (Matei 19, 29). La ce se referă acest *înmulțit va lua*, în raport cu tot ce au lăsat (părăsit) oamenii pentru a urma lui Hristos? Se referă la *bogăția harului iubirii lui Hristos* pe care o primesc cei care Îi urmează Lui, la *bucuria și pacea fericirii veșnice primite de ei în arvună încă din lumea aceasta*, prin iertarea păcatelor, binecuvântarea și sfințirea vieții pe pământ, la care se adaugă apoi *plinătatea vieții veșnice*. Iar *viața veșnică înseamnă viața trăită în comuniune de iubire sfântă cu Dumnezeu-Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt și cu toți sfinții lui Dumnezeu din Împărăția cerurilor*.

Adevărata bogăție netrecătoare se află în suflete, nu în hambare, în bănci sau buzunare

Apostolii lui Hristos, adică trimișii sau misionarii lui Hristos, și toți cei asemenea lor, mai ales monahii, în decursul istoriei

Bisericii au renunțat la averi și la familie pentru a se dăruia cu totul lui Hristos. Mulți monahi au trăit hrănindu-se adesea doar cu rădăcini sau poame sălbatice, răbdând frigul sau arșița soarelui, dar și primejdii din partea fiarelor sălbatice sau a năvălitorilor. Și, totuși, în pofida tuturor greutăților, *ei erau bucuroși, pașnici și fericiți. Deși fugeau de lume, totuși lumea din orașe venea să-i caute în pustie, în păduri sau în peșterile munților.* De ce? **Pentru că, prin multă rugăciune și multe osteneli, au dobândit pacea și bucuria Dubului Sfânt sau lucrarea tainică a lui Hristos în ei prin harul Dubului Sfânt.** Acesta este înțelesul adânc al cuvintelor *înmulțit va lua.* **Cine urmează lui Hristos, crede în El și Îl iubește prin rugăciune și fapte bune, acela înmulțit va lua;** adică a renunțat la ceva trecător (averi materiale), dar primește în viața lui pe Cineva netrecător, pe Hristos Cel veșnic, izvorul vieții și al fericirii eterne. De aceea, apostolii, martirii, cuvioșii și toți sfinții de odinioară, dar și credincioșii smeriți, rugători și mărturisitori ai credinței de astăzi, care iubesc pe Hristos, **simt bucuria prezenței și lucrării lui Hristos în viața lor.** *Această prezență a lui Hristos în oamenii credincioși este cea mai mare bogăție sau comoară adunată în suflete, ca lumină sfântă sau bucurie a credinței și a iubirii față de Dumnezeu și față de semeni.* Această comoară spirituală rămâne în sufletul omului și este purtată de el în Împărăția lui Dumnezeu. „*Înmulțit va lua*” înseamnă că multa răsplată pe care o dăruiește Dumnezeu celor care Îl iubesc pe El este harul Dubului Sfânt prezent în oameni și darurile multe ca roduri ale harului în viața lor. Mântuitorul Iisus Hristos mai spune că, pe lângă multa Lui iubire împărtășită lor, ucenicii Lui vor primi și **viața veșnică sau viața fără de moarte, adică învierea, nemurirea și bucuria veșnică din Împărăția lui Dumnezeu.**

Duminica Tuturor Sfinților ne arată că toți sfinții sunt prieteni ai lui Dumnezeu, învățători și ocrotitori ai credincioșilor pe calea mântuirii.

Duminica a 2-a după Rusalii
(a Sfinților Români)

IISUS PREGĂTEȘTE APOSTOLI PENTRU SFINȚIREA POPOARELOR

„În vremea aceea, pe când Iisus umbla pe lângă Marea Galileei, a văzut pe doi frați: pe Simon ce se numește Petru și pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, căci erau pescari; și le-a zis: Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni. Iar ei, îndată lăsând mrejele, au mers după El.

Și, de acolo mergând mai departe, a văzut pe alți doi frați: pe Iacov al lui Zevedeu și pe Ioan, fratele lui, în corabie cu Zevedeu, tatăl lor, dregându-și mrejele, și i-a chemat. Iar ei, îndată lăsând corabia și pe tatăl lor, au mers după El. Și a străbătut Iisus toată Galileea, învățând în sinagogle lor și propovăduind Evanghelia Împărăției și tămăduind toată boala și toată neputința în popor” (Matei 4, 18-23).

Evanghelia din *Duminica a 2-a după Rusalii* ne vorbește despre *chemarea la apostolat sau la apostolie a ucenicilor* Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Chemarea la apostolat a ucenicilor Domnului nostru Iisus Hristos este o etapă a unui plan de mântuire a lumii pe care Dumnezeu îl are prestabilit, dar voiește ca *acest plan să devină o împreună-lucrare a lui Dumnezeu cu oamenii*. **Prin chemarea ucenicilor la apostolat, Domnul Iisus Hristos pregătește taina constituirii Bisericii Sale.** Mai întâi El cheamă pentru apostolat sau misiune un grup restrâns de *doisprezece ucenici* care simbolizau cele *douăsprezece seminții ale poporului evreu*, apoi acești ucenici vor deveni **Apostoli** (trimiși sau misionari) ai lui Hristos și vor forma *nucleul conducător al Bisericii Sale*. Iar în ziua *Pogorării Sfântului Duh* peste acești Apostoli se constituie Biserica lui Hristos, care se extinde apoi prin mulțimea celor care cred în Iisus Hristos și se botează *în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh*.

Biserica este viața lui Hristos Cel răstignit, înviat și înălțat la ceruri, împărtășită oamenilor, prin Duhul Sfânt

În această duminică, Sfânta Evanghelie ne arată primii pași făcuți de Domnul Iisus Hristos pentru constituirea Bisericii Sale ca adunare

a oamenilor în iubirea Preasfintei Treimi. Desigur, *taina Bisericii începe odată cu Întruparea sau Înomenirea Fiului lui Dumnezeu, când firii Lui omenești se comunică sau se împărtășește viața Sa dumnezeiască, și se continuă cu toată lucrarea Sa mântuitoare, culminând prin Cruce, Înviere și Înălțare întru slavă*. Dar ceea ce se realizează în Mântuitorul Iisus Hristos, ca împărtășire a vieții dumnezeiești firii Sale omenești, se extinde apoi prin lucrarea Sfântului Duh în oamenii care vor crede în El. *Această extindere a vieții lui Hristos Dumnezeu-Omul în oameni este taina Bisericii ca trup tainic al lui Hristos care este Capul ei*. Mai precis, **Biserica se întemeiază pe Persoana, învățătura și lucrarea Domnului Iisus Hristos și pe legătura vie a oamenilor cu El prin Duhul Sfânt**. Prin urmare, **Biserica lui Hristos nu este întemeiată numai pe învățătura lui Hristos, ci mai întâi pe Persoana Lui divino-umană**. De aceea s-a spus că „*Hristos este piatra cea din capul unghiului*” (cf. *Efeseni 2, 20*), adică *temelia Bisericii Sale*; dar și *Capul Bisericii* (cf. *Coloseni 1, 18*), Cel Care o conduce spre a intra în Împărăția Preasfintei Treimi.

Așadar, *Biserica nu este o simplă instituție umană din lumea aceasta pământească, înființată prin acordul mai multor oameni, cum se înființează o societate, o asociație sau un club, ci Biserica este întemeiată din inițiativa și prin lucrarea lui Dumnezeu Însuși pentru mântuirea oamenilor, pentru ca viața divino-umană a lui Iisus Hristos să fie împărtășită oamenilor prin harul Preasfintei Treimi*. În acest sens, *Biserica trăiește din harul Domnului nostru Iisus Hristos prin care se arată dragostea lui Dumnezeu-Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh*, cum se vede din binecuvântarea pe care Sfântul Apostol Pavel o adresează creștinilor din Corint (cf. *2 Corinteni 13, 13*). Această viață sfântă, în același timp dumnezeiască și omenească, a Mântuitorului nostru Iisus Hristos este izvorul vieții Bisericii. Dincolo de programe pastorale, de organizarea activității misionare și social-filantropice a Bisericii,

dincolo de tot ceea ce este instituție, *esențială și primordială în viața Bisericii este legătura vie și sfințitoare a oamenilor cu Dumnezeu-Tatăl, descoperită lor de Fiul Său, Mântuitorul Iisus Hristos și realizată prin harul Duhului Sfânt*. Pe scurt, viața Bisericii este iubirea Preasfintei Treimi împărtășită oamenilor. De aceea, învățatul Origen spunea că „*Biserica este plină de Sfânta Treime*”.

Cine este Cel ce cheamă la Sine oameni și le schimbă viața?

Când Domnul Iisus Hristos Se botează în apele Iordanului de către Sfântul Ioan Botezătorul, *odată cu botezul Său se descoperă taina Sfintei Treimi, deoarece Iisus este Fiul veșnic al Tatălui ceresc și nedespărțit de Duhul Sfânt Cel veșnic*. Iar după Botezul Său în Iordan și după o pregătire spirituală prin post și rugăciune în pustie (cf. *Matei 4, 1-11; Luca 4, 1-13; Marcu 1, 12-13*), **Domnul Iisus Hristos începe să cheme și să formeze ucenici pentru apostolat sau misiune**. Evanghelia de astăzi ne arată cum îi alege Iisus pe primii Săi ucenici. **El nu le promite nici averi, nici bani, nici ranguri mari, nici viață ușoară și comodă**, ci doar le spune: „*Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni*” (*Matei 4, 19*). Nu știm cât de mult au înțeles chemarea Lui pescarii Petru și Andrei, Iacob și Ioan, pe care îi menționează Evanghelia de astăzi ca fiind printre primii chemați de Iisus ca să-I fie ucenici. Vedem însă că, *fără să-și mai facă vreun calcul, fără să mai pună vreo întrebare, fără să negocieze, fără să pună vreo condiție, cei pe care El i-a chemat au lăsat toate ale lor și au urmat Lui*. În mod surprinzător vedem că Iacob și Ioan, fiii lui Zevedeu, care erau împreună cu tatăl lor, l-au lăsat singur pe acesta în corabie, ceea ce era un fapt neobișnuit, și au mers după Iisus. Cine este acest Iisus din Nazaret Care cheamă sau alege ucenici și schimbă viața oamenilor? Cine este Acesta care, cu programul

sau planul Lui, schimbă orice program al zilei și al vieții obișnuite a oamenilor? Desigur, acești pescari simpli care fuseseră chemați de El să devină „*pescari de oameni*” nu puteau înțelege toate acestea la început. Atunci se pune întrebarea: *de ce au răspuns ei atât de prompt la chemarea Lui? Ei au răspuns imediat, pentru că îi chema Însuși Dumnezeu Cuvântul Vieții, Cel ce a chemat din nevință la ființă întreg universul, Cel ce a creat pe om la începutul lumii* (cf. *Facerea 2, 7*) și *Cel ce cheamă pe toți oamenii la viață veșnică în Împărăția lui Dumnezeu* (cf. *Ioan 11, 25*). Acest adevăr al chemării la viață veșnică în Împărăția lui Dumnezeu s-a confirmat mai târziu, când Iisus a vorbit despre Sfânta Euharistie și a spus că *dacă cineva nu mănâncă Trupul Său și nu bea sângele Său nu poate primi viața veșnică* (cf. *Ioan 6, 53*). Însă unii dintre cei care urmau pe Iisus numai din curiozitate au spus: „*Greu este cuvântul acesta! Cine poate să-l asculte?*” (*Ioan 6, 60*) și au plecat, L-au părăsit și nu L-au mai urmat pe Iisus. Dar Iisus a întrebat pe cei doisprezece ucenici aleși sau chemați de El la început: „*Nu vreți și voi să vă duceți?*” Atunci Sfântul Apostol Petru a răspuns: „*Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieții celei veșnice*” (*Ioan 6, 68*). În acel moment s-a văzut, de fapt, ce simțeau cei doisprezece ucenici când i-a chemat Iisus la apostolat. Ei au simțit adevărul că *Iisus are în Sine cuvintele vieții veșnice, deoarece El este Cuvântul veșnic al lui Dumnezeu și Izvorul vieții veșnice*. Acest adevăr se confirmă și când Mântuitorul Iisus Hristos spune Martei, sora prietenului Său Lazăr: „*Eu sunt învierea și viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi*” (*Ioan 11, 25*). Adică acela va trăi veșnic cu sufletul, chiar dacă va muri cu trupul. Așadar, numai pentru că **Iisus Hristos este Cuvântul vieții, Care împărtășește oamenilor cuvintele vieții veșnice și harul vieții veșnice, cei chemați de El la misiune sau lucrare sfântă Îl urmează imediat, fără nicio condiție sau negociere.**

Predicarea Evangheliei Împărăției cerurilor era însoțită de faptele iubirii milostive

Evanghelia de azi ne mai spune că Iisus, după ce a ales pe primii Săi ucenici, i-a luat cu El și a început să binevestească *Evanghelia Împărăției cerurilor*, nu a unei împărății lumești, pământești, trecătoare, ci *Evanghelia Împărăției iubirii și slavei cerești veșnice a lui Dumnezeu*. Iar îndată după predicarea Evangheliei vieții veșnice, *El vindeca orice boală și orice neputință în popor*. Predica Sa începe astfel: „*Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția cerurilor*” (Matei 4, 17), **adică schimbați-vă felul de a fi, de a gândi, de a trăi și de a făptui, deoarece Dumnezeu este aproape de oameni, S-a făcut Om printre oameni, pentru ca pe oameni să-i apropie de Dumnezeu.**

Deci, *predica lui Iisus, predica pocăinței, a schimbării și sfințirii vieții oamenilor este însoțită de fapte minunate, de vindecări de boli și de eliberări de dureri rele.* „*El vindeca toată boala și toată neputință în popor*” (Matei 4, 23). Prin aceasta, *Domnul Iisus Hristos confirmă prin fapte ceea ce spune prin cuvinte, și anume că Împărăția pe care o binevestește El prin Evanghelia Sa este Împărăția vindecării oamenilor de păcat și de moarte, este Împărăția vieții, a iubirii și fericirii veșnice.* Prin vindecările săvârșite de Iisus se vede că iubirea Sa milostivă și smerită este dătătoare de lumină, de viață, de sănătate, de libertate și de bucurie. **Iubirea Lui ridică pe oameni din păcat prin îndemnul la pocăință, apoi îi ridică și din suferință prin vindecare de boli și prin eliberare de demoni.** Astfel, *Mântuitorul Iisus Hristos pregătește pe ucenicii Săi să înțeleagă lucrarea Bisericii Sale, învățându-i că la cuvântul bun trebuie să adauge și fapta cea bună, de ajutorare a oamenilor bolnavi și întristați.* Această Evanghelie a Împărăției lui Dumnezeu a fost ascultată cu evlavie, trăită cu sfințenie și transmisă cu zel de-a lungul veacurilor mai ales de către *sfinții lui Dumnezeu din popoare diferite. Între aceștia se află și sfinții din neamul românesc sau din poporul român dreptcredincios.*

Creștinismul românesc are rădăcini adânci în sufletul poporului și rugători în ceruri

Dacă în *Duminica Tuturor Sfinților* pomenim împreună toți sfinții cunoscuți și necunoscuți din toate popoarele și din toate timpurile, astăzi, în *Duminica Sfinților Români*, ne aducem aminte de toți cei ce au predicat sau au trăit Evanghelia lui Hristos pe pământul țării noastre, începând cu Sfântul Apostol Andrei, cel Întâi chemat la apostolie, despre care ne vorbește chiar Evanghelia din această zi. Pe temelia predicii Sfântului Apostol Andrei și a ucenicilor săi în sud-estul țării noastre, în Dobrogea de astăzi, s-a răspândit creștinismul la străromâni și români. *Poporul român nu a fost creștinat într-un anumit an, la porunca cneazului, regelui sau împăratului, cum a fost cazul cu unele popoare vecine (bulgari și ruși), ci creștinarea românilor s-a făcut lent de jos în sus, începând cu oamenii simpli și cu soldații creștini din legiunile romane venite în Dacia, prin cucerirea ei de către împăratul Traian în anul 106, iar apoi prin lucrarea unor misionari creștini, în special răsăriteni vorbitori de limbă greacă și latină. Creștinismul primit și cultivat de poporul român, pe când acesta se forma ca popor nou în istorie (din geto-daci și romani), este un creștinism ortodox răsăritean latin cu rădăcini adânci în sufletul poporului român. De aceea, el a rezistat în timpul invaziilor popoarelor migratoare ca: goții, hunii, gepizii, avarii, slavii, bulgarii, pecenegii, cumanii, tătarii și turcii, precum și în timpul multor presiuni prozelitiste ulterioare, religioase sau ideologice.*

Faptul că toți românii vorbesc o limbă de origine latină, iar cei mai mulți mărturisesc credința creștină ortodoxă răsăriteană, îi ajută să nu despartă Crucea de Înviere și nici suferința de speranță, dar și să iubească tradiția creștină populară mai mult decât orice ideologie atee comunistă sau umanistă.

Astăzi pomenim comuniunea sfinților români, a sfinților martiri, a sfinților cuvioși din mănăstiri, schituri și sihăstrie, a sfinților ierarhi păstori de eparhii, a domnitorilor apărători ai patriei și ai credinței, a preoților și diaconilor, precum și mulțimea sfinților credincioși mireni cunoscuți și necunoscuți pe nume, care au postit mult și s-au rugat mult, au mărturisit credința în vremuri grele, au construit biserici și mănăstiri, au născut, crescut și educat copii în iubirea lui Hristos și în iubirea de Biserică și Neam.

Prin sfinții români, poporul nostru are în cer mai mulți mijlocitori sau rugători pentru el în fața Preasfintei Treimi, pentru ca el să-și păstreze credința ortodoxă, să o transmită generațiilor tinere, să cultive sfințenia vieții și faptele iubirii milostive.

*În calendarul Bisericii Ortodoxe Române nu există nicio lună în care să nu fie pomenit cel puțin un sfânt român, însă astăzi, în Duminica Sfinților Români, sunt pomeniți **toți sfinții români împreună**, cei cunoscuți sau canonizați de Biserică și cei necunoscuți pe nume de către oameni, dar pe care Dumnezeu îi cunoaște că sunt sfinți. De aceea, trebuie să mulțumim astăzi lui Dumnezeu mai ales pentru darurile Dubului Sfânt revărsate în sfinții din poporul român, daruri pe care însă ei le-au cultivat prin credință și osteneală, prin rugăciune și fapte bune, spre slava Preasfintei Treimi și bucuria Bisericii lui Hristos. Amin!*

Duminica a 3-a după Rusalii
(Despre grijile vieții)

CĂUTAREA ÎMPĂRĂȚIEI LUI DUMNEZEU, PRIORITATE A VIEȚII CREȘTINE

„Zis-a Domnul: Luminătorul trupului este ochiul; dacă ochiul tău va fi curat, tot trupul tău va fi luminat. Iar dacă ochiul tău va fi rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, dacă lumina care e în tine este întuneric, dar întunericul, cu cât mai mult! Nimeni nu poate să slujească la doi domni,

căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipi și pe celălalt îl va disprețui; nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui Mamona. De aceea zic vouă: Nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca; oare nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul decât haina? Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în hambare și Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește. Oare nu sunteți voi cu mult mai presus decât ele? Și cine dintre voi, îngrijindu-se, poate să adauge staturii sale un cot? Iar de îmbrăcăminte de ce vă îngrijiți? Luați seama la crinii câmpului cum cresc: nu se ostenesc, nici nu torc, și vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia. Iar dacă iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu astfel o îmbracă, oare nu cu mult mai mult pe voi, puțin credincioșilor? Deci, nu duceți grijă, spunând: Ce vom mânca, ori ce vom bea, ori cu ce ne vom îmbrăca? Pentru că după toate acestea se străduiesc păgânii; doar știe Tatăl vostru Cel ceresc că aveți nevoie de ele. Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, și toate acestea se vor adăuga vouă” (Matei 6, 22-33).

Sfânta Evanghelie din *Duminica a 3-a după Rusalii* ne arată *sensul adevărat al vieții creștine și modul în care trebuie să trăim viața ca oameni liberi din punct de vedere spiritual*. Domnul Iisus Hristos începe cuvântul Său printr-o observație, spunând: „*Luminătorul trupului este ochiul; dacă ochiul tău va fi curat, tot trupul tău va fi luminat. Iar dacă ochiul tău va fi rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, dacă lumina care e în tine este întuneric, dar întunericul, cu cât mai mult!*” (Matei 6, 22-23). Sfinții Părinți ai Bisericii

omului cu Dumnezeu Cel veșnic. Când ne îngrijim prea mult de bunurile materiale limitate și trecătoare, uităm de bunătățile spirituale nelimitate și veșnice. De aceea, *Mântuitorul vrea să ne elibereze de tirania reducerii vieții umane la aspectul ei material-biologic și trecător, ca să-i dăruiască omului libertatea de a hrăni sufletul său cu prezența iubirii milostive a lui Dumnezeu în viața sa. Iar această prezență a iubirii milostive a lui Dumnezeu în lume este Pronia cerească sau Providența divină, adică purtarea de grijă a Creatorului față de ființele create de El.* Așadar, Domnul Iisus Hristos ne învață că **nu trebuie să facem din grija pentru mâncare, băutură și îmbrăcăminte o preocupare unică, înrobitoare, ci mai întâi de toate trebuie să ne gândim la iubirea milostivă a lui Dumnezeu, care se vede chiar și în purtarea Lui de grijă față de păsările cerului și crinii câmpului.** De ce? Pentru a înțelege din această purtare de grijă a lui Dumnezeu pentru ființe mai neînsemnate, cum ar fi păsările din văzduh sau florile trecătoare ale câmpului, că *purtarea de grijă a lui Dumnezeu este mult mai mare pentru omul pe care l-a creat după chipul Lui și îl cheamă la asemănarea cu El prin comuniune de viață eternă cu El.*

Hrănirea spirituală a sufletului omului prin comuniunea sa cu Dumnezeu și îmbrăcarea lui cu lumina bunătății sunt mai de preț decât orice lucrare materială

În Evanghelia care se citește astăzi, Domnul Iisus Hristos ne spune că *trebuie să dăm întâietate sau prioritate vieții spirituale și libertății noastre sufletești pentru a nu fi înrobiți de grija pentru bunurile materiale trecătoare, de mâncare excesivă și de luxul hainelor scumpe, ci să ne îngrijim mai întâi de modul în care se prezintă sufletul nostru în fața lui Dumnezeu, cu ce se hrănește spiritual și cum se îmbracă*

spiritual. *Mai precis, haina sufletului trebuie să fie lumina dobândită prin rugăciune fierbinte și viață sfântă trăită în curăție și fapte bune. Cu alte cuvinte, haina sfințeniei este haina sau starea cea mai de preț a sufletului creștin. Iar bunurile materiale se vor adăuga acestei stări duhovnicești ca o binecuvântare a iubirii milostive a lui Dumnezeu. Prin urmare, mâncarea, băutura și îmbrăcămintea trupului nu trebuie să devină mai importante decât legătura sau comuniunea de iubire a omului cu Dumnezeu, adică să nu devină mai de preț decât rugăciunea și sfințirea vieții prin gânduri, cuvinte și fapte bune. Aceasta este, așadar, lumina sau sensul adevărat al vieții arătat prin cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos consemnate în Sfânta Evanghelie de astăzi.*

Desigur, la o primă vedere, superficială și pripită, Evanghelia Duminicii a 3-a după Rusalii *dă impresia că Domnul Iisus Hristos ne-ar încuraja la pasivitate sau lene, la un fel de nelucrare privind procurarea mâncării, băuturii și îmbrăcămintei.* Însă, o astfel de concluzie este greșită deoarece Hristos Însuși ne luminează întreg textul Evangheliei de astăzi prin îndemnul Său final: *„Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, și toate acestea se vor adăuga vouă”* (Matei 6, 33). *Acest mai întâi este foarte semnificativ.* Adică, *mai întâi să căutăm viața veșnică sau legătura noastră sfântă, plină de iubire și bucurie cu Dumnezeu Cel Sfânt, Nelimitat și Netrecător.* Hainele pe care le purtăm sunt trecătoare, se uzează, se rup și se pierd, iar hrana pe care noi o consumăm adesea cu lăcomie este și ea trecătoare, perisabilă. Însă, *a căuta mai întâi Împărăția lui Dumnezeu înseamnă a ne hrăni mai întâi cu daruri spirituale. Ne hrănim mai întâi „cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu”* (Matei 4, 4), *asimilând în sufletul nostru rațional cuvintele sfinte ale Sfințelor Scripturi, dar și hrănind sufletul nostru iubitor cu Sfintele Taine ale iubirii milostive a lui Hristos Cel răstignit și înviat, pentru a spori astfel legătura noastră spirituală cu*

Dumnezeu, Izvorul vieții și al bucuriei veșnice. **Îmbrăcămintea trupului este una trecătoare, dar îmbrăcarea sufletului și a trupului cu lumina virtuților ca smerenia și pocăința, sobrietatea sau cumpătarea, dărnicia și milostenia, curăția și sinceritatea reprezintă frumuseți și lumini netrecătoare ale omului.** Iar această îmbrăcare a sufletului și a trupului în lumina harică și în virtuți sfinte începe la Botez. De aceea, la slujba Botezului, noi cerem: „*dă-mi mie haină luminoasă*”. Însă această haină luminoasă a Botezului, adică *a prezenței sfințitoare a Duhului Sfânt în om*, care îmbracă sufletul și trupul celui botezat, trebuie permanent curățită de păcate prin pocăință și înfrumusețată prin săvârșirea faptelor bune, ca rodire a drepte credințe în viața creștinului.

Ce este Împărăția lui Dumnezeu?

Întrucât Domnul nostru Iisus Hristos ne învață că *Împărăția lui Dumnezeu trebuie să fie preocuparea primă și esențială a vieții omului pe pământ*, Biserica a pus în practică această învățătură din Evanghelie și prin faptul că **atât rugăciunea rostită înainte de masă, cât și cea rostită după masă se referă la Împărăția lui Dumnezeu.** Astfel, înainte de masa de prânz rostim rugăciunea „*Tatăl nostru*”, în care mai întâi cerem: „*Sfințească-se numele Tău, Vie împărăția Ta, facă-Se voia Ta, precum în cer și pe pământ*” (Matei 6, 10), iar numai după aceste cereri adăugăm zicând: „*pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi*” (Matei 6, 11). În rugăciunea rostită după masa de prânz cerem „*nu ne lipsi pe noi nici de cereasca Ta Împărăție*”. Vedem aici *legătura dintre prezența sau harul Împărăției cerești ca hrană spirituală pentru suflet și mâncarea materială ca hrană pentru trup.*

Dar ce este Împărăția lui Dumnezeu pe care noi trebuie să o căutăm cu prioritate și în mod constant? **Împărăția lui Dumnezeu este**

comuniunea de viață și iubire veșnică a Preasfintei Treimi cu sfinții îngeri și cu oamenii sfinți care împlinesc în viața lor voia lui Dumnezeu. De aceea, în Biserica Ortodoxă, când începe slujba Sfintei Liturghii, în timpul căreia căutăm în modul cel mai intens Împărăția lui Dumnezeu, preotul zice: „Binecuvântată este Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor!”.

În Biserică pregustăm pacea, bucuria și lumina Împărăției lui Dumnezeu sau a Preasfintei Treimi

Toate Sfintele Taine săvârșite în Biserica Ortodoxă (cu excepția Tainei Spovedaniei, care este, de fapt, pregătire pentru Sfânta Euharistie) încep cu această *binecuvântare a Împărăției Tatălui, Fiului și Sfântului Duh*. De ce? **Deoarece creștinii, fiind botezați în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, cer permanent harul Preasfintei Treimi, ca să se bucure permanent de iubirea Preasfintei Treimi, arătată oamenilor în și prin Iisus Hristos. Iar pregustarea bucuriei, a păcii și a slavei din Împărăția Preasfintei Treimi se trăiește în Biserică, pentru că Biserica este plină de prezența harică a Preasfintei Treimi în toate lucrările ei sfinte: Sfinte Taine și ierurgii, slujbe și sărbători.**

În *Epistola către Coloseni*, Sfântul Apostol Pavel ne aduce o lămurire în plus privind Împărăția lui Dumnezeu, și anume că *Împărăția lui Dumnezeu-Tatăl este Împărăția „Fiului iubirii Sale”* (Coloseni 1, 13). Altfel spus, ea este *Împărăția în care se arată iubirea Tatălui față de Fiul Său Veșnic, adevărită sau confirmată de Duhul Sfânt, Care porcede din Tatăl și Se odihnește în Fiul, precum și iubirea Tatălui față de toți oamenii care au fost înfiați în această iubire, prin harul Duhului Sfânt unit cu apa Botezului, pe baza credinței lor în Dumnezeu Fiul Care*

S-a făcut Om pentru mântuirea oamenilor. Deci, când vorbim despre Împărăția lui Dumnezeu, înțelegem că ea este mai întâi Împărăția iubirii veșnice a Tatălui către Fiul Său, Iisus Hristos. Prin urmare, în această iubire a lui Dumnezeu-Tatăl față de Fiul Său Cel Veșnic, suntem chemați și noi, oamenii, ca să fim părtași la viața și fericirea veșnică a Preasfintei Treimi. Iar căutarea și dobândirea harului Împărăției Preasfintei Treimi se realizează prin mărturisirea dreptei credințe, prin rugăciune fierbinte, prin pocăință, prin viață sfântă și fapte ale iubirii milostive.

În Biserica Ortodoxă, prima dintre *Rugăciunile începătoare* (care premerg tuturor slujbelor liturgice) este rugăciunea *Împărate ceresc*, prin care se invocă prezența și lucrarea Duhului Sfânt în viața și activitatea Bisericii și a fiecărui creștin. Iar a doua rugăciune începătoare, rostită după rugăciunea *Împărate ceresc*, este rugăciunea *Preasfântă Treime, miluiește-ne pre noi*, introdusă prin invocarea treimică: *Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi*. Însă, după aceste rugăciuni începătoare rostim rugăciunea *Tatăl nostru*, pentru a arăta că *iubirea veșnică a Preasfintei Treimi descoperită în Iisus Hristos și împărtășită nouă prin Duhul Sfânt își are izvorul în Dumnezeu-Tatăl*, din Care veșnic Se naște Fiul și purcede Duhul Sfânt, ca împreună să Se bucure veșnic de iubirea Tatălui. **Astfel creștinii, prin harul primit la Botez și prin rodirea lui în viața lor, se bucură de iubirea veșnică a Preasfintei Treimi.**

Acum, pentru cei ce viețuiesc pe pământ, *Împărăția lui Dumnezeu sau Împărăția Preasfintei Treimi este tainic prezentă în Biserică și este simbolizată iconic de spațiul Sfântului Altar*, din care creștinii primesc Sfânta Euharistie ca arvună a vieții cerești veșnice. Însă, la sfârșitul lumii, *după învierea trupurilor celor morți și după schimbarea cerului și pământului cunoscute acum în cer nou și pământ nou, cei ce iubesc pe Dumnezeu vor primi nu numai arvuna Împărăției lui Dumnezeu, ci*

plinătatea ei. De aceea, când clericii se împărtășesc cu Sfânta Euharistie, se roagă lui Hristos, zicând: „dă-ne nouă să ne împărtășim mai cu adevărat (mai deplin) în ziua cea neînserată a Împărăției Tale”.

Să ne ajute Hristos-Domnul, Mântuitorul lumii, să trăim ca oameni duhovnicești liberi care caută mai întâi Împărăția iubirii lui Dumnezeu prin rugăciune și prin fapte bune, spre slava Preasfintei Treimi și mântuirea noastră. Amin!

VINDECAREA SLUGII SUTAȘULUI

Duminica a 4-a după Rusalii
(Vindecarea slugii sutașului)

IUBIREA MILOSTIVĂ ȘI VINDECĂTOARE A LUI HRISTOS TREZEȘTE ÎN PĂGÂNI CREDINȚĂ PUTERNICĂ

„În vremea aceea, pe când Iisus intra în Capernaum, s-a apropiat de El un sutaș, rugându-L și zicând: Doamne, sluga mea zace în casă, slăbănog, chinându-se cumplit. Și i-a zis Iisus: Venind, îl voi vindeca. Dar sutașul, răspunzând, I-a zis: Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu,

ci numai spune un cuvânt și se va vindeca sluga mea. Că și eu sunt om sub stăpânirea altora și am sub mine ostași și-i spun acestuia: Du-te, și se duce; și celuilalt: Vino, și vine; și slugii mele: Fă aceasta, și face. Auzind, Iisus S-a minunat și a zis celor ce veneau după El: Adevărat grăiesc vouă: Nici în Israel n-am găsit atâta credință. Și zic vouă că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în Împărăția cerurilor. Iar fiii Împărăției vor fi aruncați în întunericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților. Și a zis Iisus sutașului: Du-te, fie ție după cum ai crezut. Și s-a însănătoșit sluga lui în ceasul acela” (Matei 8, 5-13).

Evanghelia *Duminicii a 4-a după Rusalii* ne relatează cum Domnul Iisus Hristos a vindecat în Capernaum pe servitorul (sluga) unui sutaș sau centurion roman. Această minune are un înțeles *profund filantropic* sau *caritabil* și în același timp un *înțeles misionar*. **Vindecarea unui om bolnav de alt neam decât evreu și de altă religie decât cea mozaică are un înțeles misionar simbolic, și anume ea prevestește faptul că Evanghelia lui Hristos va fi propovăduită în toată lumea, la toate popoarele,** pentru că Dumnezeu iubește pe toți oamenii. Mântuitorul Iisus Hristos arată acum ucenicilor Săi că poate descoperi credință puternică și în alte popoare decât în poporul evreu.

Sutașul preînchipuie diferitele etnii sau popoare care vor crede în Hristos

Domnul Iisus Hristos, văzând credința mare a sutașului, zice: „Adevărat grăiesc vouă că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor

sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în Împărăția cerurilor” (Matei 8, 11). Această profeție nu se va împlini într-un viitor îndepărtat, ci ea **începe a se împlini** chiar acum, când Iisus laudă credința sutașului roman.

Acest sutaș sau centurion făcea parte din trupele romane de ocupație a Țării Sfinte. Sutașul roman era, prin tradiție, un politeist, deoarece romanii se închinau la mai mulți zei, dar printre ei s-au găsit și oameni care admirau Persoana, învățătura și minunile Domnului Iisus Hristos. Auzind învățătura Lui și văzând minunile Lui, unii dintre militarii romani au crezut în El. *Deci, sutașul din Evanghelia de astăzi preînchipuie etniile sau popoarele, altele decât poporul lui Israel, care vor veni la Hristos, vor crede în El și se vor mântui.* De aceea zice Domnul Iisus că „*vor veni mulți de la răsărit și de la apus, de la miazăzi și miazănoapte și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în Împărăția cerurilor*”. Așadar, vor crede în El și se vor mântui mulți oameni care nu se consideră popor ales sau superiori altor oameni. Iar „*fiii Împărăției vor fi aruncați în întunericul cel mai din afară*” (Matei 8, 12), adică cei întâi chemați la mântuire se vor lipsi de comuniunea veșnică de viață și iubire cu Hristos în Împărăția Cerurilor.

Iubirea milostivă a sutașului față de servitorul său bolnav îi întărește credința că Iisus îl poate vindeca pe acesta

Vedem că, deși sutașul are în subordine 100 de soldați, și poate să inlocuiască un soldat bolnav cu un soldat sănătos, totuși el este preocupat de sănătatea servitorului său credincios când acesta s-a îmbolnăvit. **În fața lui Iisus Hristos, sutașul exprimă suferința servitorului care nu poate cere el direct lui Iisus să-l vindece.** Un sutaș sau centurion roman acordă atâta atenție unui servitor al său, încât bunătatea sa și

credința sa sunt lăudate de Iisus în auzul tuturor. Acest sutaș este un om bun la suflet, un om milos, un om plin de compasiune, adică pătimește împreună cu cel bolnav, suferă împreună cu cel suferind. Iar această bunătate milostivă a lui îi dă curaj să meargă la Iisus și să-I ceară vindecarea servitorului său, deoarece auzise că Iisus a vindecat o mulțime de bolnavi.

Valoarea persoanei umane este mai presus de orice rang și stare a vieții

Bunătatea milostivă a acestui sutaș roman față de servitorul lui, solidaritatea lui cu omul aflat în suferință, ne arată că *dincolo de ranguri diferite, de funcții diferite în societate și de stări ale vieții, ceea ce contează în primul rând este demnitatea umană, valoarea fiecărui om în fața lui Dumnezeu, chiar și atunci când omul nu mai poate fi eficient, când nu mai este activ sau productiv din cauza bolii ori a vârstei prea înaintate.*

În fața bolii care îl chinuia pe servitorul său, sutașul nu poate face nimic, întrucât *nu are capacitatea de a schimba starea de boală a servitorului său într-una de sănătate deplină.* De aceea, el merge la Iisus, Doctorul sufletelor și al trupurilor, Care „vindecă orice boală și orice neputință din popor”. Văzând **compasiunea sutașului față de ser-nepuțință din popor**. Văzând **compasiunea sutașului față de ser-vitorul său**, adică *mila și grija stăpânului față de slugă*, Domnul Iisus Hristos îi spune sutașului: „*Venind, îl voi vindeca*” (Matei 8, 7). Cu alte cuvinte, **văzând bunătatea sufletului acestui sutaș, Domnul Iisus îi răspunde și El cu bunătate, mai ales că sutașul nu-i cerea ceva pen-tru el însuși, ci pentru un om care nu îi este rudă și nici superior, ci un simplu subordonat.** Însă, când sutașul aude că Iisus are intenția să vină în casa lui, Îi spune îndată: „*Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu*” (Matei 8, 8), adică sub acoperișul casei sau al locuinței

în care el locuia de obicei. *Cuvintele sutașului arată smerenia lui, dar și prudența lui, pentru că orice evreu care intră în casa unui păgân va suporta critica sau vorbirea de rău a evreilor*, întrucât aceștia considerau că romanii, fiind de altă credință, nu merită să fie vizitați la casele lor. Din răspunsul sutașului dat lui Iisus se vede că el nu se consideră vrednic de o cinste atât de mare, și anume ca Iisus să intre în casa lui. De aceea, a zis: „*Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu*”. Însă când I-a zis lui Iisus cu smerenie: *Doamne, nu sunt vrednic să intri în casa mea*, sutașul L-a mărturisit deja pe Iisus ca fiind **Domnul sau Stăpânul vieții, Doctorul care vindecă de boală și dăruiește viață oamenilor.**

Cuvântul lui Hristos ridică din boală și din moarte, dăruind sănătate și viață

Evanghelia ne arată că, **pe lângă marea virtute a bunătății sale sufletești, acest sutaș are și o altă mare virtute, anume smerenia.** Deși este comandant peste 100 de soldați și reprezintă puterea stăpânitoare a Romei peste Țara Sfântă, **sutașul se smerește**, zicând: „*Nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu, ci numai spune un cuvânt și se va vindeca sluga mea*” (Matei 8, 8), iar apoi motivează: „*Și eu sunt om sub stăpânirea altora (adică sunt subordonat cuiva) și am sub mine ostași și-i spun acestuia: Du-te, și se duce; și celuiilalt: Vino, și vine; și slugii mele: Fă aceasta, și face*” (Matei 8, 9). **Pornind de la puterea mobilizatoare a cuvântului, care pune în mișcare persoana, sutașul, de fapt, vrea să exprime credința sa în puterea vindecătoare a lui Iisus, despre Care auzise că a vindecat o mulțime de bolnavi.**

Însă, deși sutașul vorbește despre *puterea mobilizatoare a cuvântului său* ca stăpân peste o sută de soldați, totuși **el recunoaște că**

nu are putere vindecătoare asupra trupului omenesc bolnav. Când trupul servitorului său devine bolnav și paralizat, cuvântul sutașului nu poate schimba starea de boală a trupului acestuia. **Cuvântul sutașului era mobilizator numai când servitorul său era sănătos trupește.** Din acest motiv, sutașul cere acum lui Iisus **cuvânt vindecător.** Prin aceasta, *sutașul mărturisește indirect că Iisus nu este un om obișnuit, ca toți oamenii, ci El are o putere deosebită, alta decât cuvântul uman mobilizator.* **Domnul Iisus Hristos este și are cuvânt vindecător și dătător de viață.** Cuvântul vindecător al lui Hristos este cuvânt mântuitor sau salvator, adică îl ridică pe om din starea de boală la starea de sănătate, din starea de imobilitate fizică la starea de mobilitate, îl ridică din păcat la sfințenie și din moarte la viață.

Înțelegând modul de a gândi al sutașului, *care mărturisește credința sa în puterea dumnezeiască vindecătoare a Domnului Iisus,* Domnul Iisus Hristos exclamă: „*Nici în Israel nu am găsit atâta credință*” (Matei 8, 10). Așadar, **Domnul Iisus Hristos descoperă o credință puternică la un om de alt neam și de altă religie decât poporul lui Israel.** În realitate, *sutașul și-a abandonat religia lui păgână, ineficientă, și s-a apropiat de Domnul Iisus Hristos, pe Care L-a mărturisit ca fiind vindecător, dătător de sănătate și de viață.*

După ce Domnul Iisus Hristos constată că *sutașul păgân recunoaște că El este Dumnezeu-vindecător,* atunci El descoperă tuturor a treia mare virtute a acestui sutaș, și anume **credința lui profundă** că *Iisus din Nazaret este Domnul sau Stăpânul vieții și Izvorul vindecărilor.* De aceea, Domnul Iisus i-a împlinit imediat cererea sutașului, zicând: „*Du-te, fie ție după cum ai crezut*”. Iar lucrarea cuvintelor lui Iisus a fost aceasta: „*Și s-a însănătoșit sluga lui în ceasul acela*” (Matei 8, 13). Înțelegem, așadar, cum Domnul Iisus Hristos, prin cuvântul Său vindecător, mântuitor, ridicător, dătător de sănătate, de viață și bucurie, pentru credința sutașului a vindecat pe servitorul acestuia. *După*

ce Hristos-Domnul a descoperit în sufletul sutașului **iubirea milostivă, smerenia adâncă și credința puternică**, îi răsplătește aceste virtuți sau calități cu bucuria vindecării servitorului său pentru care sutașul s-a rugat ca Iisus să-l vindece.

Să ne rugăm nu numai pentru noi înșine, ci și pentru alții

Evanghelia de azi ne arată și **importanța rugăciunii pentru alții**, mai ales când oamenii sunt atât de bolnavi, încât nici nu mai pot să se deplaseze și nici nu mai pot exprima în cuvinte suferința lor grea și copleșitoare.

Având iubire smerită și milostivă pentru semenii lor, oamenii cu adevărat credincioși devin ei înșiși **glasul durerii celor care nu își mai pot exprima prin cuvinte suferința și dorința de vindecare și se fac rugători pentru sănătatea și mântuirea semenilor lor bolnavi**. În acest sens, putem spune că Biserica a învățat mult de la sutașul din Evanghelia de astăzi și de la alții asemenea lui. De aceea, Biserica ne cere să ne rugăm nu numai pentru noi înșine, ci și pentru toți bolnavii, pentru toți cei suferinzi, pentru cei care știu să se roage și pentru cei ce nu știu să se roage, pentru cei care pot și pentru cei ce nu mai pot să se roage ei înșiși, pentru cei care pot să vină la biserică, și pentru cei care nu mai pot veni la biserică, ci zac în pat, fie în propria casă, fie în spital, fie în alt loc. **Întrucât rugăciunea pentru alții este vindecătoare de suferință și singurătate, Biserica ne cheamă să participăm la toate rugăciunile și slujbele ei pentru cei bolnavi, precum și la ajutorarea materială și spirituală a bolnavilor.**

Evanghelia de azi ne îndeamnă să înmulțim rugăciunea pentru cei bolnavi, pentru cei suferinzi, să îi vizităm pe cei care nu se mai pot deplasa, să le alinăm suferința prin prezența noastră iubitoare și

rugătoare, milostivă și ajutătoare lângă ei, deoarece, chiar dacă prin rugăciunile noastre nu se vindecă bolnavii imediat, în chip minunat, totuși aceste rugăciuni ajută mult sufletul lor, alină suferința lor și întăresc iubirea frățească între cei bolnavi și cei sănătoși.

Vindecăm sau rănim prin cuvinte?

Foarte adesea, **la suferința bolii unui om se adaugă suferința singurătății lui.** *Cuvântul omului milostiv care vizitează pe cei suferinzi și se roagă pentru ei îi poate, într-o anumită măsură, vindeca sau elibera de suferință și singurătate, chiar dacă nu poate vindeca boala trupului sau a psihicului lor.* Unii oameni au ajuns la deznădejde și, fiindcă nu era nimeni lângă ei să le spună un cuvânt de încurajare, au murit „de inimă rea”, cum se spune în popor. Alții chiar și-au pus capăt zilelor pentru că, aflându-se în stare de deznădejde și de singurătate, *nu au primit un cuvânt întăritor care să le schimbe starea sufletului lor, să le dea curajul de-a trăi și puterea de a-și purta crucea vieții.*

Sutașul din Evanghelia de astăzi vorbește despre **puterea cuvântului mobilizator**, dar cere de la Iisus **cuvântul Său vindecător, dătător de sănătate și viață.**

Prin urmare, *trebuie să folosim cu toată responsabilitatea cuvântul, deoarece cuvântul poate răni sau poate vindeca sufletește.* Un cuvânt greu spus *cuiva nevinovat il rănește sufletește, iar un cuvânt bun spus cuiva intristat îi poate vindeca răni ascunse și schimba stări sufletești.* Sunt o mulțime de oameni care au fost răniți sufletește în copilărie, în tinerețe sau în vreme de încercare, iar rana lor se vindecă foarte greu, mai ales dacă cel care a rănit pe cineva nu își cere iertare de la acesta și nu își schimbă atitudinea față de el sau nu se roagă pentru el. Deci, *cuvântul rău poate răni, iar cuvântul bun poate vindeca.*

De aceea, trebuie să ne gândim nu numai la bolnavii care suferă imobilizați la pat, ci și la cei care suferă de întristare pentru că sunt răniți sufletește. *Să ne gândim cum folosim cuvintele: rănim sau vindecăm prin cuvinte? Disprețuim sau prețuim? Înjosim sau ridicăm pe semenii noștri prin cuvintele adresate lor? Îndreptăm sau îndepărtăm pe cei cărora le adresăm cuvinte grele?*

Evangelhia de astăzi ne cheamă să folosim cuvântul doar pentru a vindeca pe cel bolnav, pentru a ridica pe cel căzut, pentru a îndrepta pe cel ce a greșit, pentru a ajuta și pentru a întări pe cei slabi, pentru a cultiva comuniunea oamenilor cu Dumnezeu și întreolaltă, spre slava Preasfintei Treimi și spre a noastră mântuire. Amin!

IZBĂVIREA INDRĂCIȚILOR DIN GADARA

Duminica a 5-a după Rusalii
(Vindecarea celor doi demonizați din ținutul Gadarei)

BUNĂTATEA LUI HRISTOS ELIBEREAZĂ PE OAMENI DE RĂUTATEA DEMONILOR

„În vremea aceea, trecând Iisus dincolo, în ținutul Gadarenilor, L-au întâmpinat doi demonizați care ieșeau din morminte, atât de cumpliți, încât nimeni nu putea să treacă pe calea aceea. Și, iată, au început să strige și să zică: Ce ai cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de

vreme ca să ne chinuiești? Departe de ei era o turmă mare de porci, păscând. Iar demonii Îl rugau, zicând: Dacă ne scoți afară, lasă-ne să intrăm în turma de porci. Atunci El le-a zis: Duceți-vă! Iar ei, ieșind, s-au dus în turma de porci. Și îndată toată turma s-a aruncat de pe țârm în mare și a pierit în apă. Iar păzitorii au fugit și, ducându-se în cetate, au spus toate cele întâmplate cu demonizații. Și, iată, toată cetatea a ieșit în întâmpinarea lui Iisus și, văzându-L, L-au rugat să plece din hotarele lor. Iar Iisus, intrând în corabie, a trecut marea și a venit în cetatea Sa” (Matei 8, 28-34; 9, 1).

Evanghelia Duminicii a 5-a după Rusalii ne arată dumnezeirea Domnului nostru Iisus Hristos, Judecătorul și Mântuitorul lumii, **dorința Sa de a elibera pe oameni de puterea duhurilor rele, precum și mustrarea celor prea lacomi de câștig material.**

El a fost întâmpinat în ținutul Gadarenilor de doi îndrăciți, care erau foarte răi, furioși și periculoși. Aceștia *locuiau în morminte*, înțelegându-se simbolic prin aceasta și faptul că se aflau într-o *stare de moarte spirituală*, adică de totală izolare de comunitate. Cei doi îndrăciți sau demonizați erau plini de răutate și urau pe ceilalți oameni, purtându-se foarte violent cu ei. De fapt, **nu ei înșiși se purtau violent cu oamenii, ci duhurile rele care puseseră stăpânire pe ei.** Evanghelia ne arată că duhurile rele care îi stăpâneau pe acești doi oameni se foloseau de vocea lor și strigau: „*Ce ai cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuiești?*” (Matei 8, 29).

Prin aceasta vedem că **demonii mărturisesc dumnezeirea lui Iisus și, în același timp, se tem de puterea Lui dreaptă ca Judecător al lumii la sfârșitul veacurilor**, când Satana și toți slujitorii lui vor fi pedepsiți. De aceea, duhurile rele întrebau pe Iisus: „*Ai venit aici mai*

înainte de vreme ca să ne chinuiești?”, adică mai înainte de judecata de obște sau judecata universală a lumii.

De fapt, Iisus Hristos, venind în lume și scoțând demonii din oameni, pronunța deja un început de judecată înainte de timpul judecării finale a lumii. El începea astfel eliberarea lumii de stăpânirea diavolului, iar această lucrare a Sa era socotită de demoni ca fiind *o judecată înainte de vremea judecării de la sfârșitul lumii.*

Iubirea milostivă a lui Iisus Hristos pentru oameni este chinuitoare pentru duhurile rele care urăsc pe oameni

Demonii care au pus stăpânire pe acești doi oameni cunoșteau mai mult decât oamenii obișnuiți ce se va întâmpla în Ziua Judecării cu cei care săvârșesc răul. Dar acum *Domnul Iisus Hristos îi judecă și îi chinuiește doar prin prezența Sa fizică alături de oamenii în care se aflau demonii*, adică prin **contrastul dintre iubirea Lui milostivă și răutatea lor violentă față de oameni.**

Iubirea Lui milostivă și smerită îi chinuia pe acești demoni, care nu iubeau pe oameni, ci îi urau și căutau să-i împiedice să trăiască în pace și armonie cu ceilalți oameni. Deși nu i-a certat și nu i-a pedepsit atunci pe demoni, Iisus îi chinuia totuși, adică *le provoca suferință spirituală numai prin prezența sfințeniei Lui și a iubirii Lui milostive față de oamenii chinuiți de demoni.*

Domnul Iisus Hristos nu este indiferent față de suferința oamenilor

Nimeni dintre locuitorii ținutului Gadarei nu L-a rugat pe Iisus să vină acolo pentru a-i vindeca pe acești doi îndrăciți. De ce? Pentru că

populația cetății din care proveneau acești doi oameni chinuiți de demoni nu-i mai considera oameni, ci îi asimila cu demonii răufăcători. Din cauza duhurilor rele care se aflau în ei, acești oameni chinuiți deveniseră foarte furioși și violenți. **Dar tocmai spre acești doi oameni demonizați de care nimeni nu se mai îngrijea, ci toți se temeau, vine Iisus ca să-i elibereze.** În mod intenționat El a trecut prin locul acela unde persoana umană era chinuită, înstrăinată și înrăită, scoasă din firescul ei. **Evanghelia ne arată că demonii înrobesc, înfurie, înstrăinează și dezumanizează pe oameni.** Însă Mântuitorul Iisus Hristos vrea să elibereze pe oameni de răutate și violență, să-i facă pașnici și prietenoși, să-i transforme din răufăcători în binefăcători, ca să-și redobândească demnitatea lor de ființe create după chipul lui Dumnezeu Cel Bun și Milostiv. Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți ai Bisericii numesc adesea pe demoni „*ucigași de oameni*” sau „*vrăjmași ai omului*” ori „*chinuitori de oameni*”. Domnul Iisus Hristos nu vorbește mult cu demonii, nu coboară la nivelul lor, nu le dă explicații, pentru că demonii sunt foarte vicleni. El nu le acordă multă atenție și pentru că demonii sunt mândri. *El nu le explică lor lucrarea Lui, pentru că El săvârșește orice faptă sau minune din iubire sinceră și smerită față de oameni și pentru mântuirea lor, nu din mândrie egoistă sau din dorința de-a fi lăudat de oameni.*

Iisus Hristos eliberează și vindecă suflete înrobite, încât face din oameni înstrăinați oameni apropiați de semenii lor

Când vine spre cei doi oameni demonizați, *Domnul Iisus Hristos vrea să vindece sufletul de înstrăinare și eliberează pe omul înrobite de demoni*, adică vindecă facultățile sufletești ale omului, deoarece el a fost creat după chipul Persoanelor divine libere și iubitoare.

Cei posedați de demoni deși sunt oameni, totuși *nu mai sunt persoane umane libere*, deoarece ei nu mai folosesc în mod liber, personal, propriile lor facultăți mintale și propriile lor simțiri sufletești, ci *altcineva se folosește de vocea lor, de gândirea lor și de mișcările trupului lor. Ei sunt, de fapt, înstrăinați de propria lor persoană*. Aceasta înseamnă că **duhurile rele înstrăinează pe om de Dumnezeu, de ceilalți oameni și de el însuși.**

Însă Domnul Iisus Hristos, Doctorul dumnezeiesc al sufletelor și al trupurilor, ridică, eliberează, vindecă și face din oameni înstrăinați oameni apropiați, le redă sănătatea și demnitatea, precum și bucuria de-a fi în comuniune cu El. În Evanghelia după Luca se arată că unul dintre acești demonizați, după ce a fost vindecat, s-a apropiat de Iisus și I-a cerut să-l ia cu Sine. Însă Iisus i-a spus: *„Întoarce-te la casa ta și spune cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu”* (Luca 8, 39). Ca semn de recunoștință pentru că a fost vindecat, *acesta dorea să devină un ucenic și un misionar care să-I urmeze lui Iisus*, să fie pretutindeni alături de Cel ce l-a vindecat. **Însă Iisus l-a sfătuit că e mai de folos ca el să fie un mărturisitor statornic în ținutul în care locuia, pentru ca lumea care-l cunoștea cât de rău era el înainte de vindecare să poată vedea cât de bun a devenit acum prin vindecarea dăruită lui de Dumnezeu.**

Valoarea spirituală a omului întrece orice valoare comercială

Demonii, plini de răutate, văzând că Iisus vrea să elibereze pe oamenii chinuiți de ei, și astfel ei nu mai pot să facă niciun rău acestora, au cerut lui Iisus să-i lase să intre într-o turmă de porci, *adică să facă rău animalelor pe care le aveau în proprietate locuitorii din ținutul Gadarenilor, adică aproximativ două mii de porci* (cf. Marcu 5, 13).

Iisus acceptă cererea demonilor, iar îndată după ce au ieșit din cei doi oameni, demonii au intrat în porci, iar turma întreagă de porci s-a aruncat în mare și înecându-se a pierit. Atunci, în mare grabă, cei care păzeau porcii au anunțat pe locuitorii cetății despre cele întâmplate, iar aceștia au venit și I-au cerut lui Iisus să plece din ținuturile lor, *deoarece El le-a făcut mare pagubă*. Vedem, așadar, că **oamenii din cetate erau mai preocupați de valoarea materială a porcilor, decât de vindecarea spirituală a concetățenilor suferinzi. În loc să se bucure că doi oameni care fuseseră robiți de demoni au fost vindecați și, ca atare, să arate recunoștință față de Iisus, acești locuitori ai cetății Gadara I-au cerut să plece de la ei. Paguba pricinuită prin inecarea porcilor li s-a părut mult mai mare decât binefacerea vindecării celor doi oameni demonizați, care fuseseră vreme îndelungată pentru ei o primejdie permanentă din cauza violenței lor.**

De ce a permis Iisus ca demonii să intre în turma de porci? El a îngăduit ca demonii care se aflau în oamenii posedați de ei să intre în turma de porci pentru a arăta că demonii au putere limitată asupra oamenilor și că ei vor fi pedepsiți de Dumnezeu în ziua judecării universale cu trimiterea în iad, din cauza mândriei, răutății și necurăției lor. În același timp, permițând demonilor să intre în turma de porci, Iisus i-a certat, de fapt, pe locuitorii acestui ținut pentru că dorința lor de câștig comercial din vânzarea porcilor, considerați animale necurate, potrivit Legii mozaice, devenise o preocupare materială excesivă, o robie a sufletului. Astfel, Iisus a vindecat pe cei doi oameni stăpâniți de duhurile rele violente și, în același timp, a muștrat, printr-o pagubă materială, pe locuitorii aceluia ținut, deoarece aceștia deveniseră prea lacomi de câștig material și insensibili la suferința altora. Adesea, pagubele materiale sunt uneori îngăduite de Dumnezeu în viața oamenilor, întrucât ei s-au legat sufletește prea mult de lucrurile materiale, neglijând viața lor spirituală.

Demonii dezbină pe oameni, iar Dumnezeu îi adună

Din Evanghelia de azi mai învățăm că *Mântuitorul Iisus Hristos învață pe oameni nu doar prin ceea ce spune, ci și prin ceea ce face*. În fiecare gest al Lui, în fiecare faptă a Lui există o mulțime de înțeleșuri duhovnicești, o *mulțime de lumini spirituale pentru luminarea sufletului nostru*.

Evanghelia Duminicii a 5-a după Rusalii *este tulburătoare, pentru că ne arată atitudinea demonilor față de oameni și a oamenilor unii față de alții*. Vedem că *demonii care chinuiesc pe oameni îi folosesc pe aceștia ca să chinuiescă și ei, la rândul lor, pe alți oameni*.

Însă, *Domnul Iisus Hristos dorește vindecarea oamenilor, eliberarea lor și adunarea lor în comuniune de iubire cu Dumnezeu și cu semenii*.

Lucrarea lui Hristos de eliberare a oamenilor de duhurile rele se continuă în Biserica Sa, în Trupul Său tainic, ca lucrare de vindecare a oamenilor, de eliberare a lor de păcate și de revenire a lor la starea de iubire față de Dumnezeu și de semenii. Rugăciunea zilnică a credinciosului și puterea *semnului Sfintei Cruci* pe care-l folosește des alungă puterea duhurilor rele. *Sfânta Cruce are o putere mare în ea însăși*, după cum spune Sfântul Apostol Pavel în prima sa epistolă către Corinteni (1 Corinteni 1, 18): *„Cuvântul Crucii, pentru cei ce pier este nebunie, iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu”*. Cu alte cuvinte, **puterea Crucii este puterea iubirii smerite a lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu**. *Smerenia iubirii atotputernice a lui Hristos Cel Răstignit și Înviat îi înfricoșează pe demonii, deoarece ei nu au nici smerenie și nici iubire față de Dumnezeu*. De fapt, din mândrie și din nerecunoștință față de Dumnezeu au căzut unii îngeri și au devenit demonii sau duhuri rele.

În acest sens, lucrarea de vindecare a sufletului de păcate și patimi cuprinde în ea o luptă duhovnicească între Duhul lui

Hristos primit de creștin la Botez și duhurile rele, care urăsc pe omul credincios. Din acest motiv, rugăciunile începătoare ale Bisericii Ortodoxe au în frunte rugăciunea *Împărate ceresc*. Prin ea se cere ca *Duhul Sfânt să locuiască în noi și să ne curățească de toată întinăciunea și să ne mântuiască, adică să ne unească prin har cu Dumnezeu.*

Primind lumina Evangheliei de astăzi, ne umplem de speranță, de încredere multă în ajutorul lui Dumnezeu, pentru că, dacă-L iubim pe Hristos, nu ne temem de demoni. În „programul duhovnicesc” de la Botez, preotul întreabă pe cel ce se botează: *„Te lepezi de Satana?, și de toate lucrările lui?, și de toți slujitorii lui?, și de toată slujirea lui?, și de toată trufia lui?”* Răspunsul este: *„Mă lepăd de Satana”*. Apoi întreabă: *„Te unești cu Hristos? Și crezi Lui?”*, iar răspunsul este: *„Mă unesc cu Hristos. Și cred Lui, ca unui Împărat și Dumnezeu”*.

Dacă în timpul vieții noastre ne unim cât mai des cu Dumnezeu prin rugăciune, prin ascultarea Evangheliei, prin împlinirea poruncilor Lui și mai ales prin împărtășirea cu Sfintele Taine, atunci ne întărim mai mult spiritual și nu mai avem teamă de duhurile rele, tocmai pentru că ne unim cu Hristos, Mântuitorul nostru. *Însă, când ne îndepărtăm de Hristos, când rugăciunea slăbește, când credința se răcește, când dragostea noastră față de Dumnezeu și față de aproapele scade, atunci ne aflăm în primejdie.* Eliberarea omului de duhurile rele se săvârșește **prin credință puternică, rugăciune fierbinte și post aspru**, ca pregătire pentru primirea *Sfintei Taine a Maslului sau a Ungerii bolnavilor* și pentru citirea de către preot a *Molitfelor Sfântului Vasile cel Mare și ale Sfântului Ioan Gură de Aur*, care sunt rugăciuni de alungare a duhurilor rele și necurate din oamenii chinuți de ele. *Aceste rugăciuni trebuie însă citite nu oricând și oricum, ci după o pregătire duhovnicească deosebită, în stare de post, de smerenie, pocăință și curăție duhovnicească dobândită prin Spovedanie.*

Să ne rugăm lui Dumnezeu să ne dăruiească tuturor puterea de a birui ispitele care vin de la demoni, dar și *puterea dubovnicească de a fi milostivi, de a ne ruga și pentru alții, îndeosebi pentru cei ce nu se mai pot ruga pentru ei înșiși, arătând astfel prezența iubirii și a lucrării harului Mântuitorului Iisus Hristos în viața noastră, spre slava Preasfintei Treimi și a noastră mântuire. Amin!*

Duminica a 6-a după Rusalii
(Vindecarea slăbănogului din Capernaum)

CREDINȚA CELOR MILOSTIVI AJUTĂ PE CEL BOLNAV

„În vremea aceea, intrând în corabie, Iisus a trecut marea și a venit în cetatea Sa. Și, iată, I-au adus un slăbănog zăcând pe pat. Și Iisus, văzând credința lor, a zis slăbănogului: Îndrăznește, fiule! Iertate sunt păcatele tale! Dar unii dintre cărturari ziceau în sinea lor: Acesta hulește.

Și Iisus, știind gândurile lor, le-a zis: Pentru ce cugetați rele în inimile voastre? Căci ce este mai lesne?, a zice: Iertate sunt păcatele tale, sau a zice: Ridică-te și umblă? Dar, ca să știți că putere are Fiul Omului pe pământ a ierta păcatele, a zis slăbănogului: Ridică-te, ia-ți patul și mergi la casa ta. Și ridicându-se, s-a dus la casa lui. Iar mulțimile, văzând acestea, s-au înspăimântat și au slăvit pe Dumnezeu, Care dă oamenilor asemenea putere” (Matei 9, 1-8).

Evanghelia Duminicii a 6-a după Rusalii evidențiază în mod deosebit puterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos de-a ierta păcatele și de-a vindeca pe cei bolnavi. El vindecă pe un om paralizat, numit slăbănog în limbajul Evangheliei, însă, înainte de a-l vindeca, îi spune: „Îndrăznește, fiule! Iertate sunt păcatele tale” (Matei 9, 2). Domnul Iisus Hristos vindecă mai întâi sufletul de păcate, zicând: „Iertate sunt păcatele tale!”, iar după aceea, puțin mai târziu, îi spune bolnavului paralizat: „Ridică-te, ia-ți patul și mergi la casa ta” (Matei 9, 6). Iudeii se obișnuiseră deja cu minunile Mântuitorului Iisus Hristos, Care vindeca toată boala și toată neputința în popor (cf. Matei 9, 35). Însă unii dintre cărturarii iudeilor erau foarte contrariați în cugetul lor când au auzit că omul Iisus din Nazaret spune celui bolnav: „Iertate sunt păcatele tale”, deoarece în credința iudaică numai Dumnezeu poate ierta păcatele oamenilor. Dar Mântuitorul Iisus Hristos, cunoscând gândurile lor, le-a zis: „Pentru ce cugetați rele în inimile voastre? Căci ce este mai lesne?, a zice: Iertate sunt păcatele tale, sau a zice: Ridică-te și umblă?” (Matei 9, 4-5). Și apoi adaugă: „Ca să știți că putere are Fiul Omului pe pământ a ierta păcatele” (Matei 9, 6). **Iisus Se numește pe Sine Fiul Omului, dar puterea de a ierta păcatele Îl arată că este Dumnezeu.** Deci, Fiul Omului este Fiul lui Dumnezeu Cel Veșnic, Care S-a făcut Om pentru mântuirea

oamenilor, a coborât pe pământ ca pe oamenii muritori să-i înalțe la cer, la viața veșnică. Evanghelia se încheie cu aceste cuvinte pline de semnificație duhovnicească: „*Mulțimile, văzând acestea, s-au înspăimântat și au slăvit pe Dumnezeu, Care dă oamenilor asemenea putere*” (Matei 9, 8). Adică **a dat oamenilor puterea de-a vindeca, unită cu puterea de-a ierta păcatele.**

De fapt, **puterea însăși de a ierta păcatele este o putere de vindecare și de mântuire.** Domnul Iisus Hristos a dăruit ucenicilor Săi mai întâi **puterea de-a vindeca orice boală** și orice neputință: „*Chemând la Sine pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat lor putere asupra duhurilor celor necurate, ca să le scoată și să tămăduiască orice boală și orice neputință*” (Matei 10, 1). Iar mai târziu le-a dăruit și **puterea de-a ierta păcatele** care îmbolnăvesc sufletul omului, zicând: „*Oricâte veți lega pe pământ vor fi legate și în cer, și oricâte veți dezlega pe pământ vor fi dezlegate și în cer*” (Matei 18, 18); „*Căroră veți ierta păcatele, le vor fi iertate; și căroră le veți ține, vor fi ținute*” (Ioan 20, 23). Deci, **puterea dumnezeiască de a ierta păcatele a fost dăruită de Iisus Hristos ucenicilor Săi, iar prin ei, Bisericii Sale.** Astfel, în Biserică primim iertarea păcatelor prin Sfânta Taină a Spovedaniei și Sfânta Taină a Împărtășaniei, iar vindecarea de boli se dăruiește mai ales prin Sfânta Taină a Maslului sau a Ungerii bolnavilor cu untdelemn sfințit.

Boala trupului cheamă pe om să caute vindecarea sufletului

Sfânta Evangheligie ne mai arată însă și faptul că **Domnul Iisus Hristos cunoștea nu numai boala omului paralizat, ci și pocăința tainică a acestuia pentru păcatele sale.** Oamenii păcătuiesc foarte des, dar nu se pocăiesc de păcate foarte des, sau nu se pocăiesc de

bunăvoie, din inițiativă proprie. Însă *Dumnezeu, în iubirea Lui milostivă și vindecătoare de suflete, cheamă pe oameni la pocăință și îndreptare și prin faptul că îngăduie ca, pentru o vreme, oamenii să fie lipsiți de libertate, de sănătate, de bunuri materiale, de onoruri sociale, de prezența celor dragi sau de alte bucurii obișnuite. De aceea, uneori trecem prin necazuri, prin boli, prin încercări, care tainic ne îndeamnă sau ne cheamă să ne pocăim și să ne apropiem mai mult de Dumnezeu prin rugăciune și fapte bune, deoarece El este Izvorul vieții, al vindecării de boli, al eliberării de necazuri și al mântuirii de păcate și de moarte. Cuvântul „mântuire”, în limba greacă (*soteria*) și în limba latină (*salus*), înseamnă însănătoșire, salvare sau eliberare dintr-o situație grea. Deci, Domnul Iisus Hristos este Mântuitorul în înțelesul de Salvator sau Izbăvitor și Vindecător al oamenilor din starea de păcat, de boală și de moarte, prin unirea lor cu Dumnezeu Cel Sfânt și Veșnic viu. De aceea, în Sfânta și Marea Vineri cântăm, după slujba numită *Prohodul Domnului*, la procesiunea cu Sfântul Epitaf: „*Mergi la cer și te așază lângă Tatăl Creator, Tu ce lași în lume pace, Iisuse Salvator!*”*

Iisus Hristos este Duhovnicul și Doctorul desăvârșit

Iisus nu i-ar fi spus bolnavului paralizat: „*Îndrăznește, fiule! Iertate sunt păcatele tale!*” dacă nu ar fi cunoscut că *suferința cauzată de boală a trezit în acest bolnav pocăința, iar pocăința i-a întărit credința lui că numai Iisus îl poate vindeca. Domnul Iisus Hristos numește pe cineva fiu sau fiică numai când persoana umană respectivă are credință în puterea Lui dumnezeiască vindecătoare. Așadar, Domnul Iisus Hristos, unicul Duhovnic și Doctor desăvârșit, cunoscător nu numai al bolii trupului, ci și al bolii sufletului, nu numai al păcatelor omului, ci și al pocăinței lui, iartă pe slăbănogul care vine la El cu credință și-l*

consideră fiu duhovnicesc, arătându-i astfel iubirea părintească milostivă a lui Dumnezeu. Totuși, Iisus nu spune nimănui care sunt păcatele slăbănogului, pe care El le iartă, ci păstrează tainic sau în secret felul păcatelor săvârșite de cel iertat. Iisus nu spune ce fel de păcate a săvârșit omul paralizat, ci îi spune doar atât: „*Îndrăznește, fiule. Iertate sunt păcatele tale*”. Iisus Hristos Duhovnicul și Doctorul nu divulgă sau nu descoperă altora păcatele săvârșite de omul bolnav, pentru că El nu umilește pe cel ce singur se smerește și se pocăiește. El păstrează secretul păcatelor celui suferind, pentru că acesta a venit la El în stare de smerenie, pocăință și speranță de vindecare. Astfel Domnul Iisus Hristos nu diminuează demnitatea persoanei umane întristate de suferința bolii și de lacrimile pocăinței, ci o salvează și o înalță, o eliberează de povara sau robia păcatului și de durerea umilitoare a bolii.

*În cazul bolnavului din Capernaum, boala sa trupească văzută, adică paralizia lui fizică, era semnul unei boli sufletești nevăzute, și anume o slăbire a sufletului din cauza păcatului, o „legătură nedezlegată” a sufletului. Însă, prin pocăința sa personală tainică, tăcută, știută numai de Hristos-Dumnezeu și de el însuși, omul paralizat dorea mult să poată schimba starea sa de boală sufletească și trupească în stare de sănătate, venind cu speranță la Iisus Doctorul sufletelor și al trupurilor, Cel ce a vindecat o mulțime de bolnavi. Iar Domnul Iisus Hristos, după ce mai întâi iartă păcatele slăbănogului, îi spune acestuia: „*Ridică-te, ia-ți patul și mergi la casa ta!*” Înțelesul adânc al acestor cuvinte simple ale lui Iisus ar fi următorul: *după ce mai întâi te-am vindecat sufletește, acum te vindec și trupește. Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul, ți-a iertat păcatele, vindecându-ți astfel sufletul, și te-a înălțat la demnitatea de fiu duhovnicesc al Său, după har, iar apoi ți-a vindecat și trupul, dăruindu-ți libertatea de mișcare și puterea de comunicare și conlucrare cu cei apropiați sau cu cei ai casei tale.**

Din Evanghelia de azi vedem că Domnul Iisus Hristos știe dacă folosim încercările, necazurile sau bolile ca pe un *prilej de pocăință și apropiere de Dumnezeu* ori, dimpotrivă, acestea devin pentru noi prilej de cârtire și răzvrătire față de Dumnezeu. *Bolnavul paralizat din Capernaum s-a smerit pe sine prin suferință, s-a pocăit de păcate și a devenit un om credincios, care pentru vindecare nu mai conta pe nimeni și nimic, decât pe mila lui Dumnezeu.* Probabil că el încercase, la mulți doctori, să se vindece de boala trupului, dar nu a reușit. De ce? Deoarece *avea nevoie mai întâi de vindecarea sufletului.* De aceea, *în grea suferință unită cu multă speranță, bolnavul paralizat aștepta ca Dumnezeu să-l vindece, iar Iisus Dubovnicul și Doctorul îl aștepta tainic pe cel bolnav să vină la El. Milostiv și discret, Iisus Mântuitorul iartă, vindecă și ridică pe păcătosul bolnav și schimbă viața lui, dăruindu-i sănătate și bucurie, trezind totodată în oamenii din jur minunare și slăvire adusă lui Dumnezeu prezent și lucrător în Iisus (cf. Matei 9, 8).*

Credința celor ce ajută pe cel bolnav contribuie la vindecarea lui

Evanghelia de azi mai evidențiază încă un sens duhovnicesc, foarte folositor pentru viața credincioșilor din Biserică, și anume *credința puternică a celor care ajută pe cel bolnav.* Evanghelia spune că Iisus, „*văzând credința lor, a zis slăbănogului: Îndrăznește, fiule! Iertate sunt păcatele tale!*” (Matei 9, 2). Evanghelia nu spune: „*Iisus văzând credința lui*”, ci „*văzând credința lor*”. Desigur, avea și bolnavul credință, de aceea Iisus l-a numit „*fiu*”, dar Evanghelia ne arată că **Iisus a văzut mai întâi credința puternică a celor care l-au adus pe cel bolnav la El, și din acest motiv i-a zis celui bolnav: „Îndrăznește,**

fiule! Iertate sunt păcatele tale.”, iar puțin mai târziu i-a zis: „*Ridică-te, ia-ți patul și mergi la casa ta*”. Așadar, înțelegem că **Domnul Iisus Hristos prețuiește mult credința celor care ajută pe cel bolnav, fiind credință unită cu iubire milostivă și cu multă smerenie. Prin urmare, învățăm că Dumnezeu prețuiește mult credința celor din familia bolnavului, credința prietenilor lui, credința celor care îl ajută pe cel neputincios, credința tuturor celor milostivi și solidari cu cei aflați în suferință. La credința milostivă și smerită a acestora răspunde Dumnezeu cu iubirea Sa milostivă și vindecătoare, dătătoare de iertare și sănătate, de viață și bucurie.**

Într-un înțeles duhovnicesc, *cei ce au ajutat pe cel bolnav să vină la Iisus reprezintă Biserica, adică pe toți slujitorii și credincioșii Bisericii care ajută pe cei bolnavi.* Văzând credința Bisericii Sale, Hristos-Dumnezeu dăruiește vindecare sau alinare multor bolnavi care nu se mai pot ruga pentru ei înșiși sau nu mai pot veni singuri la biserică, ci sunt aduși de alții, sau zac în pat acasă ori în spital. De aceea, **la slujbele Bisericii sunt pomeniți zilnic cei bolnavi, iar în aproape toate spitalele din România se află capele sau paraclise, pentru ca să se roage aici preotul de caritate împreună cu cei bolnavi, și cu cei care vin să îi viziteze pe cei bolnavi.** Evanghelia de azi și rugăciunea Bisericii pentru cei bolnavi, inspirată de această Evanghelie, ne arată că **avem nevoie nu doar de credința și rugăciunea noastră proprie, ci și de credința și rugăciunea altora pentru noi.** De aceea, *trebuie să ne facem cât mai mulți prieteni rugători pentru noi și să aducem pomelnice la biserici și mănăstiri pentru ca preoții care slujesc aici să se roage pentru sănătatea și mântuirea noastră, dar mai ales pentru cei bolnavi. De asemenea, trebuie să-i învățăm pe copii și pe tineri să se roage pentru sănătatea și mântuirea părinților, fraților, profesorilor și colegilor lor, pentru bolnavi și săraci, pentru orfani și bătrâni, pentru toți oamenii neajutorați. Numai când învățăm să ne rugăm și să lucrăm nu doar*

pentru noi înșine, ci și pentru sănătatea și mântuirea altora, putem spune că avem o cultură sănătoasă a sufletului creștin.

Să fim solidari cu cei aflați în suferință

Când vedem că un om bolnav suferă mult, trebuie să ne gândim că și noi am putea fi cândva într-o situație asemănătoare. Prin urmare, *trebuie să arătăm iubire creștină celor suferinzi, să-i ajutăm, nu să-i judecăm. În fața suferinței altora, să ne întărim în credință și să sporim în iubire milostivă, rugându-ne cu smerenie și speranță pentru vindecarea lor.* De fapt, din iubire milostivă izvorâtă din credință fierbinte s-au înființat primele instituții de caritate sau filantropie creștină. *Astfel, Biserica a înființat primele bolnițe mai ales în mănăstiri, primele spitale și primele farmacii, a construit primele case de ajutorare a orfanilor, bătrânilor, bolnavilor, săracilor și pelerinilor.* Toate acestea sunt roduri ale Evangheliei iubirii lui Hristos pentru oameni în lucrarea socială a Bisericii și apoi a popoarelor sau statelor creștine. În acest sens, asistența socială a statelor europene, chiar și a celor secularizate, este de origine creștină.

Dumnezeu Cel Multmilostiv îngăduie uneori încercări, între care și bolile, ca noi să fim mai milostivi, mai ajutători, mai solidari și mai sensibili la suferințele altora. *Când dăm o mână de ajutor celor bolnavi, săraci și singuri, devenim și noi milostivi și iubitori de oameni ca Hristos-Domnul. Când lucrează în noi Duhul lui Hristos, devenim mâinile iubirii lui Hristos, Care, prin noi și prin alți oameni, îi ajută pe cei suferinzi și pe cei neajutorați.* Astfel lucrând, noi trăim adevărul că Biserica este Trupul tainic al lui Hristos, care prin lucrarea ei filantropică arată în lume iubirea milostivă a lui Hristos pentru oameni.

În această duminică, a *Vindecării slăbănogului din Capernaum*, ne gândim și la mulțimea medicilor competenți și conștiincioși, milostivi și generoși față de pacienții lor, la mulțimea asistenților și asistentelor medicale, la întreg personalul care în spitale și în centre de tratament ajută pe cei bolnavi, unind știința medicală cu bunătatea lor sufletească, pentru a alina suferința și a cultiva speranța și bucuria celor bolnavi.

Tuturor acestora să le arătăm multă prețuire și să rugăm pe Dumnezeu să-i binecuvânteze, dimpreună cu toți preoții duhovnici care aduc pe cei bolnavi la Hristos, pentru vindecare sufletească și trupească, spre slava lui Dumnezeu și bucuria Bisericii. Amin!

VINDECAREA A DOI ORBI

Duminica a 7-a după Rusalii
(Vindecarea a doi orbi și a unui mut din Capernaum)

CREDINȚA ÎN HRISTOS ADUCE VINDECARE

„În vremea aceea, pe când trecea Iisus, doi orbi se țineau după El, strigând și zicând: Miluiește-ne pe noi, Fiule al lui David! Iar după ce a intrat în casă, au venit la El orbii și Iisus i-a întrebat: Credeți că pot să fac Eu aceasta? Zis-au Lui: Da, Doamne! Atunci S-a atins de ochii lor, zicând:

După credința voastră fie vouă! Și s-au deschis ochii lor. Iar Iisus le-a poruncit cu asprime, zicând: Vedeti, nimeni să nu știe. Dar ei, ieșind, L-au vestit în tot ținutul acela. Și, plecând ei, iată au adus la El un om mut, având demon. Și, fiind scos demonul, mutul a grăit. Iar mulțimile se minunau, zicând: Niciodată nu s-a văzut așa ceva în Israel. Dar fariseii ziceau: Cu domnul demonilor scoate pe demoni. Și Iisus străbătea toate cetățile și satele, învățând în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia Împărăției și vindecând toată boala și toată neputința în popor” (Matei 9, 27-35).

Evanghelia care se citește la Sfânta Liturghie în *Duminica a 7-a după Rusalii* înfățișează două *vindecări minunate săvârșite de Mântuitorul Iisus Hristos asupra a doi orbi și a unui mut*. Cu toate că Sfântul Evanghelist Matei prezintă foarte succint aceste minuni, prezentarea sa conține multe și profunde înțelesuri, deosebit de folositoare vieții noastre duhovnicești.

În prim-plan este prezentată *vindecarea a doi orbi* care, auzind de minunile săvârșite de Domnul Iisus Hristos, Îl urmau și Îi cereau cu stăruință să-i vindece. Ca și în alte cazuri, **Domnul Iisus Hristos arată importanța credinței în primirea vindecării**. De aceea, El îi întrebă pe cei doi orbi: „*Credeți că pot să fac Eu aceasta?*” (Matei 9, 28). Iar ei au răspuns: „*Da, Doamne!*” Atunci Iisus a zis către ei: „*După credința voastră fie vouă*” (Matei 9, 29). Și în clipa aceea „*s-au deschis ochii lor*” (Matei 9, 30).

Mărturisirea credinței este cerută celor care pot să o facă

După vindecarea celor doi orbi din Capernaum, ne spune Evanghelia, îndată „*au adus la El un om mut, având demon. Și, fiind scos demonul, mutul a grăit*” (Matei 9, 32-33).

Vedem că Mântuitorul Iisus Hristos Se comportă diferit în cele două vindecări consecutive. El așteaptă mărturisirea credinței, în cazul celor doi orbi, înainte de a-i vindeca, dar nu și de la mutul demonizat, care a fost tămăduit imediat ce a fost adus la Iisus. De ce? Pentru că mutul nu putea mărturisi credința sa, nu doar pentru că era mut, ci și pentru că nu mai gândea și nu mai era responsabil el însuși de ceea ce făcea, fiind condus de un duh rău care pusese stăpânire pe el. Ca și în alte situații similare relatate de Sfintele Evanghelii (cf. Matei 8, 28-34), vedem aici drama omului stăpânit de diavol, căruia i-au fost confiscate gândirea, vocea și voința de un duh rău. Din acest motiv, Domnul Iisus Hristos n-a mai cerut mutului demonizat mărturisirea credinței sale, ci, din iubire milostivă pentru oameni, i-a redat acestuia sănătatea trupească și sufletească. În cazul omului mut, au fost suficiente credința și dragostea de aproapele ale celor care l-au adus pe acesta la Iisus și care au crezut că numai El îl poate vindeca.

Orbii vindecați binevestesc minunea vindecării

După ce a vindecat pe cei doi orbi, Domnul Iisus Hristos „le-a poruncit cu asprime, zicând: *Vedeți, nimeni să nu știe. Dar ei, ieșind, L-au vestit în tot ținutul acela*” (Matei 9, 30-31). Înțelegem, așadar, că, mai întâi, Iisus cere credință celor doi orbi, iar, după ce i-a vindecat, le poruncește să nu spună nimănui că El i-a vindecat, adică să nu-L laude pe El, Vindecătorul lor.

De ce a făcut aceasta? Ca să ne dea nouă pildă de smerenie, ca, după ce am săvârșit binele, să nu ne mândrim cu fapta bună, nici să așteptăm laude de la oameni pentru binele pe care l-am făcut lor. Când Domnul Iisus Hristos le cere celor doi orbi să nu spună nimănui nimic despre vindecarea lor, El arată, de fapt, smerenia Sa.

(Sfântul Isaac Sirul spune despre smerenie că este „*haina lui Dumnezeu. Căci, Cuvântul Întrupându-Se, pe ea a îmbrăcat-o și prin ea ne-a vorbit nouă, în trupul nostru*”).

Însă cei doi orbi vindecați de Iisus nu au împlinit porunca primită de la El, ci, *plini de bucurie și de recunoștință, au vestit în toate părțile Capernaumului că Iisus i-a vindecat de orbire.*

În doar câteva versete, Evanghelia acestei duminici ne prezintă, în același timp, **smerenia Domnului Iisus Hristos și recunoștința celor doi orbi vindecați.** După ce acești doi oameni bolnavi au suferit ani în șir întunericul orbirii, acum, vindecați fiind, **au binevestit cu bucurie și recunoștință numele lui Iisus, Vindecătorul lor.** Prin fapta lor de recunoștință ei i-au luminat duhovnicește atât pe contemporanii lor, cât și zecile de generații care au citit sau au ascultat această Sfântă Evangheligie, arătând tuturor că *recunoștința este o datorie elementară și o comportare firească și sănătoasă a omului căruia i s-a făcut un bine.*

Ce învățăm din Evanghelia de azi? **În primul rând, din atitudinea Domnului Iisus Hristos învățăm că El ascultă rugăciunea celor infirmi sau bolnavi.**

În al doilea rând, învățăm că trebuie să avem credință tare pentru a primi ajutorul lui Dumnezeu, atunci când Îi cerem ajutorul. Desigur, cei doi orbi aveau credință, din moment ce stăruiau atât de mult ca să fie vindecați. Însă pentru că Domnul Iisus Hristos voia să arate tuturor celor prezenți că **este necesară credință puternică în Dumnezeu când cerem de la El o binefacere, i-a întrebat pe acești orbi dacă au credință.**

Iar de la acești doi orbi vindecați de Iisus învățăm să ne rugăm cu stăruință, pentru a dobândi ceea ce ne lipsește. Lipsurile și infirmitățile ne îndeamnă să descoperim sensul existenței noastre și să înțelegem că viața și sănătatea sunt daruri de la Dumnezeu, că nu noi ne-am dăruit viață, că nu noi ne-am dăruit vederea, ci pe toate acestea le-am primit

ca daruri de la Dumnezeu. Noi nu știm cât de mare este valoarea darului vieții și al sănătății trupului decât atunci când acestea ne lipsesc. Cei doi orbi din Capernaum devin pentru noi dascăli ai rugăciunii stăruitoare, ai credinței puternice și ai recunoștinței spontane. După ce au fost vindecați, cei doi orbi au devenit misionari ai credinței, adică vestitori ai iubirii milostive a lui Dumnezeu. Învățăm și noi, așadar, de la aceștia că trebuie să avem credință tare când trecem prin încercări și să cerem cu stăruință lui Dumnezeu să ne ajute, să ne vindece de orice boală și de orice neputință. Însă, după ce am primit binefacerea sau vindecarea dorită, trebuie să-I mulțumim lui Dumnezeu, să-I arătăm recunoștință, să-L mărturisim pe El ca fiind Binefăcătorul, Doctorul și Mântuitorul sufletelor și al trupurilor noastre.

Poporul se minuna și se bucura de lucrarea vindecătoare a lui Iisus, însă fariseii invidiau pe Iisus și-L defăimau

Din Evanghelia acestei Duminici a 7-a după Rusalii aflăm că *mulțimile se minunau*, deoarece niciodată nu mai văzuseră o putere vindecătoare ca aceea a Domnului Iisus Hristos. Pe de altă parte, *fariseii Îl invidiau pe Iisus*, pentru că El avea mai multă popularitate decât ei. De aceea ziceau cu invidie și răutate în suflet că Iisus scoate demonii cu domnul demonilor. Așadar, *în timp ce poporul se bucura că Hristos vindecă pe cei bolnavi, fariseii se întristau. Din cauza răutății lor, ei nu se puteau bucura de iubirea milostivă pe care o arată Iisus Hristos oamenilor suferinzi. Deci, din invidie și răutate, fariseii Îl denigrău pe Iisus, Îl calomniau și răstălmăceau lucrarea Lui, dându-i un sens negativ și spunând că El alungă pe demoni cu putere demonică. De fapt, boala invidiei fariseilor, fiind una ascunsă în suflet, era mai grea decât orbirea trupească a celor doi orbi din Capernaum și decât mușenia*

omului chinuit de diavol. De ce? Deoarece ea este potrivnică binelui săvârșit. Din acest motiv, vindecarea de orbire și muțenie a celor trei bolnavi a sporit boala invidiei fariseilor care-L urau pe Iisus.

Referindu-se la patima invidiei, Sfântul Ioan Gură de Aur zice:

„Nu este păcat mai rău decât invidia. Desfrânatul, chiar dacă simte oarecare plăcere, săvârșește păcatul în scurtă vreme; invidiosul însă se chinuie și se pedepsește pe sine însuși înaintea celui invidiat, iar păcatul lui nu încetează niciodată, ci lucrează neconținut. După cum porcul se bucură de mocirlă, iar diavolul de vătămarea noastră, tot așa și invidiosul se bucură de răul semenului său. Atunci se liniștește și răsufală ușurat, când peste semenul său a venit un necaz sau o rușine; socotește nenorocirile altora propriile sale bucurii, iar fericirea și bunăstarea altora, propria sa nenorocire. Nu urmărește să aibă el bucurie, ci semenul său să aibă necazuri și scârbe. Nu merită, oare, să lovești cu pietre și să stâlcești în bătai pe acești oameni ca pe câinii turbați, ca pe diavolii afurisiți și ca pe iele? După cum unii gândaci se hrănesc cu murdărie omenească, tot așa și invidioșii se hrănesc cu nenorocirile altora: sunt dușmanii și vrăjmașii oamenilor. Celorlalți oameni le e milă când se junghie un animal; dar tu, invidiosule, devii fiară, tremuri, te îngălbenesti la față când vezi că unui om îi merge bine” (Omilia la Matei, Omilia XL).

Iar în altă parte, același Sfânt Părinte zice:

„După cum viermele născut de lemn mănâncă mai întâi lemnul care l-a născut, tot așa și invidia strică mai întâi sufletul celui care a născut-o și aduce peste cel invidiat cu totul altceva decât dorește. Nu mi te uita, iubite, ce se întâmplă celor invidiați la început, ci privește sfârșitul. Gândește-te că răutatea celor ce invidiază aduce mai mare strălucire celor invidiați. Cei invidiați atrag pe Dumnezeu în ajutor și se bucură de harul Cel de sus, iar invidiosul, lipsit de acest har, cade ușor în mâna tuturor și, înainte de a fi biruit de dușmani, e biruit de propria lui patimă, pentru că, mâncat ca de niște fâlci nevăzute, ajunge, ca să spun

așa, de se îneacă. Cunoscând, dar, acestea, să fugim, vă rog, de vătămarea acestei patimi, să o izgonim cu toată puterea din sufletul nostru. Este mai pierzătoare decât toate patimile; ne vatămă însăși mântuirea noastră. Diavolul este izvoditorul ei” (Omilii la Facere, Omilia XLVI).

Ca o concluzie privind gravitatea invidiei, Sfântul Ioan Gură de Aur constată zicând:

„Chiar de ar face cineva minuni, chiar de ar trăi în feciorie, chiar de ar posti, chiar de s-ar culca jos pe pământ, și prin aceste virtuți ar ajunge la înălțimea ingerilor, totuși pentru o asemenea faptă (a invidiei) va fi mai pângărit decât curvarii și preacurvarii și mai nelegiuit decât tâlharii și profanatorii de morminte” (Omilii la Epistola către Romani a Sfântului Apostol Pavel, Omilia VII).

Hristos merge spre cei bolnavi pentru a-i vindeca

Evanghelia de astăzi se încheie cu următoarele cuvinte: *„Iisus străbătea toate cetățile și satele, învățând în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia Împărăției și vindecând toată boala și toată neputința în popor” (Matei 9, 35).* Observăm din Sfintele Evanghelii că **puterea vindecătoare a Mântuitorului însoțește întreaga Sa misiune.** De asemenea, vedem că *El cutreieră cetăți și sate, merge să vindece bolnavii din popor, nu așteaptă pe toți să vină la El, în Capernaum.*

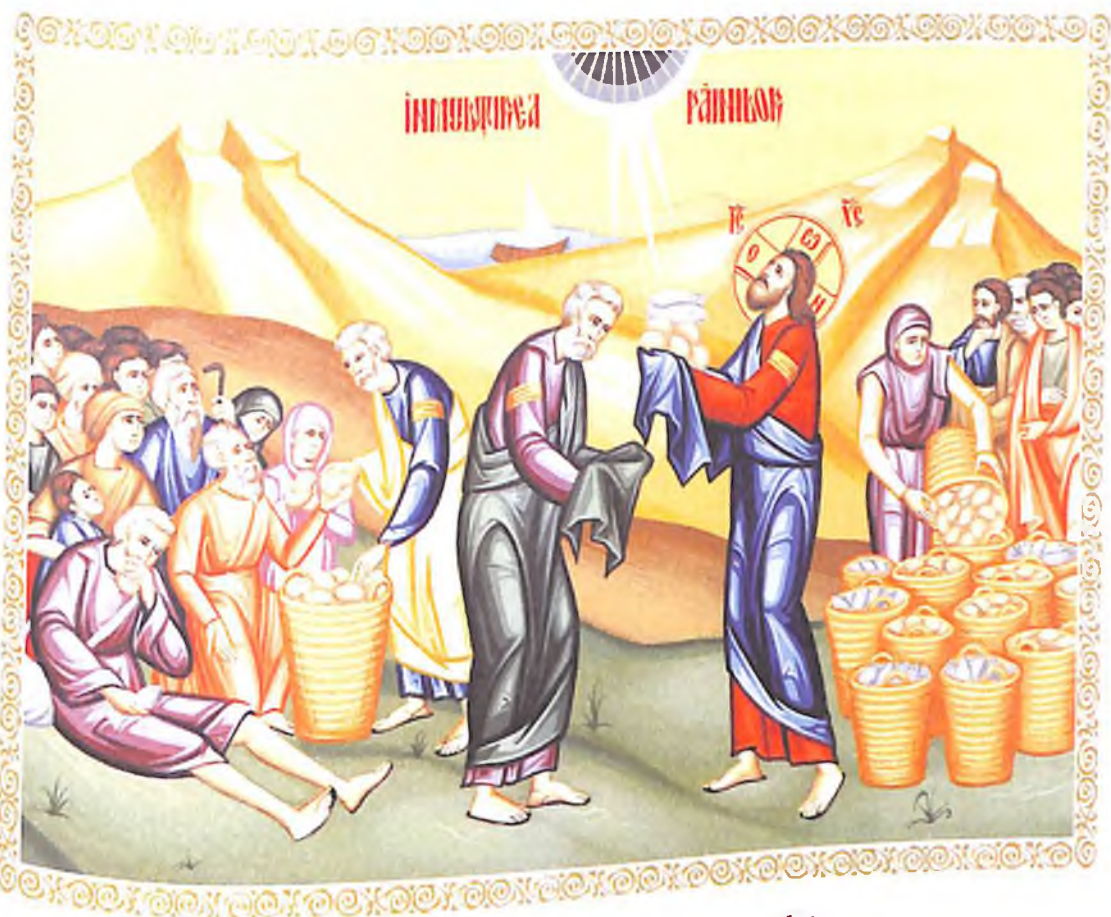
Domnul Iisus Hristos binevestește mai întâi El Însuși Evanghelia Împărăției cerurilor și apoi trimite și pe ucenicii Săi, arătându-le cum trebuie să binevestească Evanghelia. *Atât în cazul Domnului Iisus, cât și în cazul ucenicilor Săi, binevestirea Evangheliei a fost însoțită de vindecări miraculoase și de eliberarea oamenilor posedați de diavoli.* Prin aceasta noi învățăm permanent că **Biserica lui Hristos, alături de predicarea cuvântului Evanghelic, trebuie să săvârșească și faptele**

credinței evanghelice, să aline suferința, să-i ajute pe oameni să se elibereze de durere, de necazuri, de ispite, de orice legături care îngreuiază și întristează viața lor.

Evanghelia acestei duminici ne îndeamnă și pe noi să-i ajutăm pe cei bolnavi și întristați. Astfel, *suntem îndemnați să devenim mai mult Trupul Său tainic, adică Biserica, să devenim mâinile iubirii milostive a lui Iisus prin dărnicia noastră, pentru a aduce mângâiere celor bolnavi, flămânzi, săraci și tuturor celor care cer ajutorul lui Dumnezeu. De fapt, Dumnezeu dăruiește ajutorul Său celor în nevoi folosind adesea mâinile milostive ale celor care ascultă Evanghelia lui Hristos și împlinesc poruncile Lui săvârșind fapte bune pentru oamenii aflați în nevoi.*

Să ne ajute Bunul Dumnezeu să simțim bucuria și chemarea sfântă de a fi mâinile iubirii milostive a lui Hristos, care ajută pe semenii noștri aflați în suferință, în necazuri, în singurătate și în deznădejde. Numai așa simțim că Evanghelia iubirii lui Hristos este Evanghelia mântuirii și a vieții sfinte din Împărăția cerurilor, spre slava Preasfintei Treimi și binele oamenilor. Amin!

Duminica a 8-a după Rusalii
(Înmulțirea pâinilor)

DARURILE SE ÎNMULȚESC PRIN BINECUVÂNTARE

„În vremea aceea Iisus a văzut mulțimea de oameni și I s-a făcut milă de ei și a vindecat pe bolnavii lor. Iar când s-a făcut seară, ucenicii au venit la El și I-au zis: Locul este pustiu și vremea, iată, a trecut; deci, dă drumul mulțimilor ca să se ducă în sate să-și cumpere mâncare. Iisus însă le-a

răspuns: N-au trebuință să se ducă; dați-le voi să mănânce. Iar ei I-au zis: Nu avem aici decât cinci pâini și doi pești. Și El a zis: Aduceți-Mi-le aici. Și poruncind să se așeze mulțimile pe iarbă și luând cele cinci pâini și cei doi pești și privind la cer, a binecuvântat și, frângând, a dat ucenicilor pâinile, iar ucenicii, mulțimilor. Și au mâncat toți și s-au săturat și au strâns rămășițele de fărâmituri, douăsprezece coșuri pline. Iar cei ce mâncaseră erau ca la cinci mii de bărbați, afară de femei și de copii. Și îndată Iisus a silit pe ucenici să intre în corabie și să treacă înaintea Lui pe țărmul celălalt, până ce El va da drumul mulțimilor” (Matei 14, 14-22).

Evanghelia Duminicii a 8-a după Rusalii ne prezintă înmulțirea pâinilor și a peștilor de către Domnul Iisus Hristos, pentru a ne învăța că darurile se înmulțesc prin binecuvântare.

În Evanghelia după Matei, Iisus vindecă pe bolnavii aflați în mulțimea de oameni, iar apoi săvârșește minunea înmulțirii pâinilor și a peștilor. Însă Evangheliile după Marcu și Luca precizează că, înainte de vindecarea bolnavilor și înmulțirea pâinilor, Iisus „a început să-i învețe multe” (Marcu 6, 34) și „le vorbea despre Împărăția lui Dumnezeu” (Luca 9, 11). Așadar, Domnul Iisus Hristos oferă celor veniți la El mai întâi hrană pentru suflet, vindecare de boli și apoi hrană pentru trup. Mulțimile de oameni au venit la Iisus pentru a asculta cuvântul Lui și pentru a primi de la El vindecare de boli. După ce Domnul Iisus Hristos a binevestit mulțimilor Evanghelia mântuirii sau a vieții veșnice și a vindecat pe cei bolnavi aduși la El, ucenicii Lui I-au cerut să dea drumul mulțimilor „ca să se ducă în sate să-și cumpere mâncare” (Matei 14, 15). El însă le răspunde ucenicilor,

zicând: „*dați-le voi să mănânce*” (Matei 14, 16). Atunci ucenicii I-au spus că au doar *cinci pâini și doi pești*. Domnul Iisus Hristos, luând cele primite de la ucenicii Săi și, privind la cer, le-a binecuvântat și apoi le-a dat ucenicilor pentru ca ei să le împartă mulțimilor care așteptau în cete șezând pe iarbă. Astfel mulțimile au primit pâine și pește. Evanghelia spune că s-au săturat *ca la cinci mii de bărbați, afară de femei și de copii* (Matei 14, 21), iar fărâmiturile care au rămas au fost adunate în douăsprezece coșuri arătând că de fapt mulțimile s-au săturat și încă a mai rămas ceva ca rezultat al înmulțirii celor cinci pâini și a celor doi pești.

Să ne hrănim mai întâi cu ascultarea cuvântului lui Dumnezeu și apoi cu hrana materială

Primul îndemn al Evangheliei de astăzi este acesta: **să hrănim mai întâi sufletul nostru cu ascultarea cuvântului lui Dumnezeu și să cerem de la Hristos vindecare sufletească și trupească**. Din acest motiv, Biserica Ortodoxă a rânduit *să postim, adică să nu mâncăm și să nu bem nimic înainte de-a participa la Sfânta Liturghie, pentru ca mai întâi să ne hrănim sufletul ascultând cuvântul lui Dumnezeu din Sfânta Evanghelie și apoi să ne împărtășim cu Hristos-Domnul din Sfânta Euharistie, „spre vindecarea sufletului și a trupului, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci”*. Astfel, arătăm că *omul este în primul rând ființă spirituală, având suflet nemuritor, chemat la viață cerească veșnică, deși este purtător de trup material, viețuitor pe pământ, muritor și trecător*. Însă, din cauza păcatului, trupul omului a devenit muritor prin despărțirea sa de suflet. Totuși, trupul este chemat la sfințire, dar sfințirea omului se face mai întâi ca sfințire a sufletului, iar din sufletul sfințit se transmite binecuvântarea și sfințenia lui Dumnezeu și

trupului, pentru că astfel trupul muritor se pregătește pentru învierea cea de obște în Ziua de Apoi.

Deci, **omul este o ființă spirituală, dar purtătoare de trup, adică este o ființă rațională, liberă și iubitoare compusă din suflet și trup.** Prin urmare, trupul se hrănește cu produse materiale, dar sufletul omului se hrănește spiritual cu sensurile sau înțeleșurile spirituale privind scopul final al vieții omului pe pământ, și anume **dobândirea vieții veșnice.** *Când Domnul Iisus Hristos predică Evanghelia mântuirii sau a Împărăției cerurilor, El de fapt ne descoperă taina vieții veșnice la care este chemat omul creat după chipul lui Dumnezeu Cel Veșnic viu. Prin urmare, în fiecare zi și mai ales în duminici și sărbători, trebuie să ne hrănim sufletul cu semințele înțeleșurilor dumnezeiești ale Sfintelor Scripturi, ale Sfintelor Taine și ale sfintelor slujbe din Biserică.*

Opera socială a Bisericii izvorăște din Sfânta Evanghelie și din Sfânta Liturghie

În al doilea rând, *învățăm din Evanghelia de astăzi că Domnul Iisus Hristos distinge, dar nu desparte hrana duhovnicească de cea trupească. El dă întâietate hranei sufletești, dar nu uită că omul este și trup, care nu trebuie disprețuit, ci trebuie îngrijit.* Astfel, când ucenicii Săi au intervenit ca El să elibereze mulțimile, pentru ca oamenii să-și cumpere ceva de mâncare din satele vecine, atunci Iisus le-a zis: „*dați-le voi să mănânce*” (Matei 14, 16). Din aceasta învățăm că ucenicii lui Hristos, și deci **Biserica întreagă, trebuie să aibă milă de cei flămânzi, insetați sau aflați în nevoi.** Ucenicii lui Iisus voiau să-I spună că nu sunt pregătiți pentru a hrăni mii de oameni. Însă Domnul Iisus, după ce află de la ucenicii Săi că au găsit în mulțime *cinci pâini și doi pești*, a cerut ca *acest puțin să fie adus la El.* Apoi, Iisus a binecuvântat cele cinci pâini

împreună cu cei doi pești, le-a dat ucenicilor, iar ucenicii le-au împărțit mulțimilor. *Îndată acest dar mic s-a înmulțit în mod minunat, încât din el s-au hrănit cinci mii de bărbați, afară de femei și copii.* Prin aceasta vedem că *orice dar pe care îl aducem la biserică, oricât de mic sau de puțin ar fi acesta, când este binecuvântat de Hristos, devine o bucurie mare pentru mulți oameni.* De aceea, creștinii, încă din veacurile primare, s-au obișnuit să aducă în dar la biserică spre binecuvântare, *pe lângă pâinile (prescurile) pentru Euharistie, și alimente sau îmbrăcăminte pentru cei săraci și bolnavi. Așa s-a dezvoltat, deodată cu Liturghia euharistică, și filantropia socială, adică împreună cu rugăciunea comună din biserică, s-a organizat și fapta cea bună de ajutorare a celor nevoiași.* Prin urmare, lucrarea filantropică sau opera de caritate a Bisericii își are rădăcina în iubirea milostivă a lui Dumnezeu arătată oamenilor în și prin Iisus Hristos. De fapt, toată opera socială a Bisericii izvorăște din Sfânta Evanghelie și din Sfânta Liturghie. *Toată filantropia creștină sau iubirea milostivă și smerită a Bisericii față de oameni izvorăște din legătura duhovnicească a creștinilor cu Fiul lui Dumnezeu, Care S-a făcut om din iubire pentru oameni și pentru mântuirea lor.* Cu alte cuvinte, Biserica nu desparte lucrarea socială de cea spirituală, nici nu limitează lucrarea spirituală doar la rugăciune, ci o extinde în acțiune, în fapta cea bună, milostivă, izvorâtă din iubirea smerită și darnică.

Darul adus de unii oameni la biserică primește binecuvântarea lui Dumnezeu și devine bucurie pentru comunitate

Cele cinci pâini pe care cineva le-a adus cu sine la întâlnirea mulțimilor de oameni cu Iisus Hristos au devenit simbolul pâinilor sau prescurilor aduse la biserică pentru Proscomidie, adică pentru pregătirea Sfintei Liturghii. Ele mai simbolizează și cele cinci pâini pe care

preotul le binecuvântează împreună cu *grâul, untdelemnul și vinul* la slujba numită **Litie**, care se săvârșește în cadrul Vecerniei Mari, pentru a cere lui Dumnezeu *să le înmulțească în parohia sau mănăstirea respectivă, în eparhia și în țara respectivă, precum și în lumea întreagă.*

Din această Evanghelia învățăm că darul pe care îl aducem la biserică devine bucurie pentru toți oamenii care se hrănesc din darurile lui Dumnezeu. *Rostul acestui mic dar de recunoștință sau mulțumire adus la biserică este să ne învețe cât de mult valorează darul vieții și mulțimea darurilor pe care Dumnezeu ni le dăruiește când recolta este bogată, când roadele pământului devin imbelșugate.*

Ceea ce aducem noi la întâlnirea noastră cu Hristos în biserică și se binecuvântează devine binecuvântare nu doar pentru cei ce aduc darurile, ci și pentru toți cei care le primesc. Când însă primim daruri materiale trecătoare, necesare vieții trupului, să nu uităm totuși darurile duhovnicești netrecătoare, prin care hrănim sufletul nostru nemuritor.

Evanghelia ne îndeamnă să trăim în prezența binecuvântării lui Hristos, căutându-L pe El, hrănindu-ne spiritual cu lumina cuvintelor din Evanghelia Sa, pentru că ele sunt *duh și viață* (cf. Ioan 6, 63). Prin urmare, *cuvântul lui Dumnezeu binevestit oamenilor nu este simplă informație, ci este relație vie, legătură vie a omului cu Dumnezeu.* De aceea, Cuvântul Evangheliei este dătător de viață, de lumină, de putere, de bucurie, de pace, fiind de fapt o *pregustare a dreptății, păcii și bucuriei în Duhul Sfânt din Împărăția lui Dumnezeu* (cf. Romani 14, 17).

Minunile lui Hristos, semne ale iubirii Sale sfinte și milostive

Din Evanghelia de astăzi mai învățăm și faptul că **Domnul Iisus Hristos înmulțește cele cinci pâini și cei doi pești, dar nu**

arată oamenilor grămezi mari de pâine și de pești. El nu săvârșește minuni pentru a impresiona sau a intimida pe oameni, ori pentru a fi lăudat de oameni. Domnul Iisus săvârșește minuni din iubire sfântă și milostivă, ca să ajute pe oameni, să-i întărească în credință și în iubire. De aceea, trebuie subliniat că *minunea înmulțirii pâinilor și peștilor se săvârșește pe când pâinile și cei doi pești se dăruiesc, adică se împart sau se distribuie*. Nimeni din cei prezenți nu a văzut cantități imense de pâini și de pești într-un singur loc, tocmai pentru că *pâinile și peștii se înmulțeau pe când hrana aceasta era distribuită sau dăruită oamenilor*. Prin urmare, **Dumnezeu nu înmulțește darurile ca noi să le acumulăm în rezerve mari, ca pe o falsă siguranță a noastră bazată pe lucruri materiale, ci adevărata minune se săvârșește pentru a fi cultivată comuniunea de iubire între Dumnezeu și oameni, precum și dărnicia oamenilor întreolaltă.** „Dăruind vei dobândi”, spunea foarte frumos Părintele Nicolae Steinhardt de la Mănăstirea Rohia. Deci, când dăruim altora, cu iubire milostivă și cu smerenie, hrană, haine sau bani, deși *se golește parțial cămara sau punga noastră, totuși se umple inima noastră de bucuria duhovnicească a harului lui Dumnezeu Cel milostiv*. Astfel, **prin dărnicie, ajungem la așezarea cu Dumnezeu Cel milostiv**, potrivit poruncii Domnului Iisus Hristos: „*Fiiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv*” (Luca 6, 36). Aici vedem că dacă cineva dăruiește daruri cuiva primește în schimb darul iubirii milostive asemenea lui Dumnezeu Cel milostiv. Deci, rostul acestor lucrări duhovnicești filantropice nu este cultivarea imaginii personale în societate, adică nu oferim ceva ca să avem o imagine mai bună în lume, ci cultivăm iubirea milostivă în sufletul nostru pentru a deveni mâinile iubirii milostive a lui Dumnezeu.

În timpul Sfintei Liturghii ortodoxe, după sfințirea darurilor, ceea ce a rămas din prescurile aduse de credincioși pentru pregătirea Sfintei Euharistii *se binecuvântează și apoi se împarte tuturor*, atât celor

ce s-au împărtășit cu Trupul și Sângele Domnului, cât și celorlalți ortodocși participanți la Sfânta Liturghie, dacă au postit înainte de a veni la Sfânta Liturghie. Iar *pâinea aceasta binecuvântată, numită anaforă, ne aduce aminte de minunea înmulțirii pâinilor și a celor doi pești pe care Mântuitorul a săvârșit-o potrivit Evangheliei de astăzi, pentru a ne îndemna să fim darnici și să cultivăm comuniunea și ospitalitatea, ca răspuns al nostru la iubirea milostivă a lui Dumnezeu.*

Înmulțirea pâinilor, prefigurare a Sfintei Euharistii

Există, desigur, un înțeles duhovnicesc și mai adânc al acestei Evanghelii, și anume *înmulțirea pâinilor de către Mântuitorul Iisus Hristos ne trimite și la Taina Sfintei Euharistii, prin care se manifestă iubirea nemărginită și veșnică a lui Hristos pentru lume.* În Liturghia euharistică ortodoxă, la puțin timp după sfințirea Darurilor euharistice (a pâinii și vinului), preotul ridică *Sfântul Agneț* și zice: „*Se frânge și Se împarte (dăruiește) Mielul lui Dumnezeu, Cel ce Se frânge și nu Se desparte (divide), Cel ce Se mănâncă pururea și niciodată nu Se sfârșește, ci pe cei ce se împărtășesc îi sfințește*” (*Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur*). Deși ne împărtășim doar cu o părticică din Trupul lui Hristos, primim totuși pe Hristos întreg. Cu alte cuvinte, **Hristos nu Se divide ca Persoană când Se dăruiește euharistic mulțimii credincioșilor. În fiecare părticică din Sfântul Său Trup este prezent, prin harul Duhului Sfânt, Hristos întreg.** Acest adevăr îl arată chiar Sfânta Evanghelie după Ioan, când Hristos-Domnul spune: „*Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el*” (Ioan 6, 56). *Când ne împărtășim, primim Ceva, adică Sfântul Trup și Sfântul Sânge ale lui Hristos, dar ne unim cu Cineva, cu Hristos. Așadar, prin Sfânta*

Euharistie nu ni se dăruiește ceva trecător, ci ni se împărtășește viața veșnică sau iubirea veșnică a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. De aceea El spune: „Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi” (Ioan 6, 54). Din acest motiv, când credincioșii se împărtășesc cu Sfânta Euharistie, se cântă la strană: „Trupul lui Hristos primiți și din izvorul cel fără de moarte gustați”. Când ne împărtășim cu Trupul și Sângele lui Hristos din Sfânta Euharistie, Îl primim pe Hristos Însuși, ca El să devină Viața vieții noastre, arvuna învierii noastre și a vieții veșnice. Pâinea și vinul sunt elemente materiale limitate și trecătoare, dar ceea ce se oferă prin pâinea prefăcută (schimbată) de Duhul Sfânt în Trupul lui Hristos și prin vinul prefăcut în Sângele lui Hristos sunt sfinte daruri cerești, netrecătoare, adică sunt viața lui Hristos Cel Veșnic împărtășită oamenilor, acum în arvună, iar la A Doua Sa venire, în plinătate.

Cum trebuie să folosim darurile binecuvântate de Dumnezeu?

Mai reținem din Evanghelia de astăzi și un aspect deosebit de semnificativ pentru viața noastră, și anume *cum trebuie să folosim darurile binecuvântate de Dumnezeu*. După ce s-au săturat mulțimile, rămășițele de hrană, adică fărâmiturile, au fost adunate în 12 coșuri. Acest fapt simbolizează adevărul că Dumnezeu dăruiește hrană poporului Său, celor 12 triburi ale lui Israel, dacă ascultă cuvântul Său, dar și Bisericii celor 12 Apostoli. Însă, pe lângă această semnificație spirituală, *Evanghelia ne mai arată și una economică, în sensul că pâinea care prisosește nu trebuie aruncată sau risipită și neglijată, ci trebuie adunată, păstrată și folosită în mod deplin sau chibzuit, fără risipă*. Astfel, *Evanghelia ne învață*

să fim economi și cuviincioși, să prețuim darurile lui Dumnezeu chiar și atunci când avem belșug de lucruri materiale. De asemenea, *locul din natură sau spațiul unde ne-am hrănit trebuie lăsat curat și frumos, nu murdărit sau urățit cu resturi de alimente aruncate pe jos și părăsite. Chiar și în relație cu materia, omul trebuie să aibă o atitudine spirituală, rațională și responsabilă, pentru că darurile materiale au ca scop cultivarea comuniunii de iubire față de Dumnezeu și de oameni.*

Prin urmare, *Evanghelia de astăzi ne cheamă la împărtășirea din darurile lui Dumnezeu, arătând recunoștință și în același timp grijă deosebită față de darurile lui Dumnezeu, care, chiar dacă ne prisosesc, nu trebuie risipite, ci economisite cu responsabilitate.* Din păcate, astăzi există unii oameni care au belșug de lucruri materiale, dar le risipesc cu multă ușurință și nepăsare, în timp ce alți oameni mor de foame. În acest sens, cineva se ruga cu aceste cuvinte: „*Dă, Doamne, pâine celor flămânzi, și foame de Tine celor ce au prea multă pâine!*”

Să ne ajute Preamilostivul Dumnezeu să învățăm din *Evanghelia de astăzi că mai întâi trebuie să ne hrănim sufletul duhovnicește și apoi să căutăm vindecarea trupului și hrană pentru trup.* În al doilea rând, trebuie să învățăm că *opera social-filantropică a Bisericii s-a dezvoltat din Evanghelia iubirii milostive a lui Hristos și din Sfânta Liturghie euharistică.* În al treilea rând, mai învățăm din *Evanghelia de astăzi că darurile binecuvântate aduse de unii la biserică devin bucurie pentru întreaga comunitate.* În al patrulea rând, învățăm că *aceste înțelesuri duhovnicești din Evanghelia de astăzi au intrat sub o formă liturgică și un comportament personal responsabil în tradiția Bisericii și în același timp în comportamentul creștinului, care se bucură de binecuvântarea lui Dumnezeu și prețuiește darurile primite de la El, spre slava Preasfintei Treimi și spre a noastră mântuire. Amin!*

Duminica a 9-a după Rusalii
(Umblarea pe mare a Mântuitorului și potolirea furtunii)

CREDINȚA PUTERNICĂ ÎNVINGE ÎNCERCĂRILE VIETȚII

„În vremea aceea Iisus a silit pe ucenici să intre în corabie și să treacă înaintea Lui pe țărmul celălalt, până ce va da drumul mulțimilor. Iar El, dând drumul mulțimilor, S-a suit în munte, ca să Se roage deosebi. Și făcându-se seară, era singur acolo. Iar corabia era deja în mijlocul mării,

fiind învăluită de valuri, căci vântul era împotriva. Iar la a patra strajă din noapte, a venit la ei Iisus, umblând pe mare. Văzându-L umblând pe mare, ucenicii s-au înspăimântat, zicând că e nălucă, și de frică au strigat. Dar El le-a vorbit îndată, zicându-le: Îndrăzniți, Eu sunt; nu vă temeți! Atunci Petru, răspunzând, a zis: Doamne, dacă ești Tu, poruncește să vin la Tine pe apă. El i-a zis: Vino! Iar Petru, coborându-se din corabie, a mers pe apă și a venit către Iisus. Dar văzând vântul, s-a temut și, începând să se scufunde, a strigat, zicând: Doamne, scapă-mă! Iar Iisus, întinzând îndată mâna, l-a apucat și i-a zis: Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit? Și suindu-se ei în corabie, s-a potolit vântul. Iar cei din corabie l-au închinat, zicând: Cu adevărat Tu ești Fiul lui Dumnezeu. Și, trecând marea, au venit în pământul Ghenizaretului” (Matei 14, 22-34).

S fânta Evanghelie din *Duminica a 9-a după Rusalii* conține o mulțime de învățături duhovnicești, folositoare mântuirii noastre și înțelegerii *tainei Sfintei Biserici în care este prezent Hristos și pe care El o conduce.*

În primul rând, Evanghelia ne arată că, după ce în mod minunat a săturat mai multe mii de oameni cu cinci pâini și doi pești, Domnul Iisus Hristos Se retrage în munte, în singurătate, ca să Se roage. **De ce Se roagă El după săvârșirea minunii? Ca să ne învețe să mulțumim lui Dumnezeu pentru orice realizare sau izbândă din viața noastră. De ce Se roagă în singurătate? Pentru a nu fi lăudat de mulțimile pe care le-a săturat prin înmulțirea pâinilor și a peștilor, dar și pentru a Se concentra deplin în rugăciune către Dumnezeu-Tatăl.** Când Iisus Se roagă în singurătate Tatălui din ceruri, inima Sa se umple de harul iubirii milostive a Tatălui ceresc, pe care apoi Iisus o împărtășește oamenilor.

Orice faptă bună trebuie atribuită lui Dumnezeu

Prin retragerea în singurătate a lui Iisus, după săvârșirea unei minuni, învățăm că, după un mare succes sau după o mare realizare, nu trebuie să căutăm laudă sau aprecieri de la oameni, ci în liniște, în adâncul inimii noastre și în detașare de slava care vine de la oameni, să dăm slavă lui Dumnezeu pentru ajutorul primit de la El și să-I cerem ca harul Lui să umple sufletul nostru pentru a nu merge cu suflet gol printre oameni.

Domnul Iisus Hristos nu face minuni ca să impresioneze pe oameni sau ca să fie lăudat de ei, ci săvârșește minuni pentru că *Îi este milă de popor*. Sfântul Maxim Mărturisitorul spune că *minunile lui Hristos sunt pătimate, iar pătimirile Lui sunt minunate*. Mai precis, **minunile Lui sunt izvorâte din compasiune sau din iubire milostivă** față de oamenii aflați în dificultate, iar **pătimirile Lui sunt minunate, adică sunt mai presus de înțelegerea oamenilor, întrucât Cel ce suferă ca om pe pământ este Dumnezeu Făcătorul cerului și al pământului.**

După ce a săvârșit minunea din iubire milostivă pentru cei flămânzi, *Iisus Se retrage în singurătate pentru a Se ruga. Se retrage nu pentru că singurătatea sau izolarea ar avea un sens în ea însăși, ci pentru a umple singurătatea persoanei umane cu prezența iubirii lui Dumnezeu, prin rugăciune stăruitoare*. Iisus Se retrage în munte ca să intensifice legătura Sa ca Om cu Dumnezeu-Tatăl, aceasta fiind temelia vieții adevărate. Astfel, *prin rugăciune singurătatea omului se transformă în comuniune a omului cu Dumnezeu*. Omul care se roagă, chiar dacă trăiește izolat în pustie, nu este singur, ci împreună cu Dumnezeu și cu toți sfinții Lui. Omul rugător, chiar dacă se află în singurătate, nu este un însingurat. Însă omul care nu se mai roagă lui Dumnezeu, chiar dacă se află în mijlocul multimilor, devine un însingurat duhovnicește. În acest sens, un filosof existențialist din secolul al XX-lea numea civilizația

occidentală individualistă „mulțimea însingurată”. Într-adevăr, unii oameni nu mai comunică intens între ei și pentru că nu mai comunică intens cu Dumnezeu. Această însingurare în individualism înseamnă de fapt o trăire a existenței ca vid de comuniune. Rugându-Se lui Dumnezeu, Domnul Iisus Hristos, ca Om, ne învață că *puterea iubirii Sale milostive de-a aduna, lumina, vindeca și sătura mulțimile vine din legătura Sa intimă cu Dumnezeu, din smerita și sfânta rugăciune către Dumnezeu*, deoarece Dumnezeu este în Sine însuși comunicare și comuniune de viață și iubire eternă, El este Sfânta Treime, adică Unul în ființă și întreit în Persoane.

Prin retragerea Sa **în munte**, ca să Se roage, Iisus ne învață că *muntele este un loc înalt de unire a pământului cu cerul, un loc de înălțare duhovnicească a omului, intrucât muntele îndeamnă pe om să-L caute pe Dumnezeu Creatorul, Cel ce este mai presus de frumusețile și măreția lumii create de El*. De aceea, biserica, lăcaș de închinare, este, de obicei, construită pe o colină sau pe un loc mai înalt, care ne cheamă în același timp la urcuș fizic exterior și la urcuș duhovnicesc interior, la ridicare din grijile pământești pentru a căuta viața cerească.

„Examenul” duhovnicesc al ucenicilor este lupta cu încercările grele

Sfânta Evanghelie precizează că Iisus, înainte de a urca în munte, pentru a Se ruga, „*i-a silit pe ucenici să intre în corabie și să treacă înaintea Lui pe țărnul celălalt, până ce El va da drumul mulțimilor*” (Matei 14, 22), adică Iisus *i-a îndemnat stăruitor pe ucenici să traverseze marea*. De ce Domnul Iisus i-a trimis pe ucenici să înainteze pe mare, în timp ce El S-a suit în munte? Pentru că *Învățătorul duhovnicesc al ucenicilor Săi voia să îi învețe pe aceștia să se lupte și singuri, nu doar să*

primească totul de-a gata, fără nicio luptă. El voia să-i învețe pe ucenici să treacă prin încercări, prin ispite, prin situații potrivnice, pentru ca ei să înțeleagă mai bine cât de necesară este binecuvântarea ajutorului dumnezeiesc în viața lor. În acest sens, Evanghelia menționează că „vântul era potrivit” direcției alese de ucenicii din corabie, iar „valurile învăluiau corabia” (cf. Matei 14, 24), ei aflându-se astfel în mare primejdie. De obicei, cât timp totul merge bine și realizăm ceea ce dorim, nu ne mai gândim de la cine vine reușita vieții noastre. Însă când vin vremuri de încercare sau probleme neașteptate, atunci ne întrebăm: Unde este Dumnezeu? Nu vede El oare necazul nostru, nu vede El suferința sau neputința noastră, nu vede El greutățile noastre? Ne punem astfel de întrebări mai ales când suntem involburăți de ispite și necazuri, de boli care par incurabile, de primejdii care năvălesc asupra noastră pe neașteptate. Adesea, viața oamenilor încercați de necazuri este asemănătoare cu trăirea momentului de panică, de dezorientare și de descurajare a ucenicilor lui Iisus aflați în corabia cuprinsă de valurile mării ridicate de vânt potrivit în timp de noapte.

În acest sens, Învățătorul Iisus Hristos îi lasă pe ucenicii Săi singuri pe timp de noapte să se lupte cu vântul potrivit și cu valurile mari ale mării, pentru a înțelege că uneori ei nu mai pot conta doar pe priceperea sau forța proprie, deși sunt pescari cu multă experiență pe mare. Totuși, fiind cunoscător desăvârșit al firii omenești, Domnul Iisus Hristos cunoaște, de asemenea, care este măsura încercării, până când ucenicii pot fi lăsați singuri și când trebuie ca El să vină spre ei, pentru a-i ajuta. Evanghelia ne spune că „la a patra strajă din noapte” (Matei 14, 25), adică în intervalul de timp dintre ceasul al treilea după miezul nopții și răsăritul soarelui, Iisus mergea pe mare spre corabia ucenicilor aflată în primejdie din cauza valurilor ridicate de furtună. Această venire a lui Iisus către ucenici la straja a patra din noapte, când întunericul nopții urma să

fie biruit de lumina soarelui, arată că El a ales momentul respectiv ca având valoare de simbol al luptei duhovnicești. De ce Iisus venea spre ucenici umblând pe mare ca pe uscat? Ca să le arate că El este stăpân peste ape, ca și peste uscat, deoarece El a făcut cerul și pământul, marea și uscatul. Când voiește, El umblă pe mare ca pe uscat, fiind deasupra tuturor stihilor din lumea aceasta, adică El este liber de toate determinismele materiei (greutatea, opacitatea, rigiditatea, lichiditatea și limitarea sau finitudinea acesteia). La început ucenicii, plini de teamă, din pricina zbuciumului mării, în timp de noapte, nu L-au recunoscut pe Iisus imediat și, crezând că este o nălucă sau o fantomă care vine spre ei, au strigat de frică. Deci, la teama lor de-a nu se scufunda în mare din cauza furtunii, s-a mai adăugat și frica de o putere necunoscută, cu siluetă de om, care venea spre ei, umblând pe apă ca pe uscat. Însă Domnul Iisus, umblând pe apă și venind spre ei, le-a zis: „Îndrăzniți, Eu sunt, nu vă temeți!” (Matei 14, 27). Iar când ucenicii Săi L-au recunoscut după voce, fără să-L vadă clar la față, Sfântul Petru a zis: „Doamne, dacă ești Tu, poruncește să vin la Tine pe apă!” (Matei 14, 28). Prin aceste cuvinte Sfântul Petru mărturisește că Iisus este Domn sau Stăpân peste stihurile naturii și crede că la porunca lui Iisus poate și el să umble pe apă, așa cum umblă Iisus. De aceea, Domnul i-a zis lui Petru: „Vino!” (Matei 14, 29).

Cererea Sfântului Petru de-a umbla pe mare spre Iisus este izvorâtă din recunoștință și respect față de Iisus

De ce a dorit Sfântul Petru să coboare din corabie și să meargă pe apă? De ce Iisus i-a permis acest fapt neobișnuit și chiar primejdios pentru el? Sfântul Petru a dorit să coboare din corabie și să umble pe apă nu dintr-o simplă curiozitate egoistă, ci deoarece voia să-I arate respect și

recunoștință lui Iisus pentru că vine să-i salveze pe ucenicii aflați în primejdie. Petru era bucuros să-L întâmpine pe Iisus, după cum un om care așteaptă un oaspete îl întâmpină pe acesta cu bucurie înainte de a intra în casa lui. Totuși, Sfântul Petru nu coboară din corabie decât la porunca sau cu binecuvântarea lui Iisus. De aceea, El a zis către Iisus: „Doamne, dacă ești Tu, poruncește să vin pe apă la Tine” (Matei 14, 28). Astfel, Sfântul Petru arată smerenia sa și ascultarea sa față de Domnul Iisus Hristos, Învățătorul său și al celorlalți ucenici.

Credința fermă în Iisus Hristos învinge greutatea încercărilor

După ce Iisus i-a zis lui Petru: „Vino”, acesta a început să umble pe apă spre Iisus. Cât timp Sfântul Petru privea numai spre Iisus, el umbla pe apă ca și Iisus. Când însă Sfântul Petru a privit spre vânt și s-a temut, atunci a început să se îndoiască în sinea lui și să se scufunde în apă. În această privință, despre Petru, Evanghelia spune: „Dar văzând vântul, s-a temut și, începând să se scufunde, a strigat, zicând: Doamne, scapă-mă!” (Matei 14, 30). Evanghelia nu spune „simțind Petru că vântul este puternic”, ci „văzând vântul”, ceea ce înseamnă că la un moment dat Sfântul Petru nu mai privea direct spre Iisus Hristos, spre Dumnezeu-Omul, ci privea spre vântul care agita marea, adică spre stibiile schimbătoare ale lumii materiale. Așadar, Petru a început să se scufunde în apă numai când a slăbit credința sa ca legătură directă cu Iisus, ca relație spirituală de comuniune cu Persoana Sa divină, superioară stibiilor cosmice pe care Aceasta le-a creat. Mai precis, Evanghelia ne arată că atât timp cât credința noastră rămâne relație vie și neclintită cu Hristos-Dumnezeu, putem fi salvați tocmai pentru că El ne ajută să nu ne înrobim stibiilor lumii materiale, nici să nu ne pierdem cu firea când ne aflăm în furtuna încercărilor

corabia reprezintă Biserica încercată de valurile sau furtunile istoriei, de persecuții, de erezii, de forțe întunecate potrivnice ei. Vântul care este potrivnic corabiei reprezintă vremurile sau situațiile în care Biserica întâlnește ostilitate și respingere în lucrarea ei sfințitoare de-a trece pe oameni de la viața pământească efemeră la viața cerească eternă. Corabia din Evanghelie mai înseamnă Biserica aflată într-o lume involburată de păcate și de patimi egoiste individuale sau colective. De altfel, în cartea *Constituțiile Apostolice* din secolul al IV-lea se spune că biserica lăcaș de cult trebuie construită în formă de corabie sau navă, arătând astfel legătura profetică dintre prezența lui Hristos în corabia aflată pe mare și prezența lui Hristos în Biserica din lume în timpul istoriei.

Totodată, **această Evanghelie ne arată și cum trebuie să lupte sufletul creștin în vreme de încercare.** Unii Sfinți Părinți au înțeles corabia izbită de valuri ca fiind și imaginea sufletului omului credincios în lupta sa cu încercările vieții și patimile tulburătoare. Însă, dacă Domnul Iisus Hristos este chemat în rugăciune ca să vină El în ajutor omului tulburat de ispășiri și necazuri, așa cum a venit în corabia ucenicilor Săi aflată în primejdie și a potolit furtuna, tot așa va potoli furtuna patimilor egoiste, a necazurilor și a suferințelor care tulbură pe om. Dacă Îl chemăm pe Domnul Iisus cu stăruință în rugăciune, zicând: „Doamne, mântuiește-ne! Doamne, scapă-ne!”, atunci El vine la noi și ne ajută. În acest sens, *Evanghelia citită astăzi este, în același timp, o Evanghelie a încurajării și a speranței, a luptei și a biruinței.* Ea ne arată, de fapt, că ieșirea din situații foarte grele nu se datorează forțelor noastre proprii, ci în primul rând ajutorului dumnezeiesc. Oricât de iscușiți sau experimentați corăbieri și pescari ar fi ucenicii lui Iisus, oricât de buni înotători ar fi fost ei, fără ajutorul lui Iisus nu s-ar fi putut salva pe ei înșiși, prin propriile lor forțe în lupta cu furtuna de pe mare. În mod asemănător, oricât de mulți și vrednici slujitori ar avea Biserica, nu pot ei singuri salva Biserica lui Hristos în lupta ei cu păcatul din firea

umană, cu duhurile rele, cu furtunile persecuțiilor și ereziilor, cu valurile necredinței, ale secularizării sau ale indiferenței spirituale, ci numai cu ajutorul lui Hristos. Numai El salvează Biserica Sa când ea se află în mijlocul mării învolburate a istoriei și în întunericul vremurilor potrivnice luminii Evangheliei mântuirii.

Lecția principală sau înțelepciunea sfântă pe care Hristos Învățătorul o dăruiește discipolilor Săi și, prin ei, nouă tuturor, *folosind corabia ca pe o catedră de teologie a mântuirii*, este aceasta: **toate încercările și necazurile pe care le întâmpinăm în viață pot fi biruite cu folos duhovnicesc dacă nu contăm numai pe propriile noastre forțe, ci ne încredințăm mai întâi ajutorului care vine de la Dumnezeu.**

Să ne ajute Preamilostivul Dumnezeu să învățăm din această Evanghelie a potolirii furtunii pe mare că *Hristos-Domnul ne iubeste, chiar dacă uneori ne lasă în încercări copleșitoare pe care nu le înțelegem când ne aflăm în mijlocul lor, ci abia mai târziu. Deși uneori El pare a fi departe sau chiar absent, Hristos-Domnul știe totuși că avem nevoie de ajutorul Lui și așteaptă ca noi să venim spre El, întrucât și El vine permanent spre noi.*

Așadar, numai ajutorul cerut și primit de la Dumnezeu este temelia sigură a mântuirii oamenilor, spre slava Preasfintei Treimi și bucuria credincioșilor rugători. Amin!

Duminica a 10-a după Rusalii
(Vindecarea lunaticului)

CREDINȚA PUTERNICĂ, RUGĂCIUNEA STĂRUITOARE ȘI POSTUL JERTFELNIC ALUNGĂ DEMONII

„În vremea aceea s-a apropiat de Iisus un om, îngenunchind înaintea Lui și zicându-I: Doamne, miluiește pe fiul meu, că este lunatic și pătimește rău, căci adesea cade în foc și adesea în apă. Și l-am adus la ucenicii Tăi, însă ei n-au putut să-l vindece. Iar Iisus, răspunzând, a zis: O, neam necredincios

și îndărătnic, până când voi fi cu voi? Până când vă voi răbda pe voi? Aduceți-l aici la Mine! Și Iisus l-a certat și demonul a ieșit din el și copilul s-a vindecat din ceasul acela. Atunci, apropiindu-se ucenicii de Iisus, I-au zis de o parte: De ce noi n-am putut să-l scoatem? Iar Iisus le-a răspuns: Pentru puțină voastră credință. Căci adevărat grăiesc vouă: Dacă veți avea credință cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo și se va muta; și nimic nu va fi vouă cu neputință. Dar acest neam de diavoli nu iese decât numai cu rugăciune și cu post. Pe când străbăteau Galileea, Iisus le-a spus: Fiul Omului va fi dat în mâinile oamenilor și-L vor omori, dar a treia zi va învia” (Matei 17, 14-23).

Sfânta Evanghelie din *Duminica a 10-a după Rusalii* ne prezintă *vindecarea unui lunatic sau epileptic*, adică a unui copil care nu-și mai putea da seama de ceea ce face, unde merge sau ce se întâmplă cu el. Copilul lunatic „*adesea cade în foc și adesea în apă*” – se spune în Evanghelie. Multa pătimire a fiului devine îngrijorare și suferință permanentă pentru tatăl său, care, cu durere în suflet și multă smerenie, aduce pe fiul său bolnav la Iisus, îngenunchează înaintea Lui și Îi cere să-l vindece, întrucât ucenicii Lui n-au reușit să scoată demonul din copilul lunatic sau epileptic. Evanghelia ne arată faptul că, *deși Domnul Iisus Hristos mustră necredința poporului, totuși are multă milă sau compasiune față de copilul lunatic care se afla în suferință.*

Valoarea neprețuită a rugăciunii pentru alții

În primul rând, vedem că *acest copil este vindecat de Iisus nu la cererea sa personală, întrucât el nu mai era în stare să exprime verbal*

suferința sa și nici nu era în stare să ceară ajutor pentru sine, ci tatăl lui se roagă Domnului Iisus Hristos pentru vindecarea sa. Înțelegem, așadar, cât de folositoare este rugăciunea altora pentru noi, când noi nu ne mai putem ruga sau nu știm să ne rugăm cum trebuie pentru noi înșine.

În al doilea rând, vedem că acest tată îndurerat, care trăia el însuși suferința fiului său bolnav, încercase deja pe lângă ucenicii lui Iisus să obțină vindecarea fiului său, dar a constatat cu întristare că ei nu pot să-l vindece. De aceea, el a venit la Iisus ca să-I ceară vindecarea fiului său. După ce-l vindecă pe copil, Hristos-Domnul spune ucenicilor Săi că n-au reușit să-l vindece pe copil pentru că aveau puțină credință. Desigur, ucenicii aveau o anumită credință, dar ea nu era suficient de puternică, nu era suficient de fierbinte, încât demonul care chinuia pe copilul lunatic să se teamă de cuvântul ucenicilor lui Iisus și să-l elibereze pe copilul posedat. Din citirea Evangheliei se constată că Domnul Iisus Hristos n-a voit să mustre pe tatăl copilului și pe ucenicii Săi în public pentru puțina lor credință, ci i-a inclus în mulțimea prezentă care nu era suficient de credincioasă: „O, neam necredincios și îndărătnic, până când voi fi cu voi?” (Matei 17, 17). Această muștrare sau acest reproș arată nemulțumirea Mântuitorului Iisus Hristos când constată necredința oamenilor sau puțina lor credință, mai ales atunci când ei trec prin grele încercări.

Pentru că îi iubește, Iisus îi muștră pe oameni spre îndreptarea lor spirituală

Foarte adesea, încercările care apar în viața noastră, cum ar fi boala sau necazurile, sunt permise de Dumnezeu mai ales pentru a ne trezi din indiferență sau din superficialitate spirituală, spre a dobândi o

credință mai puternică, mai fierbinte, mai vie. Deci, chiar și când muștră pe unul dintre oameni, Domnul Iisus Hristos îl iubește, deoarece *muștrarea Sa este iubire care responsabilizează pe om, care trezește spiritual pe cel indiferent și insensibil.* **Deși este supărat pe oamenii necredincioși, totuși, Domnul Iisus ajută pe cel suferind.** De aceea, cunoscând suferința copilului lunatic, zice: „*Aduceți-l aici la Mine!*” (Matei 17, 17). Apoi El a certat demonul care se afla în copilul lunatic, iar demonul a ieșit îndată din copil și acesta s-a vindecat.

Evangelhia ne relatează că sărmanul copil lunatic s-a vindecat „*din ceasul acela*”, adică în clipa în care Domnul Iisus Hristos a certat demonul și l-a alungat din copil. Ucenicii lui Iisus, văzând această vindecare minunată pe care El a săvârșit-o, iar ei n-au putut să o facă, L-au întrebat zicând: „*De ce noi n-am putut scoate demonul acesta din copilul lunatic?*” (cf. Matei 17, 19), iar Iisus le-a răspuns: „*pentru puțină voastră credință*” (Matei 17, 20). Apoi a mai adăugat ceva, și anume că „*acest neam de demoni nu iese decât numai cu rugăciune și cu post*” (Matei 17, 21). Iisus spune ucenicilor Săi că nu au putut scoate demonul din copilul lunatic sau epileptic, întrucât au credință puțină sau slabă. *Ucenicii aveau puțină credință și pentru că nu primiseră încă plinătatea Duhului Sfânt. La Cincizecime însă, Duhul Sfânt pogoară peste ei, iar ei devin plini de puterea sau de harul lui Dumnezeu. Astfel, prin vindecările lor ulterioare, ucenicii lui Iisus arată că s-au întărit mult în credință și au primit puterea Duhului Sfânt, singura putere care alungă duhurile rele.* Prin urmare, Evangelhia de astăzi ne învață că totdeauna **credința trebuie cultivată, întărită și aprofundată prin rugăciune și post, astfel încât credința să nu rămână o simplă convingere intelectuală, ci să devină legătură vie a omului cu Dumnezeu Cel nevăzut, Care prin harul Său este foarte aproape de om când acesta Îi cere ajutorul.**

Totodată, aflăm din cuvintele Domnului Iisus Hristos că *există mai multe feluri de demoni*, unii fiind mai răi și mai violenți decât

alții, iar *neamul de demoni chinuitori de oameni nu iese din om decât numai cu rugăciune și post*. De ce, oare, Domnul Iisus face precizarea aceasta, și anume că **pentru vindecare este nevoie de credință, rugăciune și post?** Pentru că numai când avem credință puternică, rugăciune stăruitoare și postire jertfelnică, adică dăruire totală a noastră lui Dumnezeu, atunci și El Se dăruiește nouă deplin, adică primim în noi prezența sfințeniei Sale și puterea harului Său. Însă, dacă omul nu are credință puternică în Dumnezeu, el este ispitit să creadă că demonii nu pot fi biruiți, că boala nu poate fi vindecată, că totul este fatalitate nefastă, fără nicio posibilitate de schimbare în bine a unei situații rele.

Demonii se tem numai de dumnezeiescul har prezent în om

Deci, pe de o parte, Iisus constată puțină credință în mulțimea de oameni, iar pe de altă parte, vede multă suferință în cei bolnavi aduși la El. Totuși, *multa suferință a omului diminuează când crește credința lui în Dumnezeu și speranța de-a primi vindecare de la El*. Astfel, când avem credință puternică în Dumnezeu, nu mai suntem singuri, bazându-ne doar pe propriile noastre puteri, ci suntem împreună cu Dumnezeu, Care, prin harul Său, este prezent în noi. Iar harul Lui prezent în noi lucrează mult prin credință puternică, prin rugăciune stăruitoare și postire jertfelnică. Prin urmare, cu ajutorul sau harul lui Dumnezeu se schimbă situații care păreau neschimbabile și se vindecă boli care păreau incurabile. *Cu cât ne rugăm mai mult lui Dumnezeu, cu atât simțim și mărturisim mai mult că Dumnezeu este ajutorul și lumina vieții noastre, că este alături de noi în bucuriile și în suferințele noastre, că este Tatăl nostru Cel ceresc. Cu cât un copil se apropie mai mult de tatăl său și îi cere ceea ce are nevoie, cu atât mai mult arată că tatăl lui*

este prezent și iubitor, ajutător și luminător al vieții sale. Numai prin credință puternică, rugăciune și post pot fi alungați demonii din om, întrucât ei se tem numai de prezența harului lui Dumnezeu în om. De ce? Pentru că iubirea și sfințenia lui Dumnezeu contrastează mult cu răutatea și necurăția demonilor. De aceea, este necesar să înmulțim și să cultivăm rugăciunea noastră, încât ea să devină, dintr-o rugăciune adesea formală și superficială, o rugăciune fierbinte și stăruitoare, care încălzește inima, luminează mintea și pacifică simțirile omului prin harul lui Dumnezeu primit de acesta în timpul rugăciunii. De asemenea, trebuie să postim cu trupul, dar hrănindu-ne sufletul cu prezența iubitoare a lui Hristos prin citirea Sfintei Scripturi, a Scrierilor și Vieților Sfinților, prin împărtășirea cu Sfintele Taine și prin săvârșirea faptelor bune. Dacă postim de bucate materiale și nu ne hrănim mai intens sufletul cu hrană spirituală, postul nostru nu sporește iubirea noastră duhovnicească față de Dumnezeu, iar dacă postim și nu facem milostenie spirituală sau materială, postul nu ne eliberează de egoism. Însă rugăciunea unită cu postul deplin poartă tainic în ea puterea Crucii și bucuria Învierii lui Hristos, întrucât postul adevărat este o dăruire de sine liberă lui Dumnezeu, o jertfă sau ofrandă duhovnicească adusă Lui. La rândul Său, Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Se dăruiește deplin oamenilor rugători și postitori, adică le răspunde rugăciunii lor cu iubirea Lui milostivă, pentru că *El i-a iubit pe oameni mai întâi și S-a dăruit pe Sine pentru viața lumii prin Răstignirea și Învierea Sa*. Când Iisus mustră necredința oamenilor, El constată de fapt că aceștia, slăbind în credință, și-au pierdut simțul compasiunii și al comuniunii, așteptând adesea vindecări miraculoase, care le fascinează privirea, dar nu le schimbă trăirea, care îi fac mai curioși, dar nu mai credincioși. Însă Iisus cere oamenilor credință vie, pentru că El voiește ca *cei ce se află în jurul bolnavilor să nu fie pasivi, ci receptivi, să nu fie spectatori, ci*

rugători, având credință puternică și iubire milostivă față de cei care se află în suferință și caută vindecarea.

Chiar și în timpul nostru sunt unii oameni posedați de duhuri rele sau necurate, oameni care nu se mai pot ruga pentru ei înșiși. Prin urmare, este nevoie ca părinții acestora sau cei din jurul lor să fie credincioși și rugători, milostivi și ajutători. În acest sens, fericit este omul care are părinți, frați și prieteni credincioși și rugători. Aceștia se vor ruga pentru el în ziua necazului său, când, bolnav fiind, el nu mai poate să se roage suficient pentru sine însuși.

Biserica se roagă și lucrează pentru vindecarea sufletească și trupească a oamenilor

Foarte adesea, există oameni care au nevoie și de rugăciunea altora pentru ei. De aceea, Biserica se roagă pentru bolnavi, pentru cei robiți, pentru tot sufletul necăjit și întristat. Adesea, la rugăciunea Bisericii se adaugă și activitatea instituțiilor medicale în care știința și speranța se unesc, iar rugăciunea preotului și priceperea medicilor se completează, pentru că harul rugăciunii poate lumina, inspira și întări în lucrarea sa pe medicul competent și responsabil pentru a deveni mâna vindecătoare a lui Hristos, „Doctorul sufletelor și al trupurilor noastre”, alinând suferința bolnavului care cere ajutorul lui Dumnezeu. În privința aceasta, Biserica a învățat din multele vindecări minunate pe care Hristos le-a săvârșit în lume că și ea este chemată să contribuie la vindecarea bolilor și neputințelor sufletești și trupești ale oamenilor. De aceea, pe lângă lucrarea ei liturgică pentru bolnavi săvârșită prin Taina Sfântului Maslu și prin alte rugăciuni pentru cei suferinzi, Biserica a dezvoltat și o lucrare social-filantropică pentru bolnavi, înființând instituții pentru îngrijirea medicală acestora. Astfel, ea a

organizat bolnițe (infirmării), leprozerii, farmacii, cabinete medicale, centre medicale și spitale proprii, pentru ca puterea vindecătoare a Mântuitorului Iisus Hristos să se arate *ca lucrare a iubirii Sale milostive în Biserică și în societate*. Cu toate că a muștrat pe contemporanii Săi pentru necredința lor, *Domnul Iisus Hristos nu a diminuat însă cu nimic iubirea Lui milostivă pentru cei bolnavi*. De aceea, **și noi, creștinii, trebuie să devenim cât mai des „mâinile iubirii milostive a lui Hristos”, care alină suferința celor bolnavi, săraci și singuri, pentru a arăta că sănătatea este dar de la Dumnezeu și trebuie cultivat și păstrat, sau recuperat, dacă l-am pierdut.**

Să ne rugăm, așadar, Mântuitorului Iisus Hristos, „*Doctorul sufletelor și al trupurilor noastre*”, să ne dăruiască credință puternică, rugăciune stăruitoare și iubire milostivă, pentru a alina suferința bolnavilor și a le aduce pace și speranță, spre slava lui Dumnezeu și bucuria acestora. Amin!

Duminica a 11-a după Rusalii
(Pilda datornicului nemilostiv)

IERTAREA APROAPELUI NE FACE MILOSTIVI CA DUMNEZEU

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Asemănatu-s-a Împărăția cerurilor omului împărat care a hotărât să facă socoteala cu slugile sale. Și, începând să facă socoteala, i s-a adus un datornic cu zece mii de talanți. Dar, neavând el cu ce să plătească, stăpânul său a poruncit să fie vândut

el și femeia și copiii și toate câte are, ca să se plătească datoria. Deci, căzându-i în genunchi, sluga aceea i se închina, zicând: Stăpâne, îngăduiește-mă și-ți voi plăti ție tot! Iar stăpânul slugii aceleia, milostivindu-se de el, i-a dat drumul și i-a iertat și datoria. Dar, ieșind, sluga aceea a găsit pe unul dintre cei ce slujeau cu el și care-i datora o sută de dinari. Și, punând mâna pe el, îl sugruma, zicând: Plătește-mi ce ești dator! Deci, căzând cel ce era slugă ca și el, îl ruga zicând: Mai îngăduiește-mă și îți voi plăti! Iar el nu voia, ci, mergând, l-a aruncat în închisoare până ce va plăti datoria. Iar celelalte slugi, văzând cele petrecute, s-au întristat foarte mult și, venind, au spus stăpânului toate cele întâmplate. Atunci, chemându-l stăpânul său îi zise: Slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o, fiindcă m-ai rugat. Nu se cădea, oare, ca și tu să ai milă de cel împreună slugă cu tine, precum și eu am avut milă de tine? Și, mâniindu-se stăpânul lui, l-a dat pe mâna chinuitorilor până ce-i va plăti toată datoria. Tot așa și Tatăl Meu cel ceresc vă va face vouă, dacă fiecare dintre voi nu va ierta greșelile fratelui său, din toată inima” (Matei 18, 23-35).

Evanghelia Duminicii a 11-a după Rusalii ne arată *marea bunătate a lui Dumnezeu Care iartă oamenilor greșelile lor* și în același timp *datoria oamenilor de a ierta și ei la rândul lor greșelile altora*. Din acest motiv, învățătura Evangheliei este următoarea: *Dumnezeu ne iartă nouă greșelile și cere ca și noi să iertăm altor oameni greșelile lor. Dacă noi însă nu iertăm altora, Dumnezeu trece de la iertare la dreptate, pedepsind spre îndreptare pe cel nerecunoscător și nemilostiv, astfel încât acesta învață și împlinește de nevoie, prin constrângere, ceea ce nu a făcut de bunăvoie și din inițiativă proprie.*

Evanghelia iertării din această duminică ne spune că un slujitor era dator stăpânului său 10.000 (zece mii) de talanți, ceea ce însemna o valoare imensă (490.770 kg de aur, adică **peste 490 tone de aur**, întrucât în vremea Domnului Iisus un talant conținea 49,077 kg de aur). Pentru această datorie el trebuia să fie vândut împreună cu soția, copiii, casa și tot ce avea în proprietate. Din punct de vedere spiritual, *această vindere a persoanelor și a proprietăților înseamnă o pierdere incalculabilă, adică despărțire de Împăratul pe Care-l slujea, pierderea libertății și a demnității umane, o moarte spirituală înaintea morții fizice a omului*. De aceea, datornicul a căzut în genunchi și a cerut iertare, rugându-l pe stăpânul lui să mai amâne plata datoriei. Iar stăpânul, plin de iubire milostivă și mărinimie, *nu numai că a amânat plata datoriei, ci a iertat-o, adică a anulat-o sau a șters-o complet*. Însă datornicul căruia i-a fost iertată datoria nu a voit să ierte unui datornic al său o datorie foarte mică, *100 de dinari, adică 450 grame de argint*, ci l-a aruncat în închisoare, ca să-i plătească datoria, spune Evanghelia.

Datoriile oamenilor față de Dumnezeu sunt multele lor greșeli sau risipirea darului vieții înseși

Slujitorul căruia stăpânul i-a iertat marea sa datorie, dar care n-a voit să-i ierte unui semen al său o mică datorie este numit „slugă vicleană” (*Matei 18, 32*). **Văzând slujitorii stăpânului iertător și milostiv că iertarea arătată de stăpânul lor unui datornic mare nu a îndemnat pe acesta să ierte și el la rândul său pe un mic datornic al lui, s-au întristat foarte mult**. Îndată, ei au spus stăpânului lor cât de viclean și rău era marele datornic căruia stăpânul milostiv i-a iertat datoria. Atunci stăpânul iertător și milostiv

a revenit asupra hotărârii sale inițiale și a trecut de la bunătate la dreptate, pedepsind pe marele datornic căruia i s-a iertat datoria, dar care n-a voit să ierte datoria unui mic datornic al său. Sfânta Evanghelie ne spune că stăpânul s-a mâniat pe datornicul neiertător sau nemilostiv și „l-a dat pe mâna chinuitorilor, până ce-i va plăti toată datoria” (Matei 18, 34). Pedepsa dată datornicului nemilostiv poate fi înțeleasă duhovnicește ca **pedepsire în timpul vieții pământești sau ca osândire a lui în ziua morții și a judecății sale particulare, după care sufletul său ar mai putea fi eliberat de chinuri doar prin rugăciunile altora pentru el.**

Pilda datornicului nemilostiv are un profund înțeles duhovnicesc: *Împăratul sau Stăpânul care se socotește cu slugile sale datornice este Însuși Dumnezeu, Cel ce are o mulțime de datornici, și anume toți oamenii sunt datornicii Lui, pentru că de la El au primit toți oamenii darul vieții, sufletul nemuritor și chemarea la viață veșnică fericită. Când însă noi folosim în mod greșit sau negativ darurile pe care El ni le-a dăruit, adică săvârșim răul cu gândul, cu vorba sau cu fapta, atunci ne îndatorăm lui Dumnezeu cu însăși valoarea incalculabilă a sufletului nostru, care este mai de preț decât lumea întreagă (cf. Marcu 8, 36). Cu alte cuvinte, devenim datori pentru că suntem risipitori ai darurilor lui Dumnezeu și nu suntem recunoscători Lui. Când omul uită de Dumnezeu și se leagă în mod pătimăș de lucrurile materiale limitate și trecătoare, el se îndatorează într-un mod incalculabil, deoarece se desparte de Dumnezeu Cel nemărginit și veșnic, Izvorul vieții veșnice, la Care a fost chemat prin însuși faptul că a fost creat după chipul lui Dumnezeu Cel nelimitat și veșnic. Din acest motiv, niciunul dintre oamenii păcătoși nu se poate mântui, adică nu poate dobândi viața veșnică, dacă nu primește iertarea păcatelor, spre a reface astfel legătura sa cu Dumnezeu, Izvorul vieții veșnice.*

Să fim asemenea lui Dumnezeu Cel iertător și drept

Din Evanghelia de astăzi înțelegem că Dumnezeu este în același timp milostiv și drept. Dacă ne pocăim și cerem să ne ierte păcatele, El este bun, milostiv și iertător. Când însă noi nesocotim bunătatea Lui, și, în mod viclean și egoist, doar profităm de ea, dar la rândul nostru nu arătăm milă și iertare față de semenii noștri, atunci Dumnezeu ne arată dreptatea Sa spre îndreptarea noastră și a celor asemenea nouă. Deci, Dumnezeu este milostiv, dar și drept. El este iertător, dar și îndreptător, în înțelesul că nu trece cu vederea păcatul, ci cheamă la pocăință spre îndreptare. Astfel, Dumnezeu Cel milostiv și iertător îl responsabilizează pe omul nemilostiv și neiertător, aducându-i aminte cât de mult pierde spiritual dacă nu este și el iertător asemenea lui Dumnezeu. Toți oamenii sunt creați după chipul lui Dumnezeu, dar la asemănarea cu Dumnezeu ajung numai cei ce trăiesc în comuniune cu El și împlinesc voia Lui, adică numai sfinții. Prin urmare, omul care nu iartă altora greșelile lor nu poate dobândi sfințenia, care vine de la Dumnezeu. Atât de mult ne asemănăm cu Dumnezeu Cel milostiv câtă iubire sfântă și milostivă adunăm în sufletul nostru, prin pocăință pentru păcatele proprii și prin iertarea greșelilor oamenilor, prin rugăciune și prin fapte bune. Oamenii sfinți sunt milostivi ca Dumnezeu Cel Milostiv, sunt iertători ca Dumnezeu Cel Iertător, însă ei sunt și drepti sau îndreptători ai altora, precum și Dumnezeu este drept și îndreptător al celor ce greșesc, cu voie sau fără voie.

Evanghelia ne mai învață că iubirea milostivă a lui Dumnezeu precede dreptatea Lui. Mai întâi, din iubire milostivă, El iartă pe cei păcătoși, însă ceartă pe cei ce nesocotesc iubirea Lui iertătoare și n-o arată semenilor prin iertare și fapte bune.

Biserica a primit de la Hristos Însuși porunca de-a ierta greșelile oamenilor

Întrucât Biserica a înțeles valoarea mântuitoare și sfințitoare a iertării, ea îi îndeamnă pe toți oamenii să ierte greșelile altora. Pentru creștini, *iertarea greșelilor oamenilor este o condiție pentru a se împărtăși cu Trupul și Sângele Domnului Hristos*, Cel ce S-a rugat chiar și pentru cei care L-au răstignit, zicând: „*Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac*” (Luca 23, 34).

De aceea, *mai ales în timpul perioadelor de post*, când unim mai mult rugăciunea cu pocăința, cu postul și cu milostenia, **Biserica ne îndeamnă să iertăm semenilor noștri toate greșelile lor. De ce? Pentru că astfel ne eliberăm sufletul nostru din legăturile păcătoase ale egoismului și ale răzbunării, spre a ne împărtăși cu Sfânta Euharistie, cu iubirea sfântă, smerită și milostivă a lui Hristos.**

Uneori, iertarea greșelilor semenilor noștri cere luptă cu noi înșine, răstignire a mâniei și a dorinței noastre de răzbunare

Iertarea acordată semenilor nu este totdeauna o lucrare ușoară, deși, teoretic, mulți oameni știu că dacă ești creștin adevărat trebuie să ierți altora greșelile lor. Sunt însă unele situații dificile în care iertarea sinceră nu se realizează pur și simplu printr-o decizie voluntaristă, formală, exterioară. Sunt oameni care au suferit mult din cauza semenilor lor, iar pentru a le ierta acestora greșelile lor, în mod sincer, total și definitiv, adică „*din toată inima*”, cum se spune în Evanghelia de azi, *ei au nevoie de o schimbare interioară*. Cu alte cuvinte, **iertarea cere o luptă interioară, o răstignire a dorinței egoiste de răzbunare, a tentației de a răspunde la răutate cu răutate**. Însă Sfânta Evanghelic

ne cheamă să nu răspundem la răutate cu răutate, ci să lăsăm răzbunarea pe seama lui Dumnezeu. El sigur ceartă și pedepsește cu dreptate, deoarece este în același timp Judecătorul drept și Mântuitorul milostiv al viilor și al morților.

Deci, o iertare sinceră, totală, nu una de felul „te iert, dar nu te uit”, se poate oferi altora numai dacă Îi cerem lui Dumnezeu harul Său, care ne ajută să iertăm din toată inima greșelile altora. În acest sens, cerem Domnului Iisus Hristos, Care a iertat pe vrăjmașii Lui, ca iubirea Lui milostivă să locuiască în inimile noastre. Pildă de urmat în această privință ne sunt Sfinții martiri sau mucenici, care au primit de la Dumnezeu harul sau virtutea de a ierta pe cei care îi chinuiau și-i duceau la moarte, așa cum a făcut Sfântul Arhidiacon Ștefan, cel dintâi dintre mucenici, dar și mulți alții. Din Viețile sfinților martiri se vede că aceștia simțeau în sufletul lor o putere deosebită în timpul suferințelor, o putere a prezenței iubirii jertfelnice și iertătoare a lui Hristos. De aceea, ei nu au răspuns la răutate cu răutate și la ură cu ură, ci au biruit ura ca rod al păcatului prin sfințenia iertării ca rod al prezenței harului lui Dumnezeu în om. Sfinții mucenici sunt numiți buni biruitori mucenici, tocmai pentru că ei au biruit dubul lumesc al urii, al răzbunării și al răutății după ce au primit în sufletul lor iubire milostivă din iubirea lui Hristos Cel milostiv și iertător.

În concluzie, putem constata că Evanghelia acestei duminici este o Evanghelia a iertării, dar și a responsabilizării, o Evanghelia a milostivirii, dar și a dreptății. De ce? Pentru că Dumnezeu nu vrea să caute iubirea Lui să fie blocată de cineva nemilostiv, ci dorește ca iubirea Lui să ajungă prin cei iertați de El la alții, ca toți oamenii să devină asemenea lui Dumnezeu Cel Milostiv și Iertător. Așadar, Sfânta Evanghelia ne îndeamnă să înmulțim binele, nu să-l limităm sau să-l oprim. Iar făcând aceasta, creștem duhovnicește și ne sfințim, adică devenim cu adevărat „oameni ai lui Dumnezeu”. Iar dacă iubirea milostivă și

iertătoare devine lumina vieții noastre, atunci se schimbă în bine și relațiile între oameni, adică se oprește violența, se stinge ura, se înlocuiește răutatea cu bunătatea și se schimbă „iadul” vieții păcătoase în „bucurie a raiului” ca viață trăită în iubirea și sfințenia lui Dumnezeu.

Să ne rugăm lui Dumnezeu să ne dăruiască puterea de a ierta greșelile semenilor noștri, pentru a simți în noi prezența lucrătoare a iubirii milostive a lui Hristos și pentru a ne ruga lui Dumnezeu-Tatăl zicând: *„Și ne iartă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri. Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel-rău”* (Matei 6, 12-13). Amin!

Duminica a 12-a după Rusalii
(Tânărul cel bogat)

VIAȚA VEȘNICĂ SE DOBÂNDEȘTE PRIN MILOSTENIE

„În vremea aceea a venit un tânăr la Iisus, îngenunchind înaintea Lui și zicându-I: Bunule Învățător, ce bine să fac ca să am viața veșnică? Iar El a zis: De ce-Mi zici bun? Nimeni nu este bun, decât numai Unul Dumnezeu. Iar dacă vrei să intri în viață, păzește poruncile. El I-a zis: Care? Iar Iisus

i-a răspuns: Să nu ucizi, să nu faci desfrânare, să nu furi, să nu mărturisești strâmb; cinstește pe tatăl tău și pe mama ta și să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți. Zis-a Lui tânărul: Toate acestea le-am păzit din copilăria mea. Ce-mi mai lipsește? Atunci Iisus i-a spus: Dacă voiești să **fi desăvârșit, du-te, vinde averile tale, dă-le săracilor și vei avea comoară în cer; după aceea, vino și urmează-Mi.** Însă, auzind cuvântul acesta, tânărul a plecat întristat, căci avea multe avuții. Iar Iisus a zis ucenicilor Săi: Adevărat zic vouă că un bogat cu greu va intra în Împărăția cerurilor. Și iarăși zic vouă că mai lesne este să treacă o cămilă prin urechile acului, decât să intre un bogat în Împărăția lui Dumnezeu. Auzind, ucenicii s-au uimit foarte mult, zicând: Atunci, cine poate să se mântuiască? Dar Iisus, privind la ei, le-a zis: La oameni aceasta e cu neputință, la Dumnezeu însă toate sunt cu putință” (Matei 19, 16-26).

Evanghelia *Duminicii a 12-a după Rusalii* prezintă întâlnirea dintre un tânăr bogat și Mântuitorul Iisus Hristos, evidențiind o mulțime de învățături duhovnicești pentru viața noastră creștină. Tânărul bogat din Evanghelia după Sfântul Evanghelist Matei *reprezintă pe omul care, deși are o situație materială bună și este corect din punct de vedere moral și religios, caută totuși ceva mai mult decât poate să-i ofere avuția materială.*

Iisus Hristos ne oferă pildă de smerenie

Constatăm din Evanghelia de astăzi că Mântuitorul Iisus Hristos mai întâi i-a spus acestui tânăr că nu dorește să fie numit bun,

pentru că numai Dumnezeu este bun. Prin aceasta, *Domnul Iisus ne arată mai întâi smerenia Sa, și anume că nu așteaptă să fie lăudat sau să fie măgulit, ci toată lauda care I se aduce Lui, El o îndreaptă spre Dumnezeu.* Pe de altă parte, în comportamentul tânărului care-L numește pe Iisus „*Bunule Învățător*” (Matei 19, 16) se poate citi nu numai un respect deosebit sau un comportament cuviincios, ci și convingerea sa că *Iisus învață poporul nu numai prin înțelepciune, ci și prin bunătate.* Desigur, el auzise despre Iisus din Nazaret că a ajutat pe mulți oameni să-și schimbe viața, să se ridice din boală și din păcate. De aceea, nu I-a zis lui Iisus „*Înțeleptule Învățător*”, ci „*Bunule Învățător*”. Când Domnul Iisus Hristos aude ce preocupare are acest tânăr, care Îl întreabă „*Ce bine să fac ca să am viața veșnică?*” (Matei 19, 16), îi răspunde: „*Dacă vrei să intri în viață, păzește poruncile*” (Matei 19, 17). Îndată tânărul a întrebat: „*care?*” Iar Iisus îi răspunde enumerând poruncile principale din Vechiul Testament, și anume: „*Să nu ucizi, să nu faci desfrânare, să nu furi, să nu mărturisești strâmb; cinstește pe tatăl tău și pe mama ta și să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși*” (Matei 19, 18-19). Atunci tânărul I-a răspuns lui Iisus: „*Toate acestea le-am păzit din copilăria mea*” (Matei 19, 20). Auzind că tânărul a păzit încă din copilărie toate aceste porunci, Iisus îi spune: „*Dacă voiești să fii desăvârșit, du-te, vinde averile tale, dă-le săracilor și vei avea comoară în cer; după aceea, vino și urmează-Mi*” (Matei 19, 21). La auzul acestui sfat, tânărul „*a plecat întristat, căci avea multe avuții*” (Matei 19, 22), spune Evanghelia. **El n-a mai întrebat nimic, n-a mai răspuns nimic, ci a plecat. A plecat întristat. Iar Domnul Iisus Hristos îi respectă tăcerea, întristarea și plecarea.** Nu-l consolează, nu-l oprește să plece și nici nu schimbă sfatul Său dat lui. *Iisus înțelege că tânărul bogat nu putea împlini sfatul Său imediat, ci mai târziu, după o luptă interioară cu el însuși.*

Atașarea sufletului de averi materiale face anevoioasă mântuirea omului

După plecarea acestui tânăr bogat, evlavios și moral, dar totuși neputincios în a împlini sfatul pe care l-a primit, Iisus S-a întors către ucenicii Săi și le-a zis: *„Adevărat zic vouă că un bogat cu greu va intra în Împărăția cerurilor. Și iarăși zic vouă că mai lesne este să treacă o cămilă prin urechile acului, decât să intre un bogat în Împărăția lui Dumnezeu”* (Matei 19, 23-24). Prin cămilă poate fi înțeles animalul numit astfel, iar prin asemănarea termenilor în limba greacă, poate fi înțeleasă o funie, adică: *„Mai ușor trece funia prin urechile acului decât să intre bogatul în Împărăția cerurilor”*. Unii tâlcuitori mai spun că ar fi existat în Ierusalim o poartă îngustă numită „Urechile Acului”, iar când o cămilă trecea prin această poartă, ea trebuia să îngenuncheze, adică să se aplece mult, întrucât poarta era strâmtă și joasă. Dar, indiferent de interpretarea dată cuvântului cămilă, **Iisus vorbește de o dificultate a bogaților de a intra în Împărăția cerurilor**. Mirați sau uimiți de aceste cuvinte ale lui Iisus, ucenicii Săi L-au întrebat, zicând: *„Cine poate să se mântuiască?”* (Matei 19, 25). Iar El i-a privit în față și apoi le-a dat un răspuns. Amănuntul acesta pe care îl evidențiază Evanghelia, și anume că Iisus nu doar le-a vorbit, ci *i-a privit în față* este foarte important. Prin faptul că Iisus i-a privit direct în față pe ucenicii Săi, **El a voit să fixeze și mai mult în sufletele lor adevărul învățaturii pe care îl rostește prin următoarele cuvinte:** *„La oameni aceasta e cu neputință, la Dumnezeu însă toate sunt cu putință”* (Matei 19, 26). Când i-a privit pe ucenicii Săi în față, Domnul Iisus Hristos a privit oarecum și în viitorul acestui tânăr care a primit invitația de a deveni și el ucenic al lui Hristos, deoarece i-a zis: *„Vinde averile tale [...] și vino și urmează-Mi”* (Matei 19, 21), adică vino să devii și tu ucenic al Meu.

Ajutorul lui Dumnezeu transformă imposibilul în posibil

Evanghelia se termină cu o constatare a dificultății pe care o au oamenii bogați de-a intra în Împărăția cerurilor, *dar și cu speranță dată de Mântuitorul Iisus Hristos, și anume că imposibilul devine posibil prin lucrarea lui Dumnezeu.* Mai precis, **ceea ce nu poate realiza omul prin propriile sale forțe, sau prin propriile sale puteri sufletești, el poate totuși împlini cu ajutorul harului lui Dumnezeu.** De aceea, Sfinții Părinți ai Bisericii au văzut în cuvintele Mântuitorului o lumină de speranță, dar și o cunoaștere anticipată a viitorului tânărului bogat care *plecase întristat.* În acest sens, potrivit unei tradiții bisericești, după o luptă mare cu el însuși, timp de un an, acest tânăr bogat s-a hotărât, în sfârșit, să împlinească sfatul dat lui de Iisus. A vândut averile sale, a împărțit banii săracilor și l-a urmat pe Iisus, devenind ucenic al Său.

Sufletul omului nu se poate mulțumi numai cu bunurile pământești

În primul rând învățăm din Evanghelia de astăzi că *bunurile materiale limitate și trecătoare nu pot da omului sentimentul împlinirii și al desăvârșirii sale, nici arvuna vieții veșnice.* De ce? Pentru că **sufletul omului, creat după chipul lui Dumnezeu Cel veșnic și nesfârșit, este atât de dornic de iubire veșnică și nesfârșită, încât nimic din lumea aceasta materială, limitată și trecătoare, nu-l poate mulțumi pe deplin, nu poate răspunde dorinței lui de viață veșnică. Numai Dumnezeu Cel veșnic și nelimitat în iubirea Sa poate umple sufletul omului cu viață nelimitată și iubire veșnică.** Aceasta este, de fapt, adâncimea căutării existențiale din întrebarea tânărului evlavios și bogat: „*Ce bine să fac ca să am viață veșnică?*” Întrebarea lui era cea mai frumoasă

întrebare, nu numai pentru un tânăr, ci pentru fiecare om. În acest sens, Sfântul Ioan Gură de Aur exclamă: „*Ce câștig avem de pe urma vieții acesteia dacă nu ne folosim de ea ca să o câștigăm pe cea viitoare*” (Omilii la Matei 90, 3). O mulțime de tineri sunt astăzi preocupați cum să-și facă o carieră, cum să-și asigure o situație materială bună, însă puțini sunt tinerii care își pun întrebarea: „*Ce să fac ca să am viața veșnică?*” **Aceștia puțini tineri sunt tinerii credincioși care știu că mai întâi trebuie să caute Împărăția lui Dumnezeu, iar celelalte se vor adăuga ca binecuvântare a lui Dumnezeu în viața lor.** De aceea, în Evanghelia după Sfântul Evanghelist Marcu, în capitolul 10, se spune că, după ce tânărul bogat l-a răspuns lui Iisus, zicând: „*Toate acestea le-am păzit din tinerețea mea*” (Marcu 10, 20), Iisus „*l-a privit cu dragoste*” (Marcu 10, 21). Iisus a privit cu drag căutarea lui sinceră, adică dorința lui de-a dobândi viața veșnică.

**Nu este suficient să nu săvârșești răul,
ci trebuie să faci mult bine**

Din Evanghelia de astăzi mai învățăm un alt adevăr esențial, și anume: *că nu este suficient să fii evlavios și credincios, nu e suficient să fii corect în comportamentul tău moral față de oameni, nu e suficient să nu ucizi, să nu desfrânezi, să nu furi, să nu mărturisești strâmb. Nu este suficient să nu săvârșești răul, ci trebuie să faci și mult bine ca să fii desăvârșit. Iar cel mai mare bine pe care-l putea săvârși acest tânăr bogat față de semenii săi era ajutorarea săracilor, adică milostenia față de ei.* Tânărul bogat era un om moral și evlavios, dar zgârcit. Bogatul evlavios și corect din punct de vedere moral era totuși în adâncul inimii un om zgârcit, prea mult înrobit de avuție și prea puțin darnic. Iar Domnul Iisus Hristos vrea să îi spună tânărului bogat că **va fi**

desăvârșit numai dacă va fi și milostiv sau darnic. Din Evanghelie se constată dificultatea omului de a se dezlipi sufletește de avuțiile sale limitate și trecătoare pentru a dobândi daruri cerești netrecătoare, adică dificultatea de a renunța la ceva material și trecător pentru a se uni cu Cineva netrecător, cu Dumnezeu Însuși. Deci, Hristos-Domnul ne învață că nu ne putem mântui numai prin evlavie dacă nu suntem și milostivi, atunci când avem multe bogății materiale. Dar și atunci când nu posedăm bunuri materiale sau bani, milostenia noastră se poate totuși arăta prin cuvântul bun, prin fapta bună, prin sfătuirea bună și, mai ales, prin rugăciunea pentru altul. Însă când avem bogății materiale, milostenia se arată mai ales ajutându-i pe cei săraci. De aceea, **Biserica lui Hristos săvârșește în istorie nu numai Liturgia, ci și Filantropia, adică ajutorarea celor nevoiași atât duhovnicește, cât și material.** Tânărul bogat primește de la Iisus sfatul de a renunța la bogăția materială din jurul lui pentru a dobândi comoară spirituală în sufletul lui și în ceruri. De fapt, toate bunurile materiale le adunăm în jurul nostru, dar numai fapta bună, izvorâtă din iubire milostivă, se imprimă în sufletul nostru ca o lumină pe care o purtăm cu noi în veșnicie. De aceea, **Iisus îi cere tânărului bogat să renunțe la ceva și să urmeze pe Cineva.** Când Iisus îi zice tânărului: „vino și urmează-Mi”, aceasta înseamnă: intră în legătură de iubire veșnică cu Dumnezeu, Care arată oamenilor iubirea și bunătatea Sa în Hristos Cel Bun și Milostiv. Vedem aici **prefigurarea tainei Bisericii.** „Urmează-Mi Mie” înseamnă fă-te ucenic al Meu, intră în comuniune cu Mine și în comunitatea celor care Mă urmează. Domnul Iisus Hristos îl îndeamnă pe tânăr, de fapt, să devină creștin, împreună cu ucenicii Săi Apostoli. Așadar, **ca să fii desăvârșit, trebuie să fii următor lui Hristos, să fii în legătură vie cu Persoana Lui și să fii milostiv ca El, pentru că El este bogăția cea veșnică, nelimitată și netrecătoare,** potrivit cuvintelor Sale: „Aceasta este viața veșnică: să Te cunoască pe

Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos, pe Care L-ai trimis” (Ioan 17, 3).

Din Evanghelia de astăzi vedem și faptul că *nu este ușoară dobândirea desăvârșirii, că schimbarea noastră duhovnicească în bine înseamnă o luptă cu noi înșine, adesea cu multă întristare. Uneori ne întristăm când Hristos, prin Evanghelie, ne cheamă să ne schimbăm viața în bine, să dărâmăm idoli lăcomiei și mândriei ascunși în sufletul nostru și să lăsăm în locul lor să vină lumina și iubirea lui Hristos Cel Milostiv. Dar toate sunt cu puțință celui care caută sincer viața veșnică și cere ajutorul sau harul lui Dumnezeu.*

Să ne rugăm Domnului nostru Iisus Hristos să ne ajute ca, prin harul Său, să devenim mai darnici și milostivi, spre slava Preasfintei Treimi și spre a noastră mântuire. Amin!

PICTA LUCRĂTORILOR RĂI

Duminica a 13-a după Rusalii
(Pilda lucrătorilor răi)

SLUJITORII RĂI PIERD ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Era un om oarecare stăpân al casei sale, care a sădit vie; a împrejmuit-o cu gard, a săpat în ea teasc, a clădit un turn și a dat-o lucrătorilor, iar el a plecat departe. Când s-a apropiat vremea roadelor, a trimis pe slujitorii săi la lucrători ca

să ia partea lui de roade. Dar lucrătorii, punând mâna pe slujitori, pe unul l-au bătut, pe altul l-au omorât, iar pe altul l-au ucis cu pietre. Din nou a trimis alți slujitori, mai mulți decât cei dintâi, și au făcut aceluia tot așa. La urmă, a trimis la ei pe fiul său, zicând: Se vor rușina de fiul meu. Iar lucrătorii viei, văzând pe fiul, au zis între ei: Acesta este moștenitorul; veniți să-l omorâm și să avem noi moștenirea lui. Și, punând mâna pe el, l-au scos afară din vie și l-au ucis. Deci, când va veni stăpânul viei, ce va face acelor lucrători? I-au răspuns: Pe aceștia răi, cu rău îi va pierde, iar via o va da altor lucrători, care vor da roadele la vremea lor. Zis-a lor Iisus: Oare n-ați citit niciodată în Scripturi: «Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, aceasta a ajuns să fie în capul unghiului. De la Domnul a fost aceasta și este lucru minunat în ochii noștri»? De aceea vă spun că Împărăția lui Dumnezeu se va lua de la voi și se va da neamului care va face roadele ei. Cine va cădea pe piatra aceasta se va sfărâma, iar pe cine va cădea, îl va zdrobi” (Matei 21, 33-44).

S fânta Evanghelie din *Duminica a 13-a după Rusalii* este plină de înțelesuri duhovnicești care se referă atât la istoria mântuirii neamului omenesc, cât și la viața Bisericii. Parabola sau pilda pe care Mântuitorul Iisus Hristos ne-o prezintă în Evanghelia acestei zile se referă la Legea Veche sau Vechiul Testament. *Via pe care un stăpân o sădește, o împrejmuește cu gard, o înzestreață cu un teasc și cu un turn de veghe și de apărare reprezintă lucrarea mântuitoare a lui Dumnezeu, Stăpânul lumii, la care cheamă lucrători.* Lucrătorii angajați ca să lucreze în vie sunt slujitorii Legii Vechi. Aceștia erau regi, arhierii sau mari preoți și mulți învățători

de Lege sau cărturari. Evanghelia ne mai spune că, după ce a sădit via, a împrejmuit-o, a săpat teasc în ea și a zidit turn, adică a dat lucrătorilor via într-o stare de organizare completă, iar stăpânul viei a plecat departe, lăsând pe lucrători în vie să o păzească și să o cultive pentru a face roade. Plecarea stăpânului departe are aici înțelesul duhovnicesc de *libertate multă dăruită lucrătorilor*.

Dumnezeu dorește să împlinim voia Lui în mod liber

Stăpânul nu a rămas lângă lucrători să-i supravegheze de aproape, ci îi supraveghea din depărtare, ca și când nu-i mai vedea. Prin aceasta, *Evanghelia ne arată cât de mult respectă Dumnezeu libertatea noastră de acțiune*. El ne dăruiește libertate, ca noi în mod liber să împlinim voia Lui, să alegem între a fi credincioși și recunoscători sau a fi necredincioși și nerecunoscători. Să alegem între a fi lucrători cinstiți și buni, sau lucrători vicleni și răi. Aceasta este semnificația cuvintelor: „*Iar el a plecat departe*” (Matei 21, 33). *Însă această libertate pe care stăpânul viei o acordă lucrătorilor viei nu este o indiferență din partea stăpânului viei; plecarea lui departe nu înseamnă nepăsare în privința modului cum este lucrată via și nici în privința timpului când ea trebuie să aducă roade*. De aceea, stăpânul viei trimite, periodic, oameni ai săi ca să vadă cum lucrează lucrătorii din vie și dacă via este roditoare sau neroditoare. *Plecarea departe mai are și înțelesul de îndelungă răbdare a lui Dumnezeu*, Care nu pedepsește pe om imediat după ce a săvârșit păcatul, ci, prin diferite mijloace, voiește să-l întoarcă din calea păcatului, pe calea împlinirii poruncilor Sale. Evanghelia ne spune că toți cei trimiși de Dumnezeu ca să verifice lucrarea lucrătorilor din vie au fost bătuți sau chiar omorâți, „*pe unul l-au bătut, pe altul l-au omorât, iar pe altul*

l-au ucis cu pietre" (Matei 21, 35). După aceea, stăpânul viei a trimis și mai mulți oameni ai săi, dar toți au avut aceeași soartă, toți au îndurat același tratament ostil, umilitor și ucigaș din partea lucrătorilor viei. În cele din urmă, stăpânul viei a trimis pe însuși fiul său ca să vadă cum se comportă și cum lucrează lucrătorii din vie. Dar acești lucrători vicleni și răi au zis: *„Acesta este moștenitorul; veniți să-l omorâm și să avem noi moștenirea lui. Și, punând mâna pe el, l-au scos afară din vie și l-au ucis*" (Matei 21, 38-39). După ce a pronunțat aceste cuvinte, Mântuitorul Iisus Hristos a întrebat pe arhierii și cărturarii care se aflau de față: *„Ce va face acelor lucrători?”* (Matei 21, 40). Iar ei au răspuns: *„Pe aceștia răi, cu rău îi va pierde, iar via o va da altor lucrători, care vor da roadele la vremea lor”* (Matei 21, 41). Atunci, pentru a le arăta că lucrătorii răi sunt tocmai ei, arhierii și cărturarii, Mântuitorul Iisus Hristos le-a zis acestora: *„Împărăția lui Dumnezeu se va lua de la voi și se va da neamului care va face roadele ei”* (Matei 21, 43).

Să nu ne facem stăpâni în casa Stăpânului

Apoi Domnul Hristos amintește ceea ce au spus prorocii David (*Psalmul 117, 22-23*) și Isaia (28, 16) despre piatra din capul unghiului pe care au nesocotit-o ziditorii, adăugând: *„Cine va cădea pe piatra aceasta se va sfărâma, iar pe cine va cădea, îl va zdrobi”* (Matei 21, 44). Prin urmare, **Mântuitorul Iisus Hristos arată că El este piatra din capul unghiului de care depinde mântuirea sau pieirea oamenilor.**

Această pildă din Evanghelia după Sfântul Matei se află și în Evangheliile după Sfântul Marcu și după Sfântul Luca. Toate aceste trei Evanghelii ne spun că arhierii și cărturarii au înțeles că *Iisus*

vorbea despre ei când le-a spus pilda lucrătorilor răi din vie (cf. Matei 21, 45; Marcu 12, 12; Luca 20, 19).

Această pildă sau parabolă a fost pronunțată după intrarea Domnului în Ierusalim, cu puțin timp înainte de pătimirile, de răstignirea și de moartea Sa pe Cruce. Deci pilda *are și un conținut profetic, întrucât, la câteva zile după ce a rostit această pildă, Mântuitorul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, a dovedit că El Însuși este fiul stăpânului pe care l-au omorât lucrătorii din vie*, adică arhieriei și cărturarii. Pilda aceasta ne arată că Dumnezeu a făcut din poporul evreu un popor ales ca să lucreze în via Domnului, l-a ales dintre celelalte popoare și i-a dat Legea lui Moise cu multe principii sau reguli religioase, morale și cultice, pentru a-l ajuta să-și păstreze identitatea sa, deoarece avea de împlinit o misiune sfântă. *Teascul din vie este viața spirituală a poporului ales, iar turnul de pază este simbolul templului din Ierusalim în care Dumnezeu era prezent în modul cel mai solemn, pentru că templul preînchipuia pe Mesia - Hristos. Trimișii stăpânului viei sunt prorocii sau profeții, pe care adesea conducătorii evreilor i-au bătut sau i-au ucis.* Prin aceasta vedem că umanitatea păcătoasă, chiar dacă este chemată la o lucrare sfântă, devine adesea nerecunoscătoare, răzvrătită și îndărătnică în a împlini voia lui Dumnezeu. Comportamentul lucrătorilor răi din vie este comportamentul oamenilor răi care, *după ce au fost chemați în via Domnului sau în lucrarea lui Dumnezeu, uită repede de stăpân și se fac ei înșiși stăpâni pe vie, considerând via ca fiind o proprietate a lor.* De aceea, Domnul Iisus le spune: „*Împărăția lui Dumnezeu se va lua de la voi și se va da neamului care va face roadele ei*” (Matei 21, 43). Vedem că Domnul Iisus identifică via din pilda Sa cu *Împărăția lui Dumnezeu, iar lucrătorii viei sunt cei chemați de Dumnezeu să pregătească intrarea oamenilor în Împărăția Lui.* Astfel *via simbolizează lucrarea sfântă de mântuire a oamenilor.*

Chemarea lui Dumnezeu implică slujire responsabilă din partea oamenilor

*Sfânta Evanghelie de astăzi ne arată că lucrarea pe pământ a lui Dumnezeu prin aleșii sau slujitorii Săi este lucrare de pregătire a oamenilor pentru mântuire, pentru a dobândi viața veșnică fericită din Împărăția lui Dumnezeu. Iar dacă lucrarea aceasta nu se face după voia lui Dumnezeu, cei care nu lucrează bine nu vor intra în Împărăția lui Dumnezeu, și nici nu vor putea zădărnici planul Lui de mântuire a lumii. **Dumnezeu are un plan de mântuire a lumii și cheamă pe unii oameni să devină slujitori ai acestui plan, lucrători în via Domnului.** Însă dacă ei nu sunt credincioși, harnici, smeriți și ascultători de Dumnezeu, *El cheamă pe alții în locul lor*, deoarece planul Lui trebuie să se împlinească întocmai. De ce? Pentru că *iubirea Lui milostivă pentru întreaga umanitate este mai tare decât răutatea demonilor și a oamenilor.**

Deci, Evanghelia ne arată că *este un privilegiu să fii chemat la împlinirea acestui plan, dar dacă nu răspunzi chemării sau preferinței lui Dumnezeu pentru tine, El cheamă la slujire pe alții mai vrednici decât tine, cheamă lucrători cinstiți și smeriți, lucrători harnici și buni, care nu au viclenie și lăcomie în suflet.* Aceasta este semnificația cuvintelor: *„Împărăția lui Dumnezeu se va lua de la voi și se va da neamului care va face roadă ei”* (Matei 21, 43).

Așa cum am spus mai înainte, pilda se referă în primul rând la slujitorii Legii Vechi, la învățătorii de lege și la mai-marii poporului evreu. Dar ținând seama de faptul că există totdeauna și pretutindeni în lumea marcată de păcat nu numai un răspuns pozitiv, ci și un răspuns ostil la lucrarea lui Dumnezeu, *pilda din Evanghelia de astăzi ne cheamă și pe noi, slujitorii lui Hristos, la multă responsabilitate. Adică să nu punem stăpânire pe Biserică socotind „Via Domnului”, adică*

Biserica lui Hristos, ca și cum ea ar fi proprietatea noastră personală. De asemenea, să nu ne lenevim, deoarece vom da seama de modul în care am predicat sau am ascultat Evanghelia, am săvârșit sau am primit Sfintele Taine, am ajutat pe alții sau am primit ajutorul lor, adică de felul în care am împlinit sau nu voia lui Dumnezeu în viața și lucrarea noastră. Ca atare, să nu lucrăm în Biserica lui Hristos, contrar Evangheliei lui Hristos. Să cerem ajutor de la Biserică, dar să și ajutăm Biserica, când dorim să dobândim mântuirea sau viața veșnică.

Evanghelia ne cheamă, pe de o parte, să ne bucurăm de darul chemării noastre la o lucrare sfântă a lui Dumnezeu pentru oameni, iar pe de altă parte, să ne cutremurăm de marea răspundere pe care o avem pentru lucrarea sfântă și mântuitoare la care am fost chemați. De ce? Pentru că e mai greu să se mântuiască slujitorii Sfântului Altar decât credincioșii mireni, întrucât se cere mai mult de la slujitorii Bisericii, decât de la credincioșii ei. În această privință, Sfântul Ioan Gură de Aur ne învață:

„Că spune Scriptura: *Cei tari, cumplit se vor certa* (Înțelepciunea lui Solomon 6, 6); și: *Cel care a știut voia stăpânului său și n-a făcut-o se va bate mult* (Luca 12, 47). Deci, cu cât cunoști mai mult, cu atât ești mai mult pedepsit. De aceea, preotul care face același păcat ca și mireanul nu primește pedeapsa mireanului, ci o pedeapsă mult mai grea” (Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei*, Omilia XXVI, 6).

Ce anume se cere mai mult de la slujitorii Bisericii decât de la credincioșii ei mireni? *Răspunderea pentru mântuirea sufletelor credincioșilor încredințați lor spre păstorire*. În concluzie, **Evanghelia de astăzi cheamă pe toți slujitorii Bisericii lui Hristos să cultive „Via Domnului” cu multă responsabilitate**. *Putem fi păstori buni sau păstori răi, dascăli buni sau dascăli răi, putem lucra pentru zidirea sufletescă a celor încredințați nouă spre păstorire sau putem fi nepăsători*.

Fiecare dintre noi va răspunde în fața lui Dumnezeu, „Stăpânul viei”, potrivit roadelor duhovnicești pe care le oferim Lui prin lucrarea noastră luminată și ajutată de harul Său.

Dar și credincioșii mireni vor fi răsplățiți după faptele lor bune sau rele, după cum a lucrat fiecare pentru mântuirea sa rodirea viei, adică a vieții sale duhovnicești.

Să ne ajute Preamilostivul Dumnezeu să ne bucurăm de harul chemării Lui și de roadele lucrării noastre spre slava Lui, amintindu-ne mereu de pilda talanților, unde se spune că stăpânul care a dăruit talanții laudă pe lucrătorii cinstiți și harnici, zicând: „*Servitor bun, intră întru bucuria Domnului tău*” (Matei 25, 23). Amin!

Duminica a 14-a după Rusalii
(Pilda nunții fiului de împărat)

HAINA DE NUNTĂ CEREASCĂ – LUMINA SUFLETULUI CURAT

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Împărăția cerurilor asemănatu-s-a omului împărat care a făcut nuntă fiului său. Și a trimis pe slugile sale ca să cheme pe cei poftiți la nuntă, dar ei n-au voit să vină. Iarăși a trimis alte slugi, zicând: Spuneți celor chemați: Iată, am pregătit ospățul meu; juncii

mei și cele îngrășate s-au junghiat și toate sunt gata. Veniți la nuntă! Dar ei, fără să țină seama, s-au dus, unul la țarina sa, altul la neguțătoria lui; iar ceilalți, punând mâna pe slugile lui, le-au batjocorit și le-au ucis. Auzind împăratul de acestea, s-a umplut de mânie și, trimițând oștile sale, au nimicit pe ucigașii aceia și cetății lor i-au dat foc. Apoi a zis către slugile sale: Nunta este gata, dar cei poftiți n-au fost vrednici. Mergeți, deci, la răspântiile drumurilor și, pe câți veți găsi, chemați-i la nuntă. Atunci, ieșind slugile acelea la drumuri, au adunat pe toți câți i-au găsit, și răi și buni, și s-a umplut casa nunții cu oaspeți. Iar Împăratul, intrând ca să privească pe oaspeți, a văzut acolo un om care nu era îmbrăcat în haină de nuntă și i-a zis: Prietene, cum ai intrat aici fără haină de nuntă? El însă a tăcut. Atunci împăratul a zis slujitorilor: Legați-l de picioare și de mâini și aruncați-l în întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea și scrâșmirea dinților. Căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși” (Matei 22, 2-14).

Evanghelia *Duminicii a 14-a după Rusalii* conține mai multe învățături referitoare la *taina mântuirii lumii în Domnul Iisus Hristos, la taina Bisericii și a vieții creștine*. Împăratul care face nuntă pentru fiul său este Însuși Dumnezeu-Tatăl. Fiul de împărat este Domnul Iisus Hristos. Nunta este Împărăția lui Dumnezeu. Mireasa este Biserica, adică mulțimea oamenilor chemați la mântuire, care răspund prompt chemării și se îmbracă prin Botez în haina de nuntă a credinței și a vieții creștine.

Mai întâi însă, Evanghelia ne prezintă *chemarea evreilor la mântuire* către care Dumnezeu a trimis pe slujitorii Săi, proroci și binevestitori ai venirii lui Hristos (Mesia) în lume. Mulți dintre cei chemați nu

au răspuns chemării. Unii au motivat că nu pot veni pentru că erau ocupați cu țarina, alții cu neguțătoria. Erau deci prea legați de câștigul celor trecătoare și nu mai găseau timp pentru câștigarea bunătăților netrecătoare sau veșnice.

Iar alții au răspuns chiar cu ostilitate, batjocorind și omorând pe slujitorii împăratului. Acești slujitori sunt prorocii care au fost uciși cu pietre, tăiați cu fierăstrăul, alungați în locuri pustii, departe de lume.

Auzind despre cele întâmplate, împăratul s-a mâniat și a trimis oștile sale și a nimicit pe ucigași, iar cetățile lor i-a dat foc. Aceste evenimente s-au împlinit prin invaziile popoarelor străine, când Ierusalimul și templul din el au fost incendiate. Iar pentru că nunta era pregătită, împăratul a trimis din nou slujitorii zicând: „*Mergeți, deci, la răspântiile drumurilor și, pe câți veți găsi, chemați-i la nuntă*”. Și astfel „*s-a umplut casa nunții cu oaspeți*”. Această a doua chemare sau invitație la nuntă este chemarea neamurilor sau a popoarelor păgâne la mântuire, buni și răi, oameni de la răspântii de drumuri, care nu au avut niciodată pretenția că sunt popor ales. Evanghelia Mântuitorului Iisus Hristos s-a îndreptat spre ei pe când aceștia erau păgâni sau politeiști, rătăcind la răspântii de istorie fără o direcție precisă, adică fără lumina Revelației Creatorului cerului și al pământului, trăind în „*întuneric și în umbra morții*”, după cum ne spune Evanghelia despre Galileea neamurilor (cf. *Matei 4, 15*). **Și popoare păgâne au fost chemate la mântuire pentru că iubirea Împăratului ceresc este una universală, care cuprinde întreaga umanitate; chiar dacă preferă pe unii, ea nu exclude pe ceilalți oameni.** Iar pe când casa era plină de invitați, a venit împăratul și a văzut că unul dintre ei nu avea haina de nuntă. Acestuia i-a zis: „*Prietene, cum ai intrat aici fără haină de nuntă?*” (*Matei 22, 12*). **Faptul că l-a numit prieten înseamnă că era un cunoscut, era prieten al casei, dar nu s-a pregătit potrivit prieteniei și**

invitației de onoare ce i s-a făcut. Când l-a întrebat împăratul: „*Cum ai intrat aici fără haină de nuntă?*”, el a tăcut. Tăcerea aceasta înseamnă lipsa oricărei scuze posibile, *tăcerea unui om vinovat pentru că nu s-a pregătit pentru nuntă.* Atunci împăratul a poruncit ca cel fără haină de nuntă să fie legat de mâini și de picioare și să fie aruncat în întunericul cel mai din afară, *adică lipsit de libertatea și de lumina comuniunii omului cu Dumnezeu.* Probabil prietenul fără haină de nuntă prezent la ospățul împăratului preînchipuia pe Iuda Iscarioteanul, care L-a trădat pe Iisus în timpul nopții (cf. *Ioan 13, 30*), dar și pe toți cei care au devenit creștini, iar apoi s-au lepădat de Hristos.

Evangelhia se încheie cu această expresie devenită celebră: „*Mulți sunt chemați, dar puțini aleși*” (*Matei 22, 14*).

Depinde de libertatea oamenilor de a fi aleși sau nu

Sfinții Părinți ai Bisericii, mai ales Sfântul Grigorie de Nyssa, trăitor în secolul al IV-lea, a interpretat această expresie: „*Mulți sunt chemați, dar puțini sunt aleși*” zicând că **toți oamenii sunt chemați la mântuire, dar sunt aleși cei care răspund chemării, mai precis cei care se pregătesc să împlinescă voia lui Dumnezeu Care-i cheamă la viața veșnică.** Toți oamenii sunt chemați în Iisus Hristos la nunta Sa din ceruri, la mântuire, **adică la fericirea comuniunii de iubire și viață veșnică, dar devin aleși cei care răspund chemării lui Dumnezeu prin credință, rugăciune și fapte bune.** Aceștia ascultă Sfânta Evanghelie, participă la Sfintele Slujbe, se împărtășesc cu Sfintele Taine, care sunt arvuna nunții fiului de împărat, și ajută pe cei în nevoi. Aleși devin cei care prin nevoințe multe, prin lacrimi de pocăință își curăță haina de la Botez pătată de păcate și se luminează prin Sfânta Spovedanie și prin Sfânta Împărtășanie.

Evanghelia ne arată, aşadar, că *fiecare om este chemat de Dumnezeu la viaţa veşnică, dar depinde de libertatea noastră de a fi ales sau nu, de a fi pregătit sau nepregătit pentru comuniunea cu Dumnezeu*. Evanghelia chemării la mântuire pe care Dumnezeu ne-o adresează pentru nunta vieţii veşnice se leagă deci de taina libertăţii noastre: *răspundem chemării sau o refuzăm? Ne îmbrăcăm sufletul nostru în haina nouă a harului sfinţitor sau purtăm haina învechită de păcate?*

Haina de nuntă este veşmântul credinţei şi al faptelor bune care luminează sufletul

Când în Evanghelie se vorbeşte despre **haina de nuntă**, aceasta nu se referă doar la hainele exterioare care acoperă trupul omului trecător, ci se referă mai ales la *haina sufletului omului, care se prezintă în faţa Dreptului Judecător înveşmântat în lumină sau în întuneric, în lumina credinţei şi a faptelor bune, sau în întunericul necredinţei şi al faptelor rele sau al păcatelor*.

De fapt, *haina aceasta este harul lui Hristos primit la Botez*, după cum ne spune Sfântul Apostol Pavel, zicând: „*Câţi în Hristos v-aţi botezat, în Hristos v-aţi şi îmbrăcat*” (Galateni 3, 27). **Ne-am îmbrăcat în Hristos în sensul că prin Botez ne îmbrăcăm cu haina harului Său, cu haina prezenţei Sale luminoase şi sfinţitoare, în noi şi în jurul nostru**. De aceea, la Botez se cere: „*Dă-mi mie haină luminoasă, Cel ce te îmbraci cu lumina ca şi cu o haină*”. **Haina luminoasă primită la Botez este „harul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu-Tatăl şi împărtăşirea Duhului Sfânt”** (cf. 2 Corintheni 13, 13). Când ne-am botezat în numele Preasfintei Treimi, am primit harul Preasfintei Treimi, adică haina de lumină a sufletului. Când însă uităm de Preasfânta Treime, când nu ne mai rugăm, când

nu mai ascultăm cuvântul Evangheliei lui Hristos, *când păcătuim cu gândul, cu vorba și cu fapta, atunci haina luminoasă primită la Botez se întunecă și se urâțește. Ca să redobândim această haină luminoasă de nuntă dăruită nouă la Botez, pentru a participa la ospățul euharistic, trebuie să ne pocăim de păcate și să alungăm întunericul din gândurile noastre, din cuvintele noastre și din faptele noastre, înlocuindu-le cu gânduri bune, cuvinte și fapte ale credinței pline de harul Mântuitorului Iisus Hristos, de dragostea milostivă a lui Dumnezeu-Tatăl, de lumina Duhului Sfânt. Iar toate acestea se realizează mai ales prin rugăciune și spovedanie, considerată a fi un Botez al lacrimilor. De aceea, fețele oamenilor care se roagă mult se luminează, iar unii dintre marii rugători s-au învrednicit încă din lumea aceasta să vadă sau chiar să fie văzuți îmbrăcați în lumina necreată a harului, în slava care s-a arătat pe muntele Tabor când Hristos-Domnul S-a schimbat la Față „arătând ucenicilor slava Sa pe cât li se putea”.*

O astfel de experiență au avut Sfântul Simeon Noul Teolog (sec. XI), Sfânta Cuvioasă Teodora de la Sihla din Carpați (sec. XVII), Sfântul Serafim de Sarov (sec. XIX) și alții. Încă din lumea aceasta ei au primit haina luminii neînsurate sau neapuse, pe care o dăruiește Duhul Sfânt sufletelor care se unesc cu Dumnezeu prin rugăciune, prin Sfintele Taine și prin fapte bune, primind harul luminos al Preasfintei Treimi. Deci, *haina luminoasă a sufletului credincios și curat este însăși prezența harică a lui Dumnezeu în oameni. De aceea, Sfântul Apostol Pavel spune că în timp ce omul din afară trece (îmbătrânește), omul dinăuntru se înnoiește (cf. 2 Corinteni 4, 16). De asemenea, Sfântul Apostol Pavel ne îndeamnă zicând: „Îmbrăcați-vă, dar, ca aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și preaiubiți, cu milostivirile îndurării, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe, cu îndelungă răbdare” (Coloseni 3, 12). Acestea sunt roade ale lucrării harului Sfântului Duh în om (cf. Galateni 5, 22-23).*

Să ne rugăm lui Dumnezeu ca să ne ajute să *pregătim haina noastră de nuntă cerească, nuntă pregustată acum în Sfânta Euharistie*, să o curățim de întunericul păcatelor prin pocăință, prin spovedanie, să o luminăm prin rugăciune, prin bunătatea milosteniei, a ajutorării săracilor, bolnavilor, orfanilor, bătrânilor, a tuturor celor pe care Dumnezeu îi cheamă la mântuire, chiar dacă ei nu se consideră niciodată vrednici de o cinste atât de mare.

Iubiți tineri, o mare bucurie trăiește Biserica lui Hristos când la Sfânta Liturghie euharistică participă mulți copii și tineri, arătând că harul primit la Botez este prezent și lucrător în ei, pentru a deveni mărturisitori ai iubirii milostive a lui Hristos pentru umanitate și misionari ai Bisericii lui Hristos în lume, spre slava Preasfintei Treimi și bucuria oamenilor. Amin!

Duminica a 15-a după Rusalii
(Porunca cea mai mare din Lege)

IUBIREA FAȚĂ DE DUMNEZEU ȘI DE APROAPELE – LUMINA VIEȚII CREȘTINE

„În vremea aceea s-a apropiat de Iisus un învățator de Lege, ispitindu-L și zicând: Învățătorule, care poruncă este mai mare în Lege? El i-a răspuns: «Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău». Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar

a doua, asemenea acesteia, este: «Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți». În aceste două porunci se cuprind toată Legea și prorocii. Și, fiind adunați fariseii, i-a întrebat Iisus, zicând: Ce vi se pare despre Hristos? Al cui Fiu este? Zis-au Lui: Al lui David. Zis-a lor: Cum deci David în duh Îl numește pe El Domn, zicând: «Zis-a Domnul Domnului meu: Șezi de-a dreapta Mea până ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale»? Deci, dacă David Îl numește pe El Domn, cum este fiu al lui? Și nimeni nu putea să-I răspundă cuvânt și nici n-a mai îndrăznit cineva din ziua aceea să-L mai întrebe" (Matei 22, 35-46).

Sfânta Evanghelie din *Duminica a 15-a după Rusalii* este *Evanghelia poruncii celei mai mari*, și anume *porunca iubirii*. Se știe că în Vechiul Testament erau multe porunci, multe reglementări ale vieții omului credincios, la care s-au adăugat și foarte multe prescripții ale tradiției iudaice. Când un învățător de lege, cu gândul de a ispiti pe Iisus, deci nu din dorința sinceră de a învăța ceva, L-a întrebat: „care poruncă este cea mare în Lege?”, el se aștepta probabil ca Iisus să spună *tăierea împrejur sau păzirea zilei sâmbetei*, însă Mântuitorul Iisus Hristos a făcut un rezumat al întregii învățături pe care Dumnezeu a dat-o în Legea lui Moise și în Scripturile prorocilor, și anume **legea iubirii**: „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău». Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua, la fel ca aceasta: «Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți" (Matei 22, 37-39).

Apoi, Domnul Iisus, cunoscând că acest învățător de lege viclean se aștepta la un alt răspuns, îl întreabă pe acesta și pe fariseii adunați acolo: „Ce vi se pare despre Hristos? Al cui Fiu este?" (Matei 22, 42), iar învățătorul de lege a răspuns: „Al lui David" (Matei 22, 42). Apoi Mântuitorul

il întreabă mai departe: „Cum deci David, în dub, Îl numește pe El Domn, zicând: «Zis-a Domnul Domnului meu: Șezi de-a dreapta Mea până ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale»? Deci dacă David Îl numește pe El Domn, cum este fiu al lui?” (Matei 22, 43-45). La aceasta, învățătorul de lege nu a mai răspuns nimic. Evanghelia se încheie cu aceste cuvinte: „Și nimeni nu putea să-I răspundă cuvânt și nici n-a mai îndrăznit cineva din ziua aceea să-L mai întrebe” (Matei 22, 46).

Adică nimeni nu putea cunoaște înțelesurile adânci, tainice ale Sfintei Scripturi mai bine decât Iisus Hristos. De ce? Pentru că Sfânta Scriptura, scrisă de oameni inspirați de Duhul Sfânt, are ca autor principal pe Însuși Dumnezeu Cuvântul, tainic prezent în cuvintele acesteia. Când Iisus întreabă pe învățătorul de lege care venise la El ca să-L ispitească și pe fariseii care erau acolo: „Ce vi se pare despre Hristos (Mesia)? Al cui Fiu este?” (Matei 22, 42), El voia să le arate acestora că Mesia nu este un simplu iudeu descendent din David, ci **Mesia este Domn ca și Domnul Dumnezeu**, acesta fiind înțelesul cuvintelor lui David: „Zis-a Domnul Domnului Meu” (Matei 22, 44). Deci Mesia-Hristos este Dumnezeu-Omul, adică Fiul veșnic al lui Dumnezeu Care S-a făcut om, născându-Se, după trup, din neamul lui David.

Cunoscând Iisus că fariseii nu puteau accepta ca El, om fiind, să spună despre Sine că este Fiul lui Dumnezeu, adică Dumnezeu, le-a arătat din Sfintele Scripturi că însuși regele David a profetizat că **Mesia este Domnul sau Stăpânul lui David**, adică Fiul lui Dumnezeu Cel Veșnic, nu un om pământean, obișnuit, trecător.

Iubirea este starea sufletului care preferă pe Dumnezeu oricărei făpturi

Ceea ce reținem noi în mod deosebit din Evanghelia de astăzi este marea datorie sau necesitate de a împlini în viața noastră poruncile

iubirii față de Dumnezeu și față de aproapele. În aceste două porunci se concentrează tot ceea ce Dumnezeu așteaptă de la noi. Toate celelalte porunci sunt căi diferite care ne conduc către aceste două mari porunci ale iubirii față de Dumnezeu și față de aproapele. Totuși, modul în care Mântuitorul Iisus Hristos formulează porunca iubirii față de Dumnezeu se deosebește de modul în care El formulează porunca iubirii față de aproapele.

Când vorbește despre datoria noastră de a iubi pe Dumnezeu, El zice: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău” (Matei 22, 37), iar când vorbește despre datoria de-a iubi pe aproapele, El zice: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși” (Matei 22, 39).

De ce iubirea față de Dumnezeu este cerută ca iubire prioritară și complet dăruitoare de sine: *cu toată inima, cu tot sufletul și cu tot cugetul?* Pentru că **numai iubirea față de Dumnezeu este izvorul iubirii sfinte și al vieții adevărate a omului care caută mântuirea sau viața veșnică.**

Sfântul Maxim Mărturisitorul, în scrierea sa numită *Capetele* (sau capitole) *despre dragoste*, chiar în primul dintre acestea, spune în esență că ***Iubirea este acea stare a sufletului care preferă pe Dumnezeu oricărei fapte din lumea aceasta***¹.

De ce oare ne cere Evanghelia să-L iubim pe Dumnezeu *cu toată inima, cu tot sufletul și cu tot cugetul?*

Pentru două motive majore. *În primul rând, acea putere sau energie a inimii care nu-L iubește pe Dumnezeu rămâne nesfințită, adică devine iubire egoistă, pătimașă; acea putere a sufletului care nu-L iubește pe Dumnezeu cu toată voința rămâne nesfințită,*

1. Cf. *Filocalia*, vol. 2, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2008, p. 65.

adică devine voință rea, atitudine rău-voitoare; iar acea putere a cugetului nostru sau a minții noastre care nu caută să cunoască cât mai deplin pe Dumnezeu rămâne minte nesfințită, adică devine cuget întunecat sau rătăcitor. Iată de ce Mântuitorul Hristos ne spune că trebuie să-L iubim pe Dumnezeu *cu toată inima noastră* (cu toată afecțiunea noastră), *cu tot sufletul nostru* (cu toată voința noastră), *cu tot cugetul nostru* (cu toată gândirea noastră). Când prin iubire totală ne dăruim lui Dumnezeu în întregime, când nimic din lumea aceasta nu este mai de preț sau mai iubit decât El, **atunci ne sfințim în întregime inima, sufletul și cugetul**, adică *afecțiunea, voința și gândirea*.

Al doilea motiv pentru care Domnul Iisus Hristos ne spune că trebuie să-L iubim pe Dumnezeu cu toată inima, cu tot sufletul și cu tot cugetul este acesta: **ceea ce iubim ca fiind pentru noi realitatea cea mai prețuită sau valoare absolută, aceea devine pragul sau limita înălțării și libertății noastre**. Prin urmare, *sufletul omului, fiind creat după chipul lui Dumnezeu, Cel Nelimitat și Veșnic, trebuie să-L iubească pe Dumnezeu Cel ce este mai presus de lumea creată, de spațiu și timp, pentru a fi cu adevărat liber față de limitele impuse de spațiu și timp, dar și de nestatornicia și stricăciunea fapturilor limitate și trecătoare. Dacă omul iubește cu toată inima sa, cu tot sufletul său, cu tot cugetul său realități mărginite și trecătoare, schimbătoare și coruptibile, sufletul lui se oprește la aceste realități și pierde libertatea sau dorința vie de a căuta și de a primi viața și iubirea veșnică a lui Dumnezeu. Însă dacă omul iubește pe Dumnezeu Cel Nemărginit și Veșnic, atunci inima, sufletul și cugetul său se deschid spre infinitatea și eternitatea iubirii lui Dumnezeu, spre bucuria nemărginită și veșnică pe care Dumnezeu o dăruiește celor ce-L iubesc pe El. Deci, numai pe Dumnezeu trebuie să-L iubim ca fiind suprema realitate și valoare, deoarece numai*

El este Creatorul și Mântuitorul lumii, izvorul nemuririi și al vieții veșnice, dătătorul și împlinirea a toată existența creată.

Să iubim binele mai mult decât bunurile din lumea aceasta

Sfântul Isaac Sirul spune că *iubirea curată se naște din rugăciune*, adică iubirea curată este iubire sfințită de harul iubirii lui Dumnezeu, dacă rugăciunea omului este smerită și stăruitoare. **Cine iubește pe Dumnezeu cu toată inima sa, cu tot sufletul său și cu tot cugetul său se unește cu Dumnezeu în mod deplin.** Deci, din unirea omului cu Dumnezeu prin rugăciune se revarsă harul iubirii divine în viața omului, iar prin om se transmite și în jurul său. *Iubirea aceasta duhovnicească și sfântă este iubirea omului sfânt, care nu judecă pe nimeni, dar ajută pe toți, nu acumulează averi în mod pătimăș, ci le dăruiește celor în nevoi. De aceea, iubirea care se naște din rugăciune este iubire sfințitoare și mântuitoare, având în ea arvuna vieții veșnice.*

Aceasta este iubirea Sfinților Apostoli și a sfinților martiri, iubire mai tare decât frica de moarte sau instinctul de conservare, *iubire care ne ajută să nu ne legăm în mod pătimăș de bunurile trecătoare din lumea aceasta, ci să căutăm binele cel nemuritor, care este legătura vie sau comuniunea permanentă a omului cu Dumnezeu.* Așadar, **porunca iubirii față de Dumnezeu ne cheamă să iubim binele mai mult decât bunurile din lumea aceasta.** Altfel spus, *binele săvârșit din iubire față de Dumnezeu și de aproapele trebuie să-l dorim sau să-l căutăm mai mult decât bunurile materiale și trecătoare din lumea aceasta.*

Cât privește *porunca iubirii față de aproapele*, aceasta este formulată de Mântuitorul Iisus Hristos în Evanghelia după Matei astfel: **„Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși”** (Matei 22, 39), adică să ai grijă de viața lui cum ai grijă de viața ta, să te interesezi de mântuirea

lui cum te interesezi de mântuirea ta. Însă, spre sfârșitul activității Sale mântuitoare pe pământ, Hristos-Domnul, potrivit Evangheliei după Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, zice: „**Poruncă nouă vă dau vouă: să vă iubiți unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul**” (Ioan 13, 34). Vedem aici că Mântuitorul Hristos a dat o măsură nouă iubirii față de aproapele decât iubirea față de noi înșine, și anume: „**precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul**” (Ioan 13, 34), adică să-l iubim pe aproapele nostru precum îl iubește Hristos. Însă noi nu putem iubi pe aproapele nostru așa cum îl iubește Hristos, decât dacă primim iubire din iubirea lui Hristos. Cu alte cuvinte, ceea ce ne cere Mântuitorul Iisus Hristos nu putem împlini decât cu ajutorul Lui. De altfel, El Însuși ne spune aceasta zicând: „*Fără Mine nu puteți face nimic*” (Ioan 15, 5), adică nimic bun.

Porunca iubirii față de Dumnezeu se împlinește în primul rând prin rugăciunea adresată Lui

Când Îl iubim pe Dumnezeu dorim să ne întâlnim cât mai des cu El prin rugăciune, dar mai ales *dimineata și seara, la începutul și la sfârșitul activității zilnice, înainte și după ce servim masa, ca să-I mulțumim Lui pentru că ne iubește și ne ajută.*

Sfinții cei mai rugători au ajuns chiar să se roage neîncetat, având permanent mintea și inima lor îndreptate spre Dumnezeu. Ei împlinesc astfel îndemnul Sfântului Apostol Pavel: „*rugați-vă neîncetat*” (1 Tesaloniceni 5, 17).

Porunca iubirii față de Dumnezeu cuprinde în ea și *iubirea față de Biserica lui Dumnezeu, care este trupul tainic al lui Hristos, templu al Duhului Sfânt și popor al lui Dumnezeu-Tatăl. Când iubim*

Biserica lui Dumnezeu, Îl iubim de fapt și pe Dumnezeu Care locuiește în ea. Când construim o biserică nouă sau restaurăm una veche, când aducem daruri la biserică sau înfrumusețăm biserica, iubirea noastră față de Dumnezeu se arată și în această dărnicie a noastră față de Biserica lui Hristos, simbolizată de biserica locaș de închinăciune.

De asemenea, Îl iubim pe Dumnezeu când ascultăm cuvântul Lui și îl împlinim, prin fapte, când trăim potrivit voii Lui în sfințenie, când suntem milostivi așa cum El este milostiv, când suntem buni așa cum El este bun, deci Îl iubim pe Dumnezeu în mod deplin când ne asemănăm cu El prin bunătate. Iar iubirea Lui se revarsă prin faptele noastre spre semenii noștri. Astfel, împlinirea poruncii iubirii de Dumnezeu se leagă de porunca iubirii față de aproapele.

Deci, Evanghelia *Duminicii a 15-a după Rusalii* ne îndeamnă să iubim pe Dumnezeu și pe semenii noștri intensificând rugăciunea, citirea Sfintelor Scripturi, participarea la slujbele Bisericii, săvârșirea faptelor de milostenie sufletească și trupească, adică să arătăm milostenie cu vorba bună și cu fapta bună celor ce au nevoie de ajutorul nostru.

Pocăința, remediu pentru căderea din iubirea față de Dumnezeu și de aproapele

Când recunoaștem că nu am iubit indeajuns pe Dumnezeu și nici pe semenii noștri, calea de ridicare și îndreptare a vieții noastre este pocăința.

Prin pocăință ne plângem păcatele săvârșite ca urmare a lipsei de iubire, fie că nu am iubit în mod constant pe Dumnezeu, fie că nu am iubit totdeauna pe semenul nostru.

De aceea, *pocăința și dorința vie de-a ne înnoi viața sunt primii pași pentru îndreptare și pentru recuperarea timpului pierdut, a celui petrecut fără rodire duhovnicească*. Prin pocăință recunoaștem eșecul nostru în iubire, sau căderile noastre din iubirea față de Dumnezeu și de semenii noștri. Dar cerând iertare, Dumnezeu Se milostivește de noi, ne iartă, ne ridică și ne întărește, dăruindu-ne puterea de a-L iubi pe El, Biserica Sa sfântă și pe semenii noștri, cu iubire smerită, izvorâtă din harul milostivirii Sale față de oameni.

Să ne ajute Hristos-Domnul să împlinim porunca iubirii față de Dumnezeu, sporind totodată în dragostea față de semenii noștri, spre slava Preasfintei Treimi și spre a noastră mântuire. Amin!

Duminica a 16-a după Rusalii
(Pilda Talanților)

ÎNMULȚIREA TALANȚILOR ESTE BINELE PE CARE ÎL SĂVÂRȘIM OAMENILOR

„Zis-a Domnul pilda aceasta: un om oarecare, plecând departe, și-a chemat slugile și le-a dat pe mână avuția sa. Unuia i-a dat cinci talanți, altuia doi, iar altuia unul, fiecăruia după puterea lui, și a plecat. Îndată mergând, cel ce luase cinci talanți a lucrat cu ei și a câștigat alți cinci

talanți. De asemenea și cel cu doi a câștigat alți doi. Iar cel ce luase un talant s-a dus, a săpat o groapă în pământ și a ascuns argintul stăpânului său. După multă vreme a venit și stăpânul acelor slugi și a făcut socoteala cu ele. Și, apropiindu-se cel care luase cinci talanți, a adus alți cinci talanți, zicând: Doamne, cinci talanți mi-ai dat, iată alți cinci talanți am câștigat cu ei. Zis-a lui stăpânul: Bine, slugă bună și credincioasă! Peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău. Apropiindu-se și cel cu doi talanți, a zis: Doamne, doi talanți mi-ai dat, iată alți doi talanți am câștigat cu ei. Zis-a lui stăpânul: Bine, slugă bună și credincioasă! Peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău. Apropiindu-se apoi și cel care primise un talant, a zis: Doamne, te-am știut că ești om aspru, care seceri unde n-ai semănat și aduni de unde n-ai împrăștiat. De aceea, temându-mă, m-am dus de am ascuns talantul tău în pământ; iată, ai ce este al tău. Și răspunzând, stăpânul său i-a zis: Slugă vicleană și leneșă, știai că secer unde n-am semănat și adun de unde n-am împrăștiat? Se cuvenea, deci, ca tu să dai banii Mei schimbătorilor de bani, și eu, venind, aș fi luat ce este al meu cu dobândă. Luați, deci, de la el talantul și dați-l celui care are zece talanți. Căci tot celui ce are i se va da și-i va prisosi, iar de la cel ce n-are și ce are i se va lua. Iar pe sluga netrebnică aruncați-o în întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților. Acestea zicând, a strigat: Cel ce are urechi de auzit, să audă!" (Matei 25, 14-30).

Evanghelia *Duminicii a 16-a după Rusalii* este una care *indeamnă pe oameni să facă milostenie*, mai ales pe cei bogăți, și *ii cheamă pe toți la înmulțirea talanților sau a calităților proprii*, pentru a simți bucuria pe care le-o dăruiește Hristos-Domnul celor harnici și darnici.

Complementaritatea darurilor învață pe oameni să fie solidari și milostivi

Pilda talanților are foarte multe înțelesuri duhovnicești și se referă nu numai la viața duhovnicească, ci și la viața umană în general, la bucuria de a fi roditor, de a dezvolta sau de a cultiva talentul ori diferitele calități și a le pune în slujba semenilor. În mod deosebit remarcăm că Dumnezeu diferențiază darurile, nu dăruiește tuturor oamenilor același număr de talanți: unora le dăruiește mai puțini, iar altora le dăruiește mai mulți, ceea ce înseamnă că Dumnezeu cunoaște puterea fiecăruia dintre oameni de a înmulți talanții și, în același timp, dorește ca oamenii să conlucreze și să ajute din proprie inițiativă pe cei care au nevoie de ajutorul lor.

Cu alte cuvinte, în viața oamenilor, darurile sunt împărțite și diversificate. Nu toți oamenii au aceeași înclinație pentru aceeași meserie. Dacă, de pildă, toți ar avea înclinația de a fi brutari și nu ar mai exista oameni cu înclinația de a fi pantofari, atunci nu s-ar mai putea ajuta oamenii unii pe alții în mod complementar. Sau dacă toți ar fi profesori, ori dacă toți ar fi muncitori în agricultură, nu ar mai fi specialiști în alte domenii. Deci, *complementaritatea darurilor este o bază solidă pentru organizarea cooperării și a solidarității între oameni, dar și pentru a fi apreciată bogăția talentelor deosebite, dăruite oamenilor de Dumnezeu – Dăruitorul.*

Primirea darurilor este însoțită de responsabilitatea față de ele

Darurile sau talentele împărțite în mod diferit ca număr, fel și intensitate sunt *purtătoare de bucurie, dar și purtătoare de responsabilitate*. Dacă darurile primite de om prin nașterea sa după trup sau prin nașterea sa după Duhul, adică la Botez, au fost înmulțite prin efort personal, ele aduc bucurie. Însă dacă darurile primite nu sunt înmulțite, ele implică responsabilitate, deoarece aceste daruri *sunt primite, nu hotărâte de voința proprie a persoanei umane care le are. Ele sunt oferite de Dumnezeu pentru a fi cultivate și înmulțite în folosul celor mulți, al comunității umane*. Iar cei ce nu înmulțesc darurile primite de la Dumnezeu **vor pierde lumina și bucuria comuniunii cu El**: „Iar pe sluga netrebnică aruncați-o întru întunericul cel mai din afară” (Matei 25, 30).

Remarcăm în mod deosebit în Evanghelia de astăzi că cei care au înmulțit talantii i-au înmulțit proporțional cu ceea ce au primit: cel care a primit cinci talanți i-a înmulțit și a dobândit zece talanți, adică a dublat numărul lor; cel care a primit doi talanți a dublat numărul lor și a ajuns la patru talanți, iar cel care a primit unul, fiind „*slugă vicleană și leneșă*” (Matei 25, 26), a îngropat talantul; nu l-a cheltuit, dar nici nu l-a înmulțit. Mai vedem că Stăpânul sau Domnul talanților *dăruiește aceeași răsplată celui care a obținut zece talanți din cinci talanți și celui care a obținut patru talanți din doi talanți*: „*Bine, slugă bună și credincioasă! Peste puține (daruri) ai fost credincios, peste multe te voi pune!*” (Matei 25, 21), adică, întrucât ai înmulțit darurile primite în timpul vieții pământești, îți voi da mai multe daruri în viața cerească. De aceea, îi spune: „*Intră în bucuria domnului tău!*” (Matei 25, 23). Aceasta înseamnă: **intră în bucuria Domnului Cel ce dăruiește daruri, talente sau calități oamenilor pentru ca ele să fie cultivate și înmulțite, pentru a spori comuniunea între oameni și binele comunității**.

Oamenii sunt chemați la bucuria deplinătății rodirii lor

Vedem, așadar, deodată, *principiul proporționalității în înmulțirea darurilor primite și principiul plinătății în retribuția pentru osteneală*. Prin urmare, ajunge la **bucuria deplinătății rodirii** atât cel care a primit mai puțin, cât și cel care a primit mai mult, întrucât **cel care a primit mai mult are datoria să ofere mai mult**. Așadar, *responsabilitatea omului crește în raport cu darurile primite. De aceea, nu trebuie ca oamenii mai puțin talentați să îi invidieze pe semenii lor care sunt foarte talentați, pentru că aceștia au și o răspundere mai mare decât cei care au talente mai puține*. În această privință, Hristos-Domnul ne arată că există trepte diferite de responsabilitate potrivit cu talentul primit și cu slujirea încredințată, zicând: „*Oricui i s-a dat mult, mult i se va cere, și cui i s-a încredințat mult, mai mult i se va cere*” (Luca 12, 48).

Deci, prima învățătură pe care o tragem din Evanghelia de astăzi este aceea a *dreptății lui Dumnezeu și a înțelepciunii Lui, întrucât El nu cere omului ceea ce nu poate face, adică nu cere nimănui peste măsură, ci Dumnezeu cere ca omul să înmulțească, după posibilitățile sale, talanții și calitățile pe care le-a primit*. Prin urmare, bucuria Stăpânului este aceeași și pentru cel care din doi talanți a obținut patru, și pentru cel care din cinci a obținut zece. *El se bucură de hărnicia fiecăruia, dacă hărnicia lui este totală, adică fără umbră de lene și de viclenie*.

Zarafii sunt toți oamenii care beneficiază de hărnicia, priceperea și dărnicia semenilor talentați

Pe cel de-al treilea om, adică pe cel care nu a înmulțit talantul, Stăpânul nu l-a felicitat, nu i-a zis: „*Intră în bucuria Stăpânului tău!*” (Matei 25, 23), ci i-a spus: „*Slugă vicleană și leneșă, știași că secer unde*

*n-am semănat și adun de unde n-am împrăștiat? Se cuvenea, deci, ca tu să dai banii Mei schimbătorilor de bani (zarafi) și eu, venind, aș fi luat ce este al meu cu dobândă” (Matei 25, 26-27). Prin aceasta Domnul Iisus Hristos vrea să ne arate că Dumnezeu nu este mulțumit dacă omul ține doar pentru sine darurile, talentele sau calitățile pe care le are, ci trebuie să le pună în slujba semenilor săi. Aici, schimbătorii de bani sau zarafii nu trebuie înțeleși în mod financiar sau bancar, ci în sens duhovnicesc, ca fiind **toți oamenii care sunt ajutați de semenii lor talentați sau pricepuți, harnici și darnici.***

Când un profesor talentat cultivă talentul său cu multă osteneală ori cu multă dăruire de sine și îi formează pe copii sau pe tineri într-o anumită disciplină de studiu sau profesie, iar ei devin, la rândul lor, oameni pricepuți, profesioniști, specialiști, experți, atunci el se bucură de roadele muncii sale, de înmulțirea talanților. *Profesorul bun, care înmulțește talantul, nu dispare când este pus în mormânt, ci când moare ultimul său ucenic – spunea marele profesor Teodor M. Popescu. Dar și ucenicul lui, am spune noi, dacă, la rândul său, formează alți ucenici buni, aceștia continuă bunătatea și priceperea profesorilor buni din generație în generație. Când un medic bun tratează mulți pacienți și aceștia se vindecă, el le prelungește viața și aduce bucurie familiei, care simte că binecuvântarea lui Dumnezeu a venit prin medicul talentat, harnic și bun. Astfel, bucuria cea mai mare este aceea de-a fi adus bucurie celor întristați și neajutorați.*

Deci, darurile pe care oamenii le-au primit de la Dumnezeu se înmulțesc prin dăruirea de sine a acestora față de semenii lor. De aceea, Sfântul Ioan Gură de Aur, tâlcuind această pildă a talanților, zice: *„Ai văzut că cel care a primit doi a făcut patru talanți, cel care a primit cinci a înmulțit și a obținut zece, adică îndoit. Iar acest îndoit înseamnă eu și semenul meu: eu înmulțesc talanții numai*

când ofer darul priceperii mele pentru semenii mei, pentru oamenii din jurul meu". Aceasta înseamnă „i-a înmulțit îndoit, i-a dublat”, adică nu i-a păstrat numai pentru sine, ci i-a pus în slujba aproapelui său. De pildă, talentul și vocația de a fi mamă sau de a fi tată se arată prin dăruirea jertfelnică de sine a părinților în creșterea copiilor, nu doar în creșterea biologică, ci și în creșterea lor spirituală și culturală, în educația dată lor. Prin analogie, în viața duhovnicească din mănăstiri, un părinte duhovnicesc care formează ucenici sau fi duhovnicești ai credinței în Hristos înmulțește darul povățuirii și al rugăciunii pentru ei, darul cuvântului ziditor și pilda faptei bune pentru cei din jurul său. De asemenea, un preot de parohie care înmulțește darul cuvântului ziditor de suflete și al păstoririi duhovnicești pe calea mântuirii a credincioșilor intră în bucuria comuniunii cu Dumnezeu împreună cu păstorii săi.

În concluzie, cea mai mare bucurie binecuvântată de Dumnezeu este înmulțirea darurilor primite de la El pentru ajutorarea semenilor noștri. Iar această înmulțire a darurilor presupune smerenie și hărnicie, dar mai ales cere iubire de Dumnezeu și de aproapele. Dacă talenții cuiva sunt înmulțiți în folosul comunității umane, cel talentat aduce bucurie lui Dumnezeu și semenilor lui. Așadar, bucuria din Evanghelia de astăzi este bucuria hărniciei și a dărniciei, bucuria rodirii prin dăruirea de sine, bucuria celui care a făcut mult bine altora, asemănându-se astfel cu Dumnezeu Cel Multmilostiv. Numai această bucurie a rodirii de fapte bune este bucuria deplină în viața unei persoane și a unei comunități umane.

Să ne rugăm Domnului Iisus Hristos să ne dăruiască tuturor bucuria de a fi chemați și onorați de El cu aceste cuvinte: „Bine, slugă bună și credincioasă! Peste puține (daruri) ai fost credincios, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău!” (Matei 25, 21), spre slava lui Dumnezeu și spre a noastră mântuire. Amin!

RUȘA FEMEII CANANEENCE

Duminica a 17-a după Rusalii
(a Cananeencei)

CREDINȚĂ TARE IZVORĂTĂ DIN IUBIRE ÎNDURERATĂ

„În vremea aceea a venit Iisus în părțile Tirului și ale Sidonului. Și, iată, o femeie cananeeancă, din acele ținuturi, ieșind striga, zicând: Miluiește-mă, Doamne, Fiul lui David! Fiica mea este rău chinuită de diavol. Iisus însă nu i-a răspuns niciun cuvânt; și, apropiindu-se, ucenicii Lui

Îl rugau, zicând: Dă-i drumul, că strigă în urma noastră. Iar El, răspunzând, a zis: Nu sunt trimis decât către oile cele pierdute ale casei lui Israel. Iar ea, venind, s-a închinat Lui, zicând: Doamne, ajută-mă! El însă, răspunzând, i-a zis: Nu este bine să iei pâinea copiilor și s-o arunci câinilor. Dar ea a zis: Da, Doamne, dar și câinii mănâncă din fărâmiturile ce cad de la masa stăpânilor lor. Atunci, răspunzând, Iisus i-a zis: O, femeie, mare este credința ta; fie ție după cum vorești! Și s-a tămăduit fica ei din ceasul acela” (*Matei 15, 21-28*).

Sfânta Evanghelie din *Duminica a 17-a după Rusalii*, numită și *Duminica Femeii cananeence*, ne învață multe adevăruri despre *puterea credinței* și despre *lucrarea lui Dumnezeu în viața oamenilor*.

Femeia cananeeancă era de alt neam și de altă credință decât evreii. Tirul și Sidonul erau porturi situate pe țărmul de est al Mării Mediterane, făcând parte din Fenicia. Astăzi, ele se află pe teritoriul Libanului. Deci, aceste orașe nu făceau parte din Palestina sau Țara Sfântă, iar faptul însuși că Mântuitorul Iisus Hristos trece dincolo de granițele țării Sale natale are o semnificație deosebită. Deși spune „*nu sunt trimis decât către oile cele pierdute ale casei lui Israel*” (*Matei 15, 24*), totuși, Iisus iese din teritoriul Țării Sfinte și merge către două orașe-state sau cetăți locuite de păgâni, care se închinau nu adevăratului Dumnezeu mărturisit de evrei, ci unor idoli, cei mai renumiți fiind Baal și Astarta. Ieșirea Domnului Iisus Hristos dincolo de pământul lui Israel este deja o prefigurare a faptului că Evanghelia Sa va fi propovăduită nu numai poporului evreu, ci și altor neamuri sau popoare. Prezența lui Iisus în părțile Tirului și ale Sidonului este, așadar, o *anticipație a predicării Evangheliei Sale și printre păgâni, deoarece Dumnezeu cheamă toate popoarele la mântuire în Iisus Hristos*.

Hristos descoperă credință mare la o femeie dintr-un popor păgân

Întrucât Mântuitorul Iisus Hristos a întâlnit adesea ostilitatea unora dintre evrei și o lipsă de receptivitate a acestora față de Evanghelia Sa, *El vrea să arate ucenicilor Săi că poate descoperi credință acolo unde evreii nu se așteaptă.*

Înțelepciunea lui Iisus și atitudinea Sa misionară se arată în faptul că, pe de o parte, El trece hotarele Palestinei și ajunge în patria femeii păgâne, iar, pe de altă parte, refuză să-i răspundă acesteia la prima cerere a ei de-a vindeca pe fiica sa bolnavă, chinuită de diavol. Sfântul Ioan Gură de Aur spune că *atât tăcerea lui Iisus, cât și întârzierea Sa în a da un răspuns favorabil acestei femei de alt neam și de altă religie decât evreii ascund intenția Lui de a evidenția mai bine credința mare pe care o avea ea.* Dacă El nu lăsa femeia să stăruie îndelung în cererea ei, ucenicii Săi nu ar fi putut vedea atât de clar trei mari calități sau virtuți ale acestei femei cananeence, și anume: *credința puternică, smerenia adâncă și rugăciunea stăruitoare.*

Credința vie se arată prin stăruința în rugăciune

După felul cum Îl roagă pe Iisus, zicând: „*Miluieste-mă, Doamne, Fiul lui David!*” (Matei 15, 22), această femeie mărturisea *credința ei că în Iisus din neamul lui David lucrează puterea lui Dumnezeu, că prin El se săvârșește lucrarea vindecării sau eliberării oamenilor de păcate, de boli și de diavoli.* Întrucât auzise că *Iisus din Nazaret este Proroc, ca și David, și mai ales că este un mare Doctor vindecător de suflete și de trupuri, femeia cananeeancă mărturisea credința ei vie că numai Iisus poate*

vindeca pe fiica ei bolnavă și, ca atare, Îl ruga, zicând: „Miluiește-mă, Doamne, Fiul lui David!”

După ce Iisus vede că femeia cananeeancă se închină Lui și-L roagă, zicând: „Doamne, ajută-mă!”, El dorește să arate celor din jur și smerenia ei, zicând către femeie: „Nu este bine să iei pâinea copiilor și să o arunci câinilor!” (Matei 15, 26). Prin aceasta Iisus exprimă, de fapt, mentalitatea oricărui evreu din timpul Său, adică pretenția evreilor de-a fi superiori tuturor celorlalte popoare. În acest sens, se pare că mulți dintre evreii din timpul Domnului Iisus considerau popoarele păgâne din jur ca fiind un fel de „câini”, adică mai mult animale domestice decât ființe umane. La prima vedere, Iisus din Nazaret dă impresia că intră în logica evreilor sau a conaționalilor Săi, nu însă pentru a disprețui pe femeia cananeeancă, ci pentru ca toți să poată vedea smerenia și răbdarea ei. De fapt, **Domnul Iisus Hristos să pună în contrast pretenția de superioritate a evreilor contemporani cu tăria credinței și multa smerenie pe care le are o femeie de neam păgân**. Așadar, din smerenie, femeia cananeeancă a acceptat pretenția de superioritate a evreilor, și anume că ei sunt *fi ai casei lui Dumnezeu*, iar popoarele păgâne sunt un fel de „câini”. Auzind aceste cuvinte aspre, femeia nu se tulbură și nici nu Îl contrazice pe Domnul Iisus Hristos, ci, având o smerenie uimitor de profundă, Îi răspunde, zicând: „Așa este, Doamne!” (Matei 15, 27). Totuși, *vedem că în marea și adâncă smerenie a femeii cananeence nu se află niciun semn de descurajare, ci foarte multă înțelepciune*. Întrucât era o femeie smerită și mult-răbdătoare, ea a găsit de fapt un răspuns înțelept pentru a dobândi vindecarea fiicei sale. De aceea a zis: „Da, Doamne!”, și îndată a mai adăugat: „dar și câinii mănâncă din fărâmiturile ce cad de la masa stăpânilor lor” (Matei 15, 27). Văzând credința ei vie, stăruința ei în rugăciune, multa ei smerenie, și primind un răspuns neașteptat de înțelept din partea acestei femei de alt neam și de

altă religie decât evreii, Domnul Iisus Hristos, în semn de prețuire și admirație, a exclamat: „O, femeie, mare este credința ta; fie ție după cum voiești!” Iar Evanghelia precizează: „Și s-a tămăduit fiica ei din ceasul acela” (Matei 15, 28). În acel moment, Iisus a ajuns la scopul urmărit de El, și anume a arătat ucenicilor Săi că unii păgâni sau străini ca neam vor crede în numele Lui mai ușor decât mulți dintre evrei.

Femeia cananeeancă este pildă de credință, smerenie și rugăciune pentru toți oamenii

Descoperind ucenicilor Săi marea credință a femeii cananeence, Domnul Iisus Hristos o prezintă pe aceasta ca fiind *un dascăl sau un model pentru toți oamenii*. Ce a învățat Biserica de la această femeie cananeeancă? Mai întâi, **iubirea milostivă față de oamenii care suferă**. Ea se ruga, zicând: „Miluiește-mă, Doamne [...] fiica mea este rău chinuită de demon” (Matei 15, 22). Deci, femeia nu zicea: „Doamne, miluiește pe fiica mea!”, ci „Miluiește-mă!”, adică „Ai milă de mine!” De ce? Pentru că ea s-a identificat pe deplin cu suferința fiicei sale și devenise glasul fiicei sale, care nu se mai putea ruga, întrucât era posedată de diavol.

Într-un fel, rugăciunea ei, „Miluiește-mă, Doamne” sau „Doamne, miluiește-mă!”, a devenit rugăciunea cea mai scurtă și cea mai frecventă a Bisericii, adică rugăciunea ritmică a Bisericii sau respirația spirituală a ei ca Trup tainic al lui Hristos Cel Înviat, plin de Duh Sfânt. De fapt, această rugăciune este, în același timp, cea mai concentrată și cea mai cuprinzătoare rugăciune a Bisericii, deoarece mila lui Dumnezeu înseamnă iubirea Lui smerită, vindecătoare și mântuitoare pentru toți oamenii.

De la această femeie cananeeancă mai învățăm și o altă rugăciune, și anume rugăciunea: „Doamne, ajută-mă!”. Aceasta este rugăciunea

izvorâtă din adâncul inimii, mai ales când omul simte că niciunul dintre oameni nu-l mai poate ajuta, ci numai Preamilostivul Dumnezeu Cel Atotputernic. Prin această rugăciune, omul exprimă, în același timp, limita puterilor sale omenești și speranța izvorâtă din credința că numai Dumnezeu îl mai poate salva dintr-o situație gravă, de limită între viață și moarte.

Prin rugăciunea pentru alții ne întâlnim cu Hristos

„Ajutorul meu (este) de la Domnul, Cel ce a făcut cerul și pământul” – spune psalmistul (Psalmul 120, 2). Deși nu se ruga folosind cuvinte din psalmii lui David, femeia cananeeancă a cunoscut, totuși, lumina psalmilor, întrucât ea cerea ajutor de la Iisus, numindu-L Fiul lui David, în Care era prezent și lucrător Dumnezeu și putea să vindece pe fiica ei. **Din credința vie, smerenia adâncă și rugăciunea stăruitoare ale femeii cananeence învățăm și noi cât de mare este nevoia de a ne ruga pentru alții.** Ca mamă îndurerată, ea se ruga, zicând: „Doamne, miluiește-mă!” și „Doamne, ajută-mă!”. Nu cerea nimic pentru ea însăși, ci totul pentru fiica ei rău chinuită de diavol. **Atât de mult se identifica mama îndurerată cu suferința fiicei sale bolnave, încât suferința fiicei sale a devenit suferința sa proprie.** Aici vedem cum se manifestă iubirea milostivă, compătimirea sau împreună-pățimirea cuiva cu omul suferind. **Acestei iubiri milostive și smerite a mamei îndurerate a răspuns iubirea milostivă, smerită și vindecătoare a lui Iisus Hristos, Mântuitorul lumii.**

Evanghelia ne învață că există situații în viața omului când el nu se mai poate ruga pentru sine însuși: fie că nu mai are luciditatea minții pentru a formula o rugăciune, fie că e copleșit de prea multă suferință. În astfel de situații, este o mare binecuvântare să ai mamă

credincioasă sau tată credincios, soție credincioasă sau soț credincios, copii credincioși sau prieteni credincioși care se roagă stăruitor pentru tine.

În rugăciunea femeii cananeence din Evanghelia de astăzi vedem o prefigurare a rugăciunii Bisericii lui Hristos pentru toți oamenii aflați în boală și în nevoi. Niciodată Biserica nu se roagă doar pentru sine, ci și „pentru pacea a toată lumea”, „pentru îmbelșugarea roadelor pământului”, „pentru vremuri cu pace”, pentru cei bolnavi, pentru cei robiți, pentru cei în necazuri și în nevoi. **Biserica invocă harul sau ajutorul lui Dumnezeu pentru întreaga lume, deoarece lumea întreagă a fost creată și există prin mila sau iubirea milostivă a lui Dumnezeu.** Din rugăciunea femeii cananeence pentru fiica ei înțelegem cât de mare este puterea rugăciunii fiecărui credincios pentru cei care se află în suferință, „pentru cei care nu știu, nu vor sau nu mai pot să se roage pentru ei înșiși”, după cum spunea vrednicul de pomenire Justinian, Patriarhul României, în timpul regimului comunist.

Și astăzi este mare nevoie de rugăciune pentru alții, nu numai pentru noi înșine; mai ales este nevoie de rugăciune pentru oamenii care se află în suferință, „pentru tot sufletul necăjit și întristat”, cum se spune în slujbele noastre bisericești (Litia). Maica Domnului *Rugătoarea (Oranta)* este icoana Bisericii în stare de rugăciune, pentru că ea este „iubire cu smerenie pentru cei pe care nu îi mai iubește nimeni”, cum se spune în rugăciunea finală din *Acatistul Bunei Vestiri*. Ca atare, **Biserica în totalitatea ei trebuie să fie iubire cu smerenie sau iubire smerită și milostivă, mai ales pentru cei pe care nu îi mai iubește nimeni sau mai concret nu mai au pe nimeni care să-i ajute.**

Așadar, din Evanghelia de astăzi învățăm că fiecare om care se apropie de Iisus Hristos, în stare de credință, smerenie și rugăciune, va fi ascultat de El, mai ales când acesta se roagă pentru cei

care nu se mai pot ruga pentru ei înșiși. Un astfel de om milostiv și rugător va simți bucuria pe care a primit-o în suflet femeia cananeeancă atunci când Domnul Iisus Hristos i-a zis: „*mare este credința ta; fie ție după cum voiești!*” (Matei 15, 28). La iubirea smerită și milostivă a celui ce se roagă pentru cei care suferă răspunde Hristos-Domnul prin iubirea Sa smerită și milostivă, vindecătoare și dătătoare de bucurie, spre slava lui Dumnezeu și mântuirea oamenilor. Amin!

Duminica a 18-a după Rusalii
(Pescuirea minunată)

ÎNTÂLNIREA CU DUMNEZEU FACE DIN PESCARI APOSTOLI

„În vremea aceea Iisus ședea lângă lacul Ghenizaret și a văzut două corăbii oprite lângă țărm, iar pescarii, coborând din ele, spălau mrejele. Atunci El, urcându-Se într-una din corăbii, care era a lui Simon, l-a rugat s-o depărteze puțin de la uscat și, șezând în corabie, învăța din ea mulțimile. Iar când

a încetat să vorbească, i-a zis lui Simon: Du-o în larg; Du-o la apă adâncă și lăsați în jos mrejele voastre ca să pescuiți. Și, răspunzând, Simon a zis: Învățătorule, toată noaptea ne-am trudit și nimic n-am prins, dar, după cuvântul Tău, voi arunca mrejele. Și, făcând ei aceasta, au prins mulțime mare de pește, încât li se rupeau mrejele. De aceea, au făcut semn celor care erau în cealaltă corabie să vină să-i ajute. Și au venit și au umplut amândouă corăbiile, încât erau gata să se scufunde. Iar Simon-Petru, văzând aceasta, a căzut în genunchi, înaintea lui Iisus, zicând: Ieși de la mine, Doamne, că sunt om păcătos! Căci spaimă îi cuprinsese, pe el și pe toți cei ce erau cu el, pentru pescuirea atâtor pești. Tot așa și pe Iacov și pe Ioan, fiii lui Zevedeu, care erau împreună cu Simon. Și a zis Iisus către Simon: Nu te teme; de acum înainte vei fi pescar de oameni. Și, trăgând corăbiile la țărm, au lăsat totul și au mers după El” (Luca 5, 1-11).

Evanghelia Duminicii a 18-a după Rusalii, de la Sfântul Evanghelist Luca, se numește *Evanghelia pescuirii minunate* și evidențiază o mulțime de învățături duhovnicești în ceea ce privește *taina Bisericii și viața creștinului* în general. Sfântul Evanghelist Luca ne arată că erau două corăbii oprite lângă țărmul lacului Ghenizaret, numit și Marea Galileei, iar pescarii care ieșiseră din corăbii curățau mrejele. Domnul Iisus Hristos S-a apropiat de Simon-Petru, care avea una din corăbii, și de Iacov și Ioan, fiii lui Zevedeu, care aveau cealaltă corabie.

Corabia pe mare prefigura Biserica lui Hristos în lume

Iisus a intrat în corabia lui Petru și a cerut acestuia să îndepărteze puțin corabia de la țărm, *pentru ca El, stând în corabie, să învețe mulțimile*

adunate pe malul mării. Astfel, mai întâi, Domnul Iisus Hristos a învățat mulțimile binevestindu-le Evanghelia Împărăției cerurilor sau vestea cea bună a mântuirii. Predica Sa din corabie era *o preînchipuire sau o prefigurare a tainei Bisericii* prezentă în lumea aceasta ca o corabie pe mare, uneori liniștită, alteori învolburată. *Biserica este corabia mântuirii care ne trece din lumea aceasta, unde viața omului este amestecată cu păcatul și cu moartea, pe tărâmul celălalt al existenței, în viața veșnică, unde „nu este durere, nici întristare, nici suspin”, ci odihnă în Împărăția lui Dumnezeu, care este „dreptate și pace și bucurie în Duhul Sfânt” (Romani 14, 17).* Deci, **Iisus, șezând în corabie și propovăduind mulțimilor Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu, prevestește prezența și lucrarea Sa în Biserica Sa, de-a lungul veacurilor.**

După ce a învățat mulțimile și le-a hrănit cu lumina Sfintei Evanghelii, Iisus a poruncit lui Petru să mâne corabia înspre larg, unde apa era adâncă, iar apoi a poruncit celor din corabie să arunce mrejele în apă pentru a pescui. Însă Petru a răspuns lui Iisus, zicând: *„Învățătorule, toată noaptea ne-am trudit și nimic nu am prins, dar, după cuvântul Tău, voi arunca mrejele” (Luca 5, 5).* De fapt, ucenicul Simon-Petru nu avea mare speranță că va prinde pește, dar, *fiind smerit și ascultător, a împlinit ceea ce i-a poruncit Iisus, Învățătorul său.*

Smerenia înseamnă ascultare de Hristos

Simon-Petru era un pescar iscusit și experimentat, care știa cum se prinde peștele noaptea, cu multă răbdare și osteneală. Dacă timp de o noapte întreagă nu a prins nimic, acum, istovit de puteri și trist că nu a avut nicio izbândă, Petru pescarul nu are multă speranță că va putea pescui vreun pește. Totuși, Evanghelia nu ne spune că Petru s-ar fi îndoit, dar nici nu ne spune că ar fi fost foarte entuziast, ci doar

că a ascultat de Iisus, din smerenie și din respect, împlinind porunca dată de El. *Semnul smereniei lui Petru este ascultarea sa de Iisus, fără să pună vreo întrebare, fără să ceară vreo explicație și fără să înțeleagă pentru moment ce va urma. Sfântul Petru a ascultat de Iisus pentru că Îl iubea și recunoștea că El este Învățătorul său.*

Această smerită ascultare a lui Petru față de Iisus era atitudinea sa obișnuită, deși nu înțelegea ce va urma și nici nu avea multă speranță că va reuși să prindă pește. Oricum nu se gândea el că, deodată, o reușită mare în lucrarea pescuitului va schimba complet viața sa. Deci, Petru doar a ascultat de Iisus și a zis: „după cuvântul Tău, voi arunca mrejele” (Luca 5, 5). Însă, îndată după ce a făcut ce i s-a poruncit, Petru și cei ce se aflau împreună cu El „au prins mulțime mare de pește, încât li se rupeau mrejele” (Luca 5, 6). Atunci, acești pescari au făcut semn celor ce se aflau în cealaltă corabie să vină ca să-i ajute. Și astfel s-au umplut ambele corăbii de pește, încât erau gata să se scufunde.

Teama care se naște din întâlnirea păcătoșeniei omului cu sfințenia lui Dumnezeu

Însă Evanghelia ne spune că *pescarii aceștia care au prins o mare mulțime de pești, în loc să se bucure, s-au înspăimântat. În mod obișnuit, nimeni nu se înspăimântă sau se teme după o mare izbândă sau reușită, ci se bucură.*

De ce oare în loc să se bucure, pescarii aceștia au fost cuprinși de spaimă? *Deoarece și-au dat seama că pescuirea aceasta atât de rapidă și de bogată nu era ceva obișnuit, ci o minune săvârșită prin puterea cuvântului lui Dumnezeu, ca urmare a ascultării smerite a lui Simon-Petru față de porunca Domnului Iisus Hristos.* Observăm că primele cuvinte ale lui Simon-Petru nu au fost cuvinte de mulțumire, cum era firesc, nici cuvinte de bucurie, ci o *puternică și profundă mărturisire a*

păcătoșeniei sale în fața lui Dumnezeu Cel Sfânt și făcător de minuni. De aceea, Petru căzând în genunchi la picioarele lui Iisus, a zis: „*Ieși de la mine, Doamne, că sunt om păcătos!*” (Luca 5, 8). Zicând „Doamne”, nu Învățătorule, Petru, de fapt, a mărturisit dumnezeirea lui Iisus, dar și că în fața lui Dumnezeu, el este om păcătos.

De ce Simon-Petru a făcut acest gest cu totul neașteptat? **Deoarece el a simțit puterea dumnezeiască a lui Hristos.** Cuvintele sale „*ieși de la mine, Doamne, că sunt om păcătos!*” (Luca 5, 8) exprimă fiorul și teama omului credincios când se întâlnește cu lucrarea sfințeniei lui Dumnezeu, Care S-a făcut Om pentru mântuirea oamenilor. Această teamă sfântă și plină de smerenie a Sfântului Petru este exprimată astăzi în spațiul sacru al Bisericii Ortodoxe când clericul slujitor se închină cu smerenie în fața Sfintei Mese a Sfântului Altar, care simbolizează, deopotrivă, mormântul lui Hristos și tronul Său de slavă. De asemenea, în timpul Sfintei Liturghii Euharistice, înainte de împărtășire, el se închină în fața Sfintei Mese zicând: „*Dumnezeule, curățește-mă pe mine, păcătosul!*”. Așadar, *vedem în cuvintele și gesturile ucenicului Simon-Petru din Evanghelia acestei duminici atitudinea pe care trebuie să o avem noi creștinii când ne întâlnim cu Domnul Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul, prezent tainic în Sfânta Euharistie a Bisericii.*

**Pescuirea minunată a schimbat viața lui Petru:
din pescar obișnuit el a devenit apostol sau misionar
al lui Iisus Hristos**

Așadar, învățăm că *după ce omul credincios ascultă Evanghelia lui Hristos și împlinește poruncile Lui, se arată și lucrarea sfântă a lui Hristos în viața sa. Numai în stare de ascultare smerită și de împlinire a poruncilor lui Hristos poate omul simți sfințenia lui Dumnezeu, care contrastează*

cu păcătoșenia omului. Văzând smerenia și teama lui Petru produse de pescuirea minunată, Domnul Iisus Hristos îi binevestește acestuia o lucrare nouă în viața lui: „Nu te teme; de acum înainte vei fi pescar de oameni!” (Luca 5, 10). Astfel, vedem că pescuirea minunată a fost lucrare de pregătire a ucenicilor lui Iisus pentru ca ei să înțeleagă că lucrarea lor viitoare trebuie să se bazeze mai întâi pe puterea harului lui Hristos, nu pe forțele proprii. După această minune, Simon-Petru și cei împreună cu el, Iacob și Ioan, fiii lui Zevedeu, îl urmează pe Iisus cu multă convingere și bucurie: „Și, trăgând corăbiile la țarm, au lăsat totul și au mers după El” (Luca 5, 11).

Înțelegem, așadar, că *Evanghelia de azi se referă în mod direct la taina Bisericii. Corabia din Evanghelia preînchipuie Biserica lui Hristos ca spațiu al mântuirii și ca adunare a oamenilor în iubirea mântuitoare și sfântitoare a lui Hristos.* De aceea, majoritatea bisericilor, ca lăcașuri de cult, din primele veacuri și până azi, se construiesc în formă de corabie (chiar dacă, mai târziu, corabia a luat forma crucii), iar turla principală seamănă cu un catarg, purtând în vârfo cruce. Această normă a fost fixată în cartea numită *Constituțiile Apostolice* (sec. III-IV). De ce? Pentru a arăta că **Domnul Iisus Hristos Cel răstignit și înviat conduce tainic această corabie a mântuirii.** El stă la cârma Bisericii, pentru că El este Capul Bisericii. Însă El cheamă la lucrarea mântuirii oameni pentru a fi slujitori care binevestesc lumii *Evanghelia vieții veșnice și-i îndrumă pe calea mântuirii pe cei ce cred în El și sunt botezați în numele Preasfintei Treimi.*

Harul lui Dumnezeu primează față de priceperea și osteneala omului

Învățătura principală pe care o primim din *Evanghelia de astăzi* este că *lucrarea de „pescuire” sau de adunare a oamenilor din marea vieții*

pământești în corabia mântuirii, adică în Biserică, se realizează mai întâi prin harul lui Dumnezeu. Ceea ce învață ucenicul Simon-Petru prin pescuirea minunată în largul mării este un capitol de eclesiologie, adică de teologie referitoare la taina Bisericii lui Hristos și a păstorului în Biserică, și anume: în lucrarea bisericească mai întâi contează harul sau ajutorul lui Dumnezeu și apoi priceperea omenească. Cât timp Sfântul Petru a contat doar pe meseria sa, pe forța sa fizică și pe priceperea sa de a pescui, nu a prins nimic. Cuvintele sale: „Toată noaptea ne-am trudit și nimic n-am prins!” (Luca 5, 5) sunt, de fapt, constatarea tristă a unui eșec total, însoțit de o stare de oboseală, de resemnare, dar și de smerenie. Însă, pe neașteptate, vedem că la capătul puterilor omenești limitate, începe lucrarea tainică a lui Dumnezeu. Când Petru nu mai avea nicio speranță de reușită, atunci a venit ajutorul lui Dumnezeu și s-a săvârșit minunea. După ce a împlinit ce i-a poruncit Domnul Iisus-Învățătorul, ucenicul Petru a văzut cum s-a transformat eșecul în succes, iar neputința personală în putere mare și minunată. Această putere ascunsă care face minuni, schimbă situații și rezolvă probleme dificile este harul lui Dumnezeu. În acest sens, Sfântul Apostol Pavel constată: „Toate le pot întru Hristos, Cel ce mă întărește!” (Filipeni 4, 13).

De aceea, la hirotonia slujitorilor Sfântului Altar, care s-au pregătit pentru hirotonie, se spune că sfințirea aceasta se face prin „dumnezeiescul har, care totdeauna pe cele neputincioase le vindecă și pe cele cu lipsă le împlinește” (vezi *Arhieraticon*, Slujba hirotoniei diaconului, preotului și episcopului).

Harul lui Dumnezeu se dăruiește celor smeriți și harnici

Totuși, trebuie remarcat și faptul că *Domnul Iisus Hristos nu a săvârșit minunea pescuirii copleșitoare pentru niște pescari leneși, care*

au dormit toată noaptea, ci minunea s-a făcut pentru pescari harnici, care s-au ostenit toată noaptea, dar fiindcă n-au prins nimic s-au smerit mult. Abia atunci când i-a aflat în stare de oboseală după ostenală și în stare de smerenie după neizbândă, Hristos-Dumnezeu le-a dăruit ajutorul Său care face minuni. În această privință, Sfântul Isaac Sirul spune că Dumnezeu dăruiește omului harul Său pentru smerenia care vine din multe osteneli. Așadar, harul îmbelșugat se dăruiește celor ce au privegheat mult și s-au ostenit mult. Chiar dacă nu s-a împlinit scopul sau speranța ucenicilor când se așteptau ei, totuși ea s-a împlinit mai târziu într-un mod neașteptat, mai frumos și mai folositor. Așa se întâmplă uneori și în viața Bisericii sau în viața creștinului. Foarte adesea ne străduim să facem ceva bun, dar nu reușim când și cum dorim noi. Apoi ne întrebăm, cu întristare sau nedumerire: „De ce n-am reușit?” Cineva se pregătește pentru examen, dar are un moment de slăbiciune și nu reușește să treacă examenul cu succes. Cineva se străduiește să facă o lucrare mare cu scop nobil, dar nu mai ajunge să o termine; intervine o situație neprielnică și el are impresia că toată lucrarea a eșuat. Însă, adesea, ceea ce nu poate fi înțeles la un moment dat se va lumina mai târziu, când voiește Dumnezeu și cum voiește El.

Așadar, Evanghelia de astăzi ne arată că Dumnezeu cunoaște atât ostenelile omului, cât și limitele sau neputințele lui, dar îl învață pe om să-I ceară ajutorul Lui, să lucreze împreună cu El, să se bucure de iubirea Lui milostivă, în smerenie și recunoștință.

Evanghelia acestei duminici ne învață că totdeauna avem nevoie de ajutorul lui Dumnezeu. Deci, nu numai când ne simțim mai puțin pregătiți, ci și când suntem foarte bine pregătiți trebuie să ne rugăm Lui, zicând: „Doamne, ajută!” Dumnezeu iubește foarte mult pe fiecare om smerit care Îi cere ajutorul Său, lucrează în comuniune de iubire cu El și se străduiește să fie harnic și darnic.

Să ne ajute Preamilostivul Dumnezeu să simțim puterea Lui când Îi cerem ajutorul Lui, *să nu deznădăjduim niciodată, chiar dacă nu se împlinește dorința noastră când voim noi și cum voim noi. Să învățăm că înțelepciunea lui Dumnezeu este mai presus decât priceperea noastră, puterea Lui este mai mare decât forțele noastre, iar harul Lui și sfințenia Lui sunt izvor de lucrări surprinzătoare, minunate și mântuitoare, spre slava Preasfintei Treimi și spre mântuirea oamenilor. Amin!*

Duminica a 19-a după Rusalii
(Predica de pe munte – Iubirea vrăjmașilor)

IUBIREA DE VRĂJMAȘI NE FACE MILOSTIVI CA DUMNEZEU

„Zis-a Domnul: Precum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea. Și, dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată puteți avea? Că și păcătoșii iubesc pe cei ce îi iubesc pe ei; și, dacă faceți bine celor ce vă fac vouă bine, ce mulțumire puteți avea? Că și păcătoșii fac același lucru;

iar dacă dați împrumut celor de la care nădăjduiți să luați înapoi, ce mulțumire puteți avea? Că și păcătoșii dau cu împrumut păcătoșilor, ca să primească înapoi întocmai. Însă voi iubiți-i pe vrăjmașii voștri și faceți-le bine și dați cu împrumut fără să nădăjduiți nimic în schimb, iar răsplata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui Preaînalt, că El este bun cu cei nemulțumitori și răi. Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru milostiv este” (Luca 6, 31-36).

S fânta Evanghelie din *Duminica a 19-a după Rusalii* este plină de învățături duhovnicești și ne arată care este *deosebirea între păgâni și creștini*, sau mai bine zis *între omul păcătos și omul sfânt*.

Domnul nostru Iisus Hristos știa că în Vechiul Testament s-a spus: „*Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău*” (cf. *Matei* 5, 43). El însă aduce o schimbare radicală, și anume: în locul *urii față de vrăjmași*, aduce o lege nouă: *legea iubirii față de vrăjmași*. Prin aceasta, *Hristos-Domnul a întrecut pe toți legiuitorii din istoria omenirii*, pentru că niciun legiuitor nu a poruncit vreodată ca omul să iubească pe vrăjmașii săi.

Firea umană păcătoasă amestecă virtutea cu păcatul

Mântuitorul Iisus Hristos îndeamnă zicând: „*Precum voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea*” (Luca 6, 31). Nu zice *faceți ceea ce vă fac oamenii*, ci zice *precum voiți să vă faceți oamenii*. Adică, oamenii vor ca semenii lor să le facă bine, să se poarte frumos cu ei, să-i respecte, să-i ajute, să-i împrumute, să-i ierte, să le acorde cinste ca unor ființe raționale, iubitoare și binecuvântate de Dumnezeu.

Domnul Iisus Hristos spune, de fapt, că *trebuie să săvârșim numai binele, să nu facem oamenilor răul pe care ei ni-l fac, ci doar ceea ce dorim noi să ne facă ei, adică binele*. Apoi precizează că, dacă iubim doar pe cei ce ne iubesc, ne asemănăm păgânilor sau păcătoșilor și nu ne deosebim cu nimic de aceștia. *Dacă împrumutăm pe cei care ne-au împrumutat, dacă facem bine numai celor care ne fac bine, atunci nu progresăm spiritual, pentru că nu depășim egoismul firii umane căzute în păcat, adică starea obișnuită a naturii umane păcătoase*.

Ni se pare foarte firesc sau natural să facem bine celor care ne fac bine, dar nu ni se pare firesc, natural sau normal, să facem binele celor care ne fac răul, adică *nu ni se pare firesc să iubim pe cei care ne urăsc și să dorim binele celor care sunt vrăjmașii noștri*. De ce? Pentru că „*firescul*” acesta al nostru nu mai este deplin firea sau natura creată după chipul lui Dumnezeu ori voită de Dumnezeu, ci e natura căzută în păcat, firea păcătoasă, care amestecă binele cu răul. De aceea, Domnul Iisus Hristos vrea să ne arate că *numai omul bun în mod constant se manifestă ca fiind creat după chipul lui Dumnezeu Cel bun în Sine și că numai bunătatea este profund umană, nu răutatea, chiar dacă foarte mulți oameni sunt răi. Răutatea, chiar dacă a devenit o a doua natură și este răspândită în lume, ea nu este conformă cu chipul lui Dumnezeu în om. Numai bunătatea sau iubirea milostivă și sfântă este conformă cu chipul lui Dumnezeu Cel bun*. De aceea, spre sfârșitul Evangheliei de astăzi, Mântuitorul Iisus Hristos ne îndeamnă zicând: *„Iubiți-i pe vrăjmașii voștri și faceți-le bine și dați cu împrumut fără să nădăjduiți nimic în schimb, iar răsplata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui Preaînalt”* (Luca 6, 35), adică nu veți mai fi robi sau slujitori ai păcatului, ci *fii ai harului sau fii ai lui Dumnezeu după har*.

Evanghelia ne arată, așadar, că *un creștin, care este înfiat prin harul Sfântului Botez, devine fiu al lui Dumnezeu după har în Dumnezeu Fiul, în Iisus Hristos, după cum ne spune Sfântul Evanghelist Ioan zicând:*

„Celor câți L-au primit, care cred în numele Lui, le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu, care nu din sânge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut” (Ioan 1, 12-13), adică prin harul Duhului Sfânt.

Deci, prin Botez ni se dăruiește nu numai iertarea de păcate, ci și **calitatea de fii ai lui Dumnezeu după har**, iar aceasta înseamnă că, prin har, credință și fapte bune, putem ajunge la **asemănarea cu Dumnezeu, Care este bun, milostiv și sfânt**. Evanghelia de astăzi se încheie cu acest îndemn al Mântuitorului Iisus Hristos: „Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru milostiv este” (Luca 6, 36). Aceasta înseamnă că **numai bună-tatea arătată ca milostenie sau bunătatea smerită și darnică este starea sănătoasă sau sfântă a vieții creștine**. Mai precis, Hristos Domnul ne învață că **firea umană sănătoasă spiritual este firea curățită de păcate și sfințită prin har, firea înălțată la asemănarea cu Dumnezeu după al Cărui chip a fost făcut omul la început** (cf. Facerea 1, 27).

Deși această iubire față de vrăjmași este poruncită de Mântuitorul Iisus Hristos, totuși mulți oameni se întreabă *cum putem noi să-i iubim pe vrăjmașii noștri, dacă foarte adesea uităm chiar și pe cei care ne-au făcut mult bine?* Uităm adesea pe părinții noștri care ne-au crescut, pe dascălii, pe învățătorii, pe profesorii care ne-au format, pe conducătorii care ne-au promovat într-un rang mai mare, uităm repede pe cei ce ne-au ajutat în vreme de sărăcie, de boală, de necaz. În schimb, ținem minte multă vreme răul pe care ni l-a făcut cineva, cuvântul care ne-a jignit sau ne-a rănit, fapta pătimasă și vrăjmașă a celui care ne-a umilit sau ne-a păgubit. *Aceste forme de răutate sunt păstrate adânc și îndelung în memoria noastră cognitivă și afectivă, astfel încât răutatea altora memorată în noi devine cu timpul răutate a noastră sau boală a sufletului nostru*, care nu iartă și nu uită răutatea vrăjmașilor, nu se descarcă de ea sau nu se eliberează de ea, *ci o poartă în sine ca pe o otravă ascunsă sau ca pe o „legătură nedezlegată”*.

Iubirea de vrăjmași începe cu rugăciunea pentru schimbarea sau îndreptarea lor

Este foarte greu, deși nu imposibil, ca firea păcătoasă a omului, înclinată spre răzbunare, să se schimbe atât de mult, încât omul să-l iubească pe cel care îl urăște și să dorească binele celui care îi face rău. Cu alte cuvinte, *la prima vedere, Evanghelia ne îndeamnă la o stare sufletească superioară și la o acțiune greu de îndeplinit.* Totuși, Sfinții Părinți ai Bisericii spun că Domnul Iisus Hristos nu cere omului ceea ce el nu poate împlini. Prin urmare, *dacă omul păcătos constată că nu poate să iubească pe vrăjmași, el trebuie să ceară ajutorul lui Hristos, ca iubirea lui Hristos să vindece sufletul său rănit de răutatea vrăjmașilor și să-i dăruiască harul iubirii Sale milostive.* Ast-tateea vrăjmașilor și să-i dăruiască harul iubirii Sale milostive. Astfel, cu ajutorul harului lui Hristos, omul poate scoate din inima sa fel, cu ajutorul harului lui Hristos, omul poate scoate din inima sa „spini urii” și ai dorinței de răzbunare, cum se spune într-o rugăciune ortodoxă pentru iertarea vrăjmașilor. În acest sens, *iubirea de vrăjmași sinceră, adică nu una fățarnică, începe cu rugăciunea pentru iertarea vrăjmașilor.* În cărțile noastre de cult există rugăciuni pentru înmulțirea dragostei și pentru alungarea urii și a dorinței de răzbunare. De pildă, la sfârșitul Liturghierului se află un capitol numit *Adunare de cereri*, unde găsim o rugăciune pentru vrăjmașii cei ce ne urăsc și ne asupresc pe noi. **În această rugăciune nu se cere pedepsirea vrăjmașilor sau distrugerea lor, ci schimbarea lor în bine.** Se cere ca Dumnezeu să le schimbe necredincioșilor sau răufăcătorilor felul lor de a gândi și de a faptui: *„Necredincioșii să se întoarcă la dreapta credință, iar credincioșii să se întărească în dreapta credință, și toată vrajba și ura, în iubire de frați, în pace și dragoste desăvârșită să se prefacă”.* Deci, *iubirea de vrăjmași începe cu rugăciunea pentru schimbarea lor în bine sau îndreptarea lor.* Foarte adesea, omul robit de mânie și ură este influențat de puterile diavolești, de *duburile răutății care se află în văzduh*, cum scrie Sfântul

Apostol Pavel: „Căci lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpânilor, împotriva stăpânitorilor întinericului acestui veac, **împotriva duhurilor răutății, care sunt în văzdub**” (Efeseni 6, 12).

„Răzbunarea” sănătoasă a creștinului se arată când acesta răspunde la răutate cu bunătate

Deși creștinii erau persecutați, spune Sfântul Iustin Martirul și Filosoful în secolul al II-lea, totuși ei se rugau pentru împăratul roman prigonitor și motivau rugăciunea lor astfel: *creștinii se roagă pentru împărat, deși el îi urăște și îi persecută, cerând ca Dumnezeu să-l elibereze de duhurile diavolești care-l stăpânesc atunci când îi urăște pe creștini fiindcă ei Îl iubesc pe Hristos și cred în El. Împăratul are deci nevoie de rugăciunile creștinilor pentru ca Dumnezeu să-l îndrepteze, să-l facă din om rău un om bun, să-i lumineze mintea și să-i încălzească inima cu harul Său divin.*

Vedem, aici, o aplicare concretă și corectă a *Evangheliei iubirii de vrăjmași* în viața creștinilor, adică să ne rugăm pentru mântuirea celor care ne voiesc răul, pentru schimbarea lor în bine, pentru ca să poată birui răutatea prin bunătate. Astfel, vrăjmașii sunt puși în starea de-a recunoaște ei înșiși *superioritatea spirituală a celor ce suferă răutatea unor oameni, dar nu se răzbună, nu răspund la răutate cu răutate*. În literatura română, acest adevăr, ecou al Sfintei Evanghelii în viața poporului român, a fost exprimat în versurile următoare:

*„Răzbunarea cea mai cruntă este când dușmanul tău
E silit a recunoaște că ești bun și dânsu-i rău”.*

(Bogdan Petriceicu Hasdeu, *Răzvan și Vidra*)

Sfânta Evanghelie de astăzi ne îndeamnă să nu ne asemănăm cu oamenii căzuți în păcate sau robiți de patimi egoiste, răufăcători

și răzbunători, ci să ne asemănăm cu Dumnezeu Cel Milostiv, Care nu coboară la nivelul naturii umane căzute sau păcătoase, ci **dorește să-l ridice pe om la sfințenia și bunătatea Sa, întrucât omul a fost creat după chipul lui Dumnezeu** (Facerea 1, 26).

Totuși, când ne rugăm pentru iertarea și îndreptarea vrăjmașilor, schimbarea în bine sau îndreptarea acestora nu vine totdeauna când dorim noi și cum dorim noi. Uneori, e nevoie de multă răbdare, iar rugăciunea trebuie însoțită cu post. Adesea, efectul rugăciunii pentru vrăjmași se vede în schimbarea atitudinii vrăjmașilor față de noi, nu pentru că au fost pedepsiți de noi, ci pentru că au ajuns să constate ei înșiși că sunt nedrepti sau răi, tocmai pentru că nu li se răspunde la răutate cu răutate. Unii oameni se schimbă în bine pentru că Dumnezeu le dăruiește multe binefaceri, deși ei nu le merită. În acest sens, exemplul cel mai bun este vameșul Zaheu, care s-a convertit nu fiindcă a fost pedepsit, ci pentru că i s-a oferit o onoare pe care n-o merita, aceea de a fi fost vizitat de Iisus în casa sa. Iar alți oameni se schimbă în bine printr-o lucrare tainică, înțeleaptă sau pedagogică a lui Dumnezeu, transformând o încercare, o boală, o suferință sau un accident din viața omului într-o atenționare care-l ajută pe om să înțeleagă că are nevoie de ajutorul lui Dumnezeu Cel Milostiv. **Totuși, când Dumnezeu „ceartă” pe cineva, El nu o face ca răzbunare, ci ca dorință de-a îndrepta pe cel păcătos spre calea mântuirii.** Uneori, când omul nu se îndreaptă prin „leacuri duhovnicești dulci”, Dumnezeu Cel milostiv folosește „leacuri duhovnicești amare” pentru a-l salva pe acesta.

Bunătatea sufletului se probează mai ales în neazuri și suferințe

Când ne rugăm pentru îndreptarea vrăjmașilor, ne punem nădejdea mai întâi în ajutorul lui Dumnezeu, Care, uneori, în chip minunat,

schimbă comportamentul vrăjmașilor noștri văzând multa noastră răbdare și multa noastră credință. Există însă și oameni care doresc repede să se răzbune pe vrăjmași, unii chiar scriu pe pomelnice numele vrăjmașilor care-i supără și cer lui Dumnezeu să-i pedepsească grabnic pe aceștia. În general, ei doresc ca vrăjmașii lor să se schimbe prin pedepse grele trimise acestora de Dumnezeu. Desigur, e păcat mare să aducem la Sfântul Altar pomelnice prin care cerem tocmai lui Dumnezeu Cel Milostiv să pedepsească pe vrăjmașii noștri, în timp ce în rugăciunile Bisericii nu se cere pedepsirea vrăjmașilor, ci îndreptarea lor. Deși purtăm numele de creștin, totuși, când trecem prin neazuri pricinuite de vrăjmași, constatăm cât de mult trebuie să ne schimbăm noi înșine până ce ajungem să fim milostivi și iertători ca Dumnezeu și să putem iubi pe vrăjmașii noștri.

Înțelegem, așadar, că **nu putem fi milostivi asemenea lui Dumnezeu, decât dacă cerem ajutorul Lui și dacă ne gândim mai mult la greșelile noastre, decât la greșelile altora**, rugându-ne astfel: *Doamne, ajută-ne să fim milostivi, precum Tu ești milostiv* (cf. Luca 6, 36), spre slava Preasfintei Treimi și spre a noastră mântuire. Amin!

ÎNVIEREA FIULUI VĂDUVEI DIN NAIN

Duminica a 20-a după Rusalii
(Învierea fiului văduvei din Nain)

HRISTOS ADUCE BUCURIA ÎNVIERII ÎN LOCUL SUFERINȚEI ÎNDOLIAȚE

„În vremea aceea S-a dus Iisus într-o cetate numită Nain și împreună cu El mergeau ucenicii Lui și mulțime mare. Iar când S-a apropiat de poarta cetății, iată scoteau un mort, singurul copil al mamei sale, și ea era văduvă, iar mulțime mare din cetate era cu ea. Și, văzând-o Domnul, I s-a făcut

milă de ea și i-a zis: Nu plânge! Atunci, apropiindu-Se, S-a atins de sicriu, iar cei ce-l duceau s-au oprit. Și a zis: Tinere, ție îți zic, scoală-te! Iar cel ce fusese mort s-a ridicat și a început să vorbească, iar Iisus l-a dat mamei sale. Și frică i-a cuprins pe toți și slăveau pe Dumnezeu, zicând: Proroc mare S-a ridicat între noi și Dumnezeu a cercetat pe poporul Său” (Luca 7, 11-16).

In Evanghelia Duminicii a 20-a după Rusalii, vedem *milostivirea lui Dumnezeu față de oamenii îndurerăți și față de cei morți*. Minunea învierii fiului văduvei din Nain ne arată că *Domnul Iisus Hristos cunoaște suferința fiecărui om, dar și măsura răbdării lui*.

Minunea aceasta nu s-a făcut la cererea cuiva. Nimeni nu L-a invitat pe Iisus să vină în cetatea Nain împreună cu ucenicii Săi; nimeni nu L-a chemat să aducă alinare durerii mamei care jelea pe ultimul drum, de la casă la mormânt, pe unicul ei copil. Și totuși *Iisus a venit în cetatea Nain, din proprie inițiativă, având iubire milostivă față de oamenii îndurerăți ca urmare a morții celor dragi ai lor*.

Domnul Iisus Hristos alină durerea și întristarea oamenilor îndoliați

La singurătatea văduviei, în viața acestei femei din cetatea Nain s-a adăugat și durerea morții unicului său copil. Sărmana femeie spera ca acest unic fiu al ei să fie un reazem sau un ajutor la bătrânețe, dar speranța ei s-a spulberat. Murind unicul ei copil, ea a trăit cea mai intensă și mai puternică durere, și anume *durerea mamei care-și înmormântează unicul ei copil*. Deci, *Mântuitorul Iisus Hristos a venit*

în cetatea Nain să aline durerea acestei mame îndoliate, întrucât Lui Îi este milă de toți oamenii suferinzi și îndurerați. În același timp, Iisus dorește să dăruiască viață tânărului care a plecat prea devreme din viața pământească.

Nu știm cum o chema pe văduva din Nain, nici care era numele fiului ei, pentru că *Evanghelia nu ne spune nimic despre numele lor.* Aceasta înseamnă că **femeia îndoliată, adică mama îndurerată care își duce spre cimitir pe unicul său fiu, reprezintă pe toate mamele îndoliate, iar tânărul mort purtat în sicriu spre cimitir reprezintă pe toți tinerii care mor și lasă în urma lor multă durere părinților care i-au născut și i-au crescut.**

Domnul Iisus Hristos săvârșește minunea învierii tânărului din Nain arătând astfel *iubire milostivă și smerită, adică iubire care suferă împreună cu cei ce suferă.* Iubirea aceasta milostivă se numește *compasiune*, adică *împreună-pățimire* cu cei ce pățesc din pricina durerii sufletești. Evanghelia de astăzi ne arată în puține cuvinte cum *Iisus Hristos, Domnul și Stăpânul vieții, Se întâlnește cu moartea și cu durerea oamenilor, devenind mai târziu El Însuși un „om al durerii”, Care va suferi răstignirea și moartea, pentru a deveni apoi biruitorul morții și doctorul suferinței.*

Când durerea omului se află la limita răbdării, Dumnezeu vine să-l mângâie și să-l întărească

Evanghelia ne spune că *„văzând-o Domnul, I s-a făcut milă de ea și i-a zis: Nu plânge!”* (Luca 7, 13). El, Care va plânge pentru prietenul Său Lazăr pentru că a murit (cf. Ioan 11, 35); El Care a zis: *„Fericțiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia!”* (Matei 5, 4), acum, în mod surprinzător, spune acestei mame îndurerate: *„Nu plânge!”* sau *„Nu mai plânge!”*

De ce i-a spus Iisus femeii îndoliată: „Nu plânge!”, când plânsul era manifestarea firească a durerii din inima ei? Pentru că El știa că femeia se află la capătul puterilor ei, la limita răbdării unei dureri copleșitoare. Deci, când durerea omului se află la limita răbdării, Dumnezeu intervine cu milostivirea Sa, deoarece **Îi este milă de orice om îndurerat.** De aceea, Sfântul Maxim Mărturisitorul spune că, deși înviat din morți și înălțat întru slavă la ceruri, *Domnul Iisus Hristos suferă până la sfârșitul veacurilor potrivit suferinței fiecărui om.* Cu alte cuvinte, **taina Crucii Lui, ca iubire jertfelnică, milostivă, este asumată în Învierea Lui, iar Învierea Lui arată slava Crucii Lui ca biruință a iubirii răstignite asupra păcatului și asupra morții.**

Așadar, pentru că Domnul Iisus Hristos are milă de această femeie văduvă și îndoliată îi spune: „Nu plânge!” **Prin aceasta El ne arată ce trebuie să facem noi, creștinii, care purtăm numele lui Hristos, și anume când vedem în jurul nostru durere și întristare, oameni îndurerăți sau îndoliați, să mergem spre ei, să nu așteptăm să ne cheme, deoarece nici Hristos nu a fost chemat în cetatea Nain, ci S-a dus acolo unde durerea era copleșitoare. El săvârșește minuni pentru a întări sufletește pe omul suferind sau îndurerat, ca acesta să nu se simtă singur, neajutorat și părăsit.**

Avem datoria să fim solidari cu toți oamenii îndoliați

În tâlcuirea Evangheliei Duminicii a 20-a după Rusalii, în zilele noastre se pune adesea accentul pe momentul învierii tânărului din Nain, pentru a adresa un îndemn tinerilor de a se ridica din moartea spirituală a patimilor egoiste, din indiferență sau nepăsare spirituală. Totuși, considerăm că Domnul Iisus Hristos S-a gândit în primul rând la durerea mamei, durere însoțită de neputința sa de a-și ajuta fiul decedat și de îngrijorare privind viitorul vieții ei pe pământ. Mai întâi,

Iisus i-a zis mamei îndurerate: „Nu plânge!” Iar apoi copilului mort i-a zis: „Tinere, fie îți zic, scoală-te!”

Din atitudinea Mântuitorului Iisus Hristos învățăm, așadar, că avem datoria să fim alături de toți oamenii îndoliați, care plâng sau jeluiesc pe morții lor. În acest sens, când Biserica săvârșește slujbele de înmormântare a celor decedați, deodată cu rugăciunile ei pentru mântuirea și odihna acestora, ea îi mângâie sau îi conso-lează pe cei îndoliați și întristați, ca ei să nu se prăbușească de prea multă durere, ci să simtă milostivirea lui Hristos, adică mila sau harul lui Dumnezeu lucrător prin oameni milostivi.

Prezența creștinilor lângă familiile sau persoanele îndoliate este foarte necesară și benefică pentru acestea. De aceea, Biserica a rânduit ca la anumite soroace, adică la intervale de timp bine definite, după înmormântarea celor decedați să se facă rugăciuni de pomenire a lor, iar prezența și credincioșii să fie prezenți alături de familiile îndoliate sau de persoanele îndoliate, pentru a-i mângâia pe cei întristați, pentru a le spune cu multă compasiune „Nu mai plânge!” celor care, fiind copleșiți de durere, plâng neconținut.

Uneori, oamenii îndoliați, care nu au fost consolati sau ajutați la timp să dea un sens durerii lor, s-au descumpănit sufletește, iar unii chiar și-au pus capăt vieții pentru că nu au mai putut suporta prea multă durere a pierderii celor dragi. Deci, vedem că a mângâia sau a consola persoana sau familia îndoliată este un ajutor sufletesc de mare preț și un semn de multă bunătate a inimii, o dovadă a iubirii milostive față de semenii, prin care se arată iubirea milostivă a lui Dumnezeu față de ei. În această privință, Sfântul Apostol Pavel ne îndeamnă zicând: „Bucurați-vă cu cei ce se bucură; plângeți cu cei ce plâng” (Romani 12, 15).

Evanghelia de astăzi ne cheamă, așadar, să aducem consolare părinților îndurerăți sau îndoliați care plâng pe copiii lor decedați fie din cauza unei boli, fie din cauza unui accident, fie din altă cauză.

Prin urmare, trebuie să fim alături de cei îndurerăți, așa cum Domnul Iisus Hristos a fost prezent alături de femeia văduvă din Nain. *Astfel noi arătăm că iubirea milostivă a lui Hristos lucrează în noi și prin noi, în sufletele noastre și prin prezența noastră alături de cei care plâng pe cei dragi ai lor care au decedat.*

**Harul lui Dumnezeu lucrează prin trupul omenesc.
Trupul morților trebuie îngrijit cu respect,
iar Moaștele Sfinților,enerate**

Sfântul Chiril al Alexandriei, tâlcuind Evanghelia după Luca în care se vorbește despre minunea învierii fiului văduvei din Nain, spune că **Iisus a atins cu mâna Sa proprie sicriul în care se afla trupul tânărului mort, ca să arate că, prin Trupul Său, Fiul lui Dumnezeu întrupat poate dărui viață oamenilor**, întrucât „*El este învierea și viața*” (cf. *Ioan* 11, 25). Dar Iisus S-a atins de sicriul care conținea trupul unui om mort, deși acest gest nu era unul obișnuit în tradiția iudaică, și **pentru a ne învăța că trebuie să ne apropiem cu respect de sicriul sau mormântul în care se află trupul omului decedat, deoarece trupul acesta este chemat la înviere și la viață veșnică**, după cum se spune în **Crezul ortodox**: „*aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie*”. Însă respectul pentru sicriul și mormântul în care se află trupul creștinului decedat trebuie să fie și mai mare, deoarece, prin Botez și prin împărtășirea cu Trupul și Sângele lui Hristos din Sfânta Euharistie, trupul creștinului a devenit „*templu al Dubului Sfânt*” (1 *Corinteni* 6, 19). Iar când unui creștin trecut la Domnul i se recunoaște oficial de către Biserică **sfințenia vieții sale**, atunci osemintele lui se numesc „*Sfinte Moaște*” sau „*Sfinte Relicve*” și ele trebuie **enerate sau cinstate împreună cu icoana sa, deoarece sfințenia**

din sufletul sfântului a pătruns și în materia trupului său, care este epifania sufletului său activ în toate faptele sale săvârșite pe pământ, printre oameni.

Moaștele sfinților care au trecut la Domnul și se află în comuniune de iubire cu El sunt cinstitute sau venerate nu pentru materiilor lor, ci pentru lucrarea sfințitoare a harului Duhului Sfânt în ele și prin ele, potrivit adevărului exprimat de către psalmist în cuvintele: „*Minunat este Dumnezeu întru sfinții Săi!*” (Psalmul 67, 36). Numai harul Duhului Sfânt prezent în moaștele sfinților le dăruiește acestora putere tămăduitoare și sfințitoare, ele fiind într-o tainică legătură de har cu sufletul lor unit cu Dumnezeu, Cel Unul Sfânt, Izvorul vieții veșnice.

Tinerii sunt chemați să crească în iubirea familiei și în prietenie duhovnicească

Este semnificativ faptul că cele trei persoane pe care le-a înviat din morți Hristos-Domnul au fost *trei tineri*, și anume: *fiul văduvei din Nain, fiica lui Iair și Lazăr din Betania*, fratele surorilor Marta și Maria și prietenul Domnului Iisus Hristos. Prin aceasta, **Mântuitorul ne arată că tinerii sunt chemați la viață de comuniune cu părinții, frații și surorile lor, nu la însingurare prin despărțire de ei**. De ce? Pentru că însingurarea aceasta, chiar dacă nu este moarte fizică, poate deveni totuși o moarte *spirituală*, o existență egoistă, „morbidă” pentru suflet. Însă **comuniunea de iubire părintească, frățească și amicală duhovnicească ajută pe tineri să crească spiritual și să se maturizeze**. De aceea, **familia, Biserica, școala și societatea trebuie să-i ajute pe copii și pe tineri să nu confunde libertatea cu înstrăinarea de propria lor familie, nici fericirea cu individualismul egoist**

și insensibil la nevoia de ajutorare a celor din jur. De fapt, *lipsa de comuniune spirituală și de solidaritate concretă în familie și în societate sunt astăzi semne ale unei vieți umane în declin spiritual și în deficit de omenie.*

În concluzie, putem spune că este mare nevoie astăzi să fim alături de familiile îndoliate, dar și să ajutăm pe tineri să prețuiască mai mult viața de familie și să cultive prietenia cu tineri credincioși, pentru a înțelege că viața adevărată este *binecuvântare de la Dumnezeu și bucurie a comuniunii între oameni*, spre slava Preasfintei Treimi și mântuirea lumii. Amin!

Duminica a 21-a după Rusalii
(Pilda semănătorului)

ROSTUL VIEȚII – PRIMIREA ȘI RODIREA CUVÂNTULUI LUI DUMNEZEU

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Ieșit-a semănătorul să semene sămânța sa. Și, semănând el, una a căzut lângă drum și a fost călcată cu picioarele și păsările cerului au mâncat-o. Și alta a căzut pe piatră și, răsărind, s-a uscat, pentru că nu avea umezeală. Alta a căzut între spini, iar

spini, crescând cu ea, au înăbușit-o. Iar alta a căzut pe pământul cel bun și, crescând, a făcut rod însutit. Acestea zicând, striga: Cine are urechi de auzit să audă! Și ucenicii Lui Îl întrebau: Ce înseamnă pilda aceasta? El a zis: Vouă vă este dat să cunoașteți tainele Împărăției lui Dumnezeu, iar celorlalți, în pilde, ca, văzând, să nu vadă și, auzind, să nu înțeleagă. Iar pilda aceasta înseamnă: Sămânța este cuvântul lui Dumnezeu; cea de lângă drum sunt cei care aud, apoi vine diavolul și ia cuvântul din inima lor, ca nu cumva, crezând, să se mântuiască; iar cea de pe piatră sunt aceia care, auzind cuvântul, îl primesc cu bucurie, dar aceștia nu au rădăcină; ei cred până la o vreme, iar la vreme de încercare se leapădă. Cea căzută între spini sunt cei ce aud cuvântul, dar, umblând cu grijile și cu bogăția și cu plăcerile vieții, se înăbușă și nu rodesc. Iar cea de pe pământ bun sunt cei care, cu inimă curată și bună, aud cuvântul, îl păstrează și rodesc întru răbdare. După ce a spus acestea, a strigat: Cine are urechi de auzit să audă!" (Luca 8, 5-15).

In *Duminica a 21-a după Rusalii* se citește la Sfânta Liturghie *Pilda semănătorului* din Evanghelia după Sfântul Luca. În această pildă, Domnul nostru Iisus Hristos vorbește despre *un semănător și patru situații diferite în care au ajuns semințele aruncate de el pe pământ*.

Mai precis, Domnul Iisus Hristos ne spune că dintre semințele aruncate în brazdă, *una a căzut lângă drum*, a fost călcată în picioare de trecători, iar apoi păsările cerului au mâncat-o. A doua sămânță *a căzut pe piatră*, a răsărit, dar, din lipsa umezelii, s-a uscat foarte curând. A treia sămânță *a căzut între spini*, a crescut împreună cu spini, dar, în cele din urmă, a fost înăbușită de spini. A patra sămânță

a căzut pe pământul cel bun și „a făcut rod însutit”. După ce a spus această pildă, Domnul Iisus Hristos a rostit cuvintele: „Cine are urechi de auzit să audă”.

Cuvântul lui Dumnezeu rămâne neroditor în suflet din cauza nepăsării și neglijenței omului

Întrucât nu au priceput înțelesul sau mesajul acestei pilde, ucenicii au cerut să li se spună care este înțelesul ei, iar Domnul Iisus, ascultându-le rugămintea, le-a dezvăluit sensul adânc al cuvintelor Sale. De obicei, El nu explică parabolele sau pildele Sale, lăsându-i pe cei ce le aud să ajungă ei înșiși la înțelesul lor duhovnicesc, pentru că *toate parabolele sau pildele lui Iisus au o mulțime de înțelesuri duhovnicești care se descoperă potrivit cu înțelepciunea, experiența și starea duhovnicească a ascultătorilor.*

De această dată însă, Domnul Iisus Hristos explică El Însuși pilda rostită. **Prima categorie de oameni** menționați în pilda rostită de Iisus sunt oamenii înșelați de diavol, adică acei oameni „care aud cuvântul, dar vine diavolul și ia cuvântul din inima lor, ca nu cumva, crezând, să se mântuiască” (Luca 8, 12). Așadar, **primul obstacol pe care-l întâmpină Semănătorul este diavolul, care ia din inima omului cuvântul lui Dumnezeu, binevestit de Biserică prin slujitorii ei, chiar înainte ca acesta să incolțească în sufletul celui ce-l ascultă.** Adesea, unii oameni înșelați de diavol spun: „cuvântul acesta nu mă privește pe mine”, „nu mai este actual pentru zilele noastre”, „nu-mi aduce niciun câștig și nici nu mă ajută în preocupările mele”. În multe feluri, diavolul găsește motive ca să răpească din inima omului cuvântul Evangheliei. De multe ori, **diavolul îi înșală pe oameni făcându-i neatenți, indiferenți sau neglijenți, uitând repede cuvintele sfinte pe care le aud, încât pentru**

unii „cuvântul intră printr-o ureche și iese prin cealaltă”, după cum se spune în popor.

„Călcarea în picioare” a seminței care a căzut lângă drum înseamnă nesocotirea seminței, deoarece aceasta a căzut pe *calea obiceiurilor rele* care împiedică sufletul omului să asculte cu atenție cuvântul lui Dumnezeu. Când Domnul Iisus Hristos vorbește despre sămânța căzută la marginea drumului, spune că „*păsările cerului au mâncat-o*”, iar mai apoi, în tâlcuire, El spune: „*Vine diavolul și ia cuvântul din inima lor, ca nu cumva, crezând, să se mântuiască*”. Astfel, *de la păsările cerului se trece la duhurile rele din văzduh*, care împiedică pe oameni să primească Evanghelia mântuirii, după cum va spune mai târziu și Sfântul Apostol Pavel, când vorbește despre duhurile răutății care se află în văzduh (cf. *Efeseni* 6, 12).

**Sămânța care a răsărit, dar s-a uscat,
înseamnă credința spontană, dar nestatornică**

A doua categorie de oameni, descrisă simbolic de Mântuitorul Iisus Hristos prin *sămânța care a căzut pe piatră*, sunt cei care, „*auzind cuvântul, îl primesc cu bucurie, dar aceștia nu au rădăcină; ei cred până la o vreme, iar la vreme de încercare se leapădă*” (*Luca* 8, 13). Aici este vorba despre **oamenii care primesc cu bucurie cuvântul Evangheliei și îl cultivă atât timp cât le merge bine, sunt sănătoși, au rezultate bune în activitatea cotidiană, câștigă bine, sunt bine văzuți de cei din jurul lor, sunt lăudați și apreciați. Însă, când vine vremea de încercare, sau prigoana împotriva Bisericii, ori vin peste ei boli, suferințe, ispite, neazuri, atunci ei se leapădă de credință.** Unii se întreabă: „Ce rău am făcut eu ca să fiu pedepsit? Sunt unii oameni mai răi decât mine și nu pătesc nimic!” În felul acesta începe *îndoiala*

în credință, căreia îi urmează răzvrătirea, cărtirea și învinuirea lui Dumnezeu pentru necazurile vieții. Astfel mulți oameni care deși erau evlavioși în copilărie și în tinerețe sau cât timp totul a mers bine în viața lor, totuși, își pierd mai apoi credința, în vreme de încercare sau ispită. Entuziasmul lor de la început a ajutat să răsară sămânța cuvântului lui Dumnezeu în sufletul lor, dar credința care a răsărit repede nu a crescut suficient pentru a fi o credință statornică, perseverentă, bine înrădăcinată, ci a rămas o credință superficială, șovăielnică și ușor influențabilă de învățături înșelătoare și de credințe străine de Evanghelie. Prin urmare, este vorba de cel care a fost dreptcredincios până la o vreme, când vine necazul sau ispita, îndată se leapădă de adevărata credință, devine indiferent sau chiar necredincios, adică ateu.

Spinii grijilor lumești sufocă iubirea față de Dumnezeu și de aproapele

A treia categorie de oameni, despre care vorbește Domnul Iisus Hristos în pilda Sa, sunt cei ce primesc cuvântul lui Dumnezeu, dar acesta nu ajunge să rodească deplin din cauza **înăbușirii lui de preocupări înrobitoare**: „Aceștia sunt cei care aud cuvântul, dar, umblând cu grijile și cu bogăția și cu plăcerile vieții, se înăbușă și nu rodesc” (Luca 8, 14).

Aceștia sunt oamenii care nu mai găsesc timp să se roage dimineața și seara, pentru că în tot timpul **au prea multe griji legate de lucruri limitate și trecătoare și uită tocmai esențialul: legătura lor cu Dumnezeu Cel veșnic – Izvorul vieții și al tuturor binefacerilor**. Omul cu griji înrobitoare sau excesive uită sfatul înțelept al poporului român credincios: *totdeauna lucrul tău să-l începi cu Dumnezeu!*

Există mulți oameni care sunt atât de copleșiți de grijile vieții materiale, încât nici nu se mai gândesc la rostul vieții lor pe pământ.

Aceștia trăiesc sufocați de mulțimea evenimentelor senzaționale, de goana după câștig material, de grija exagerată după plăcerile trecătoare. Astfel, ei nu mai au timp pentru a asculta cuvântul lui Dumnezeu și a-l face roditor prin fapte bune. Această înăbușire a luminii vieții din cauza multelor griji pentru bunuri trecătoare îi face pe unii oameni să-și piardă nu numai credința, ci uneori și echilibrul vieții sănătoase.

Iar în vreme de sărăcie neașteptată, mai ales ca urmare a crizei economice și financiare, în vreme de boală și singurătate, ***grija prea mare sau teama pentru ziua de mâine și nesiguranța vieții îi fac pe unii oameni să cadă în deznădejde, cu urmări tragice. Însă oamenii credincioși, în astfel de vremuri, înmulțesc rugăciunea lor și intensifică legătura lor cu Biserica, pentru a primi ajutorul lui Dumnezeu, cultivând astfel speranța în ameliorarea situației prezente.***

Grijile prea multe pentru câștigul imediat pot, uneori, să întunece atât de mult orizontul vieții, ***încât unii oameni ajung să nu mai creadă în Dumnezeu și să nu mai iubească pe nimeni, adică se dezumanizează.*** În felul acesta, ***omul nu mai construiește viața sa mai întâi pe relația cu Dumnezeu – Dătătorul vieții și pe iubirea milostivă față de aproapele, ci doar pe câștigul și consumul lucrurilor limitate și trecătoare și pe relații de profit imediat.***

Atât de mare este tirania dorinței de îmbogățire cu lucruri trecătoare, încât omul nu mai găsește timp și loc în inimă pentru a aduna bogățiile netrecătoare, adică iubirea lui Dumnezeu și darurile spirituale ale acesteia, singurele care pot hrăni și odihni în mod deplin sufletul său. Însă când acumulăm numai bogății materiale în jurul nostru, golul spiritual din sufletul nostru se adâncește. De aceea, Hristos Domnul ne îndeamnă zicând: „Adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură” (Matei 6, 20), referindu-se, desigur, la comorile spirituale ale credinței și ale faptelor bune izvorâte din iubire smerită și milostivă. Acestea sunt bogățiile pe care

trebuie să le căutăm cu prioritate, iar apoi să căutăm lucrurile materiale necesare hranei și îmbrăcăminte. Numai în acest mod oamenii vor avea pace și bucurie în suflet.

Dacă însă oamenii sunt înrobiți de grijile, bogăția și plăcerile vieții, ei nu mai caută cu râvnă bucuriile duhovnicești, legătura cu Dumnezeu prin rugăciune, iertarea păcatelor prin spovedanie, pacea sufletească și bucuria care vin din prezența și lucrarea harului în sufletul omului.

Inima curată și bună este brazda de pământ roditor pentru cuvântul Evangheliei

A patra categorie de oameni sunt cei cu „inimă curată și bună”.

La sfârșitul *Pildei semănătorului*, din *Evanghelia Duminicii a 21-a după Rusalii*, Domnul Iisus ne spune că numai a patra sămânță a adus rod desăvârșit. Așadar, am putea spune că numai o pătrime dintre oameni fac roditor cuvântul lui Dumnezeu, adică pun în practică învățătura *Evangheliei lui Hristos, transmisă prin Biserica Sa*. În acest înțeles, Hristos-Domnul tâlcuiește „pământul cel bun” în care sămânța a rodit însutit, ca fiind „inima curată și bună” a omului. Prin urmare, dacă inima nu este curată, ci întunecată de răutate și viclenie, ea nu poate deveni roditoare de fapte ale iubirii milostive. De aceea, noi rostim de multe ori în timpul Sfintelor Slujbe aceste rugăciuni: „Dumnezeule, curățește-mă pe mine, păcătosul, și mă miluiește” ori „inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule, și duh drept înnoiește întru cele dinlăuntru ale mele” (*Psalmul 50, 11*). În acest sens, numai inima curată, sinceră și smerită, curățită prin lacrimile pocăinței și prin spovedanie, prin împărtășanie și prin fapte bune redevine „baina luminoasă” primită la Sfântul Botez.

Însă inima curată trebuie să fie și bună sau milostivă. În general există mulți oameni cu inimă curată, dar nu toți sunt milostivi; unii sunt

*evlavioși, dar zgârciți. De aceea, Domnul Iisus Hristos ne spune că „inima curată și bună” face roditor cuvântul lui Dumnezeu. Iar lumina din inima curată și bună se arată în *cuvântul bun și în fapta bună*, în milostenia ajutorării omului aflat în nevoi materiale sau spirituale. Iar rodirea cuvântului lui Dumnezeu în inima omului se vede prin roadele Duhului Sfânt prezent în omul credincios: „dragostea, bucuria, pacea, îndelunga-răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blândetea, înfrânarea, curăția” (Galateni 5, 22-23).*

Așadar, **inima curată și bună este starea duhovnicească a sufletului în care cuvântul mântuitor și sfințitor al Evangheliei lui Hristos devine roditor.** Dar cine sunt cei mai cunoscuți oameni care au inimă curată și bună? *Aceștia sunt mai întâi Sfinții Bisericii, care au făcut roditor cuvântul lui Dumnezeu în viața lor, pentru că și-au curățit inima de păcate prin pocăință, post și rugăciune, au luminat-o și au sfințit-o prin Sfânta Împărtășanie și au făcut-o bună sau milostivă prin fapte bune izvorâte din iubire smerită. Când un om este sincer și smerit, curat cu sufletul, bun și milostiv, el se aseamănă cu Dumnezeu Cel Milostiv, Care „face să răsară soarele peste cei răi și peste cei buni și trimite ploaie peste cei dreپți și peste cei nedreپți” (Matei 5, 45). Înșă sfântul adevărat nu este un om bun în mod aparent, adică având o bunătate calculată sau afișată de ochii lumii, ci sfântul are o bunătate statornică, permanentă, care a rodit în sufletul său prin har și credință, prin rugăciune și fapte bune.*

Să dobândim și să cultivăm bunătatea inimii!

Să ne ajute Dumnezeu să urmăm pilda sfinților pentru a face roditoare în noi lumina sfântă din *Pilda semănătorului!* Nu este suficient să dobândim multe cunoștințe intelectuale despre credință,

ci este nevoie să săvârșim și multe fapte ale bunătății. Foarte adesea, cunoaștem pe de rost cele mai importante texte din Sfânta Scriptură, dar nu reușim să le punem în practică, pentru că nu avem suficientă putere spirituală. Prin urmare, este necesar să cerem stăruitor ajutorul Domnului nostru Iisus Hristos, Care a spus: „Fără Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15, 5), adică nimic bun. De asemenea, să chemăm în rugăciunile noastre și ajutorul sfinților. **Văzând pilda sfinților și, mai ales, cerând ajutorul lor, primim o putere care face roditoare în viața noastră lumina Sfintei Evanghelii.** Când Evanghelia vorbește despre „inima curată și bună”, adică despre inima roditoare, ea nu se referă la inima care pulsează sângele în corp, fiind susținătoarea vieții trupului, ci la inima în înțelesul de **centru al vieții spirituale a omului credincios, în care gândirea, simțirea și voința omului se unesc pentru a conlucra cu harul Duhului Sfânt, spre a dobândi iubire smerită și milostivă, asemenea iubirii lui Hristos pentru oameni.**

Să ne ajute Hristos-Domnul și toți Sfinții Lui să avem inimă bună și curată, pentru a deveni milostivi și buni, spre slava lui Dumnezeu, cinstirea sfinților și mântuirea noastră! Amin!

Duminica a 22-a după Rusalii
(Bogatul nemilostiv și săracul Lazăr)

BOGATUL NEMILOSTIV PIERDE MÂNTUIREA

„Zis-a Domnul: Era un om bogat care se îmbrăca în porfiră și în vison, veselindu-se în toate zilele în chip strălucit. Iar un sărac, anume Lazăr, zăcea înaintea porții lui, plin de bube, poftind să se sature din cele ce cădeau de la masa bogatului; dar și câinii venind, lingeau bubele

lui. Și a murit săracul și a fost dus de către îngeri în sânul lui Avraam. A murit și bogatul și a fost înmormântat. Și, în iad, ridicându-și ochii, fiind în chinuri, el a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui. Și el, strigând, a zis: Părinte Avraame, fie-ți milă de mine și trimite pe Lazăr să-și ude vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba, căci mă chinuiesc în această văpaie! Dar Avraam a zis: Fiule, adu-ți aminte că tu ai primit cele bune ale tale în viața ta, iar Lazăr, asemenea, pe cele rele; și acum aici el se mângâie, iar tu te chinuiești. Și, peste toate acestea, între noi și voi s-a întărit prăpastie mare, ca aceia care voiesc să treacă de aici la voi să nu poată, nici cei de acolo să treacă la noi. Iar el a zis: Rogu-te, dar, părinte, să-l trimiți în casa tatălui meu, căci am cinci frați, să le spună lor acestea, ca să nu vină și ei în acest loc de chin. Și i-a zis Avraam: Au pe Moise și pe prooroci; să asculte de ei. Iar el a zis: Nu, părinte Avraame, ci, dacă cineva dintre morți se va duce la ei, se vor pocăi. Și i-a zis Avraam: Dacă nu ascultă de Moise și de prooroci, nu vor crede nici dacă ar învia cineva din morți” (Luca 16, 19-31).

Evanghelia Duminicii a 22-a după Rusalii ne prezintă Pilda bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr. Această pericopă este plină de învățături duhovnicești care ne arată că, după moartea trupului, sufletul trăiește și își amintește de toate faptele săvârșite în timpul vieții pe pământ. Avem deci în Evanghelia de astăzi mărturia clară a Mântuitorului Iisus Hristos privind existența și viața sufletului după despărțirea sa de trup, după moartea fizică a omului.

Starea sufletului după moarte

Evanghelia ne spune adevăruri fundamentale pentru înțelegerea *legăturii care există între viața pământească a omului și viața de dincolo de mormânt a sufletului uman*. Ea ne arată că sufletul omului, după ce se desparte de trup, merge *fie în comuniunea și bucuria dreptilor, fie în izolarea și întristarea păcătoșilor*, adică fie în **fericita existență a raiului, fie în nefericita existență a iadului**. Această precizare este deosebit de importantă, deoarece ea ne arată *valoarea unică a vieții omului pe pământ*. *Deși viața omului pe pământ este una trecătoare, de ea depinde viața netrecătoare a sufletului după moarte, adică după despărțirea sufletului de trup*.

Vedem din pericopa evanghelică de astăzi că **sufletul omului după despărțirea sa de trup nu stă într-o stare de nepăsare, de indiferență, într-un somn sau într-o amortire, ci sufletul are conștiința luminată și poate comunica acolo cu alte suflete, mai ales cu sufletele dreptilor din rai care au trăit pe pământ în credință, împlinind voia lui Dumnezeu în viața lor**.

De asemenea, învățăm că **sufletele după moarte sunt conștiente de starea în care se află și de deosebirea care există între rai și iad**. *Focul sau văpaia în care se afla sufletul bogatului nemilostiv, după unii Sfinți Părinți ai Bisericii, înseamnă o mustrare a conștiinței, un regret, o suferință a sufletului pentru faptele rele săvârșite sau pentru binele pe care putea să-l facă omul pe pământ, dar nu l-a făcut*. Cu alte cuvinte, *focul nematerial al iadului este durerea vidului spiritual din sufletul omului nemilostiv, adică insensibil și inuman*.

Dumnezeu respectă libertatea omului de a alege între bine și rău

Bogatul nemilostiv și săracul Lazăr reprezintă două persoane diferite, două stări sociale diferite și două stări spirituale diferite. Bogatul,

spune Evanghelia, trăia toate zilele sale în *multă slavă și mare veselie*. Era îmbrăcat în porfiră, vison și haine de in, adică în haine scumpe. El petrecea toată ziua în ospete fastuoase, pe când *săracul Lazăr era bolnav și singur*, plin de bube și flămând. *El nu mai era un om printre oameni, ci un om printre câini*, pentru că numai câinii erau aproape de el și îi lingeau bubele, oferindu-i astfel un oarecare pansament. *Câinii din jurul săracului Lazăr deveniseră mai omenoși decât bogatul nemilostiv, care considera pe Lazăr ca fiind mai degrabă un viețuitor între animale decât un om*. Vedem deci două stări de viață umană diferite, *una trăită în lux, ospete și veselie, iar alta trăită în sărăcie, suferință și singurătate*.

Această prezentare a *două stări sociale și spirituale opuse*, trăite de doi oameni diferiți, ne arată că *Dumnezeu respectă libertatea omului de a-și trăi viața pe pământ în mod diferit*. Despre moartea săracului Lazăr Evanghelia spune că *sufletul acestuia a fost dus de îngeri în ceruri, „în sânul lui Avraam”, adică în fericita comuniune a dreptilor care în timpul vieții lor pământești au împlinit voia lui Dumnezeu în faptele lor, rugându-se Lui și răbdând toate încercările, neazurile și suferințele, cerând neîncetat ajutorul Lui*. Iar după ce viața pământească a bogatului s-a sfârșit, acesta *a fost îngropat, adică înmormântat*. De fapt, *Evanghelia vorbește numai despre trupul bogatului înmormântat, fiindcă bogatul devenise cu totul trupesc și trăia numai biologic*. De multă vreme el își îngropase sufletul în trup, trăind numai trupest, nu și duhovnicește. *Sufletul său, în loc să înduhovnicească trupul său, a devenit cu totul trupesc; „sufletul său cu totul țărână s-a făcut” încă din timpul vieții pământești*.

Moartea trupului schimbă starea vieții sufletului omului decedat

În partea a doua a Evangheliei de astăzi vedem cum după moartea trupului se schimbă starea sufletului săracului și a sufletului

bogatului. *Bogatul nemilostiv, cel care pe pământ a trăit numai în plăceri materiale, în confort de haine frumoase și de mâncăruri gustoase, acum se chinuiește în văpaia sau suferința iadului. Iar săracul Lazăr, cel care a trăit în suferință, sărăcie și singurătate, fiind desconsiderat de oameni, se află acum „în sânul lui Avraam”, adică în comuniunea și bucuria dreptilor care și-au pus nădejdea numai în ajutorul lui Dumnezeu.*

Ne putem întreba ce fapte a făcut unul sau altul dintre acești doi oameni pe care ni-i prezintă Evanghelia. În general se spune că *fiecare om va fi judecat după faptele sale bune sau rele, încât va fi părtaș al fericirii raiului, dacă a făcut fapte bune, sau se va chinui în iad, dacă a făcut fapte rele. Nu cunoaștem nici faptele rele ale bogatului nemilostiv, nici faptele bune ale săracului Lazăr, Evanghelia nu le pomenește. Nu se spune pentru care fapte rele a fost trimis bogatul nemilostiv în iad, nici pentru care fapte bune a fost trimis săracul Lazăr în rai. Se spune doar că se cuvenea ca acela care a trăit în fericire trecătoare pe pământ, să fie acum trist și nefericit, iar cel care a suferit pe pământ, să se bucure acum în ceruri.*

La prima ei lectură, Evanghelia ne ajută să înțelegem că **există o dreptate a lui Dumnezeu, o lege a compensației, a echității.** *Cei care s-au bucurat prea mult de cele materiale în lumea aceasta, fără a mulțumi lui Dumnezeu pentru darurile primite și fără a fi milostivi cu cei mai săraci decât ei, nu se vor mai bucura de fericire în viața de dincolo de mormânt. Dacă citim totuși mai atent, observăm că cei doi oameni, adică bogatul nemilostiv și săracul Lazăr, nu au fost judecați în primul rând după faptele lor, ci după starea duhovnicească a vieții lor. Bogatul nemilostiv a trăit într-o stare spirituală de totală decădere. El nici nu mulțumea lui Dumnezeu, Care i-a dat bogăție, sănătate și viață fără tulburare, nici nu avea milă de cei săraci. Prin urmare, nerecunoștința, nepăsarea și nemilostivirea l-au „coboară” pe bogatul nemilostiv în iad, pentru că el devenise deja inuman sau subuman. El a ajuns în starea de singurătate a iadului, fiindcă n-a adunat în suflet niciun dram de iubire smerită și milostivă, singura care-l putea ajuta să se apropie de Dumnezeu Cel Milostiv și Sfânt.*

Nerecunoștința și nemilostivirea sunt semne ale decăderii spirituale a omului

Bogatul nemilostiv a devenit indiferent față de suferința săracului Lazăr, pe care îl vedea zilnic zăcând aproape de casa sa. Prin urmare, *tocmai fiindcă n-a arătat milostivire și dărnicie față de omul sărac, bogatul nu poate ajunge în comuniunea celor milostivi, adică în rai, în Împărăția lui Dumnezeu Cel Milostiv. Suftelul bogatului nemilostiv coboară la starea nefericită a iadului spre care el s-a îndreptat în mod liber prin neomenie, adică prin nepăsare spirituală și totală lăcomie materială, egoistă și dezumanizantă.*

Întrucât bogatul nemilostiv trăia într-o totală stare egoistă, de mulțumire de sine, de apreciere de sine, de preocupare exclusivă de sine, el nu se mai gândea nici la Dumnezeu, dătătorul vieții și al fericirii, nici la săracii și bolnavii nefericiți, care aveau nevoie de ajutorul lui. Prin urmare, putem înțelege mai bine că *bogatul nemilostiv a fost osândit nu atât pentru faptele lui rele, cât pentru nerecunoștință, nepăsare și nemilostivire, adică pentru binele pe care putea să-l facă, dar nu l-a făcut și pentru că a confundat libertatea cu lenevia și insensibilitatea spirituală.*

Dumnezeu vede și prețuiește nu numai faptele omului, ci și starea sufletului său

Pe de altă parte, vedem pe săracul Lazăr, care este dus de îngeri în rai nu atât pentru că ar fi făcut multe fapte bune, cât pentru starea îmbunătățită a sufletului său. *Binele pe care l-a săvârșit săracul Lazăr constă în curățirea, luminarea și îmbogățirea sufletului său prin virtutea răbdării cu nădejde în Dumnezeu, fără răzvrătire și fără*

osândirea aproapelui, nici măcar a bogatului nemilostiv, prin tăcerea sa smerită și pașnică. Deși sărac din punct de vedere material, totuși Lazăr și-a îmbogățit sufletul cu virtuți multe; deși viețuitor cu trupul în societate, el a trăit sufletește în singurătate ca un sihastru, care împlânzește animalele sau pacifică patimile prin smerenia sufletului său.

Evanghelia de astăzi ne arată că **săracul Lazăr este răsplătit cu bucurie veșnică pentru starea sfântă a sufletului său. Doar pentru că avea pe pământ înainte de moartea trupului un suflet bun, el se bucură în cer de fericire și slavă netrecătoare.** Deși sărac și bolnav, Lazăr nu s-a supărat pe Dumnezeu, nu s-a răzvrătit, nu a cârtit, nu a zis: „Doamne, de ce eu sunt atât de sărac, iar bogatul acesta nemilostiv atât de avut? De ce eu sunt atât de bolnav, iar el atât de sănătos? De ce ești nedrept cu noi?” Nu a cârtit, ci **în tăcere pașnică și smerită răbdare, săracul Lazăr și-a întărit, luminat și modelat sufletul său întru bunătate.** Deși era foarte singur, săracul Lazăr nu s-a plâns de singurătatea sa, ci s-a bucurat de prietenia câinilor, care deveniseră mai solidari sau mai omenoși cu el decât oamenii indiferenți și nemilostivi, care l-au văzut, dar nu l-au ajutat

Evanghelia de astăzi ne descoperă un adevăr fundamental. Și anume că **în fața lui Dumnezeu nu contează numai mulțimea faptelor bune, ci în primul rând contează bunătatea sufletului smerit.** Dacă multe fapte bune pe care le-am săvârșit ne duc la mândrie și laudă de sine, atunci nu ne-am îmbogățit cu adevărat sufletul. Numai când faptele bune sunt unite cu smerenia, cu răbdarea, cu rugăciunea, cu lumina duhovnicească a sufletului bun, atunci starea sufletului nostru devine o stare binecuvântată și mântuitoare. Cu alte cuvinte, vedem că **iadul sau raiul începe încă din lumea aceasta în sufletul nostru.** Când cultivăm bunătatea și milostivirea ne deschidem spre rai, spre bunătățile și milostivirea netrecătoare ale lui Dumnezeu. Iar când în sufletul nostru adunăm nepăsarea, nemilostivirea, răutatea, egoismul, atunci noi înșine, în mod liber, ne îndreptăm spre iad, înțeles

ca existență chinuită, egoistă sau individualistă, fără comuniune de iubire smerită și milostivă.

Evanghelia ne mai arată că sufletul bogatului nemilostiv din iad *poate comunica spiritual, dar nu poate avea comuniune cu cei milostivi, cu Avraam și cu dreptii din rai, nici nu-și poate schimba singur starea existențială în care se află, pentru că n-a cultivat comuniunea iubirii milostive cât a trăit pe pământ*. Cererea bogatului nemilostiv către Avraam, părintele spiritual al celor credincioși, de a-i alina suferința cauzată de văpaia focului *nu primește răspuns pozitiv, pentru că nici el n-a alinat suferința lui Lazăr cel sărac și bolnav*. De asemenea, nici cererea sa ca vreunul dintre cei morți să meargă în lume să spună celor cinci frați ai lui să se pocăiască nu este ascultată: „*Și i-a zis Avraam: Dacă nu ascultă de Moise și de proroci, nu vor crede nici dacă ar învia cineva din morți*” (Luca 16, 31). Deci, **cine nu ascultă de Dumnezeu și de sfinții Lui în timpul vieții pământești nu va fi ascultat de aceștia când va trece la cele veșnice.**

Evanghelia de astăzi ne învață că omul trebuie să îplinească voia lui Dumnezeu tot timpul urmând pilda și învățătura dreptilor și sfinților, nu așteptând minuni la tot pasul și mai ales învieri din morți. De ce? Pentru că învierea sufletului din moartea păcatului prin rugăciune, pocăință și fapte bune este mai necesară decât a vedea cu ochii trupești morți înviind din mormânt. Din ce motiv? Deoarece învierea morților din morminte este darul exclusiv al lui Dumnezeu, însă învierea sufletului din moartea păcatului cere și osteneală din partea omului, după cum spune Sfântul Isaac Sirul.

Milostenia este cale spre mântuire

Să ne ajute Preamilostivul Dumnezeu să înțelegem că judecata Lui este dreaptă și că ea ține seama de libertatea noastră de a alege viața trăită în comuniune cu Dumnezeu, sau în uitare de Dumnezeu, de a

trăi viața în iubire milostivă față de oameni, sau în nepăsare față de ei. Dumnezeu este veșnic fericit deoarece este veșnic bun și milostiv. Iar dacă și noi devenim buni și milostivi, ne bucurăm pururea de fericirea raiului, de iubirea Lui milostivă.

După cum se vede și în picturile unor mănăstiri din Bucovina (Voroneț, n.a.), **raiul sau iadul**, ca stări spirituale diferite în care intră sufletul omului, au legătură cu taina libertății și a iubirii omului. *Dacă iubim sau nu iubim pe Dumnezeu, dacă iubim sau nu iubim pe semenii noștri, atunci ne vom împărtăși de fericirea raiului sau de nefericirea iadului. Raiul este bucuria comuniunii de iubire a oamenilor cu Dumnezeu și cu semenii lor, iar iadul este suferința neîmplinirii sau durerea vidului spiritual din sufletul omului pentru că nu a răspuns iubirii milostive a lui Dumnezeu cât timp a trăit pe pământ. De aceea, trebuie să ne rugăm lui Dumnezeu să ne dăruiască puterea de a ne aduce aminte de El tot timpul, de a-I mulțumi pentru binefaceri și a-I cere ajutorul, de a fi sensibili la suferința semenilor noștri care sunt săraci, bolnavi și întristați.*

Din Evanghelia iubirii milostive a lui Hristos se inspiră Biserica noastră când organizează *cămine pentru bătrâni, pentru copii, pentru orfani, cantine pentru săraci, bolnițe, farmacii, cabinete medicale și spitale*. Evanghelia ne învață că de modul în care noi trăim taina iubirii milostive în mod liber aici pe pământ depinde fericirea sau nefericirea noastră veșnică dincolo de mormânt.

Să ne ajute Dumnezeu să înțelegem *cât de prețioasă este viața noastră pe pământ ca pregătire pentru viața veșnică fericită*. Prin cuvântul bun, rugăciunea pentru alții, ajutorarea săracilor, cercetarea bolnavilor realizăm ceea ce spune poporul nostru luminat de Sfânta Evanghelie: „*Dar din dar se face Rai*”. Dăruind noi altora din cele ce am primit de la Dumnezeu și le-am cultivat, prin rugăciune și muncă, dobândim Raiul sau fericirea vieții veșnice, spre slava lui Dumnezeu, bucuria îngerilor și mântuirea noastră. Amin!

Duminica a 23-a după Rusalii
(Vindecarea demonizatului din ținutul Gherghesenilor)

RECUNOȘTINȚĂ ȘI MISIUNE

„În vremea aceea a venit Iisus cu corabia în ținutul Gherghesenilor, care este în fața Galileei. Și, ieșind pe uscat, L-a întâmpinat un bărbat din cetate, care avea demon și care de multă vreme nu mai punea haină pe el și în casă nu mai locuia, ci prin morminte. Văzându-L pe Iisus, a strigat,

a căzut înaintea Lui și cu glas mare a zis: Ce ai cu mine, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu Celui Preaînalt? Rogu-Te, nu mă chinui!, fiindcă porunca duhului necurat să iasă din om, pentru că de mulți ani îl stăpânea; și era legat în lanțuri și în obezi, păzindu-l, dar el, sfărâmând legăturile, era dus de demon în pustie. Și l-a întrebat Iisus, zicând: Care-ți este numele? Iar el a zis: Legiune. Căci demoni mulți intraseră în el. Și-L rugau să nu le poruncească să meargă în adânc. Și era acolo o turmă mare de porci, care pășteau pe munte. Și L-au rugat să le îngăduie să intre în ei; iar El le-a îngăduit. Și, ieșind demonii din om, au intrat în porci, iar turma s-a aruncat de pe țârm în lac și s-a înecat. Iar păzitorii, văzând ce s-a întâmplat, au fugit și au vestit în cetate și prin sate. Atunci au ieșit locuitorii să vadă ce s-a întâmplat și au venit la Iisus și au găsit pe omul din care ieșiseră demonii, îmbrăcat și întreg la minte, șezând jos, la picioarele lui Iisus, și s-au înfricoșat. Iar cei ce văzuseră le-au spus cum a fost izbăvit demonizatului. Și L-a rugat pe El toată mulțimea din ținutul Gherghesenilor să plece de la ei, căci erau cuprinși de frică mare. Atunci El, intrând în corabie, S-a întors înapoi. Iar bărbatul din care ieșiseră demonii Îl ruga să rămână cu El. Iisus însă i-a dat drumul, zicând: Întoarce-te la casa ta și spune cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu. Și el a plecat, vestind în toată cetatea cât bine i-a făcut Iisus” (Luca 8, 26-39).

Sfânta Evanghelie din *Duminica a 23-a după Rusalii* ne arată iubirea milostivă a Domnului Iisus Hristos, dar și puterea Lui dumnezeiască de vindecare a oamenilor posedați de demoni.

Descrierea stării jalnice în care se afla omul chinuit de mulți demoni din ținutul Gherghesenilor este foarte tulburătoare. Despre acesta, Evanghelia spune că nu se îmbrăca în haine, nu locuia în casă, ci în morminte. Nu mai locuia printre oameni, ci era un om gol și înstrăinat. Deși era viu, el se comporta oarecum ca un mort care locuiește în morminte. *Demonizatul nu mai gândește cu propriile sale facultăți sufletești, deoarece este posedat; adică mintea și trupul lui nu-i mai slujesc lui, ci sunt folosite de demonii care îl chinuiesc.*

Demonii mărturisesc dumnezeirea lui Iisus

În această stare jalnică l-a găsit Domnul Iisus Hristos pe omul chinuit de mulți demoni. Nimeni nu a intervenit pe lângă Iisus pentru ca acest om să fie vindecat, ci Iisus l-a căutat, ca să-l vindece. Duhul necurat care-l stăpânea pe acest om striga cu spaimă către Iisus: „*Ce necurat care-l stăpânea pe acest om striga cu spaimă către Iisus: „Ce ai cu mine, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu Celui Preainalt? Rogu-Te, nu mă chinui” (Luca 8, 28). În Evanghelia după Matei, demonii au o întrebare pe care o pun lui Iisus: „Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuiești?” (Matei 8, 29). Din aceasta vedem că nu omul vorbea prin glasul său, ci demonii care îl chinuiau spuneau aceste cuvinte.*

Demonii mărturiseau că *Iisus este Fiul lui Dumnezeu Celui Preainalt* și știa că Iisus îi va judeca și-i va osândi în ziua Judecării de Apoi (la sfârșitul lumii). Pentru ei, Judecătorul viilor și al morților venise acum prea devreme.

Evanghelia ne mai spune că Iisus a întrebat pe duhul necurat ascuns în omul posedat: „*Care-ți este numele?*”, iar el a răspuns: „*Legi-ascuns în omul posedat: „Care-ți este numele?”, iar el a răspuns: „Legi-une” (Luca 8, 30). În Antichitate, o legiune militară avea între 4.200 și 6.000 de soldați. Deci o legiune de demoni pusese stăpânire pe acest om din ținutul Gherghesenilor.*

Mai aflăm din Evanghelia de astăzi că acest om demonizat *avea o putere neobișnuită, dar aceasta nu era puterea lui umană proprie, ci puterea demonilor care intraseră în el*. De aceea, se spune că deși omul posedat era legat cu lanțuri și obezi, totuși el le sfărâma și pleca în pustie. Este deci inexplicabil din punct de vedere fizic cum poate un om singur să rupă lanțurile de fier sau obezile doar cu forță pur omenească.

Hristos-Domnul arată mila Sa față de omul demonizat redându-i sănătatea și libertatea

Încercarea comunității din cetatea Gherghesenilor de a-l menține pe acest om între oameni nu a dat niciun rezultat. Dimpotrivă, *omul, chinuit de mulți demoni, căuta singurătatea, nu comuniunea, dorea înstrăinarea, nu apropierea de oameni. Viața lui era un chin. Deși era viu, totuși el trăia printre cei morți, adică în morminte. El era oarecum mort din punct de vedere spiritual și din punct de vedere social. Însă tocmai acest om chinuit de mulți demoni și înstrăinat de oameni devine centrul iubirii milostive a Mântuitorului Iisus Hristos*. Demonii, văzând că Iisus S-a apropiat de omul pe care ei îl chinuiau, *I-au cerut ca să-i lase să intre într-o turmă de porci*, pentru a nu-i trimită în adânc, adică în adâncul iadului. Iisus a acceptat ca demonii să intre în turma de porci, ieșind astfel din omul pe care îl chinuiau. Când însă demonii au intrat în turma de porci, aceasta s-a aruncat în mare și s-a înecat.

Mulți s-ar putea întreba *de ce oare a îngăduit Domnul Iisus Hristos ca demonii să iasă din omul posedat și să intre în turma de porci? De ce a eliberat El un om și a lăsat să fie duși la pierzare o mulțime de porci? Pentru a arăta că așa cum au pierit porcii acum în adâncul*

mării tot așa vor pieri și demonii în adâncul iadului la ziua Judecării de Apoi. De asemenea, **Domnul Iisus Hristos a voit să arate că sufletul omului are o valoare infinită, care nu se poate compara cu nimic din lumea aceasta, nici cu prețul animalelor, nici cu cel al obiectelor, indiferent cât de multe și de scumpe ar fi acestea.** De unde știm aceasta? Din Evanghelia Sa, în care Iisus întreabă: „Ce îi folosește omului să câștige lumea întreagă dacă își pierde sufletul său? Sau ce ar putea să dea omul în schimb pentru sufletul său?” (Marcu 8, 36-37).

Mântuirea și bucuria veșnică sunt scopul vieții omului

Domnul Iisus Hristos a săvârșit minunea vindecării omului demoralizat din ținutul Gherghesenilor pentru două motive. În primul rând, **pentru că omul are o valoare infinită, fiind creat după chipul lui Dumnezeu Cel infinit și veșnic viu și, ca atare, el este chemat la viață veșnică.** Dorința omului de comuniune și de bucurie veșnică este deci înscrisă în adâncul sufletului său ca un program pentru viitorul lui definitiv sau etern. În al doilea rând, **pentru că acești locuitori ai ținutului Gherghesenilor erau prea mult preocupați de comerțul cu porci, adică prea mult erau interesați de câștigul material și prea puțin interesați de viața duhovnicească.** Uneori, Dumnezeu, ca să ne facă să căutăm mai mult câștigul spiritual al sufletului, îngăduie sau permite unele pagube materiale. Nu înțelegem ușor de ce ni se întâmplă uneori să moară animalele, să vină o furtună care ne distruge casa, inundații sau incendii care fac să pierdem într-o clipă o agoniseală de o viață. Totuși, în această pedagogie sau purtare de grijă, Dumnezeu Cel milostiv nu simte o plăcere în a ne pedepsi, ci folosește mijloace mai aspre pentru a ne chema spre El, spre creștere duhovnicească și spre mântuire, adică spre viață veșnică.

Suferința e îngăduită ca mijloc de dezlipire sau dezrobire a omului de averile materiale limitate și trecătoare

Nu totdeauna medicamentele care ni se dau pentru vindecarea bolilor trupești sunt dulci și plăcute. Adesea ele sunt amare și neplăcute. Tot așa, **Doctorul sufletelor noastre, Mântuitorul Iisus Hristos, îngăduie ca noi să trecem uneori prin suferință, prin încercare, prin pagube materiale, ca să nu ne mai legăm prea mult de realitățile limitate și trecătoare, ci să-L căutăm pe El, Cel nelimitat și netrecător (veșnic).** Așa se explică îngăduința lui Iisus ca vindecarea unui om demonizat să se facă pricinuind o pagubă materială locuitorilor cetății din care provenea acest om.

Evanghelia ne arată că, fiind înspăimântați de această minune, locuitorii din ținutul Gherghesenilor L-au rugat pe Iisus să plece din hotarele lor. Nu știm exact de ce L-au rugat să plece. Se spune că „*erau cuprinși de frică mare*”, dar nu știm dacă spaima sau frica lor era cauzată doar de paguba făcută lor prin faptul că Iisus a permis demonilor să intre în turma de porci sau se temeau că, stând mai mult timp în apropierea cetății lor, *Iisus ar putea să-i mustre și în alt mod.* Oricum, ne-am fi așteptat ca oamenii din acest ținut să-I fi arătat lui Iisus un gest de recunoștință, spunându-i, de pildă, așa: „*Deși porcii s-au înecat, e bine totuși că s-a vindecat acest om chinuit de mulți demoni în mod cumplit. Este bine că s-a făcut sănătos un om care prin purtarea lui violentă, plină de ură și de răutate față de oameni, era un pericol pentru noi toți*”.

Însă oamenii din ținutul Gherghesenilor nu gândeau astfel și nu I-au mulțumit lui Iisus pentru vindecarea omului demonizat. Ei nu s-au bucurat de eliberarea unui om posedat, ci I-au cerut lui Iisus să plece din ținutul lor. ***Ei nu au arătat nici pocăință, nici recunoștință.*** Însă Iisus a respectat dorința lor și a împlinit cererea lor plecând din ținutul acela, *în tăcere, deoarece pentru El va vorbi omul pe care El l-a vindecat, scoțând demonii din el.*

**Hristos îi încredințează omului vindecat
misiunea de a binevesti iubirea lui Dumnezeu
printre cei care-l cunoșteau când era chinuit de demoni**

Dar pe când a hotărât Iisus să plece din ținutul Gherghesenilor, omul pe care Iisus l-a eliberat de demoni l-a cerut să rămână cu El. Amănuntul acesta este semnificativ, adică plin de înțelesuri duhovnicești. *Om care trăia înainte ca un sălbatic și un înstrăinat, fiind violent și rău, deodată, a devenit pașnic, „întreg la minte, șezând la picioarele lui Iisus” – ne spune Evanghelia. Acesta îl ruga pe Iisus să-l ia cu Sine oriunde va merge. Cel vindecat voia să fie mereu cu Binefăcătorul, Vindecătorul și Mântuitorul Său. Se simțea bine lângă Iisus, pentru că a simțit puterea iubirii Lui milostive.* A dorit să fie ucenic al lui Iisus, să-L însoțească, pentru că nimeni nu l-a ajutat mai mult decât Iisus, Cel ce l-a eliberat de mulți demoni. Însă Mântuitorul Iisus Hristos nu îl ia cu El, ci îi încredințează o altă lucrare: *„Spune cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu” (Luca 8, 39).* De ce? **Dacă Domnul Iisus Hristos îl lua cu Sine pe acest om vindecat sau eliberat de demoni, nu-l mai cunoștea multă lume în alte cetăți ori în alte ținuturi. Doar în ținutul acela unde înainte el a pățimit mult și a fost violent cu oamenii îl cunoștea foarte multă lume.** Prin urmare, din acest om vindecat, Iisus face un misionar-mărturisitor statornic, nu unul călător care merge dintr-o cetate în alta. Astfel, omul vindecat devine un mărturisitor statornic al lui Iisus în locul sau spațiul geografic al pătimirii și vindecării lui, pentru a vesti locuitorilor aceluși ținut milostivirea lui Iisus Care l-a vindecat cu puterea dumnezeiască a iubirii Sale milostive.

Vedem cum Mântuitorul Iisus Hristos, când ne vindecă de o boală sau ne eliberează de o situație grea, *ne schimbă viața și ne cere să fim recunoscători lui Dumnezeu pentru ajutorul primit de la El.*

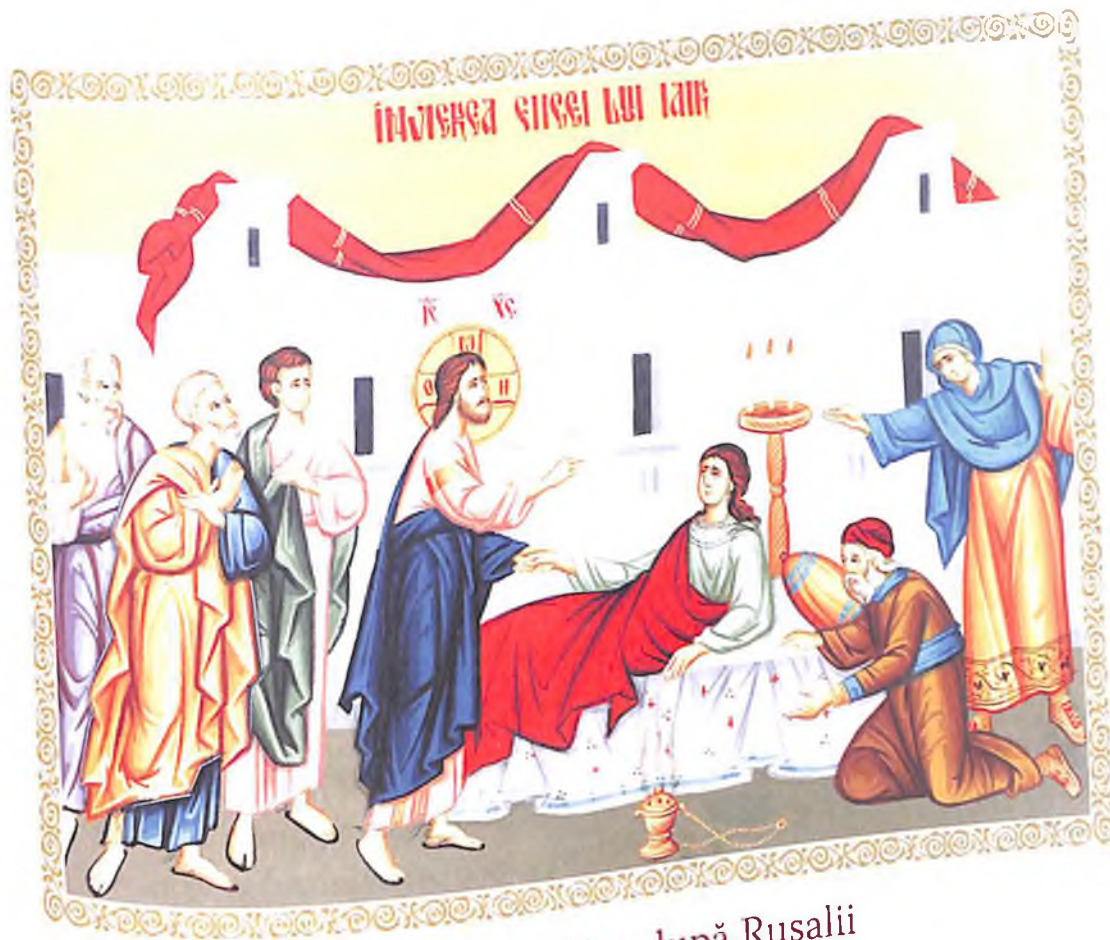
Iisus dorește ca noi să spunem tuturor celor care ne-au cunoscut sau ne-au văzut pătimind și apoi vindecați, cât bine ne-a făcut nouă Dumnezeu. Astfel, Domnul Iisus Hristos ne încredințează misiunea recunoștinței față de Dumnezeu pentru binefacerile primite de la El.

Evanghelia de astăzi ne învață să-L mărturisim pe Dumnezeu ca fiind milostiv și binefăcător și să-I aducem mulțumire prin rugăciune și prin fapte bune.

De aceea, Sfânta Biserică, în cea mai înaltă și mai cuprinzătoare rugăciune a ei, în Sfânta Liturghie euharistică, mulțumește lui Dumnezeu pentru „binefacerile cunoscute și necunoscute, arătate și nearătate care s-au făcut nouă”. Îi mulțumim lui Dumnezeu pentru binefacerile primite de la El și ne rugăm să ne miluiască în continuare, să ne dăruiască harul și ajutorul Său.

În concluzie, vedem cum acest om, cândva chinuit de demoni, a devenit misionar-mărturisitor al lui Hristos și a ajuns să fie pentru noi un dascăl al recunoștinței. Deci, Iisus ne cere ca să fim *misionari-mărturisitori acolo unde ne cunoaște lumea*, să binevestim iubirea Lui și să spunem tuturor cât bine ne-a făcut nouă Dumnezeu, spre slava Preasfintei Treimi și spre a noastră mântuire. Amin!

Duminica a 24-a după Rusalii
(Învierea fiicei lui Iair)

CREDINȚA ȘI SMERENIA ADUC TĂMĂDUIREA DE BOALĂ ȘI ÎNVIEREA DIN MORȚI

„În vremea aceea a venit la Iisus un om al cărui nume era Iair și care era mai-marele sinagogii. Și, căzând la picioarele lui Iisus, Îl ruga să intre în casa lui, că numai o fiică avea, ca de doisprezece ani, și ea era pe moarte. Iar, pe când se ducea Iisus și mulțimile Îl impresurau, o femeie,

care de doisprezece ani avea curgere de sânge și cheltuisese cu doctorii toată averea ei și de nici unul n-a putut să fie vindecată, apropiindu-se pe la spate, s-a atins de poala hainei Lui și îndată s-a oprit curgerea sângelui ei. Și a zis Iisus: Cine s-a atins de Mine? Dar toți tăgăduind, Petru și ceilalți care erau cu El au zis: Învățătorule, mulțimile Te împulzesc și Te strâmtorează, și Tu întrebi: Cine s-a atins de Mine? Iar Iisus a zis: S-a atins de Mine cineva, căci am simțit o putere care a ieșit din Mine. Atunci femeia, văzându-se vădită, a venit tremurând și, căzând înaintea Lui, a spus de față cu tot poporul din ce pricină s-a atins de El și cum s-a tămăduit îndată. Iar El i-a zis: Îndrăznește, fiică, credința ta te-a mântuit. Mergi în pace! Pe când încă vorbea El, a venit cineva de la mai-marele sinagogii, zicând: A murit fiica ta. Nu mai supăra pe Învățătorul. Dar Iisus, auzind, i-a răspuns: Nu te teme; crede numai și se va izbăvi. Și, venind în casă, n-a lăsat pe nimeni să intre cu El decât numai pe Petru, pe Ioan și pe Iacov, pe tatăl copilei și pe mamă. Și toți plângeau și se tânguiau pentru ea. Iar El a zis: Nu plângeți; n-a murit, ci doarme. Și râdeau de El, știind că a murit. Iar El, scoțând pe toți afară și apucând-o de mână, a strigat, zicând: Copilă, scoală-te! Și duhul ei s-a întors și a înviat îndată; și a poruncit El să i se dea copilei să mănânce. Și au rămas uimiți părinții ei. Iar El le-a poruncit să nu spună nimănui ce s-a întâmplat” (Luca 8, 41-56).

Evanghelia *Duminicii a 24-a după Rusalii* se numește și *Evanghelia învierii fiicei lui Iair*. Totuși, în această Evanghelie nu este vorba doar despre *învierea fiicei lui Iair*, ci și despre *vindecarea unei femei bolnave*, care, de doisprezece ani,

suferea de curgere de sânge, de hemoragie. Evanghelia de astăzi este la prima vedere o prezentare a suferinței și a întristării. Dar în mijlocul suferinței și întristării oamenilor, Hristos-Domnul, iubitorul de oameni, Doctorul sufletelor și al trupurilor, arată marea Lui milostivire sau compasiune pentru oameni, vindecându-i.

Smereniei mai-marelui sinagogii îi răspunde milostivirea lui Iisus

Evanghelia ne arată că mai-marele sinagogii din Capernaum, pe nume Iair, om cu vază în comunitatea iudaică religioasă ce se aduna în fiecare sâmbătă și sărbătoare la sinagogă, avea o fiică de doisprezece ani care se zbătea între viață și moarte. Aceasta era singurul copil pe care îl avea Iair. Auzind el de Mântuitorul Iisus Hristos că a vindecat o mulțime de bolnavi și a ridicat o mulțime de oameni căzuți în păcate, și-a făcut loc printre cei care-L împresurau pe Iisus, *a îngenuncheat la picioarele Lui, i-a spus durerea sa și L-a rugat să meargă la casa sa pentru a vindeca pe fiica sa grav bolnavă.*

Vedem că acest conducător al sinagogii din Capernaum avea o smerenie adâncă. În general mai-marii sinagogilor erau ostili lui Iisus, aveau multe îndoieli cu privire la învățătura Lui, deoarece li se părea că El introduce noi învățături, o nouă orientare în religia poporului evreu. De aceea, Îl priveau cu suspiciune, rezervă și îndoială. Însă acest mai-mare al sinagogii din Capernaum, numit Iair, *are multă încredere în Iisus și se apropie de El cu respect și profundă smerenie. El cade la picioarele lui Iisus ca în fața unui Domn al vieții și Îi cere ceea ce nimeni altul nu poate să-i dăruiască, și anume vindecarea fiicei sale, care se lupta cu moartea.* Prin urmare, acest mai-mare al sinagogii se deosebește de toți ceilalți conducători de sinagogi. Deși făcea parte

dintr-o tagmă care-L contesta pe Iisus, el se apropie de Iisus, cade în genunchi în fața Lui, *ii cere să meargă să-i vindece fiica sa, deoarece are credință tare că în Iisus sunt prezente și lucrătoare puterea, înțelepciunea și iubirea milostivă ale lui Dumnezeu pentru oameni*. După ce a văzut smerenia și credința lui Iair, Iisus i-a spus că va veni să-i vindece fiica bolnavă.

Iisus evidențiază și credința puternică a unei femei suferinde

Dar înainte de a ajunge Iisus la casa unde se afla fiica bolnavă a lui Iair, în fața Lui a apărut o altă persoană suferindă și întristată, *o femeie bolnavă de doisprezece ani de curgere de sânge, adică de hemoragie, care a cheltuit toată averea sa cu medicii, dar niciunul nu a vindecat-o*. Această femeie s-a atins de haina lui Iisus pe furiș, venind smerită, pe la spate. În momentul când s-a atins de Iisus, ea s-a vindecat. Atunci Iisus a întrebat: *„Cine este cel ce s-a atins de Mine? [...] Căci am simțit o putere care a ieșit din Mine”* (Luca 8, 45-46).

Atât de mulți oameni doreau să se atingă de Iisus, încât nimeni nu mai putea ști cine anume s-a atins de El. Totuși, *Iisus voia să scoată în evidență o persoană care se deosebea de toți cei ce s-au atins atunci de El*. Această persoană era o femeie care se deosebea de toți ceilalți prin multa ei credință și prin adâncă ei smerenie. *Întrucât era foarte credincioasă și smerită, Hristos a voit să o vindece și să o arate tuturor*. Din smerenie și sfială ea se ascundea și nu îndrăznea să vină în fața lui Iisus, să-I ceară vindecare. Dar ea avea credința fermă că numai dacă se va atinge de haina lui Iisus se va vindeca. Însă când a auzit pe Iisus întrebând: *„Cine este cel ce s-a atins de Mine? Căci am simțit o putere care a ieșit din Mine”* (Luca 8, 46), atunci femeia a înțeles că aceasta era puterea care a vindecat-o pe ea. **Cuvintele Mântuitorului:**

„am simțit o putere care a ieșit din Mine”, ne arată că Hristos-Domnul lucra cu putere dumnezeiască, cu puterea harului dumnezeiesc. El vindecă boala și dăruiește plinătate vieții, mai ales când viața omului se îndreaptă spre moarte, deoarece numai El este Izvorul vieții depline și Vindecătorul sau Mântuitorul oamenilor.

Darurile credinței

Iubirea milostivă a lui Hristos, Dumnezeu-Omul, este sensibilă față de suferința umană. *Dumnezeu nu a creat nici boala, nici suferința, nici moartea. Acestea nu fac parte din chipul lui Dumnezeu Cel Veșnic viu, după care a fost creat omul. Suferința, boala și moartea sunt urmările păcatului, iar Hristos-Domnul a venit în lume ca să vindece pe oameni de păcat, de boală.* Femeia bolnavă de hemoragie, simțind că a fost oarecum văzută sau descoperită, a început să tremure de sfială și de emoție. Dar pe când ea tremura, Mântuitorul Iisus Hristos a încurajat-o și i-a zis: „*Îndrăznește, fiică, credința ta te-a mântuit. Mergi în pace!*” (Luca 8, 48). Nu i-a spus: „*îndrăznește, femeie*”, cum de obicei se exprima Iisus când vorbea cu o femeie, ci i-a zis **fiică**. Adesea, când Iisus numește pe cineva fiu sau fiică, *acest fapt înseamnă că El a recunoscut în persoana respectivă o credință foarte puternică. De aceea, femeia vindecată este numită de El fiică.* Apoi Iisus îi spune: „*Mergi în pace!*” Vedem cum, *după ce a remarcat smerenia acestei femei, El a prețuit și multa ei credință numind-o fiică, iar apoi a binecuvântat-o zicându-i: „Mergi în pace!”.*

Trei daruri i-a oferit Domnul Iisus Hristos acestei femei care a suferit timp de doisprezece ani de hemoragie, și anume: darul sănătății, onoarea de fiică duhovnicească și binecuvântarea unei vieți pașnice. Desigur, multa ei smerenie și credința ei puternică proveneau

și din îndelunga ei suferință. Deși a cheltuit toată averea sa pentru a fi vindecată de medici, totuși ea nu a primit vindecare. De aceea, a căutat pe singurul Doctor Care o mai putea vindeca: pe Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul, Cel ce „vindeca toată boala și toată neputința în popor” (cf. Matei 9, 35).

Învățăm de la această femeie smerită și suferindă de doisprezece ani, care, de fapt, murea lent, în fiecare zi, prin hemoragia neîntreruptă din trupul ei, că **darul sănătății pe care ni l-a dat Dumnezeu trebuie păstrat, dar și căutat atunci când l-am pierdut.** Doisprezece ani de căutare a vindecării, doisprezece ani de stăruință pentru a dobândi sănătatea au făcut din femeia aceasta un mare învățător pentru noi toți! Ea nu cade în deznădejde sau disperare. Ea caută medici, se luptă cu boala, se roagă, stăruie să-și recapete sănătatea și să-și aline suferința, până când, spre sfârșitul puterilor ei și după eșecul științei medicale a doctorilor, întâlnește pe Hristos-Domnul, Doctorul sufletelor și al trupurilor noastre, Care îi dăruiește sănătate deplină, o numește fică duhovnicească și o binecuvântează pentru a trăi în pace.

Prin învierea ficei lui Iair, Domnul Iisus Hristos arată puterea Sa dumnezeiască de-a învia pe cei morți

În celălalt registru al său, Evanghelia ne arată *inristarea lui Iair*. După ce Iisus a vindecat femeia bolnavă de hemoragie, cineva din casa lui Iair vine și-i spune acestuia: „A murit fica ta. Nu mai supăra pe Învățătorul” (Luca 8, 49). La vestea morții ficei sale, Iair este copleșit de durere. Dar Mântuitorul Iisus Hristos îi spune: „Nu te teme; crede numai și se va izbăvi” (Luca 8, 50), crede și ea se va ridica din moarte!

Apoi Iisus a mers la casa unde se afla fica moartă. După ce a cerut mare discreție și liniște, chemând doar pe trei ucenici ai Săi,

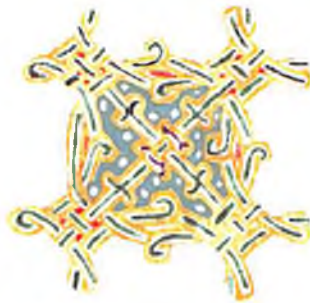
Petru, Iacob și Ioan, precum și pe părinții copilei, și apoi scoțând pe toți afară din casă, *Iisus a săvârșit minunea învierii din morți a fiicei lui Iair și a redat-o părinților ei.* Domnul Iisus Hristos S-a adresat fetei, al cărei trup fusese deja părăsit de suflet, zicând: „*Copilă, scoală-te!*” (Luca 8, 54). În momentul acela, spune Sfânta Evanghelie, „*duhul ei s-a întors și a înviat îndată*” (Luca 8, 55). Ca să arate realitatea învierii ei, „*El a poruncit să i se dea să mănânce*” (Luca 8, 55), iar părinților ei, „*El a poruncit să nu spună nimănui ce s-a întâmplat*” (Luca 8, 56). La început Iisus a îngăduit să rămână în casă, unde era fica moartă, doar trei ucenici ai Săi: Petru, Iacob și Ioan, tatăl și mama copilei. De ce? *Pentru ca martori ai săvârșirii minunii să fie numai oamenii credincioși și îndurerăți, nu cei curioși și gălăgioși.* Prin această atitudine vedem că Iisus nu face din minune un spectacol demonstrativ, deoarece orice minune săvârșită de El este semn smerit al iubirii Sale dumnezeiești milostive și compătimitoare față de oameni. În acest sens, Iisus voind să arate că nu face minuni pentru a fi lăudat, poruncește părinților copilei înviate din moarte „*să nu spună nimănui ce s-a întâmplat*” (cf. Luca 8, 56).

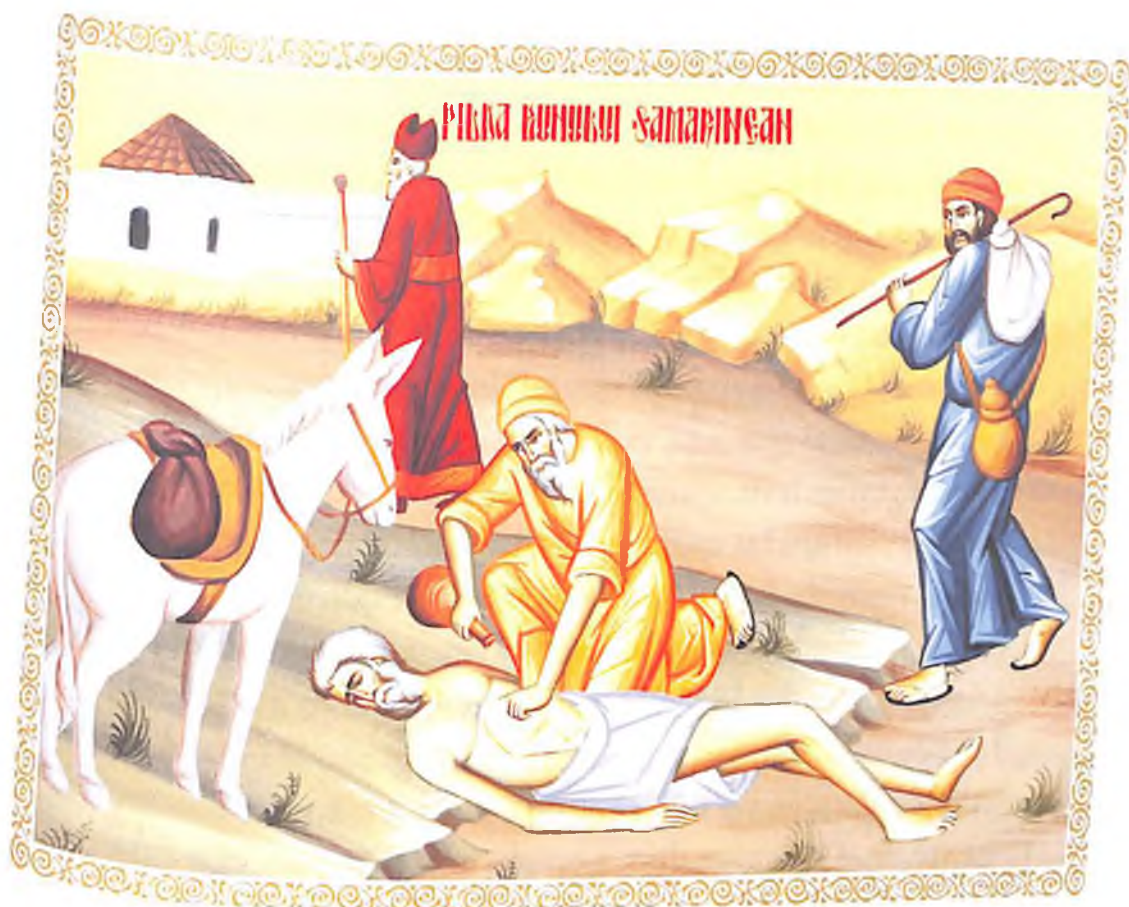
Evanghelia speranței și a vindecării oamenilor smeriți și credincioși

Vedem, așadar, *legătura dintre smerenia lui Iair, smerenia femeii bolnave de hemoragie și smerenia lui Iisus.* Acest Iair, părinte copleșit de durere, devine, ca și femeia vindecată de hemoragie, mare învățător pentru toți oamenii, dar mai ales pentru părinți, *întrucât are smerenie adâncă, credință puternică și dragoste milostivă de părinte, care se identifică deplin cu suferința fiicei sale bolnave.* Iar pentru că Iair este un părinte bun și milos, Dumnezeu îi arată bunătate și milostivire,

prin învierea fiicei sale. *Din această Evanghelie învățăm că un creștin cu adevărat smerit nu cade în deznădejde, ci caută tot timpul cum să-și redobândească sănătatea ca fiind dar al lui Dumnezeu. El știe că și atunci când nu se vindecă boala trupului său, totuși, Dumnezeu dorește mântuirea sufletului său și dobândirea vieții veșnice.* Deci, **Evanghelia de astăzi este Evanghelia a speranței, a vindecării și a învierii omului prin iubirea milostivă a lui Dumnezeu.**

Să ne ajute Bunul Dumnezeu să cultivăm și noi smerenia, credința, nădejdea și iubirea milostivă care ne ajută să ne vindecăm de boli și de păcate, spre slava Preasfintei Treimi și mântuirea noastră. Amin!

Duminica a 25-a după Rusalii
(Pilda samarineanului milostiv)

SAMARINEANUL MILOSTIV – CHIPUL IUBIRII LUI HRISTOS ÎN OAMENI

„În vremea aceea a venit la Iisus un învățător de lege, ispitindu-L și zicând: Învățătorule, ce să fac ca să moștenesc viața de veci? Dar Iisus a zis către el: Ce este scris în Lege? Cum citești în ea? Iar el, răspunzând, a zis: «Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și

din toată puterea ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău, ca pe tine însuși». Atunci Iisus i-a zis: Drept ai răspuns; fă aceasta și vei fi viu. Dar el, voind să se îndreptățească pe sine, a zis către Iisus: Și cine este aproapele meu? Iar Iisus, răspunzând, a zis: Un om cobora de la Ierusalim la Ierihon, și a căzut între tâlhari, care, după ce l-au dezbrăcat și l-au rănit, au plecat lăsându-l aproape mort. Din întâmplare, un preot cobora pe calea aceea și, văzându-l, a trecut pe alături. De asemenea și un levit, ajungând în acel loc, venind și văzând, a trecut pe alături. Iar un samarinean, mergând pe cale, a venit la el și, văzându-l, i s-a făcut milă și, apropiindu-se, i-a legat rănilor, turnând pe ele untdelemn și vin; apoi, punându-l pe asinul său, l-a dus la o casă de oaspeți și a purtat grijă de el. Iar a doua zi, scoțând doi dinari, i-a dat gazdei și i-a zis: Ai grijă de el și, ce vei mai cheltui, eu, când mă voi întoarce, îți voi da. Deci, care dintre aceștia trei ți se pare că a fost aproapele celui căzut între tâlhari? Iar el a răspuns: Cel care a făcut milă cu el. Și Iisus i-a zis: Mergi și fă și tu asemenea” (Luca 10, 25-37).

Biserica a rânduit ca în *Duminica a 25-a după Rusalii* să fie citită Evanghelia care conține *Pilda samarineanului milostiv* rostită de Mântuitorul Iisus Hristos ca fiind *o tâlcuire a tainei mântuirii neamului omenesc și un dreptar pentru viața Bisericii și a fiecărui creștin în parte.*

Întrucât această Evangheliie se află în legătură cu începutul Postului Nașterii Domnului, *Pilda samarineanului milostiv* ne ajută să ne pregătim pentru această perioadă, să înțelegem semnificația ei duhovnicească, *a postului unit cu rugăciunea și cu milostenia*, ca urcuș interior al sufletului în comuniunea sfinților împlinitori ai voii

lui Dumnezeu în istorie. Prin toate acestea ne pregătim să primim în „peștera” sufletului nostru pe Hristos-Domnul Care Se naște duhovnicește în viața fiecărui creștin potrivit credinței și iubirii lui față de Dumnezeu și de oameni.

Coborârea de la Ierusalim la Ierihon reprezintă înstrăinarea de Dumnezeu a omenirii păcătoase

Pilda pe care Mântuitorul Iisus Hristos ne-o prezintă în Evanghelia de astăzi arată însăși **taina mântuirii neamului omenesc**. Omul care cobora de la Ierusalim spre Ierihon și a căzut între tâlhari, fiind dezbrăcat, rănit și lăsat aproape mort, reprezintă neamul omenesc, fiind din pricina păcatelor a căzut în multe patimi rele, adevărați tâlhari răpitori și ucigași de suflete. Coborârea de la Ierusalim spre Ierihon înseamnă degradarea omenirii prin înstrăinarea ei de Dumnezeu. Astfel, omul păcătos decade, devine aproape mort sufletește și coboară spre moarte biologică, pentru că „plata păcatului este moartea” (Romani 6, 23). Totuși, pentru a fi salvat sau ridicat din această stare, el trebuie să fie ajutat „pe calea vieții”, adică în cursul istoriei mântuirii, de către preoții și leviții Vechiului Testament. Însă aceștia au decăzut cu timpul ajungând să fie doar învățători formalști și ritualști ai Legii Vechi, **incapabili să unească adevărul credinței cu iubirea milostivă**, pentru a oferi omului căzut în boala păcatului harul mântuitor care-l vindecă și îi dăruiește viață veșnică.

Samarineanul milostiv, aparent un simplu călător sau pelerin, după cum ne spune Evanghelia, era considerat de iudei ca fiind un străin. De fapt, toți samarinenii erau considerați ca fiind diferiți de iudei, inferiori acestora, fiind de alt neam și de altă credință, adică înstrăinați de credința iudaică din cauza unor influențe străine

(păgâne) și, ca atare, neagreați de iudei, cu toate că Samaria și Iudeea erau ținuturi vecine. *Dar tocmai aici se descoperă înțelesul tainic al pildei, și anume că cel care are milă de omul rănit este un călător străin, diferit ca neam și credință, nu un prieten sau conațional al celui rănit.* Chiar mai mult decât atât, *călătorul milostiv este cineva de la care un iudeu nu se aștepta niciodată să primească vreun ajutor.* Așadar, *ceea ce distinge în mod evident pe samarineanul acesta călător de preotul și levitul Legii Vechi este milostivirea sau bunătatea sufletului său.* În acest sens, Evanghelia spune: „*I s-a făcut milă*” de cel „*rănit și lăsat aproape mort*”. A mers spre el, l-a ridicat din locul în care fusese lăsat de tâlhari aproape mort, i-a legat rănilor și a turnat pe ele untdelemn și vin, apoi l-a așezat pe asinul său și l-a dus la o casă de oaspeți. *Această faptă bună a Samarineanului milostiv, care simbolic este Însuși Mântuitorul Iisus Hristos, înseamnă ridicarea naturii umane căzută în păcat și rănită de patimi.* Hristos-Domnul, „*Doctorul sufletelor și al trupurilor*”, unge omenirea bolnavă de păcat cu *untdelemnul Botezului* (Sfântul și Marele Mir) plin de harul Sfântului Duh care se dăruiește omului spre **vindecare de păcat și creștere spirituală.**

Iar vinul turnat pe răni înseamnă *vinul Sfintei Euharistii*, adică Sângele Domnului, pe care omul îl primește în Sfânta Împărtășanie dimpreună cu Trupul Domnului „*spre vindecarea sufletului și a trupului*”, „*spre iertarea păcatelor și viață veșnică*”.

Biserica este casa în care se vindecă rănilor sufletului și bolile trupului pricinuite de păcate

Casa de oaspeți în care se vindecă omul rănit de tâlhari reprezintă Biserica. Iar călătorul samarinean care a salvat pe omul căzut între tâlhari a dăruit doi dinari gazdei sau administratorului casei de oaspeți și i-a

zis: „Ai grijă de el și, ce vei mai cheltui, eu, când mă voi întoarce, îți voi da” (Luca 10, 35). Cei doi dinari înseamnă, în tâlcuirea unor Sfinți Părinți ai Bisericii, *Vechiul Testament și Noul Testament*, care se oferă omenirii spre vindecare și mântuire de păcate „în casa de oaspeți” care este Biserica lui Hristos. Acești doi dinari pot simboliza și cele două porunci ale iubirii de Dumnezeu și de aproapele, prin care oamenii se vindecă de boala egoismului lui. Cuvintele „când mă voi întoarce, îți voi da” se referă la *A Doua Venire a Domnului Iisus*. Atunci El va răsplăti din belșug slujitorilor din *casa de oaspeți a lui Dumnezeu*, care s-au ostenit, cu timp și fără timp, pentru mântuirea oamenilor, pentru vindecarea și ridicarea lor din păcate și patimi egoiste, pentru dobândirea vieții veșnice.

Înțelegând că această casă de oaspeți în care se vindecă oamenii răniți de păcate și patimi reprezintă Biserica, Sfântul Ioan Gură de Aur spune că Biserica nu este tribunal în care oamenii sunt judecați, ci spital în care ei se vindecă de păcate.

Evanghelia de astăzi ne arată, așadar, că tocmai un samarinean, de la care niciunul dintre iudei nu se aștepta să-i facă vreun bine sau să-i fie de vreun folos, săvârșește binele în mod dezinteresat. Fără a pretinde vreo recompensă sau vreo laudă, el săvârșește fapta bună doar pentru că îi este milă de omul suferind, doar pentru că este milostiv ca Dumnezeu Cel Milostiv.

Fapta samarineanului milostiv reprezintă lucrarea iubirii milostive a lui Hristos pentru mântuirea oamenilor

După ce a rostit *Pilda samarineanului milostiv*, Domnul Iisus Hristos i-a cerut învățătorului de Lege să spună el care dintre cei trei oameni pomeniți mai înainte poate fi considerat aproapele celui căzut între tâlhari. Iar acesta a răspuns: „Cel care a făcut milă cu el” (Luca 10, 37).

Auzind acest răspuns, Domnul Iisus îi spune învățătorului de Lege: „*Mergi și fă și tu asemenea*” (Luca 10, 37). Prin urmare, **Evangelhia de astăzi nu se mărginește la descrierea unui gest frumos, ci ea este și un îndemn clar și ferm la acțiune, la fapta cea bună: „Mergi și fă și tu asemenea!”**

Acest îndemn al Mântuitorului Iisus Hristos, care este de fapt *concluzia practică a Pildei samarineanului milostiv*, a fost urmat de Biserică încă de la începuturile sale. **Așa se explică opera filantropică sau lucrarea caritabilă a Bisericii de-a lungul veacurilor.** Numele de *Bunul Samarinean* a fost dat mai ales unor spitale, deoarece **Samarineanul milostiv simbolizează iubirea smerită și milostivă a lui Hristos și lucrarea filantropică sau caritabilă a Bisericii.** Dar nu numai lucrarea Bisericii înțelegea ca instituție, *ci și lucrarea filantropică sau caritabilă a fiecărui creștin în parte. Aproapele este, așadar, orice om care ajută pe semenul său, dar și orice om care se află în nevoi și așteaptă ajutorul celorlalți oameni, indiferent de neam, rang, funcție sau vârstă.* În consecință, *fiecare om poate deveni chipul milostiv al Bunului samarinean, al milostivirii Mântuitorului Iisus Hristos, întrucât prin fiecare om Hristos-Domnul poate arăta iubirea Sa milostivă și darnică în lume, când inima fiecărui om devine milostivă și darnică.*

Deci, **samarinean milostiv este orice om care ajută pe semenul său aflat în situații dificile.** Aproapele nostru nu este însă întotdeauna cel ce ne este nouă apropiat prin înrudire sau prin apropiere geografică sau fizică. *Mulți părinți nu mai sunt cu adevărat aproapele pentru copiii lor pe care i-au abandonat, după cum mulți copii nu mai sunt aproapele pentru părinții lor pe care i-au părăsit și nu îi mai ajută. Mulți oameni, care erau cândva prieteni apropiați unii cu alții, s-au instrăinat ori s-au îndepărtat cu timpul unii de alții și au devenit indiferenți sau chiar ostili unii față de alții. Deci, problema definirii corecte a apropielului nu este una de ordin spațial, ci una de ordin spiritual.*

Aproapele este omul prin care Dumnezeu ne ajută cu harul Său, adesea într-un mod neașteptat

De multe ori ne vine în ajutor un străin pe care nu l-am văzut vreodată sau de la care niciodată nu am așteptat vreun ajutor. Prin aceasta, Evanghelia de azi ne arată, așadar, că *fiecare om din lumea aceasta, indiferent de etnie, stare socială sau vârstă, are o valoare eternă și unică. Fiecare om poate deveni mâinile iubirii milostive a lui Dumnezeu prin care El lucrează în lume ca să ridice și să vindece pe cei răniți trupește și sufletește.* În istoria poporului român, ca răspuns la rugăciunile sale pentru a dobândi libertatea și unitatea națională, adesea Dumnezeu a lucrat uneori chiar și prin oameni străini de neamul nostru. De pildă, România Mare s-a realizat mai ales și prin conducători ai României ca regele Ferdinand și regina Maria, care nu aveau deloc sânge românesc în venele lor. *Când Dumnezeu voiește să ridice și să ajute un popor, lucrează prin cine voiește El, când voiește și cum voiește, ca noi să învățăm că nu numai cei de un neam cu noi sau rude apropiate pot să ne ajute, ci, adesea, chiar și oameni străini de neamul nostru, dar care-l iubesc și vor să-l ajute.*

Așadar, uneori, aproapele nu este un vecin sau un prieten, ci un străin, un om de la care nu te aștepți să primești vreun ajutor, astfel încât harul lui Dumnezeu ne surprinde când lucrează prin el. De ce? Ca să nu ne punem nădejdea prea mult în oamenii cunoscuți, ci mai întâi în ajutorul lui Dumnezeu, Care poate face dintr-un străin un prieten pentru noi, în timp ce un prieten al nostru a devenit pentru noi un indiferent sau chiar un dușman. Fiecare dintre noi poate fi aproapele cuiwa dacă devine mâinile iubirii milostive a lui Dumnezeu pentru oamenii aflați în nevoi. Unii oameni ajung la disperare pentru că nu mai simt pe nimeni ca fiind aproapele lor, deși mulți oameni se află în vecinătate cu ei. Nu mai au pe cineva apropiat ca să-i încurajeze când sunt dezorientați

sau neputincioși. Unii își pierd cumpătul și chiar își curmă zilele, dacă nu-i ajută nimeni la timpul potrivit cu rugăciunea și cu prezența smerită și milostivă lângă ei.

Prin urmare, *Evanghelia de astăzi ne îndeamnă să fim aproapele celui ce are nevoie de ajutorul nostru. În ultimii 20 de ani, Biserica noastră a intensificat opera de caritate, a înființat cantine pentru săraci, cămine pentru copii și case pentru bătrâni, unități medicale pentru bolnavi, iar prezența preoților de caritate se face simțită în spitale, în armată, în penitenciare, toate reprezentând o lucrare de „Bun Samarinean”. Totuși, nevoia de ajutor fiind foarte mare, această activitate a Bisericii trebuie amplificată pentru a răspunde mai adecvat la îndemnul permanent al Mântuitorului Iisus Hristos: „Mergi și fă și tu asemenea!”*

Să arătăm iubire milostivă prin fapte, nu doar prin cuvinte

Evanghelia care conține *Pilda samarineanului milostiv* nu este doar o istorioară frumoasă, ci ea este pentru noi toți **un program**, un îndemn la fapte bune, iar dacă lucrăm cu iubire și bucurie pentru mântuirea altora, lucrăm și pentru propria noastră mântuire, deoarece harul iubirii milostive a lui Hristos unește pe aproapele care ajută cu aproapele care este ajutat.

Desigur, putem rosti predici frumoase despre iubirea de Dumnezeu și de aproapele, dar limbajul faptelor bune săvârșite în situații concrete, fapte izvorâte din iubire sinceră, smerită și milostivă este mai convingător decât orice vorbire pentru oamenii aflați în nevoi, răniți de patimi, suferinzi de boală, sărăcie sau singurătate. E necesar ca Biserica să organizeze cât mai multe programe de ajutorare a celor aflați în dificultate și împreună cu Statul, cu

diferite instituții sau organizații și cu sponsori să contribuie la alina-
narea suferinței lor. Astfel, mulți oameni vor simți că samarineana-
nul milostiv nu este o pildă din trecut, ci este iubirea lui Hristos
lucrătoare și în prezent. Deci, fiecare dintre noi poate deveni un
slujitor al Domnului în „casa Lui de oaspeți”, în Biserică. Iar dacă în
adăpostul milostivirii Lui vindecătoare „am cheltuit” adică am ajutat
mai mult decât se aștepta de la noi, Dumnezeu Preamilostivul ne va
dărui nouă din belșug bucuria harului Său, la *A Doua Venire a Sa*, când
*va judeca pe toți oamenii, persoanele și popoarele, după câtă iubire milos-
tivă au arătat oamenilor aflați în dificultăți sau în nevoi.*

În concluzie, putem spune că *Evanghelia Duminicii a 25-a
după Rusalii este o Evanghelie a milostivirii și a vindecării.* Iar iubi-
rea nesfârșită a lui Dumnezeu-Tatăl, arătată în iubirea milostivă a
lui Iisus Hristos față de toți oamenii și împărtășită Bisericii și lumii
întregi prin Duhul Sfânt, ne îndeamnă să **arătăm și noi iubire milos-
tivă față de toți oamenii**, spre slava Preasfintei Treimi și mântuirea
noastră. Amin!

Duminica a 26-a după Rusalii
(Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina)

HAMBARE PLINE, DAR SUFLET GOL

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Unui om bogat i-a rodit din belșug țarina. Și el cugeta în sine, zicând: Ce voi face, că n-am unde să adun roadele mele? Și a zis: Aceasta voi face: Voi strica hambarele mele și mai mari le voi zidi și voi strânge acolo toate roadele mele și bunătățile mele; și

voi zice sufletului meu: Suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te. Însă Dumnezeu i-a zis: Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău. Și cele ce ai pregătit ale cui vor fi? Așa se întâmplă cu cel ce-și adună comori pentru sine însuși și nu se îmbogățește în Dumnezeu” (Luca 12, 16-21).

Sfânta Evanghelie din *Duminica a 26-a după Rusalii* a fost rânduită de Biserică să fie citită în această perioadă a Postului Nașterii Domnului, pentru că este plină de învățături în ceea ce privește urcușul nostru duhovnicesc spre marea sărbătoare a Crăciunului, deoarece Dumnezeu, „*bogat fiind întru milă*” (Efeseni 2, 4), a voit ca prin Iisus Hristos „*să arate în veacurile viitoare covârșitoarea bogăție a harului Său*” (Efeseni 2, 7).

În Sfânta Scriptură, **bogăția și sărăcia nu sunt un scop în sine, ci ele pot fi prilej de apropiere sau de îndepărtare de Dumnezeu și de semenii.** Iată de ce Sfânta Evanghelie se încheie cu aceste cuvinte: „*Așa se întâmplă cu cel ce-și adună comori pentru sine însuși, și nu se îmbogățește în Dumnezeu*” (Luca 12, 21).

Patima lăcomiei cauzează decăderea și însingurarea omului

Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina nu se referă la un om anume, ci *bogatul lacom, nemulțumitor și nemilostiv poate fi orice om ajuns într-o stare de robie a sufletului său, printr-un atașament exclusiv de bunurile materiale limitate și trecătoare din lumea aceasta.*

Bogăția nu este rea în sine, pentru că ea vine de la Dumnezeu, dar modul folosirii ei poate fi rău sau bun. Evanghelia ne arată că,

deodată, pe neașteptate, *Dumnezeu i-a făcut bogatului o surpriză cu o recoltă foarte mare de cereale, ca să vadă cum o folosește*. Dumnezeu l-a miluit din belșug pe bogat fără ca acesta să fi avut vreun merit; **Dumnezeu i-a făcut un mare dar, așteptând ca și el, la rândul său, să facă daruri altora**. Dar nu a fost așa. *Recolta aceasta neașteptată, în loc să îl umanizeze pe bogat, îl dezumanizează; în loc să îl apropie de Dumnezeu și de semenii, îl îndepărtează de Dumnezeu și de semenii, îl însingurează*. De ce? Pentru că atitudinea lui spirituală față de un dar material neașteptat care vine din mărinimia sau bunătatea lui Dumnezeu devine *o atitudine pătimasă*, care-i schimbă însuși modul de a raționa, îl „înebunește” din cauza lăcomiei sufletului său pentru bunurile materiale. *În loc să mulțumească lui Dumnezeu și să îi ajute pe semenii săi care au nevoie de hrană, bogatul lacom uită de Dumnezeu și de semenii. El nici nu mulțumește lui Dumnezeu, nici nu miluiește pe săraci, ci se gândește doar la sine, se asigură material, dar se însingurează spiritual, nu se consultă cu nimeni, ci vorbește doar cu sine însuși, pentru că se gândește numai la sine însuși*.

„*Suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te*” (Luca 12, 19) își spune sieși bogatul din Evanghelie. În planul său de viitor, bogatul folosește verbele: *a se odihni, a mânca, a bea, a se veseli*, însă între acestea nu apare verbul „*a mulțumi*”, nici verbul „*a dărui*”. Vedem, așadar, că **sufletul bogatului nemulțumitor sau nerecunoscător și nemilostiv a devenit într-un tot trupesc, el nu mai este suflet duhovnicesc**. Singura preocupare a sufletului este aceea de a se supune trupului lacom de a mânca, de a bea și de a se veseli, în totală uitare de Dumnezeu și de semenii. Modul în care sufletul „*se odihnește*” este, de fapt, „îngroaparea” lui în cele materiale. De aceea, Dumnezeu îi spune: „*Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău*” (Luca 12, 20). Sufletul bogatului a început deja să se îngroape în cele materiale, fiind înrob

de trupul care după moarte va fi îngropat în materia pământului. Vedem aici o moarte spirituală, o cădere și o decădere a bogatului lacom și pătimaș, prin reducerea vieții umane la starea ei biologică, la dimensiunea ei pur materială: „Mănâncă, bea și te veselește, suflete!” (Luca 12, 19) Chiar veselie bogatului a fost tâlcuită de Sfântul Chiril al Alexandriei ca fiind *veselia legată de plăcerile trupești* pătimașe, provocate de îmbuibarea pântecelui cu mâncare și băutură.

Îmbogățirea în Dumnezeu

Marea iluzie a bogatului lacom de a-și construi fericirea doar pe averi materiale, pe care le adună în hambare noi, mai mari, este sancționată de Evanghelia ca fiind o *nebunie*. De aceea, Dumnezeu îi spune acestui om pe care bogăția l-a dezaxat și l-a dezumanizat: „Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău! Și cele ce ai pregătit ale cui vor fi?” (Luca 12, 20). Adică moartea te va despărți de toate averile materiale. Dar cine sunt, oare, cei care **vor cere** sau vor lua sufletul acestui om bogat, deoarece în textul Evangheliei nu se spune: „Dumnezeu îți va cere sufletul tău”, ci „**vor cere**”? Acest plural misterios s-ar putea referi **fie la sfinții îngeri ai Domnului**, care duc sufletele oamenilor în fața Dreptului Judecător, **fie la demonii**, care deja puseseră stăpânire asupra acestui om bogat prin patimile lăcomiei și ale plăcerilor trupești. Independent de interpretarea cuvintelor „**vor cere**”, în text contează faptul că **moartea fizică a omului are și o dimensiune spirituală, de evaluare sau de judecare a vieții pământești**: cuvintele „*vor cere de la tine sufletul tău*” înseamnă: *vor cere să răspunzi de modul cum ai trăit viața pe pământ*.

Evanghelia se încheie printr-o concluzie de o mare gravitate: „*Așa se întâmplă cu cel ce-și adună bogății (materiale) pentru sine însuși și nu*

*se îmbogățește în Dumnezeu” (Luca 12, 21). Sfârșitul nefericit al bogatului lacom și nemilostiv este cauzat de patima sau obsesia lui pentru a acumula averi materiale trecătoare. **Evanghelia ne arată însă că există și o altă formă de îmbogățire decât îmbogățirea cu averi materiale trecătoare. Și anume îmbogățirea spirituală în Dumnezeu, adică îmbogățirea sufletului cu daruri spirituale ale Duhului Sfânt, cultivate ca virtuți sau roduri ale sufletului: „dragostea, bucuria, pacea, îndelunga-răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția” (Galateni 5, 22-23). Aceste bogății sau comori spirituale se adună în sufletul nemuritor al omului, iar moartea fizică a trupului nu le poate risipi. Ele sunt lumina sufletelor sfinților în viața veșnică din Împărăția cerurilor.***

Faptele milosteniei trupești și sufletești devin bogății spirituale

*Ne îmbogățim în Dumnezeu mai întâi prin **credință și recunoștință**, când Îi mulțumim pentru darul vieții și al sănătății, și pentru tot ajutorul primit de la El, întrucât, **prin rugăciune, ca legătură a omului cu Dumnezeu, iubirea lui Dumnezeu devine bogăția sufletului nostru.***

Însă ne îmbogățim și mai mult în Dumnezeu când din darurile primite de la El, **ca semne ale iubirii Sale, dăruim și noi altora.** De fapt, acesta este și scopul Sfintei Evanghelii de astăzi: **să ne învețe că dărnicia sau milostivirea lui Dumnezeu ne îndeamnă să fim și noi darnici sau milostivi, potrivit îndemnului Mântuitorului Iisus Hristos: „Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv!” (Luca 6, 36).**

Înțelegând gravitatea cuvintelor Evangheliei de astăzi pentru bogății nemilostivi și, în același timp, speranța pe care o dau cuvintele Domnului Iisus Hristos celor care se îmbogățesc spiritual în

Dumnezeu, Biserica ne îndeamnă permanent să unim postul cu rugăciunea și cu milostenia. Iar milostenia poate fi de două feluri: materială (adică hrană, îmbrăcăminte, adăpost) sau spirituală, când oferim cuiva în dar un cuvânt bun, un semn de neuitare, o încurajare în vreme de necaz, o mângâiere în vreme de întristare, un sfat înțelept în vreme de dezorientare, toate acestea însoțite de rugăciune pentru sănătatea și mântuirea celui pe care-l ajutăm.

În contrast cu milostenia, care aduce bucurie atât primitorului, cât și dăruitorului, *lăcomia de averi materiale aduce adesea certuri între vecini, prieteni, rudenii, iar uneori procese, bătăi, chiar și ucideri.* Din păcate, o mulțime de războaie între popoare au avut ca mobil principal lăcomia și duhul de stăpânire asupra altora. *Iar sărăcia, dacă nu este convertită sau transformată în efort de îmbogățire spirituală a vieții omului prin rugăciune și viață curată în comuniunea cu Dumnezeu, produce și ea multe rele ca învidie, revoltă, ură, furt, corupție, disperare, decădere morală, violență ș.a.*

Prin urmare, **Evanghelia de astăzi e o lumină privind folosirea bogăției ca dar al lui Dumnezeu care trebuie împărțit de cel bogat cu oamenii săraci.** Acest adevăr este rezumat de poporul român în următoarele cuvinte inspirate din Evanghelie: *„Dar din dar se face Rai”.* Adică *din darurile primite de la Dumnezeu trebuie să facem și noi daruri celor săraci, ca să intrăm în Împărăția iubirii milostive a lui Dumnezeu.* De fapt, *numai când devenim milostivi primim bucuria Raiului în sufletul nostru, întrucât ne asemănăm cu Dumnezeu Cel Milostiv.*

**Biserica îndeamnă pe bogați să facă milostenie,
iar pe săraci să ceară ajutorul lui Dumnezeu**

Luminată de Evanghelia iubirii milostive lui Hristos, Biserica, de-a lungul veacurilor, i-a îndemnat pe împărații, regii, domnitorii și bogații

creștini să facă milostenie. De pildă, la Bizanț, în Săptămâna Sfințelor Pătimiri ale Domnului Hristos, împăratul vizita căminele de bătrâni, bolnavi și săraci, iar apoi oferea bani mulți Bisericii pentru ca aceasta să organizeze opera filantropică sau caritabilă pentru cei nevoiași. **Tot așa și Biserica Ortodoxă Română i-a îndemnat pe domnitori, voievozi, boieri și pe toți oamenii înstăriți să facă milostenie, să îi ajute pe cei săraci,** întrucât prin aceștia Însuși Hristos-Domnul vine în mod tainic spre noi. Astfel, în Țările Române, *primele bolnițe sau spitale, cămine de bătrâni, orfelinate și case pentru pelerini au fost organizate de Biserică adesea și cu sprijinul creștinilor bogați și milostivi.*

Deși pentru monahi votul sărăciei de bunăvoie este o regulă, Biserica nu propovăduiește totuși sărăcia ca fiind un ideal și pentru credincioșii mireni, ci îi îndeamnă pe toți credincioșii, dar mai ales pe cei bogați, să practice milostenia sau ajutorarea săracilor, adică din darurile pe care bogații le primesc de la Dumnezeu și le înmultesc prin muncă să ofere și celor ce au mare nevoie de ajutor. Pe de altă parte, Biserica nu consideră sărăcia materială a omului ca fiind o stare de disperare, ci îndeamnă pe săraci să transforme sărăcia lor materială într-o îmbogățire spirituală, prin rugăciune și smerenie, prin cuvânt bun și faptă bună, prin hărnicie și speranță.

În concluzie, Evanghelia de astăzi ne îndeamnă să ne îmbogățim mai mult sufletește sau duhovnicește, prin credință, bunătate sufletească și fapte bune, *unind postul cu rugăciunea și cu milostenia,* spre slava Preasfintei Treimi și mântuirea noastră. Amin!

Duminică a 27-a după Rusalii
(Tămăduirea femeii gârbove)

BINELE TREBUIE SĂVÂRȘIT ÎN ORICE VREME

„În vremea aceea Iisus învăța într-una din sinagogi sâmbăta. Și, iată, era acolo o femeie care avea de optsprezece ani un duh de neputință și care era gârbovă, încât nu putea să se ridice nicidecum. Iar Iisus, văzând-o, a chemat-o și i-a zis: Femeie, ești dezlegată de neputința ta! Și Și-a pus

mâinile asupra ei, iar ea îndată s-a îndreptat și slăvea pe Dumnezeu. Atunci mai-marele sinagogii, mâniindu-se că Iisus a vindecat-o sâmbăta, răspunzând, zicea mulțimii: Șase zile sunt în care trebuie să se lucreze; deci veniți în aceste zile și vă vindecați, iar nu în ziua sâmbetei! Domnul însă i-a răspuns și a zis: Fățarnicilor! Fiecare dintre voi nu dezleagă, oare, sâmbăta boul sau asinul său de la iesle și nu îl duce să-l adape? Dar aceasta, fiică a lui Avraam fiind, pe care a legat-o Satana, iată, de optsprezece ani, nu se cuvenea, oare, să fie dezlegată de legătura aceasta în ziua sâmbetei? Și, zicând El acestea, s-au rușinat toți cei ce erau împotriva Lui, iar poporul întreg se bucura de toate faptele cele slăvite, săvârșite de Dânsul” (Luca 13, 10-17).

S fânta Evanghelie din *Duminica a 27-a după Rusalii*, care ne prezintă *vindecarea unei femei gârbove*, are profunde înțelesuri duhovnicești și o legătură strânsă cu perioada de post în care ne aflăm, ca timp de pregătire pentru sărbătoarea mare și sfântă a Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Femeia gârbovă căuta doar mântuirea sufletului

Această Evanghelie ne dezvăluie, în același timp, *puterea lui Dumnezeu, arătată în Mântuitorul Iisus Hristos*, ca putere a iubirii vindecătoare, și *virtuțile ascunse ale femeii gârbove*, care de optsprezece ani era robită de o legătură nevăzută a Satanei, sub forma unei neputințe trupești.

Evanghelia ne spune că, pe când se afla într-o sinagogă, Domnul Iisus Hristos a văzut o femeie gârbovă, aplecată cu fața spre pământ, care suferea astfel de optsprezece ani. Ea nu putea să ridice privirea în

sus, nici să vadă fețele oamenilor, nici albastrul cerului. Totuși, această femeie, în pofda bolii și a neputinței ei, venea cu regularitate la sinagogă și se ruga lui Dumnezeu, poate nu atât pentru vindecarea trupului său gârbov, cât pentru mântuirea sufletului său. **Femeia gârbovă unea răbdarea bolii ei apăsătoare cu lucrarea rugăciunii ei stăruitoare.**

Deci, văzând-o, Iisus Domnul, într-o zi de sâmbătă în sinagogă, a chemat-o la El și i-a zis: „Femeie, ești dezlegată de neputința ta!” (Luca 13, 12), apoi Și-a pus mâinile Sale asupra ei, „iar ea îndată s-a îndreptat și slăvea pe Dumnezeu”. Atunci, mai-marele sinagogii, fățarnic și plin de invidie, spunea celor prezenți, fără să se adreseze direct lui Iisus, că *șase zile sunt în care poate omul să lucreze, dar în ziua sâmbetei nu trebuie să se săvârșească nicio lucrare, nici chiar o vindecare de boală* (cf. Luca 13, 14).

Iisus însă văzând invidia și fățarnicia mai-marelui sinagogii și a celor care gândeau ca acesta, a răspuns: „Fiecare dintre voi nu dezleagă, oare, sâmbăta boul său, sau asinul său de la iesle, și nu-l duce să-l adape? Dar aceasta, fică a lui Avraam fiind, pe care a legat-o Satana, iată, de optsprezece ani, nu se cuvenea, oare, să fie dezlegată de legătura aceasta în ziua sâmbetei?” (Luca 13, 15-16)

Acest răspuns ferm al lui Iisus a rușinat pe mai-marele sinagogii și pe cei ce erau potrivnici lui Iisus. În final Evanghelia spune că *„poporul întreg se bucura de faptele cele slăvite, săvârșite de Dânsul”* (Luca 13, 17).

Hristos vindecă o femeie răbdătoare, chiar dacă nimeni n-a cerut vindecarea ei

Deși scurtă ca text, această Evangheliie este totuși foarte bogată în înțelesurile ei duhovnicești. În primul rând, vedem că femeia, deși era gârbovă de optsprezece ani, venea totuși sâmbăta la sinagogă.

În al doilea rând vedem că **Mântuitorul Iisus Hristos nu este nepăsător când oamenii suferă, ci El vindecă neputința și alină suferința, vindecă boala dăruind oamenilor sănătate trupească și sufletească, mai ales dacă ei au credință vie și smerită.**

De fapt, această femeie gârbovă, suferindă și smerită, *nu a cerut nimic de la Hristos-Domnul, pentru că nu îndrăznea să-I ceară ceva.* Ea purta crucea suferinței sale în smerenie și tăcere. **Trupul ei era gârbov sau aplecat de boală, dar sufletul ei era drept, în stare de rugăciune.** Și cu toate că nici ea și nici altcineva de la sinagogă nu a cerut lui Iisus să o vindece, totuși El, din multă milă sau compasiune față de această femeie suferindă, a vindecat-o în văzul tuturor celor adunați în sinagogă.

Vedem, așadar, că **Dumnezeu dorește și săvârșește vindecarea omului chiar și atunci când omul nu mai așteaptă vindecarea sau nu mai cere în mod stăruitor vindecarea sa.** Deci, *Dumnezeu, Cel ce cunoaște viața și suferința fiecărui om, dar și credința, smerenia și răbdarea lui, alege locul și timpul când eliberează pe oameni de boală și suferință.*

Din această lucrare milostivă și minunată a Domnului Iisus Hristos înțelegem că *Dumnezeu lucrează când dorește El și cum dorește El, iar modul Lui de lucrare este unul pedagogic sau înțelept. Chiar dacă întârzie să răspundă la cererea omului, ori răspunde într-un mod diferit decât așteptăm noi, Dumnezeu lucrează totdeauna pentru mântuirea oamenilor. Uneori, El nu răspunde când este chemat, iar alteori ne cheamă când nu ne așteptăm.* În orice caz, *El iubește pe toți oamenii, chiar dacă nu gândește ca toți oamenii, ci dumnezeiește, adică mai presus de gândirea omenească obișnuită.*

Femeia gârbovă este fiică a lui Avraam, adică fiică a credinței

Mai observăm că *Domnul Iisus Hristos vindecă în mod minunat această femeie gârbovă nu doar pentru că El cunoștea suferința ei*

îndelungată de optsprezece ani, ci mai ales pentru credința ei puternică, smerenia ei profundă și îndelunga ei răbdare. De aceea Domnul Iisus a numit-o „fiică a lui Avraam”, care, după tâlcuirea Sfinților Părinți, înseamnă femeie credincioasă și împlinitoare a voii lui Dumnezeu, deoarece Avraam este socotit a fi părintele credinței. Iar cine este fiu sau fiică a lui Avraam înseamnă că are o credință puternică, o credință verificată în timp prin necazurile și greutățile vieții. Credința aceasta este statornică sau neclintită, în orice situație, nu doar când oamenii primesc daruri de la Dumnezeu, ci și când El îngăduie ca ei să treacă prin încercări. Aceasta este, de fapt, credința lui Avraam care a lăsat țara sa de origine și a mers spre o patrie necunoscută, ascultând de Dumnezeu, călătorind spre un loc necunoscut, ci doar făgăduit. Prin credință, Avraam vedea pe Dumnezeu Cel nevăzut și pregusta ceea ce i-a fost promis ca binecuvântare (cf. Evrei 11, 8).

Prin credință deci și noi înaintăm spre ceva încă necunoscut nouă direct, dar promis sau făgăduit, și anume spre Împărăția cerurilor. În acest sens, conținutul credinței, spune Sfântul Maxim Mărturisitorul († 662), este Împărăția cerurilor.

Ridicarea omului din gârbovire este un început nou și bun în viața lui

Prin credință puternică, prin evlavie, prin rugăciune smerită, prin osteneala venirii în fiecare sâmbătă la sinagogă, această femeie păstra legătura vie cu Dumnezeu Cel nevăzut. Iar când Cel nevăzut S-a făcut văzut, adică Fiul lui Dumnezeu S-a făcut Om și a venit printre oameni, Acesta, Iisus Hristos, a ridicat-o, a dezlegat-o din legăturile Satanei și a îndreptat-o în starea de om sănătos care privește în față pe ceilalți oameni și ridică ochii spre cer, spre a lăuda pe Dumnezeu.

Vindecarea femeii gârbove ne descoperă înțelesul adânc al ridicării naturii umane păcătoase pe care Domnul Iisus Hristos o dezleagă, adică o eliberează din robia demonilor și a neputințelor sufletești și trupești.

Evanghelia acestei duminici ne descoperă, așadar, cât de mare este binecuvântarea de a ne întâlni cu Hristos, cu Dumnezeu-Omul, Care ne ridică sau ne îndreaptă când suntem prea aplecați spre cele pământești și ne ajută să privim spre ținta noastră finală, care nu este pământul sau mormântul, ci Împărăția Cerurilor și iubirea milostivă și preaslăvită a Sfintei Treimi.

Așadar, *vindecarea femeii gârbove*, ca ridicare dintr-o legătură nevăzută și apăsătoare, reprezintă, în mod tainic, și lucrarea mântuitoare a Domnului Iisus Hristos ca vindecare și sfințire a naturii umane gârbovită de păcat și aplecată spre moarte, pe care El a asumat-o prin Întrupare sau inomenire. Atât Învierea Domnului, cât și Înălțarea Sa la ceruri au în limba greacă a Noului Testament înțelesul de ridicare. Prin Învierea Sa din morți, Mântuitorul Iisus Hristos **ne ridică din moarte**, iar prin Înălțarea Sa la cer **ne ridică de pe pământ la ceruri**, adică de la viața pământească trecătoare la viața cea cerească netrecătoare, duhovnicească și veșnică.

Trup gârbov, dar suflet drept

Din Evanghelia de astăzi mai învățăm că *femeia gârbovă avea multă credință și smerenie, precum și îndelungă răbdare, încât ea suferea fără să cârtească, fără să se revolte, fără să se plângă, fără să ceară mila cuiiva. Trupul ei era gârbov, dar sufletul ei era drept. Trupul ei era plecat spre pământ, dar sufletul ei se înălța adesea în rugăciune către Dumnezeu.* În ziua în care Fiul lui Dumnezeu, Care S-a făcut om din iubire pentru oameni, a ridicat-o, adică a vindecat-o, ea a început să preamărească pe Dumnezeu. *La virtuțile sale: credință puternică,*

smerenie profundă și răbdare îndelungă se adaugă și multa ei recunoștință ca preamărire a lui Dumnezeu. Îndată ce a simțit binefacerea vindecării, ea a preamărit pe Dumnezeu - Vindecătorul. Prin urmare, femeia gârbovă devine un mare dascăl pentru noi toți. Ea este pentru noi o lumină mai ales în această perioadă a Postului Nașterii Domnului, ca timp de pregătire pentru primirea Mântuitorului Iisus Hristos în peștera inimii noastre, în intimitatea sufletului nostru, care, din cauza păcatelor, a devenit întunecos și rece, dar care se luminează și se încălzește prin rugăciune, post și milostenie, prin Spovedanie și Împărtășanie. Din acest motiv, trebuie să ne întărim credința, să cultivăm smerenia, să înmulțim rugăciunea, să ne întărim răbdarea în timpul încercărilor și să facem milostenie. Să nu uităm să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru faptul că existăm, că suntem sănătoși, că suntem iubiți de El, chiar și atunci când trecem prin necazuri, boli și ispite.

Îndemnul practic al Evangheliei de astăzi, mult folositor pentru postul Nașterii Domnului, este îndemnul la *fapta milostivă*. În acest sens, Evanghelia de azi ne arată că Mântuitorul Iisus Hristos *săvârșește binele fără să fie rugat, fără să I se ceară*. Femeia gârbovă nu a cerut nimic de la Iisus, ci *El din proprie inițiativă a chemat-o și a vindecat-o*. A chemat-o la El și i-a spus: „*Ești dezlegată de neputința ta*” (Luca 13, 12), a pus mâinile Sale asupra ei și a vindecat-o. *Deci El a unit cuvântul eliberator cu fapta milostivă*.

Prin această lucrare, Domnul Iisus Hristos ne învață și pe noi să nu *așteptăm ca să fim rugați sau solicitați stăruitor spre a face binele, ci dacă vedem că un om are nevoie de ajutorul nostru să-l ajutăm din proprie inițiativă*.

Să săvârșim binele și în zilele de sărbătoare

Evanghelia de astăzi ne mai învață că *Domnul Iisus Hristos a vindecat această femeie în zi de sărbătoare, adică în ziua sâmbetei*.

Prin urmare, observăm că și în zi de sărbătoare putem și trebuie să facem binele, să dăm o mână de ajutor, să îndreptăm sau să ridicăm un om care este căzut într-un fel sau altul, să-l consolăm cu un sfat bun, cu un cuvânt bun, cu o rugăciune pentru sănătatea și mântuirea lui. **Facerea de bine nu este oprită nici chiar în zilele de sărbătoare. Cu alte cuvinte, sărbătoarea nu este o scuză sau un obstacol în a săvârși binele pentru aproapele nostru.** În această perioadă a Postului Nașterii Domnului, trebuie să vizităm și să ajutăm bolnavii, bătrânii, săracii, oamenii întristați și singuri. Noi ne numim creștini pentru că purtăm numele lui Hristos, dar suntem creștini buni dacă devenim milostivi. Când săvârșim multe fapte de milostenie, cei ce se bucură de ele preamăresc pe Hristos-Domnul pentru bunătatea Lui care se arată lor prin oamenii binevoitori și milostivi, trimiși de El ca să-i ajute. Astfel, oamenii milostivi devin mâinile iubirii milostive a lui Hristos lucrătoare în lume.

Să ne rugăm Domnului Iisus Hristos să ne dăruiască bucuria întâlnirii cu El și a săvârșirii faptelor bune, spre slava Preasfintei Treimi și spre a noastră mântuire. Amin!

Duminica a 28-a după Rusalii
(Pilda celor poftiți la cină)

DUMNEZEU CHEAMĂ OAMENII LA MÂNTUIRE

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Un om oarecare a făcut cină mare și a chemat pe mulți; și a trimis la ceasul cinei pe slujitorul său ca să spună celor chemați: Veniți, că, iată, toate sunt gata! Și au început toți, câte unul, să-și ceară iertare. Cel dintâi i-a zis: Am cumpărat un ogor și trebuie să ies ca să-l

văd; te rog, iartă-mă. Și altul a zis: Cinci perechi de boi am cumpărat și mă duc să-i încerc; te rog, iartă-mă. Al treilea a zis: Mi-am luat femeie și de aceea nu pot veni. Și, întorcându-se, slujitorul a spus stăpânului său acestea. Atunci, mâniindu-se, stăpânul casei a zis: Ieși îndată în piețele și ulițele cetății, și pe săraci și pe neputincioși, și pe orbi și pe șchiopi adu-i aici. Și slujitorul a zis: Doamne, s-a făcut precum ai poruncit, și tot mai este loc. Și a zis stăpânul către slujitor: Ieși la drumuri și la garduri și silește-i să intre, ca să mi se umple casa, căci zic vouă: Niciunul din bărbații aceia care au fost chemați nu va gusta din cina mea” (Luca 14, 16-24).

Sfânta Evanghelie din *Duminica a 28-a după Rusalii* prezintă *Pilda celor poftiți la cină* și a fost rânduită de Biserică spre a se citi în această perioadă de pregătire pentru sărbătoarea Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos.

Pilda celor poftiți la cină are două înțelesuri majore. Primul se referă la **istoria mântuirii neamului omenesc**, prin *lucrarea Domnului Iisus Hristos ca Fiu și Slujitor al lui Dumnezeu*, Care cheamă la mântuire mai întâi pe poporul evreu și apoi pe toate popoarele. În al doilea rând, **pilda se referă la viața noastră**, a fiecăruia dintre noi, mai precis la *modul în care noi răspundem chemării lui Dumnezeu la mântuire sau refuzăm chemarea Lui sub diferite pretexte*.

Slujitorul Stăpânului este Mesia Cel prezis de profeți

Anonimul sau „*un om oarecare*”, cum se spune în Evanghelie, este *Însuși Dumnezeu, Cel cu multe nume și mai presus de orice nume*, după cum învață Sfântul Dionisie Areopagitul. De fapt, dincolo de numele

atribuite lui Dumnezeu în relația Sa activă cu lumea, *El este mai presus de orice nume și de orice înțelegere omenească în privința ființei Sale.* Iar numele Lui de *Tatăl unui Fiul veșnic* ni s-a descoperit nouă de Mântuitorul Iisus Hristos, după cum El Însuși spune ucenicilor Săi: „*V-am descoperit numele Lui vouă*” (Ioan 17, 6).

Așadar, Dumnezeu-Tatăl Cel Veșnic cheamă la mântuire omenirea întregă. Cum? La amurgul istoriei, *în zilele mai de pe urmă* (cf. *Evrei 1, 2*), *la plinirea vremii* (*Galateni 4, 4*), *El trimite în lume pe Fiul Său din ceruri ca să cheme lumea la mântuire.* În Sfânta Evanghelie de astăzi, cel care cheamă oamenii la cina stăpânului nu se numește fiu, ci numai *slujitor*, pentru a arăta că *Fiul lui Dumnezeu Care S-a făcut Om, adică Iisus Hristos, este în primul rând Slujitor al lui Dumnezeu, pentru a ne învăța pe noi ascultarea de Dumnezeu și slujirea lui Dumnezeu.* Deja profeții Vechiului Testament au vorbit despre Mesia ca fiind „*Ebed-Iahve*”, *sluga Domnului* (cf. *Isaia 53, 11*), iar Domnul Iisus Hristos ne spune că *Fiul Omului, adică El Însuși, „nu a venit în lume ca să I se slujească, ci ca El să slujească”* (Matei 20, 28).

Deci, *Fiul lui Dumnezeu întrupat, Iisus Hristos, cheamă oamenii la cina Tatălui ceresc, adică la comuniunea vieții veșnice.*

Cina din casa Stăpânului semnifică Împărăția lui Dumnezeu

Aproape la toate popoarele, dar mai cu seamă în tradiția ebraică, *cina este simbolul comuniunii, al bucuriei de a fi împreună, de a mânca și a bea împreună, de a se vedea și de-a vorbi față către față, de a se cunoaște și a se prețui reciproc.* *Cina din Evanghelia de astăzi semnifică tainic Împărăția lui Dumnezeu, a cărei arvună aici pe pământ este însăși Biserica lui Hristos în care se săvârșește Cina cea de Taină sau Sfânta*

Euharistie, pe care Domnul Iisus Hristos a instituit-o în Sfânta și Marea Joi seara, înainte de Pătimirile Sale, de Moartea Sa și de Învierea Sa din morți.

În pilda din Evanghelia de astăzi, cei dintâi care au fost chemați la cină erau cei mai distinși: **căpeteniile poporului evreu și cărțurarii sau învățătorii de lege**. *Ei sunt chemați cu prioritate, pentru că ei cunosc mai bine Legea Domnului și lor li s-a încredințat planul de mântuire a lumii întregi, prin venirea lui Mesia*. Evanghelia ne arată cum această elită a poporului evreu, care a fost chemată de către Slujitorul lui Dumnezeu, adică de Domnul Iisus Hristos, *refuză abil și politicos invitația la cină*, folosind diferite scuze, care, la prima vedere, par credibile, dar în realitate ele acoperă **o atitudine egoistă și ostilă a celor invitați**. Primul invitat se scuză spunând: „*Am cumpărat un ogor și trebuie să ies ca să-l văd; te rog, iartă-mă*” (Luca 14, 18). Al doilea spune: „*Cinci perechi de boi am cumpărat și mă duc să-i încerc; te rog, iartă-mă*” (Luca 14, 19). Al treilea își motivează refuzul zicând: „*Femeie mi-am luat și de aceea nu pot veni*” (Luca 14, 20).

Când a văzut Stăpânul casei că oamenii pe care-i considera cunoscuți și prieteni ai Săi au refuzat chemarea Sa la cină, „*S-a mâniat*”, după cum se spune în Evanghelia. Desigur, *refuzul invitațiilor era expresia libertății lor, dar libertatea lor egoistă de a rămâne înafara comunității cu Stăpânul casei a produs Acestuia o schimbare de atitudine*. *Văzând refuzul celor preferați, bunătatea Lui s-a îndreptat spre alți oameni*.

Chemarea lui Dumnezeu și libertatea omului de a răspunde sau nu chemării divine

Întrucât Dumnezeu dorește ca „*toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină*” (1 Timotei 2, 4), **toți oamenii sunt**

chemați la mântuire, dar nu toți răspund acestei chemări. De aceea, Sfântul Grigorie de Nyssa, comentând cuvintele Mântuitorului „*mulți chemați, dar puțini aleși*” (Matei 22, 14), spune că *toți sunt chemați, dar sunt aleși numai cei ce răspund chemării*. Aflând de scuzele prietenilor și cunoscuților care nu au găsit timp pentru a răspunde chemării Sale, Stăpânul casei Îl trimite pe Slujitorul Său să invite la cină o mulțime de oameni necunoscuți, aflați în piețele și ulițele cetății, care nu se așteptau la o astfel de invitație și nici nu se considerau vrednici să stea la o masă atât de strălucită.

Preocupări excesive pentru trup, dar puțină grijă pentru suflet

Cel dintâi care refuză invitația la cină folosește ca scuză *grija pentru ogor*, adică pentru un nou teren agricol pe care l-a cumpărat recent.

În tâlcuirea unor Sfinți Părinți ai Bisericii, *acest câmp sau ogor din Evanghelia simbolizează toate grijile și dorințele egoiste de a stăpâni în lumea aceasta spații sau teritorii pământești aducătoare de profit material. Ogorul este aici simbolul lăcomiei de averi materiale, de expansiune sau extindere a vieții omului pe orizontală materială, nu de creștere duhovnicească pe verticală, în relația sa cu Dumnezeu – Creatorul lumii. Când grija omului pentru averile materiale pământești devine mai mare decât preocuparea pentru relația omului cu Dumnezeu, Făcătorul cerului și al pământului, atunci averile materiale constituie pentru om un obstacol sau o piedică în răspunde chemării lui Dumnezeu la mântuire și viață veșnică.*

Al doilea invitat care refuză chemarea Stăpânului de-a veni la cină spune că și-a cumpărat *cinci perechi de boi* pe care trebuie să-i

încerce. Potrivit interpretării Sfinților Părinți ai Bisericii, cele *cinci perechi de boi înseamnă cele cinci simțuri ale omului*, care în general sunt grupate câte două: *doi ochi* (văzul), *două urechi* (auzul), *două nări* (mirosul), *două buze sau limba și gura* (gustul) și *două mâini* (pipăitul). *Aceste cinci perechi de boi semnifică grija excesivă a oamenilor pentru existența biologică a trupului, pentru mâncare, băutură și jocuri care produc omului desfătări ale simțurilor. Căutate și folosite în mod excesiv sau pățimaș, acestea îl fac pe om rob al simțurilor, întunecându-i și limitându-i orizontul duhovnicesc al sufletului. Prin urmare, patimile egoiste care cauzează subjugarea sufletului sau a voinței de către simțuri conduc pe om la amorțire duhovnicească și la nepăsare privind mântuirea și viața veșnică la care este el chemat de Dumnezeu. Când oamenii trăiesc numai trupește și deloc duhovnicește, atunci simțurile lor se împătimesc, iar sufletul lor intră în jugul simțurilor împătimate.*

Al treilea om invitat care se scuză că nu poate veni la cină spune că „și-a luat femeie și de aceea nu poate veni” (Luca 14, 20). Deși căsătoria este o instituție sfântă și binecuvântată de Dumnezeu, totuși, *uneori familia poate deveni pentru om un motiv de-a nu răspunde chemării lui Dumnezeu la mântuire, și anume când acesta nu mai are timp să cultive relația sa spirituală cu Dumnezeu. Întrucât nu mai văd familia lor ca fiind, mai înainte de toate, o binecuvântare de la Dumnezeu, mulți oameni iubesc familia lor în uitare totală de Dumnezeu. Însă dacă familia este văzută ca fiind un dar de la Dumnezeu, atunci această iubire față de familie se sfințește prin rugăciune pentru familie.* Deci, întrucât părinții, soțul, soția, copiii, frații și surorile, rudele și prietenii buni sunt pentru om dar sau binecuvântare de la Dumnezeu, *aceștia trebuie să fie iubiți nu numai afectiv sau sentimental, ci și spiritual sau duhovnicește, adică să fie cuprinși în iubirea și*

rugăciunea omului către Dumnezeu, pentru a înainta pe calea mântuirii și a sfințeniei. În acest sens, familia conjugală se sfințește prin participarea ei la viața spirituală a Bisericii lui Hristos, la viața familiei duhovnicești, eclesiale, în care oamenii sunt frați în Hristos și fii duhovnicești ai Bisericii Lui, conduși de părinți duhovnicești pe calea mântuirii în lumina și iubirea Preasfintei Treimi.

În mod neașteptat, mulți săraci, bolnavi și oameni necunoscuți sunt chemați la cina lui Dumnezeu

După tâlcuirea Sfinților Părinți, cele trei categorii de oameni care au fost chemați la cină sunt foarte diferite între ele. Cea dintâi categorie de invitați reprezintă elita sau conducătorii poporului evreu, care îndrumau spiritual poporul, dar care au refuzat să primească Evanghelia lui Hristos.

A doua categorie de invitați la cină (numiți în Evangheliile săraci, neputincioși, orbi și șchiopi) reprezintă mulțimile de oameni săraci și bolnavi, care vin la Hristos să asculte cuvântul Evangheliei Sale și să fie vindecați de El.

A treia categorie de invitați, „cei de la drumuri și garduri”, sunt mulțimi de oameni viețuitori și călători în lume pe căi multiple și confuze, fără vocație precisă, trăitori, în afara comuniunii divino-umane adevărate, fără harul mântuitor. Aceștia reprezintă popoarele păgâne care, deși erau religioase, închinându-se la zei mulți, nu-L cunoșteau pe singurul Dumnezeu adevărat, Creatorul și Mântuitorul lumii. Însă Hristos cheamă la cină, adică la mântuire și aceste popoare, le cheamă în casa Tatălui ceresc, care este Biserica, acum arvonă, anticameră și icoană a Împărăției lui Dumnezeu.

Cina Euharistică este arvuna Împărăției cerurilor

Evanghelia de astăzi este într-un fel *Evanghelia tainei libertății omului, dar și a libertății lui Dumnezeu*. Noi avem libertatea de a spune „da” sau „nu” lui Dumnezeu când El ne cheamă la mântuire și viață veșnică. Însă cine nu răspunde pozitiv la invitația de-a veni la Cina cea de Taină, la ospățul iubirii milostive și darnice a lui Dumnezeu, acela pierde bucuria de a fi veșnic împreună cu Domnul casei cerești. Pe de altă parte, *libertatea Stăpânului Care invită la Cină se vede mai ales din faptul că dacă cei dintâi chemați refuză invitația Lui, El are libertatea de a modifica planul Său și de-a prefera pe alții*. Prin urmare, *nimeni nu poate zădărnici planul lui Dumnezeu de mântuire a lumii, pentru că iubirea Lui milostivă se revarsă peste vidul spiritual al celor care nu răspund chemării Sale*.

Așadar, Evanghelia de astăzi ne privește și pe noi creștinii, întrucât și noi suntem uneori înclinați să repetăm greșelile căpeteniilor poporului lui Israel. Și noi inventăm uneori scuze că nu mai găsim timp de rugăciune, nu mai găsim timp pentru Spovedanie (pocăință) și pentru Împărtășanie, deoarece suntem robiți de prea multe griji ale zilei de astăzi și ale zilei de mâine. Atât de mult suntem uneori legați de cele materiale și de programe de activitate suprasolicitante, încât nu mai găsim timpul necesar pregătirii hranei duhovnicești pentru suflet și nici timpul necesar pentru a înveșmânta sufletul în haina luminoasă a harului și a virtuților izvorâte din rugăciunea neîncetată a minții și a inimii.

Pilda Evangheliei de astăzi vorbește, așadar, despre *taina sau misterul mântuirii lumii în Iisus Hristos, Care cheamă oamenii la mântuire, prin binevestirea Evangheliei Împărăției lui Dumnezeu și prin instituirea Cinei de Taină sau a Euharistiei, ca arvună a prânzului din*

Împărăția cerurilor, ca ospăț care pregătește bucuria comuniunii veșnice a oamenilor cu Dumnezeu, după ce ei s-au curățit de păcate prin Botez și prin Spovedanie.

În sens mistic sau duhovnicesc, cina Stăpânului casei semnifică iubirea lui Dumnezeu dăruită oamenilor și viața oamenilor trăită în comuniune cu Dumnezeu în Biserică. De aceea, mai ales în această perioadă de pregătire pentru sărbătoarea Nașterii Domnului, invitația Stăpânului la cină are și înțelesul de chemare la Sfânta Euharistie, împărtășindu-ne cu Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci.

Deci, prima învățătură duhovnicească practică a acestei Evanghelii pentru perioada Postului Nașterii Domnului este chemarea de a ne curăți de păcate prin Taina Pocăinței (Spovedaniei) și a ne împărtăși cu Trupul și Sângele Domnului, pentru a primi sănătate și mântuire, trezvie a sufletului și sfințire a simțurilor, pace și bucurie cerească.

Totodată, Evanghelia care cuprinde *Pilda celor poștiți la cină* a fost rânduită de Biserică să fie citită în această perioadă de pregătire pentru sărbătoarea Nașterii Domnului Iisus Hristos și *pentru a ne îndemna să fim milostivi și darnici, precum este Stăpânul Care invită la cină, să ajutăm pe cei săraci, pe cei bolnavi, pe cei călători, pe cei singuri și pe toți cei întristați.*

Să ne ajute Bunul Dumnezeu ca în această perioadă de pregătire pentru a primi pe Pruncul Iisus ca să Se nască duhovnicește în peștera și ieslea sufletului nostru, să sporim grija noastră pentru mântuirea sufletului și să ne sfințim simțurile prin rugăciune și post, prin pocăință și Spovedanie, prin milostenie și prin împărtășirea mai deasă cu Trupul și Sângele lui Hristos ca participare la Cina Domnului, care este arvuna Împărăției cerurilor, spre slava Preasfintei Treimi și spre a noastră mântuire. Amin!

Duminica a 29-a după Rusalii
(a celor 10 leproși)

RECUNOȘTIȚA, FIRESUL DEMNITĂȚII OMULUI

„În vremea aceea, intrând Iisus într-un sat, L-au întâmpinat zece bărbați leproși, care au stat departe și care au ridicat glasul, zicând: Iisuse, Învățătorule, miluiește-ne! Și, văzându-i, El le-a zis: Duceți-vă și vă arătați preoților. Dar, pe când ei se duceau, s-au curățit. Iar unul dintre ei,

văzând că s-a vindecat, s-a întors, cu glas mare slăvind pe Dumnezeu. Și a căzut cu fața la pământ la picioarele lui Iisus, mulțumindu-I. Iar acela era samarinean. Și răspunzând, Iisus a zis: Oare nu zece s-au curățit? Dar cei nouă unde sunt? Nu s-a găsit să se întorcă să dea slavă lui Dumnezeu decât numai acesta, care este de alt neam? Și i-a zis: Ridică-te și du-te! Credița ta te-a mântuit!” (Luca 17, 12-19).

Sfânta Evanghelie din *Duminica a 29-a după Rusalii*, numită și *Evanghelia celor zece leproși*, este plină de învățături duhovnicești pentru modul nostru de a ne comporta față de Dumnezeu și față de semenii noștri, când primim o binefacere de la Dumnezeu prin oameni.

Evanghelia de astăzi ne arată că Mântuitorul Iisus Hristos S-a întâlnit cu zece leproși excluși din comunitate, care stăteau departe de oameni și nu se atingeau de semenii lor, deoarece boala lor era una grea și se putea transmite ușor. *Oamenii leproși în Vechiul Testament aveau un regim special de izolare față de oamenii sănătoși, întrucât boala aceasta incurabilă provoca descompunerea lor treptată, prin cădere a unor părți din corpul lor, deși erau încă vii. Fiind izolați, leproșii sufereau foarte mult de singurătate și de umilire, având obligația de a spune: „Necurat! Necurat!” (Leviticul 13, 45), pentru ca oamenii sănătoși să nu se apropie de ei. Dacă totuși unii se vindeau printr-o minune, datorită milostivirii lui Dumnezeu și a credinței lor puternice, atunci cei vindecați aveau obligația de a merge la preoți și a se arăta lor. De ce? Pentru că preotul avea cunoștințe precise privind semnele manifestării bolii și putea stabili dacă boala este lepră cu adevărat sau altă afecțiune, dar și dacă vindecarea de lepră era una certă (cf. Leviticul 13). Așadar, lepra, ca boală profund degradantă pentru ființa umană, aducea, pe lângă suferința fizică, și una sufletească, produsă de teama*

unei morți lente și de tristețea izolării sau a excluderii din comunitate a celor care erau bolnavi de lepră.

Iisus Hristos împlinește Legea mozaică și respectă libertatea oamenilor

Când Domnul Iisus Hristos întâlnește pe cei zece oameni bolnavi de lepră, care mai mult așteptau să moară decât să fie reintegrați în societate, **El înțelege suferința, izolarea și umilirea lor, Se milostivește de ei și îi trimite să se arate preoților.** Îndată, cei zece leproși s-au umplut de speranța că se vor vindeca și vor fi din nou printre oamenii sănătoși. Într-adevăr, pe când mergeau ei pe cale, deodată, s-au vindecat. În Evanghelia de astăzi este semnificativ faptul că Iisus nu le spune leproșilor: „*Vindecați-vă*” sau „*Fiți vindecați*”, nici nu îi întreabă: „*Aveți credință?*” El nu le cere să mărturisească în public credința lor, nici nu le spune: „*Fiți curați de lepră*”, cum a zis altă dată unui alt lepros (cf. *Luca 5, 12-14*), ci **doar îi trimite să împlinească o poruncă a Legii Vechi**, obligatorie pentru toți cei care erau bolnavi de lepră. De ce a procedat El în acest mod neobișnuit? **Domnul Iisus Hristos a arătat în acest mod atât smerenia Sa, împlinind Legea lui Moise, cât și respectul Său pentru libertatea oamenilor lor care îi ajută în situații dificile.**

Desigur, Domnul Hristos putea să-i vindece imediat pe cei zece leproși, să le spună: „*Fiți curați de lepră*”, ca ei să primească vindecarea. *Dar i-a trimis la preoți, ca aceștia, care nu-L iubeau pe Iisus, să recunoască vindecarea leproșilor și să-i integreze în comunitate, după cum cerea Legea lui Moise.* Și, într-adevăr, cei zece leproși vindecați pe cale s-au grăbit a se arăta preoților pentru a fi primiți

între oamenii sănătoși. Însă atât de mare a fost graba lor de a se arăta preoților că s-au vindecat, încât au uitat să preamărească pe Dumnezeu și să mulțumească lui Iisus Cel ce, de fapt, i-a vindecat pe cale îndată după ce i-a trimis să se arate preoților. Numai unul din cei zece leproși vindecați „s-a întors și slăvea cu glas mare pe Dumnezeu” (cf. Luca 17, 15), iar acesta nu era evreu, ci samarinean, deci un om considerat de evrei ca fiind de neam inferior. *Apropiindu-se de Iisus, samarineanul vindecat de lepră a căzut cu fața la pământ, lângă picioarele Lui și I-a mulțumit.* Imediat după ce a fost vindecat, el a înțeles că de fapt vindecarea lui este darul milostivirii lui Dumnezeu, Care a lucrat prin omul Iisus. **Indirect, acest lepros vindecat și recunoscător a mărturisit că Iisus Hristos este Dătătorul vieții și Doctorul sufletelor și al trupurilor oamenilor.** Văzând Iisus acest gest de recunoștință al unui lepros vindecat care preamărește cu glas mare pe Dumnezeu și Îi mulțumește Lui personal cu multă smerenie și recunoștință, a întrebat: „*Dar cei nouă unde sunt? Nu s-a găsit să se întoarcă să dea slavă lui Dumnezeu decât numai acesta, care este de alt neam?*” (Luca 17, 17-18). Iar samarineanului vindecat care se afla la picioarele Sale, Iisus i-a zis: „*Ridică-te și du-te! Credița ta te-a mântuit!*” (Luca 17, 19). Prin întrebarea Sa retorică: „*Dar cei nouă unde sunt?*” – **Hristos-Domnul pune în contrast recunoștința samarineanului cu nerecunoștința celor nouă evrei.** Deci întrebarea lui Iisus „*Dar cei nouă unde sunt?*” are înțelesul de reproș sau dojană pentru atitudinea celor nouă care nu au venit să mulțumească.

Recunoștința este o stare de smerenie și sănătate a sufletului

De ce Domnul Iisus Hristos aștepta ca și ceilalți leproși vindecați să arate recunoștință? De ce a întrebat El: „*Dar cei nouă unde sunt?*”

(Luca 17, 17). Desigur, Iisus nu avea nevoie de recunoștința lor, nici nu avea nevoie de lauda lor, deoarece *El a săvârșit minunea vindecării lor din iubire milostivă și smerită, nu pentru a fi lăudat. Totuși, prin întrebarea sau atitudinea Sa de mustrare a celor nerecunoscători, Iisus ne învață că omul nerecunoscător se află într-o stare spirituală nefirească, nedemnă și nesănătoasă.* De ce? Pentru că *recunoștința trebuie să fie sentimentul cel mai fresc al omului demn în fața binefacerii primite de la cineva.* Prin urmare, *leproșii care s-au vindecat trebuiau mai întâi să-L preamărească pe Dumnezeu - Izvorul vieții și al vindecării, și să-I mulțumească lui Iisus, Care i-a ajutat să se vindece, și apoi să se întoarcă la comunitatea lor. Cei nouă leproși care nu mulțumesc pentru vindecare au uitat prea repede pe Binefăcătorul lor, au uitat prea repede că sănătatea pe care au primit-o în mod minunat este un dar al lui Dumnezeu, nu un drept sau un merit al lor.*

În contrast cu ceilalți nouă leproși vindecați, samarineanul care s-a întors să mulțumească era un om smerit și obișnuit cu umilința de-a fi mereu considerat ca străin printre evrei. Probabil că tocmai datorită smereniei sale a avut și noblețea sau finețea sufletească să revină la Iisus ca să-I mulțumească. Evanghelia ne spune că acesta „slăvea pe Dumnezeu” (cf. Luca 17, 15). Iar după ce a slăvit pe Dumnezeu, samarineanul vindecat de lepră a venit la Iisus, a căzut cu fața la pământ lângă picioarele Lui și I-a mulțumit, *recunoscând, de fapt, că prin Iisus i-a venit vindecarea. El avea în comun cu ceilalți nouă bolnavi de lepră suferința bolii, dar se deosebea de ei prin virtutea recunoștinței.* Întrebarea Domnului Iisus Hristos: „Dar cei nouă unde sunt?” (Luca 17, 17) a rămas fără răspuns, deoarece aceștia erau absenți. De ce? Pentru că *cei nouă, când au dat de bine, au uitat de Dumnezeu! Așa se întâmplă, foarte adesea, și astăzi. Numai când trecem prin necazuri, prin boli sau ispite, atunci cerem în mod stăruitor ajutorul lui Dumnezeu, dar îndată ce am scăpat de suferință, de sărăcie,*

de necaz, uităm de Dumnezeu. Însă Mântuitorul Iisus Hristos nu fericește pe cei nerecunoscători, ci pe cei recunoscători și mulțumitori lui Dumnezeu pentru binefacerile primite de la El.

Când omul nu mulțumește pentru binefacerile primite, el decade spiritual și se dezumanizează

Hristos Domnul ne arată că omul este cu adevărat om, adică ființă rațională și relațională, când este recunoscător lui Dumnezeu și oamenilor pentru darurile și binefacerile pe care le primește. Omul credincios și demn mulțumește permanent lui Dumnezeu pentru că trăiește în creația lui Dumnezeu și o folosește, adică folosește aerul, apa, pământul, căldura soarelui și toate cele făcute de Dumnezeu pentru a susține viața umană. Iar oamenilor care-l ajută, credinciosul le mulțumește pentru că recunoștința este starea de sănătate a sufletului și lumina vieții în comuniune și în demnitate.

Iar când nu mai mulțumim lui Dumnezeu, nici măcar pentru ajutorul primit de la El spre a dobândi vindecare, ne dezumanizăm complet. Evanghelia de astăzi ne cheamă, așadar, să ne umănim permanent, să devenim cât mai umani sau recunoscători, mulțumind lui Dumnezeu pentru binefacerile Lui și mulțumind oamenilor prin care Dumnezeu lucrează vindecarea noastră de boală sau izbăvirea noastră dintr-o situație dificilă.

Potrivit Evangheliei de astăzi, nerecunoștința față de Dumnezeu-Creatorul, indiferent cum este ea motivată sau scuzată, e o stare nefirească. Cu alte cuvinte, nu este firesc sau uman, nu este drept și nici nu este demn să nu mulțumim lui Dumnezeu și oamenilor când ni se face un bine. De aceea, în fiecare duminică și sărbătoare de peste an, iar în mănăstiri chiar în fiecare zi din săptămână, Biserica aduce mulțumire sau

recunoștință lui Dumnezeu prin slujba Sfintei Euharistii sau a Sfintei Liturghii euharistice.

Astfel, Sfânta Liturghie euharistică este lucrarea cea mai sfântă și mare de recunoștință sau de mulțumire pe care Biserica o aduce lui Dumnezeu pentru toate binefacerile primite de la El, cunoscute și necunoscute, arătate și nearătate deplin. Partea culminantă a rugăciunii liturgice de mulțumire, adusă de Biserică, începe cu aceste frumoase cuvinte: *„Cu vrednicie și cu dreptate este a-Ți cânta Ție, pe Tine a Te binecuvânta, pe Tine a Te lăuda, Ție a-Ți mulțumi, Ție a ne închina, în tot locul stăpânirii Tale”* (Liturghier, Anaforaua euharistică). Deși în *Liturghiile* românești actuale se folosesc cuvintele: *„Cu vrednicie și cu dreptate”*, totuși textul original grecesc ar putea fi tradus și altfel: *„Este demn și este drept a-Ți cânta Ție, pe Tine a Te binecuvânta, pe Tine a Te lăuda, Ție a-Ți mulțumi...”*. Prin contrast, cu aceste cuvinte, putem trage concluzia că *este nedemn și nedrept să nu mulțumim lui Dumnezeu pentru binefacerile primite de la El, adică să profităm de darurile Lui fără să ne gândim la El, la Cel ce a făcut cerul și pământul și toate elementele care susțin viața noastră.*

În acest sens, omul drept este cel care recunoaște că lumea (creația) este darul lui Dumnezeu-Creatorul, iar omul demn sau vrednic este omul care mulțumește pentru binefacerile primite de la Dumnezeu.

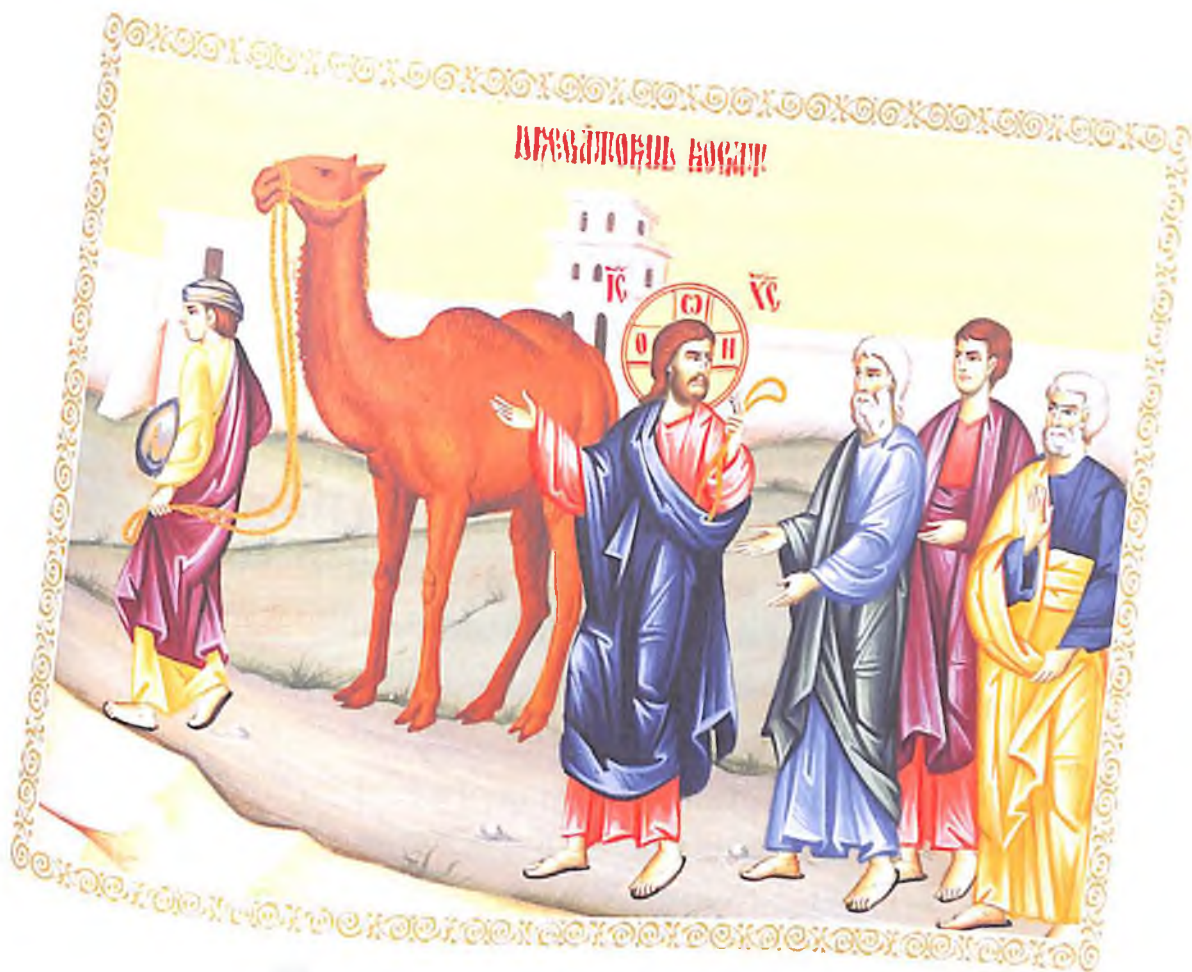
Prin urmare, *samarineanul vindecat de lepră, care mulțumește lui Dumnezeu preamărindu-L cu glas mare, iar apoi mulțumește lui Iisus, cu multă smerenie și recunoștință, devine și el un dascăl sau învățător al Bisericii.* De fapt, o mulțime de oameni vindecați prin milostivirea lui Hristos și o mulțime de oameni păcătoși care au fost iertați devin dascăli sau învățători ai noștri. *Învățăm deci de la acest samarinean recunoscător că fiecare om care cultivă întru smerenie simțul recunoștinței poate deveni un învățător pentru semenii lui când aceștia au pierdut simțul recunoștinței, indiferent de vârstă, stare*

socială sau etnie. Prin urmare, din punct de vedere duhovnicesc, e superior nouă cel ce este mai smerit decât noi, după cum e mai drept și mai demn decât noi cel care mulțumește lui Dumnezeu și oamenilor mai mult decât noi, când recunoaște că Dumnezeu l-a ajutat în momente grele din viața sa.

Prin mulțumire sau recunoștință creștem duhovnicește în relație cu Dumnezeu și cu semenii

Din Evanghelia de astăzi, învățăm că, deși Domnul Iisus Hristos nu caută slavă sau laudă de la oameni, totuși cere de la noi să dăm slavă lui Dumnezeu, să-I mulțumim Lui și oamenilor, ca să creștem duhovnicește în relația noastră cu Dumnezeu și cu semenii. Nu Dumnezeu are nevoie de mulțumirea noastră, ci noi avem nevoie să mulțumim lui Dumnezeu și oamenilor, pentru a crește în comuniune de iubire smerită și sfântă și a ne îmbogăți duhovnicește. Iar dacă nu mulțumim lui Dumnezeu și oamenilor, întrerupem sau slăbim comunicarea și comuniunea noastră cu Dumnezeu și cu semenii, sărăcim duhovnicește, ne închidem în mulțumire de sine, în autosuficiență egoistă și posesivă. Întrucât omul a fost creat după chipul Preasfintei Treimi, adică al comuniunii veșnice de viață și iubire, el crește spiritual numai în starea de rugăciune fierbinte, de iubire milostivă și recunoștință smerită.

*Sufletul celui ce spune „mulțumesc” lui Dumnezeu și oamenilor este mult mai frumos decât sufletul omului nerecunoscător sau nemulțumitor. Uneori chiar și animalele care au fost vindecate, arată o anumită recunoștință față de cei ce le-au ajutat să se vindece, după cum se spune în *Viața Cuviosului Gherasim de la Iordan*. Cu atât mai mult omul, ca ființă rațională și recunoscătoare ori euharistică, este dator*

Duminica a 30-a după Rusalii
(Dregătorul bogat – Păzirea poruncilor)

MILOSTENIA – CALE SPRE MÂNTUIRE

„În vremea aceea un dregător oarecare s-a apropiat de Iisus și L-a întrebat, zicând: Bunule Învățător, ce să fac ca să moștenesc viața de veci? Iar Iisus i-a zis: Pentru ce Mă numești bun? Nimeni nu este bun, decât Unul Dumnezeu. Știi poruncile: «Să nu săvârșești adulter, să nu ucizi, să nu

furi, să nu mărturisești strâmb, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta». Iar el a zis: Toate acestea le-am păzit din tinerețile mele. Auzind, Iisus i-a zis: Încă una îți lipsește: Vinde toate câte ai și le împarte săracilor și vei avea comoară în ceruri; apoi vino de urmează Mie. Iar el, auzind acestea, s-a întristat, căci era foarte bogat. Și, văzându-l întristat, Iisus a zis: Cât de greu vor intra cei ce au averi în Împărăția lui Dumnezeu! Că mai lesne este a trece cămila prin urechile acului decât să intre bogatul în Împărăția lui Dumnezeu. Zis-au cei ce ascultau: Și cine poate să se mântuiască? Iar El a zis: Cele ce sunt cu neputință la oameni, sunt cu putință la Dumnezeu” (Luca 18, 18-27).

S fânta Evanghelie din *Duminica a 30-a după Rusalii* a fost rânduită de Biserică spre a se citi în această perioadă a Postului Nașterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Ea este un *îndemn la milostenie sau la ajutorarea celor săraci*. Sfântul Evanghelist Luca ne pune în față *problema bogăției ca obstacol în calea mântuirii și a desăvârșirii vieții creștine*.

Bogăția nu este rea în sine, dar devine piedică în calea mântuirii când ne legăm de ea ca de ultima realitate, când ne alipim sufletul atât de mult de cele materiale, încât grija pentru bogăție robește sufletul nostru și nu mai lasă în el loc pentru prezența lui Dumnezeu sau pentru legătura cu El.

Un bogat evlavios și moral, dar zgârcit și nemilostiv

Spre deosebire de bogatul nebun căruia i-a rodit țarina și care nu știa unde să mai păstreze recolta bogată primită de la Dumnezeu

într-un mod neașteptat, **bogatul din Evanghelia de astăzi nu este un bogat necredincios sau nepăsător cu privire la mântuirea sufletului său.** Bogatul căruia i-a rodit țarina mai mult decât se aștepta a fost considerat „*nebun*” tocmai pentru că *reducea toată viața sa la nivelul biologic al existenței și zicea sufletului său: „suflete [...] mănâncă, bea și veselește-te”* (Luca 12, 19), fără să mai caute hrană spirituală pentru suflet, *considerând că sufletul se poate mulțumi doar cu lucruri materiale, limitate și perisabile.*

Însă bogatul din Evanghelia de astăzi, un tânăr dregător, cu prestață în societatea iudaică, este **un om evlavios și virtuos sau moral.** Când Mântuitorul Iisus Hristos enumeră poruncile pe care trebuie să le observe acesta potrivit Legii Vechiului Testament, și anume: *„să nu săvârșești adulter, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturisești strâmb, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta”* (cf. Ieșirea 20, 12-16), acest bogat a răspuns: *„toate acestea le-am păzit din tinerețile mele”* (Luca, 18, 21), adică din fragedă copilărie. Deci, este vorba aici de **un bogat evlavios și virtuos, care-și pune întrebarea cea mai serioasă a vieții omului pe pământ:** *„ce să fac ca să moștenesc viața de veci?”* (Luca 18, 18). Totuși, tânărul acesta pare a fi un om nemulțumit cu viața pământească, nu pentru că ar fi sărac, nici pentru că ar fi trecut prin multe greutăți, ci deoarece simte că *omul este chemat să trăiască veșnic în iubirea veșnică a lui Dumnezeu, deoarece a fost creat după chipul lui Dumnezeu Cel Veșnic viu* (cf. Facerea 1, 27)

Domnul Iisus Hristos i-a zis: *„stii poruncile”,* și îndată le-a enumerat, deși era convins că acest tânăr cunoștea poruncile Legii vechi. De ce? **Pentru că a voit să-i arate că tot ceea ce făcuse tânărul până atunci nu era suficient.** Prin urmare, i-a spus: *„încă una îți lipsește”* (Luca 18, 22). Îi mai lipsea o componentă importantă a vieții spirituale și morale. Ce anume? *Generozitatea sau dărnicia, adică milostenia sau ajutorarea săracilor.*

Milostivirea este începutul asemănării omului cu Dumnezeu

Dregătorul bogat era evlavios și virtuos, dar zgârcit și nemilostiv. Domnul Iisus Hristos voiește să îi arate acestuia că *nu este suficient a fi curat și cinstit și a nu face rău cuiva, ci, pentru a fi cu adevărat fericit, omul trebuie să fie și milostiv sau darnic, să ajute pe semenii.*

Prin urmare, Evanghelia de astăzi ne atrage atenția că **nu este suficient să postim mult, să ne rugăm mult, să ne înfrânăm de la păcat, dacă nu suntem și milostivi. De ce? Pentru că milostivirea ca iubire sfântă sau bunătate arătată față de semenii noștri este începutul asemănării omului cu Dumnezeu Cel Milostiv. Dumnezeu dorește ca noi să fim nu numai recunoscători față de El, ci să fim și milostivi față de semenii.** În momentul în care Iisus îi spune dregătorului bogat: *„vinde toate câte ai și le împarte săracilor și vei avea comoară în ceruri; apoi vino de urmează Mie”* (Luca 18, 22), acesta s-a întristat pentru că avea multe bogății. De fapt, **Domnul Iisus Hristos descoperă în sufletul dregătorului bogat o boală sau o patimă ascunsă.** Prin urmare, Iisus operează o intervenție spirituală de vindecare a unei tumori foarte adânci din sufletul bogatului, și anume **prea multa sa alipire de bogățiile materiale din lumea aceasta.** Când Iisus i-a recomandat eliberarea din robia ascunsă a lăcomiei, tânărul s-a întristat pentru că i s-a propus o pierdere materială în schimbul unui câștig spiritual, pe care nu l-a înțeles la început. Iisus i-a demolat tânărului bogat un idol ascuns, și anume relația sa pătimășă față de averile materiale limitate și trecătoare. **Pentru acest bogat, verbul „a avea mai mult” era mai prețios și atractiv decât verbul „a fi mai bun”.** Cu toate acestea, Domnul Iisus Hristos a văzut că tânărul bogat avea în suflet o căutare sinceră și o dorință sfântă, și anume **dorința dobândirii vieții veșnice.** Din acest motiv, Domnul Iisus nu încearcă să-l convingă pe tânăr, ci îl lasă în starea de întristare, adică

în starea de luptă cu sine însuși, pentru ca, în mod liber, să răspundă la întrebarea dacă poate sau nu să Îi urmeze Lui. Din acest motiv, Domnul Iisus nu-l mai întreabă nimic pe tânărul bogat, nici nu-i mai explică nimic, **ci respectă în tăcere libertatea lui de a-I urma sau nu, de a împlini sau nu sfatul pe care i l-a dat El. Deci, Domnul Iisus propune, dar nu impune; recomandă, dar nu comandă schimbarea vieții; cheamă, dar nu constrânge; fascinează, dar nu fanatizează; povățuiește, dar nu presează sufletul tânărului bogat.**

Numai cu ajutorul lui Dumnezeu putem împlini voia Lui

Evanghelia de azi ne arată că Domnul Iisus Hristos acordă multă atenție celor care caută desăvârșirea spirituală. În acest sens, Evanghelia după Sfântul Evanghelist Marcu arată atitudinea lui Iisus față de acest tânăr: „Iisus, privind la el cu dragoste” (Marcu 10, 21), S-a bucurat că acesta a pus **întrebarea esențială și capitală a vieții sale: „Ce să fac ca să moștenesc viața de veci?”** (Luca 18, 18). Desigur, Domnul Iisus Hristos a înțeles **lupta interioară a tânărului bogat, dificultatea lui de a renunța la ceea ce era până atunci idolul ascuns al vieții sale, adică bogățiile materiale.**

Iar cei care erau prezenți acolo, în primul rând ucenicii lui Iisus, au văzut cât de greu este pentru omul bogat să urmeze sfatul lui Iisus de-a fi darnic sau milostiv, mai ales după ce Iisus constată că: **„mai lesne este a trece cămila prin urechile acului decât să intre bogatul în Împărăția lui Dumnezeu”** (Luca 18, 25). Cămila aceasta poate fi înțeleasă în mod simbolic sau metaforic ca funie sau ca animal. Funia trebuie să devină subțire pentru a intra prin urechile acului. Cât despre cămila animal, se spune că în Ierusalim era o poartă numită *Urechile Acului* fiindcă era foarte strâmtă. Prin acea poartă,

o cămilă putea trece *numai în genunchi*, doar dacă se micșora, adică se smerea aplecându-se. Indiferent de interpretarea simbolică a cămilei, **Domnul Iisus vrea să ne arate dificultatea pe care o are bogatul nemilostiv de-a intra în Împărăția lui Dumnezeu dacă nu devine smerit și darnic.**

Totuși, dincolo de dificultăți, *Mântuitorul Iisus Hristos nu exclude posibilitatea mântuirii acestui tânăr bogat căutător al vieții veșnice.* La întrebarea ucenicilor Săi: „*și cine poate să se mântuiască?*” (Luca 18, 26), Iisus răspunde: „*Cele ce sunt cu neputință la oameni, sunt cu putință la Dumnezeu*” (Luca 18, 27). Cu alte cuvinte, **schimbarea modului de a fi și de a gândi a bogatului lacom de averi este posibilă numai cu ajutorul lui Dumnezeu.**

Numai prin dărnicie și milostenie, averile materiale trecătoare devin comori spirituale veșnice

Dumnezeu dorește ca omul să adune comori spirituale în ceruri, nu comori materiale pe pământ. Iisus îi spune dregătorului: „*vinde toate câte ai și le împarte săracilor, și vei avea comoară în ceruri*” (Luca 18, 22), și anume *comoara faptelor bune sau comoara milosteniei.* **Averile nu se pierd când din ele se face milostenie săracilor, ci se transferă de pe pământ la cer, în înțelesul că milostenia sinceră și smerită transformă averile materiale în lumina neapusă a faptelor bune, singura pe care omul o ia cu el în suflet când se mută la cer, după moarte, adică după despărțirea lui de lumea materială.** *Acest transfer sau această transfigurare, adică această schimbare a bunurilor materiale în faptă bună și în comoară cerească, nu se face ușor, dacă omul s-a prea obișnuit cu modul de existență posesiv, pătimaș și lacom, acaparator și adunător de averi trecătoare.* **În acest sens, pentru a ne**

vindeca de patima lăcomiei, avem nevoie de harul lui Dumnezeu. De aceea, Domnul Iisus Hristos spune în această privință: „*Cele ce sunt cu neputință la oameni, sunt cu putință la Dumnezeu*” (Luca 18, 27). **Dacă noi Îi cerem ajutorul, Dumnezeu ne ajută să ne schimbăm, să realizăm această transformare a comorilor pământești în comoară cerească și să-I urmăm Lui. Să renunțăm la ceva pentru a primi pe Cineva, să renunțăm la daruri pentru a primi pe Dumnezeu-Dăruitorul, pentru ca El să devină Viața vieții noastre.** Potrivit Tradiției bisericești, cuvintele tainice ale lui Iisus Hristos: „*cele ce sunt cu neputință la oameni, sunt cu putință la Dumnezeu*” s-au adevărit în viața acestui tânăr, întrucât el era sincer în căutarea sa spirituală, dar îi era greu să se schimbe imediat. *Se spune că tânărul bogat a avut nevoie de mai mult timp ca să lupte cu propriul său egoism, pentru a împlini sfatul Domnului Iisus. Deci, după o luptă interioară duhovnicească în care, desigur, a cerut ajutorul lui Dumnezeu, tânărul bogat a renunțat la averi, le-a vândut, iar banii i-a împărțit săracilor și apoi a devenit unul dintre ucenicii Mântuitorului Iisus Hristos, iar mai târziu a ajuns episcop în Asia Mică. Așadar, Domnul Iisus Hristos a prevăzut această schimbare sau convertire lentă a tânărului bogat.* De aceea, a zis că cele ce sunt cu neputință la oameni, când ei se luptă singuri, *sunt cu putință la Dumnezeu când oamenii Îi cer ajutorul Lui.*

Îndemnul Domnului Iisus Hristos adresat dregătorului bogat de-a transforma, prin milostenie, comorile materiale pământești în comoara spirituală cerească *a fost urmat, în istorie, de o mulțime de oameni bogați, care au devenit monahi sau monahii în mănăstiri, sau ctitori și donatori care au sprijinit cu averea lor materială lucrarea spiritual-misionară și socială a Bisericii, dobândind astfel mântuirea sufletului sau fericirea vieții veșnice, pentru că au ajutat mult pe alții prin dărnicia lor.*

Să ne ajute Dumnezeu să înțelegem din Evanghelia de astăzi că, deși adesea este greu, *ne putem totuși schimba felul nostru de a gândi, de a fi și de a făptui, iar aceasta este cu puțință dacă Îl chemăm pe Dumnezeu în ajutor.* Să-L chemăm, aşadar, pe Dumnezeu prin rugăciune cât mai deasă, îndeosebi acum în această perioadă a Postului Nașterii Domnului, *să ne ajute să fim milostivi și darnici, astfel încât, pe lângă evlavie și viață curată, să arătăm celor din jur iubire milostivă, prin cuvântul bun și fapta bună, spre slava lui Dumnezeu Cel Milostiv și spre a noastră mântuire. Amin!*

Duminica a 31-a după Rusalii
(Vindecarea orbului din Ierihon)

IISUS HRISTOS DĂRUIEȘTE LUMINĂ SUFLETULUI ȘI TRUPULUI

„În vremea aceea, pe când Se apropia Iisus de Ierihon, un orb ședea lângă drum, cerșind. Și, auzind el mulțimea care trecea, întreba ce se întâmplă. Și i-au spus că trece Iisus Nazarineanul. Atunci el a strigat, zicând: Iisuse, Fiul lui David, miluiește-mă! Și cei care mergeau înainte îl

certau ca să tacă, dar el cu mult mai mult striga: Fiule al lui David, miluiește-mă! Deci, oprindu-Se, Iisus a poruncit să-l aducă la El; și apropiindu-se, l-a întrebat: Ce voiești să-ți fac? Iar el a spus: Doamne, să văd! Și Iisus i-a zis: Vezi! Credința ta te-a mântuit. Și îndată a văzut și mergea după El, slăvind pe Dumnezeu. Iar tot poporul care văzuse a dat laudă lui Dumnezeu” (Luca 18, 35-43).

Evanghelia *Duminicii a 31-a după Rusalii*, în care este relatată vindecarea unui orb de către Mântuitorul Iisus Hristos, în apropiere de cetatea Ierihonului, este plină de învățături duhovnicești.

Ceea ce ne reține atenția în mod deosebit în Evanghelia de astăzi sunt *iubirea milostivă a Mântuitorului Iisus Hristos și credința puternică a orbului care l-a cerut lui Iisus să-l vindece.*

Domnul nostru Iisus Hristos are milă de acest om sărman, marginalizat de ceilalți oameni și nefericit prin faptul că nu vedea. *El se chinuia să supraviețuiască, pentru că era în același timp bolnav și sărac.* Evanghelia nu ne spune dacă orbul avea familie sau rude, dar spune că el cerșea la marginea drumului. Probabil, cineva îl aducea acolo și-l lăsa ca să cerșească, întrucât el nu se putea deplasa singur, fiind nevăzător. Tristețea acestui om nevăzător era sporită de singurătatea lui, deși pe lângă el trecea multă lume. Dar orbul de la Ierihon se simțea singur și neajutorat, mai ales pentru că, oricât de mulți erau cei care îi dădeau o bucată de pâine sau un ban, *nimeni nu-i putea dărui ceea ce îi lipsea ființei sale, și anume vederea ochilor.*

Iisus din Nazaret, singura șansă a orbului din Ierihon de a fi vindecat

Evanghelia de astăzi ne arată, în fraze scurte, o lucrare mare a lui Dumnezeu care izvorăște din milostivirea Lui cea negrăită și

nemărginită față de omul suferind. Când orbul aude că o mulțime de oameni trece pe cale, el întreabă „*ce se întâmplă?*” (Luca 18, 36). I-au spus că „*trece Iisus Nazarineanul*” (Luca 18, 37). Îndată ce a aflat cine trece pe drum, orbul a simțit în sufletul său că unica șansă a vieții sale, adică a vindecării sale, este Iisus Nazarineanul. El a înțeles că este vorba despre Iisus Cel ce a vindecat o mulțime de bolnavi, ajutându-i astfel să-și schimbe viața lor nefericită. De aceea, orbul nu a mai întrebat cine este Iisus, ci îndată a început să strige: „*Iisuse, Fiul lui David, miluiește-mă!*” (Luca 18, 38).

Cei ce mergeau înaintea lui Iisus și anunțau venirea Lui i-au cerut acestui orb să tacă, adică l-au oprit să mai strige, probabil crezând că orbul îi va cere Mântuitorului Iisus Hristos bani sau hrană. El însă mai tare striga. De ce? Pentru a nu pierde șansa unică a vindecării sale. Deci orbul acesta avea o credință puternică în sufletul său, și anume credința că numai Iisus din Nazaret îi poate dărui lumina ochilor. Credința sa insistentă sau stăruitoare crește în timp ce Iisus se apropie de el. Cu cât înainta mai mult Iisus spre locul unde se afla orbul, cu atât acesta sporea în rugăciunea sa simplă, dar arzătoare, zicând: „*Fiule al lui David, miluiește-mă!*” (Luca 18, 39). Atât de tare a fost glasul orbului, încât Mântuitorul Însuși l-a auzit, deși era înconjurat de o mulțime tumultuoasă de oameni. Atunci, Iisus s-a oprit în mijlocul drumului, voind să-l cunoască pe cel de la marginea drumului, care-L striga pe El cu glas mare. La porunca lui Iisus, câțiva oameni au adus pe orb de la marginea drumului în mijlocul drumului, aproape de Iisus. De fapt, Iisus l-a chemat pe orb lângă Sine, în mulțime, ca să audă și să înțeleagă toți cei prezenți în jurul Său că orbul nu cere de la El nici bani și nici hrană.

Iisus este milostiv cu cei suferinzi

După ce acest om nevăzător sau orb s-a apropiat de Iisus, El l-a întrebat: „*Ce voiești să-ți fac?*” (Luca 18, 41), iar orbul a răspuns:

„Doamne, să văd!” (Luca 18, 41). În auzul tuturor, orbul cere, de fapt, ceea ce nimeni altul dintre oameni nu-i poate da, decât numai Iisus Nazarineanul, adică sănătatea ochilor sau vederea. Atunci, Iisus i-a zis orbului: „*Vezi! Credința ta te-a mântuit*” (Luca 18, 42). În clipa aceea, i s-au deschis orbului ochii și îndată a văzut și mergea după Iisus. Prin această vindecare, înțelegem că **Mântuitorul Iisus Hristos nu este indiferent la suferința celor bolnavi, că El ascultă mai ales acele cereri sau rugăminți ale bolnavilor care izvorăsc din credință puternică și rugăciune stăruitoare.** Adesea, Iisus, înainte de vindecarea unor bolnavi, vrea să constate cât de mare este credința lor. De ce? *Pentru ca ei să conlucreze cu El în vindecare, adică să participe cu toată voința și dorința lor la primirea darului sănătății depline.* Cu alte cuvinte, *Iisus voințește ca, odată cu refacerea sănătății oamenilor, să se refacă și legătura personală a acestora cu Dumnezeu, Izvorul vieții și al tuturor darurilor benefice pentru om.*

De aceea, Iisus îl întreabă pe orb: „*ce voințești să-ți fac?*”, nu „*ce vrei să-ți dau?*”. Deci, **Iisus nu dăruiește omului daruri materiale exterioare lui, ci îi schimbă starea vieții acestuia, îl ridică pe om din starea în care acesta se află la o viață nouă binecuvântată!** Evanghelia ne mai spune, în cuvinte simple, dar profunde, că orbul de la Ierihon, după ce a fost vindecat de Mântuitorul Iisus Hristos, adică după ce i s-a schimbat în bine starea vieții lui nefericite, mergea după Iisus și a arătat recunoștință: „*mergea după El, slăvind pe Dumnezeu*” (cf. Luca 18, 43). Înțelegem acum de ce, la început, Iisus nu s-a dus lângă orbul care-L chema la marginea drumului, ca să-l vindece acolo, ci a poruncit ca acesta să fie adus lângă El, în mijlocul drumului. Cu alte cuvinte, *Iisus știa că orbul, odată vindecat, va merge cu El pe același drum al binevestirii iubirii milostive a lui Dumnezeu față de oameni.*

Din cerșetor de la marginea drumului ajutat de alții din milă, orbul de la Ierihon devine un misionar-mărturisitor, preamărind pe Dumnezeu

Care l-a vindecat prin omul Iisus din Nazaret, prin Fiul lui Dumnezeu devenit Om pentru mântuirea oamenilor. Orbul acesta, care mai înainte era ajutat de alții să meargă pe drum, acum merge singur, fără ajutor, vede lumina soarelui și fețele oamenilor, dar mai ales vede că viața sa este o viață nouă, izvorâtă din iubirea milostivă a lui Dumnezeu pentru oameni. Ca atare, el preamărește pe Dumnezeu Cel Multmilostiv.

Când Mântuitorul Hristos vindecă pe demonizatul din ținutul Gadarenilor, omul vindecat atunci cerea Mântuitorului să-l ia cu Sine. Dar Mântuitorul Iisus Hristos îi spune: „Întoarce-te la casa ta și spune tuturor cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu” (Luca 8, 39). De ce? Pentru că acest om trebuia să fie văzut ca fiind sănătos tocmai în acele locuri în care lumea l-a cunoscut când pătimea mult întrucât era chinuit de demoni. Trebuia ca lumea să-l vadă acum ca fiind om vindecat și pașnic, readus la demnitatea lui de chip al lui Dumnezeu, de ființă liberă în comuniune cu Dumnezeu și cu semenii.

Totuși, în cazul de față, Domnul Iisus Hristos nu spune orbului de la Ierihon pe care l-a vindecat: „rămâi unde te afli acum sau mergi la casa ta”, ci îl lasă să-L urmeze, să meargă cu El în cetatea Ierihonului. De ce? **Ca orbul vindecat să vadă cetatea cu ochii săi sănătoși, iar cei din cetate să-l vadă vindecat pe cel care mai înainte, orb fiind, stătea în afara cetății pentru a cerși mâncare sau bani la marginea drumului.** Dar și pentru că, în cetatea Ierihonului, Mântuitorul vine să vindece un alt om, și anume pe vameșul Zaheu, care, deși vedea bine cu ochii trupului, avea totuși sufletul orbit de patima lăcomiei de bani și de averi (cf. Luca 19, 1-10). Așadar, orbului care cerșea la marginea drumului, aproape de cetatea Ierihonului, Iisus Cel Milostiv i-a schimbat viața după ce a cunoscut credința și stăruința acestuia în rugăciune, iar vameșului Zaheu din Ierihon Iisus i-a vindecat și schimbat viața, iertându-i păcatele, după ce a constatat pocăința și dărnicia lui pentru cei săraci și pentru cei păgubiți de el.

Pentru Dumnezeu, boala nu este o fatalitate

Așadar, din Evanghelia vindecării orbului din Ierihon înțelegem cu prioritate că Mântuitorul Iisus Hristos are milă de omul în suferință și răspunde la rugămintea celui bolnav: „Fie-Ți milă de mine!” sau „Miluiește-mă!” (Luca 18, 38), mai ales când credința acestuia este puternică și rugăciunea lui este stăruitoare. *Iisus Se oprește din drumul Său ca să-i vindece pe oameni de boală, înnoind astfel calea sau sensul vieții lor.* În milostivirea Sa, Iisus ascultă chiar și pe cel căruia oamenii îi spuneau să tacă, după cum i s-a spus și orbului din Ierihon.

Când bolnavul se roagă lui Dumnezeu ca să fie vindecat, se întâmplă uneori să vină asupra lui ispite din partea unor oameni care încearcă să-l împiedice să se roage sau să se apropie de Dumnezeu, întrucât ei nu participă la suferința celui bolnav. Ei se aseamănă celor care spuneau orbului de la Ierihon să nu-L cheme pe Iisus. *Aceștia s-au obișnuit prea mult cu fatalitatea unei boli cronice. Ei s-au obișnuit atât de mult cu infirmitatea orbului cerșetor, încât nu credeau că într-o zi viața lui s-ar putea schimba, iar el ar putea fi un om sănătos. Totuși, credința și speranța orbului care-și dorea vindecarea au biruit ispita de a considera boala ca fiind o fatalitate ce trebuie tratată cu resemnare.*

De multe ori, când suntem prea grăbiți și superficiali, trecem nepăsători pe lângă cei bolnavi sau suferinzi. Însă Hristos-Domnul nu consideră boala omului o normalitate, chiar dacă unii s-au obișnuit cu ea, ci El este sensibil la suferință și la starea de neîmplinire sau de nefericire a omului. El nu consideră că este firesc tot ceea ce a devenit obișnuință a oamenilor, și anume ca bolnavul să fie marginalizat sau să fie doar ajutat să supraviețuiască, fără a căuta stăruitor vindecarea lui deplină sau cel puțin a da sens duhovnicesc suferinței fizice. *Hristos-Domnul dorește ca omul să viețuiască în mod firesc, adică sănătos și bucuros, în comuniune deplină cu Dumnezeu și cu ceilalți oameni.*

De aceea, El a avut față de orbul din Ierihon o atitudine diferită de cea a multor oameni din jurul Lui. Iisus gândește în mod diferit de aceștia și nu consideră că boala este un destin orb, de neschimbat, ci El vindecă pe cei bolnavi și schimbă viața lor, aduce bucurie acolo unde este suferință și durere, aduce comuniune acolo unde este singurătate, ridică demnitatea umană când aceasta este decăzută, diminuată, desconsiderată sau umilită.

Vedere trupească prin simțuri și vedere duhovnicească prin credință

Din Evanghelia de astăzi mai înțelegem că îndată ce simțim ajutorul lui Dumnezeu în viața noastră trebuie să-I mulțumim cu recunoștință și să-I urmăm Lui, adică să ascultăm ceea ce El ne învață și să cultivăm ceea ce El ne transmite prin iubirea și sfințenia Lui. Când a trecut Iisus pe lângă orbul de la Ierihon, acesta, deși nu vedea cu ochii trupești, *avea totuși o vedere sau o simțire duhovnicească puternică, izvorâtă din credință și speranță.* Orbul a simțit lumina harului vindecător care venea spre el din Persoana lui Iisus Hristos, a simțit că Iisus poate dărui lumină ochilor, întrucât în El locuiește și lucrează Dumnezeu, Care a creat lumina, zicând: „*Să fie lumină! Și a fost lumină*” (cf. *Facerea 1, 3*) și a creat omul viu (cf. *Facerea 1, 26*). Cu alte cuvinte, orbul de la Ierihon, *deși nu vedea cu ochii trupești, vedea duhovnicește prin credință; avea o altă simțire decât cea a simțurilor trupești, și anume avea simțirea puterii vindecătoare a lui Dumnezeu lucrând în Iisus din Nazaret, simțea oarecum adevărul că Iisus este Dumnezeu-Omul în mijlocul oamenilor.*

În acest sens, orbul de la Ierihon cel vindecat de Iisus a devenit, prin credință și prin recunoștința sa, un dascăl pentru

oamenii din timpul său și pentru noi cei de astăzi. Văzând rugăciunea lui, Biserica a învățat să stăruie în rugăciune, invocând mila sau iubirea milostivă a lui Dumnezeu cu aceste cuvinte: „*Miluește-mă, Dumnezeule, miluește-mă!*” sau „*Doamne, miluește!*”. Dacă noi ne rugăm stăruitor Mântuitorului Iisus Hristos, ca și orbul de la Ierihon, cu credință puternică, în vreme de suferință sau în vreme de încercare, zicând: „*Doamne, miluește!*”, atunci vom vedea duhovnicește prezența lui Hristos lângă noi, vom auzi duhovnicește cum ne cheamă tainic spre El, pe noi cei aflați la „*marginea drumului vieții*”, și vom simți cum ne vindecă și ne ia cu El pe *calea mântuirii*, pentru a mărturisi în lume iubirea Preasfintei Treimi. Amin!

Duminica a 32-a după Rusalii
(a lui Zaheu)

BUNĂTATEA LUI IISUS VINDECĂ RĂUTATEA SUFLETULUI PĂTIMAȘ

„În vremea aceea trecea Iisus prin Ierihon și, iată, un om bogat cu numele Zaheu, care era mai-mare peste vameși, căuta să vadă cine este Iisus, dar nu putea de mulțime, pentru că era mic de statură. Și alergând el înainte, s-a suit într-un sicomor ca să-L vadă, căci pe acolo avea să treacă. Și când a

sosit la locul acela, Iisus, privind în sus, a zis către el: Zahee, coboară-te degrabă, căci astăzi trebuie să rămân în casa ta. Și a coborât degrabă și L-a primit, bucurându-se. Și, văzând, toți murmurau, zicând că a intrat să găzduiască la un om păcătos. Iar Zaheu, stând înaintea Domnului, I-a zis: Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și, dacă am nedreptățit pe cineva cu ceva, întorc împătrit. Și a zis către el Iisus: Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, pentru că și acesta este fiu al lui Avraam. Căci Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut” (*Luca* 19, 1-10).

Sfânta Evanghelie care se citește în *Duminica a 32-a după Rusalii* ne arată cum *schimbarea modului de a fi al unui bogat poate să-i aducă mântuirea, când din om lacom devine om milostiv*, arătând în același timp pocăință și fapte de pocăință.

Pacea, bucuria și fericirea sufletului nu se dobândesc prin acumulare necinstită de bunuri materiale

Zaheu vameșul este singurul bogat, dintre cei prezentați de Sfântul Evanghelist Luca, care se mântuiește, chiar dacă, înainte de întâlnirea lui cu Domnul Iisus Hristos, vameșul era preocupat doar de îmbogățire, asuprind mulți oameni și răpind averea lor.

În vremea Domnului Iisus, vameșii, adică acei oameni desemnați de regimul roman de ocupație să adune impozite pentru imperiu, erau în general dornici de îmbogățire, colectând cu lăcomie de la populație mai mult decât permitea legea.

Unul dintre aceștia, Zaheu, mai-marele vameșilor din Ierihon și împrejurimi, *era un om urât de popor pentru lăcomia lui și invidiat*

pentru bogăția pe care o adunase în scurt timp, dar în mod necinstit sau nedrept.

La un moment dat însă, în viața acestui vameș lacom și nedrept s-a trezit o dorință de schimbare. Când? Atunci când el și-a dat seama că nu a devenit atât de fericit pe cât spera să fie când luase hotărârea de a aduna multe averi, în orice chip. Bogățiile materiale adunate de el cu lăcomie în scurt timp nu-l mulțumeau sufletește. *Simțea că omul este mai mult decât materie, că pacea, bucuria și fericirea sufletului nu se dobândesc prin acumulare necinstită de bunuri materiale în jurul omului, dacă sufletul omului este lipsit de bunătate, de generozitate sau dărnicie.*

De aceea, Zaheu, om bogat, dar mic de statură, se urcă într-un sicomor, spre a reuși să-L vadă pe Iisus din Nazaret despre Care auzise că a schimbat viețile multor oameni. Deși, la prima vedere, fapta lui Zaheu părea, mai degrabă, una inspirată de curiozitate, totuși, în adâncul său, acesta simțea și credea că Domnul *Iisus Hristos, Învățătorul și Vindecătorul, poate să-l elibereze de patima lăcomiei de averi, să-i schimbe viața și să dăruiască o nouă lumină vieții sale.* Dovada că Zaheu era mânat de o căutare sinceră și de o tainică dorință de schimbare a vieții se vede tocmai în faptul că Domnul Iisus Hristos, Cunoscătorul sufletelor oamenilor, *l-a chemat pe nume doar pe el dintr-o mulțime de oameni și i-a spus că dorește să fie primit în casa acestuia, deși acesta era un om lacom, nedrept și asupritor al locuitorilor din ținutul Ierihonului.*

**Iisus Hristos nu judecă pe nimeni în mod pripit,
după aparențe sau după opinia publică superficială**

Întrucât a venit în lume pentru mântuirea oamenilor, Domnul Iisus Hristos oferă întotdeauna celor care Îl caută o cale sau o șansă

de mântuire și le răspunde acestora într-un mod direct, surprinzător sau neașteptat.

Trecând prin Ierihon, Mântuitorul Iisus Hristos este atent la mulțimea pe care o întâlnește în cale. *El însă îi vede fizic și spiritual nu numai pe cei din fața Lui, ci și pe cei de pe marginea drumului, nu doar pe cei de aproape, ci și pe cei aflați mai departe. Privind spre Zaheu, Iisus nu a văzut în el doar un om mic de statură și un curios care s-a urcat într-un pom pentru a-L vedea pe El, ci mai ales vede un suflet în căutare și dornic de schimbare spirituală.* De aceea, Iisus i-a spus: „*Zahee, coboară-te degrabă, căci astăzi trebuie să rămân în casa ta*” (Luca 19, 5). Era o veste neașteptată și nemeșită adresată unui vameș rău și lacom, spre mirarea tuturor celor care-l cunoșteau și-l urau pe Zaheu. De fapt, *Domnul Iisus Hristos exprimă în văzul și auzul tuturor dorința Sa de-a intra în casa cuiva care n-ar fi îndrăznit niciodată să-L invite în casa lui.*

Sfânta Evanghelia ne spune că această atitudine a Domnului Iisus față de Zaheu a provocat imediat *mirare și murmur în mulțime.* Astăzi am spune că *opinia publică* a reacționat negativ la gestul neașteptat al lui Domnului Iisus. Poate că toți cei care cunoșteau faptele rele ale vameșului Zaheu erau oarecum îndreptățiți să murmure văzând că Iisus „*a intrat să găzduiască la un om păcătos*” (Luca 19, 7). Însă, *Iisus Mântuitorul nu judecă pe oameni în mod pripit, după opinia publică, deoarece aceasta este adesea incapabilă să cunoască imediat schimbările sau stările duhovnicești noi din sufletul omului. Cunoscând sufletul omului dornic de schimbare spirituală, Domnul Iisus, înainte de a-i judeca pe oameni, dorește să-i ajute, să-i vindece de patimi și să-i ridice din păcate, după cum spune El Însuși: „n-am venit să judec lumea, ci ca să mântuiesc lumea”* (cf. Ioan 12, 47).

Evanghelia ne arată că bunătatea lui Hristos Cel milostiv a pătruns dincolo de răutatea lui Zaheu cel lacom

După ce Iisus a intrat în casa lui Zaheu, acest vameș lacom devine un om darnic, se schimbă radical, dar nu pentru că a fost muștrat cu asprime de Iisus, ci pentru că a fost onorat cu o cinste neașteptată. Prezența lui Iisus în casa lui Zaheu l-a copleșit pe acesta. De ce? Pentru că i s-a acordat o onoare sau o prețuire pe care știa că nu o merită. Iisus l-a cinstit sau onorat pe un om păcătos, deși acesta era urât de concetățeni, deoarece era necinstit și rău în relațiile lui cu ei. Care a fost scopul și rezultatul vizitei lui Iisus în casa lui Zaheu? **Nemărginita milostivire sau copleșitoarea bunătate a lui Hristos a pătruns atât de puternic în sufletul lui Zaheu, dincolo de întunericul și răutatea păcatului lăcomiei care-l stăpânea pe acesta, încât a răscolit în el dramul de bunătate care mai rămăsese în adâncul sufletului său ca un bob de jăratec sau cărbune puțin incandescent, acoperit până atunci de cenușa și zgura păcatului.** Când acest bob de jăratec aproape stins al chipului bunătății milostive a fost aprins de focul iubirii milostive și salvatoare a Domnului Iisus Hristos, **din sufletul lui Zaheu a țâșnit lumina unei vieți noi mărturisită printr-o hotărâre radicală:** „*iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și, dacă am nedreptățit pe cineva cu ceva, întorc împătrit*” (Luca 19, 8).

Tăciunile fumegând al sufletului său întunecat de lăcomie a devenit îndată *torță înflăcărată de dărnicie*, chip luminos al lui Dumnezeu Cel Milostiv!

Vedem aici marea înțelepciune a Mântuitorului Iisus Hristos și dumnezeiasca Lui bunătate de Duhovnic desăvârșit, Care vindecă și eliberează sufletele celor pătimiși, transformând un om lacom într-unul darnic.

Zaheu, lacomul și zgârcitul de ieri, devine astăzi milostiv și darnic, deoarece s-a întâlnit cu milostivirea nemărginită a lui Dumnezeu, care l-a copleșit. Omul înrăit și inuman din pricina păcatului lăcomiei a devenit om bun, pentru că a fost copleșit de bunătatea lui Dumnezeu prezentă în Iisus Hristos. Omul Zaheu cel nemilos și aspru a devenit om milostiv și prietenos față de săraci, pentru că l-a primit în casă și în suflet pe Dumnezeu Preamilostivul, pe Iisus Hristos.

Văzând această schimbare în viața lui Zaheu, *Domnul Iisus Hristos a cuprins în această stare nouă de viață și familia acestuia*, arătând astfel cum o familie a unui om păcătos care se pocăiește poate deveni părtașă la binecuvântarea lui Dumnezeu Cel Milostiv și Iertător.

„Și a zis către el Iisus: *Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, pentru că și acesta este fiu al lui Avraam*” (Luca 19, 9). De ce a mai adăugat, oare, Domnul Iisus și cuvintele: „*pentru că și acesta este fiul lui Avraam*”? Nu era suficient să spună: „*Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia*”?

Aceste cuvinte ale Domnului Iisus Hristos ne descoperă motivația autoinvitării Sale în casa lui Zaheu. *Când Iisus numește pe cineva „fiul al lui Avraam” aceasta înseamnă că acel om are credință în Dumnezeu.* Așadar, înțelegem că **Zaheu s-a urcat într-un sicomor având credința că Iisus din Nazaret, Învățătorul și Doctorul sufletelor și al trupurilor, îl poate lumina și îi poate schimba viața. Această credință a lui Zaheu, pe care numai Iisus, Dumnezeu-Omul, o vedea duhovnicește în adâncul sufletului acestuia, era de fapt dorința acestuia de-a avea o relație sau o comuniune nouă cu Dumnezeu și cu semenii. Această dorință tainică a lui Zaheu a atras atenția Domnului Iisus Hristos. De fapt, mai întâi *harul dumnezeiesc intrase tainic în sufletul lui Zaheu când acesta îl căuta pe Iisus, iar apoi Iisus a intrat și în casa lui Zaheu, pentru a dărui și proclama mântuirea sau vindecarea sufletului acestuia de patima egoistă a lăcomiei de avere.***

Bunătatea milostivă a lui Dumnezeu eliberează pe oameni de patima lăcomiei

În Evanghelia din *Duminica lui Zabeu* vedem că Dumnezeu dorește să schimbe inimile și viețile oamenilor, nu atât prin pedepse, boală, necazuri ori muștrări, cât mai ales prin copleșitoarea Sa bunătate care se arată oamenilor păcătoși, ca ei să-L caute pe Dumnezeu Cel Bun și Milostiv pentru a deveni și ei milostivi asemenea Lui. Însă, milostivirea și bunătatea lui Dumnezeu se arată foarte adesea peste cei mai mari păcătoși, nu doar pentru convertirea acestora, ci și ca un îndemn la bunătate adresat tuturor oamenilor, pentru ca toți să caute asemănarea cu Dumnezeu Cel Milostiv.

Pe de altă parte, pocăința care se arată în schimbarea sau convertirea spirituală a lui Zabeu vameșul nu este o pocăință care se manifestă doar ca regret pentru faptele rele săvârșite de el, ci și o schimbare în bine a modului de a gândi, de a simți și de a făptui, adică renunțarea la săvârșirea faptelor rele și săvârșirea faptelor bune. Întrucât Hristos-Domnul nu l-a muștrat pe Zabeu, ci l-a onorat cu o vizită acasă la el, acesta, fiind copleșit de iubirea milostivă a lui Iisus, a trecut direct la faptele pocăinței și ale îndreptării, adică a trecut de la lăcomie la dărnicie.

Din episodul întâlnirii Mântuitorului Iisus Hristos cu vameșul Zabeu învățăm și noi că putem să ne schimbăm viața în bine din proprie inițiativă, nu așteptând să fim pedepsiți sau certați cu boală, cu suferință ori cu muștrări, ci cugetând la multa bunătate a lui Dumnezeu și la dorința Lui de a intra în casa sufletului nostru cu iubirea Lui milostivă pentru a ne ajuta să fim și noi buni și milostivi. Cum și când ne putem noi converti ori schimba în bine? În foarte multe chipuri și în orice moment. De pildă, când vedem un om mai credincios decât noi, să nu-l invidiem, nici să fim nepăsători, ci să

ne hotărâm să avem și noi credință mai puternică; când vedem un om mai harnic și mai darnic decât noi, să ne hotărâm să fim și noi mai harnici și mai darnici; când vedem că un om are o viață mai curată decât noi și trăiește în sfințenie, să ne hotărâm să ne curățim și noi de păcate și să căutăm sfințenia. Făcând așa, auzim și noi cum răsună tainic în sufletele noastre cuvintele Domnului Iisus: „Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, pentru că și acesta este fiul credinței”!

**Iisus Mântuitorul ne caută neconținut
pe fiecare dintre noi, ca și noi să-L căutăm pe El,
Izvorul vieții veșnice fericite**

Evanghelia de astăzi este plină de învățături duhovnicești, iar concluzia ei, exprimată prin cuvintele Mântuitorului: „*Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut*” (Luca 19, 10), este un motiv de nădejde și încurajare pentru noi toți.

Sfânta Evanghelie ne arată cum convertirea unui om păcătos s-a produs pentru că i s-au arătat acestuia o bunătate și o cinste pe care nu le merita. *Ea ne ajută să înțelegem că multa blândețe, multa răbdare și multa bunătate ale lui Dumnezeu sunt un îndemn tainic la pocăință pentru păcate, la schimbare a vieții prin săvârșirea faptelor bune.* Mulți oameni, deși sunt mai păcătoși decât alții, primesc multe daruri de la Dumnezeu. Deși sunt răi, totuși le merge bine, iar alții se întreabă: cum de le merge bine acestor oameni atât de răi sau de lacomi?

Răspunsul poate fi acesta: Mântuitorul Iisus Hristos așteaptă ca bunătatea, milostivirea și dărnicia Lui să-i determine într-o zi pe cei mai păcătoși sau răi să-și schimbe viața, să se convertească,

nu din teamă de pedeapsă, ci urmând bunătății și milostivirii lui Dumnezeu, Care iubește pe toți oamenii și dorește ca nimeni să nu piară, ci să se mântuiască, adică să vină la El, în mod liber, cu dorința de mântuire, de a dobândi viață veșnică fericită, în iubirea Preasfintei Treimi.

Să ne rugăm Domnului nostru Iisus Hristos să ne ajute să devenim buni și să săvârșim fapte bune ca roade ale bunătății Lui lucrătoare în noi, spre slava Preasfintei Treimi și spre a noastră mântuire! Amin!

Duminica a 33-a după Rusalii
(a Vameșului și a Fariseului)

SĂ UNIM FAPTA BUNĂ CU SMERENIA

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Doi oameni s-au suit la templu ca să se roage: unul era fariseu și celălalt vameș. Fariseul, stând drept, așa se ruga în sine: Dumnezeule, Îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepti, prea desfrânați, sau ca și acest vameș. Postesc de două ori pe

săptămână, dau zeciuială din toate câte câștig. Iar vameșul, departe stând, nu voia nici ochii să-și ridice către cer, ci-și bătea pieptul, zicând: Dumnezeu, milostiv fi mie, păcătosului! Zic vouă că acesta s-a coborât mai îndreptat la casa sa decât acela. Fiindcă oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța” (Luca 18, 10-14).

Duminica Vameșului și a Fariseului, denumită astfel după Evanghelia rânduită a se citi la Sfânta Liturghie, deschide timpul *Triodului*, o perioadă de zece săptămâni a anului bisericesc, care cuprinde trei săptămâni cu patru duminici pregătitoare (*Duminica Vameșului și a Fariseului, a Fiului Risipitor, a Înfricoșătoarei Judecăți și a Izgonirii lui Adam din Rai*), Postul Sfințelor Paști, de șase săptămâni, și Săptămâna Sfințelor Pătimiri. Denumirea acestei perioade provine de la cartea de cult numită *Triod*, folosită cu preponderență în acest interval, care conține unele canoane alcătuite din *trei cântări (ode)*, și nu din nouă, așa cum sunt alcătuite canoanele obișnuite.

Trepte ale urcușului spre Înviere

Perioada Triodului este un timp de rugăciune mai intensă, de ascultare mai atentă a Sfintei Scripturi, o perioadă de pocăință și de spovedanie, de împărtășire mai deasă și de milostenie mai multă arătată celor în nevoi.

Înainte de începutul Postului Mare, Biserica a rânduit *patru duminici pregătitoare*, ca să învățăm că pentru înnoirea vieții noastre sufletești, pentru învierea sufletului din moartea pricinuită de păcat și pentru întâlnirea lui cu Hristos Cel răstignit și înviat, sunt esențiale

patru lucrări mari, și anume: *rugăciunea smerită, pocăința sinceră, milostenia generoasă și postirea sau înfrânarea*. Așadar, Biserica a rânduit aceste duminici pregătitoare spre folosul nostru duhovnicesc, ca noi să pornim la drum cunoscând *scopul și traseul urcușului nostru duhovnicesc spre Înviere*, dar și *mijloacele de pregătire* pentru a primi cu bucurie lumina Sfintelor Paști.

Să învățăm de la fariseu fapta cea bună, iar de la vameș, rugăciunea smerită

Evanghelia acestei duminici este, înainte de toate, *un îndemn la rugăciune smerită*. Prin pilda pe care ne-o spune, Domnul Iisus Hristos ne învață că *nu orice rugăciune este primită de Dumnezeu, ci numai rugăciunea smerită*, făcută întru umilință: „*oricine se înalță pe sine se va smeri; iar cel care se smerește pe sine se va înalța*” (Luca 18, 14). Cu alte cuvinte, rugăciunea care ne înalță este rugăciunea făcută întru smerenie, cu recunoașterea propriilor limite și greșeli, iar rugăciunea care ne împiedică să ne apropiem de Dumnezeu și ne dăunează din punct de vedere spiritual este rugăciunea făcută cu mândrie, cu laudă de sine și supraapreciere.

Fariseul „*se ruga în sine*” (Luca 18, 11), adică în sufletul său și pentru sine, încât nimeni nu auzea rugăciunea sa. Însă, *Evanghelia ne învață că Dumnezeu cunoaște gândurile oamenilor și aude rugăciunile lor* (cf. Psalmul 93, 9), *chiar și atunci când acestea sunt exprimate fără glas sau fără voce sonoră*.

Evanghelia ne mai spune că fariseul „*stătea drept*”, „*iar vameșul, departe stând, nu voia nici ochii să-și ridice către cer, ci-și bătea pieptul, zicând: Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului!*” (Luca 18, 13). Atât poziția fizică semeață a fariseului, cât și poziția smerită a vameșului

dezvăluie stările lor sufletești: *mândrie și mulțumire de sine*, la fariseu, *pocăință și smerenie*, la vameș. Iată amănunte care, la prima vedere, par lipsite de importanță, dar, în realitate, ele cuprind sensuri sau înțelesuri duhovnicești, care ne arată că niciun cuvânt din Sfânta Scriptură nu este de prisos.

Din descrierea poziției fizice sau atitudinii vameșului și fariseului în timpul rugăciunii, învățăm că *rugăciunea de pocăință nu este numai o lucrare a sufletului, ci o lucrare duhovnicească a sufletului și a trupului împreună*. Urmând pilda vameșului păcătos, dar smerit, în perioada postului și noi creștinii facem **multe metanii sau închinăciuni**, *aplecând privirea și trupul spre pământ, ca semn de smerenie și de pocăință, recunoscând astfel că păcatul ne trage spre cele pământești și spre moarte, însă mila sau harul lui Dumnezeu și iertarea Lui ne ridică spre cele cerești*, adică spre lumina vieții veșnice.

Din Sfânta Evanghelie se vede că *fariseul este un om drept, dar mândru*, în timp ce *vameșul este un om păcătos, dar smerit*. Prima concluzie pe care o putem trage după ascultarea acestei Evanghelii este aceea că *Dumnezeu preferă un păcătos smerit unui drept mândru*. Totuși, cântările *Triodului*, care se referă la Evanghelia acestei duminici, lasă să se înțeleagă că *preferința lui Dumnezeu pentru smerenia vameșului nu înseamnă aprobarea păcatelor vameșului și nesocotirea faptelor bune ale fariseului*. Din acest motiv, *Triodul* ne îndeamnă să imităm virtuțile sau faptele bune ale fariseului și, în același timp, să cultivăm smerenia vameșului. Așadar, *Biserica ne îndeamnă, în același timp, la fapte bune și la multă smerenie*. Acest îndemn este clar exprimat în slujba Utreniei din *Duminica Vameșului și Fariseului*, Cântarea a 5-a: „Să ne sârguim a urma virtuților fariseului și a râvani smerenia vameșului; urând necuviința greșelilor de la amândoi, adică trufia și pierzarea” (*Triod, București, 2010, p. 11*).

Numai smerenia deschide ușile milostivirii dumnezeiești pentru iertarea păcatelor

Privind cu atenție felul în care se ruga atât fariseul, cât și vameșul, vedem o mare diferență între cei doi. Deși, formal, fariseul Îi mulțumește lui Dumnezeu, spunând în grabă: „Dumnezeule, Îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni [...]” (Luca 18, 11), el nu face aceasta pentru a recunoaște că tot ce a săvârșit bine a făcut cu ajutorul lui Dumnezeu, ci *mulțumește pentru a se lăuda pe sine*. Așadar, **el transformă, foarte repede, mulțumirea adusă lui Dumnezeu într-o mulțumire de sine**, într-o felicitare adresată sieși în prezența lui Dumnezeu ca martor: „Dumnezeule, Îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni [...]”.

Mai mult, în rugăciunea sa, fariseul nu doar se laudă pe sine printr-o mulțumire formală și scurtă adusă lui Dumnezeu, ci îi și *judcă pe alții*. Astfel, rugăciunea sa nu este o rugăciune sfințitoare, deoarece *fariseul se înalță în fața lui Dumnezeu înjosind pe ceilalți oameni și excluzându-i din iubirea lui Dumnezeu*.

Tot ce spune fariseul în rugăciunea sa – că postește de două ori pe săptămână și dă zeciuială din tot ce câștigă – este perfect adevărat. Dar *faptul că el se laudă pe sine și disprețuiește pe alții împiedică rugăciunea lui să devină comunicare și comuniune cu iubirea milostivă a lui Dumnezeu pentru toți oamenii*. Prin urmare, fariseul, deși era virtuos, totuși nu a fost agreat de Dumnezeu, pentru că era mândru, adică se iubea pe sine și disprețuia pe alții.

Spre deosebire de fariseu, vameșul „*departe stând, nu voia nici ochii să-și ridice către cer, ci-și bătea pieptul, zicând: Dumnezeule, milostiv fi mie, păcătosului*”. Astfel, **vameșul constată și mărturisește că numai milostivirea lui Dumnezeu îl poate vindeca și ridica din păcate**.

Atât vameșul, cât și fariseul au trecut pragul ușilor templului din Ierusalim, ca să se roage, însă *numai rugăciunea smerită a vameșului a deschis ușile iubirii milostive a lui Dumnezeu*.

Cine se pocăiește în stare de rugăciune smerită își poate îndrepta viața

În societatea iudaică veche din timpul Domnului Iisus Hristos, fariseii reprezentau o clasă de elită, în timp ce vameșii erau considerați oameni fără caracter și erau disprețuiți. De ce? În primul rând, pentru că se aflau în slujba stăpânirii romane, iar în al doilea rând, pentru că, după ce au obținut dreptul de a colecta impozitele de la populație, ei luau de la oameni mai mult decât le îngăduia legea, devenind răpitori, adică peste măsură de lacomi și nemiloși față de semenii lor.

Totuși, într-un context în care fariseii se bucurau în societate de o apreciere deosebită, iar vameșii de un dispreț general, Mântuitorul Iisus Hristos rostește această pildă, tocmai pentru a arăta că, *dacă păcătosul, chiar și cel mai disprețuit de comunitatea în care trăiește, își recunoaște și regretă sincer și smerit păcatele săvârșite, se poate îndrepta sau mântui. Însă fără smerenie nimeni nu poate dobândi mântuirea, nici chiar cel ce pretinde că este un om drept.*

Sufletul omului smerit este înălțat de iubirea lui Dumnezeu

Smerenia îl face pe om sincer și recunoscător, pentru că în stare de smerenie omul vede nu doar binele pe care l-a săvârșit până la un moment dat, ci vede și pe Cel ce îl ajută să facă binele, adică pe Dumnezeu, Cel ce spune „fără Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15, 5), adică nimic bun.

Nicio clipă nu trebuie să uităm că tot binele pe care-l săvârșim cu gândul, cuvântul și fapta, îl săvârșim prin harul și cu ajutorul lui Dumnezeu. De aceea, **în rugăciunea adevărată credinciosul preamărește mai întâi pe Dumnezeu pentru binefacerile Sale, Îi mulțumește**

cu smerenie pentru ajutorul primit de la El în săvârșirea faptelor bune și îi cere ajutor pentru restul vieții.

Numai rugăciunea săvârșită întru smerenie ne ajută să fim cu adevărat realiști, pentru că în rugăciunea smerită vedem nu numai ceea ce am realizat bine, ci și cât de mult mai este de făcut. Oricâte fapte bune am săvârșit, trebuie să recunoaștem că totdeauna este loc de a lucra mai mult și mai bine.

Rugăciunea smerită este mântuitoare și sfințitoare, deoarece ea ne umple de prezența lui Dumnezeu. Sfântul Grigorie Palama spune că rugăciunea adevărată este însăși prezența lucrătoare a lui Dumnezeu în omul care se roagă. Când omul se smerește, adică se golește de sinele egoist, atunci se umple de prezența smerită, iubitoare și sfințitoare a lui Dumnezeu. Când însă omul este plin de sine, în el nu mai este loc pentru prezența iubitoare și smerită a lui Dumnezeu. De aceea, Evanghelia acestei duminici ne învață că „oricine se înalță pe sine se va smeri” (Luca 18, 10), adică omul mândru va fi umilit, va cădea, decădea și diminua spiritual. Uneori, omul mândru poate fi smerit sau umilit chiar de către alți oameni mândri care îl înfruntă și îl pedepsesc tocmai din cauza conflictului între orgolii diferite. Alteori, umilirea vine din eșec, înfrângere, pagubă sau boală.

În general, cine se iubește pe sine în mod pătimaș și exclusivist nu-L poate iubi cu adevărat nici pe Dumnezeu, nici pe aproapele său. Foarte adesea, omul virtuos, dar mândru, devine aspru judecător al altora, incapabil să respecte și să prețuiască sincer pe altcineva decât pe sine, și cu atât mai puțin să se roage pentru cineva diferit de el. Însă, omul smerit, prin rugăciune sinceră și stăruitoare, se luminează, se leagă de iubirea egoistă de sine, iar sufletul său se umple de iubirea sau Harul lui Dumnezeu Cel milostiv și smerit. De aceea, Domnul Iisus Hristos spune: „Cel ce se smerește pe sine se va înalță” (Luca 18, 10), adică omul care se smerește pe sine va fi înălțat sau ridicat în iubirea sfântă, smerită și milostivă a lui Dumnezeu și în prețuirea oamenilor smeriți și milostivi.

Rugăciunea smerită este temelia vieții duhovnicești

Evanghelia *Duminicii Vameșului și Fariseului* este un „îndreptar de rugăciune”, deoarece aceasta ne arată că numai *rugăciunea smerită este temelia vieții și creșterii spirituale a omului sau cale de înaintare spre Hristos Cel răstignit și înviat*. Numai rugăciunea smerită vindecă sufletul de rănilor patimilor egoiste și mai ales de mândrie. Prin rugăciunea smerită, creștinul cultivă trezvia sau veghea duhovnicească, pentru a nu cădea în mulțumirea de sine, care devine repede lenevire duhovnicească și slăbire în iubirea față de Dumnezeu și de semenii.

Rugăciunea smerită în fața lui Dumnezeu Cel Sfânt și Bun este un fel de oglindă care ne arată că tot ce am făcut bine este foarte puțin în raport cu binele pe care trebuie să-l împlinim în viața noastră, pentru a ne asemăna cu Dumnezeu în sfințenie și bunătate.

Rugăciunea smerită luminează și lărgeste sufletul omului pentru a primi în el harul lui Dumnezeu și pentru a iubi pe aproapele său. Omul cu adevărat smerit nu se roagă numai pentru sine, ci și pentru alții, pentru membrii familiei sale, pentru toți cei din comunitatea în care trăiește, pentru Biserica întreagă și pentru toți oamenii suferinzi și necăjiți din lumea întreagă, mai ales „pentru tot sufletul creștinesc, necăjit și întristat care are trebuință de mila și ajutorul lui Dumnezeu”, cum se spune într-una din rugăciunile Bisericii noastre (Litia, ectenia a treia).

Rugăciunea smerită este, așadar, temelia iubirii duhovnicești adevărate. Nimeni nu poate iubi cu adevărat pe aproapele dacă iubirea sa este egoistă și mândră, disprețuitoare și judecătoare a altora, deoarece adevărata iubire este milostivă, „binevoitoare, nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește”, după cum învață Sfântul Apostol Pavel (1 Corinteni 13, 4).

Din rugăciunea smerită izvorăște iubirea milostivă pentru toți oamenii

Sfânta Evanghelie din prima Duminică a *Triodului* (a *Vameșului și Fariseului*) ne arată că **treapta de bază** a urcușului duhovnicesc spre Înviere este **rugăciunea smerită**. Duminica a doua (a *Fiului risipitor*) ne arată că **a doua treaptă** sau condiție a învierii sufletului din moartea pricinuită de păcat este **pocăința sinceră**, adică hotărârea de a ne lepăda de un trecut păcătos și apăsător pentru a începe o viață nouă trăită după voia lui Dumnezeu. Apoi, Duminica a treia (a *Înfricoșătoarei Judecăți*), ne arată **treapta a treia duhovnicească a urcușului spre Înviere, și anume milostenia sau ajutorarea celor aflați în nevoi**. După aceste trei duminici, urmează Duminica a patra, a *Izgonirii lui Adam din Rai*, pentru că *nu a postit (nu s-a înfrânat), nu s-a pocăit și nu a cerut iertare*. După această duminică, luni, începe Postul Sfințelor Paști.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu ca această primă Duminică a perioadei *Triodului* să fie *un început temeinic pentru rugăciunea smerită*, care cuprinde în ea și rugăciunea pentru toți oamenii, deoarece Dumnezeu voiește, „*ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină*” (1 Timotei 2, 4), spre slava Preasfintei Treimi și bucuria tuturor! Amin!

Duminica a 34-a după Rusalii
(a întoarcerii Fiului risipitor)

PRIN POCĂINȚĂ ÎNVIAZĂ SUFLETUL DIN MOARTEA SPIRITUALĂ

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Un om avea doi fii. Și a zis cel mai tânăr dintre ei tatălui său: Tată, dă-mi partea ce mi se cuvine din avere. Atunci el le-a împărțit averea. Dar nu după multe zile, adunând toate, fiul cel mai tânăr s-a dus într-o țară depărtată și acolo și-a risipit averea

trăind în desfrânări. Și, după ce a cheltuit totul, s-a făcut foamete mare în țara aceea și el a început să ducă lipsă. Și, ducându-se, s-a alipit el de unul din locuitorii acelei țări și acesta l-a trimis la țarinile sale să pască porcii. Și dorea să-și sature pântecele din roșcovele pe care le mâncau porcii, însă nimeni nu-i dădea. Dar, venindu-și în sine, a zis: Câți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pâine, iar eu pier aici de foame! Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta; nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argații tăi. Și, ridicându-se, a venit la tatăl său. Dar, încă departe fiind el, l-a văzut tatăl său și i s-a făcut milă și, alergând, a căzut pe grumazul lui și l-a sărutat. Atunci i-a zis fiul: Tată, am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Iar tatăl a zis către slugile sale: Aduceți degrabă haina lui cea dintâi și-l îmbrăcați și dați inel în mâna lui și încălțăminte în picioarele lui; apoi, aducând vițelul cel îngrășat, junghiați-l ca, mâncând, să ne veselim, căci acest fiu al meu mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat. Și au început să se veselească. Iar fiul cel mare era la țarină. Când a venit și s-a apropiat de casă, a auzit cântece și jocuri. Atunci, chemând la sine pe una dintre slugi, a întrebat ce înseamnă acestea. Iar sluga i-a spus: Fratele tău a venit și tatăl tău a junghiat vițelul cel îngrășat, pentru că l-a primit sănătos. Și el s-a mâniat și nu voia să intre; dar tatăl lui, ieșind, îl ruga. Însă el, răspunzând, a zis tatălui său: Iată, de atâția ani îți slujesc și niciodată n-am călcat porunca ta. Și mie niciodată nu mi-ai dat un ied, ca să mă veselesc cu prietenii mei. Dar când a venit acest fiu al tău, care ți-a mâncat averea cu

desfrânatele, ai junghiat pentru el vițelul cel îngrășat. Tatăl însă i-a zis: Fiule, tu totdeauna ești cu mine și toate ale mele ale tale sunt. Trebuia însă să ne veselim și să ne bucurăm, căci fratele tău acesta mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat” (Luca 15, 11-32).

Cu multă înțelepciune și pedagogie duhovnicească, Biserica a rânduit ca în *Duminica a doua din perioada Triodului* să fie citită o pericopă evanghelică deosebit de ziditoare, care ne ajută să înțelegem cât de folositoare este pocăința pentru urcușul nostru sufletesc spre Înviere, ca ridicare din păcat și ca bucurie a întâlnirii noastre cu Hristos-Domnul, Cel care ne-a descoperit iubirea milostivă a Tatălui ceresc.

Evanghelia *Duminicii Fiului risipitor* are o legătură deosebită cu însăși *Taina mărturisirii și iertării păcatelor* sau *Taina Spovedaniei*, care este, de fapt, *Taina împăcării omului cu Dumnezeu*.

Treptele ridicării duhovnicești din păcat, pe care le-a urmat tânărul risipitor, sunt treptele esențiale ale pocăinței sau ale spovedaniei. Evanghelia *Duminicii a doua din perioada Triodului* ne învață cum să ne pocăim și, mai ales, cât de mari sunt darul și bucuria iertării, cât de minunată este regăsirea celui pierdut sau învierea celui mort sufletește și cât de frumoasă este starea sufletului omului după primirea iertării păcatelor.

**Dumnezeu respectă libertatea omului,
chiar dacă aceasta e folosită în mod nechibzuit sau pătimăș**

Pilda rostită de Domnul Iisus Hristos și relatată de Sfântul Evanghelist Luca ne descoperă, în același timp, *puterea pocăinței omului*

păcătos, iubirea milostivă a lui Dumnezeu-Tatăl și bucuria iertării celui ce se pocăiește, deoarece tatăl despre care se vorbește în Evanghelie reprezintă iubirea părintească a lui Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos și Tatăl nostru Cel ceresc.

Cei doi fi reprezintă două atitudini ale omului față de Dumnezeu: una de fidelitate sau de ascultare față de Dumnezeu, adică de împlinire a voinței Lui și de statornicie în a rămâne locuitor al Casei Lui, iar alta, de *înstrăinare de Dumnezeu*. Fiul cel mare reprezintă pe omul fidel sau credincios, care în toată viața sa încearcă să fie un împlinitor al cuvintelor sau al poruncilor lui Dumnezeu și stă aproape de Casa lui Dumnezeu (Biserica).

Fiul cel tânăr reprezintă libertatea dezordonată a omului pătimăș, ca manifestare a vieții sale păcătoase. Cei doi fi din Evanghelie pot reprezenta două categorii de oameni diferiți, dar și două stări sufletești pe care le poate avea aceeași persoană în momente diferite ale vieții sale, adică libertatea de-a fi statornic în comuniune cu Dumnezeu și libertatea de-a se înstrăina sau îndepărta de Dumnezeu.

Evanghelia ne spune că fiul cel tânăr a dorit să facă *experiența libertății ca înstrăinare de tatăl său și de casa părintească*. Cu surprindere, vedem că tatăl acceptă cererea fiului său de-a primi partea sa de avere și de-a părăsi casa părintească, dovadă că *Dumnezeu respectă libertatea omului de-a urma propriul drum în viață*. Omul are, așadar, libertatea de a folosi toată energia vieții sale, darurile sale naturale sau darurile dobândite de la alții după cum dorește, iar Dumnezeu respectă această libertate, chiar dacă știe că omul o poate folosi într-un mod contrar voinței divine.

Totuși, *deodată cu respectul arătat de Dumnezeu libertății omului, Evanghelia de astăzi ne arată și drama sau eșecul libertății omului ca înstrăinare de Dumnezeu*.

**Când libertatea omului devine irațională,
pătimașă și autodistructivă, înțelepciunea lui Dumnezeu
cheamă pe om la pocăință**

„Țara depărtată” (Luca 15, 13) în care s-a dus fiul cel tânăr reprezintă *indepartarea* omului de Dumnezeu și de starea libertății sănătoase. „Țara depărtată” este *spațiul nedefinit al uitării și instrăinării omului de Dumnezeu și al vieții individuale fără repere spirituale, iar omul ajuns în această stare crede că libertatea de a deveni pătimaș definește persoana sa ca fiind matură și autonomă.*

După ce a cheltuit în desfătări tot ceea ce a primit de la tatăl său, trăind o viață dezordonată, adică înrobit de plăceri trupești pătimașe care *reduc viața omului la nivelul biologic al simțurilor*, tânărul risipitor a avut de înfruntat o situație la care nu se aștepta: *foamea trupească sau materială.*

Sfânta Evanghelie precizează că „o foamete mare s-a făcut în țara aceea” (Luca 15, 14). Cine a programat acea „foamete mare”? Ce rost avea foametea în acea „țară depărtată”? Nu ni se spune în Evanghelie, dar se poate presupune că aceasta a fost cauzată de o secetă îngăduită de Dumnezeu, deoarece, adesea, *când libertatea oamenilor devine neînțeleaptă sau autodistructivă, înțelepciunea lui Dumnezeu caută să salveze pe omul păcătos și pătimaș, chemându-l la pocăință.* Cu alte cuvinte, **când nu ne înfrânăm de bună voie de la lăcomie materială ajungem să postim de nevoie.** Cu alte cuvinte, Dumnezeu poate folosi dificultăți materiale exterioare pentru a produce o schimbare spirituală sau interioară a omului pătimaș, înrobit de lucruri materiale

Așadar, „foametea mare din țara depărtată” reprezintă adesea încercările îngăduite de Dumnezeu asupra oamenilor, *nu ca o pedeapsă, ci ca o terapie spirituală, pentru ca omul să înțeleagă că tot ce posedă material este totuși limitat și trecător, inclusiv viața sa trăită pe pământ.* Aceasta

poate ajunge în pragul morții când omul lacom de averi și de plăceri se îndepărtează de Dumnezeu, Izvorul vieții. În acest sens, *libertatea omului este o libertate în relație cu libertatea lui Dumnezeu*. Prin pronia Sa cerească sau prin grija Sa milostivă față de scopul ultim al vieții oamenilor pe pământ, adică mântuirea lor, *Dumnezeu îngăduie uneori încercări și suferințe temporare, doar pentru a reaminti omului că izvorul existenței sale se află dincolo de el, în Dumnezeu Cel Veșnic viu, Care a creat pe om pentru a trăi în comuniune de iubire eternă cu Dumnezeu-Creatorul*.

Când s-a făcut „foamete mare” în țara aceea a libertății, trăită ca înstrăinare sau uitare de Dumnezeu, tânărul risipitor, din om liber și bogat, a ajuns, pe neașteptate, o slugă săracă și flămândă. După ce devenise mai întâi rob al patimilor trupești, el devine acum și rob al sărăciei materiale. Dorind să-și salveze viața sa biologică – întrucât viața sa spirituală era aproape moartă – fiul risipitor „s-a alipit de unul din locuitorii acelei țări” (Luca 15, 15), care l-a angajat păzitor de porci.

Această îndeletnicire, în cultura iudaică antică, era ceva umilitor, întrucât porcii erau considerați animale necurate. În plus, pe lângă această umilire, fiului risipitor devenit slugă nu i se îngăduia nici măcar să mănânce pe săturate din hrana porcilor, din roșcove. **Sărăciei lui spirituale i se adăugase acum și o umilitoare sărăcie materială.**

Abia atunci el și-a adus aminte de traiul bun din casa părintelui său, unde slugile duceau o viață îmbelșugată, îndestulându-se de pâine, în vreme ce lui nu-i este îngăduit să mănânce nici măcar roșcove folosite pentru hrana porcilor. Din acest motiv, deodată, tânărul sărac și flămând „își vine în sine” sau „își vine în fire” (Luca 15, 15). Cu alte cuvinte, *el începe să se ridice de la starea nefirească a îndepărtării lui de Dumnezeu, la starea firească, de comuniune cu Dumnezeu*.

Păcatul și moartea sunt accidente sau urmări ale falsei libertăți

Evanghelia de astăzi ne arată, de fapt, că *păcatul și înstrăinarea omului de Dumnezeu nu sunt stări firești, ci nefirești*, chiar dacă, uneori, oamenii ajung să se obișnuiască a păcătui atât de mult, încât păcatul este privit ca fiind ceva *firesc sau normal*, iar moartea ca fiind un fenomen natural.

Însă, *din punct de vedere duhovnicesc, păcatul și moartea nu sunt naturale sau firești după voia lui Dumnezeu, ci sunt „natură căzută”, accidente și consecințe ale falsei libertăți a omului ca înstrăinare de Dumnezeu și cădere din comuniunea cu El* (cf. Romani 6, 13). Astfel, *„venirea în fire” sau „venirea în sine”, cauzată de „postul de nevoie” (foametea) a fost șansa decisivă a salvării tânărului care s-a pierdut cu firea. Situația de limită a existenței sale biologice l-a determinat pe tânărul petrecăreț și risipitor de odinioară să-și schimbe modul de a gândi și de a fi, să se convertească, adică să se pocăiască*. După ce și-a venit *în fire sau în sine, când a realizat că se află pe un drum greșit, care nu era un drum al libertății, ci unul al robiei*, el a zis: *„Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta; nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argații tăi”* (Luca 15, 18-19). Această schimbare bruscă de atitudine a păcătosului, de trezire a conștiinței păcătoșeniei și de recunoaștere a stării nefirești în care se află, *este începutul căinței, adică începutul regretului său că a trăit o viață egoistă pătimașă, risipi-toare de averi, de daruri sufletești și de sănătate fizică, ajungând în totală decădere morală și materială*.

Când fiul risipitor a zis *„mă voi scula”*, aceasta înseamnă nu doar o ridicare fizică de jos, de la sol, ci și o ridicare spirituală, o hotărâre a sa de a ieși din starea de decădere în care se afla. Iar în acel moment,

atitudinea lui Dumnezeu-Tatăl s-a arătat ca fiind *iubire milostivă care aștepta de multă vreme ridicarea și întoarcerea acasă a fiului înstrăinat și risipitor.*

Când un păcătos se îndreaptă spre Dumnezeu, atunci Dumnezeu îi iese în întâmpinare

În acest sens, Evanghelia precizează: „*Dar, încă departe fiind el, l-a văzut tatăl său și i s-a făcut milă și, alergând, a căzut pe grumazul lui și l-a sărutat*” (Luca 15, 20). Tatăl fiului risipitor nu a așteptat ca fiul său care se pocăiește să ajungă acasă și să bată în ușă, ci *a pornit în grabă spre el, „alergând” în întâmpinarea lui, l-a îmbrățișat și l-a sărutat, ca semn de mare prețuire a pocăinței acestuia.*

Prin urmare, când un păcătos se îndreaptă spre Dumnezeu și face primii pași ai pocăinței, Dumnezeu, „alergând”, îi iese în întâmpinare. **Măinile lui Dumnezeu-Tatăl, pe care El le întinde ca să îmbrățișeze pe cel ce se pocăiește, sunt lucrările sfinte ale Bisericii lui Hristos, și anume chemarea la pocăință și iertarea păcatelor.** Prin aceste lucrări sfinte primesc mântuirea toți oamenii căzuți în păcate și înstrăinați de Dumnezeu și de semenii lor, dacă se pocăiesc sincer și din adâncul inimii lor.

În continuare, Sfânta Evanghelie ne spune că după ce Tatăl fiului risipitor a primit cu bucurie pocăința acestuia, a poruncit slugilor sale să-l îmbrace *în haina lui cea dintâi, să-i dea inel în mâna lui și încălțăminte nouă în picioarele lui.*

Haina cea dintâi sau haina cea nouă a iertării părintești simbolizează luminarea sau curățirea sufletului de stările lui întunecoase impri-mate de păcate. Această haină exprimă legătura între Sfânta Taină a Botezului „din apă și din Duh” (cf. Ioan 3, 5) și Sfânta Taină a Pocăinței, numită și „Botezul lacrimilor”.

Inelul de aur pus în mână simbolizează *reînfierea prin har a omului înstrăinat de Dumnezeu prin păcat. Mai precis, inelul de aur este semnul reprimirii omului care se pocăiește în iubirea deplină, neîntreruptă, nediminuată și neschimbătoare a lui Dumnezeu, prezentă în lucrarea sfântă din Biserica lui Hristos.*

Încăltăminte nouă, pe care o primește fiul risipitor după ce s-a pocăit, *înseamnă harul sau ajutorul primit de la Dumnezeu pentru a călca peste spinii ispitelor păcătoase și de a merge pe calea mântuirii, adică pe calea iubirii smerite față de Dumnezeu și de semenii.*

Vițelul cel îngrășat, care a fost junghiat pentru ospățul bucuriei, *simbolizează Taina Sfintei Euharistii.* De aceea, toți păcătoșii care s-au pocăit și au primit iertarea păcatelor, prin Taina Sfântă a Spovedaniei, sunt chemați la Sfânta și Dumnezeiasca Împărtășanie sau Euharistie, *prin care ni se dăruiește încă din lumea aceasta arvuna învierii și a vieții veșnice, a bucuriei din Împărăția cerurilor (cf. Ioan 6, 54).*

Când Dumnezeu iartă păcatele celui ce se pocăiește, El Se bucură de mântuirea păcătosului

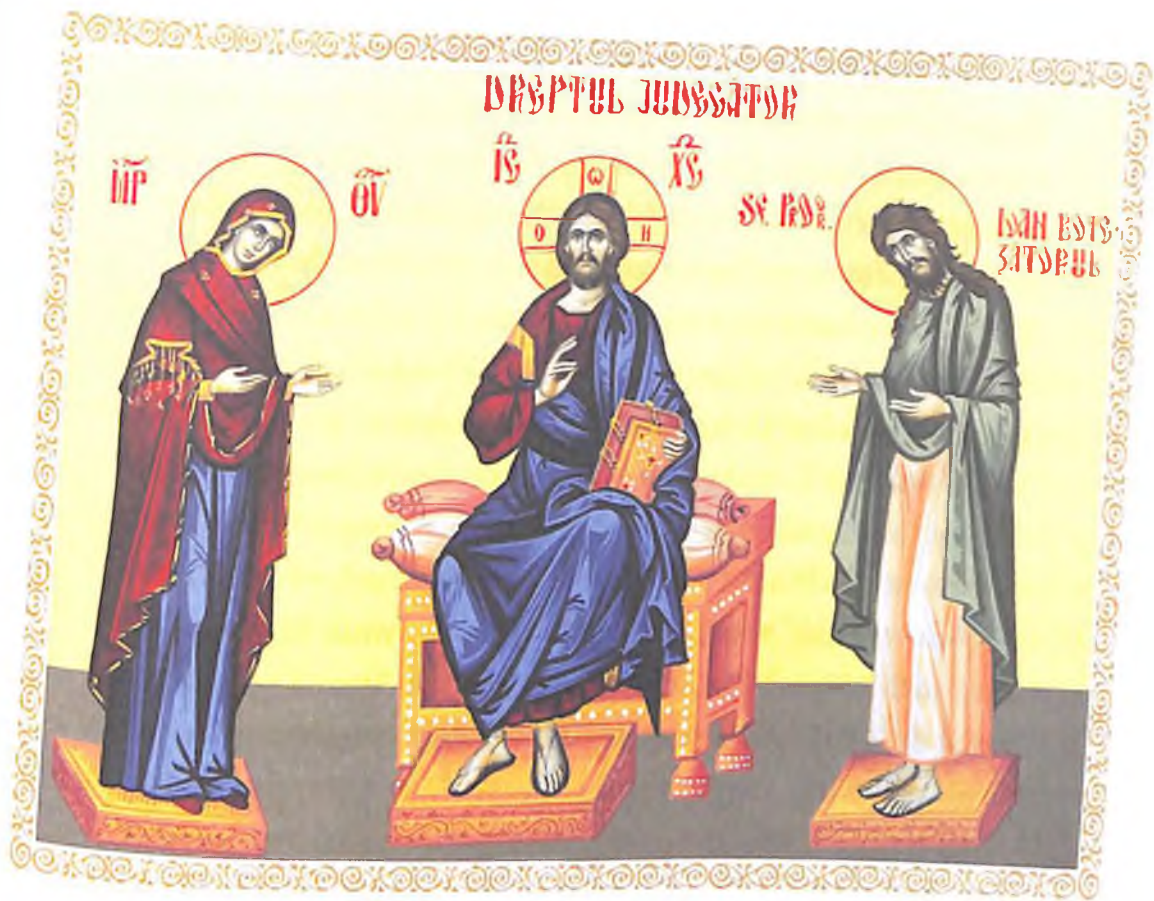
Evanghelia *Fiului risipitor* ne arată *iubirea părintească nemărginită și necondiționată a lui Dumnezeu față de păcătosul care se pocăiește.* Tatăl fiului risipitor nu adresează niciun reproș fiului reîntors acasă și nici nu-i cere un inventar al averilor risipite, *deoarece mai scump decât orice avere materială este sufletul omului salvat sau mântuit și câștigat pentru eternitate. Iubirea milostivă a lui Dumnezeu, care se ridică deasupra oricărui calcul de ordin material, copleșește dreptatea potrivită căreia fiul risipitor de averi trebuia să fie pedepsit.* Însă tocmai această iubire nemăsurată a tatălui milostiv, dar nemeritată de fiul său păcătos și risipitor, *a trezit multă gelozie și mânie în fiul cel mare,*

deoarece acesta nu a înțeles duhovnicește atitudinea tatălui său. Dar tatăl milostiv îl lămurește și îl îndreaptă duhovnicește pe fiul său cel mare, care a devenit deodată nemilostiv și neiertător, zicându-i: „*Fiule, tu totdeauna ești cu mine și toate ale mele ale tale sunt. Trebuia însă să ne veselim și să ne bucurăm, căci fratele tău acesta mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat*” (Luca 15, 31-32).

Fiul cel mare din pilda *Fiului risipitor* reprezintă pe unii credincioși iubitori de Dumnezeu și de Biserică, harnici și cinstiți, având viață curată și evlavie multă, dar care sunt adesea nemilostivi și neiertători față de păcătoșii din comunitate, pe care mai mult îi judecă moral, decât îi ajută să se îndrepte spiritual. Întrucât tatăl milostiv iartă pe fiul său cel risipitor și păcătos care se pocăiește și cere fiului său cel ascultător și harnic să fie milostiv și iertător, *Sfânta Evanghelie de astăzi este, în același timp, Evanghelie a iertării păcătosului pocăit și a îmblânzirii evlaviosului neiertător.*

Pilda *Fiului risipitor* a devenit în viața Bisericii model de pocăință pentru toți oamenii, dar mai ales pentru cei care vor să fie monahi. De aceea, troparul slujbei de tundere în monahism este alcătuit ca o rugăciune de pocăință a Fiului risipitor. Conținutul acestui tropar se află și în *Sedelnele* de la *Utrenia* Duminicii Fiului risipitor.

Să ne ajute Preamilostivul Dumnezeu ca din pilda *Fiului risipitor* să învățăm cât de mare este puterea pocăinței sincere, cât de milostivă este iubirea lui Dumnezeu Care iartă păcatele oamenilor și cât de înălțătoare este bucuria sfântă pe care o dăruiește Dumnezeu oamenilor smeriți încă din lumea aceasta. Pilda *Fiului risipitor* ne îndeamnă să ne pocăim mai mult pentru păcatele noastre și să ne împărtășim mai des cu *Sfânta Euharistie*, pentru a ne bucura de primirea iertării, de înnoirea vieții și de lucrarea harului lui Hristos Cel răstignit și înviat în noi, spre slava Preasfintei Treimi și spre a noastră mântuire! Amin!

Duminica Înfricoșătoarei Judecăți
(a Lăsatului sec de carne)

OAMENII VOR FI JUDECAȚI PENTRU NEOMENIE

„Zis-a Domnul: Când va veni Fiul Omului întru slava Sa și toți sfinții îngeri cu El, atunci va șede pe tronul slavei Sale. Și se vor aduna înaintea Lui toate neamurile și-i va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre. Și va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga. Atunci va

zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți Împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine. Atunci, dreptii Îi vor răspunde, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit? Sau însetat și Ți-am dat să bei? Sau când Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și Te-am îmbrăcat? Și când Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine? Iar Împăratul, răspunzând, va zice către ei: Adevărat zic vouă: Întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei preamici, Mie Mi-ați făcut. Atunci va zice și celor de-a stânga: Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este pregătit diavolului și îngerilor lui. Căci flămând am fost și nu Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și nu Mi-ați dat să beau; străin am fost și nu M-ați primit; gol, și nu M-ați îmbrăcat; bolnav și în temniță, și nu M-ați cercetat. Atunci vor răspunde și ei, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță și nu Ți-am slujit? El însă le va răspunde, zicând: Adevărat zic vouă: Întrucât nu ați făcut unuia dintre acești prea mici, nici Mie nu Mi-ați făcut. Și vor merge aceștia la osândă veșnică, iar dreptii la viață veșnică” (Matei 25, 31-46).

In această duminică, a treia de la începutul perioadei Triodului, Sfânta Evanghelie ne arată că *atât de importantă sau prețioasă este iubirea milostivă arătată oamenilor aflați în nevoi, încât fără iubire milostivă nimeni nu se poate mântui.*

Judecata universală este completă, definitivă și înfricoșătoare

Judecata lui Dumnezeu asupra omului imediat după moartea acestuia, sau judecata particulară, este o judecată incompletă și provizorie, deoarece se așteaptă să fie evaluate și urmările faptelor lui bune sau rele până la sfârșitul lumii. De aceea, numai Judecata de Apoi sau Judecata finală și universală este completă și definitivă. Judecata universală este înfricoșătoare prin contextul, forma și conținutul ei. Mai întâi, este înfricoșătoare prin contextul tulburărilor din univers care o preced: „soarele se va întuneca și luna nu va mai da lumina ei, iar stelele vor cădea din cer și puterile cerurilor se vor zgudui” (Matei 24, 29). În al doilea rând, este înfricoșătoare prin forma ei, adică prin solemnitatea și universalitatea ei, deoarece Mântuitorul Iisus Hristos vine în slavă și cu putere multă, împreună cu sfinții îngeri să judece toate neamurile, adică toate popoarele și toate generațiile. În al treilea rând, această judecată este înfricoșătoare și prin conținutul ei neprevăzut pe care-l descoperă. Nimeni dintre pământenii, nici cei milostivi, nici cei nemilostivi nu vor putea înțelege cum în oamenii flămânzi și însetați, străini și săraci (goi), bolnavi și întemnițați este tainic prezent Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul. Surprinzător va fi și faptul că oamenii vor fi judecați nu numai pentru faptele lor rele, ci și pentru binele pe care puteau să-l facă, dar nu l-au făcut. În mod deosebit, Judecata universală este înfricoșătoare și pentru că ea descoperă contrastul între smerenia și slava lui Hristos, și anume smerenia Sa în timpul istoriei, când El, tăcut și răbdător, respectă libertatea omului de a-L primi sau folosi omul libertatea sa. În general, noi suntem obișnuiți să spunem că Dumnezeu este bun, îndelung răbdător, multmilostiv și smerit. Într-adevăr, iubirea Lui smerită și milostivă s-a arătat în toată viața

Mântuitorului Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, și mai ales în moartea Lui pe Cruce și îngroparea Lui. De aceea, cântăm la *Prohodul Domnului* din Vinerea Sfintelor Pătimiri:

„În mormânt, Viață,
Pus ai fost, Hristoase,
Și s-au spăimântat oștirile ingerești,
Plecăciunea Ta cea multă preamărind”.

Plecăciunea Sa cea multă este *nemărginita Sa smerenie*.

Însă Evanghelia *Duminicii Înfricoșătoarei Judecăți* ne arată că la sfârșitul veacurilor, la A Doua Sa venire, Mântuitorul Iisus Hristos Se va arăta „*cu putere și cu slavă multă*” (Matei 24, 30). Până atunci, smerit, tăcut și nevăzut, *El respectă libertatea omului de a-L iubi sau de a nu-L iubi, precum și de a iubi sau de a nu iubi pe semenii săi. Dar, în ziua Judecății lumii, la sfârșitul veacurilor, Dreptul Judecător Iisus Hristos, Făcătorul universului și al omului, Primitorul morții prin Răstignirea Sa și Dătătorul vieții veșnice prin Învierea Sa, va arăta oamenilor libertatea Lui, unită cu slava dumnezeirii Lui, de-a evalua sau aprecia cu dreptate libertatea și faptele oamenilor în relația lor cu semenii lor pe care i-au întâlnit în viață.*

Așadar, cea mai mare lumină pe care o primim din Evanghelia *Duminicii Înfricoșătoarei Judecăți* este descoperirea sau arătarea *legăturii tainice dintre smerenia lui Dumnezeu și slava Lui. Smerenia Lui este respectarea libertății subiective a omului, iar slava Lui este răsplătirea iubirii milostive a omului.* Dumnezeu este atât de smerit, încât Se lasă respins de oameni sau uitat de ei. *Atât de mult respectă El libertatea omului încât Se ascunde tainic în oamenii cei mai smeriți sau în cei mai neînsemnați, în cei care sunt umiliți pentru că îi apasă sărăcia, foamea, setea, robia sau lipsa de libertate, înstrăinarea, boala, ducând o existență la limita dintre viață și moarte.* Însă, **tocmai această prezență tainică a Fiului Omului în oamenii nevoiași este surprinzătoare și**

înfricoșătoare în ziua Judecării universale. De ce? Pentru că oamenii nu se așteaptă ca în atâția robi ai sărăciei, ai bolii și ai umilirii de pe pământ să se afle tainic prezent **Însuși Împăratul cerurilor, Domnul slavei și Judecătorul lumii, Care va zice: „Ori de câte ori ați făcut un bine unora din acești preamici frați ai Mei, Mie mi-ați făcut”** (cf. Matei 25, 40). Nimeni nu se așteaptă ca Dumnezeu-Omul să Se numească pe Sine **frate cu cei mai neînsemnați și nevoiași dintre oameni**, arătând astfel legătura dintre **taina sau misterul smereniei Sale negrăite și slava iubirii Sale atotmilostive!**

Hristos este tainic prezent în fiecare om care suferă

Înfricoșătoare este, așadar, constatarea că Hristos-Domnul, deși S-a înălțat la ceruri în slava Preasfintei Treimi, nu încetează a fi tainic prezent în fiecare om care suferă pe pământ și așteaptă iubirea milostivă a celor din jur. De aceea, Sfântul Maxim Mărturisitorul († 662) a spus, înaintea lui Pascal, că Hristos-Domnul suferă până la sfârșitul veacurilor potrivit suferințelor fiecăruia dintre oameni. De ce? Pentru că **Învierea Lui din morți nu înlătură, ci integrează, taina Crucii Lui, iar slava Lui din ceruri nu desființează smerenia Lui ca prezentă tainică în sufletul oamenilor care trăiesc pe pământ în suferință și au nevoie de iubire frățească.** Marea descoperire a Judecării universale va fi deci identificarea lui Hristos Cel Slăvit cu Hristos Cel Smerit. Din ce motiv? Pentru a ne ajuta să unim libertatea cu responsabilitatea în iubirea milostivă față de oamenii aflați în nevoi. Pentru a ne ajuta să răspundem în mod liber la iubirea lui Dumnezeu față de noi cu iubirea noastră față de semenii noștri, adică spre a face transparentă iubirea Lui milostivă prin noi, spre bucuria oamenilor pe noi care îi ajutam. Astfel înțelegem că numai iubirea smerită și milostivă se poate împărtăși de

bucuria slavei lui Dumnezeu Cel milostiv, adică numai oamenii smeriți și milostivi vor dobândi viața veșnică (cf. Matei 25, 46).

Nu e suficient să nu faci rău nimănui, ci trebuie să faci bine multora

În plus, Judecata universală este înfricoșătoare și pentru că *nu se limitează la păcatele sau faptele rele săvârșite de noi, ci se extinde și la omisiuni, adică la faptele bune ale iubirii milostive pe care am fi putut să le facem și nu le-am făcut.* Evanghelia după Sfântul Evanghelist Ioan ne spune că în urma Judecății de Apoi dreptii vor fi părtași la **comuniunea de viață eternă în iubirea lui Dumnezeu**, iar păcătoșii la **osânda singurătății veșnice**: „vine ceasul în care toți cei din morminte vor auzi glasul Lui, și vor ieși cei ce au făcut cele bune, spre învierea vieții, iar cei ce au făcut cele rele, spre învierea osândirii” (Ioan 5, 28-29).

Spre deosebire de Sfânta Evanghelie după Ioan, în descrierea Judecății universale, Sfânta Evanghelie după Matei ne arată că **judecata este înfricoșătoare și fiindcă Dumnezeu nu acceptă neutralitatea sau nepăsarea oamenilor egoiști față de suferința oamenilor aflați în dificultate, adică nu acceptă neomenia.** În acest sens, Sfântul Ioan Gură de Aur spune:

„- Pentru ce, Doamne, nu pomeniști și de celelalte căi de păcat?

- Nu judec păcatul, răspunde Domnul, ci **neomenia!** Nu judec pe păcătoși, ci pe cei ce nu s-au pocăit. **Pentru neomenie vă osândesc!** Ați avut un leac atât de bun pentru mântuire, **milostenia**, cu care puteați șterge orice păcat, și ați disprețuit o binefacere atât de mare. **Ocărâsc neomenia**, ca rădăcină a păcatului și a toată necredința; **laud omenia**, ca rădăcină a tuturor bunătăților. Pe unii îi ameninț cu focul cel veșnic, iar altora le fâgăduiesc Împărăția cerurilor” (Sfântul Ioan Gură de Aur, Omiliile despre pocăință, Omilia a șaptea).

Prin urmare, nu e suficient să nu faci rău nimănui, ci trebuie să faci bine multora. Nu e suficient să nu ucizi, să nu furi, să nu jignești, să nu asuprești pe semenul tău, ci este necesar și să-i faci mult bine după posibilități, să fi milostiv și ajutător.

Evanghelia ne spune că celor de-a dreapta Sa, **adică celor milostivi**, Fiul Omului sau Împăratul Judecător le va zice: „*Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți Împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii*” (Matei 25, 34). Cei milostivi sunt numiți **binecuvântați**, întrucât pentru ei s-a pregătit, încă de la întemeierea lumii, Împărăția lui Dumnezeu, *adică Împărăția iubirii veșnice a Preasfintei Treimi. În această Împărăție a iubirii smerite vor intra oamenii cu suflet plin de iubire milostivă, care s-a arătat în fapta bună, în cuvântul bun, în prezența prietenoasă lângă bolnavul din spital sau lângă omul întemnițat.* În acest sens, Sfântul Ioan Gură de Aur ne învață că Hristos Domnul nu a spus: „*am fost bolnav și nu m-ați vindecat sau am fost în temniță și nu m-ați eliberat, ci am fost bolnav și în temniță și nu m-ați cercetat*”. Adică, Dumnezeu nu ne cere să facem ceea ce întrecerile noastre, nu ne cere să îl vindecăm pe cel bolnav, ci să îl cercetăm, să fim alături de el în singurătatea și suferința lui, *chiar dacă nu putem schimba imediat situația în care se află. Aceeași atitudine de iubire milostivă se cere și față de cel străin sau față de cel întemnițat.*

Iubirea milostivă este criteriul ultim al judecării universale

Evanghelia *Duminicii Înfricoșătoarei Judecări* ne învață că **Dumnezeu este iubire smerită și milostivă**, iar criteriul ultim al judecării tuturor oamenilor, indiferent de etnie, cultură, poziție socială sau vârstă este **iubirea milostivă**. Cei care au arătat iubire milostivă semenilor în viața lor pe pământ, aceia vor fi binecuvântați să intre în bucuria

iubirii veșnice a Preasfintei Treimi din Împărăția cerurilor. Iar cei care au fost indiferenți și nemilostivi față de semenii lor în suferință sunt numiți blestemați. Acest apelativ extrem de aspru este un reproș-sentință care arată gravitatea nepăsării unora față de suferința altora.

Dreptul Judecător le va spune celor nemilostivi: „Mergeți în focul cel veșnic care este pregătit diavolului și îngerilor lui” (cf. Matei 25, 41). Sfinții Părinți ai Bisericii au remarcat că iadul sau focul cel veșnic și întunecos nu a fost pregătit pentru oameni, ci pentru diavol, deoarece pentru oameni a fost pregătită Împărăția cerurilor, adică Împărăția iubirii Preasfintei Treimi. *Însă oamenii nemilostivi, care au ascultat mai mult de diavol și de slujitorii lui decât de Dumnezeu, se despart de Dumnezeu Cel Milostiv, deoarece au trăit în nepăsare față de suferința celor din jurul lor. Ca atare, deși nu este destinat iadului, omul nemilostiv se aseamănă cu demonii prin lipsa lui de iubire smerită față de oameni. Demonii sau diavolii, deși sunt inteligenți, nu se mântuiesc, adică nu se pot uni cu Dumnezeu, fiindcă nu au în ei smerenie și iubire milostivă.*

Evanghelia Duminicii Înfricoșătoarei Judecăți ne pune în față darul și scopul libertății noastre. Și anume, *cum folosim libertatea noastră în timpul vieții pământești? Am folosit libertatea noastră ca să cultivăm iubirea milostivă față de semenii aflați în nevoi, sau am confundat libertatea cu neglijența și nepăsarea față de ei. Evanghelia ne învață, de fapt, că numai când săvârșim binele izvorât din iubire smerită și milostivă suntem cu adevărat liberi și trăim viața ca fiind binecuvântare primită de la Dumnezeu.*

Săracii sunt avocați puternici ai celor milostivi

În acest sens, Evanghelia ne arată că atât de mare este responsabilitatea pe care o avem față de oamenii în suferință, încât **mântuirea**

noastră depinde de atitudinea noastră față de ei. Nimeni nu poate intra în Împărăția lui Dumnezeu ocolind pe aproapele său. La porțile Împărăției cerurilor vor sta martori pentru noi cei care au primit ajutorul nostru când se aflau în suferință sau în nevoi, dar și cei care nu l-au primit, au fost uitați de noi sau trecuți cu vederea, disprețuiți ori alungați. De aceea, Sfântul Grigorie de Nyssa spune că săracii sunt apărători sau avocați puternici ai celor milostivi, dar și aspri judecători ai celor care nu au fost milostivi. Ei sunt portarii Împărăției cerurilor (Despre iubirea față de săraci, PG 46, 57). Desigur, cuvintele Sfântului Grigorie de Nyssa sunt inspirate tocmai din această Evanghelia a Judecății finale și universale.

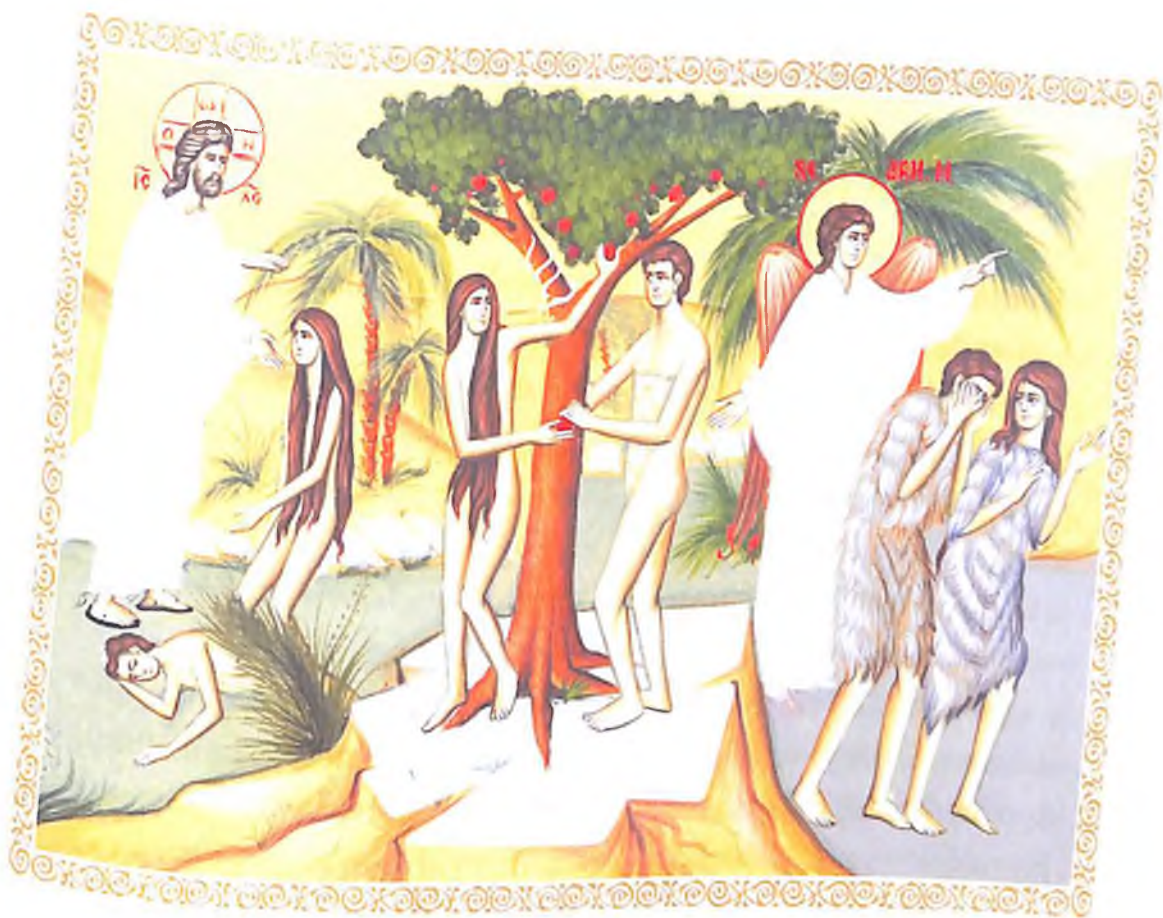
Instituțiile de caritate ale Bisericii s-au născut din lumina iubirii milostive a lui Hristos

Evanghelia Duminicii Înfricoșătoarei Judecăți a inspirat în mod deosebit **lucrarea filantropică sau caritabilă a Bisericii**. Multe alte texte din Noul Testament ne îndeamnă la iubire milostivă, dar Evanghelia de astăzi ne responsabilizează cel mai mult, deoarece ne arată că **milostenia este o datorie și o condiție a mântuirii sau a dobândirii vieții veșnice**. Iubirea milostivă din faptele bune săvârșite pe pământ ne ajută să dobândim mântuirea sau viața veșnică din ceruri. Evanghelia de astăzi a motivat atât milostenia credincioșilor ca persoane individuale, cât și apariția **instituțiilor de caritate ale Bisericii** din primele veacuri, începând mai întâi în Răsărit și apoi în Apus, când Biserica a organizat case pentru a primi străini, cămine pentru copii orfani și cămine pentru bătrâni, spitale pentru bolnavi și cantine pentru săraci. Iar toată această operă socială de caritate sau filantropică a Bisericii, izvorâtă din Evanghelia iubirii milostive a Domnului Hristos, a creat în timp o

civilizație, și anume *civilizația creștină a carității sau a filantropiei*. Chiar și statele europene moderne, unele fiind azi foarte secularizate, deși au uitat în mare parte că *Evanghelia iubirii milostive și a demnității umane a fost sursa solidarității sociale, au preluat din creștinism mesajul responsabilității pentru oamenii aflați în suferință, în nevoi, în boală și în singurătate*.

Totuși, dacă iubirea sau grija arătată față de aproapele nu este alimentată de rugăciune, ca relație vie a omului cu Dumnezeu Cel Milostiv, ea riscă să fie redusă la o etică socială secularizată, lipsită de perspectiva iubirii și a bucuriei eterne din Împărăția Preasfintei Treimi și a tuturor sfinților milostivi. Când însă Duhul lui Hristos locuiește în om prin rugăciune, acesta poate să perceapă mai ușor prezența tainică a lui Hristos în oamenii săraci, bolnavi și marginalizați de societate. Aceasta este experiența sfinților, iar ea confirmă adevărul Evangheliei Dumini-cii Înfricoșătoarei Judecăți, și anume că *cei care au fost milostivi față de oameni în istorie, vor fi binecuvântați de Dumnezeu în eternitate*.

În concluzie, Sfânta Evanghelie de astăzi ne îndeamnă ca în tot timpul vieții noastre, dar mai ales în perioada Postului Sfințelor Paști, să unim rugăciunea smerită și pocăința sinceră cu iubirea milostivă arătând milostenie spirituală și materială față de oamenii aflați în nevoi. Milostenia spirituală poate fi o rugăciune pentru omul aflat în dificultate, un sfat bun sau o încurajare pentru cel dezorientat ori deznădăjduit, o vizită la un bolnav, o vizită la cel izolat sau singur și alte fapte asemănătoare. Milostenia materială poate fi hrană pentru cel flămând, haine pentru cei lipsiți de ele, medicamente pentru cei bolnavi, ajutor material pentru cei săraci. În multe feluri și în multe momente ale vieții noastre putem arăta iubire milostivă semenilor noștri, care au nevoie de ajutorul nostru. Iar când arătăm iubire milostivă și smerită semenilor noștri aflați în nevoi, devenim mâinile iubirii milostive a lui Dumnezeu pentru oameni, spre slava Lui, bucuria celor ajutați și mântuirea noastră. Amin!

Duminica Izgonirii lui Adam din Rai
(a Lăsatului sec de brânză)

POSTUL – OFRANDĂ A IUBIRII OMULUI FAȚĂ DE DUMNEZEU

„Zis-a Domnul: Dacă veți ierta oamenilor greșelile lor, va ierta și vouă Tatăl vostru Cel ceresc; iar dacă nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre. Când postiți, nu fiți triști ca fățarnicii; că ei își întunecă fețele, ca să se arate oamenilor că postesc.

Adevărat grăiesc vouă: și-au luat plata lor. Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău, Care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție. Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură, ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică și unde furii nu le sapă și nu le fură. Căci unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră” (Matei 6, 14-21).

Evanghelia duminicii *Izgonirii lui Adam din Rai* sau a *Lăsăturii sec de brânză* este o lumină pentru sufletul nostru în toată perioada *Postului Sfințelor Paști*. Duminica aceasta are o importanță majoră, deoarece îndată după ea, luni, începe o perioadă lungă de urcuș duhovnicesc interior spre Înviere, și anume: *Postul Sfințelor Paști* sau *Postul Mare*.

Iertarea semenilor luminează sufletul omului pentru comuniunea lui cu Dumnezeu

Evanghelia Duminicii „Izgonirii lui Adam din Rai” este adâncă în înțelesurile ei, deși cuvintele ei sunt simple și puține. Domnul Iisus Hristos ne arată că *iertarea este începutul bun al perioadei de post*. Iertăm unii altora greșelile pentru ca și Dumnezeu să ne ierte păcatele sau greșelile noastre. *Iertăm greșelile altora, pentru a fi în pace și comuniune cu toți oamenii și pentru a ne asemăna cu Dumnezeu Cel Milos-tiv și Iertător*. Prin aceasta, **Evanghelia ne învață că relația omului cu Dumnezeu depinde de relația lui cu semenii săi, că omul nu se poate apropia de Dumnezeu nesocotind pe aproapele său. Întrucât**

fiecare om este creat după chipul lui Dumnezeu Cel Milostiv îndreptat spre umanitate, există o legătură sfântă între Dumnezeu și fiecare om. *Modul și măsura în care omul arată iubire față de semenii săi contribuie mult la construirea, cultivarea și aprofundarea relației lui de comuniune cu Dumnezeu, Făcătorul cerului și al pământului și iubitorul de oameni. Nimeni nu poate intra în post, ca luptă duhovnicească pentru curățirea de păcate și de luminare a sufletului, fără iertare, deoarece prin iertarea altora se cultivă smerenia și libertatea interioară a omului dornic de-a trăi în iubirea milostivă a lui Dumnezeu.* De aceea, la Vecernia din duminica aceasta *cerem tuturor să ne ierte greșelile noastre și noi iertăm greșelile tuturor. Iertarea greșelilor aproapelui implică adesea o răstignire a propriului egoism și deschide sufletul spre înviere, spre o nouă stare de comunicare și comuniune a omului cu Dumnezeu și cu semenii. Prin iertarea greșelilor cuiva se recunoaște că persoana respectivă nu trebuie redusă la o faptă rea pe care a săvârșit-o la un moment dat când a supărat pe cineva, deoarece acea persoană poate face și mult bine.*

Cât privește postul, *Evanghelia ne arată că trebuie să postim nu în stare de tristețe, ci în stare de bucurie: „Când postiți, nu fiți triști ca fățarnicii [...]. Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău, Care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție” (Matei 6, 16-18).*

Deci, nu postim pentru a fi văzuți sau lăudați de oameni, ci postim ca să ne apropiem mai mult de Dumnezeu. Astfel, *postul este dăruire de sine sau ofrandă de sine adusă lui Dumnezeu ca recunoștință pentru darul vieții și ca dorință de sfințire a vieții* (cf. Romani 12, 1). Postul are ca bază evlavia și iubirea față de Dumnezeu. Postim pentru că *Îl iubim pe Dumnezeu mai mult decât darurile Lui materiale pe care le consumăm. Ne încredințăm Lui, pentru că El este Izvorul vieții noastre. Viața omului în trup se menține din darurile lui*

Dumnezeu creează pentru om, și anume: aerul, apa, lumina și roadele pământului, în timp ce viața sufletului se hrănește din iubirea milostivă și smerită a lui Dumnezeu, pe care o simte omul prin rugăciune și prin Sfintele Taine ale Bisericii.

Domnul Iisus spune: „Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție” (Matei 6, 18), adică El vede tainic cum omul credincios, care postește și se roagă, *iubește mai mult pe Dumnezeu-Dăruitorul decât darurile Sale*. Postul este, așadar, **o stare spirituală de jertfă sau ofrandă a celui care postește, stare cultivată în mod liber și după puterea fiecăruia**. Postul este și *semnul dorinței omului credincios de a se elibera de lăcomia după bunuri materiale limitate și trecătoare spre a se uni prin rugăciune mai intensă cu Dumnezeu Cel nelimitat și netrecător, Izvorul vieții și al bucuriei veșnice*. Cu alte cuvinte, *postul susține rugăciunea omului credincios care consideră relația sau legătura sa cu Dumnezeu ca fiind centrul, lumina și hrana sufletului său*. Din acest motiv, *cine postește, dar nu se roagă, nu adună lumină spirituală în suflet, ci realizează doar un exercițiu biologic și psihologic, motivat igienic sau estetic*. În plus, postul adevărat nu este numai abținere de la bucate de origine animală, **ci și înfrânare de la orice fel de lăcomie materială și poftă de stăpânire egoistă asupra altora, înfrânare de la orice gând, cuvânt sau faptă care diminuează iubirea față de Dumnezeu și de aproapele**. Sfântul Ioan Gură de Aur ne învață că toate membrele corpului nostru trebuie să postească prin înfrânare de la priviri păcătoase, cuvinte păcătoase, gesturi și fapte păcătoase.

Smerenia și bucuria sunt semnele postului adevărat

Postul este o lucrare spirituală bineplăcută lui Dumnezeu, când se practică din iubire pentru El. De aceea, nu trebuie să postim ca

să fim lăudați sau admirați de oameni pentru asprimea și lungimea postului pe care-l practicăm. În timpul Mântuitorului Iisus Hristos, cei care umblau cu fața posomorâtă sau întunecată ori își puneau cenușă pe cap ca să atragă atenția oamenilor că postesc așteptau de fapt laudă de la oameni. Însă, Domnul Iisus spune, „*tu când postești unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești*” (cf. Matei 6, 17-18). *A unge capul, în tradiția ebraică, înseamnă a arăta că viața este binecuvântare și bucurie primite de la Dumnezeu. A spăla fața înseamnă a avea o atitudine firească, de întâlnire și comunicare cu oamenii, față către față, fără a atrage atenția lor printr-o înfățișare posomorâtă sau întunecată (smolită).* Pentru unii evrei, smoala și cenușa sugerau postul sau pocăința, dar pentru alții acestea camuflau dorința lor de-a fi observați și lăudați de oameni ca fiind evlavioși. Prin urmare, *postul adevărat trebuie unit cu smerenia și bucuria spre a fi o lucrare interioară, intimă, sufletească, de comuniune personală a omului cu Dumnezeu, Care vede, tainic și tăcut, sufletul și faptele omului credincios și jertfelnic, rugător și postitor.*

Evanghelia acestei duminici ne arată și care este motivația postului. *Postim pentru că iubim pe Dumnezeu din ceruri, Dăruitorul vieții veșnice, mai mult decât toate darurile materiale terestre, adică bucatele gustoase, băuturile rafinate sau desfătările pătimașe ale simțurilor.* Astfel, postul adevărat produce o schimbare a modului de a fi al omului, și anume o trecere de la lăcomia sau iubirea pătimașă a lucrurilor materiale la iubirea de valori sau daruri spirituale, pentru a cultiva mai intens rugăciunea sau comuniunea de iubire cu Dumnezeu Cel nematerial, nelimitat și netrecător. *Postul adevărat are ca scop ridicarea omului deasupra averilor materiale sau pământești, pentru a primi bunuri spirituale cerești, pentru a se uni, prin rugăciune și împărtășire euharistică*

mai deasă, cu Dumnezeu Cel din ceruri, Izvorul vieții și al bucuriei veșnice din Împărăția cerurilor. În acest sens, Hristos Domnul ne îndeamnă: „Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică”, adică **unde lucrurile își pierd valoarea**, și „unde furii le sapă și le fură” (Matei 6, 19), adică **unde nimic nu este sigur sau stabil, ci totul este schimbător și imprevizibil**. Vedem așadar cum, prin învățătura Sa, Domnul Iisus Hristos cheamă oamenii la o schimbare sau înnoire a vieții, adică la o ridicare a lor din planul vieții pământești, materiale, în planul vieții cerești sau duhovnicești, zicând: „Adunați-vă comori în cer” (Matei 6, 20), adică **sfințenie, pace și bucurie în Duhul Sfânt** (cf. Romani 14, 17), iar, ca o concluzie, adaugă: „unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră” (Matei 6, 21). Când Hristos-Domnul afirmă că există **o legătură între comoară și inimă**, El, de fapt, îndeamnă pe oameni să iubească mai întâi și mai mult darurile duhovnicești ale vieții veșnice decât averile materiale trecătoare. **E vorba aici de comori spirituale care nu se schimbă, nu se devalorizează și nu se pierd niciodată, ci rămân veșnice. Comorile acestea sunt darurile Duhului Sfânt cultivate de om sau roadele harului din sufletul omului** (cf. Galateni 5, 22-23). **Aceste comori duhovnicești trebuie adunate mai ales în perioada Postului Sfințelor Paști, ca lumini pentru suflet sau bucurii ale inimii îndreptate spre Înviere.**

Dacă inima omului se leagă excesiv de lucruri pământești, limitate și trecătoare, atunci **ea devine sclavă a comorilor pământești materiale**. În schimb, dacă inima omului caută daruri cerești netrecătoare, **ea dobândește libertatea de-a se îmbogăți permanent din iubirea infinită și eternă a lui Dumnezeu**. Ajuns la această stare, sufletul omului nu mai iubește în mod pătimăș și egoist lucrurile materiale limitate și trecătoare, ci caută mai întâi lumina, harul și bucuria veșnică a Preasfintei Treimi cea nelimitată și netrecătoare.

**Postul este timpul nevoițelor duhovnicești mai intense
pentru a spori comorile din „traista” sufletului**

Într-un limbaj poetic și metaforic, Părintele Ilie Cleopa de la Mănăstirea Sihăstria de Neamț, vorbind despre comorile din ceruri, zicea că ele se adună în „traista” sufletului, întrucât în această lume omul este călător sau pelerin spre Patria cerească. Dar ce adunăm, de fapt, în sufletul nostru nemuritor, prin post, rugăciune, priveghere, nevoință, pocăință, milostenie și împărtășirea cu Sfintele Taine? Adunăm în suflet harul sau prezența iubitoare și sfințitoare a lui Dumnezeu Cel Veșnic. Adunăm lumina iubirii Lui milostive în inima noastră. În acest mod, omul duhovnicesc, rugător și postitor, luminat de harul lui Hristos, dobândește gândire și privire duhovnicească, folosește cuvinte duhovnicești și săvârșește fapte duhovnicești, prin care se aseamănă cu Dumnezeu cel Sfânt și cu sfinții Lui. Prin urmare, câtă lumină a harului divin adună omul în sufletul său vietuind pe pământ, atâta comoară de lumină poartă sufletul său nemuritor dincolo de mormânt, adică în lumina cea neînserată a Împărăției cerurilor. Astfel, sufletul omului credincios se va înălța și va crește în lumina iubirii lui Dumnezeu și a sfinților Săi, fiind ajutat de lumina pe care o are deja adunată în sufletul său ca pe o arvună a slavei Învierii lui Hristos. De aceea, Domnul Iisus Hristos spune: „Împărăția lui Dumnezeu este înlăuntrul vostru” (Luca 17, 21). Când adunăm în suflet lumină din lumina iubirii lui Dumnezeu, atunci Postul Sfințelor Paști devine un urcuș spre lumina Învierii, mai întâi spre lumina învierii sufletului din moartea spirituală pricinuită de păcat și apoi spre lumina slăvitului praznic al Paștilor. În timpul Postului Sfințelor Paști, spune Sfântul Vasile cel Mare, slăbim trupește, dar ne întărim duhovnicește. Cu alte cuvinte, reducem hrana materială, dar sporim

brana spirituală prin rugăciune, citire de cărți sfinte, convorbiri duhovnicești, spovedanie și împărtășire mai deasă. În timpul Postului Sfintelor Paști, Biserica întreagă practică postul rânduit de Sfinții Părinți ai Bisericii, care au fost ei înșiși mari postitori și înțelepți păstori de suflete pe calea mântuirii. Iar această postire a tuturor creștinilor ortodocși, cler și popor, este totodată o participare tainică a lor la postul de 40 de zile pe care l-a împlinit Mântuitorul Iisus Hristos în pustie (cf. Matei 4, 2) pentru a ne învăța că nimeni nu se poate lupta cu durerile rele și cu patimile întunecate egoiste fără a dobândi mai întâi lumina harului divin prin post și rugăciune, adică prin dezrobirea de lucrurile materiale și unirea cu Dumnezeu.

Adam a fost izgonit din Rai pentru că nu a postit

Există o adâncă legătură spirituală între postul Mântuitorului Iisus Hristos în pustie timp de 40 de zile, pe de o parte, și izgonirea lui Adam din Rai, pe de altă parte. Postul Sfintelor Paști se referă în același timp la greșeala lui Adam cel vechi și la îndreptarea greșelii lui de către Iisus Hristos, Noul Adam. Nu întâmplător, duminica aceasta care precede începutul Postului Sfintelor Paști se numește și *Duminica Izgonirii lui Adam din Rai*.

De ce a fost izgonit Adam din Rai? Pentru trei mari greșeli. Pentru că *nu a ascultat de Dumnezeu, nu a postit (adică nu s-a înfrânat) și nu s-a pocăit după ce a greșit*, ci a dat vina pe femeia dăruită lui de Dumnezeu, iar femeia, pe șarpe. De atunci și până astăzi, omul păcătos are tendința de a se scuza pe sine și de-a acuza pe alții. Din acest motiv, el nu se poate mântui fără pocăință, adică fără regret sau căință pentru păcatele săvârșite și fără a cere iertarea păcatelor săvârșite.

Hristos – Noul Adam ne învață să luptăm cu ispitele

Din postul de 40 de zile al Mântuitorului Iisus Hristos *învațăm să ne înfrânăm și să luptăm duhovnicește pentru a birui păcatul ca mod de existență egoistă și arogantă*. Domnul nostru Iisus Hristos a respins cele trei ispite venite de la diavolul, și anume *lăcomia după averile materiale, pofta de stăpânire a lumii pământești și iluzia slavei deșarte*, adică supraevaluarea de sine a omului. În concluzie, Mântuitorul respinge *toate ispitele afirmării egoiste a omului care se separă de Dumnezeu, prin neascultare și uitare de El*. Astfel, Domnul Iisus Hristos ne învață că omul se poate mântui numai prin iubire smerită față de Dumnezeu și de aproapele.

Ascultarea lui Hristos – Noul Adam vindecă neascultarea lui Adam cel vechi

Sfinții Părinți ai Bisericii spun că Mântuitorul Iisus Hristos a acceptat să fie răstignit în ceasul al șaselea din zi, adică la mijlocul zilei, când *și-a întins mâinile pe cruce în semn de smerită ascultare, ca să vindece, să ridice și să mântuiască pe Adam cel căzut, care, la mijlocul zilei, în mijlocul grădinii Raiului, și-a întins mâinile spre pomul oprit săvârșind păcatul neascultării de Dumnezeu, al lăcomiei de cele materiale și al nepocăinței* (nerecunoașterii greșelii comise). Iar firea lui Adam cel vechi, cea slăbită de păcat, a fost moștenită de întreg neamul omenesc, în înțelesul de înclinare sau predispoziție a omului spre păcat.

Prin urmare, înțelegem că, mai ales în această perioadă a Postului Sfințelor Paști, suntem chemați să *îndreptăm comportamentul sau atitudinea lui Adam cel vechi din noi, nu dând vina pe alții pentru păcatele*

noastre, nu acuzând sau judecând pe alți păcătoși, ci recunoscând și plângând propriile noastre păcate, judecându-ne pe noi înșine în Taina Pocăinței sau a Spovedaniei, pentru a primi iertarea păcatelor și a ne împărtăși de iubirea sfântă, smerită și milostivă a lui Hristos, dăruită nouă în Sfânta Euharistie. Iar această iertare a păcatelor și împărtășirea omului cu Hristos înseamnă, de fapt, eliberarea omului de un trecut apăsător și întunecat, pentru a trăi o viață nouă în bucuria și lumina prezenței lui Hristos ca arvună a Învierii, spre slava lui Dumnezeu și mântuirea noastră. Amin!

Duminica întâi din Postul Mare
(a Ortodoxiei)

ICOANA ARATĂ ADEVĂRUL ȘI FRUMUSEȚEA ORTODOXIEI

„În vremea aceea a vrut Iisus să plece în Galileea și a găsit pe Filip. Și i-a zis Iisus: Urmează-Mi! Iar Filip era din Betsaida, din cetatea lui Andrei și a lui Petru. Filip a găsit pe Natanael și i-a zis: Am aflat pe Acela despre Care au scris Moise în Lege și prorocii, pe Iisus, fiul lui Iosif din

Nazaret. Și i-a zis Natanael: Din Nazaret poate fi ceva bun? Filip i-a zis: Vino și vezi. Iisus a văzut pe Natanael venind către El și a zis despre el: Iată, cu adevărat, israelit în care nu este vicleșug. Natanael I-a spus: De unde mă cunoști? A răspuns Iisus și i-a zis: Mai înainte ca Filip să te cheme, te-am văzut când erai sub smochin. Răspuns-a Natanael: Rabbi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Tu ești Împăratul lui Israel! Iar Iisus i-a zis: Pentru că ți-am spus că te-am văzut sub smochin, crezi? Mai mari decât acestea vei vedea. Și a grăit: Adevărat, adevărat zic vouă, că de acum veți vedea cerul deschizându-se și pe îngerii lui Dumnezeu suindu-se și coborându-se peste Fiul Omului” (Ioan 1, 43-51).

Duminica întâi din Post este consacrată dreptei credințe sau Ortodoxiei. Această sărbătoare datează din anul 843, când s-a hotărât la Constantinopol ca Duminica întâi din Post să fie închinată mărturisirii dreptei credințe și amintirii faptului că Biserica Ortodoxă s-a luptat pentru *cinstirea sfințelor icoane* împotriva celor care huleau și distrugeau icoanele, fiind numiți iconoclaști sau distrugători de icoane.

Pentru Ortodoxie, sfintele icoane nu sunt doar o podoabă în biserică, adică un mijloc estetic de a înfrumuseța biserica. *Sfintele icoane fac parte din mărturisirea dreptei credințe, încât nimeni nu poate fi creștin ortodox dacă nu cinstește sfintele icoane.* Ele nu se adaugă la credința ortodoxă ca o anexă, ci **exprimă credința ortodoxă într-o formă completă**, ca mărturisire a credinței prin cuvânt și imagine, prin rugăciune în fața icoanei lui Hristos și a sfinților Lui zugrăviți pe icoane.

Modul în care Biserica a ales pentru noi astăzi citirile sau lecturile din *Apostol* și *Evangelie* ne arată semnificația profundă a dreptei credințe. Citirea din capitolul 11 al Epistolei Sfântului Pavel către

Evrei ne arată că, de fapt, *credința este pentru om darul sau puterea spi-rituală de-a vedea pe Dumnezeu Cel nevăzut*. În aceste sens, *credința este o anticipare și o pregustare a Împărăției cerurilor*. De aceea, Sfântul Apostol Pavel ne spune despre credință că ea este *dovada (confirmarea) celor nevăzute și încredințarea (arvuna) celor făgăduite* (cf. *Evrei 11, 1*), adică o vedere anticipată a lui Dumnezeu și a Împărăției cerurilor, dar și o confirmare a darurilor nevăzute pe care Dumnezeu le dăruiește oamenilor pentru mântuirea lor. Evanghelia pe care o auzim astăzi confirmă ceea ce se spune prin citirea Apostolului din această duminică. Când Mântuitorul Iisus Hristos întâlnește pe Filip și Natanael, le arată că El este *cunoscător de suflete*, adică El cunoaște oamenii pe care nu i-a mai întâlnit niciodată înainte. Prin aceasta, Evanghelia din Duminica Ortodoxiei ne învață că *există nu numai cunoașterea prin simțuri, ci și cunoașterea prin duh sau în duh, cunoașterea de către un om a stării sufletului altui om și a vieții sale întregi*. Iar această cunoaștere duhovnicească o dăruiește Hristos celor care cred în El. Când Natanael mărturisește că Iisus din Nazaret este Fiul lui Dumnezeu, atunci se realizează *trecerea de la cunoașterea după simțuri la cunoașterea duhovnicească sau la cunoașterea cerească*. Mai precis, Natanael vede un om din Nazaretul Galileei și mărturisește că Acesta este Fiul lui Dumnezeu din cer. Drept răsplată a mărturisirii credinței adevărate, Mântuitorul Iisus Hristos spune celor prezenți: *„De acum veți vedea cerul deschizându-se și pe îngerii lui Dumnezeu suindu-se și coborându-se peste Fiul Omului”* (Ioan 1, 51).

Mărturisirea dumnezeirii lui Hristos ne deschide intrarea în Împărăția cerurilor

Ce învățăm din această Evanghelie? În primul rând, învățăm că **numai mărturisirea dumnezeirii lui Iisus Hristos ne poate deschide**

cerurile, adică intrarea în **Împărăția cerurilor**. „De vei mărturisi cu gura ta că Iisus este Domnul și vei crede în inima ta că Dumnezeu L-a înviat pe El din morți, te vei mântui”, ne spune Sfântul Apostol Pavel în *Epistola către Romani* (10, 9). Așadar, **mărturisirea dumnezeirii lui Iisus Hristos este dreapta credință**. După ce Petru a mărturisit că Iisus este Fiul lui Dumnezeu Cel viu, Mântuitorul îi spune: „Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea” (*Matei* 16, 18), adică voi zidi Biserica Mea pe **piatra mărturisirii celei adevărate**, și anume că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, iar apoi Iisus adaugă: „*Îți voi da ție cheile Împărăției cerurilor*” (*Matei* 16, 19), adică **puterea pocăinței și a iertării păcatelor**. Vedem deci că dreapta credință deschide cerurile și ne conduce la mântuire și viață veșnică. Atât în cazul lui Natanael, cât și în cazul lui Petru, **dreapta credință a deschis cerurile**. Când l-a întâlnit pe Iisus, Natanael a văzut cu ochii trupești un om din Nazaret, dar prin credință L-a mărturisit ca fiind Dumnezeu Cel nelimitat, necuprins. A văzut un trup de om trecător, un pământean, dar a mărturisit pe Dumnezeu Cel mai înainte de veci, pe Cel netrecător, pe Fiul ceresc al lui Dumnezeu Cel veșnic. A văzut un om purtând trup din oase și carne, dar a mărturisit că El este Fiul nevăzut și nelimitat al lui Dumnezeu. *Aceasta este Ortodoxia sau dreapta credință. Nu mărturisim ceea ce vedem cu ochii trupești, ci ceea ce este dincolo de vederea ochilor trupești. Mărturisim ceea ce vedem cu ochii duhovnicești ai credinței primite de la Sfinții Apostoli care L-au văzut pe Iisus Hristos, pe Fiul veșnic al lui Dumnezeu Care S-a făcut om din iubire pentru oameni. De aceea, credința este o vedere spirituală dincolo de vederea trupească, dincolo de vederea fizică. Domnul Iisus a trecut de la cunoașterea sufletului lui Natanael la cunoașterea realităților spirituale cerești și la cunoașterea tainei Bisericii lui Hristos, zicând: „Veți vedea îngerii suindu-se și coborându-se peste Fiul Omului”. Îngerii reprezintă slujitorii cerești ai lui Dumnezeu care fac legătura între*

cer și pământ, între Biserica din ceruri și Biserica de pe pământ; ei duc rugăciunile oamenilor în cer și aduc binecuvântarea lui Dumnezeu peste cei ce se roagă Lui. Domnul Iisus Hristos este Împăratul împărăției cerurilor, iar îngerii sunt slujitorii Lui. Însă îngerii slujesc lui Dumnezeu împreună cu oamenii în Biserica lui Hristos când creștinii se roagă pe pământ. *Ei înconjură pe Împăratul Cel nevăzut de ochii trupești, dar văzut cu ochii credinței ca fiind Dumnezeu adevărat, pe Cel ce a făgăduit ucenicilor Săi: „Iată, Eu cu voi sunt până la sfârșitul veacurilor” (Matei 28, 20). Așadar, când mărturisim că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu Celui veșnic și nevăzut, Care S-a făcut om văzut, din iubire pentru oameni și pentru mântuirea lor, începem să ne îndreptăm spre Împărăția cerurilor, cea veșnică și netrecătoare și nelimitată, spre Împărăția Preasfintei Treimi, care este „dreptate și pace și bucurie în Duhul Sfânt” (Romani 14, 17).*

În icoană se întâlnește istoria cu veșnicia, în lumina Împărăției cerurilor

Prin urmare, *Ortodoxia sau dreapta credință este mărturisirea iubirii lui Dumnezeu Care Se face om pentru ca pe oameni să-i îndumnezeiască, să îi sfințească. Sfinții Părinți ai Bisericii ne învață că Fiul lui Dumnezeu Cel nevăzut, Cel veșnic S-a făcut om muritor pentru ca să dăruiască oamenilor viața veșnică. A luat trup pământesc ca să dăruiască oamenilor duh ceresc, S-a coborât la noi pe pământ pentru a ne înălța pe noi la ceruri. S-a împărtășit de viața noastră amestecată cu moartea, ca să ne dăruiască viața Lui cea fără de moarte. Iar acest adevăr îl vedem exprimat în icoană. În icoană nu se pictează doar trupul lui Hristos văzut cu ochii trupești, ci și slava Sa simbolizată de nimbul sau aureola din jurul capului, dar și de fondul luminos al icoanei care este poleit cu aur.*

Se pictează trupul, care a fost văzut cu ochii trupești, dar și slava sau lumina necreată, care nu se vede cu ochii trupești, ci numai cu ochii credinței.

De aceea, icoana ortodoxă este mărturisirea completă a dreptei credințe, a înomenirii Fiului lui Dumnezeu, cu scopul îndumnezeirii omului prin har. Icoana ne arată pe Hristos, pe Maica Domnului, pe îngeri, pe proroci, pe sfinții apostoli, pe martiri și pe cuvioși ca *trăind veșnic în împărăția slavei celei netrecătoare, a luminii celei necreate care nu se vede cu ochii trupești, ci numai cu ochii credinței*, atunci când Dumnezeu dăruiește celor smeriți darul acesta de a vedea încă din lumea aceasta pământească lumina cea netrecătoare a Împărăției cerurilor, după cum se arată în viețile multor sfinți, mai ales isihăști (Simeon Noul Teolog, Teodora de la Sihla, Serafim de Sarov ș.a.).

Icoana este chemare sau invitație permanentă la rugăciune

Din acest motiv, sfintele icoane nu se pictează oricum și de către oricine, ci numai de cei care au primit binecuvântarea Bisericii, care cunosc bine credința Bisericii, se roagă și sunt mărturisitori ai drepte credințe. *Icoana ortodoxă este Evanghelia pictată, cuvânt-simbol vizibil, care îndeamnă la rugăciune, adică la comuniune cu Dumnezeu și cu sfinții Lui.* Noi nu privim icoanele din biserică ca și cum ar fi simple piese de muzeu, pentru că *icoanele sunt mai întâi o chemare sau o invitație la rugăciune, dar și un semn al prezenței rugăciunii sfinților pentru noi și împreună cu noi.* În mod esențial, icoana Mântuitorului Iisus Hristos, Capul Bisericii, este confirmarea făgăduinței Lui: „Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacurilor” (Matei 28, 20). Când intrăm duminică în biserică, Hristos Cel Înviat ne întâmpină prin icoana Învierii Sale, așa cum a întâmpinat în ziua Învierii Sale pe femeile mironosițe

și le-a zis: „*Bucurați-vă [...] Nu vă temeți*” (Matei 28, 9-10). Fiecăruia dintre noi, în duminicile și sărbătorile când venim la biserică și sărutăm icoana Mântuitorului, El ne spune tainic: „*Bucurați-vă [...] Nu vă temeți!*” (Matei 28, 9-10). **Sfânta Icoana este prezentă în biserică și în casele noastre ca să mărturisim dreapta credință sau credința ortodoxă care ne dăruiește mântuire sau viață veșnică în Împărăția cerurilor, credința ortodoxă care ne cheamă la sfințenie și la comuniunea cu toți sfinții lui Dumnezeu.**

Accastă *Duminică a Ortodoxiei* se află în Postul Sfințelor Paști, în urcușul nostru spre Înviere, pentru ca să ne arate că ***dreapta credință înseamnă și dreapta viețuire, adică lepădarea de păcat prin post și rugăciune, prin spovedanie, pe de o parte, și căutarea sfințeniei, pe de altă parte.*** De aceea, ne pocăim mai mult și ne împărtășim cu Sfânta Euharistie mai des în această perioadă, ne lepădăm de păcate și ne unim cu Hristos Cel Unul Sfânt, izvorul vieții și fericirii veșnice.

Ortodoxia nu este o simplă teorie sau o convingere intelectuală, că Dumnezeu există undeva departe, în cer, ci *Ortodoxia este legătura vie a omului credincios cu Dumnezeu-Omul, cu Hristos, în Biserica lui Hristos.* De aceea, Sfântul Apostol Petru spune: „*Pe El, fără să-L fi văzut, Îl iubiți; întru El, deși acum nu-L vedeți, voi credeți și vă bucurați cu bucurie negrăită și preamărită, dobândind răsplata credinței voastre, mântuirea sufletelor*” (1 Petru 1, 8-9).

Înțelegem astfel de ce ***Duminica drepte credințe este și duminica bucuriei.*** În această privință, sfințele icoane ne arată bucuria rugăciunii, a prezenței Mântuitorului Iisus Hristos, a Sfintei Treimi, a Maicii Domnului, a tuturor sfinților, împreună cu toți credincioșii care se află în rugăciune în Biserica lui Hristos din toate timpurile și din orice parte a lumii unde se află creștini dreptmăritori.

Frumusețea Ortodoxiei este lumină și bucurie în Dubul Sfânt, iar sfinții Bisericii ne cheamă pe noi toți la sfințenie. Când vedem mulțimea

sfinților pictați în icoane înțelegem mai bine ce este Ortodoxia. *Ea nu este individualism, care izolează persoanele, nici colectivism, care nivelează persoanele, ci fiecare sfânt are un nume și un chip distinct, după cum fiecare persoană a Sfintei Treimi are un nume și un chip distinct.* Această comuniune veșnică de persoane distincte este însăși taina Bisericii. Teologul francez Olivier Clément spunea că de fapt: „*Le christianisme est la religion des visages*”. Creștinismul este religia chipurilor personale, a persoanelor în comuniune, nu doar religia cărților sfinte.

„Eu nu cinstesc materia, ci pe Acela Care din iubire pentru mine S-a făcut materie, pe Iisus Hristos”

Văzând icoanele sfinților în Duminica Ortodoxiei, ne bucurăm. Ne bucurăm că *a triumfat dreapta credință, adică iubirea lui Dumnezeu pentru oameni arătată în Iisus Hristos. Sfinții pictați în icoane sunt pentru noi dascăli și prieteni. Dascăli, pentru că atunci când vedem chipul lor și auzim ce se spune despre viața lor învățăm mult și ne întărim în credință.* Înțelegem prin câte neazuri, încercări și ispite au trecut ei și, totuși, au rămas credincioși lui Hristos! Văzând pilda și chipul luminos al sfinților, ne încurajăm și noi când trecem prin încercări și neazuri. Dar sfinții nu sunt numai modele sau dascăli pentru noi, ci **sunt și rugători pentru noi.** Ei se roagă pentru noi și împreună cu noi. *Biserica nu cinstește, în icoane, materia icoanelor, ci ea cinstește persoanele reprezentate pe icoane. Sfântul Ioan Damaschinul spunea: „Eu nu cinstesc materia (icoanei), ci pe Acela Care din iubire pentru mine S-a făcut materie, pe Iisus Hristos”.* Așadar, noi nu cinstim lemnul sau vopseaua din icoane, ci persoanele sfinților reprezentați în icoane. **De ce astăzi se iese în procesiune cu icoanele sfinților?** Ca să înțelegem că *sfinții ne arată și ne cheamă să mărturisim două lumini unite în chip*

nedespărțit: dreapta credință și dreapta viețuire, adică să mărturisim „credința lucrătoare prin iubire”, după cum ne învață Sfântul Apostol Pavel (Galateni 5, 6).

De aceea, același Apostol al Neamurilor spune: „Căutați pacea cu toți și sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul” (Evrei 12, 14). Nimeni nu poate vedea pe Dumnezeu dacă nu caută sfințenia. Iar primul pas în dobândirea sfințeniei este mărturisirea dreptei credințe și lepădarea de păcate prin pocăință, prin spovedanie, iar apoi împărtășirea cu Sfintele Taine. Prin acestea ne sfințim viața și primim har ca să săvârșim fapte bune. Iar căutând sfințenia, așa cum au căutat-o sfinții, ne bucurăm de mântuire și de comuniunea sfinților din împărăția Preasfintei Treimi. Amin!

Duminica a 2-a din Postul Mare
(a Sfântului Grigorie Palama)

IERTAREA PĂCATELOR – ÎNCEPUTUL VINDECĂRII DE BOLI

„In vremea aceea, intrând iarăși Iisus în Capernaum, după câteva zile s-a auzit că este în casă. Și îndată s-au adunat așa de mulți, încât nu mai era loc nici înaintea ușii, iar Dânsul le grăia cuvântul (lui Dumnezeu). Și au venit la El, aducând un slăbănog, pe care-l purtau patru oameni.

Dar, neputând ei din pricina mulțimii să se apropie de El, au desfăcut acoperișul casei unde era Iisus și, prin spărtură, au coborât patul în care zăcea slăbănogul. Iar Iisus, văzând credința lor, i-a zis slăbănogului: Fiule, iertate îți sunt păcatele tale! Și erau acolo unii dintre cărturari, care ședeau și cugetau în inimile lor: Pentru ce vorbește Acesta astfel? El hulește. Cine poate să ierte păcatele, fără numai singur Dumnezeu? Și îndată, cunoscând Iisus cu duhul Lui că așa cugetau ei în sine, a zis lor: De ce cugetați acestea în inimile voastre? Ce este mai ușor, a zice slăbănogului: Iertate îți sunt păcatele, sau a zice: Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă? Dar ca să știți că putere are Fiul Omului a ierta păcatele pe pământ, a zis slăbănogului: Zic ție: Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta! Și s-a ridicat îndată și, luându-și patul, a ieșit înaintea tuturor, încât erau toți uimiți și slăveau pe Dumnezeu, zicând: Asemenea lucruri n-am văzut niciodată” (Marcu 2, 1-12).

Harul iertării vindecă sufletul de păcat și pregătește vindecarea trupului de boli

Evanghelia de astăzi ne arată, în mod deosebit, *harul sau puterea vindecătoare a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Care vindecă un om paralizat, numit slăbănog în limbajul evanghelic.* Dar înainte de a-l vindeca pe acesta, Hristos-Domnul îi spune: „Fiule, iertate îți sunt păcatele tale!” (Marcu 2, 5), iar cei care au auzit aceste cuvinte au zis: „Pentru ce vorbește Acesta astfel? El hulește. Cine poate să ierte păcatele, fără numai singur Dumnezeu?” (Marcu 2, 7). Însă Mântuitorul Iisus Hristos în mod voit a zis mai întâi: „Fiule,

iertate îți sunt păcatele tale”, pentru a arăta că El este nu numai om, ci El este Dumnezeu-Omul și, deci, are puterea dumnezeiască de a ierta păcatele. Iar după Învierea Sa din morți, Hristos-Domnul dăruiește și ucenicilor Săi această putere de a ierta păcatele, zicând: „Luați Duh Sfânt! Căroră veți ierta păcatele, le vor fi iertate; și căroră le veți ține, vor fi ținute” (Ioan 20, 22-23). Iar puterea de a ierta păcatele este și o putere de vindecare. În cazul omului paralizat din Evanghelia, Mântuitorul Iisus Hristos vindecă mai întâi sufletul acestuia, întrucât era bolnav din cauza păcatelor sale, iar după aceea, Hristos-Domnul vindecă și trupul când îi spune bolnavului iertat: „Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta!” (Marcu 2, 11).

Boala este uneori o urmare a păcatului sau o pedagogie divină

Prin urmare, Evanghelia de astăzi ne arată *legătura dintre păcat și boală*. Desigur, nu toate bolile sunt urmări ale păcatelor. Unele dintre boli sunt îngăduite de Dumnezeu tocmai *pentru a ne feri de păcate sau pentru a nu ne bizui numai pe sănătatea noastră trupească, pe forțele proprii, ci, mai întâi, pe ajutorul Lui*, înțelegând astfel mai bine că *sănătatea este dar al lui Dumnezeu pentru om*. Dacă oamenii nu s-ar mai îmbolnăvi deloc, nu s-ar mai smeri, ori s-ar crede nemuritori, sau, mai grav, ar uita că *sănătatea este un dar de la Dumnezeu, pe care l-au primit, pe care trebuie să-l cultive și pentru care trebuie să mulțumească lui Dumnezeu - Dăruitorul vieții și al sănătății*, „Doctorul sufletelor și al trupurilor noastre”, cum se spune în slujbele Bisericii Ortodoxe. **Sănătatea nu este un dat care ni se cuvine în mod obligatoriu, ci, în primul rând, sănătatea este, ca și mântuirea, dar oferit de Dumnezeu.** Sfântul Apostol Pavel pătimea de o boală grea și s-a rugat de trei ori ca Dumnezeu să-l vindece. Răspunsul de la Dumnezeu a fost: „*Îți*

este de ajuns harul Meu, căci puterea Mea se desăvârșește în slăbiciune” (2 Corinteni 12, 9). Boala Sfântului Apostol Pavel era o *pedagogie sau o metodă divină*, pentru ca el să nu se mândrească având multe daruri *dubovnicești pe care le-a primit de la Dumnezeu*. În Evanghelia după Ioan, Domnul Iisus Hristos ne spune că un om orb din naștere s-a născut așa, nu pentru că au păcătuit părinții lui, nici pentru că el însuși ar fi păcătuit, fiindcă nu putea să păcătuiască înainte de a se naște, ci s-a născut orb printr-o tainică lucrare a lui Dumnezeu: „*nici el n-a păcătuit, nici părinții lui*, spune Iisus, *ci ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu*” (Ioan 9, 3).

Prin urmare, nu trebuie să judecăm nicidecum pe alții, considerând că orice boală este urmarea păcatului sau pedeapsă pentru păcate. Adesea boala poate fi o tainică pedagogie divină, o chemare tăcută, dar presantă, la îndubovnicire, la smerenie, la înțelepciune, la fărâșirea omului de primejdii și mai mari, mai precis, ea poate fi o chemare la căutarea mântuirii sufletului, dimpreună cu dorința de vindecare a trupului. Totuși, există și cazuri în care boala este în mod direct urmarea păcatului, cum este cazul slăbănogului din Evanghelia de azi.

Mântuitorul Iisus Hristos, unicul Duhovnic și Doctor desăvârșit al vindecării omenirii bolnave

Nu știm ce păcate a săvârșit omul paralizat, dar vedem că Domnul Iisus Hristos, Duhovnicul și Păstorul de suflete, păstrează taina sau secretul vieții ascunse a persoanei umane aflate în suferință și nu judecă pe omul păcătos înainte de a-l ajuta când acesta caută vindecarea sau mântuirea. El spune celui bolnav doar atât: „*Îți sunt iertate păcatele*”, nu spune care păcate, când, unde și de ce au fost ele săvârșite. Aflăm doar că Iisus Hristos, Duhovnicul și Doctorul sufletelor, când iartă păcatele,

eliberează pe omul bolnav de un trecut întunecat și apăsător, pentru a-i oferi un prezent nou, un nou început în viața sa. Iar când ridică pe cineva din păcat și boală, Hristos – Duhovnicul și Doctorul – nu-l umilește pe cel păcătos prin reproșuri. El vindecă direct și discret pe omul bolnav și păcătos fără să-l judece și fără să divulge păcatele acestuia, pentru a nu-i diminua demnitatea umană în fața comunității din care face parte.

Relația de părinte duhovnicesc și fiu duhovnicesc, pe care o vedem în Evanghelia vindecării slăbănogului din Duminica a doua din Postul Mare, ne îndeamnă la pocăință și ridicare din boala păcatului, la vindecarea sufletului nostru de paralizia sau slăbănogirea lui, cauzată de păcatele pe care le-am făcut, cunoscute sau necunoscute altora, dar știute de noi înșine și mai ales cunoscute de Dumnezeu Cel sfânt și Atotștiutor.

Rugăciunea pentru alții și ajutorarea lor ne arată taina Bisericii-comuniune

Evanghelia Duminicii a doua din Postul Sfințelor Paști ne mai arată că *Domnul Iisus Hristos iartă păcatele și îi dăruiește vindecare bolnavului ținând seama și de credința celor care aduc la El pe omul păcătos și bolnav.*

Evanghelia după Sfântul Apostol Marcu ne spune: *„Și văzând Iisus credința lor, i-a zis slăbănogului: Fiule, iertate îți sunt păcatele tale!”* (Marcu 2, 5). Din aceasta vedem *cât de mare și de folositoare pentru noi este și credința celor de lângă noi, nu numai credința noastră personală.* Când credința noastră a slăbit, când rugăciunea noastră s-a rărit, când sufletul nostru este paralizat de păcat, *mult folositoare ne sunt nouă rugăciunea și ajutorul celor care ne iubesc și au credință mai*

puternică decât avem noi, rugăciune mai fierbinte decât avem noi, iubire milostivă mai mare decât avem noi și curăție a sufletului mai multă decât avem noi. Aici vedem taina comuniunii Bisericii. Acești patru oameni fără nume reprezintă Biserica slujitoare și milostivă, care se roagă nu numai pentru cei prezenți la rugăciunile ei, ci și pentru toți cei bolnavi, săraci, singuri, captivi sau deținuți, călători; se roagă pentru sănătatea și mântuirea oamenilor și pentru pacea a toată lumea.

Biserica se roagă pentru toți cei care au nevoie de ajutorul și mila lui Dumnezeu. De aceea, fiecare dintre noi trebuie să se roage nu numai pentru sănătatea sa, ci și pentru sănătatea altora, mai ales pentru cei care nu se mai pot ruga pentru ei înșiși. De asemenea, vedem cât de folositor este să aducem împreună cu noi la casa în care Se află Hristos, adică la Biserica Sa, pe toți cei păcătoși și bolnavi, pe toți cei ce au nevoie de iertarea păcatelor și de vindecarea de boli!

Păcătosul iertat devine un fiu duhovnicesc

În mod surprinzător sau neobișnuit, Domnul Iisus Hristos îl numește pe acest om paralizat „fiule”. Iisus a vindecat o mulțime de bolnavi, dar nu tuturor le-a spus „fiule”. Acestui bolnav, paralizat, însă, i-a spus „fiule”, după cum i-a spus femeii bolnave care avea scurgere de sânge sau hemoragie de ani mulți: „fiică” (Luca 8, 48). Când Domnul Iisus Hristos numește pe cineva fiu sau fiică, aceasta înseamnă că El a văzut tainic și a recunoscut public credința acelei persoane. Deci, prin însuși faptul că îl numește pe acest om paralizat fiu, adică fiu duhovnicesc, Iisus Hristos – Duhovnicul și Doctorul – ne ajută să înțelegem că El a citit în sufletul bolnavului multa lui credință smerită și marea lui dorință de a fi vindecat. Iisus a văzut în el pocăința unită cu suferința și, ca atare, îi arată ca unui fiu iubirea părintească a lui Dumnezeu,

iertându-i păcatele, vindecându-l de boală, dăruindu-i libertatea de mișcare și demnitatea de integrare în comunitate.

Așadar, omului păcătos care se pocăiește, mai ales după ce a trecut prin suferință, Dumnezeu îi dăruiește odată cu iertarea păcatelor și *harul înfierii*. Astfel, *omul credincios și smerit, căruia Dumnezeu i-a iertat păcatele, devine un om înfiat prin har. Dintr-un fost rob al păcatului, harul iertător, vindecător și eliberator al lui Hristos face acum un fiu al credinței și al iubirii divine părintești!*

Îndemn la fapte de milostenie

În această duminică, *Evanghelia iubirii milostive a Mântuitorului Iisus Hristos ne îndeamnă ca, pe lângă rugăciune, post, pocăință și spovedanie, să săvârșim și fapte bune, să ajutăm pe cei bolnavi și pe toți care au nevoie de ajutorul nostru*. De fapt, cei patru oameni care îl ajută pe slăbănogul din Evanghelia Duminicii a doua din Postul Mare simbolizează acum și pe toți medicii, asistenții medicali, preoții de caritate, părinții, frații, prietenii, vecinii sau colegii care ajută pe cei bolnavi și suferinzi.

Prin urmare, trebuie să ne rugăm și să lucrăm nu numai pentru sănătatea sufletelor și a trupurilor noastre, ci și pentru sănătatea semenilor noștri.

Dascălul rugăciunii neîncetate și teologul luminii necreate

Duminica a doua din Sfântul și Marele Post al Sfințelor Paști se numește și *Duminica Sfântului Grigorie Palama*, începând cu anul 1368, când a fost canonizat acest mare dascăl al isihasmului ortodox atonit.

Sfântul Grigorie Palama este unul dintre cei mai mari teologi ai Bisericii Ortodoxe. El a trăit la sfârșitul secolului al XIII-lea și în prima parte a secolului al XIV-lea (1296-1359). Sfântul Grigorie Palama a trecut la Domnul în anul 1359, anul în care s-a înființat Mitropolia Țării Românești, sub păstorirea Sfântului Ierarh Iachint de Vicina.

Sfântul Grigorie Palama s-a nevoit ca monah și la Muntele Athos, în părțile unde se află astăzi schitul românesc *Prodromu*, iar mai târziu, în anul 1347, a devenit Arhiepiscop al Tesalonicului. *El este teologul luminii necreate și neapuse din Împărăția lui Dumnezeu, învățând în scrierile sale că, atunci când Dumnezeu voiește, sfinții pot încă din viața lor pământească. Lumina aceasta s-a arătat și Sfinților Apostoli Petru, Iacob și Ioan la Schimbarea la Față a Mântuitorului nostru Iisus Hristos pe Muntele Tabor (cf. Matei 17, 1-9; Marcu 9, 2-9; Ioan 1, 14; 2 Petru 1, 16).*

Biserica a rânduit ca în această **a doua duminică** din **Postul Sfințelor Paști** să fie pomenit Sfântul Grigorie Palama, dascălul luminii necreate sau al slavei neapuse, *pentru a ne arăta că dreapta credință, prăznuită cu solemnitate în „Duminica Ortodoxiei”, este credința prin care ni se deschid cerurile ca să primim lumina neapusă și viața veșnică din Împărăția lui Dumnezeu.* Numai dacă avem dreaptă credință și dreaptă viețuire putem să ne luminăm sufletul și trupul, împărtășindu-ne de harul dumnezeiesc sfințitor și mântuitor, pentru a dobândi slava cerească a Împărăției Preasfintei Treimi.

Sfinții isihaști sunt profeții slavei Împărăției cerurilor

Deci, Duminica a doua din Postul Mare este și *duminica harului dumnezeiesc, a luminii duhovnicești necreate și veșnice din Împărăția*

lui Dumnezeu. Lumina aceasta, nevăzută cu ochii trupești, este simbolizată în icoanele ortodoxe prin lumina din jurul capului sfinților, numită aureolă sau nimb. Sfântul Grigorie Palama arată în scrierile sale că această lumină nu vine de la soare, ci este lumina sau slava harului Preasfintei Treimi care luminează sufletul și trupul omului unit cu Dumnezeu prin rugăciune. Această lumină necreată și veșnică este harul Domnului nostru Iisus Hristos, prin care se arată dragostea lui Dumnezeu-Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh (cf. 2 Corinteni 13, 13), ea este însăși prezența harică a lui Dumnezeu în oamenii sfinți sau dreptcredincioși, smeriți și mult rugători.

Sfinții se luminează și pregustă slava Împărăției cerurilor prin prezența și lucrarea în ei a iubirii lui Hristos, *Lumina lumii* (cf. Ioan 8, 12), Care le dăruiește harul Duhului Sfânt spre sfințire. *Cei care mărturisesc dreapta credință și se roagă neîncetat, postesc, se pocăiesc plângându-și păcatele, se spovedesc, se împărtășesc cu Sfintele Taine și săvârșesc fapte bune, aceștia se luminează cu lumina harului necreat despre care vorbește Sfântul Grigorie Palama în scrierile sale teologice, pe temeiul Sfintelor Scripturi și al experienței Sfinților lui Dumnezeu.*

În scrierile sale privind apărarea isihaiștilor, adică a acelor monahi sihaștri care se retrag în locuri liniștite pentru a se ruga necontenit, Sfântul Grigorie Palama arată că acești sfinți permanent rugători sunt *profeții Împărăției lui Dumnezeu, întrucât pregustă sau văd cu anticipație, încă din lumea aceasta, prin bunăvoința lui Dumnezeu, slava veșnică a Împărăției Preasfintei Treimi.*

Acum, în viața noastră pământească, supusă tulburării și întunericiiului spiritual din cauza păcatelor, nu vedem în mod obișnuit această lumină sau slavă veșnică dumnezeiască, ci doar în mod minunat sau extraordinar, când Dumnezeu binevoiește să învrednicească pe cei smeriți și curați cu inima să primească în suflet, pentru câteva clipe, această slavă dumnezeiască și mai presus de lume. Totuși,

Dumnezeu, prin harul Său, este prezent și lucrător în mod tainic în sufletele credincioșilor smeriți, postitori și mult rugători, chiar dacă nu toți văd slava cerească în timpul vieții lor pământești. Însă la sfârșitul veacurilor, când va veni Hristos întru slavă (cf. Matei 25, 31-46), El va arăta tuturor celor credincioși lumina și slava Ierusalimului ceresc, care va lumina cerul nou și pământul nou, după cum ne spune cartea Apocalipsei (cf. Apocalipsa 21, 1-3 și 23).

Rugăciunea și pocăința înnoiesc haina de har a sufletului primită prin Botezul creștin

Prin rugăciune, post și pocăință, spovedanie și iertarea păcatelor, oamenii se pot apropia de Dumnezeu, se împărtășesc cu Sfințele Taine și simt duhovnicește cum se luminează sufletul și viața lor. Omul care se roagă mult și cu smerenie dobândește prin harul Sfințului Duh față luminoasă și inimă curată, reînnoindu-și astfel haina de lumină primită la Botez. De aceea, timpul Sfântului și Marelui Post nu este o perioadă de auto-infometare sau de crispate voluntaristă, ci vreme de curățire de păcate și patimi, vreme de luminare, de creștere și de îmbogățire duhovnicească. În această perioadă de timp adunăm mai multă lumină în suflet, lumină din rugăciune, pocăință și post, lumină din cuvintele Sfințelor Scripturi, lumină din harul Sfințelor Taine, lumină din Viețile Sfinților pe care le citim și lumină din faptele bune pe care le săvârșim. Astfel, hrănim sufletul nostru cu lumina cea netrecătoare din Împărăția lui Dumnezeu, care este prezența harului Preasfintei Treimi în viața noastră. În această perioadă de post ne aducem aminte mai des că am fost botezați și că lacrimile pocăinței pentru curățirea de păcate sunt înnoirea Botezului, care se numește și „Luminare”, după cum ne arată rugăciunile din Liturgia Darurilor înainte sfințite,

săvârșită foarte des în Postul Sfințelor Paști. În această perioadă nu mai hrănim trupul cu produse de origine animală, ci *numai cu produse de origine vegetală, pentru că plantele sunt, în mare măsură, rezultatul fotosintezei, al asimilării luminii de la soare, lumină creată care devine acum simbol sau veșmânt văzut al luminii harului ceresc necreat și nevăzut, dăruit de Dumnezeu oamenilor, pentru a hrăni și lumina sufletelor, ca arvună a slavei și bucuriei veșnice din Împărăția Sa, spre slava Preasfintei Treimi și mântuirea oamenilor. Amin!*

Duminica a 3-a din Postul Mare
(a Sfintei Cruci)

URMÂND LUI HRISTOS, CRUCEA NE DUCE LA ÎNVIERE

„Zis-a Domnul: Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie. Căci cine va voi să-și scape viața și-o va pierde, iar cine își va pierde viața sa pentru Mine și pentru Evanghelie, acela și-o va mântui. Căci ce-i folosește omului să câștige

lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul? Sau ce ar putea să dea omul în schimb pentru sufletul său? Căci de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele în neamul acesta desfrânat și păcătos, și Fiul Omului Se va rușina de el când va veni întru slava Tatălui Său, cu sfinții îngeri. Și le zicea lor: Adevărat grăiesc vouă că sunt unii din cei ce stau aici care nu vor gusta moartea până ce nu vor vedea Împărăția lui Dumnezeu venind întru putere” (Marcu 8, 34-38; 9, 1).

Duminica a 3-a din Sfântul și Marele Post al Paștilor este numită și *Duminica Sfintei Cruci*. Această duminică a fost rânduită de Biserică la mijlocul Postului Mare pentru a întări duhovnicește pe credincioși în urcușul lor spiritual spre Înviere. Atât textul Evangheliei, cât și însuși faptul că în această duminică cinștim în mod deosebit Sfânta Cruce, ne arată **înțelesurile duhovnicești ale tainei Sfintei Cruci pentru viața noastră spirituală și pentru mântuirea noastră.**

Domnul Iisus Hristos ne arată că oricine dorește să vină după El trebuie mai întâi să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-I urmeze. Așadar, *lepădarea de sine, purtarea sau asumarea crucii și urmarea lui Hristos sunt cele trei condiții pentru a fi creștin și a dobândi mântuirea.*

Lepădarea de sine înseamnă eliberarea de modul egoist de a trăi

Ce înseamnă lepădarea de sine ca lucrare duhovnicească?

Însuși termenul de lepădare de sine este dificil de înțeles pentru omul de astăzi. În alte limbi decât româna, *lepădarea de sine* se traduce cu *negarea de sine*. Mai ales într-o lume individualistă, în care

se afirmă eul și se cultivă egoismul, ca lăcomie după profit, lepădarea de sine, ca program spiritual de renunțare la egoism, înseamnă ceva greu de acceptat. Totuși, Mântuitorul Iisus Hristos ne spune că prima condiție a urmării Lui, adică prima condiție pentru a fi ucenic al Său, este lepădarea de sine. Însă *lepădarea de sine nu înseamnă desființarea sau anularea de sine, ci schimbarea modului egoist de a viețui. Lepădarea de sine înseamnă renunțarea la modul egoist și pătimaș de a trăi doar pentru sine în uitare de Dumnezeu și de oamenii nevoiași. Hristos-Domnul ne arată, de fapt, că numai atunci putem să-I urmăm Lui, când centrul vieții noastre nu mai suntem noi înșine, ci El. Când viața omului nu mai este centrată pe eul său posesiv, trecător și limitat, ci pe legătura de iubire veșnică și infinită cu Hristos Dumnezeu-Omul, atunci viața omului devine comuniune pentru eternitate, deschidere spre îmbogățire spirituală veșnică, în iubirea eternă a Preasfintei Treimi.*

Autosuficiența este o închisoare a sufletului din care acesta trebuie să se elibereze

Al doilea verset din Evanghelia Duminicii a 3-a din Post spune: „Căci cine va voi să-și scape viața și-o va pierde, iar cine își va pierde viața sa pentru Mine și pentru Evanghelie, acela și-o va mântui” (Marcu 8, 35). Dacă dorim să ne mântuim pe noi înșine, cu forțele proprii, ne pierdem. Dacă însă ne dăruim lui Hristos și ne unim cu El prin Sfintele Taine și împlinim poruncile Lui în viața noastră, atunci ne mântuim, deoarece mântuirea înseamnă unirea omului cu Dumnezeu. De ce? Pentru că **numai Dumnezeu are viață veșnică în Sine și numai dacă ne unim cu El, Izvorul vieții veșnice, sufletul nostru se poate mântui și trăi în comuniunea eternă de viață și iubire cu Hristos sau cu Sfânta Treime.** În acest sens, Botezul creștin de unire cu Hristos se săvârșește în

numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, pentru ca viața creștină să fie viață în comuniune de har cu Preasfânta Treime. Astfel, *lepădarea de sine este o eliberare a sufletului de propriul său egoism și narcisism, o ieșire a sufletului din închisoarea sau mormântul propriilor patimi egoiste*. Foarte adesea suntem atât de preocupați numai de noi înșine, de propria noastră persoană, de imaginea noastră în fața lumii, încât *nu mai avem timp să privim icoana lui Hristos din biserică și nici chipul lui Hristos din semenii noștri*. Foarte adesea viața noastră este mai mult iubire egoistă de sine, decât iubire de Dumnezeu și de semenii noștri care așteaptă iubirea noastră. *Indiferent dacă este cultivat în familie sau în mănăstire, egoismul, ca iubire pătimașă de sine, devine o închisoare a sufletului, iar lepădarea de sine înseamnă răstignirea egoismului din suflet și învierea sufletului spre viața în comuniune cu Dumnezeu și cu semenii*. Cu alte cuvinte, Mântuitorul Iisus Hristos voiește să ne spună în Evanghelia de astăzi că *iubirea față de Dumnezeu este temelia adevăratei iubiri față de semeni și față de noi înșine*. Urmând lui Hristos, sfinții Bisericii constată că *iubirea curată se naște din rugăciune, din relația noastră cu Dumnezeu* (Sfântul Isaac Sirul). De fapt, trăim cu adevărat ca persoane în măsura în care Îl iubim pe Dumnezeu și pe semenii noștri. Ca atare, *măsura libertății noastre este, de fapt, măsura capacității noastre de-a iubi pe Dumnezeu în rugăciune și pe semenii noștri în faptele bune săvârșite pentru ei*.

Luarea Crucii înseamnă recunoașterea neputințelor proprii, dar și voința de-a birui păcatul

A doua condiție a vieții în Hristos este luarea sau **asumarea Crucii**. Crucea are o mulțime de înțelesuri spirituale în Sfânta Scriptură. În Evanghelia de astăzi, Crucea poate însemna **recunoașterea propriilor**

neputințe și asumarea suferințelor personale. Crucea este adesea o neputință sau o neîmplinire, o boală incurabilă, o patimă nevindecată, o tristețe că nu am devenit sau realizat ceea ce ne-am dorit. Foarte adesea, crucea în viața omului poate fi și o copilărie trăită fără părinți, o viață de familie fără copii sau o văduvie pe toată viața. Crucea poate fi și un handicap, ca urmare a unui accident. Crucea mai poate fi și o durere prelungită în tot timpul vieții, ca urmare a pierderii unei ființe dragi. În multe feluri, crucea este trăită ca fiind o neputință, o neîmplinire sau o suferință care marchează viața omului. Însă când Mântuitorul Iisus Hristos îndeamnă pe fiecare „să-și ia crucea” (Marcu 8, 34), aceasta este o chemare prin care El spune: Ia, acceptă, poartă neputința ta și urmează-mi Mie! Prezintă-mi Mie durerea ta, neputința ta, boala ta, osteneala ta, lupta ta cu tine însuși și cu neputințele tale! Astfel, Hristos voiește să poarte împreună cu noi suferința noastră, ca să umple cu prezența Lui iubitoare, mântuitoare și sfințitoare neîmplinirea noastră apăsătoare. El, Dumnezeu-Doctorul, vrea să intre în viața noastră pentru a ne vindeca de neputințele noastre sufletești și trupești și pentru a ne dărui viața Sa divino-umană, adică mântuirea. El vrea să ne ajute să putem purta Crucea suferinței spre a dobândi bucuria Învierii. El dorește ca necazul, încercarea, neputința sau suferința pe care le avem să nu ne despartă de Dumnezeu, să nu ne instrăineze de El, ci să le folosim pe toate acestea ca să ne apropiem mai mult de Dumnezeu. De fapt, necazurile sau suferințele nu ne lasă niciodată neutri. Oamenii care trec prin suferință sau poartă o cruce grea nu mai rămân nepăsători sau indiferenți. Necazul sau suferința ne poate apropia sau ne poate îndepărta de Dumnezeu. De aceea, Evanghelia de azi ne îndeamnă să luăm crucea vieții noastre, să o asumăm, să o purtăm venind cu ea la Hristos și să facem din ea cale spre Înviere.

Un alt înțeles duhovnicesc adânc al crucii din viața omului este „răstignirea” sa între o dorință sfântă și o neîmplinire tristă. Despre crucea

ca neîmplinire într-o sfințenie din cauza păcatului, vorbește Sfântul Apostol Pavel când zice: „Nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârșesc” (Romani 7, 19). Aceasta este crucea din viața duhovnicească a celor ce luptă cu patimile egoiste și neputințele din firea omenească înclinată spre păcat. Adesea creștinul își propune o înnoire duhovnicească și un început bun, un ideal înalt, dar constată cu regret eșecul în împlinirea acestui ideal. Totuși, **când constatăm cu smerenie multă că în această luptă avem mare nevoie de ajutorul lui Dumnezeu, înțelegem mai bine ceea ce Mântuitorul Însuși ne spune în cuvintele: „Fără Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15, 5).** Însă cu El, prin harul Lui vindecător, putem face mult bine, după cum spune și Sfântul Pavel când zice: „Toate le pot întru Hristos, Cel care mă întărește” (Filipeni 4, 13).

În acest sens, Părintele Dumitru Stăniloae spune că, duhovnicește vorbind, **crucea este și dorință sau voință puternică de-a respinge ispitele, de-a lupta cu păcatul, de-a fi statornic în credință și în fapte bune.** Cu alte cuvinte, crucea este aici **suferință îndreptată spre biruință**, o luptă pentru a crește în iubire smerită față de Dumnezeu și de semenii.

Urmarea lui Hristos prin credință și iubire față de Dumnezeu transformă suferința în speranță

Numai Hristos-Domnul poate transforma crucea noastră în scară către cer, într-o șansă de ridicare spirituală din păcat și suferință, prin puterea Lui lucrătoare și vindecătoare în interiorul suferinței și al neputinței noastre. Hristos Mântuitorul poartă împreună cu noi crucea noastră și o transformă, adică dăruiește sens suferinței noastre ca loc de întâlnire a noastră cu El, Cel răstignit și înviat.

Astfel, crucea noastră se transformă în lumină a sufletului și în urcuș de înviere, ca sens și sensibilitate pentru a trăi taina existenței umane în comuniune de iubire. Când crucea suferinței este purtată cu credință în Dumnezeu și cu iubire față de Dumnezeu, suferința se unește cu speranța vindecării sau a mântuirii. Prin credința în Dumnezeu și iubire față de El, noi transformăm suferința în speranță, ne apropiem mai mult de Dumnezeu și căutăm mântuirea. Necazurile toate ne apropie mai mult de Dumnezeu, dacă în timpul încercărilor ne rugăm mai mult, ne pocăim mai intens și săvârșim mai mult bine în jurul nostru.

Cei care nu se roagă când trec prin necazuri, prin boală, prin suferință și nu-și pun nădejdea în ajutorul lui Dumnezeu, ajung adesea la deznădejde. O mulțime de oameni s-au sinucis pentru că nu s-au spovedit ori pentru că nu s-au rugat suficient ori nu au avut pe cineva aproape ca să se roage pentru ei. Au căzut în deznădejde, mai ales când a slăbit credința, s-a rărit rugăciunea, a fost uitată Biserica rugătoare a lui Hristos, în care lucrează El, Doctorul sufletelor și al trupurilor noastre, prin Sfintele Taine și slujbele Bisericii și prin rugăciunile Sfinților din ceruri.

Jertfa Crucii și slava Învierii sunt nedespărțite

Evanghelia din Duminica Sfintei Cruci ne arată că Hristos Cel Milostiv, Cel răstignit și înviat, trebuie să devină centrul vieții noastre, iar prezența iubirii Lui milostive în viața noastră transformă suferința în speranță și boala în vindecare. În această Duminică a 3-a din Post învățăm că taina Sfintei Cruci este izvor de înnoire, de răstignire a păcatului sau a egoismului din noi, pentru a cultiva iubirea milostivă și smerită care ne pregătește să primim bucuria și lumina Învierii. De aceea, la sfârșitul Evangheliei, în ultimul verset, se vorbește despre faptul că „sunt unii din cei ce stau aici care nu vor gusta moartea

până ce nu vor vedea Împărăția lui Dumnezeu venind întru putere” (Marcu 9, 1).

Prin aceste cuvinte, Domnul Iisus Hristos se referă *la taina Schimbării Sale la Față*, care va avea loc cu puțin timp înainte de Răstignirea Sa, și *la taina Învierii Sale*. Cei ce „*văd Împărăția lui Dumnezeu venind cu putere*” sunt Apostolii Petru, Iacob și Ioan, care văd slava Domnului pe muntele Taborului.

Așadar, este foarte semnificativ faptul că Mântuitorul Iisus Hristos vorbește, în același timp, de *purtarea sau asumarea Crucii și de pregustarea Împărăției lui Dumnezeu sau de puterea Învierii*. Astfel, *Evangelia de astăzi leagă taina Crucii de taina Învierii. Cel ce poartă Crucea sa personală urmând lui Hristos merge spre Înviere. Lumina harului Împărăției lui Dumnezeu pătrunde tainic în sufletul omului credincios și în viața sa, iar el simte bucuria chemării lui Hristos și prezenței lui Hristos Cel răstignit și înviat, Care tainic participă la suferința omului credincios și rugător pentru a-i dăruia bucuria Învierii Sale.*

Purtarea Crucii este lucrare de înnoire duhovnicească

Postul Mare, ca pregătire pentru a serba Sfintele Paști, conține în el *taina Crucii, atât ca răstignire a egoismului sau a păcatului din noi, cât și ca bucurie a ridicării din păcat prin pocăință, spovedanie și iertare. Luarea sau asumarea Crucii este, așadar, o lucrare de înnoire duhovnicească, o eliberare de egoismul lăcomiei și al orgoliului, o lepădare de iubirea de sine înrobitoare, pentru a cultiva o unire cu Hristos Cel smerit și milostiv, Cel nelimitat și veșnic. Ne lepădăm de egoismul întunecat din noi înșine ca să ne umplem de iubirea milostivă, smerită și sfântă a lui Hristos. De aceea, în timpul Postului*

Mare, ne spovedim mai des, ne împărtășim mai des cu Trupul și Sângele lui Hristos din Sfânta Euharistie. Ne eliberăm de patimi egoiste sau posesive, ca să ne îmbogățim cu iubire jertfelnică și darnică. Ne izbăvim de întunericul păcatului, ca să ne luminăm cu lumina harului lui Hristos.

În mijlocul Raiului se afla Pomul Vieții, dar *Adam și Eva nu au ajuns să se bucure de Pomul Vieții, pentru că nu au ascultat de Dumnezeu, nu au postit și nu s-au pocăit cu smerenie după ce au greșit. Însă Noul Adam, Iisus Hristos, prin ascultare de Dumnezeu, prin postire și prin iubire milostivă sau iertarea greșelilor celor care L-au umilit și L-au răstignit, a biruit ispitele neascultării, lăcomiei și slavei deșarte, iar, prin Învierea Sa din morți, ne-a dăruit nouă, oamenilor, viața cea veșnică din Împărăția cerurilor. Ne-a dăruit Pomul Vieții, care este Sfânta Euharistie, după cum spune Sfântul Isaac Sirul. Așadar, deoarece în mijlocul Raiului se afla Pomul Vieții, pe care din cauza neascultării l-au pierdut Adam și Eva, Biserica Ortodoxă a rânduit ca în mijlocul Postului Mare să fie așezată sărbătoarea de pomenire a Sfintei și de viață făcătoarei Cruci a lui Hristos, prin care „a venit bucurie la toată lumea” – cum se spune în slujbele noastre liturgice.*

Noi serbăm în fiecare an *Înălțarea Sfintei Cruci* în ziua de 14 septembrie, când se citește *Evanghelia Răstignirii lui Hristos*, însă *această serbare a Crucii în Duminica a 3-a din Postul Paștilor nu se referă direct la Pătimirile lui Hristos, ci ea are mai mult un înțeles spiritual, ascetic, îndreptat spre înviere*, după cum ne arată și *Evanghelia acelei Duminici. Duminica Sfintei Cruci ne arată că rugăciunea unită cu postul este o lucrare duhovnicească de răstignire a patimilor, de înfrânare a lăcomiei, de ascultare a cuvântului lui Dumnezeu, de înfrânare de la gânduri, cuvinte și fapte rele, precum și împlinire mai intensă a poruncilor Evangheliei lui Hristos prin fapte bune sau prin milostenie. Iar ca bucurie sfântă și mare în timpul*

postului avem împărtășirea mai deasă cu Sfânta Euharistie, care cuprinde în ea, în același timp, taina Crucii și a Învierii lui Hristos.

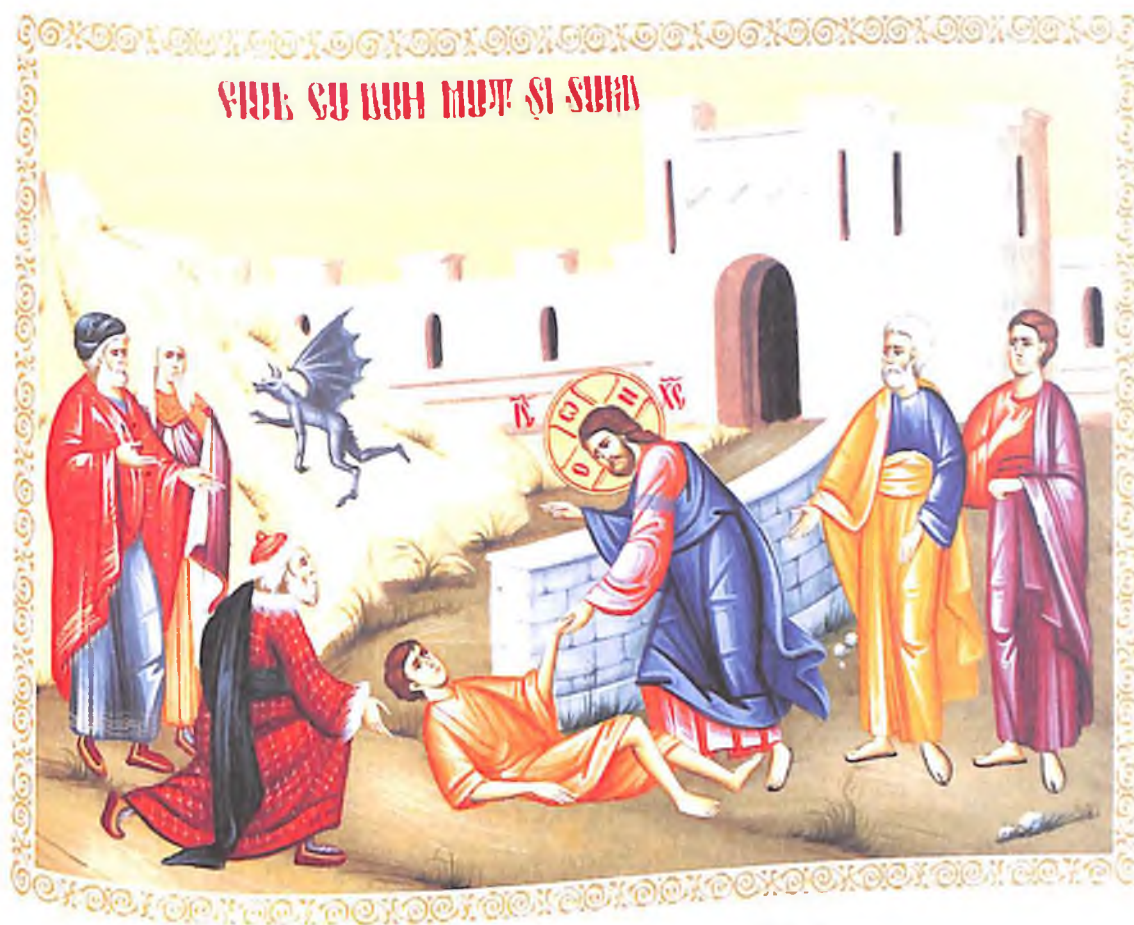
Sfânta Cruce este steagul de biruință al lui Hristos

Sinaxarul și slujbele din Duminica a 3-a din Postul Mare ne arată că această *Duminică a Sfintei Cruci* este o **încurajare, o întărire a noastră în urcușul spre Înviere**. Pentru aceste motive, în Duminica a 3-a din Post, *văzând și venerând Sfânta Cruce în mijlocul bisericii, ne gândim deja la Săptămâna Sfințelor Pătimiri ale Mântuitorului, dar și la slăvita sărbătoare a Învierii lui Hristos*. De aceea, când sărutăm Sfânta Cruce, zicem: „*Crucii Tale ne închinăm Hristoase și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o mărim*”.

Sfinții Părinți ai Bisericii ne spun că *Sfânta Cruce este steagul de biruință al lui Hristos, adică este semnul iubirii smerite și milostive a lui Hristos, care este mai tare decât moartea. Cu alte cuvinte, Sfânta Cruce este, în același timp, simbolul Răstignirii și al Învierii lui Hristos*. De aceea, Biserica Ortodoxă exclamă: „*Iată, prin Cruce a venit bucurie la toată lumea*”.

În Antichitate, când împărații intrau biruitori într-o cetate, mai întâi trimiteau semnele biruinței lor în cetate și apoi venea armata victorioasă împreună cu împăratul. Prin analogie, într-un înțeles duhovnicesc, *Crucea Împăratului Hristos, semnul biruinței Lui asupra păcatului și asupra morții, este arătat în mijlocul Postului Mare tuturor credincioșilor pentru a-i întări în postire și rugăciune, ca biruință asupra păcatului și ca pregătire pentru Înviere*.

Să ne ajute Dumnezeu să simțim de pe acum că în **Crucea Postului se află tainic ascunsă bucuria Învierii**, spre slava Preasfintei Treimi și spre a noastră mântuire! Amin!

Duminica a 4-a din Postul Mare
(a Sfântului Ioan Scărarul)

HRISTOS VINDECĂ PE OAMENI DE ÎNDOIALĂ, BOALĂ ȘI NEPRICEPERE DUHOVNICEASCĂ

„În vremea aceea a venit un om la Iisus, zicându-l: Învățătorule, am adus la Tine pe fiul meu, care are duh mut. Și, oriunde-l apucă, îl aruncă la pământ și face spume la gură și scrâșnește din dinți și înțepenește. Și am zis ucenicilor Tăi să-l alunge, dar ei n-au putut. Atunci Iisus,

răspunzând lor, a zis: O, neam necredincios, până când voi fi cu voi? Până când vă voi răbda pe voi? Aduceți-l la Mine. Și l-au adus la El. Dar duhul, văzându-L pe Iisus, îndată l-a zguduit pe copil, iar acesta, căzând la pământ, se tăvălea spumegând. Și l-a întrebat pe tatăl copilului: Câtă vreme este de când i-a venit aceasta? Iar el a răspuns: Din pruncie. Și de multe ori l-a aruncat și în foc și în apă ca să-l piardă. Dar, dacă poți să faci ceva, ajută-ne, fiindu-Ți milă de noi. Iar Iisus i-a zis: Dacă poți crede, toate sunt cu putință celui ce crede. Și îndată, strigând, tatăl copilului a zis cu lacrimi: Cred, Doamne! Ajută necredinței mele! Iar Iisus, văzând că mulțimea dă năvală, a certat duhul cel necurat, zicându-i: Duh mut și surd, Eu îți poruncesc: Ieși din el și să nu mai intri în el! Și, răcnind și zguduindu-l cu putere, duhul a ieșit; iar copilul a rămas ca mort, încât mulți ziceau că a murit. Dar Iisus, apucându-l de mână, l-a ridicat, iar el s-a sculat în picioare. După ce a intrat Iisus în casă, ucenicii Lui L-au întrebat, de o parte: Pentru ce noi n-am putut să-l izgonim? El le-a zis: Acest neam de diavoli cu nimic nu poate ieși, decât numai cu rugăciune și cu post. Și, ieșind ei de acolo, străbăteau Galileea, dar El nu voia să știe cineva. Căci învăța pe ucenicii Săi și le spunea că Fiul Omului va fi dat în mâinile oamenilor și-L vor omori, iar după ce-L vor omori, a treia zi va învia. Ei însă nu înțelegeau cuvântul și se temeau să-L întrebe” (Marcu 9, 17-32).

Evanghelia vindecării demonizatului a fost rânduită de Biserică să fie citită în Duminica a 4-a din Sfântul și Marele Post al Paștilor, numită și *Duminica Sfântului Ioan Scărarul*, pentru că în ea se face în mod deosebit pomenirea

Sfântului Ioan Scărarul, deși el mai este pomenit în fiecare an în ziua de 30 martie.

Evanghelia ne arată în mod concentrat **trei mari lucrări pe care le-a săvârșit Mântuitorul Iisus Hristos, și anume: a vindecat de îndoială pe tatăl copilului bolnav, a vindecat pe copil de boală eliberându-l de duhul necurat și a vindecat pe ucenicii Săi de nepriecere duhovnicească** privind izgonirea demonilor din om.

Slăbirea credinței întărește lucrarea diavolului asupra omului

Evanghelia evidențiază, pe de o parte, cât de *multă suferință* a întâlnit Iisus Hristos în copilul chinuit de demon și cât de *puțină credință* a găsit la tatăl acestuia. *Multă suferință, pe de o parte, și puțină credință, pe de altă parte.* De aceea, Hristos-Domnul îndată ce a auzit pe tatăl copilului bolnav zicând: „*Am zis ucenicilor Tăi să-l alunge (pe demon), dar ei n-au putut*” (Marcu 9, 18), S-a tulburat pentru că știa pricina nevindecării copilului și anume *credința slabă a tatălui și nepriecerea duhovnicească a ucenicilor.* Totuși, Domnul Iisus nu l-a muștră direct pe tatăl copilului, ca să nu mai adauge la multa lui suferință și durerea muștrării. Dar pentru că tatăl copilului făcea parte din poporul evreu, care se împărțise în două, adică unii credeau în Hristos, iar alții se îndoiau de puterea Lui, Domnul Iisus a zis către toți cei slabi în credință: „*O, neam necredincios, până când voi fi cu voi? Până când vă voi răbda pe voi?*” (Marcu 9, 19).

Prin aceasta, Domnul Iisus Hristos vrea să ne arate indirect că foarte adesea demonii au putere asupra oamenilor, mai ales *când slăbește credința în popor.* **Cu cât slăbește mai mult credința în popor, cu atât duhurile rele au mai multă putere asupra oamenilor, făcându-i să cârtească, să se răzvrătească sau să hulească pe Dumnezeu când trec prin suferință, mai ales când suferă un copil nevinovat.** Adesea, cel

slab în credință, când suferă se revoltă sau hulește pe Dumnezeu, în loc să se apropie de El sau să-I ceară ajutorul Său.

Hristos muștră pe oamenii necredincioși, dar are milă de oamenii aflați în suferință

Înțelegând cât de cumplită era suferința copilului, Domnul nostru Iisus Hristos a zis: „*Aduceți-l la Mine*” (Marcu 9, 19). Deci chiar și atunci când muștră pe oamenii slabi în credință, Iisus rămânea totuși în starea de iubire față de oamenii aflați în suferință. Cu alte cuvinte, *muștrarea Lui nu înseamnă diminuarea milostivirii Lui față de omul care suferă*. Iar după ce l-au adus pe copilul chinuit de duhuri rele mai aproape de Iisus, El l-a întrebat pe tatăl copilului de câtă vreme i se întâmplă copilului această suferință. Atunci tatăl copilului a răspuns: din pruncie, deci de multă vreme. După ce a fost întrebat despre vremea suferinței copilului, tatăl copilului i-a cerut ajutor lui Iisus, însă având în sufletul său o credință slabă și o nădejde firavă. De aceea, a zis: „*Dar, dacă poți să faci ceva, ajută-ne, fiindu-Ți milă de noi*” (Marcu 9, 22). Acest „*dacă poți face ceva*” exprima o credință amestecată cu îndoiala, întrucât tatăl copilului a văzut că ucenicii lui Iisus nu au putut vindeca pe copilul său. Prompt, muștrător și totuși încurajator, Iisus i-a răspuns: „*Dacă poți crede, toate sunt cu puțință celui ce crede*” (Marcu 9, 23). În acel moment, *tatăl copilului a simțit muștrarea Domnului Iisus Hristos în mod direct*, pentru că i-a fost adresată lui personal, nu în general mulțimii prezente acolo. Îndată tatăl copilului și-a recunoscut starea și vina sufletului, *adică puțină lui credință*, apoi, cu lacrimi în ochi, a strigat: „*Cred, Doamne! Ajută necredinței mele!*”. Prin acest răspuns, *sărmanul tată s-a pocăit plângând pentru credința lui slabă și, cu multă smerenie, proprie căinței sincere, a zis:* „*Cred, Doamne! Ajută necredinței mele!*” (Marcu 9, 24).

Pocăința smerită a tatălui aduce vindecarea fiului bolnav

În partea primă a cuvintelor sale, „*Cred, Doamne! Ajută necredinței mele!*”, tatăl copilului bolnav arată că *s-a întărit în credință*, iar în partea a doua, *s-a întărit în smerenie*, recunoscând că la început nu avea credință suficient de tare pentru a dobândi vindecarea fiului său. Vedem în cuvintele tatălui întristat două atitudini complementare din punct de vedere duhovnicesc. Mai întâi, *lacrimile lui arată starea lui de căință* pentru că avea credință puțină, sau credință amestecată cu îndoială, iar cuvintele „*Cred, Doamne!*” arată *dorința lui de a-și întări credința*. În sfârșit, cuvintele lui „*Ajută necredinței mele*” confirmă o dată în plus *pocăința unită cu smerenia lui*. El nu a zis: *ajută credinței mele puțin*, ci, din smerenie, a numit puțină lui credință chiar *necredință*. **Îndată după ce a îndreptat duhovnicește pe acest tată necăjit, întărindu-l în credință, Domnul Iisus i-a vindecat copilul**, poruncind demonului care chinuia pe copil: „*Ieși din el și să nu mai intri în el!*” (Marcu 9, 25). În clipa aceea, demonul l-a zguduit pe copil foarte puternic și l-a aruncat la pământ. Iar copilul zăcea la pământ, încât unii credeau că murise. Însă Iisus l-a luat pe copil de mână, l-a ridicat în picioare și l-a dăruit tatălui său. Copilul a fost vindecat pentru totdeauna. Sănătatea lui a fost darul iubirii milostive a lui Hristos, Doctorul desăvârșit al sufletelor și al trupurilor, pentru că El este Izvorul vieții și al mântuirii oamenilor.

Tatăl compătimitor al fiului robit de un duh rău devine glasul suferinței acestuia

Mântuitorul Iisus Hristos a împlinit dorința tatălui îndurerat care nu a zis: „ajută pe copilul meu” sau „fie-Ți milă de el”, ci a zis

„ajută-ne, fiindu-Ți milă de noi”. *Deși suferea doar copilul, toată suferința acestuia se transfera și tatălui său. Întreaga suferință a copilului era împărtășită și de tatăl său. Copilul era bolnav, dar tatăl lui s-a făcut glasul suferinței acestuia care era chinuit de un duh mut și surd. De fapt, tocmai pentru că era stăpânit de un duh mut și surd, copilul nici nu putea să articuleze vreun cuvânt, să-și exprime suferința. Văzând apoi Iisus rugăciunea fierbinte, credința întărită și smerenia profundă a tatălui copilului, a poruncit duhului necurat să iasă din acel copil și să nu mai intre în el niciodată. Abia acum copilul redevine pe deplin copilul tatălui său, adică sănătos și liber, deoarece Iisus i-a dăruit sănătatea și libertatea copilului. Cât era bolnav sau posedat de duhul necurat, acest duh stăpânea peste copil. Vedem deci cum **Domnul nostru Iisus Hristos are milă atât de tatăl copilului**, care se pocăiește recunoscându-și puțină lui credință, cât și de copilul pe care îl eliberează de duhul mut și surd care-l chinuia. Astfel, toți cei prezenți au văzut iubirea milostivă și vindecătoare a lui Iisus.*

Hristos descoperă ucenicilor Săi știința izbăvirii oamenilor de puterea duhurilor rele

Evanghelia ne spune că după ce Iisus a intrat în casă, ucenicii Lui l-au întrebat, zicând: „pentru ce noi n-am putut să-l izgonim (pe demon)?” (Marcu 9, 28).

Iar Iisus, Învățătorul și Doctorul sufletelor, le-a descoperit lor ceea ce ei nu cunoșteau, și anume că există „un neam de diavoli” (Marcu 9, 29) la Domnul Iisus Hristos puterea de a alunga duhurile necurate și de a vindeca orice boală și orice neputință în popor, dar nu înțelegeau de ce această putere nu a devenit lucrătoare în cazul de față. Din acest motiv,

Iisus îi „vindecă” pe ucenicii Săi de nepriceperea lor duhovnicească în a lucra izbăvirea omului de puterea demonică. Și anume Iisus le spune că nu este suficient să poruncești verbal demonilor ca să iasă afară din omul pe care îl stăpânesc, ci trebuie să fii încărcat cu putere dumnezeiască în toată ființa ta. Trebuie să fii plin de Duhul Sfânt ca să poți alunga duhurile cele rele din oamenii chinuți de acestea. Iar prezența lucrătoare a Duhului Sfânt vine în om prin rugăciune stăruitoare și prin post. Când omul postește, el se smerește, iar cu cât se smerește mai mult, cu atât rugăciunea sa devine mai fierbinte, mai puternică. Astfel, prin rugăciune smerită unită cu postul, omul se golește de sine sau de egoism și se umple de iubirea smerită, vindecătoare și sfințitoare a lui Dumnezeu.

Demonii se tem de prezența Duhului Sfânt din omul smerit

Apostolii învață, așadar, de la Învățătorul lor Iisus Hristos că nu este suficient să poruncească demonilor ca să iasă din copil, ci trebuie să fie în stare de comuniune vie cu Dumnezeu prin rugăciune și prin post. De ce? Pentru că demonii fiind răi și mândri nu se tem nici de cuvinte frumoase, nici de cuvinte aspre sau autoritare, ci se tem doar de iubirea smerită și milostivă, de rugăciunea fierbinte unită cu postul. Deci, ei se tem de prezența Duhului Sfânt în om, întrucât numai Duhul Cel Sfânt și Bun poate alunga duhurile necurate și rele din oamenii stăpâniți de acestea. Astfel, Domnul Iisus Hristos ne arată cât de necesară, vie și puternică, eliberatoare de patimi egoiste și dăhuri necurate, de boală și neputință este rugăciunea unită cu postul. Biserica a rânduit ca această parte din Evanghelia după Sfântul Marcu să fie citită în perioada Postului Mare, deoarece ea este în mod deosebit timp de rugăciune fierbinte și de postire multă pentru a ne întări în credință și a lupta împotriva păcatului, a patimilor egoiste și a duhurilor rele.

Rugăciunea și postul schimbă foamea și setea fizică în foame și sete spirituală după iubirea lui Dumnezeu

Sfinții Părinți ai Bisericii, mari rugători și postitori, care s-au luptat mult pentru eliberarea de patimile egoiste, numesc patimile acestea „demoni” sau „dhuri rele”. Așa de pildă, ei numesc lăcomia „*demonul sau dracul lăcomiei*”. Pentru a înțelege această vorbire a lor, trebuie să înțelegem mai întâi lupta lor. Ei au constatat că, foarte adesea, *demonii folosesc slăbiciunile trupului și ale sufletului spre a-l îndepărta pe om de Dumnezeu*. Într-o rugăciune către Mântuitorul Iisus Hristos, Sfântul Isaac Sirul spune: „*Doamne, nu am fiică (asemenea femeii cananeence – n.n.), ci trup care cumplit se îndrăcește*”. Prin această luptă cu ispitele care nu vin omului doar de la trup, ci și de la duhurile necurate, invidioase pe omul duhovnicesc, Sfinții Părinți au experimentat personal puterea rugăciunii unită cu postul. *Rugăciunea unită cu postul schimbă foamea și setea fizică sau trupească a omului în foame și sete duhovnicească după iubirea lui Dumnezeu*. **Dacă omul se hrănește cu prezența harică a lui Dumnezeu izvorâtă din rugăciune, din citirea Sfințelor Scripturi, din vorbirea duhovnicească, din faptele de milostenie, atunci el devine om duhovnicesc puternic și, cu ajutorul lui Dumnezeu, poate birui patimile rele și ispitele care vin de la demoni prin slăbiciunile firii umane păcătoase.**

În plus, Evanghelia de astăzi ne arată și **grija părinților pentru copii**. Tatăl copilului bolnav, deși a avut la început o credință mai slabă, amestecată cu îndoială, totuși, din cauza suferinței copilului, a venit la Hristos, Vindecătorul de boli, să-I ceară ajutor, iar *Hristos-Domnul i-a întărit tatălui credința, și copilului i-a ridicat suferința*. Aici vedem cum *Hristos-Domnul cheamă pe toți părinții care au copii bolnavi sau chinuți de dhuri și patimi rele să vină la El, în Biserica Sa cerând ajutorul Lui, cu multă credință și speranță*.

Prin urmare, Evanghelia Duminicii a 4-a din Postul Sfințelor Paști este o Evangheliie a vindecării și a speranței cultivate prin credință tare și prin rugăciune fierbinte însoțită de post.

**Sfântul Ioan Scărarul este dascăl al rugăciunii,
al postului și al pocăinței**

În Duminica a 4-a din Sfântul și Marele Post al Paștilor se face în mod deosebit pomenirea Sfântului Ioan Scărarul. Acesta a trecut la Domnul în anul 649, trăind în ultima parte a secolului VI și prima parte a secolului VII, în părțile muntelui Sinai, deși era originar din Palestina.

Sfântul Ioan Scărarul, numit și Scolasticul, adică cel învățat, a fost un dascăl al rugăciunii, al ostenețelor, al postului și al pocăinței. În cartea sa numită *Scara virtuților* sau *Scara Paradisului* el ne arată cum trebuie să ne eliberăm de patimi și să dobândim virtuțile. Smerenia și iubirea sunt virtuțile cele mai mari pe care le descrie el în cartea *Scara virtuților*. Sfântul Ioan Scărarul, ca dascăl al virtuților dobândite prin credință puternică, prin rugăciune și post, este un dascăl al întregii creștinătăți. *Scara virtuților*, sau pe scurt *Scara*, a fost citită ca un manual de viață duhovnicească secole de-a rândul în mănăstiri. Și astăzi în unele mănăstiri această carte este citită mai ales în perioada Postului Mare. În cuvinte simple, dar cu un conținut foarte adânc, Sfântul Ioan Scărarul ne arată lupta duhovnicească din minte, din inimă și din trup a celui care se străduiește să urce duhovnicește spre Dumnezeu prin împlinirea poruncilor dumnezeiești, prin curățirea de patimi și cultivarea virtuților sau a sfințeniei. Sfântul Ioan Scărarul este numit în cântările Duminicii a 4-a din Postul Paștilor ca fiind el însuși „scară a virtuților”, „lauda monahilor”, „luminător și călăuzitor pe drumul mântuirii”.

Pocăința, postul, smerenia, lacrimile și toate nevoințele de care se face pomenire în *Scara Sfântului Ioan* au ca scop *curățirea omului de patimi și creșterea lui în virtuți, în iubire smerită față de Dumnezeu și față de oameni*. Aceste virtuți sunt adunate în suflet ca *flori de lumină pentru a le oferi Mântuitorului Iisus Hristos în lumina Sărbătorii Sfintelor Paști*. Sfântul Ioan Scărarul, *dascăl al rugăciunii, al postului și al pocăinței*, este nu numai lăudat în cântările Utreniei acestei duminici, *ci este și invocat să se roage pentru noi*. Prin urmare, el este nu numai un model sau o icoană duhovnicească, *ci și un rugător pentru noi*. De aceea, noi ne rugăm Sfântului Ioan Scărarul să ne ajute să ne vindecăm de patimi egoiste și să dobândim virtutea iubirii smerite și milostive, spre slava Preasfintei Treimi și mântuirea noastră. Amin!

Duminica a 5-a din Postul Mare
(a Cuvioasei Maria Egipteanca)

DE LA PĂCATUL UCIGĂTOR LA SFINȚENIA DĂTĂTOARE DE VIAȚĂ

„În vremea aceea, Iisus a luat la Sine iarăși pe cei doisprezece și a început să le spună cele ce aveau să I se întâmple: Iată, ne suim la Ierusalim și Fiul Omului va fi predat arhierilor și cărturarilor; Îl vor osândi la moarte și-L vor da în mâna păgânilor; Îl vor batjocori, și-L vor scuipa,

și-L vor biciui, și-L vor omori, dar după trei zile va învia. Și au venit la El Iacov și Ioan, fiii lui Zevedeu, zicându-I: Învățătorule, voim să ne faci ceea ce vom cere de la Tine. Iar El le-a zis: Ce voiți să vă fac? Iar ei I-au zis: Dă-ne nouă să ședem unul de-a dreapta Ta și altul de-a stânga Ta, întru slava Ta. Dar Iisus le-a răspuns: Nu știți ce cereți! Puteți să beți paharul pe care îl beau Eu sau să vă botezați cu botezul cu care Mă botez Eu? Iar ei I-au zis: Putem. Și Iisus le-a zis: Paharul pe care Eu îl beau îl veți bea și cu botezul cu care Mă botez vă veți boteza, dar a șede de-a dreapta Mea sau de-a stânga Mea nu este al Meu a da, ci celor pentru care s-a pregătit. Și, auzind, cei zece au început a se mânia pe Iacov și pe Ioan. Atunci Iisus, chemându-i la Sine, le-a zis: Știți că cei ce se socotesc cărmuitori ai neamurilor domnesc peste ele și cei mai mari ai lor le stăpânesc. Dar între voi nu trebuie să fie așa, ci care va vrea să fie mare între voi, să fie slujitor al vostru; și care va vrea să fie întâi între voi, să fie slugă tuturor. Că și Fiul Omului n-a venit ca să I se slujească, ci ca El să slujească și să-Și dea sufletul răscumpărare pentru mulți” (Marcu 10, 32-45).

Duminica a 5-a din Sfântul și Marele Post al Paștilor este numită și *Duminica Sfintei Cuvioase Maria Egipteanca*, pentru că această sfântă cuvioasă, deși este pomenită în ziua de 1 aprilie, este prăznuită și în duminica aceasta, ea fiind o *icoană sau o pildă a pocăinței și a înnoirii duhovnicești a omului prin rugăciune, smerenie și prin post.*

Evangelhia Duminicii a 5-a din Postul Mare ne arată că Domnul Iisus prevestește Moartea și Învierea Sa. El inițiază pe ucenicii Săi în taina Sfintelor Sale Pătimiri, pricinuite de păcatele oamenilor. Pe de altă

parte, vedem însă că ucenicii Săi, care erau oameni simpli, pescari, nu puteau înțelege de la început taina Pătimirilor, Morții și Învierii Mântuitorului, ci în mod treptat. Vedem în comportamentul ucenicilor Lui *firea noastră omenească, cu slăbiciunile ei și cu ispitele care vin asupra ei*. Dar, în același timp, vedem cum *harul Domnului nostru Iisus Hristos lucrează pentru ridicarea și vindecarea firii omenești păcătoase*, cum o luminează, încetul cu încetul, pentru a cunoaște tainele lui Dumnezeu și a intra în comuniunea de viață dătătoare cu El.

Pofta de întâietate și de slavă deșartă se vindecă prin slujirea smerită a semenilor

Domnul nostru Iisus Hristos a prevestit faptul că Fiul Omului, adică El Însuși, va merge la Ierusalim, iar acolo arhierii și cărturarii Îl vor osândi la moarte și Îl vor preda păgânilor, adică militarilor romani care stăpâneau Țara Sfântă, iar aceștia Îl vor batjocori, Îl vor scuipa, Îl vor biciui și-L vor omorî. Apoi, Hristos-Domnul adaugă: „*dar după trei zile va învia*” (Marcu 10, 34). Deci, **Mântuitorul nu desparte suferințele Sale și Moartea Sa de taina Învierii Sale**. El ne arată că *Taina Crucii este îndreptată spre Înviere, iar puterea Învierii se află ascunsă în Cruce*. Pe când însă vorbea El despre mergerea Sa la Ierusalim, ca să îndure suferințe multe și moarte, doi dintre ucenicii Săi, *Iacov și Ioan, fiii lui Zevedeu*, aveau impresia că Iisus vorbește despre o împărăție lumească, în locul celei romane. *Domnul Iisus îi lasă pe cei doi ucenici să spună ceea ce doresc ei, iar apoi îi mustră și îi îndreaptă, pe ei și pe ceilalți ucenici*. De fapt, *Iacov și Ioan, fiii lui Zevedeu*, au cerut Domnului Iisus Hristos ceva pământesc, o slavă trecătoare sau o onoare lumească, și anume să stea de-a dreapta și de-a stânga Sa în slavă. Iar Domnul Iisus le spune: „*Nu știți ce cereți!*” (Marcu 10, 38).

Prin aceasta vedem că El îi corectează, deoarece ei se gândeau la o împărăție politică sau stăpânire lumească. Apoi, Domnul Iisus îi întreabă: „*Puteti să beți paharul pe care îl beau Eu sau să vă botezați cu botezul cu care Mă botez Eu?*” (Marcu 10, 38). Iar ei au răspuns: „*Putem*” (Marcu 10, 39).

Dar ce sunt paharul și botezul despre care vorbește Mântuitorul în Evanghelia de astăzi? Sfinții Părinți ai Bisericii au tâlcuit cuvintele acestea astfel: ***paharul și botezul despre care vorbește Iisus sunt suferințele Sale din timpul Pătimirilor Sale și moartea Sa pe Cruce, adică botezul sângelui.*** Aceasta o spune El Însuși în rugăciunea Sa din grădina Ghetsimani, când zice: „*Părinte, dacă se poate să treacă paharul acesta de la Mine, dar nu precum voiesc Eu, ci precum voiești Tu*” (cf. Matei 26, 39; Marcu 14, 36; Luca 22, 42). Iisus Se referea deci la taina suferinței și a morții Sale. Cei doi ucenici, Iacov și Ioan, având mai mult curaj decât smerenie, poate neștiind ce spun, au răspuns: „*Da, beau il veți bea, și cu botezul cu care Mă botez vă veți boteza*” (Marcu 10, 39). Astfel, ***El a prevăzut suferințele Apostolilor în timpul persecuțiilor îndreptate împotriva creștinilor.*** Într-adevăr, mai târziu, ***Iacov a fost decapitat de regele Irod Agripa în anul 44 (cf. Faptele Apostolilor 12, 2), iar Sfântul Ioan Evanghelistul a fost exilat, între anii 94-95, în insula Patmos (Grecia) de către împăratul Dometian în timpul persecuțiilor romane împotriva creștinilor.*** În continuare, Domnul Iisus le spune celor doi ucenici ai Săi că ***onoarea de a sta cineva de-a dreapta și de-a stânga Sa nu se obține printr-o ambiție egoistă, competitivă, nici nu este un drept al cuiva care se consideră el însuși vrednic de această onoare, ci este un dar al lui Dumnezeu pentru cei pe care El îi consideră vrednici.*** Deci, ***nu cunoașterea personală a lui Iisus aduce cuiva slavă sau onoare, ci smerenia și vrednicia faptelor bune pe care le săvârșește cineva.*** Altfel spus, Dumnezeu nu face favoruri celor ambițioși și

mândri, ci dăruiește har celor smeriți și ostenitori, întrucât sunt implinitori ai voii Lui.

Evanghelia ne mai arată că ceilalți ucenici *s-au mâniat* văzând că frații Iacov și Ioan, fiii lui Zevedeu, caută onoare sau întâietate, pentru a fi deasupra celorlalți. *Mânia celorlalți ucenici este mânie amestecată cu invidie. Ei s-au mâniat pentru că au devenit invidioși. Vedem aici cum unii, lipsiți de smerenie și dornici de slavă deșartă, produc altora invidie și mânie. Însă Domnul Iisus Hristos, fiind duhovnicul desăvârșit, cunoscătorul de suflete și vindecătorul de patimi, i-a chemat la El pe toți ucenicii și le-a spus că în gândirea lumească întâietatea este înțeleasă ca stăpânire sau dominație peste alții, dar ucenicii lui Hristos trebuie să înțeleagă întâietatea sau conducerea altora ca fiind slujire smerită în folosul tuturor. Prin aceasta, Mântuitorul vindecă de mândrie sau de slavă deșartă pe frații Iacov și Ioan, iar pe ceilalți ucenici îi vindecă de invidie și mânie. El îi învață pe toți că adevărata onoare sau vrednicie plăcută lui Dumnezeu nu se dobândește prin dorință egoistă de întâietate și slavă lumească, ci prin iubire smerită față de Dumnezeu și față de semenii.*

Evanghelia ne arată că și unii ucenici ai lui Iisus erau ispitiți, ca mulți oameni, de patima mândriei și a întâietății, deoarece încă nu trecuseră prin suferințe și nici *nu primiseră harul Dubului Sfânt.*

Domnul Iisus înlocuiește logica puterii cu logica slujirii

Evanghelia se încheie astfel: „Că și Fiul Omului n-a venit ca să I se slujească, ci ca El să slujească și să-Și dea sufletul răscumpărare pentru mulți” (Marcu 10, 45). Aici, tâlcuitorii Sfințelor Evanghelii remarcă faptul că Domnul Iisus Hristos nu a zis *pentru toți oamenii*, ci *pentru mulți*. Desigur, El a murit pentru întreaga umanitate, însă a zis *pentru mulți*.

mulți, deoarece mulți, dar nu toți, vor crede în numele Lui, vor împlini poruncile Lui și se vor mântui.

Din Evanghelia de astăzi învățăm că și noi, ca odinioară ucenicii Domnului, putem fi ispitiți de patima *slavei deșarte, de dorința de întâietate, de a fi mai apreciați decât ceilalți oameni.* Iar această dorință egoistă sau pătimășă de întâietate trezește în cei din jur invidie și mânie. Astfel, slăbește armonia sau pacea dintre oameni și se diminuează bucuria comuniunii frățești adevărate. *Însă Domnul Iisus Hristos ne învață că iubirea smerită față de semenii și ajutorarea sau slujirea lor constituie calea care duce la mântuire, la unirea omului cu Dumnezeu și la bucuria armoniei din comunitatea umană. Prin urmare, adevărata onoare sau demnitate provine din calitatea cuiva de slujitor smerit sau ajutător milostiv al semenilor săi, indiferent de mărimea rangului pe care-l are în comunitate sau în societate.*

Evanghelia de astăzi ne cheamă să trăim în Duhul lui Hristos, nu în duhul lumesc, să respingem ispita slavei deșarte prin smerenie, prin pocăință și post, prin mărturisirea păcatelor și prin împăcare cu cei pe care i-am supărat, prin milostenie și fapte de ajutorare a celor săraci, bolnavi și singuri.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu ca, înțelegând folosul duhovnicesc al Evangheliei Domnului Iisus Hristos, să înaintăm în urcușul nostru duhovnicesc interior spre bucuria Învierii, spre sărbătoarea Sfințelor Paști.

Rugăciunea unită cu pocăința și cu postul ajută pe cei păcătoși să devină sfinți

În această zi numită și *Duminica Sfintei Cuvioase Maicii noastre Maria Egipteanca* facem pomenirea ei, pentru că ea este, așa cum am

spus, un **model de pocăință pentru toți oamenii**. *A trăit în a doua jumătate a secolului V și începutul secolului VI. Ea a fost o fată frumoasă, însă frumusețea ei i-a adus multe ispite, încât a căzut în multe păcate trupești, chiar și în timpul călătoriei sale spre Țara Sfântă. Dar când a voit ea să intre în biserica Sfântului Mormânt din Ierusalim, o mână nevăzută a oprit-o să intre în sfântul lăcaș. Atunci a înțeles că viața ei era prea păcătoasă ca să poată intra în biserică și a hotărât să meargă în pustia Iordanului pentru a se pocăi de păcate. Acolo a petrecut 47 de ani în post și rugăciune, în pocăință cu multe și mari nevoițe duhovnicești, curățindu-și mintea de orice gând păcătos. Astfel, a ajuns la o mare sfințenie, încât atunci când se ruga, se umplea de lumină și se ridica puțin deasupra pământului, pentru că devenise mai mult dub unit cu Dumnezeu decât trup legat de cele pământești.*

Însă, cu un an înainte de moartea sa, taina vieții sale a fost descoperită unui părinte duhovnicesc, și anume Cuviosului Părinte Zosima, care, prin lucrarea lui Dumnezeu, a găsit-o în pustie, a spovedit-o, a aflat istoria vieții ei, a împărtășit-o, iar apoi Sfânta Cuvioasă Maria Egipteanca l-a rugat pe Cuviosul Zosima ca în anul următor, la aceeași vreme, să vină din nou, pentru că ea va muri atunci. *Așadar, ea cunoștea timpul sfârșitului vieții sale pământești. Într-adevăr, Sfânta Cuvioasă Maria Egipteanca a trecut la Domnul în anul următor, după cum prevestise. Același Cuvios Părinte Zosima a îngropat-o și a povestit multora viața ei. Iar, mai târziu, în secolul VII, Sfântul Sofronie, Patriarhul Ierusalimului (550-638, patriarh 634-638), a scris *Viața Cuvioasei Maria Egipteanca*, pe care Biserica a inclus-o în cartea *Triodul* și o citește la *Denia de miercuri seara*, în săptămâna a 5-a din Postul Mare.*

Sfânta Cuvioasă Maria Egipteanca (pomenită la 1 aprilie) arată cât de minunat poate lucra harul lui Dumnezeu în omul care se pocăiește. Pomenirea ei se face în Duminica a 5-a din Postul Sfințelor Paști

începând cu secolul XI, iar cultul ei este atestat deja înainte de publicarea *Vieții* ei, scrisă de Sfântul Sofronie, Patriarhul Ierusalimului. *Din această scriere se vede că atât de mult schimbă harul lui Dumnezeu pe omul păcătos care se pocăiește cu adevărat, încât îl poate face părtaș al slavei Împărăției cerurilor pe care o pregustă sfinții încă din lumea aceasta. De aceea, pilda vieții de pocăință și sfințenie a Sfintei Cuvioase Maria Egipteanca este o întărire spirituală și o speranță pentru toți oamenii care doresc să se mântuiască, să-și schimbe și să-și sfințească viața, oricât de păcătoși ar fi ei la un moment dat.*

În cântările *Triodului* din Duminica a 5-a a Postului Mare, Sfânta Cuvioasă Maria Egipteanca, datorită convertirii sau schimbării ei duhovnicești prin multă pocăință, este numită „înger în trup”. Ea și-a răstignit patimile trupești și a ajuns la învierea sufletului din moartea pricinuită de păcat, sfințindu-și sufletul și trupul cu ajutorul dumnezeiescului har. Astfel, într-o cântare se spune: „*Neștiind dumnezeieștile porunci, ai întinat chipul cel dumnezeiesc; dar prin dumnezeiască purtare de grijă, iarăși l-ai curățit îndumnezeindu-te, cuvioasă, prin faptele tale cele de sfințire*”.

Ca și *Duminica Sfântului Ioan Scărarul*, *Duminica Sfintei Cuvioase Maria Egipteanca* ne pregătește să înaintăm duhovnicește spre *Sâmbăta lui Lazăr*, *Duminica Floriilor* și *Săptămâna Sfintelor Pătimiri ale Domnului*, pentru a intra apoi în *lumina Sfintelor Paști*, spre slava lui Dumnezeu și bucuria oamenilor. Amin!

capului ei, iar casa s-a umplut de mireasma mirului. Dar Iuda Iscarioteanul, unul dintre ucenicii Lui, care avea să-L vândă, a zis: Pentru ce nu s-a vândut mirul acesta cu trei sute de dinari și să-i fi dat săracilor? Însă el a zis aceasta nu pentru că îi era grijă de săraci, ci pentru că era fur și, având punga, lua din ce se punea în ea. A zis, deci, Iisus: Las-o, că pentru ziua îngropării Mele l-a păstrat. Că pe săraci totdeauna îi aveți cu voi, dar pe Mine nu Mă aveți totdeauna. Deci mulțime mare de iudei au aflat că este acolo și au venit nu numai pentru Iisus, ci să vadă și pe Lazăr, pe care-l înviase din morți. Și s-au sfătuit arhieriei ca și pe Lazăr să-l omoare, căci, din pricina lui, mulți dintre iudei mergeau și credeau în Iisus. A doua zi, mulțimea cea mare, care se adunase la sărbătoare, auzind că Iisus vine în Ierusalim, a luat ramuri de finic și a ieșit întru întâmpinarea Lui și striga: Osana! Bindecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului, Împăratul lui Israel! Și Iisus, găsind un asin tânăr, a șezut pe el, precum este scris: «Nu te teme, fiica Sionului! Iată, Împăratul tău vine șezând pe mânzul asinei». Acestea nu le-au înțeles ucenicii Lui la început, dar, când s-a preaslăvit Iisus, atunci și-au adus aminte că acestea erau scrise despre El și că acestea l-au făcut Lui. Așadar, dădea mărturie mulțimea care era cu El când l-a strigat pe Lazăr din mormânt și l-a înviat din morți. De aceea l-a și întâmpinat mulțimea, pentru că auzise că El a făcut minunea aceasta” (Ioan 12, 1-18).

Sărbătoarea *Intrării în Ierusalim* a Domnului nostru Iisus Hristos este numită în popor și *Floriile*, de la florile pe care mulțimile de oameni și copiii le purtau în mână, aclamând intrarea în Ierusalim a lui Iisus ca Rege sau Împărat.

Evanghelia sărbătorii ne arată că Maria, sora lui Lazăr din Betania, ca semn de prețuire și de recunoștință pentru Iisus, a vărsat mir de mare preț pe picioarele Lui și le-a șters cu părul capului ei. Această Marie, sora lui Lazăr, este o altă femeie decât femeia păcătoasă despre care vorbește Sfântul Evanghelist Luca, pentru că pocăința femeii păcătoase nu s-a petrecut în Betania, ci în localitatea Nain. **Semnificația nardului sau mirului de mare preț este deosebit de bogată.** Când Iuda Iscarioteanul a întrebat: „*Pentru ce nu s-a vândut mirul acesta cu trei sute de dinari și să-i fi dat săracilor?*” (Ioan 12, 5), Domnul Iisus Hristos a răspuns: „*Las-o, că pentru ziua îngropării Mele l-a păstrat. Că pe săraci totdeauna îi aveți cu voi, dar pe Mine nu Mă aveți totdeauna*” (Ioan 12, 7-8). Mirul de mare preț ca simbol al îngropării Domnului Iisus Hristos a devenit în Biserică **Sfântul și Marele Mir** folosit pentru sfințirea Sfintei Mese din biserică nouă, întrucât *Sfânta Masă simbolizează mormântul Mântuitorului în care El a fost pus și din care El a înviat.* De asemenea, cu Sfântul și Marele Mir se sfințește și Sfântul Antimis care simbolizează punerea în mormânt a Domnului. Iar mirungerea celor ce s-au botezat în apă și în Duh Sfânt, devenind părtași la taina Morții și Învierii Domnului, se face tot cu Sfântul și Marele Mir. Așadar, Biserica a învățat de la Maria, sora lui Lazăr, să arate prețuire mare față de Hristos prin folosirea în cultul ei a Sfântului și Marelui Mir compus din multe arome de mare preț. În plus, **mireasma deosebită a mirului de mare preț simbolizează și prezența Duhului Sfânt în omul credincios.** În acest sens, **sfintele moaște ale sfinților răspândesc adesea parfumul mirului de nard.** După cum harul Duhului Sfânt era prezent în trupul lui Hristos pe când se afla în mormânt și l-a păstrat nesticăcios, tot așa harul Duhului Sfânt *pecetluiește pe unii dintre sfinți cu nesticăciunea osemintelor (moaștelor)* și cu parfumul minunat al prezenței harului divin în omul duhovnicesc, care a trăit pe pământ în sfințenie potrivit Evangheliei lui Hristos.

Mirul de mare preț este un simbol al frumuseții Bisericii

Toate veșmintele de mare preț, toate vasele sfinte, toate picturile frumoase, toate bisericile noi zidite care sunt aduse ca ofrandă sau dar întru pomenirea și cinstirea Domnului Iisus Hristos, ca recunoștință sau mulțumire adusă Lui, sunt mir de mare preț. Asemenea Mariei, sora lui Lazăr, *Biserica aduce ofrandă lui Hristos Cel răstignit și înviat ceea ce ea are frumos și de mare preț.*

Însă, la darurile materiale de mare preț pe care le aduc credincioșii în biserică trebuie să adăugăm **darul cel mai de preț al miresmei credinței ortodoxe, al rugăciunii și al faptelor bune. Mirul de mare preț este, în primul rând, sufletul omului dreptcredincios și curățit de păcate. Sufletul creștinului curățit de păcate și luminat de fapte bune se dăruiește în fiecare zi lui Hristos ca mir de mare preț.** Viața păcătoasă este urât miro-sitoare, dar pocăința și curățirea de patimi păcătoase transformă viața omului în parfum duhovnicesc de bună mireasmă. **Acest mir de mare preț al sufletului creștinului curățit și sfințit se dobândește prin toate nevoițele Postului Mare, prin împărtășirea cu Sfintele Taine și prin milostenie.** Să ne ajute Domnul Iisus Hristos ca și noi, în această ultimă săptămână înainte de sărbătoarea Învierii Sale, *să aducem ca mir de mare preț florile harului crescute în sufletul nostru, prin toată lucrarea duhovni-cească săvârșită în timpul de pregătire pentru Sfintele Paști.*

Primul înțeles al Intrării triumfale în Ierusalim a Domnului Iisus Hristos este acela de biruință asupra morții lui Lazăr și, deci, de prefigurare, vestire profetică a Învierii de obște, după cum se spune în *Troparul* sărbătorii. Evanghelia după Sfântul Ioan relatează pe larg despre învierea lui Lazăr, prietenul Domnului Iisus și fratele surorilor Marta și Maria din Betania.

Mulți dintre iudei văzând că Iisus a înviat un om mort de patru zile și intrat în descompunere, au părăsit pe cărturari și pe farisei,

adică pe învățătorii lor tradiționali, și au crezut în Iisus și în puterea Lui dumnezeiască. Deci, *motivul principal pentru care mulțimile au venit în Betania era să-L vadă pe Iisus, dar și pe Lazăr, prietenul Său, pe care Iisus l-a înviat din morți.*

Mulțimile se adunaseră la Ierusalim pentru a serba Paștile iudaice, iar din Ierusalim au mers în Betania să vadă pe Lazăr, cel ce murise, dar acum era viu. Însă, *pe cât se bucura mulțimea oamenilor simpli de minunile lui Iisus, pe atât se tulburau și se întristau mai-marii cărturarilor și fariseilor, plini de invidie, pentru că iubirea și admirația mulțimilor față de Iisus creșteau cu fiecare minune săvârșită de El, cu fiecare vindecare instantanee și, mai ales acum, cu însăși învierea din morți a prietenului Său Lazăr din Betania. Astfel, iudeii s-au împărțit în două tabere: unii care credeau în Iisus și alții care nu credeau în Iisus; unii care-L iubeau și-L urmau pe Iisus, iar alții care-L invidiau și-L urau.* Evanghelia ne spune că atunci au hotărât mai-marii cărturarilor și fariseilor să-L omoare nu numai pe Iisus, ci și pe Lazăr, *pentru că Lazăr cel înviat din morți era mărturie evidentă a puterii dumnezeiești a lui Iisus Hristos.* Învățătura lui Iisus era minunată sau fascinantă, iar puterea Lui era dumnezeiască și dătătoare de viață. Imediat după ce Iisus spune surorilor lui Lazăr: „*Eu sunt Învierea și Viața*” (Ioan 11, 25), El Se arată biruitor asupra morții, înviind și ridicând pe Lazăr din mormânt. În acest sens, *intrarea lui Iisus în Ierusalim are două înțelesuri: unul de biruință asupra morții lui Lazăr și prevestire a Învierii de obște în Ziua de Apoi, iar celălalt de anticipare a biruinței asupra propriei Sale morți de trei zile, prin slăvita Sa Înviere.* Mai precis, Domnul Iisus Hristos, după ce a înviat pe Lazăr din morți, peste puțin timp, va trece El Însuși prin moarte, iar apoi Își va învia și propriul Său trup din mormânt. **Prin aceasta El va arăta definitiv că este Dumnezeu-Omul, biruitor asupra morții și dătător de viață veșnică.** Moartea spre care merge Iisus când intră

în Ierusalim, deși în plan social este o pedeapsă capitală decisă de autoritățile politice și militare romane la instigarea autorităților religioase din Ierusalim, totuși, în plan spiritual ea este prezentată de Sfântul Evanghelist Ioan ca fiind o **jertfă de bunăvoie**. În această privință, Domnul Iisus Hristos spune: „*Eu Îmi pun viața, ca iarăși să o iau. Nimeni nu o ia de la Mine, ci Eu de la Mine Însuși o pun. Putere am Eu ca să o pun și putere am iarăși să o iau. Această poruncă am primit-o de la Tatăl Meu*” (Ioan 10, 17-18). Prin urmare, **Biserica înțelege intrarea în Ierusalim a Domnului Iisus Hristos ca fiind mergerea Sa de bunăvoie spre pătimire și spre moarte**. Iisus putea să evite suferințele și moartea dacă-și distrugea sau elimina adversarii. Însă *El nu a folosit violența, ci a dorit să biruiască moartea din interiorul ei, trecând prin moarte cu puterea iubirii Sale smerite, pentru a vindeca pe om de mândria și neascultarea lui Adam și a se arăta biruitor prin Înviere*. Așadar, Intrarea Domnului Hristos în Ierusalim este *biruință asupra morții lui Lazăr pe care l-a înviat și anticipare a biruinței Mântuitorului Iisus Hristos asupra propriei Sale morți, prin Învierea Sa a treia zi*.

Totodată, intrarea Domnului Iisus Hristos în Ierusalimul pământesc este și prefigurarea intrării Sale ca om în Ierusalimul ceresc

Însă această intrare a lui Hristos în Ierusalimul ceresc se va realiza prin Învierea Sa din morți și prin Înălțarea Sa la cer. De aceea, în noaptea de Paști noi cântăm: „*Luminează-te, luminează-te, noule Ierusalime...*”, adică nu Ierusalimul vechi, pământesc, ci *noul Ierusalim, ceresc*, în care Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul, intră prin Înviere, iar umanitatea Lui nu va mai muri niciodată. Acum, *Ierusalimul ceresc* în care a intrat Iisus Hristos Cel răstignit și înviat, ca să ne pregătească

nouă un sălaș ceresc în Împărăția Preasfintei Treimi, este liturgic simbolizat de biserica ortodoxă pictată și sfințită. Cu alte cuvinte, biserica sfințită este icoana Ierusalimului ceresc. Din acest motiv, când se sfințește o biserică nouă, cântăm: „Luminează-te, luminează-te, noule Ierusalime, că slava Domnului peste tine a străluci”. Intrarea Mântuitorului Iisus Hristos în Ierusalimul ceresc privește deci și taina Bisericii lui Hristos rugătoare în biserica lăcaș de cult pentru a pregusta bucuria din Casa Tatălui cresc.

În acest sens, participarea oamenilor la viața Bisericii este în mod tainic o intrare în Ierusalimul ceresc, deoarece Biserica ne învață și ne ajută să răstignim păcatul sau egoismul din noi, prin rugăciunea unită cu pocăința, postul și milostenia, pentru a dobândi învierea sufletului nostru din moartea cauzată de păcat și pentru a cultiva iubirea sfântă față de Dumnezeu și de aproapele.

Înțelesurile duhovnicești ale Intrării Domnului în Ierusalim ne cheamă să cerem Domnului Iisus Hristos să ne ajute să biruim și noi moartea sufletului ca despărțire de Dumnezeu din cauza păcatelor, să biruim tot ce slăbește credința noastră, să biruim ispita invidiei și a răutății când vedem că alții sunt mai buni decât noi.

Sărbătoarea Intrării Domnului în Ierusalim face trecerea de la Postul de 40 de zile al Sfințelor Paști la intrarea în Săptămâna Sfințelor Pătimiri ale lui Hristos, care este o perioadă de pregătire duhovnicească sau mistică legată mai direct de Taina Crucii și Învierii Domnului.

Stâlpările și florile, simbolul virtuților adunate în timpul Postului Sfințelor Paști

Duminica Intrării Domnului în Ierusalim este o zi care prevestește Învierea lui Hristos. Ea este, oarecum, un Paște anticipat, o anticipare

a biruinței asupra morții, asupra păcatului și asupra răutății oamenilor. Ea este o biruință a iubirii lui Hristos, iubire mai tare decât orice ură și invidie, trădare și lașitate omenească, decât orice lăcomie de bani și de putere lumească trecătoare.

De ce purtăm în această zi ramuri de copaci, în special ramuri de finic sau salcie, și flori? Purtăm în mâini aceste ramuri, *în primul rând, ca memorial sau aducere aminte de evenimentul care s-a petrecut cu aproape 2000 de ani în urmă, când Domnul Iisus Hristos a intrat în Ierusalim, fiind întâmpinat, mai ales de copii, cu stâlپări sau ramuri de finic. În al doilea rând, purtăm în mâini ramuri de salcie și flori, pentru că s-au încheiat cele 40 de zile de post în care am adunat în suflet florile credinței cultivate prin post și rugăciune.* Vecernia din Vinerea dinaintea Sâmbetei lui Lazăr spune clar în cântările ei că acum s-au împlinit cele 40 de zile de post. *Sâmbăta lui Lazăr și Duminica Floriilor fac, așadar, trecerea spre o altă săptămână, care nu mai face parte din cele 40 de zile de post, ci este un timp mai sfânt și mai sfințitor, pentru că este timpul unei participări mistice sau tainice la Sfintele și Mântuitoarele Pătimiri ale lui Hristos, ca apoi să ne bucurăm de Învierea Lui, să ne despățimim de patimile egoiste sau păcătoase din firea omenească, patimi care au pricinuit răstignirea și moartea lui Hristos. În acest sens, florile pe care le purtăm în mână în Duminica Floriilor reprezintă florile virtuților adunate în timpul postului: lumina rugăciunii, smerenia postirii, bunătatea inimii milostive și darnice, curăția minții dobândită prin pocăință, sfințirea sufletului și trupului dobândită prin înfrânare, spovedanie și prin împărtășire mai și față de semeni. Acestea sunt florile cultivate în timpul Postului pe care le aducem noi ca daruri cultivate în ogorul sfânt al Bisericii dreptmăritoare.*

Să ne ajute Domnul Iisus Hristos ca și noi, care purtăm în mâini ramuri de salcie (aceasta fiind cel mai smerit dintre copaci, deoarece își pleacă crengile sale permanent înaintea Domnului), să ne smerim și să primim cu evlavie pe Mântuitorul Iisus Hristos, Care intră acum nu numai în Ierusalimul pământesc, ca odinioară, ci și în sufletul nostru, în casa noastră, dacă Îl primim cu multă credință și bucurie, spre slava Lui și mântuirea noastră.

Cu prilejul Sărbătorii *Floriilor*, adresăm părintești doriri de sănătate și mântuire, pace și bucurie tuturor celor care poartă nume de flori: *Floare, Florin, Viorel, Mugur, Lăcrămioara, Brândușa* și alte nume de flori¹, dorindu-le ani mulți, fericiți și binecuvântați!

1. Prezentăm aici o listă cu nume de flori ca nume pentru femei și bărbați: Anemona, Arina, Brândușa, Brăduța, Camelia, Codrina, Codruța, Crăița, Crenguța, Crina, Crizantema, Dalia, Dafina, Delia, Dumitrița, Floare, Floarea, Flora, Florența, Florentina, Florica, Florina, Garoafa, Garofița, Gețiana, Gherghina, Hortensia, Iasmin, Iasmina, Iolanda, Iris, Lăcrămioara, Laura, Lauriana, Margareta, Mălina, Micșunica, Melisa, Narcisa, Olivia, Ortensia, Panseluța, Petuni, Pina, Romanița, Roza, Rozalia, Rozmarin, Sânziana, Trandafira, Valeria, Valeriana, Violeta, Viorela, Viorica, Zambila, Zambilica, Bujor, Busuioc, Codrin, Codruț, Crin, Florentin, Florin, Ghiocel, Laur, Laurențiu, Laurian, Mugur, Mugurel, Narcis, Trandafir, Valerian.

Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci
(Convorbirea lui Iisus cu Nicodim)

SFÂNTA CRUCE – SEMNUL IUBIRII CARE ÎNVINGE PĂCATUL ȘI MOARTEA

„Zis-a Domnul: Nimeni nu s-a suit la cer decât Cel ce S-a coborât din cer, Fiul Omului, Care este în cer. Și, după cum Moise a înălțat șarpele în pustie, așa trebuie să Se înalțe Fiul Omului, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Pentru că Dumnezeu așa a iubit lumea,

încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Fiindcă n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască prin El lumea” (Ioan 3, 13-17).

Sfânta Evanghelie a Duminicii dinaintea Înălțării Sfintei Cruci face o legătură între șarpele care a fost înălțat de către Moise în pustie și înălțarea pe Cruce a Mântuitorului Iisus Hristos. Se știe că în timp ce poporul evreu traversa pustia, mulți oameni mureau fiindcă erau atacați de șerpi veninoși. Atunci Dumnezeu i-a poruncit lui Moise să înalțe un șarpe de aramă și oricine privea la șarpele de aramă, înălțat în pustie, se vindeca. **Această vindecare miraculoasă a oamenilor care erau mușcați de șerpi era o preînchipuire a Crucii Mântuitorului Iisus Hristos.** În acest sens, Sfântul Ioan Gură de Aur spune: „Vezi legătura dintre acea închipuire și adevăr? Acolo iudeii au scăpat de moarte, dar de una trecătoare; aici cei care cred scapă de moartea veșnică. Acolo șarpele spânzurat a tămăduit mușcăturile șarpelui, aici Iisus cel răstignit a vindecat rănilor pricinuite de șarpele inteligibil (diavolul). Acolo a fost vindecat cel care a privit cu ochii aceștia (trupești), aici cel care privește cu ochii minții leapădă toate păcatele. Acolo cel spânzurat era de aramă, în formă de șarpe închipuit, aici, trupul Stăpânului pregătit de către Domnul. Acolo un șarpe a mușcat și un șarpe a tămăduit; tot așa și aici, o moarte a nimicit și o moarte a mântuit” (Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilia la Evanghelia după Ioan, Omilia 27; traducere din limba greacă veche de Maria-Iuliana Rizeanu, introducere și note de Ierom. Policarp Pâruloiu, Editura Basilica, București, 2016, p. 255*).

În Antichitate, crucea era un instrument de tortură și de ocară pentru răufăcători. Dar **Domnul Iisus Hristos, primind a fi răstignit pe cruce din iubire pentru oameni și luând asupra Sa păcatele lumii, a transformat crucea din instrument de ocară și de tortură în**

simbol al iubirii de viață făcătoare. Prin moartea Sa, Mântuitorul Iisus Hristos a biruit păcatul neascultării și moartea ca urmare a păcatului, iar prin Învierea Sa din morți a arătat slava Crucii ca fiind slavă a iubirii Sale jertfelnice, sfințitoare și de-viață-făcătoare. De aceea, cântăm noi în fiecare duminică: „Iată, prin Cruce, a venit bucurie la toată lumea”.

Crucea, semn de mântuire și de viață veșnică

Transformarea morții lui Hristos în biruință a vieții veșnice înseamnă și transformarea Crucii din instrument de tortură sau de ocară în semn de mântuire și de viață veșnică. Evanghelia ne spune că „Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3, 16).

Chiar Domnul Iisus spune că „n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască prin El lumea” (Ioan 3, 17). Așadar, vedem că Sfânta Cruce ne arată cât de mult a iubit Dumnezeu lumea. *Sfânta Cruce este semnul iubirii nesfârșite și mai presus de înțelegere a lui Dumnezeu față de oameni, o iubire care respectă libertatea omului chiar și atunci când omul Îl respinge pe Dumnezeu sau nu Îl primește. Crucea Mântuitorului Iisus Hristos reprezintă iubirea lui Dumnezeu arătată oamenilor într-o lume plină de ură și de violență. De fapt, Domnul Hristos a fost răstignit pe cruce ca urmare a invidiei, a urii și a violenței mai-marilor cărturarilor și fariseilor, care Îl invidiau și Îl urau pe Iisus tocmai pentru că mulțimile Îl iubeau pe El, credeau în El și Îl urmau.*

La răstignirea Mântuitorului Iisus Hristos au participat și păgânii, adică soldați romani, care ocupaseră Țara Sfântă și se aflau sub autoritatea comandantului Ponțiu Pilat. Dar atât de mare a fost iubirea lui Dumnezeu arătată în Mântuitorul Iisus Hristos, încât *El nu*

a răspuns la ură cu ură, la răutate cu răutate, la dispreț cu dispreț, ci S-a smerit pe Sine și a răbdat umilința și suferința până la moarte, și încă moartea pe cruce, destinată tâlharilor sau răufăcătorilor. Ca Dumnezeu Atotputernic, Iisus Hristos putea oricând să nimicească pe vrăjmașii Săi, dar nu a răspuns la răutate cu răutate, ci a zis: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac!” (Luca 23, 34). Această putere a iubirii jertfelnice, care iartă în loc să se răzbune, care biruiește răul săvârșind binele, este iubirea smerită a lui Hristos.

Smerenia unită cu răbdarea îndelungă a Mântuitorului Iisus Hristos, arătată pe Cruce, face din Sfânta Cruce armă nebiruită și semn de înfricoșare pentru demoni, întrucât aceștia nu se pot smeri.

Smerenia și bunătatea lui Iisus îi înfricoșează pe demonii mândri și răi. În acest sens, Sfântul Apostol Pavel, în Epistola către Coloseni, spune că Hristos-Domnul a dezbrăcat (adică a dezvăluit, demascat și dezarmat) puterile diavolești și le-a țintuit pe Cruce (cf. Coloseni 2, 14-15), mai precis demonii, care au îndemnat pe oamenii răi să Îl răstignească pe Hristos, au fost biruiți prin smerenia și răbdarea Mântuitorului Iisus Hristos, prin iubirea Sa jertfelnică și mai presus de înțelegere.

„Așa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3, 16). Iubirea aceasta a lui Dumnezeu, Care Îl trimite pe unicul Său Fiu într-o lume bolnavă de păcat, de ură și de răutate pentru a o vindeca de păcat și moarte, **este iubire mântuitoare și făcătoare de viață.** Întrucât Hristos Cel ce a murit pe cruce a fost fără de păcat, moartea ca plată sau urmare a păcatului neascultării lui Adam nu a putut să-L stăpânească pe Cel ce S-a făcut ascultător până la moarte pe cruce (cf. Filipeni 2, 8). Astfel, El a biruit cu moartea Sa puterea morții înviind din mormânt: „Cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le”.

În noaptea de Paști, preotul înalță cu ambele mâini Sfânta Cruce în văzul tuturor, adăugă lumânarea de Înviere la ea și spune:

„Hristos a Înviat!”, iar poporul răspunde: „Adevărat a Înviat!”, deoarece Hristos Cel răstignit este Hristos Cel înviat, Cel care și după învierea Sa poartă în trupul Său semnele Crucii, adică semnele cuielor din mâini și picioare, precum și semnul lăsat de lancea care L-a străpuns în coastă, ca semne ale iubirii Sale jertfelnice.

Crucea este semn veșnic în trupul lui Hristos

Semnele Crucii rămân veșnic în trupul înviat și preaslăvit al Mântuitorului Iisus Hristos, Cel înviat și înălțat la ceruri, pentru a ne arăta cât de mult ne-a iubit El pe noi și S-a dăruit nouă, ca pe noi să ne ridice la ceruri. De aceea, sărbătoarea Înălțării Sfintei Crucii, ca cinstire a Sfintei Crucii, este preamărirea iubirii jertfelnice și smerite, singura iubire pe care Dumnezeu o prețuiește. El nu prețuiește iubirea posesivă și mândră, ci iubirea milostivă și smerită, care deschide sufletul omului spre a iubi pe Dumnezeu și pe semenii.

Evanghelia de astăzi ne mai spune că „n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască prin El lumea” (Ioan 3, 17). Deci, Mântuitorul vine să mântuiască, nu să osândească lumea. El vine să cheme, să vindece pe cei bolnavi, să hrănească pe cei săraci, să călăuzească pe cei rătăciți, să ridice pe cei păcătoși și căzuți, vine să dăruiască oamenilor viața cea adevărată.

Sfânta Cruce este lumină și binecuvântare pentru viața creștină

Crucea este lumină și binecuvântare pentru mântuire deoarece este semnul credinței în iubirea smerită și milostivă a lui Dumnezeu,

iubire mai tare decât moartea. De aceea, noi vedem în semnul Crucii semnul mântuirii, ca unire a noastră cu Dumnezeu. Iar când spunem „Doamne, ajută-ne”, „Doamne, mântuiește-ne”, „Doamne, miluiește-ne”, ne însemnăm cu Sfânta Cruce, deoarece ea este și semnul iubirii Preasfintei Treimi pentru noi și al credinței noastre în Preasfânta Treime.

Din acest motiv, și *biserica lăcaș de închinare este construită în formă de corabie și cruce, iar pe turla ei se află o cruce, care ne amintește permanent de iubirea jertfelnică a lui Hristos pentru noi, spre a ne trece de la viața pământească vremelnică la viața cerească veșnică.*

Pretutindeni unde locuiesc creștinii adevărați întâlnim semnul Sfintei Crucii

Să ne ajute bunul Dumnezeu ca să Îl iubim pe Hristos-Domnul mai mult, ori de câte ori vedem Sfânta Lui Cruce, pe biserică și în biserică, la margine de drum, pe morminte sau lângă o fântână. Oriunde vedem Sfânta Cruce, să ne aducem aminte cât de mult ne iubește Dumnezeu și așteaptă răspunsul nostru.

Purtăm crucea cu lăntișor la gât de când suntem botezați, ne însemnăm cu semnul Sfintei Crucii dimineața când ne trezim din somn, seara când ne culcăm, înainte de mâncare și după mâncare. Mamele creștine fac semnul Sfintei Crucii peste pâinea care urmează să intre în cuptor sau înainte de a o tăia după ce a fost coaptă, pentru a ne aminti de Hristos, **Pâinea vie care s-a coborât din cer** (Ioan 6, 51), iar țăranii români creștini sculptează semnul Sfintei Crucii pe poarta lor, ca să intre pe ea în curte sau în casă ca într-o biserică, ca într-un loc sfințit, prin rugăciune și fapte bune. Crucea este ridicată la margine de drum sau la răscruce de drumuri, ca să ne aducem aminte de Mântuitorul Iisus Hristos, Cel ce a zis: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14, 6).

Cruce este ridicată lângă un izvor sau lângă o fântână sau pe acoperișul fântânii, ca să ne aducem aminte de Hristos Cel ce a zis: „Eu sunt **Apa cea vie**. Cine bea din **Apa** aceasta nu va înseta niciodată” (cf. Ioan 4, 14). Această apă este harul lui Hristos prezent în om prin lucrarea Sfântului Duh. **Sfânta Cruce stă de strajă și la mormintele celor adormiți în Domnul**, pentru a ne aminti ei au adormit în nădejdea Învierii de obște și că rugăciunea noastră pentru ei este mai tare decât moartea. De aceea, îi pomenim în rugăciune ori săvârșim un parastas în amintirea lor, dăm de pomană săracilor în numele lor sau sădăm flori pe mormintele lor și le îngrijim mormintele lor. **Crucea de pe mormintele lor ne amintește că ne vom întâlni cu ei în iubirea și lumina Preasfintei Treimi. Cine L-a iubit pe Dumnezeu pe pământ Îl va iubi și în veșnicie, în ceruri, pentru că și Dumnezeu ne iubește veșnic.**

Iată cât de prezentă este iubirea jertfelnică a Mântuitorului nostru Iisus Hristos în viața noastră, prin semnul Sfintei Cruci. Aceasta ne îndreptățește și ne îndeamnă să cinștim cu multă evlavie Sfânta Cruce, să ne însemnăm cu semnul Sfintei Cruci, când ne rugăm pentru ca iubirea lui Dumnezeu să ne ocrotească, să ne dăruiască sănătate, să ne ferească de primejdii, de accidente, de rătăcirii, să ne scape de întâmplarea cea rea și să ne păzească de toți vrăjmașii văzuți și nevăzuți. Cunosând că din Crucea iubirii milostive a lui Hristos vine bucuria Învierii, ne vom ruga mai mult în fața Sfintei Cruci, vom merge mai des la biserica din parohie sau mănăstire, deoarece biserica este purtătoare a luminii și harului Sfintei Cruci, spre slava Preasfintei Treimi și a noastră mântuire. Amin!

Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci
(Luarea Crucii și urmarea lui Hristos)

ASUMAREA CRUCII – CALEA MÂNTUIRII ÎN HRISTOS

„Zis-a Domnul: Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie. Căci cine va voi să-și scape viața, o va pierde, iar cine își va pierde viața sa pentru Mine și pentru Evanghelie, acela o va mântui. Căci ce-i folosește omului să câștige

lumea întreagă dacă-și pierde sufletul? Sau ce ar putea să dea omul în schimb pentru sufletul său? Căci de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrânat și păcătos, și Fiul Omului Se va rușina de el când va veni întru slava Tatălui Său, cu sfinții îngeri. Și le zicea lor: Adevărat grăiesc vouă că sunt unii dintre cei ce stau aici care nu vor gusta moartea, până ce nu vor vedea Împărăția lui Dumnezeu venind întru putere” (Marcu 8, 34-38; 9, 1).

In Evanghelia Duminicii după Înălțarea Sfintei Cruci Mântuitorul Iisus Hristos face referire la cruce zicând: „Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie” (Marcu 8, 34). Apoi, explică spunând: „Cine va voi să-și scape viața, o va pierde, iar cine își va pierde viața sa pentru Mine și pentru Evanghelie, acela o va mântui” (Marcu 8, 35). Iar apoi întreabă: „Ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă dacă-și pierde sufletul? Sau ce ar putea să dea omul în schimb pentru sufletul său?” (Marcu 8, 36-37).

Evanghelia acestei duminici conține o mulțime de învățături care se referă la scopul vieții noastre pe pământ. Domnul Iisus Hristos ne învață că **grija cea dintâi pe care trebuie să o aibă omul în viața pământească este mântuirea sufletului**, care este mai de preț decât orice bun trecător din lumea aceasta.

În acest înțeles, Evanghelia de astăzi ne arată taina mântuirii ca fiind: **1) voința sau dorința de-a veni la Hristos; 2) lepădarea de sine; 3) luarea sau asumarea crucii și 4) urmarea lui Hristos.**

Dumnezeu respectă libertatea omului

Domnul Iisus Hristos cheamă sau invită la mântuire pe toți oamenii, dar nu forțează pe nimeni să vină după El, deoarece respectă libertatea

omului. De aceea, El zice: „*Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie*” (Marcu 8, 34). Dumnezeu dorește ca omul să răspundă chemării la mântuire în mod liber, pentru că *mântuirea înseamnă iubire față de Dumnezeu și iubire față de aproapele exprimată în mod liber*. Prin urmare, noi putem să ascultăm de Dumnezeu sau să fim nepăsători, să-L căutăm sau să-L ignorăm, chiar să afirmăm că El nu există, iar cerul și pământul ar fi doar rezultatul întâmplării sau al hazardului, nu creația lui Dumnezeu. Cu alte cuvinte, **omul poate răspunde la iubirea lui Dumnezeu sau o poate refuza, poate dobândi mântuirea sau poate pierde mântuirea, se poate uni cu Dumnezeu sau se poate despărți de El.**

În acest sens, Domnul Iisus Hristos spune: „*Oricine voiește să vină după Mine*” (Marcu 8, 34). Dacă voiește cineva să se mântuiască, vine la Hristos, ascultă cuvântul lui Dumnezeu și îl împlinește în fapte bune. Libertatea omului ca persoană creată după chipul Persoanelor divine este respectată de Însuși Dumnezeu, deoarece *libertatea este o componentă esențială a demnității persoanei umane*. Mântuitorul Iisus Hristos ne arată că mântuirea omului este o lucrare bazată pe o *propunere liberă a lui Dumnezeu Cel Veșnic de a dărui omului viață veșnică și pe răspunsul liber al omului la invitația lui Dumnezeu*. Astfel, cuvintele Domnului Iisus: „*De voiește cineva să vină după Mine*” înseamnă că **cel ce voiește se va mântui, iar cel ce nu voiește, acela nu se va mântui, deoarece nu intră în mod liber într-o legătură de viață eternă cu Dumnezeu, Izvorul vieții eterne.**

Așadar, putem spune că *omul este liber să trăiască duhovnicește după chipul lui Dumnezeu Cel Veșnic și să dorească veșnicia sau să trăiască doar trupește sau biologic și să se afirme numai până la mormânt, crezând că după moartea trupului nu mai este posibilă nicio formă de existență a persoanei umane, adică nici măcar existența spirituală a sufletului, întrucât viața omului este redusă la existența sa biologică.*

Însă cel ce voiește să vină după Hristos nu merge după un om muritor, ci după *Fiul veșnic al lui Dumnezeu, Care S-a făcut om pentru a dărui oamenilor muritori învierea și viața veșnică* (cf. Ioan 11, 25).

Lepădarea de sine este eliberare de egoism pentru a dobândi o iubire smerită și nepătimașă

Evanghelia de astăzi ne arată că pentru a fi ucenic sau următor al lui Hristos, omul trebuie să cultive *lepădarea de sine*. Ce înseamnă această lepădare de sine? Înseamnă, oare, o negare de sine înțeleasă ca depersonalizare? Nicidecum!

În înțeles duhovnicesc, *lepădarea de sine pe care Mântuitorul Iisus Hristos o cere omului nu înseamnă depersonalizare, ci o înnoire a persoanei, ea înseamnă schimbarea felului de a fi și de a viețui, adică să nu mai trăim în mod egoist, numai cu gândul la noi înșine, ci mai întâi să ne gândim la Dumnezeu, Izvorul vieții noastre, și la oamenii care au nevoie de iubirea noastră smerită: părinți, frați, vecini, oameni săraci, bolnavi, neajutorați. Cu alte cuvinte, lepădarea de sine înseamnă renunțarea la iubirea de sine egoistă sau pătimașă pentru a dobândi iubirea smerită și sfântă față de Dumnezeu și de semenii noștri.*

Iubirea smerită față de Dumnezeu și de semenii noștri ne ajută să ieșim din închisoarea egoistă a sufletului nostru. În esență, **lepădarea de sine înseamnă deschiderea sufletului omului, pentru ca iubirea sfântă a lui Hristos sau harul Lui să lumineze viața omului, iar el să transmită această iubire sfântă a lui Hristos semenilor săi.** Această lepădare de sine cu scopul de a dobândi o iubire sfântă, smerită și nepătimașă este, de fapt, o *înviere din mormântul propriului egoism și o bucurie de comuniune a omului cu Dumnezeu, în rugăciune, și cu semenii, în fapte bune. Așadar, lepădarea de sine ne ajută să urmăm lui Hristos pe calea mântuirii, pentru ca viața lui Hristos să devină Viața vieții noastre.*

Domnul Iisus Hristos mai spune în Evanghelia de azi că pentru a-I urma Lui, *omul care se leapădă de sine trebuie să își ia crucea sa*. Crucea materială văzută cu ochii trupești este un obiect format din două brațe unite: unul vertical și altul orizontal, dar *crucea spirituală este o stare dificilă din viața omului, care nu se vede cu ochii trupești, ci se simte ființial sau duhovnicește*. Astfel, *crucea spirituală înseamnă nevoințele și suferințele omului pentru răstignirea patimilor egoiste din el*. însă *crucea poate fi și constatarea că ne lipsește ceva, că aspirăm spre valori infinite și eterne, dar constatăm că suntem mărginiți în putere și muritori*. Crucea mai poate fi și o *suferință prelungită, sau o nereușită care ne-a marcat viața*. Pentru cineva, *crucea poate să însemne o copilărie tristă de orfan, în care nu a primit iubirea părinților, sau o tinerețe prea zbuciumată, ori o căsnicie nefericită*. Pentru alt om, *crucea poate să însemne o sărăcie permanentă sau o boală incurabilă ori o situație grea din care încearcă să scape cu multă osteneală*. Oricum, pentru mulți oameni *crucea poate însemna o neîmplinire într-un plan material al vieții, care însă poate fi transformată într-o împlinire pe un plan spiritual*. În sens pozitiv, *crucea poate fi și un efort mare pentru a răspunde la chemarea sfântă de-a sfinți viața prin iubire smerită și milostivă, ca de pildă: de-a întemeia o familie creștină și de-a crește copii în credință, sau de-a deveni un monah smerit și nevoitor, rugător pentru mântuirea sa și a semenilor săi*.

Așadar, *fiecare om are o cruce a vieții sale, mai ușoară sau mai grea, o luptă pentru a sfinți viața sa și a dobândi mântuirea*. Dar Hristos-Domnul ne îndeamnă zicând: *fiecare să-și ia crucea sa și să-I urmeze Lui*. Adică, *să nu-și asume crucea singur, ci să o poarte cerând ajutorul Său, al lui Hristos Cel răstignit și înviat, Care cu iubirea Sa milostivă schimbă crucea noastră în bucurie a învierii, transformă suferința în speranță, singurătatea în comuniune și neputința în biruință*.

Cei care au trecut prin suferință înțeleg mai bine crucea altora

Când omul trece prin necazuri și suferință, el se poate apropia sau îndepărta de Dumnezeu. Dacă nu se apropie de Hristos mai mult, cerându-I ajutorul, cel suferind poate cădea în deznădejde. Sunt unii oameni care, sub povara suferinței, bolii și necazurilor, și-au pus capăt zilelor, deoarece au căzut în deznădejde, adică, slăbind credința lor, a slăbit și răbdarea lor sau puterea lor de a îndura suferința. Însă cei care și-au pus nădejdea în Dumnezeu, s-au rugat Lui și au simțit puterea Lui, aceia au trecut prin suferință, boală sau necazuri și au biruit. De aceea, Domnul Iisus Hristos spune ucenicilor Săi: „În lume necazuri veți avea; dar îndrăzniți. Eu am biruit lumea” (Ioan 16, 33). Prin simpla sa voință sau putere, omul nu poate dobândi mântuirea sau viața veșnică, deoarece **mântuirea este unirea omului cu Dumnezeu, ajutat fiind de harul lui Dumnezeu**. Omul are deci nevoie de ajutorul lui Dumnezeu ca să poată purta crucea sa, după cuvântul Mântuitorului Iisus Hristos: „*Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați, și Eu vă voi odihni pe voi*” (Matei 11, 28).

De aceea, când ne însemnăm cu semnul Sfintei Cruci, spunem: „Doamne, ajută-ne”, „Doamne, miluiește-ne”, „Doamne, mântuiește-ne”. Astfel, noi arătăm că Sfânta Cruce ne duce spre Hristos Cel răstignit și înviat, ne unește cu Hristos Cel ce transformă durerea în bucurie, suferința în speranță și neputința în biruință spirituală.

Să ne rugăm Domnului Iisus Hristos să ne dăruiască dorința și tăria de a căuta mântuirea sufletului mai mult decât orice bogăție din lumea aceasta, adică să dobândim Împărăția iubirii și fericirii veșnice a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh. Să ne ajute Bunul Dumnezeu să înțelegem că dacă trecem prin suferință, prin necazuri, prin ispite, prin tot felul de lipsuri, Hristos-Domnul, Cel ce

cunoaște crucea noastră, nu dorește ca noi să suferim, ci ne cheamă să ne apropiem mai mult de El, să simțim ajutorul Lui, să transforme singurătatea și suferința noastră în bucuria întâlnirii cu El, Cel răstignit și înviat. Sunt mulți oameni care, deși săraci material, sunt foarte bogați în credință, speranță și iubire, au fețele senine și mulțumesc lui Dumnezeu pentru toate. Însă întâlnim și oameni bolnavi revoltați sau răzvrătiți, oarecum certându-se cu Dumnezeu, pentru că nu pot da sens suferinței lor, în timp ce *alți bolnavi se roagă lui Dumnezeu să-i ajute, să le curățească sufletul de păcate și să-i mântuiască; să le înmulțească iubirea de Dumnezeu și de semenii. Aceștia au dat un sens suferinței lor.* Astfel, mulți oameni care au trecut prin suferință, au devenit mai milostivi. Adesea, **cei care au trecut prin suferință, sărăcie și necazuri înțeleg mai bine crucea altora, dar și cunosc mai bine ajutorul lui Dumnezeu primit de ei în vreme de încercare.**

Să ne ajute Preamilostivul Dumnezeu să fim nu numai închinători sau cinstitori ai Sfintei Cruci, ci și următori ai lui Hristos Care ne însoțește în timp de suferință și ne ajută să o suportăm cu pace sufletească și speranță pentru a dobândi slava Împărăției lui Dumnezeu despre care se vorbește la sfârșitul Evangheliei de azi. De aceea, ne rugăm lui Hristos zicând: „**Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne, și sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim**”, având credință tare că Dumnezeu „*cu Crucea Sa păzește pe poporul Său*”. Amin!

Duminica dinaintea Nașterii Domnului
(a Sfinților Părinți după trup ai Domnului)

DUMNEZEU CARE S-A FĂCUT OM ESTE MÂNTUITORUL LUMII

„Cartea neamului lui Iisus Hristos, fiul lui David, fiul lui Avraam. Avraam a născut pe Isaac; Isaac a născut pe Iacov; Iacov a născut pe Iuda și pe frații lui; Iuda a născut pe Fares și pe Zara, din Tamar; Fares a născut pe Esrom; Esrom a născut pe Aram; Aram a născut pe Aminadav;

Aminadav a născut pe Naason; Naason a născut pe Salmon; Salmon a născut pe Booz, din Rahav; Booz a născut pe Obed, din Rut; Iobed a născut pe Iesei; Iesei a născut regele David; David a născut pe Solomon, din femeia lui Urie; Solomon a născut pe Roboam; Roboam a născut pe Abia; Abia a născut pe Asa; Asa a născut pe Iosafat; Iosafat a născut pe Ioram; Ioram a născut pe Ozia; Ozia a născut pe Ioatam; Ioatam a născut pe Ahaz; Ahaz a născut pe Iezechia; Iezechia a născut pe Manase; Manase a născut pe Amos; Amos a născut pe Iosia; Iosia a născut pe Iehonia și pe frații lui, la strămutarea în Babilon; După strămutarea în Babilon, Iehonia a născut pe Salatiel; Salatiel a născut pe Zorobabel; Zorobabel a născut pe Abiud; Abiud a născut pe Eliachim; Eliachim a născut pe Azor; Azor a născut pe Sadoc; Sadoc a născut pe Ahim; Ahim a născut pe Eliud; Eliud a născut pe Eleazar; Eleazar a născut pe Matan; Matan a născut pe Iacov; Iacov a născut pe Iosif, logodnicul Mariei, din care S-a născut Iisus, Care Se cheamă Hristos. Așadar, toate neamurile de la Avraam până la David sunt paisprezece; și de la David până la strămutarea în Babilon sunt paisprezece; și de la strămutarea în Babilon până la Hristos, sunt paisprezece neamuri. Iar nașterea lui Iisus Hristos așa a fost: Maria, Mama Sa, fiind logodită cu Iosif, fără să fi fost ei înainte împreună, s-a aflat având în pânțece de la Duhul Sfânt. Iosif, logodnicul ei, drept fiind și nevrând s-o vădească, a voit s-o lase, în ascuns. Și, cugetând el acestea, iată îngerul Domnului i s-a arătat în vis, grăind: Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, logodnica ta, căci Cel zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt. Ea va naște Fiu și vei chema numele Lui Iisus, căci El va mântui

poporul Său de păcatele lor. Acestea toate s-au făcut ca să se împlinească ceea ce s-a spus de Domnul prin proorocul, care zice: «Iată, Fecioara va avea în pân-tece și va naște Fiu și vor chema numele Lui Emanuel, care se tâlcuiește: Cu noi este Dumnezeu». Și, deșteptându-se din somn, Iosif a făcut așa precum i-a poruncit îngerul Domnului și a luat la el pe logodnica sa. Și, fără să fi cunoscut-o pe ea Iosif, Maria a născut pe Fiul său Cel Unul-Născut, Căruia I-a pus numele Iisus” (Matei 1, 1-25).

Ultima duminică dinaintea sărbătorii Nașterii Domnului este *Duminica Sfinților Părinți după trup ai Mântuitorului Iisus Hristos*. În această duminică, Biserica a rânduit să fie citită Evanghelia de la Sfântul Apostol și Evanghelist Matei 1, 1-25, în care este prezentată *genealogia Mântuitorului sau Cartea neamurilor lui Iisus*.

Ea cuprinde o rânduială și o înțelepciune divină care împreună exprimă: *așteptarea cu speranță a Mântuitorului Iisus Hristos de-a lungul generațiilor și pregătirea în credință a oamenilor pentru venirea Lui*.

Vorbind despre pregătirea omenirii, mai întâi a poporului evreu și, într-o formă mai restrânsă, a altor popoare, pentru venirea lui Hristos în lume ca Fiu al lui Dumnezeu întrupat sau înomenit, *Sfântul Evanghelist Matei folosește o împărțire în trei etape sau perioade de pregătire, de la Avram până la David, de la David până la strămutarea în Babilon și de la strămutarea în Babilon până la Hristos*.

Genealogia pe care ne-o prezintă Evanghelia de astăzi ne arată istoria mântuirii ca fiind etapizată în perioade de pregătire și de așteptare a omenirii intru credință și speranță pentru venirea lui Mesia - Hristos.

Evanghelia ne prezintă *pregătirea poporului evreu prin prorocii și dreptii Vechiului Testament care așteptau în mod activ - duhovnicesc*

pe Mesia - Hristos. Unii drepti ai Vechiului Testament erau chiar prefigurări sau tipologii ale lui Mesia, ca de pildă: Abel, Iosif, Ilie, Iosua Navi, Moise, Aaron, Arhiereul sau Marele Preot de la Templul din Ierusalim ș.a.

*Fiecare dintre aceste etape sau perioade de pregătire este marcată prin succesiunea a paisprezece neamuri sau generații. În total de trei ori câte paisprezece fac patruzeci și două de generații ($3 \times 14 = 42$). Evanghelia evidențiază că cele trei grupări de neamuri sau generații, adică **de trei ori câte paisprezece**, subliniază **lucrarea tainică a Sfintei Treimi din generație în generație** pentru mântuirea neamului omenesc. **Faptul că cifra paisprezece este formată din de două ori cifra șapte ($2 \times 7 = 14$)**, simbol al perfecțiunii pe pământ, ne arată că **pregătirea trebuia să fie deplină pe două planuri: credință vie în Dumnezeu și ascultare smerită de Dumnezeu**, vocație sfântă care s-a realizat desăvârșit în Fecioara Maria.*

Prin urmare, vedem că în însăși lumea bolnavă de păcat și moarte se pregătește o lucrare tainică a lui Dumnezeu de vindecare a lumii, de ridicare spirituală progresivă a unei părți din Israel și o conștientizare a faptului că omenirea are nevoie de un Mântuitor, Vindecător și Eliberator, Care s-o vindece și să o elibereze de păcat și moarte. În acest sens, Sfântul Grigorie de Nyssa în scrierea sa *Marele Cuvânt Catehetic* spune că: *bolnavul avea nevoie de vindecare, robul avea nevoie de eliberare, iar cel muritor avea nevoie de înviere și de viață veșnică*. Pregătirea omenirii culminează cu *plinirea vremii* despre care vorbește Sfântul Apostol Pavel (cf. *Galateni 4, 4*), adică așteptarea și speranța eliberării lumii de păcat și de moarte *devin o dorință activă*, păcatul fiind boală a sufletului și despărțire a omului de Dumnezeu, Izvorul vieții veșnice.

Pregătirea generațiilor umane pentru venirea și primirea Mântuitorului Hristos în lume se face treptat. Prorocii Vechiului Testament au prevăzut și au prezis pe Cel ce urma să Se întrupeze sau să Se facă

Om, au prezis, cu sute de ani înainte, că El Se va naște din Fecioară (cf. *Isaia* 7, 14), că locul nașterii va fi Betleemul Iudeii, după cum citim în cartea prorocului Miheia: „*Și tu Betleeme, Efrata, deși ești mic între miile lui Iuda, din tine va ieși stăpânitor peste Israel, iar obârșia Lui este dintru început, din zilele veșniciei*” (*Miheia* 5, 1). Așadar, prorocul Miheia a prezis că originea adevărată a lui Mesia este una veșnică, *El există ca Persoană divină din veșnicie, înainte de facerea lumii.*

Prin credință, prorocii au văzut mai dinainte taina Întrupării Fiului lui Dumnezeu

Sfânta Evanghelie după Matei care relatează genealogia Mântuitorului Iisus Hristos este mai bine înțeleasă prin citirea atentă a *Apostolului* de astăzi, al cărui text este ales din *Epistola către Evrei* a Sfântului Apostol Pavel, capitolul 11, unde se vorbește *despre credință și puterea ei*. Lectura pericopei apostolice din această duminică începe cu evocarea persoanei lui Avraam, care prin credință a părăsit țara sa, locul natal, Urul Caldeii și a mers spre o țară făgăduită de Dumnezeu, necunoscută lui până atunci. Prin credință a ieșit el din țara sa natală și s-a îndreptat spre o țară necunoscută lui, spre Canaan. *Credința este deci o vedere dincolo de vederea fizică, este o vedere a unei realități nevăzute, dar promise, făgăduite. Prin credință, prorocii au văzut mai dinainte și au binevestit taina Întrupării Fiului lui Dumnezeu. Prin credință, ei au prevăzut și prezis coborârea din slava cerească a Fiului lui Dumnezeu, Care devine Fiul Omului prin întruparea Lui smerită din Fecioară, răstignirea, moartea, învierea și înălțarea Lui la ceruri.* Aici poate fi citat prorocul *Isaia* care a prevestit cu aproape opt sute de ani înainte că: „*Fecioara va lua în pântece și va naște Fiu și vor chema numele Lui Emanuel*” (*Isaia* 7, 14).

Credința profetilor și viața sfântă a dreptilor ca vedere anticipată și pregustare ale celor ce urmau să se împlinescă erau pregătirea cea mai profundă și plină de speranță a oamenilor pentru venirea Mântuitorului Hristos în lume.

Nașterea lui Hristos unește timpul cu veșnicia

Sfânta Evanghelie după Matei ne mai arată și modul în care s-a săvârșit zămisirea Mântuitorului Hristos și nașterea Sa, și anume îngerul îl înștiințează pe dreptul Iosif că ce s-a zămislit sau Cel zămislit în pântecul Fecioarei Maria este de la Duhul Sfânt. De fapt, îngerul îi spune lui Iosif, logodnicul Mariei, ceea ce i-a spus și Mariei (Luca, în capitolul 1, 31), și anume că Pruncul care Se va naște din ea va purta un nume ales de Dumnezeu, și anume Iisus, o transpunere a cuvântului ebraic *Ieșua*, care înseamnă *Dumnezeu mântuiește*. Deci, **Iisus Hristos este Dumnezeu-Omul Care mântuiește omenirea de păcate și de moarte, dăruindu-i iertare, înviere și viață veșnică.**

Vedem, așadar, că Iisus Hristos este Dumnezeu și Om. În El se unesc dumnezeirea necreată și umanitatea creată; se unesc cerul și pământul, veșnicia și timpul, pentru ca oamenilor pământenii viețuitori în timp Hristos să le dăruiască viața cerească veșnică.

Toate neamurile sunt chemate la mântuire

Apostolul citit azi ne arată că pregătirea pentru venirea în lume a Mântuitorului Hristos se face în suferință și în speranță. Pregătirea se face în suferință, pentru că foarte adesea prorocii au fost persecutați,

chinuiți sau chiar uciși. Lumea bolnavă din cauza păcatului, care are nevoie de mântuire, este, adesea, ostilă sfințeniei. Pregătirea ei pentru mântuire se face și în speranță, pentru că Dumnezeu își menține făgăduința Sa, dincolo de nestatornicia și slăbiciunile oamenilor.

Astfel, *luminate de credință, generații întregi de oameni au așteptat în mod activ venirea lui Mesia, prin rugăciune, prin post, prin viață sfântă, prin veghere duhovnicească.* Aceștia au îndurat adesea multe suferințe, uneori „*au rătăcit în pustii, și în munți, și în peșteri, și în crăpăturile pământului*” (Evrei 11, 38), alteori „*au pribegit în piei de oaie și în piei de capră, lipsiți, strâmtorați, rău primiți*” (Evrei 11, 37), **pentru că au trăit intens speranța că-L vor vedea cu ochii lor trupești pe Mesia.** Această pregătire nu era deci o simplă așteptare pasivă, ci era o luptă duhovnicească pentru idealul cel mai sfânt: **dobândirea mântuirii sau a vieții veșnice.** Pregătirea lor era o ațintire a sufletului lor spre Cel ce va să vină. „*Așteptând am așteptat pe Domnul*” (Psalmul 39, 1) poate fi fraza care rezumă *așteptarea activă a omenirii sau dorința puternică a celor credincioși de a vedea pe Hristos Mântuitorul.* Toți aceștia, deși nu-L vedeau pe Mesia în trup, Îl simțeau prezent în Duhul Sfânt Care le sporea credința, speranța și dorința de a-L întâlni.

Din Evanghelia de astăzi mai învățăm că *printre neamurile sau generațiile enumerate de Sfântul Apostol și Evanghelist Matei se află nu doar bărbați, ci și femei, deși, la evrei, genealogia se socotea pe linie paternă, bărbătească.* În mod surprinzător, enumerarea generațiilor pe linie bărbătească, la un moment dat, include și *pomenirea a patru femei. Ele ne surprind și prin faptul că nu sunt evreice, ci sunt de neam străin.* Astfel, **Tamar și Rahab sunt cananeence, Rut este moabiteancă, iar Batșeeba este hitită.**

Prin aceasta, *Sfânta Evanghelie ne spune că nu numai poporul evreu este chemat la mântuire, ci și popoarele de altă etnie. De asemenea,*

prezența femeilor în genealogia Mântuitorului ne arată că nu numai bărbații au valoare în fața lui Dumnezeu și în lucrarea Lui mântuitoare, ci și femeile. Mai mult, Iisus Hristos, Cel Unul Sfânt cheamă la sfințenie bărbați și femei, fără deosebire, iar Sfânta Biserică a lui Hristos cinstește deopotrivă pe bărbații sfinți și pe femeile sfinte.

Cu alte cuvinte, înțelegem că Sfânta Evanghelie rupe unele bariere mentale, pentru ca fiecare om să înțeleagă că Dumnezeu iubește pe toți oamenii din toate popoarele, deși Israel a fost cel dintâi popor ales, pentru ca să-I slujească Lui spre binele umanității întregi. Dumnezeu iubește și prețuiește deopotrivă pe bărbați și pe femei, pentru că atât bărbatul, cât și femeia au fost creați după chipul lui Dumnezeu. El a creat prima familie umană, pentru a spori mereu numărul persoanelor umane care se bucură de iubirea și fericirea Persoanelor divine ale Preasfintei Treimi.

În partea ultimă a Evangheliei acestei duminici, se arată că nașterea după trup a Domnului Iisus Hristos nu este una obișnuită, adică nu este o naștere rezultată din inițiativă bărbătească, nici din poftă trupească, ci este una care se realizează direct din inițiativa lui Dumnezeu. Cu alte cuvinte, Pruncul Iisus născut din Fecioara Maria S-a zămislit de la Duhul Sfânt, fără ca ea să fi avut vreo legătură trupească intimă cu dreptul Iosif (cf. Matei 1, 18). Zămislirea și nașterea Domnului Iisus Hristos s-au făcut din femeie, dar întrucât Fecioara Mamă nu a cunoscut bărbat, Pruncul Iisus nu are tată după trup. Așadar, Iisus Hristos Se naște ca om din femeie, după cum se nasc toți oamenii, dar zămislirea Sa ca om nu provine dintr-o iubire trupească între un bărbat și o femeie, ci este lucrare supra-naturală (mai presus de fire) a Duhului Sfânt în natura umană a Fecioarei Maria din care Se zămislește sau se întrupează și apoi Se naște Pruncul Iisus, Fiul Cel veșnic al lui Dumnezeu-Tatăl (cf. Luca 1, 35). Însă prin această dublă lucrare: divină și umană, cerească și pământească, de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria,

Dumnezeu-Tatăl a voit ca în însăși nașterea după trup a Fiului Său Cel veșnic, a lui Iisus Hristos, să înceapă nașterea după Duhul a oamenilor sau înfierea lor dumnezeiască prin harul Duhului Sfânt (cf. *Ioan* 1, 12-13 și 3, 5). Întrucât *Iisus Hristos Se întrupează de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria, El pregătește taina Botezului creștin, prin care omul se naște din Duhul Sfânt și din apă, pentru ca în însăși viața biologică, pământească, trecătoare, să înceapă o viață spirituală cerească și veșnică*. Acest adevăr este exprimat de Sfântul Ioan Gură de Aur astfel: „(Fiul lui Dumnezeu) S-a născut după trup, ca tu să te naști după Duh [...]. Pentru aceasta Fiul lui Dumnezeu a avut o îndoită naștere: una asemenea nouă, și alta mai presus de noi. Pentru că S-a născut din femeie, Se aseamănă cu noi; dar pentru că nu s-a născut nici din sânge, nici din voința trupului sau a bărbatului, ci de la Duhul Sfânt, ne arată nașterea cea mai presus de noi, nașterea viitoare, pe care ne-o va dăruia nouă de la Duhul” (*Omilia la Matei*, Omilia II, trad. Pr. D. Fecioru, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994, p. 29).

Deci, Sfânta Evanghelie de astăzi ne arată că *lucrarea dumnezeiască mântuitoare, ca izbăvire a omului de păcat și de moarte începe cu însăși zămislirea și nașterea Domnului Iisus Hristos, Cel ce Se naște veșnic din Tatăl, fără să aibă mamă, iar pe pământ S-a născut din mamă, fără să aibă tată*. Înțelegem așadar că *această lucrare de înomenire a Fiului veșnic al lui Dumnezeu are ca scop îndumnezeirea lucrarea Duhului Sfânt*. Așadar, *Duhul Sfânt este prezent și lucrător atât în taina înomenirii Fiului lui Dumnezeu, cât și în taina îndumnezeirii prin har a omului*. Fiul Cel veșnic Se face om pentru ca oamenii ai lui Dumnezeu după har, așa cum ne spune Sfânta Evanghelie de la Ioan în cuvintele următoare: „Și celor câți L-au primit, care cred

în numele Lui, le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu, care nu din sânge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut” (Ioan 1, 12-13).

Întruparea Fiului veșnic al lui Dumnezeu a fost împlinirea unui plan al lui Dumnezeu pregătit din veșnicie, întruparea fiind scopul pentru care El a creat lumea. Prin urmare, taina Întrupării Fiului și Cuvântului veșnic divin este o taină cunoscută de Dumnezeu înainte de facerea lumii. *Iar lucrarea de pregătire a omenirii în vederea Întrupării Mântuitorului nostru Iisus Hristos arată cât de mare este iubirea milostivă și răbdătoare a lui Dumnezeu, precum și respectul Lui față de libertatea persoanelor și a popoarelor, cărora le propune mântuirea, dar nu le-o impune.*

De ce pregătirea venirii Domnului a durat atât de mult?

Numai când omul se pregătește îndelung pentru a primi un mare dar, atunci conștientizează suficient cât de prețios este acest dar. Dumnezeu lasă pe oameni să dorească și mai mult mântuirea, adică eliberarea de păcat și moarte, după ce ei au constatat că generațiile se nasc și mor, una după alta, dar că *acest mers al omenirii spre moarte nu este unul conform cu vocația omului de-a trăi veșnic, el fiind creat după chipul lui Dumnezeu Cel Nemuritor sau Veșnic viu. Pe de o parte, constatăm că omenirea merge inevitabil spre moarte, iar pe de altă parte observăm că în fiecare persoană umană există dorința de a trăi veșnic, dorința de-a birui moartea sau dorința de mântuire. Pregătirea generațiilor din poporul evreu sau chiar și din alte popoare este, în același timp, o lucrare înțeleaptă a lui Dumnezeu cu oamenii și o lucrare liberă a oamenilor credincioși pentru a împlini planul lui Dumnezeu de mântuire a lumii.*

Așadar, Sfânta Evanghelie de astăzi *ne cheamă și pe noi la pregătire duhovnicească în timpul care ne-a mai rămas până la Crăciun*, ca să-L primim cu pace și bucurie pe Hristos Domnul în sufletele noastre, în casele noastre, înțelegând că Fiul lui Dumnezeu Se face Om, pentru ca noi oamenii să dobândim înfierea divină prin har și Împărăția lui Dumnezeu, spre slava Preasfintei Treimi și spre a noastră mântuire. Amin!

Duminica după Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos
(Fuga în Egipt)

DUMNEZEU SCHIMBĂ EXILUL ÎN BINECUVÂNTARE

„După plecarea magilor, iată îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, zicând: Scoală-te, ia Pruncul și pe Mama Sa, fugi în Egipt și stai acolo până ce-ți voi spune, fiindcă Irod va căuta Pruncul ca să-L omoare. Iar el, sculându-se, a luat noaptea Pruncul și pe Mama Sa și au plecat în Egipt.

Și au stat acolo până la moartea lui Irod, ca să se împlinească cuvântul spus de Domnul prin prorocul: «Din Egipt am chemat pe Fiul Meu» (*Osea 11, 1*). Iar când Irod a văzut că a fost amăgit de magi, s-a mâniat foarte tare și, trimițând, a ucis pe toți pruncii care erau în Betleem și în toate hotarele lui, de doi ani și mai în jos, după timpul pe care îl aflase de la magi. Atunci s-a împlinit ceea ce se spusese prin Ieremia Prorocul: «Glas în Rama s-a auzit, plângere și tânguire multă; Rahela își plânge copiii și nu voiește să fie mângâiată, pentru că ei nu mai sunt» (*Jeremia 31, 15*). După moartea lui Irod, iată că îngerul Domnului s-a arătat în vis lui Iosif, în Egipt, și i-a zis: Scoală-te, ia Pruncul și pe Mama Sa și mergi în pământul lui Israel, căci au murit cei ce căutau să ia viața Pruncului. Iosif, sculându-se, a luat Pruncul și pe Mama Sa și au venit în pământul lui Israel. Dar auzind că domnește Arhelau în Iudeea, în locul lui Irod, tatăl său, Iosif s-a temut să meargă acolo și, luând poruncă în vis, s-a dus în părțile Galileei. Și, venind, a locuit în orașul numit Nazaret, ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin proroci, că Nazarinean Se va chema (*Judecători 13, 15*)”.

(*Matei 2, 13-23*)

Duminica după sărbătoarea Nașterii Domnului Iisus Hristos ne înfățișează două evenimente din viața Domnului nostru Iisus Hristos, și anume fuga în Egipt a Maicii Domnului împreună cu dreptul Iosif, purtând cu ei pe Pruncul Iisus, și împlinirea groazniciei porunci a lui Irod de a ucide pe toți copiii „de doi ani și mai în jos” din Betleem și împrejurimi, cu scopul de a omori și pe Pruncul Iisus.

Evanghelia acestei duminici este plină de semnificații duhovnicești întrucât ne arată *planul lui Dumnezeu de mântuire a lumii, dar și înmulțirea răului în lumea robită de păcat și de moarte.*

Pruncul Iisus va deveni om al durerilor și cunoscător al suferinței

La puțin timp după Nașterea Sa, Pruncul Iisus Se află în primejdie de moarte, deoarece regele Irod căuta să-Lucidă. Vedem, așadar, că **viața lui Iisus Hristos este de la început îndreptată spre suferință**, așa cum a prevăzut prorocul Isaia când vorbea despre Slujitorul Domnului ca fiind un „*om al durerilor și cunoscător al suferinței*” (Isaia 53, 3).

Pe de o parte, evenimentele pe care le descrie Evanghelia de astăzi se desfășoară dramatic și contradictoriu, întrucât bunătatea și generozitatea păstorilor și a magilor arătate Pruncului Iisus sunt umbrite de răutatea invidiei și a dorinței pătimașe de stăpânire a lui Irod, regele Iudeii. Pe de altă parte, se vede că *în planul lui Dumnezeu, Care cunoaște cum se manifestă natura umană robită de păcat și amenințată de moarte, există o lucrare sfântă care biruiește răutatea demonilor și a oamenilor din lume, astfel încât Dumnezeu salvează viața oamenilor prizonieri și transformă fuga în salvare și înstrăinarea în binecuvântare.*

Pruncul Iisus Se naște într-o călătorie. El nu Se naște în casa mamei Sale din Nazaretul Galileei, ci în Betleemul Iudeii, și nici măcar într-o casă, ci într-o peșteră, pentru că în casa de oaspeți din oraș nu mai era loc. De aceea, în otpustul sau apolisul sărbătorii Nașterii Domnului se spune: „*Cel ce în peșteră S-a născut și în iesle S-a culcat pentru mântuirea noastră*”.

Mai târziu, când va fi om adult, Iisus va spune: „*Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi; dar Fiul Omului n-are unde să-și plece capul*” (Luca 9, 58). De fapt, din cauza ostilității locuitorilor din cetatea Nazaretului, El Se va muta din Nazaret și va locui în gazdă la Capernaum, în casa Apostolului Simon Petru. **Ca om, Iisus Hristos este viețuitor pe pământ, dar nu Se leagă de nimic din lumea pământescă instabilă și trecătoare, pentru a ne arăta nouă că destinația ultimă a oamenilor sau cetatea lor stătătoare și definitivă este Împărăția cerurilor.** Bucuria pe care o aduc îngerii Maicii Domnului și dreptului Iosif, când cântă la Betleem: „*Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!*” (Luca 2, 14), este foarte curând umbrită de neliniște și amenințare cu moartea din partea regelui Irod Idumeul (40-4 î.Hr.), care de teama unui complot împotriva sa a ucis chiar pe soția sa și pe trei dintre fiii săi: Alexandru, Aristobul și Antipater, iar regatul a fost împărțit celorlalți fii ai săi: Arhelau în Iudeea și Samaria, Antipa în Galileea și Perea, Filip în nord-estul Mării Tiberiadei.

De Nașterea lui Iisus se bucură păstorii oilor, iar magii, venind de la Răsărit, din țări îndepărtate, I s-au închinat Pruncului Iisus și I-au adus daruri: aur, tămâie și smirnă. Însă Irod, regele țării în care S-a născut Iisus, hotărăște ca toți copiii din Betleem, de doi ani și mai jos, să fie uciși, pentru ca odată cu ei să fie uciși și Pruncul Iisus. În persoana lui Irod se vede acumulată toată răutatea lumii robite de păcat sau patimi egoiste.

Pentru a scăpa cu viață, Pruncul Iisus este dus în Egipt, în țară străină. După o vreme însă, El se va întoarce în pământul lui Israel, fiindcă între timp Irod Idumeul a murit, iar în locul lui domnea în Iudeea și Samaria fiul său, Arhelau. Dar și acesta, ca și tatăl său, plin de cruzime, putea fi o primejdie pentru viața Pruncului Iisus. De aceea, Pruncul Iisus este dus în Galileea, numită „Galileea

neamurilor”, întrucât acolo locuiau neamuri sau etnii diferite. De fapt, atât Nașterea lui Iisus în Betleem și fuga sau exilul Lui în Egipt, cât și stabilirea Lui în orașul Nazaret au fost profețite cu mai multe veacuri înainte (cf. Miheia 5, 1; Osea 11, 1).

Observăm deci cum Dumnezeu a anunțat cu veacuri înainte, prin profeți, evenimente din istorie care au o semnificație duhovnicească deosebită. Chiar și uciderea copiilor nevinovați din Betleem și împrejurimi, la porunca regelui Irod, a fost prezisă de Ieremia și prorocul prin cuvintele: „Glas s-a auzit în Rama, plângere și tânguire multă. Rabila își plânge copiii și nu voiește să fie mângâiată pentru că nu mai sunt” (Ieremia 31, 15). Înțelegem, așadar, că Mântuitorul Hristos vine într-o lume a violenței, robită de păcat și de moarte, de răutate și invidie, în care foarte adesea crima sângeroasă se întinde și asupra vieții celor nevinovați.

Lumea robită de păcat și de moarte are nevoie de vindecare

După sărbătoarea Nașterii Domnului, în luna decembrie, în zilele de 27, 28 și 29, prăznuim o mulțime de martiri sau mucenici, și anume: pe Sfântul Apostol, Întâiul Mucenic și Arhidiacon Ștefan, pe cei 20.000 de mucenici arși în Nicomidia și pe cei 14.000 de prunci din Betleem și împrejurimi uciși de Irod. Prin uciderea pruncilor din Betleem înțelegem că încă de la începutul vieții Sale pământești Mântuitorul Iisus Hristos Se îndreaptă spre jertfă, spre Cruce, mai precis va trece prin moarte, ca apoi să învieze și să dăruiască lumii viață veșnică, vindecând omenirea de păcat și moarte.

De aceea, Nașterea Domnului Iisus Hristos poartă deja în ea arvuna Crucii și a Învierii Sale. În mod minunat, vedem cum Dumnezeu schimbă răul în bine. Mântuitorul Iisus Hristos merge în

Egipt deși acesta era considerat de evrei ca fiind pământul robiei și al idolatriei păgâne. Odată, poporul evreu a fost dus în Egipt ca popor de sclavi sau robi, iar mai târziu, prin Moise, poporul acesta a fost eliberat din robia lui Faraon. Acum însă vedem că Iisus binecuvântează Egiptul prin fuga Sa ca Prunc în această țară și apoi revine în pământul lui Israel, împlinindu-se cuvintele prorocului, care zice: „Din Egipt am chemat pe Fiul Meu” (Osea 11, 1). Prin aceasta, Evanghelia ne învață că nu doar poporul ales este chemat la mântuire, ci și neamurile păgâne reprezentate prin țara Egiptului, în care Pruncul Iisus a primit adăpost pentru un timp. Așadar, Iisus cunoaște exilul de mic copil. Dar suferința exilului a fost transformată în biruință a vieții, o încercare grea pentru El a devenit o binecuvântare pentru alții.

Binecuvântarea dăruită Egiptului care L-a adăpostit pe Iisus se va vedea câteva secole mai târziu, când în pustiiile Egiptului a înflorit viața duhovnicească a monahilor care au fugit de lume, pentru a-și salva sufletul de păcate și a dobândi mântuirea sau viața veșnică. Lupta cu tendințele egoiste ale naturii umane căzute în păcat ca lăcomia de avere, puterea și de plăcere, lupta cu ispitele demonilor invidioși și vicleni, constituie asceza sau nevoința principală a monahilor ca înviere a sufletului din moartea spirituală cauzată de păcat și ca pregătire pentru Învierea de obște sau universală. Faraonii Egiptului păgân exprimau prin piramidele lor înalte și ascuțite, concentrate spre cer, dorința lor de nemurire. Însă monahii creștini ai Egiptului de mai târziu au găsit în adâncul inimii lor învierea și nemurirea prin unirea lor cu Hristos Cel răstignit și înviat, izvorul vieții și al bucuriei veșnice.

Evanghelia ne mai arată că la revenirea din Egipt, Pruncul Iisus este dus în Nazaretul Galileei, iar acest fapt are o semnificație misiонерă și mântuitoare. „Galileea neamurilor” (Isaia 8, 23) era o prefigurare a popoarelor care vor primi credința în Hristos și se vor creștina. Mântuitorul Iisus știa că Galileea era socotită de mulți evrei ca fiind

o provincie puțin importantă. Totuși, El acceptă să locuiască o parte a vieții Sale (copilărie și tinerețe) în Galileea, alături de oameni diferiți și necăjiți, refugiați și săraci care au venit aici din alte țări. Între acești oameni de neamuri diferite va crește Pruncul Iisus. Tocmai prin această prezență a Lui în Galileea se arată smerenia Lui și dragostea Lui față de toți oamenii. Iisus este prieten cu cei săraci, solidar cu străinii exilați sau refugiați, apropiat de cei marginalizați și disprețuiți, pentru că vede în toți valoarea infinită și unică a fiecărui om, creat după chipul lui Dumnezeu, dincolo de rangul lui în societate, poziție centrală sau supraviețuire marginală, dincolo de bogăție sau sărăcie, dincolo de orice clasificare sau judecată omenească individuală ori colectivă. El a venit în lume pentru mântuirea tuturor oamenilor.

Când nu se mai află oameni buni care să-L ajute pe Pruncul Iisus, vin îngerii din cer să-L apere și să-L ocrotească

Îngerul îi spune în vis lui Iosif: „Ia Pruncul și pe mama Sa și fugi în Egipt și stai acolo până ce-ți voi spune, fiindcă Irod va căuta Pruncul ca să-Lucidă” (Matei 2, 13).

Observăm că îngerul a spus în visul lui Iosif „Ia Pruncul și pe mama Sa”, nu „pe soția ta”, fiindcă Maica Domnului avea pe dreptul Iosif doar ca un protector al ei și al Pruncului Iisus, el nefiind soțul ei și nici tatăl Pruncului Iisus, deoarece adevăratul Său tată este Tatăl Cel veșnic din cer, după cum va spune Pruncul Însuși la vârsta de 12 ani în templul din Ierusalim (cf. Luca 2, 49).

Sfânta Evanghelia de astăzi ne arată că Dumnezeu, prin îngerii Săi, ajută pe oameni când aceștia sunt smeriți și singuri și că dreptul Iosif a fost binecuvântat de Dumnezeu să poarte grijă de Copilul Iisus ca un tată adoptiv. De aici învățăm că, totdeauna, copiii au nevoie atât de

afecțiunea mamei, cât și de afecțiunea tatălui. Nu era suficientă afecțiunea mamei. Prin aceasta, Dumnezeu ne arată binecuvântarea Lui asupra familiei. După cum la început prin familie a intrat păcatul neascultării de Dumnezeu în lume, întrucât Adam și Eva formau prima familie umană, tot așa acum Mântuitorul lumii Iisus Hristos, Noul Adam, vine în lume într-o familie ca să vindece lumea de păcatul neascultării de Dumnezeu și de moartea despărțirii de El. Astăzi, familia creștină tradițională este din ce în ce mai amenințată, deoarece trăiește într-o lume secularizată și confuză din punct de vedere spiritual și este confruntată adesea cu sărăcia, nesiguranța zilei de mâine, șomajul, migrația, instabilitatea și dezorientarea.

Evangelhia de astăzi ne mai învață că fiecare copil trebuie păzit, ocrotit; el nu trebuie lăsat pradă frigului și foamei, neștiinței și nesiguranței, violenței și morții. Într-o vreme în care unii părinți își abandonează copiii, iar unii copii uită pe părinții lor, lumina Evangheliei lui Hristos ne arată că binecuvântarea lui Dumnezeu se manifestă acolo unde familia este unită și luptă împreună împotriva relelor și primejdiilor din viața ei, pentru a păstra și cultiva darul sfânt al vieții pământești datorite de Dumnezeu, spre a se pregăti în această viață pentru dobândirea vieții veșnice cerești.

Așadar, să ne rugăm Mântuitorului Iisus Hristos, Maicii Domnului și tuturor sfinților să ocrotească familia și să înmulțească iubirea dintre soți și soții, iubirea copiilor față de părinți și a părinților față de copii, ca toți să simtă că Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos este o binecuvântare pentru întreg neamul omenesc și că în familia credincioasă se pregătește mântuirea omului. De aceea, familia a fost numită „biserica de acasă”. Biserica lui Hristos a ridicat Cununia la rang de Sfântă Taină, întrucât a văzut în Taina Întrupării Mântuitorului Iisus Hristos binecuvântarea lui Dumnezeu pentru familie și pentru întreaga

Duminica dinaintea Botezului Domnului

BOTEZUL CREȘTIN DĂRUIEȘTE ÎNFIEREA PRIN HAR

„Începutul Evangheliei lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, precum este scris de proroci: «Iată, Eu trimit îngerul Meu înaintea feței Tale, care va pregăti calea Ta. Glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui!» Ioan boteza în pustie,

propovăduind botezul pocăinței spre iertarea păcatelor. Și ieșeau la el tot ținutul Iudeii și toți cei din Ierusalim și se botezau de către el în râul Iordan, mărturisindu-și păcatele. Iar Ioan era îmbrăcat în haină de păr de cămilă, avea cingătoare de piele împrejurul mijlocului și mânca lăcuste și miere sălbatică. Și propovăduia, zicând: Vine în urma mea Cel ce este mai puternic decât mine, Căruia nu sunt vrednic, plecându-mă, să-I dezleg cureaua încălțămintelor. Eu v-am botezat pe voi cu apă, El însă vă va boteza cu Duh Sfânt” (Marcu 1, 1-8).

Duminica aceasta, numită *Duminica dinaintea Botezului Domnului*, ne vorbește despre lucrarea Sfântului Ioan Botezătorul, care chema oamenii la pocăință pentru iertarea păcatelor și-i boteza în Iordan. Însă Sfântul Ioan mărturisește că botează „cu apă spre pocăință” (Matei 3, 11; cf. Marcu 1, 4), dar după el va veni Unul mai puternic decât el, *Căruia el nu este vrednic să-I dezlege cureaua încălțămintelor, Care-i va boteza pe oameni cu Duh Sfânt* (cf. Matei 3, 11; Marcu 1, 7-8; Luca 3, 16; Ioan 1, 27; 33). Așadar, Sfântul Ioan Botezătorul pregătește venirea Domnului Iisus Hristos, iar această pregătire a fost prezisă de prorocii Vechiului Testament (*Maleahi* 3, 1 și *Isaia* 40, 3), mai ales de prorocul Isaia, care vorbește de „glasul Celui ce strigă în pustie: Pregătiți calea Domnului, drepte faceți cărările lui” (cf. *Isaia* 40, 3). Deci, Dumnezeu a voit ca prin Sfântul Ioan Botezătorul să se săvârșească în poporul iudeu botezul pocăinței, ca pregătire pentru botezul creștin.

După cum Sfântul Ioan Botezătorul a fost Înaintemergător al Domnului Hristos, tot așa botezul lui este înaintemergător sau pregătitor al Botezului creștin. Botezul în apă practicat de Ioan ca semn de pocăință pregătitoare spre iertarea păcatelor trebuia completat cu botezul în apă și Duh Sfânt prin care omul primește nu numai iertarea păcatelor, ci și înfierea sau calitatea de fiu al lui Dumnezeu după har și arvuna învierii din moartea cauzată de păcat.

Prin botezul săvârșit de Sfântul Ioan Botezătorul **se întăreau conștiința păcătoșeniei și conștiința nevoii omului de-a fi iertat de păcate, dar și nevoia de schimbare a vieții.** Sfântul Ioan Botezătorul chema la pocăință pe toți oamenii, indiferent de profesie, de stare socială sau de vârstă, îi chema la *pocăință ca îndreptare sau schimbare a vieții.* Pocăința pe care o cerea Sfântul Ioan nu era doar una de ordin emoțional, ci existențial, adică ea trebuia să fie însoțită de un nou mod de viață, *o nouă atitudine a omului în relația lui cu semenii.* Soldații erau îndemnați să nu asuprească pe nimeni, vameșii să nu impună dări mai mari decât era permis de lege. Cu alte cuvinte, Sfântul Ioan lasă pe fiecare om la locul său de muncă, nu le cere oamenilor să trăiască în pustie, cum face el însuși, nu le cere aceeași viață aspră pe care o duce el, **dar le cere să-și schimbe modul de a trăi, modul de a gândi și modul de a făptui în relațiile lor sociale.** Deci, Sfântul Ioan Botezătorul precizează *adică un botez al pocăinței ca schimbare etică sau morală în societate,* precizând însă că după el va veni Cel ce va boteza pe oameni cu Duh Sfânt (cf. Matei 3, 11; Marcu 1, 8; Luca 3, 16; Ioan 1, 33), adică Iisus Hristos, numit de el „Mielul lui Dumnezeu Care ridică păcatul lumii” (Ioan 1, 29).

Prin botezul creștin primim harul Duhului Sfânt și iertarea păcatelor

Botezul lui Ioan era *botez spre pocăință ca stare pregătitoare pentru primirea iertării păcatelor*, însă iertarea propriu-zisă a păcatelor se dăruiește prin Botezul creștin săvârșit în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, așa după cum a spus Domnul Iisus Hristos ucenicilor Săi când i-a trimis să boteze toate popoarele (cf. *Matei 28, 19-20*).

Sfântul Vasile cel Mare spune că botezul pocăinței săvârșit de Sfântul Ioan Botezătorul este *inceputul botezului*, iar botezul creștin săvârșit în numele Preasfintei Treimi este *desăvârșirea botezului*. Ce anume se dăruiește prin Botezul creștin diferit de botezul Sfântului Ioan Botezătorul, care era doar o pregătire pentru Botezul creștin? Se dăruiește harul Duhului Sfânt, adică începutul *înfierii omului* în iubirea lui Dumnezeu-Tatăl, pe baza credinței în Dumnezeu-Fiul (Iisus Hristos), precum și *inceputul învierii* din moartea cauzată de păcat.

La acest botez al pocăinței, practicat de Sfântul Ioan, se arată ceva cu totul nou, ceva ce nu s-a mai văzut la botezul niciunui om pe care l-a botezat Ioan, și anume vine în mod surprinzător Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos. El, deși lipsit de păcat, se botează cu botezul pocăinței din smerenie, dar și pentru a împlini planul lui Dumnezeu, și anume ca Sfântul Ioan Botezătorul să folosească botezul multimilor pentru a-l prezenta poporului pe Mântuitorul Iisus Hristos, și pentru a mărturisi despre El că îi este superior lui și că El va boteza nu doar cu apă, ci cu Duh Sfânt. Deci, aceasta înseamnă cuvintele lui Iisus „*să împlinim toată dreptatea*” (*Matei 3, 15*), adică tot planul cel drept al lui Dumnezeu, inclusiv lucrarea și

calitatea Sfântului Ioan Botezătorul de premergător și mărturisitor al lui Iisus din Nazaret, Fiul lui Dumnezeu, ca fiind Mesia. De fapt, botezul lui Iisus în Iordan este și *inceputul lucrării Sale publice, mesianice și mântuitoare*. Căci îndată după botezul Său în Iordan, Mântuitorul Iisus Hristos începe activitatea Sa mesianică, mântuitoare – merge în pustie, postește, Se roagă și apoi iese la lucrarea de predicare a Evangheliei, de vindecare a bolnavilor și toate celelalte lucrări pe care ni le arată Sfintele Evanghelii ca lucrări mântuitoare și sfințitoare.

Domnul Iisus Hristos nu are păcat, dar Se botează cu botezul pocăinței pentru a arăta că Slujitorul Domnului prevestit de profeții Vechiului Testament, deși nu are păcate, totuși va lua asupra Sa păcatele lumii întregi, dar mai întâi păcatele poporului evreu din care face parte. Deci, *Iisus Hristos primește Botezul pocăinței nu pentru Sine, ci pentru păcatele tuturor oamenilor, ale lumii întregi*. De aceea Sfântul Ioan Botezătorul spune: „*Iată Mielul lui Dumnezeu Care ridică păcatul lumii*” (Ioan 1, 29), adică *păcatul neascultării oamenilor de Dumnezeu*, din care derivă toate celelalte păcate.

Această lucrare deosebită a botezului pocăinței, săvârșit de Sfântul Ioan Botezătorul, pe care-l acceptă sau pe care-l dorește Mântuitorul Iisus Hristos ne arată o anumită legătură între *botezul pocăinței spre iertarea păcatelor practicat de Sfântul Ioan Botezătorul pentru toți oamenii și Botezul lui Hristos în Iordan, dar și deosebirea dintre ele*. Ce nu s-a mai văzut la niciunul dintre oamenii pe care i-a botezat Sfântul Ioan Botezătorul în Iordan? S-au deschis cerurile și un glas s-a auzit din cer zicând: „*Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit*” (Matei 3, 17; Marcu 1, 11; Luca 3, 22). Iar *Duhul Sfânt, în chip de porumbel, a coborât peste Iisus pe când ieșea*

din apele Iordanului (cf. Matei 3, 16; Marcu 1, 10; Luca 3, 22; Ioan 1, 32). Aici vedem trecerea de la simplul botez al pocăinței spre iertarea păcatelor, săvârșit de Sfântul Ioan Botezătorul, la taina Botezului creștin care va fi săvârșit în numele Preasfintei Treimi, deoarece cerurile deschise ne arată că Tatăl și Duhul Sfânt sunt nedespărțiți de Fiul Care S-a făcut om și S-a botezat în Iordan. Glasul Tatălui din ceruri a mărturisit pe Fiul Său Cel veșnic, Care S-a făcut om, iar Duhul Sfânt a confirmat sau a adevărat puterea cuvântului rostit de Tatăl din ceruri, după cum se spune în tropar: „[...] iar Duhul în chip de porumbel a adevărat întărirea (tăria) cuvântului”.

Deci, această deschidere a cerurilor și arătarea Sfintei Treimi după săvârșirea Botezului lui Iisus în Iordan, constituie temelia Botezului creștin săvârșit în numele Preasfintei Treimi.

Duhul Sfânt, arhitectul din interior al Bisericii

Porumbelul se arată o singură dată ca fiind prezența Duhului Sfânt la Botezul lui Iisus în Iordan. De ce? Pentru că așa cum porumbelul lui Noe a arătat că a trecut potopul, iar Dumnezeu dorește să Se împace cu lumea și s-o salveze, tot așa acum vedem că Duhul Sfânt ia forma de porumbel deasupra apelor Iordanului ca să ne arate că potopul lui Noe a fost o prefigurare a Botezului creștin, în care omul păcătos moare pentru a învia la o viață veșnică. El moare păcatului pentru a învia la o viață sfântă. Deci, este o legătură între porumbelul care apare după ce a trecut potopul lui Noe și această prezență a Duhului Sfânt în chip de porumbel coborând peste Iisus, pe când Iisus ieșea din apele Iordanului.

Duhul Sfânt Se manifestă în forme foarte tainice, o adiere de vânt, apă vie, limbi de foc ș.a., dar *niciodată nu ia chip de om, pentru că El este ascuns în interiorul chipului uman al lui Iisus Hristos*. El este, după cum spune Sfântul Vasile cel Mare, *arhitectul din interior al Bisericii*, Care lucrează ca fiecare om botezat, pe baze credinței sale în Hristos, să ajungă la asemănarea cu Hristos. El nu ia chip de om ca să nu se dezbine lumea în două direcții, între chipul lui Hristos și chipul Duhului Sfânt. Deci, după cum spun Sfinții Părinți ai Bisericii, *Fiul este chipul Tatălui, iar Duhul Sfânt este chipul Fiului, tainic lucrător în oameni, este Duhul înferii, pentru ca oamenii să devină fii ai lui Dumnezeu după har, în iubirea lui Dumnezeu-Tatăl*.

Așadar, după Botezul Domnului în Iordan, în prezența Sfântului Ioan Botezătorul, Duhul Sfânt confirmă cuvântul adevărat al Tatălui privind *dumnezeirea Fiului*, și anume că Iisus Hristos nu este fiul lui Iosif din Nazaret, ci Fiul lui Dumnezeu din ceruri, Care S-a făcut om pentru mântuirea oamenilor. **El S-a făcut om, pentru ca oamenii să fie înfiați și îndumnezeiți prin harul Duhului Sfânt.**

Botezul lui Iisus în Iordan, temelia botezului creștin

Când Tatăl din Ceruri a zis: *„Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care am binevoit”*, El nu Se referea numai la dumnezeirea veșnică a Fiului, ci și la umanitatea pe care a luat-o Fiul prin întrupare. De aceea, prin umanitatea lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, noi suntem înfiați în iubirea lui Dumnezeu-Tatăl și devenim frați în Hristos, prin lucrarea Duhului Sfânt. De aceea, Sfântul

Apostol Pavel spune: „[...] și pentru că sunteți fii, a trimis Dumnezeu pe Duhul Fiului Său în inimile noastre, Care strigă: *Avva, Părinte!*” (cf. Galateni 4, 6).

Așadar, deosebirea mare între botezul pocăinței al lui Ioan Botezătorul și Botezul creștin este că Botezul creștin se săvârșește în numele Sfintei Treimi, adică este o punere în legătură sfântă de iubire și viață veșnică a persoanei umane, care se botează, cu Persoanele divine ale Preasfintei Treimi. Totodată, Botezul creștin este începutul înfierii omului prin harul Duhului Sfânt primit la Botez și începutul învierii omului din moartea cauzată de păcat. Deci, pe lângă iertarea păcatelor, prin Botezul creștin *ni se dăruiesc înfierea și învierea* ca început al vieții eterne cerești încă din viața noastră pământească (cf. Ioan 1, 12; 11, 25).

Să ne ajute Bunul Dumnezeu ca să înțelegem cât mai bine marele dar al Botezului creștin, dar și să ne pregătim pentru primirea Botezului, prin pocăință, post și rugăciune. Așadar, când se săvârșește Botezul copiilor trebuie: să se pregătească părinții după trup, nașii, care sunt părinți duhovnicești, dar și preotul care botează, pentru ca Sfânta Taină a Botezului să fie cu adevărat începutul luminării vieții omului și începutul intrării lui în Împărăția iubirii milostive a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, spre bucuria Bisericii și spre mântuirea celor botezați. Amin!

Duminica după Botezul Domnului
(Începutul propovăduirii Domnului)

IISUS HRISTOS ESTE LUMINA VIETȚII VEȘNICE

„În vremea aceea, auzind că Ioan a fost întemnițat, Iisus a plecat în Galileea. Și, părăsind Nazaretul, a venit să locuiască în Capernaum, lângă mare, în hotarele lui Zabulon și Neftali, ca să se îplinească ce s-a zis prin Isaia prorocul, care zice: «Pământul lui Zabulon și pământul lui Neftali spre

mare, dincolo de Iordan, Galileea neamurilor; poporul care stătea în întuneric a văzut lumină mare și celor ce ședeau în latura și în umbra morții lumină le-a răsărit». De atunci a început Iisus să propovăduiască și să spună: Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția cerurilor” (Matei 4, 12-17).

Duminica aceasta este numită *Duminica după Botezul Domnului* și are ca temă principală începutul propovăduirii Domnului Iisus Hristos. Ea ne arată că Mântuitorul Iisus Hristos este Lumina vieții veșnice.

În calendarul ortodox există duminici care se numesc *duminica dinaintea* unei sărbători mari și *duminica după* sărbătoarea respectivă. Așa avem *Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci* și *Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci*, *Duminica dinaintea Nașterii Domnului* și *Duminica după Nașterea Domnului*, *Duminica dinaintea Botezului Domnului* și *Duminica după Botezul Domnului*.

Evanghelia Duminicii după Botezul Domnului are bogate semnificații duhovnicești pentru viața creștină și pentru înțelegerea credinței creștine ca pregustare a vieții din Împărăția cerurilor.

În primul rând, vedem *legătura dintre lumina Botezului Domnului Iisus Hristos și lumina Evangheliei Sale* când El cheamă la pocăință mai întâi pe poporul evreu care „stătea în întuneric”, adică în necunoașterea deplinătății revelației divine, dar și pe popoarele păgâne care „ședeau în latura și în umbra morții”, adică nu-L cunoșteau și nu-L mărturiseau pe singurul Dumnezeu adevărat, Făcătorul cerului și al pământului. De aceea, în Evanghelia de astăzi se spune că „poporul care stătea în întuneric a văzut lumină mare și celor ce ședeau în latura și în umbra morții lumină le-a răsărit” (Isaia 9, 1).

În al doilea rând, deoarece la sfârșitul Evangheliei de astăzi se află îndemnul sau chemarea Domnului Iisus Hristos: „Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția cerurilor” (Matei 4, 17), Evanghelia ne face

atenți și asupra *legăturii care există între Taina Botezului și Taina Pocăinței* ca porți de intrare a oamenilor în Împărăția cerurilor. Ce este Împărăția cerurilor? Este iubirea Preasfintei Treimi, împărtășită îngerilor din ceruri și oamenilor care cred în Hristos și se botează în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

Așadar, înțelegem că *lumina Botezului Domnului este lumina vieții noastre și lumina întregului univers*. Botezul Domnului Iisus Hristos în Iordan ne arată că *omul este centrul atenției și al iubirii Preasfintei Treimi*. Cuvintele troparului „*În Iordan botezându-Te, Tu, Doamne, închinarea Treimii S-a arătat*” înseamnă că întreaga Sfântă Treime S-a arătat la Botezul lui Iisus în Iordan, iar în centrul iubirii Preasfintei Treimi era *firea omenească pe care a luat-o Dumnezeu Fiul ca să o vindece de păcat și de moarte, să o lumineze, să o sfințească și să o îndumnezeiască*, aducând-o la asemănarea cu Dumnezeu Cel Unul Sfânt.

Botezul Domnului Iisus Hristos în Iordan, ca moment de descoperire sau arătare a Preasfintei Treimi, *la începutul activității Sale publice*, ne arată și finalitatea lucrării Sale mântuitoare, deoarece, *la sfârșitul activității Sale pământești*, după Învierea Sa din morți și înainte de Înălțarea Sa la cer, Iisus trimite pe ucenicii Săi „*să boteze toate neamurile în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh*” (cf. Matei 28, 19). *Așadar, la Botezul lui Hristos în Iordan S-a arătat Preasfânta Treime având în centrul iubirii Sale firea umană a lui Iisus, pentru ca apoi fiecare om să se boteze în harul, lumina și iubirea Preasfintei Treimi, spre a trăi veșnic în iubirea și pacea lui Dumnezeu din Împărăția cerurilor.*

Lumina cea mare este plinătatea revelației lui Dumnezeu în Hristos

Evanghelia acestei duminici ne arată că, după ce Sfântul Ioan Botezătorul a fost întemnițat de regele Irod Antipa, Iisus a plecat în

Galileea și, părăsind orașul Nazaret, a venit să locuiască în Capernaum, lângă mare, oraș în care locuiau, alături de evrei, și mulți străini, oameni de neamuri și credințe diferite. Evanghelia ne spune că Iisus S-a mutat de la Nazaret la Capernaum, în pământul lui Zabulon și Neftali, lângă marea Galileei, și pentru a împlini un plan al lui Dumnezeu, pe care profetul Isaia îl binevestește astfel: *„Pământul Zabulonului și ținutul lui Neftali; în vremurile cele de pe urmă el va acoperi de slavă calea mării, celălalt țărm al Iordanului, Galileea neamurilor. Poporul care locuia întru întuneric va vedea lumină mare și voi, cei ce locuiți în latura umbrei morții, lumină va străluci peste voi”* (Isaia 8, 23; 9, 1). Care este lumina cea mare? Desigur, nu este vorba de o simplă lumină fizică produsă de soare, ci, după cum tâlcuiesc Sfinții Părinți ai Bisericii, aceasta este *o lumină spirituală, duhovnicească*. Mai precis, *lumina cea mare este plinătatea revelației sau a descoperirii lui Dumnezeu prin Fiul Său întrupat, Iisus Hristos. Toată descoperirea lui Dumnezeu prin proroci este o lumină treptată, etapizată, crescândă, culminând în lumina mare sau deplină care este Însuși Fiul lui Dumnezeu Cel ce S-a făcut Om din iubire pentru oameni și pentru mântuirea lor. „Lumina mare”, adică deplină sau totală, este Dumnezeu-Cuvântul, prin Care Dumnezeu-Tatăl a creat lumina fizică din univers, ca simbol creat al luminii dumnezeiești necreate, pentru că prin El a zis Dumnezeu-Tatăl la facerea lumii: „Să fie lumină!” și a fost lumină”* (Facerea 1, 3). Deci, *Dumnezeu-Cuvântul sau Fiul Cel veșnic al Tatălui este Lumina și Viața necreată și veșnică, sensul prim și ultim al întregii existențe create și mai ales sensul sau lumina vieții oamenilor, după cum ne spune și Sfântul Evanghelist Ioan, zicând: „Întru El era viață și viața era lumina oamenilor [...]. Cuvântul era Lumina cea adevărată, Care luminează pe tot omul ce vine în lume”* (Ioan 1, 4; 9). De aceea, Iisus Hristos, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu, este *„Calea, Adevărul*

și Viata" (Ioan 14, 6), adică El este *Calea dreaptă, Adevărul deplin și Viata desăvârșită*, pentru mântuirea lumii.

Poporul care stătea în nedeplinătatea cunoașterii adevărului dumnezeiesc mântuitor, vede acum lumină mare, adică pe Dumnezeu-Omul prezent în mijlocul oamenilor. Această „*lumină mare*” este Hristos, „*Lumina lumii*” (Ioan 8, 12), adică *sensul prim și ultim, originea și finalitatea a toată existența creată*, pentru că „*toate prin El s-au făcut*” (Ioan 1, 3), *întru El au fost făcute toate* [...]. *Toate s-au făcut prin El și pentru El* (Coloseni 1, 16). Deci, toate cele ce există au fost făcute în Hristos, *prin Hristos și pentru Hristos*. De aceea, El luminează sau imprimă sens ultim întregii existențe create, atât celei văzute (universului material), cât și celei nevăzute (puterilor îngerești).

„Latura și umbra morții” semnifică starea de păcat ca înstrăinare a oamenilor de Dumnezeu Creatorul

Poporul care stătea în întuneric era poporul evreu care, deși primise unele lumini ale adevărului mântuitor prin Legea lui Moise și prin proroci, totuși era într-o incertitudine privind identitatea lui Mesia pe care-L aștepta, într-o vreme când Țara Sfântă se afla sub stăpânire romană păgână.

Evanghelia din această zi mai precizează că și celor care ședea „*în latura și în umbra morții*” le-a răsărit lumină. Aici este vorba de *popoarele păgâne politeiste sau idolatre care trăiau într-o ignoranță totală a singurului Dumnezeu adevărat, Făcătorul cerului și al pământului, tocmai pentru că nu se închinau Lui, ci făpturilor limitate pe care le considerau dumnezei*.

Deci, „*latura și umbra morții*” (Isaia 9, 1) înseamnă starea de confuzie religioasă și morală a lumii păgâne politeiste. Păgânii închinători

la idoli și robiți de păcate multe, din cauza necunoașterii adevăratului Dumnezeu, petreceau *in latura și în umbra morții*, mai ales pentru că nu credeau în învierea morților și în viața veșnică a omului întreg: suflet și trup.

În acest context al existenței umane întunecate de necunoaștere, incertitudine și degradare spirituală, vine între oameni *o lumină mare*, adică Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul. Iar faptul că El începe să predice în Galileea unde evreii conviețuiau cu etnii diferite de poporul evreu ne arată că *venirea Domnului Iisus Hristos în lume are ca scop mântuirea întregii lumi, nu doar a poporului evreu*. Desigur, în primul rând Mesia-Hristos vine în lume pentru mântuirea poporului evreu, în care S-a născut, dar nu vine în mod exclusiv pentru acesta, ci pentru umanitatea întreagă, pentru toate popoarele.

Chemarea la pocăință are ca scop dobândirea vieții veșnice

Iisus Hristos începe propovăduirea Evangheliei Sale cu aceste cuvinte: „*Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția cerurilor*” (Matei 4, 17). Aceleași cuvinte le întâlnim și în predica Sfântului Ioan Botezătorul, care cuprindea însă și multe amenințări. De pildă, el vorbește ascultătorilor despre securea care stă la rădăcina copacului să-l taie dacă nu aduce roadă, referindu-se astfel *la judecata sau la pedeapsa divină* pentru cei care nu-și schimbă viața lor păcătoasă. Deci, *Sfântul Ioan Botezătorul cheamă la pocăință folosind un limbaj sever, amenințător, de responsabilizare maximă a oamenilor*.

Mântuitorul Iisus Hristos cheamă și El pe oameni la pocăință, însă le vorbește mai mult despre dobândirea vieții veșnice din Împărăția cerurilor a cărei prezență tainică în lume o descrie folosind parabole sau simboluri precum: comoară, aluat, grăunte de

muștar ș.a. Împărăția cerurilor despre care vorbește Mântuitorul Iisus Hristos nu se află doar în ceruri, ci acum ea vine pe pământ, printre oameni, fiind cuprinsă tainic și concentrată în Hristos Însuși, adică în Dumnezeu-Omul. *Hristos este Împărăția cerurilor coborâtă printre oameni, deoarece El este Împăratul cerurilor, viețuind ca om printre oameni, iar unde este El prezent, acolo este prezent și Dumnezeu Tatăl împreună cu Dumnezeu Duhul Sfânt. Deci în și prin Iisus Hristos, Împărăția Preasfintei Treimi se descoperă oamenilor, mai ales în timpul Botezului Domnului la Iordan. Duminică după Botezul Domnului ne învață de fapt că atât Nașterea Mântuitorului lui Hristos, cât și Botezul Domnului ne descoperă apropierea Împărăției lui Dumnezeu de oameni, începând cu zămislirea și nașterea ca Om a Fiului lui Dumnezeu, de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și continuând cu lucrarea Lui mântuitoare în lume, care începe odată cu Botezul Său în Iordan. Astfel, în mod mai clar, se vede acum că scopul venirii lui Hristos în lume este intrarea oamenilor în Împărăția Tatălui și a Fiului și a Duhului Sfânt cu prilejul Botezului lui Iisus în apele Iordanului.*

Botezul creștin este începutul intrării omului în Împărăția cerurilor

Împărăția cerurilor este viața sau comuniunea de iubire a Preasfintei Treimi împărtășită îngerilor și oamenilor. Iar întrucât Unul din Sfânta Treime S-a făcut Om, adică Dumnezeu-Fiul, Iisus Hristos, El a adus Împărăția lui Dumnezeu aproape de oameni și în viața lor. De aceea, El zicea: „Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția cerurilor”. În acest sens, **Botezul creștin în numele Preasfintei Treimi, primit spre iertarea păcatelor și spre viață nouă în Hristos, prin harul Duhului**

Sfânt, este începutul intrării omului în Împărăția cerurilor, așa cum spune Mântuitorul Iisus Hristos lui Nicodim zicând: „*De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în Împărăția cerurilor*” (Ioan 3, 5). Așadar, prin Botezul săvârșit în numele Preasfintei Treimi începem să intrăm în Împărăția iubirii veșnice a Tatălui, a Fiului și a Duhului Sfânt. Toate celelalte Sfinte Taine ale Bisericii au ca bază de plecare Taina Botezului urmată de Mirungere și de Împărtășirea euharistică (Tainele de inițiere în viața creștină).

Însă *pocăința este starea de pregătire pentru a ne apropia de Împărăția cerurilor*, adică pentru a primi Sfintele Taine ale Bisericii prin care ni se dăruiește harul mântuitor și sfințitor al Preasfintei Treimi. Evanghelia de astăzi subliniază legătura dintre îndemnul lui Iisus: „*Pocăiți-vă*” și motivația lui: „*că s-a apropiat Împărăția cerurilor*”. Prin urmare, **ușile pocăinței sunt ușile Împărăției cerurilor, deoarece nimic necurat sau păcătos nu poate intra în Împărăția cerurilor, dacă omul nu se curăță de păcate prin pocăință. De aceea, Mântuitorul Iisus Hristos nu vorbește numai de Împărăție, ci și de pocăință ca pregătire pentru a primi lumina, pacea și bucuria Împărăției lui Dumnezeu, ca pregătire pentru a primi Sfântul Botez.**

E mare lumină în Evanghelia de astăzi și anume că întoarcerea pe drumul mântuirii de pe drumul pierzării se face prin pocăință. *Pocăința nu este un simplu regret emoțional – îmi pare rău de ce-am făcut –, ci înseamnă o schimbare a modului de a gândi, de a vorbi și de a făptui. Pocăința înseamnă o schimbare a vieții, și anume viața trăită în neascultare față de Dumnezeu se schimbă în viață trăită în ascultare față de Dumnezeu. Viața trăită în fapte rele se schimbă în viață trăită săvârșind fapte bune. Sfântul Ioan Damaschin spune că pocăința înseamnă trecerea de la o viață nefirească la una firească, de la o viață păcătoasă la o viață virtuoaasă; trecerea de la o viață de ascultare de*

din valoare, devine o pocăință exterioară, de imagine publică, fără roade duhovnicești. *Pocăința adevărată este o lucrare tainică, intimă, de renaștere în dureri a omului, de frământare a lutului pentru a deveni vas al Duhului, de răstignire a egoismului din om și de înviere duhovnicească a iubirii sale față de Dumnezeu și față de oameni.* Pocăința este continuarea Botezului. Este refacerea permanentă a legăturii noastre de iubire cu Dumnezeu. Prin păcat ne despărțim de Dumnezeu, iar prin pocăință refacem unirea noastră cu Dumnezeu.

Așa cum plantele cresc și florile înfloresc, fiind luminate de soare, fără să facă zgomot, tot așa și creșterea duhovnicească în virtuți, ca rod al pocăinței, este o lucrare tainică, pașnică, smerită și luminată de Duhul Sfânt, izvorul iubirii curate.

Sfinții Bisericii își acoperă virtuțile iubirii milostive cu haina pocăinței, a smereniei, nu le arată ostentativ, nu se laudă cu ele, pentru ca să nu le piardă.

Întrucât Botezul este un program de creștere spirituală, de înnoire, de luminare pentru întreaga viață creștină, cei care au dezvoltat programul acesta de luminare treptată până la sfârșitul vieții lor se numesc sfinți.

Când un sfânt este pictat în icoană, el este prezentat ca având lumină (aureolă) în jurul capului și pe chip. Aceasta înseamnă că *lumina harului, care s-a dat omului ca o sămânță când el a primit Botezul creștin și a fost cultivată de el prin ostenele duhovnicești, l-a adus pe acesta la asemănare cu Dumnezeu.* Sfântul este deci omul care a împlinit programul duhovnicesc de la Botez, în măsura în care el s-a unit cu Hristos și s-a luminat cu harul Duhului Sfânt spre bucuria tatălui ceresc. De aceea, Botezul a fost numit și „Sfânta Luminare”, iar la slujba Botezului se cântă: „Dă-mi mie haină luminoasă, Cel ce Te îmbraci cu lumina și cu o haină”, iar nașii poartă în mână lumânarea aprinsă, ea fiind simbol al luminării duhovnicești a omului de curând botezat.

Așadar, înțelegem că **Sfânta Taină a Botezului și Sfânta Taină a Pocăinței sunt izvoare de lumină și bucurie pentru viața creștină.** Iar întrucât am fost botezați în numele, lumina și iubirea Preasfintei Treimi trebuie ca în tot timpul vieții noastre să preaslăvim pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Dub, prin gând și cuvânt, prin rugăciune și fapte bune. Să ne rugăm Mântuitorului Iisus Hristos ca să ne ajute să primim Evanghelia Sa ca fiind *Evanghelia a iubirii și vieții veșnice din Împărăția Tatălui și a Fiului și a Dubului Sfânt, să ne pregătim cât mai des, prin pocăință și fapte bune, pentru împărtășirea cu Sfintele Taine ale Bisericii prin care pregustăm bucuria vieții veșnice din Împărăția cerurilor, spre slava lui Dumnezeu și a noastră mântuire. Amin!*

CUPRINS

Cuvânt înainte	7
Învierea lui Hristos – arvuna învierii noastre	11
Învierea Domnului (<i>Sfintele Paști</i>).....	
Lumina Învierii lui Hristos dă sens istoriei universale a omenirii.....	14
Sărbătoarea Învierii lui Hristos ne îndeamnă pururea să ne eliberăm de păcate, să săvârșim fapte bune și să trăim în sfințenie.....	15
Să vedem pe fiecare om ca pe un împreună-călător cu noi spre Învierea de obște.....	17
Credința în Hristos – Izvor de viață veșnică	19
Duminica a 2-a după Paști (<i>a Sfântului Apostol Toma</i>).....	
Hristos este Domnul vieții și Dumnezeu adevărat.....	21
Îndoiala poate fi vindecată și transformată în bucuria întâlnirii omului cu Dumnezeu.....	22
Cel care crede în Hristos Cel răstignit și înviat poate dobândi viața veșnică.....	23
Credința cultivată prin rugăciune devine o pregustare spirituală a bucuriei din Împărăția cerurilor.....	24
Credința este dar al lui Dumnezeu care trebuie însă cultivat.....	25
Credința în Hristos se împlinește prin întâlnirea cu El.....	26
Prin credință vedem sau simțim pe Hristos Cel înviat prezent în Biserica Sa.....	26
Femeile Mironosițe – modele de curaj, credință și evlavie în Biserică	28
Duminica a 3-a după Paști (<i>a Femeilor Mironosițe</i>).....	
Sfintele Femei Mironosițe sunt dascăli ai Bisericii prin modul lor de a fi credincioase.....	30
Ungerea trupului mort cu aromate simboliza în tradiția iudaică cinstirea lui și dorința de a întârzia descompunerea acestuia.....	30
Învierea Domnului, trecerea Sa la viața cerească veșnică.....	31
Dragostea și curajul mironosițelor au fost răsplătite cu bucuria de a se întâlni cu Însuși Hristos Cel înviat.....	32
Femeile Mironosițe sunt apostoli către Apostoli, adică trimise de inger către cei ce vor fi trimiși de Hristos să predice Evanghelia Sa.....	33
Dacă omul credincios nu mai este ajutat de oameni, Dumnezeu trimite îngeri să-l ajute.....	35
Femeile Mironosițe sunt modele pentru toate femeile credincioase.....	36
Hristos vindecă și ridică pe cel bolnav și păcătos	38
Duminica a 4-a după Paști (<i>Vindecarea slăbănogului de la Vitezda</i>).....	
Domnul Iisus Hristos este Duhovnicul și Doctorul sufletelor noastre.....	40
Dumnezeu vine în ajutorul celui bolnav și singur.....	41

Răbdarea desăvârșită, smerenia adâncă și speranța neîntreruptă aduc izbăvirea	42
Binele trebuie săvârșit în orice timp	43
Să fim recunoscători lui Dumnezeu pentru binefăcerile primite	44
Scăldătoarea Vitezda era prefigurarea mântuirii prin lucrarea Bisericii	45
Evangelhia de azi ne arată că există o legătură între păcat și boală, dar și o legătură între suferință și pocăință	46
Suferința trupului poate schimba și însănătoși sufletul omului în relația lui cu Dumnezeu și cu semenii	46
Hristos cheamă la mântuire pe toți oamenii	48
Duminica a 5-a după Paști (<i>a Samarinenței</i>)	51
Iisus Hristos este Izvorul harului	51
Între iudei și samarineni erau multe bariere mentale de ordin religios și cultural	52
Prin desființarea barierelor mentale și a complexelor de superioritate culturală și religioasă, Mântuitorul Iisus Hristos prefigurează taina Bisericii sau comuniunea oamenilor în iubirea Preasfintei Treimi	52
Apa cea vie este harul care vindecă pe om de păcat și îi sfințește viața	54
Adevărata închinare adusă lui Dumnezeu se va muta de la Templul din Ierusalim la bisericile din toată lumea	55
Femeia samarineancă prefigurează Biserica alcătuită din neamuri diferite	56
Orbul vindecat mărturisește dumnezeirea lui Hristos	51
Duminica a 6-a după Paști (<i>Vindecarea orbului din naștere</i>)	61
Orbirea sufletească este mai grea decât orbirea trupească	61
Iisus Hristos este Lumina lumii	61
Fiul lui Dumnezeu S-a făcut Om ca să vindece natura umană bolnavă	62
Scăldătoarea Siloamului este prefigurarea Tainei Sfântului Botez	64
Orbul vindecat devine misionar ascultător și credincios al lui Iisus	64
Dreapta credință și rugăciunea mențin unitatea Bisericii	67
Duminica a 7-a după Paști (<i>a Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic; Rugăciunea lui Iisus</i>)	67
Duminica a 7-a după Paști, a celor 318 Sfinți Părinți de la Niceea, este o punte de legătură între sărbătoarea Înălțării Domnului și sărbătoarea Pogorării Duhului Sfânt	69
Hristos-Domnul Se roagă pentru unitatea Bisericii Sale	70
Grija Păstorului pentru cei încredințați lui de Dumnezeu spre păstorie	72
Crezul ortodox este sinteza dreptei credințe a Bisericii lui Hristos	73
Numai în comuniunea Sfinților se păstrează dreapta credință	74
Duhul Sfânt constituie și sfințește Biserica lui Hristos	76
Duminica a 8-a după Paști (<i>a Rusaliilor</i>)	78
Duhul Sfânt nu anulează identitatea omului, ci o luminează și o îmbogățește	78
Duhul Sfânt confirmă și cultivă viața adevărată a creștinului sau comuniunea lui de iubire cu Dumnezeu și cu oamenii	79
Duhul Sfânt este „Arhitectul Bisericii” și „Plugarul firii omenești”	81
Prin lucrarea Duhului Sfânt se constituie Biserica instituită (intemeiată) de Mântuitorul Iisus Hristos	83

Sfinții, rodire ale lucrării Duhului Sfânt in lume	85
Duminica întâi după Rusalii (<i>a Tuturor Sfinților</i>)	
Numai prin lucrarea Sfântului Duh oamenii pot deveni sfinți.....	86
Frumusețea sfințeniei se arată mai ales in comuniunea smerită a omului cu Dumnezeu și in iubirea sa milostivă față de semenii	87
Duminica Tuturor Sfinților arată legătura dintre sfinții cunoscuți și cei necunoscuți oamenilor, fiind toți uniți in harul și iubirea Preasfintei Treimi	89
„Înmulțit va lua inapoi” inseamnă bucuria negrăită a comuniunii omului cu Hristos in Împărăția Preasfintei Treimi	90
Adevărata bogăție netrecătoare se află in suflete, nu in hambare, bănci sau buzunare	90
Iisus pregătește Apostoli pentru sfințirea popoarelor	93
Duminica a 2-a după Rusalii (<i>a Sfinților Români</i>)	
Biserica este viața lui Hristos Cel răstignit, înviat și înălțat la ceruri, împărtășită oamenilor, prin Duhul Sfânt	94
Cine este Cel ce cheamă la Sine oameni și le schimbă viața?.....	96
Predicarea Evangheliei Împărăției cerurilor era însoțită de faptele iubirii milostive	98
Creștinismul românesc are rădăcini adânci in sufletul poporului și rugători in ceruri.....	99
Căutarea Împărăției lui Dumnezeu, prioritate a vieții creștine.....	101
Duminica a 3-a după Rusalii (<i>Despre grijile vieții</i>)	
Omul cu adevărat liber este omul duhovnicesc	103
Hrănirea spirituală a sufletului omului prin comuniunea sa cu Dumnezeu și îmbrăcarea lui cu lumina bunătății sunt mai de preț decât orice lucrare materială.....	104
Ce este Împărăția lui Dumnezeu?.....	106
In Biserica pregustăm pacea, bucuria și lumina Împărăției lui Dumnezeu sau a Preasfintei Treimi	107
Iubirea milostivă și vindecătoare a lui Hristos trezește in păgâni credință puternică.....	110
Duminica a 4-a după Rusalii (<i>Vindecarea slugii sutașului</i>)	
Sutașul preinchipuie diferitele etnii sau popoare care vor crede in Hristos	111
Iubirea milostivă a sutașului față de servitorul său bolnav îi întărește credința că Iisus îl poate vindeca pe acesta	112
Valoarea persoanei umane este mai presus de orice rang și stare a vieții	113
Cuvântul lui Hristos ridică din boală și din moarte, dăruind sănătate și viață	114
Să ne rugăm nu numai pentru noi înșine, ci și pentru alții	116
Vindecăm sau rănim prin cuvinte?.....	117
Bunătatea lui Hristos eliberează pe oameni de răutatea demonilor	119
Duminica a 5-a după Rusalii (<i>Vindecarea celor doi demonizați din ținutul Gadarei</i>)	
Iubirea milostivă a lui Hristos pentru oameni este chinuitoare pentru duhurile rele care urăsc pe oameni	121
Domnul Iisus Hristos nu este indiferent față de suferința oamenilor	121
Iisus Hristos eliberează și vindecă suflete înrobite, încât face din oameni instrăinați oameni apropiați de semenii lor.....	122
Valoarea spirituală a omului întrece orice valoare comercială	123
Demonii dezbină pe oameni, iar Dumnezeu îi adună	125

Credința celor milostivi ajută pe cel bolnav	128
Duminica a 6-a după Rusalii (<i>Vindecarea slăbănogului din Capernaum</i>)	130
Boala trupului cheamă pe om să caute vindecarea sufletului	131
Iisus Hristos este Duhovnicul și Doctorul desăvârșit	133
Credința celor ce ajută pe cel bolnav contribuie la vindecarea lui.....	135
Să fim solidari cu cei aflați în suferință	137
Credința în Hristos aduce vindecare	137
Duminica a 7-a după Rusalii (<i>Vindecarea a doi orbi și a unui mut din Capernaum</i>)	138
Mărturisirea credinței este cerută celor care pot să o facă	139
Orbii vindecați binevestesc minunea vindecării	141
Poporul se minuna și se bucura de lucrarea vindecătoare a lui Iisus, însă fariseii invidiau pe Iisus și-L defăimau	143
Hristos merge spre cei bolnavi pentru a-i vindeca	145
Darurile se înmulțesc prin binecuvântare	145
Duminica a 8-a după Rusalii (<i>Înmulțirea pâinilor</i>)	147
Să ne hrănim mai întâi cu ascultarea cuvântului lui Dumnezeu și apoi cu hrana materială	148
Opera socială a Bisericii izvorăște din Sfânta Evanghelie și din Sfânta Liturghie	149
Darul adus de unii oameni la biserică primește binecuvântarea lui Dumnezeu și devine bucurie pentru comunitate	150
Minunile lui Hristos, semne ale iubirii Sale sfinte și milostive	152
Înmulțirea pâinilor, prefigurare a Sfintei Euharistii	153
Cum trebuie să folosim darurile binecuvântate de Dumnezeu?	155
Credința puternică învinge încercările vieții	155
Duminica a 9-a după Rusalii (<i>Umblarea pe mare a Mântuitorului și potolirea furtunii</i>)	157
Orice faptă bună trebuie atribuită lui Dumnezeu	158
„Examenul” duhovnicesc al ucenicilor este lupta cu încercările grele.....	160
Cererea Sfântului Petru de-a umbla pe mare spre Iisus este izvorâtă din recunoștință și respect față de Iisus	161
Credința fermă în Iisus Hristos învinge greutatea încercărilor.....	162
Corabia aflată pe marea involburată este simbolul Bisericii prezente în lume.....	165
Credința puternică, rugăciunea stăruitoare și postul jertfelnic alungă demonii	165
Duminica a 10-a după Rusalii (<i>Vindecarea lunaticului</i>)	166
Valoarea neprețuită a rugăciunii pentru alții	167
Pentru că îi iubește, Iisus îi mustră pe oameni spre îndreptarea lor spirituală	169
Demonii se tem numai de dumnezeiescul har prezent în om	171
Biserica se roagă și lucrează pentru vindecarea sufletească și trupească a oamenilor	173
Iertarea aproapelui ne face milostivi ca Dumnezeu	175
Duminica a 11-a după Rusalii (<i>Pilda datornicului nemilostiv</i>)	175
Datoriile oamenilor față de Dumnezeu sunt multele lor greșeli sau risipirea darului vieții înseși	177
Să fim asemenea lui Dumnezeu Cel iertător și drept	178
Biserica a primit de la Hristos Însuși porunca de-a ierta greșelile oamenilor	178
Uneori, iertarea greșelilor semenilor noștri cere luptă cu noi înșine, răstignire a mâinii și a dorinței noastre de răzbunare	178

Viața veșnică se dobândește prin milostenie	181
Duminica a 12-a după Rusalii (<i>Tânărul cel bogat</i>)	
Iisus Hristos ne oferă pildă de smerenie	182
Ațașarea sufletului de averi materiale face anevoioasă mântuirea omului	184
Ajutorul lui Dumnezeu transformă imposibilul în posibil	185
Sufletul omului nu se poate mulțumi numai cu bunurile pământești	185
Nu este suficient să nu săvârșești răul, ci trebuie să faci mult bine	186
Slujitorii răi pierd Împărăția lui Dumnezeu	189
Duminica a 13-a după Rusalii (<i>Pilda lucrătorilor răi</i>)	
Dumnezeu dorește să împlinim voia Lui în mod liber	191
Să nu ne facem stăpâni în casa Stăpânului	192
Chemarea lui Dumnezeu implică slujire responsabilă din partea oamenilor	194
Haina de nuntă cerească – lumina sufletului curat	197
Duminica a 14-a după Rusalii (<i>Pilda nunții fiului de împărat</i>)	
Depinde de libertatea oamenilor de a fi aleși sau nu	200
Haina de nuntă este veșmântul credinței și al faptelor bune care luminează sufletul	201
Iubirea față de Dumnezeu și de aproapele – lumina vieții creștine	204
Duminica a 15-a după Rusalii (<i>Porunca cea mai mare din Lege</i>)	
Iubirea este starea sufletului care preferă pe Dumnezeu oricărei făpturi	206
Să iubim binele mai mult decât bunurile din lumea aceasta	209
Porunca iubirii față de Dumnezeu se împlinește în primul rând prin rugăciunea adresată Lui	210
Pocăința, remediu pentru căderea din iubirea față de Dumnezeu și de aproapele	211
Înmulțirea talanților este binele pe care îl săvârșim oamenilor	213
Duminica a 16-a după Rusalii (<i>Pilda Talanților</i>)	
Complementaritatea darurilor învață pe oameni să fie solidari și milostivi	215
Primirea darurilor este însoțită de responsabilitatea față de ele	216
Oamenii sunt chemați la bucuria deplinătății rodirii lor	217
Zarafii sunt toți oamenii care beneficiază de hărnicia, priceperea și dărnicia semenilor talentați	217
Credință tare izvorâtă din iubire îndurerată	220
Duminica a 17-a după Rusalii (<i>a Cananeencei</i>)	
Hristos descoperă credință mare la o femeie dintr-un popor păgân	222
Credința vie se arată prin stăruința în rugăciune	222
Femeia cananeeancă este pildă de credință, smerenie și rugăciune pentru toți oamenii	224
Prin rugăciunea pentru alții ne întâlnim cu Hristos	225
Întâlnirea cu Dumnezeu face din pescari apostoli	228
Duminica a 18-a după Rusalii (<i>Pescuirea minunată</i>)	
Corabia pe mare prefigura Biserica lui Hristos în lume	229
Smerenia înseamnă ascultare de Hristos	230
Teama care se naște din întâlnirea păcătoșeniei omului cu sfințenia lui Dumnezeu	231
Pescuirea minunată a schimbat viața lui Petru: din pescar obișnuit el a devenit apostol sau misionar al lui Iisus Hristos	232

Harul lui Dumnezeu primează față de priceperea și osteneala omului	233
Harul lui Dumnezeu se dăruiește celor smeriți și harnici	234
Iubirea de vrăjmași ne face milostivi ca Dumnezeu	237
Duminica a 19-a după Rusalii (<i>Predica de pe munte – Iubirea vrăjmașilor</i>)	238
Firea umană păcătoasă amestecă virtutea cu păcatul	241
Iubirea de vrăjmași începe cu rugăciunea pentru schimbarea sau îndreptarea lor	242
„Răzbunarea” sănătoasă a creștinului se arată când acesta răspunde	243
la răutate cu bunătațe	243
Bunătața sufletului se probează mai ales în necazuri și suferințe	245
Hristos aduce bucuria învierii în locul suferinței îndoliate	245
Duminica a 20-a după Rusalii (<i>Învierea fiului văduzei din Nain</i>)	246
Domnul Iisus Hristos alină durerea și întristarea oamenilor îndoliați	247
Când durerea omului se află la limita răbdării,	248
Dumnezeu vine să-l mângâie și să-l întărească	250
Avem datoria să fim solidari cu toți oamenii îndoliați	251
Harul lui Dumnezeu lucrează prin trupul omenesc,	251
Trupul morților trebuie îngrijit cu respect, iar Moaștele Sfinților,enerate	253
Tinerii sunt chemați să crească în iubirea familiei și în prietenie duhovnicească	253
Rostul vieții – primirea și rodirea cuvântului lui Dumnezeu	253
Duminica a 21-a după Rusalii (<i>Pilda semănătorului</i>)	255
Cuvântul lui Dumnezeu rămâne neroditor în suflet din cauza nepăsării	256
și neglijenței omului	257
Sămânța care a răsărit, dar s-a uscat, înseamnă credința spontană, dar nestatornică	259
Sămânța care a răsărit, dar s-a uscat, înseamnă credința spontană, dar nestatornică	260
Spinii grijilor lumești sufocă iubirea față de Dumnezeu și de aproapele	262
Spinii grijilor lumești sufocă iubirea față de Dumnezeu și de aproapele	262
Inima curată și bună este brazda de pământ roditor pentru cuvântul Evangheliei	262
Să dobândim și să cultivăm bunătața inimii!	262
Bogatul nemilostiv pierde mântuirea	264
Duminica a 22-a după Rusalii (<i>Bogatul nemilostiv și săracul Lazăr</i>)	264
Starea sufletului după moarte	265
Dumnezeu respectă libertatea omului de a alege între bine și rău	267
Moartea trupului schimbă starea vieții sufletului omului decedat	267
Nerecunoștința și nemilostivirea sunt semne ale decăderii spirituale a omului	269
Dumnezeu vede și prețuiește nu numai faptele omului, ci și starea sufletului său	271
Milostenia este cale spre mântuire	271
Recunoștință și misiune	273
Duminica a 23-a după Rusalii (<i>Vindecarea demonizatului din ținutul Gherghesenilor</i>)	273
Demonii mărturisesc dumnezeirea lui Iisus	274
Hristos-Domnul arată mila Sa față de omul demonizat redându-i sănătatea	275
și libertatea	276
Mântuirea și bucuria veșnică sunt scopul vieții omului	276
Suferința e îngăduită ca mijloc de dezlipire sau dezrobire a omului de averile	277
materiale limitate și trecătoare	277
Hristos îi încredințează omului vindecarea misiunea de a binevesti iubirea	277
lui Dumnezeu printre cei care-l cunoșteau când era chinuit de demoni	277

Credința și smerenia aduc tămăduirea de boală și învierea din morți	279
Duminica a 24-a după Rusalii (<i>Învierea fiicei lui Iair</i>)	
Smereniei mai-marelui sinagogii îi răspunde milostivirea lui Iisus	281
Iisus evidențiază și credința puternică a unei femei suferinde	282
Darurile credinței	283
Prin învierea fiicei lui Iair, Domnul Iisus Hristos arată puterea Sa dumnezeiască de-a învia pe cei morți	284
Evangelhia speranței și a vindecării oamenilor smeriți și credincioși	285
Samarineanul milostiv – chipul iubirii lui Hristos în oameni	287
Duminică a 25-a după Rusalii (<i>Pilda samarineanului milostiv</i>)	
Coborârea de la Ierusalim la Ierihon reprezintă înstrăinarea de Dumnezeu a omenirii păcătoase	289
Biserica este casa în care se vindecă rănila sufletului și bolile trupului pricinuite de păcate	290
Fapta samarineanului milostiv reprezintă lucrarea iubirii milostive a lui Hristos pentru mântuirea oamenilor	291
Aproapele este omul prin care Dumnezeu ne ajută cu harul Său, adesea într-un mod neașteptat	293
Să arătăm iubire milostivă prin fapte, nu doar prin cuvinte	294
Hambare pline, dar suflet gol	296
Duminica a 26-a după Rusalii (<i>Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina</i>)	
Patima lăcomiei cauzează decăderea și însingurarea omului	297
Îmbogățirea în Dumnezeu	299
Faptele milosteniei trupești și sufletești devin bogății spirituale	300
Biserica îndeamnă pe bogați să facă milostenie, iar pe săraci să ceară ajutorul lui Dumnezeu	301
Binele trebuie săvârșit în orice vreme	303
Duminica a 27-a după Rusalii (<i>Tămăduirea femeii gârbove</i>)	
Femeia gârbovă căuta doar mântuirea sufletului	304
Hristos vindecă o femeie răbdătoare, chiar dacă nimeni n-a cerut vindecarea ei	305
Femeia gârbovă este fiică a lui Avraam, adică fiică a credinței	306
Ridicarea omului din gârbovire este un început nou și bun în viața lui	307
Trup gârbov, dar suflet drept	308
Să săvârșim binele și în zilele de sărbătoare	309
Dumnezeu cheamă oamenii la mântuire	311
Duminica a 28-a după Rusalii (<i>Pilda celor poștiți la cină</i>)	
Slujitorul Stăpânului este Mesia Cel prezis de profeți	312
Cina din casa Stăpânului semnifică Împărăția lui Dumnezeu	313
Chemarea lui Dumnezeu și libertatea omului de a răspunde sau nu chemării divine	314
Preocupări excesive pentru trup, dar puțină grijă pentru suflet	315
În mod neașteptat, mulți săraci, bolnavi și oameni necunoscuți sunt chemați la cina lui Dumnezeu	317
Cina Euharistică este arvuna Împărăției cerurilor	318

Recunoștința, firescul demnității omului	320
Duminica a 29-a după Rusalii (<i>a celor 10 leproși</i>)	322
Iisus Hristos împlinește Legea mozaică și respectă libertatea oamenilor	323
Recunoștința este stare de smerenie și sănătate a sufletului	325
Când omul nu mulțumește pentru binefacerile primite, el decade spiritual și se dezumanizează	327
Prin mulțumire sau recunoștință creștem duhovnicește în relație cu Dumnezeu și cu semenii	329
Milostenia – cale spre mântuire	330
Duminica a 30-a după Rusalii (<i>Dregătorul bogat – Păzirea poruncilor</i>)	332
Un bogat evlavios și moral, dar zgârcit și nemilostiv	333
Milostivirea este începutul asemănării omului cu Dumnezeu	334
Numai cu ajutorul lui Dumnezeu putem împlini voia Lui	337
Numai prin dărnicie și milostenie, averile materiale trecătoare devin comori spirituale veșnice	338
Iisus Hristos dăruiește lumină sufletului și trupului	339
Duminica a 31-a după Rusalii (<i>Vindecarea orbului din Ierihon</i>)	342
Iisus din Nazaret, singura șansă a orbului din Ierihon de a fi vindecat	343
Iisus este milostiv cu cei suferinzi	345
Pentru Dumnezeu, boala nu este o fatalitate prin credință	345
Vedere trupească prin simțuri și vedere duhovnicească	346
Bunătatea lui Iisus vindecă răutatea sufletului pătimas	347
Duminica a 32-a după Rusalii (<i>a lui Zahau</i>)	349
Pacea, bucuria și fericirea sufletului nu se dobândesc prin acumulare necinstită de bunuri materiale	351
Iisus Hristos nu judecă pe nimeni în mod pripit, după aparențe sau după opinia publică superficială	352
Evanghelia ne arată că bunătatea lui Hristos Cel milostiv a pătruns dincolo de răutatea lui Zahau cel lacom	354
Bunătatea milostivă a lui Dumnezeu eliberează pe oameni de patima lăcomiei	355
Iisus Mântuitorul ne caută neconținut pe fiecare dintre noi, ca și noi să-L căutăm pe El, Izvorul vieții veșnice fericite	356
Să unim fapta bună cu smerenia	358
Duminica a 33-a după Rusalii (<i>a Vameșului și a Fariseului</i>)	359
Trepte ale urcușului spre Înviere	361
Să învățăm de la fariseu fapta cea bună, iar de la vameș, rugăciunea smerită	362
Numai smerenia deschide ușile milostivirii dumnezeiești pentru îndrepta viața	363
Cine se pocăiește în stare de rugăciune smerită își poate îndrepta viața	365
Sufletul omului smerit este înălțat de iubirea lui Dumnezeu	365
Rugăciunea smerită este temelia vieții duhovnicești	365
Din rugăciunea smerită izvorăște iubirea milostivă pentru toți oamenii	365
Prin pocăință înviază sufletul din moartea spirituală	365
Duminica a 34-a după Rusalii (<i>a întoarcerii Fiului risipitor</i>)	365
Dumnezeu respectă libertatea omului, chiar dacă aceasta e folosită în mod nechibzuit sau pătimas	365

Când libertatea omului devine irațională, pătimașă și autodistructivă, înțelepciunea lui Dumnezeu cheamă pe om la pocăință	367
Păcatul și moartea sunt accidente sau urmări ale falsei libertăți	369
Când un păcătos se îndreaptă spre Dumnezeu, atunci Dumnezeu îi iese în întâmpinare	370
Când Dumnezeu iartă păcatele celui ce se pocăiește, El Se bucură de mântuirea păcătosului	371
Oamenii vor fi judecați pentru neomenie	373
Duminica Înfricoșătoarei Judecăți (<i>a Lăsăturii sec de carne</i>)	
Judecata universală este completă, definitivă și înfricoșătoare	375
Hristos este tainic prezent în fiecare om care suferă	377
Nu e suficient să nu faci rău nimănui, ci trebuie să faci bine multora	378
Iubirea milostivă este criteriul ultim al judecății universale	379
Sărăcii sunt avocați puternici ai celor milostivi	380
Instituțiile de caritate ale Bisericii s-au născut din lumina iubirii milostive a lui Hristos	381
Postul – ofrandă a iubirii omului față de Dumnezeu	383
Duminica Izgonirii lui Adam din Rai (<i>a Lăsăturii sec de brânză</i>)	
Iertarea semenilor luminează sufletul omului pentru comuniunea lui cu Dumnezeu	384
Smerenia și bucuria sunt semnele postului adevărat	386
Postul este timpul nevoițelor duhovnicești mai intense pentru a spori comorile din „traista” sufletului	389
Adam a fost izgonit din Rai pentru că nu a postit	390
Hristos – Noul Adam ne învață să luptăm cu ispitele	391
Ascultarea lui Hristos – Noul Adam vindecă neascultarea lui Adam cel vechi	391
Icoana arată adevărul și frumusețea Ortodoxiei	393
Duminica întâi din Postul Mare (<i>a Ortodoxiei</i>)	
Mărturisirea dumnezeirii lui Hristos ne deschide intrarea în Împărăția cerurilor	395
În icoană se întâlnește istoria cu veșnicia, în lumina Împărăției cerurilor	397
Icoana este chemare sau invitație permanentă la rugăciune	398
„Eu nu cinstesc materia, ci pe Acela Care din iubire pentru mine S-a făcut materie, pe Iisus Hristos”	400
Iertarea păcatelor – începutul vindecării de boli	402
Duminica a 2-a din Postul Mare (<i>a Sfântului Grigorie Palama</i>)	
Harul iertării vindecă sufletul de păcat și pregătește vindecarea trupului de boli	403
Boala este uneori o urmare a păcatului sau o pedagogie divină	404
Mântuitorul Iisus Hristos, unicul Duhovnic și Doctor desăvârșit al vindecării omenirii bolnave	405
Rugăciunea pentru alții și ajutorarea lor ne arată taina Bisericii-comuniune	406
Păcătosul iertat devine un fiu duhovnicesc	407
Îndemn la fapte de milostenie	408
Dascălul rugăciunii neîncetate și teologul luminii necreate	408
Sfinții isihaiști sunt profeții slavei Împărăției cerurilor	409
Rugăciunea și pocăința innoiesc haina de har a sufletului primită prin Botezul creștin	411

Urmând lui Hristos, Crucea ne duce la Înviere	413
Duminica a 3-a din Postul Mare (<i>a Sfintei Cruci</i>)	
Lepădarea de sine înseamnă eliberarea de modul egoist de a trăi	414
Autosuficiența este o închisoare a sufletului din care acesta trebuie să se elibereze	415
Luarea Crucii înseamnă recunoașterea neputințelor proprii, dar și voința de-a birui păcatul	416
Urmarea lui Hristos prin credință și iubire față de Dumnezeu transformă suferința în speranță	418
Jertfa Crucii și slava Învierii sunt nedespărțite	419
Purtarea Crucii este lucrare de înnoire duhovnicească	420
Sfânta Cruce este steagul de biruință al lui Hristos	422
Hristos vindecă pe oameni de indoială, boală și nepricepere duhovnicească	423
Duminica a 4-a din Postul Mare (<i>a Sfântului Ioan Scărarul</i>)	
Slăbirea credinței întărește lucrarea diavolului asupra omului	425
Hristos muștră pe oamenii necredincioși, dar are milă de oamenii aflați în suferință	426
Pocăința smerită a tatălui aduce vindecarea fiului bolnav	427
Tatăl compătimitor al fiului robit de un duh rău devine glasul suferinței acestuia	427
Hristos descoperă ucenicilor Săi știința izbăvirii oamenilor de puterea duhurilor rele	428
Demonii se tem de prezența Duhului Sfânt din omul smerit	429
Rugăciunea și postul schimbă foamea și setea fizică în foame și sete spirituală după iubirea lui Dumnezeu	430
Sfântul Ioan Scărarul este dascăl al rugăciunii, al postului și al pocăinței	431
De la păcatul ucigător la sfințenia dătătoare de viață	433
Duminica a 5-a din Postul Mare (<i>a Curvioasei Maria Egipteanca</i>)	
Pofta de întăietate și de slavă deșartă se vindecă prin slujirea smerită a semenilor	435
Domnul Iisus înlocuiește logica puterii cu logica slujirii	437
Rugăciunea unită cu pocăința și cu postul ajută pe cei păcătoși să devină sfinți	438
Buchetul virtuților din post, lumini ale biruinței duhovnicești	441
Duminica a 6-a din Postul Mare (<i>a Florilor</i>)	
Mirul de mare preț este un simbol al frumuseții Bisericii	444
Totodată, intrarea Domnului Iisus Hristos în Ierusalimul pământesc este și prefigurarea intrării Sale ca om în Ierusalimul ceresc	446
Stălpărilor și florile, simbolul virtuților adunate în timpul Postului Sfințelor Paști	447
Sfânta Cruce – semnul iubirii care învinge păcatul și moartea	450
Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci (<i>Convorbirea lui Iisus cu Nicodim</i>)	
Crucea, semn de mântuire și de viață veșnică	452
Crucea este semn veșnic în trupul lui Hristos	454
Sfânta Cruce este lumină și binecuvântare pentru viața creștină	454
Pretutindeni unde locuiesc creștinii adevărați întâlnim semnul Sfintei Cruci	455
Asumarea Crucii – calea mântuirii în Hristos	457
Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci (<i>Luarea Crucii și urmarea lui Hristos</i>)	
Dumnezeu respectă libertatea omului	458
Lepădarea de sine este eliberare de egoism pentru a dobândi o iubire smerită și nepătimasă	460
Cei care au trecut prin suferință înțeleg mai bine crucea altora	462

Dumnezeu care S-a făcut Om este Mântuitorul lumii	464
Duminica dinaintea Nașterii Domnului (<i>a Sfinților Părinți după trup ai Domnului</i>)	
Prin credință, prorocii au văzut mai dinainte taina Întrupării Fiului lui Dumnezeu	468
Nașterea lui Hristos unește timpul cu veșnicia	469
Toate neamurile sunt chemate la mântuire	469
De ce pregătirea venirii Domnului a durat atât de mult?	473
Dumnezeu schimbă exilul în binecuvântare	475
Duminica după Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos (<i>Fuga în Egipt</i>)	
Pruncul Iisus va deveni om al durerilor și cunoscător al suferinței	477
Lumea robită de păcat și de moarte are nevoie de vindecare	479
Când nu se mai află oameni buni care să-L ajute pe Pruncul Iisus, vin îngerii din cer să-L apere și să-L ocrotească	481
Botezul creștin dăruiește infierea prin har	483
Duminica dinaintea Botezului Domnului	
Prin botezul creștin primim harul Duhului Sfânt și iertarea păcatelor	485
Duhul Sfânt, arhitectul din interior al Bisericii	488
Botezul lui Iisus în Iordan, temelia botezului creștin	489
Iisus Hristos este lumina vieții veșnice	491
Duminica după Botezul Domnului (<i>Începutul propovăduirii Domnului</i>)	
Lumina cea mare este plinătatea revelației lui Dumnezeu în Hristos	493
„Latura și umbra morții” semnifică starea de păcat ca înstrăinare a oamenilor de Dumnezeu Creatorul	495
Chemarea la pocăință are ca scop dobândirea vieții veșnice	496
Botezul creștin este începutul intrării omului în Împărăția cerurilor	497

